

TİCARET BAKANLIĞI
2021 YILI
FAALİYET RAPORU

TİCARET BAKANLIĞI

2021 YILI

FAALİYET RAPORU

Siyasi, askeri zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa meydana gelen zaferler devamlı olamaz, az zamanda söner.

Gazi M. Kemal

BAKAN SUNUŞU

Ülkemiz, 2021 yılında pandemi kaynaklı yaşanan tüm olumsuz şartlara rağmen cari fazla veren bir ülke olma hedefi doğrultusunda yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve istikrar temelinde emin adımlarla ilerlemektedir. 2021 yılı, Türkiye için önemli mesafe kat edilen bir yıl olmuş atılan doğru adımlarla Türkiye, bölgesinin ve dünyanın yükselen yıldızı haline gelmiştir.

2021 yılında dış ticarete önemli bir başarıya imza atarak tüm yılların ihracat rekorunu kırdık, Orta Vadeli Program'da yer alan ihracat hedefine bir yıl önce ulaşarak bu hedefi de geride bıraktık. İhracatla büyüyen Türkiye, şiarımızın tam anlamıyla işlediği ve ihracatın Türkiye ekonomisinin lokomotifi haline geldiği bir yıl olmuştur.

Cari dengenin sağlanmasında en güçlü enstrümanlarımızdan olan hizmet ticaretinde salgının olumsuz sonuçlarına karşın son derece memnun edici rakamlar elde ettik. Hem mevcut ticari ilişkilerde yaşanan sorunların çözümü hem de Gümrük Birliği'nin güncellenmesi sürecinin başlatılabilmesi için Avrupa Birliği kurumları ve üye ülke temsilcileri ile çok sayıda üst düzey görüşmeler gerçekleştirdik. Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında gerekli uyum çalışmalarını başlatmak üzere Bakanlığımız koordinasyonunda Avrupa Yeşil Mutabakatı Çalışma Grubu'nu kurduk.

Yasal ticareti kolaylaştırırken yasa dışı ticarete de göz açtırmadık. Nitekim yıl boyunca hız kesmeden devam eden çalışmalar sayesinde bir önceki yıla göre yüzde 76 artışla 7 milyar 749 milyon lira değerinde kaçak eşya yakalamasına imza attık. Yürüttüğümüz Milli Tarama Sistemi

Projesi ile kaçakçılıkla mücadele alanında dünyadaki en önemli tespit teknolojilerinden olan X-Ray tarama cihazlarını yerli ve milli imkânlarımızla imal etme sürecine devam ettik.

COVID-19 salgınının olumsuz etkilerini en aza indirebilmek amacıyla toplumumuzun tüm kesimlerine yönelik tedbirleri devreye aldık. İş dünyamıza, ticaret erbabımıza, KOBİ'lere, çiftçimize, esnafımıza, çalışanlarımıza sunduğumuz destek ve teşviklerle onların yanında olduk. Devletimizin sunduğu tüm devlet desteklerinden en iyi şekilde yararlanabilmeleri için ülkemizin geleceği gençlerimiz ve girişimcilerimiz ile bağımızı kuvvetlendirdik.

rnlerin sağlıklı ve modern koşullarda depolandığı lisanslı depoculuk sistemine 32 yeni lisanslı depo ekleyerek lisanslı depolama kapasitemizi 7 milyon tondan 8,3 milyon tona yükselttik. Öte yandan, üretim ve tedarik zincirinin her halkasında devlet olarak tketicilerimizi koruyacak adımlarımızı atmayı sürdürdük. Ticari hayattaki kurallara aykırı hareket etmek suretiyle tüketicilerimizin mağdur olmasına neden olan kişilerle ilgili her türlü tedbiri almayı çabaladık. Tüketicisi hakem heyetlerine yapılan 500 bine yakın başvuru üzerinden 780 milyon lira tutarında uyuramazlığı karara bağladık.

Biz lkemizin potansiyeline güveniyoruz. Türkiye'nin son 20 yılda oluşturduğu güçlü ekonomik altyapının bu potansiyeli daha da yukarıya çıkaracağından ve hedeflerimize ulaşacağımızdan hiçbir şüphemiz bulunmamaktadır. Bu vesile ile Bakanlığımızın hizmetlerine katkı sağlayan tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür eder, hizmetlerimizin vatandaşlarımıza hayırlı olmasını temenni ederim.

Mehmet MUş
Ticaret Bakanı

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU	1
İÇİNDEKİLER	3
KISALTMALAR	5
TABLO LİSTESİ	10
GRAFİK LİSTESİ	12
ŞEKİL LİSTESİ	12
YÖNETİCİ ÖZETİ	13
I. GENEL BİLGİLER	14
A- MİSYON VE VİZYON	15
B- YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR	15
C- İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER	17
1- Fiziksel Yapı	17
2- Teşkilat Yapısı	18
3- Teknoloji ve Bilişim Altyapısı	21
4- İnsan Kaynakları	24
5- Sunulan Hizmetler	30
5.1. Dış Ticaret Gelişmeleri	30
5.2. İhracat Hizmetleri	36
5.3. Uluslararası Hizmet Ticaretine İlişkin Hizmetler	46
5.4. Serbest Bölgelere İlişkin Hizmetler	49
5.5. İthalat Hizmetleri	54
5.6. Uluslararası İlişkiler Hizmetleri	66
5.7. Gümrük Hizmetleri	73
5.8. Kaçakçılıkla Mücadele ve Gümrük Muhafaza Hizmetleri	84
5.9. Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Hizmetleri	100
5.10. İç Ticaret Hizmetleri	106
5.11. Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Hizmetleri	118
5.12. Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Hizmetleri	129
5.13. Ürün Güvenliği ve Denetimi Hizmetleri	141
5.14. Denetim Hizmetleri	151
5.15. Stratejik Yönetim Hizmetleri	154
5.16. Tasfiye İşleri, Döner Sermaye ve Destek Hizmetleri	158
5.17. Diğer Hizmetler	160
6- Yönetim ve İç Kontrol Sistemi	163

II. AMAÇLAR VE HEDEFLER	164
A- Temel Politika ve Öncelikler	165
B- İdarenin Stratejik Planında Yer Alan Amaç ve Hedefler	166
III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	169
A- Mali Bilgiler	170
1- Bütçe Uygulama Sonuçları ve Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar	170
2- Mali Denetim Sonuçları	178
B- Performans Bilgileri	180
1- Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri.....	180
2- Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi	190
i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler	190
ii. Performans Denetim Sonuçları	246
3- Stratejik Plan Değerlendirme Tabloları.....	258
IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	295
A- Üstünlükler.....	296
B- Zayıflıklar.....	296
C- Değerlendirme	297
1- Fırsatlar	297
2- Tehditler	297
V. ÖNERİ VE TEDBİRLER	298
A- 2022 Yılı Eylem ve Hedefleri	299
VI. EKLER.....	301

KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AEO:	Yetkilendirilmiş Yükümlü Uygulaması
AHM:	DTÖ Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması
AKİM:	AK Parti İletişim Merkezi
AR-GE:	Araştırma ve Geliştirme
ATS:	Araç Takip Sistemi
AYM:	Avrupa Yeşil Mutabakatı
B2B:	İkili İş Görüşmeleri
BEC:	Geniş Ekonomik Sınıflama
BGK:	Birlik Gümrük Kodu
BİLGE:	Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri
BMAEK:	Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu
BTB:	Bağlayıcı Tarife Bilgisi
BTGM:	Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
BVAS:	Birleşik Veri Aktarım Sistemi
CCTV:	Kapalı Devre Televizyon Sistemleri
CIF:	Mal Bedeli, Sigorta Bedeli ve Taşıma
CITES:	Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme
CİMER:	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CT:	Tomografik Bagaj X-Ray Cihazı
ÇHC:	Çin Halk Cumhuriyeti
D-8:	Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı
DEİK:	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
DFİF:	Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu
DGÖ:	Dünya Gümrük Örgütü
DHTİDSGM:	Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü
DİR:	Dâhilde İşleme Rejimi
DTÖ:	Dünya Ticaret Örgütü
DYS:	Destek Yönetim Sistemi
EFTA:	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
EİT:	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
EPDK:	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
EPREL:	Avrupa Enerji Etiketlemesi Ürün Veri Tabanı
EREP:	Ekonomi Reformları Eylem Planı
ESBAŞ:	Ege Serbest Bölge A.Ş.
ESBİS:	Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi
ESKGM:	Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü
ETBİS:	Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi
ETGB:	Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi
ETSG:	Avrupa Komisyonu Ekonomik Tarife Sorunları Grubu
EUDAMED:	Tıbbi Cihazlara Yönelik Avrupa Veri Tabanı

EXBS: Kontrollü ve Bağlantılı Sınır Güvenliği
EXIMBANK: Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
EYS: Eğitim Yönetim Sistemi
FKM: Felaket Kurtarma Merkezi
FMH: Fikri Mülkiyet Hakları
G2B: Government to Business
GBOK: Gümrük Birliği Ortak Komitesi
GDS: Güven Damgası Sağlayıcı
GET-APP: Gümrük Eşya Takip ve Analitik Performans
GGM: Gümrükler Genel Müdürlüğü
GMGM: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
GTİ: Gümrük ve Turizm İşletmeleri Tic. A.Ş.
GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
GTS: Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi
GÜBİS: Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi
GÜVAS: Gümrük Veri Ambarı Sistemi
HHGM: Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
HİB: Hizmet İhracatçıları Birliği
HİSER: Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması Projesi
HKS: Hal Kayıt Sistemi
HPKS: Hamiline Pay Kayıt Sistemi
HYS: Hukuk Yönetim Sistemi
ICPEN: Uluslararası Tüketicinin Korunması ve Güçlendirme Ağı
IOM: Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü
IPA: AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
ITC: Uluslararası Ticaret Merkezi
İBS: İstihbarat Bilgi Sistemi
İDBB: İç Denetim Birimi Başkanlığı
İETTS: İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Bilgi Sistemi
İGV: İlave Gümrük Vergisi
İHRGM: İhracat Genel Müdürlüğü
İRB: İhracat Refakat Belgesi
İSEDAK: İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi
İTGM: İç Ticaret Genel Müdürlüğü
İTHGM: İthalat Genel Müdürlüğü
İYS: Ticari Elektronik İletim Yönetim Sistemi
JETCO: Ekonomik ve Ticari Ortaklık Komitesi
KATP: Kamu Alacakları Tahsilatı Platformu
KDS: Karar Destek Sistemi
KDV: Katma Değer Vergisi
KEİ: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
KEK: Karma Ekonomik Komisyonu
KEM: Köpek Eğitim Merkezi

KEP: Kayıtlı Elektronik Posta
KETSİS: Kurumsal Elektronik Tebligat Sistemi
KİM: Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü
KİYA: Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmaları
KKM: Komuta Kontrol Merkezi
KKTTP: Kara Kapıları Taşıt Takip Programı
KOBİ: Küçük Ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOOPBİS: Kooperatif Bilgi Sistemi
KOOP-DES: Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı
KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS: Kimyasal Silahlar Sözleşmesi
KTBS: Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi
KTZ: Küresel Tedarik Zinciri
KÜBİS: KÜP Bilgi Sistemi
LARA: Laboratuvar Analiz ve Raporlama Programı
MERNİS: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MERSİS: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
MESBAŞ: Mersin Serbest Bölge İşleticisi A.Ş.
MİLTAR: Milli Tarama Sistemi
MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu
MTHS: Merkezi Veri Tabanı Hizmet Sağlayıcıları
NARKOKİM: Narkotik Kısım Amirlikleri
NCTS: Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi
OCR: Optik Karakter Tanımlama
OECD: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖEK: Önlemlerin Etkisiz Kılınması
OK: Onaylanmış Kuruluş
OKK: Ortaklık Konseyi Kararları
OTÜ: Ortak Transit Ülkeleri
ÖTV: Özel Tüketim Vergisi
P2B: Platform to Business
PERBİS: Perakende Bilgi Sistemi
PET: Polietilen Tereftalat
PGD: Piyasa Gözetimi ve Denetimi
PGDBİS: Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemi
PGM: Personel Genel Müdürlüğü
PTS: Plaka Tanıma Sistemi
PVC: Polivinil Klorür
RAPEX: Hızlı Bilgi Değişimi Sistemi
RG: Resmi Gazete
RİP: Resmi İstatistik Programı
SBB: Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
SBGM: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

SDMF: Standart Depo Muafiyeti Fazlası
SELEC: Güneydoğu Avrupa Kanun Uygulama Merkezi
SGB: Strateji Geliştirme Başkanlığı
SKD: Sınırdaki Karbon Düzenleme
SMIIC: İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü
STA: Serbest Ticaret Anlaşması
STK: Sivil Toplum Kuruluşları
TARDGM: Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü
TARA: Tarife Arama Programı
TAREKS: Dış Ticarette Risk Esaslı Kontrol Sistemi
TARES: Taşınır Rehin Sicil Sistemi
TB: Ticaret Bakanlığı
TBVAMM: Ticaret Bakanlığı Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi
TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TESK: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TESKOMB: Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri
THOC: Gerçek Sağlıklı Zeytin Çeşitleri
TIR: Transport International Routiers
TIRCUS: Tır Ön Beyan Programı
TİM: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TİSS: Ticari Elektronik İletişim Şikâyet Sistemi
TKPGGM: Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü
TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPS: Tek Pencere Sistemi
TPSA: Ticaret Politikası Savunma Araçları
TPS-OIC: İslam İşbirliği Teşkilatı Tercihli Ticaret Sistemi
TTA: Tercihli Ticaret Anlaşması
TTB: Tespit Tahakkuk Belgesi
TTBS: Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi
TTE: Ticarette Teknik Engeller
TTG: Türkiye Tanıtım Grubu
TTM: Türkiye Ticaret Merkezleri
TUCBS: Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
TURQUALITY®: Devlet Destekli Markalaşma Programı
TÜBİS: Tüketici Bilgi Sistemi
TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKAK: Türk Akreditasyon Kurumu
TYS: Tasfiye Yönetim Sistemi
UAABGM: Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
UHTGM: Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü
UAVT: Ulusal Adres Veri Tabanı
UR-GE: Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi
UVS: Ulusal Veri Sözlüğü

UYAP: Ulusal Yargı Ağı Projesi
UZK: Uluslararası Zeytin Konseyi
ÜGDGM: Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü
ÜKS: Üretici Kayıt Sistemi
VRHİB: Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi
W2W: Ulusal Kadın İhracatçı Network Platformu
YGM: Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri
YİD: Yap-İşlet-Devret
YOİKK: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu
YYS: Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Tablosu	19
Tablo 2: Serbest Bölge Müdürlükleri Tablosu	20
Tablo 3: Kadro İstatistikleri Tablosu	24
Tablo 4: Personelin Kadro Statülerine Göre Dağılımı	26
Tablo 5: Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu	27
Tablo 6: Bakanlık Personeli Eğitim Durumu	27
Tablo 7: Yıllara Göre Dış Ticaret Rakamları (Milyon Dolar)	30
Tablo 8: Ülke Gruplarına Göre Dış Ticaret (Milyon Dolar).....	31
Tablo 9: Seçilmiş Ülke Grupları (Milyon Dolar).....	32
Tablo 10: 2021 Yılında En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (Milyon Dolar)	32
Tablo 11: 2021 Yılında En Fazla İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (Milyon Dolar)	33
Tablo 12: 2021 Yılında En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Fasıllar (Milyon Dolar)	33
Tablo 13: 2021 Yılında En Fazla İthalat Gerçekleştirilen Fasıllar (Milyon Dolar)	34
Tablo 14: Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) Göre İhracat (Milyon Dolar).....	34
Tablo 15: Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) göre İthalat (Milyon Dolar)	35
Tablo 16: Hizmet Sektörleri İhracatı (Milyon Dolar).....	35
Tablo 17: Hizmet Sektörleri İthalatı (Milyon Dolar).....	36
Tablo 18: Serbest Bölge Verilerine İlişkin Tablolar	49
Tablo 19: Serbest Bölgelerde Faaliyet Gösteren Firma Sayısı	50
Tablo 20: Serbest Bölgelerde Faaliyet Ruhsatlarının Dağılımı.....	50
Tablo 21: 2021 Yılı Serbest Bölgeler İstihdam Verileri	51
Tablo 22: Bölge Müdürlükleri Bazında Düzenlenen BTB'ler	73
Tablo 23: Ortak Transit Sistemi Kapsamında Yapılan Taşımalar	74
Tablo 24: Laboratuvarların Akreditasyon Süreci Durumları	79
Tablo 25: Laboratuvarlara Tahlile Gelen Beyanname-Numune Sayıları ve Ücretler Toplamı.....	80
Tablo 26: 2018-2021 Yılları Yakalama İstatistikleri.....	89
Tablo 27: 2017-2021 Yılları Araç ve Yolcu Giriş-Çıkış Sayıları	90
Tablo 28: Devriye Botları Sayısı	92
Tablo 29: Ani Müdahale Botları - Diğer Hizmet Botları Sayısı	93
Tablo 30: 2017-2021 Yılları Tarama Sistemleri.....	100
Tablo 31: 2017-2021 Yılları Teknik Cihaz Sayıları	100
Tablo 32: Sonradan Kontrole Tabi Tutulan Firma Sayıları	101
Tablo 33: 2021 Ek Tahakkuk Kararları ve Ceza Kararları Toplamı	102
Tablo 34: Denetime Konu Temel Gıda ve İhtiyaç Maddeleri.....	111
Tablo 35: 2021 yılında ESBİS'te Yapılan (Tescil-Tadil-Terkin) İşlem Sayıları	119
Tablo 36: ESBİS Kullanıcı İstatistikleri	120
Tablo 37: 31.12.2021 İtibarıyla Sıfır Faizli Kredilere İlişkin Bilgiler	121
Tablo 38: Pandemi Desteklerine İlişkin Bilgiler	121
Tablo 39: Tüketici Hakem Heyetlerine Yapılan Başvuruların Sonuçlarına Göre Dağılımı.....	130
Tablo 40: 2021 Yılında Yapılan Başvuruların Sektörlerine Göre Dağılımı	130
Tablo 41: Bakanlığımıza Ulaşan Şikâyetlerin Başvuru Kanalına Göre Dağılımı.....	131
Tablo 42: Bakanlığımıza Yapılan Tüketici Şikâyetleri Başvuru Konuları.....	132
Tablo 43: 2021 Yılı İdari Yaptırımlar	135
Tablo 44: 2021 Yılı Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi Onay İşlemine İlişkin İstatistiki Veriler	137
Tablo 45: 2017-2021 Yılları Piyasa Gözetimi ve Denetimi Verileri	139
Tablo 46: Döner Sermaye İşletmelerine Ait Depolama Yerleri.....	159
Tablo 47: Program Sınıflandırmaya Göre 2021 Yılı Ödenek Durum Bilgisi	170

Tablo 48: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2021 Yılı Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı.....	171
Tablo 49: Faaliyet Düzeyinde 2021 Yılı Ödenek ve Harcama Verileri.....	173
Tablo 50: Harcama Birimlerinin 2021 Yılı Ödenek/Durum Bilgisi	175

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Dolu Kadro Grafiği.....	25
Grafik 2: Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	27
Grafik 3: Personelin Yaş Aralığına Göre Dağılımı	27
Grafik 4: Eğitim Programlarının Türleri	28
Grafik 5: Katılımcı Sayısının En Çok Olduğu İlk 5 Eğitim Başlığı	29
Grafik 6: Eğitim Ortamına Göre Katılımcı Sayıları.....	29
Grafik 7: Eğitim Türlerine Göre Katılımcı Sayıları	29
Grafik 8: Sistemin Yıllara Göre Gelişimi	109
Grafik 9: Oda ve Borsaların Dağılımı.....	114
Grafik 10: Yıllar Bazında HKS Bildirimci Sayıları	116
Grafik 11: Yıllar Bazında HKS'ye Yapılan Bildirim Sayıları	117
Grafik 12: Tüketici Hakem Heyetlerine Yapılan Başvuru Sayısı	129
Grafik 13: Bakanlığımıza Yapılan Tüketici Şikâyetleri	132
Grafik 14: Yıllar İtibarıyla Toplam İdari Para Cezası.....	133

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Serbest Bölge Müdürlüklerinin Coğrafi Konumu	20
Şekil 2: Bakanlığımızın Organizasyon Şeması	21
Şekil 3: Bakanlığımızın E-işlemleri.....	23
Şekil 4: 2021 Yılı Kamu Zararı/Alacakları Takip Dosyaları	156

YÖNETİCİ ÖZETİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesinde "(...) İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir." hükmü yer almaktadır. Ayrıca 5018 sayılı Kanunun 41'inci maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesinde ise "İdare faaliyet raporu, birim faaliyet raporları esas alınarak, idarenin faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde üst yönetici tarafından hazırlanır. (...)" hükmü bulunmaktadır.

İşbu Rapor, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde Ticaret Bakanlığı'na ilişkin genel bilgilerin yanı sıra Bakanlığın 2021 yılında yürüttüğü faaliyetler, gerçekleştirdiği projeler ile kamu kaynaklarının elde edimi ve kullanımı, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Raporun birinci bölümünde, Bakanlığın köklü geçmiş ve deneyimine, ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren yaygın teşkilat ağına, teknolojik imkânlar açısından yüksek donanımlı bir kapasiteye sahip olmasına, insan kaynakları yönetimi çerçevesinde yürüttüğü politikalara yer verilmiştir. Ayrıca Bakanlığın vatandaş ve ticaret erbabına geniş bir yelpazede sunduğu dış ticaret, gümrük, iç ticaret ve diğer önemli hizmetleri ele alınmış, tüm bu faaliyetler yerine getirilirken de iç kontrol sisteminin gerekliliklerinin dikkate alındığı belirtilmiştir. Raporun ikinci bölümünde Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nda yer alan amaç ve hedefler ile Bakanlığın temel politika ve öncelikler oluştururken esas aldığı üst politika belgeleri sunulmuştur.

Diğer yandan Raporun üçüncü bölümünde Ticaret Bakanlığı'na ilişkin mali ve performans bilgileri ile stratejik plan değerlendirme tablolarına kamu kaynağının kullanılmasındaki esaslar dikkate alınarak yer verilmiş Bakanlığın hedeflerine ulaşma oranındaki yüksek başarı düzeyi gösterilmiştir. Raporun dördüncü bölümünde Bakanlığın güçlü ve zayıf yönleri ile bunun haricinde oluşabilecek fırsatlar ve tehditler tespit edilmiş, raporun beşinci bölümünde ise Türkiye'yi ticaretin en kolay, en hızlı ve en güvenilir şekilde yapılabildiği ülke olarak uluslararası arenada konumlandırma hedefini gerçekleştirmek üzere Bakanlığın 2022 yılında yapmayı planladığı proje ve çalışmalar sunulmuştur.

Ticaret Bakanlığı'na ilişkin bilgiler Rapor'da "sorumluluk, doğruluk ve tarafsızlık, açıklık, tam açıklama, tutarlılık ilkeleri" göz önünde bulundurularak objektif bir şekilde yer almış olup Bakanlık görev ve alanında bulunan faaliyetlerin kalite ve hızı 2022 yılında da artan bir ivmeyle devam edecektir.

I. GENEL BİLGİLER

A- MİSYON VE VİZYON

Misyonumuz

Sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve toplumsal refaha katkı sağlamak amacıyla; ihracatçılarımızı ve girişimcilerimizi destekleyerek rekabet gücünü ve uluslararası ekonomik ve ticari işbirliğini artıracak, üretici ve tüketicuyu koruyacak etkin, hızlı ve insan odaklı ticaret ve gümrük politikaları oluşturarak yenilikçi ve katılımcı bir yaklaşımla gerçekleştirmek, uygulamak ve koordine etmek.

Vizyonumuz

Ticaretin daha rekabetçi, hızlı ve güvenli olmasını sağlayarak, yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli ihracatı teşvik ederek sürdürülebilir ekonomik büyümeye öncülük etmek.

B- YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Ticaret Bakanlığı’nın görev ve yetkileri belirlenmiş olup Bakanlığımızın görevleri şunlardır:

a) İç ve dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek amacıyla çalışmalar yapmak ve gerekli koordinasyonu sağlamak,

b) Ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu tedbirlerin ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca uygulanmasının ve koordinasyonunun sağlanması konusunda çalışmalar yürütmek,

c) (Ek: RG-07.07.2021-31534-CK-79/1 md.) Uluslararası hizmet ticaretinin ülke ekonomisi yararına geliştirilmesi ve desteklenmesini sağlamak, bu alana yönelik küresel gelişmeleri takip ederek sektörler ve ülkeler bazında gerekli çalışmaları yapmak ve yurt dışı müteahhitlik dâhil uluslararası hizmet ticaretine ilişkin politikaların uygulanmasında ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak ve gerekli her türlü tedbiri almak,

ç) Kamu kurum ve kuruluşlarına çeşitli mevzuatla verilmiş yetki ve görevlerin kullanımında iç ve dış ticarete dair politikaların uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemek ve koordine etmek,

d) Gümrük politikasının hazırlanmasına yardımcı olmak ve uygulamak; gümrük hizmetlerinin süratli, etkili, verimli, belirlenmiş standartlara uygun şekilde yürütülmesini sağlamak ve denetlemek,

e) 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu, gümrük işlemleriyle ilgili diğer mevzuat ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasını sağlamak; gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma ilişkin iş ve işlemleri yürütmek; gümrük kontrolüne tabi kişi, eşya ve araçların muayene ve kontrolünü yapmak,

f) Gümrük tarifesi hazırlamak; gümrük vergileri ile gümrük idarelerince tahsil edilmesi gereken vergi, fon ve diğer malî yüklerin tahakkuk, tahsil, takip ve kontrolünü yapmak; ertelenmiş kontrol ve sonradan kontrol hizmetlerini yürütmek; ihtilaflı durumlarda uzlaşmaya ilişkin işlemleri düzenlemek ve yürütmek; gümrük işleriyle ilgili istatistikî bilgileri üretmek, toplamak, değerlendirmek ve açıklamak,

g) Geçici depolama yerleri, antrepolar, ambarlar, lojistik merkezleri, tasfiyelik eşya depoları, mağazalar ve satış reyonları açılması ve işletilmesine izin vermek, işletmek, işlettirmek ve denetlemek; gümrük mevzuatına göre tasfiyelik hale gelen eşyanın tasfiye işlemlerini yürütmek,

ğ) Gümrüklü yer ve sahalarda münhasıran, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde gerektiğinde ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle kaçakçılığı önlemek, izlemek ve soruşturmak,

h) Kara ve demiryolu kapıları ile gümrük teşkilatı bulunan hava ve deniz limanlarında, serbest bölgeler, antrepolar ile gümrüklü yer ve sahalarda ve Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde gümrük muhafaza görevlerini yerine getirmek,

ı) Gümrüklü yer ve sahalarda koordinasyonu sağlamak ve kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak,

i) Bakanlık hizmetlerine ilişkin olarak uluslararası kuruluşların ve Avrupa Birliğinin çalışmalarını takip etmek, Avrupa Birliğine uyum çalışmalarını yürütmek ve bu konularda görüş oluşturmak,

j) Bakanlığın sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini yapmak veya yaptırmak,

k) Ticaret odaları, sanayi odaları, ticaret ve sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, esnaf ve sanatkâr meslek kuruluşlarına ait hizmetleri, ilgili diğer bakanlıklarla işbirliği suretiyle yürütmek, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerine ilişkin çalışmaları yürütmek,

l) Evrensel kabul görmüş tüketici haklarının sağlanması ve korunmasına yönelik hukukî ve idarî tedbirleri almak, tüketicinin korunmasını sağlayıcı inceleme ve düzenlemeler yapmak,

m) Esnaf ve sanatkârlar ile kooperatifçiliğe ilişkin politika, ilke ve hedeflerin ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılarak belirlenmesi ve stratejiler geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak,

n) Şirketler, kooperatifler ve ticaret sicili memurlukları ile esnaf ve sanatkâr sicil kayıtlarıyla ilgili hizmetleri yürütmek ve bunları denetlemek,

o) Bakanlığın görev alanına giren konularda laboratuvarlar kurmak ve çalışmalarını yürütmek,

ö) Gümrük müşaviri ve yardımcısıyla yetkilendirilmiş gümrük müşavirlerine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak ve denetlemek,

p) Dünya ticaretinden alınan payın artırılmasını ve sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak üzere ihracatın pazar ve ürün çeşitliliğini genişletmeye yönelik gerekli tedbirleri almak ve buna yönelik destek yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak,

r) İthalatın ülke ekonomisinin yararına gerçekleştirilmesi ve yerli sanayinin korunması ile ilgili gerekli tedbirleri almak ve ticaret politikası savunma araçlarını uygulamak,

s) Diğer kurum ve kuruluşların iç ve dış ticaret politikasını etkileyen faaliyet, temas ve düzenlemelerinin, genel ticaret politikasına uygunluğunu sağlamak, ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde söz konusu faaliyet, temas ve düzenlemelerin koordinasyonunu ve yürütülmesini temin etmek,

ş) Türkiye Cumhuriyetinin yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla olan ikili, bölgesel ve çok taraflı ticarî ve ekonomik ilişkilerini düzenlemek, yürütmek ve bu konularda ilgili mevzuatı çerçevesinde anlaşmalar yapmak, uluslararası kuruluşların Bakanlığın yetki ve görev alanına giren konulardaki çalışmalarını takip etmek ve bu konularda görüş oluşturmak,

t) Ülke kalkınmasında yabancı sermayeden beklenen katkıları sağlamak ve yönlendirmek amacıyla gerekli tedbirleri almak,

u) Dış ticarete konu ürünlerin güvenli, mevzuata ve standartlara uygun olmasını sağlamak, bu amaçla ithalatta ve ihracatta denetim yapmak ve yaptırmak, ticarete teknik engellerin önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütmek,

ü) (Ek: RG-10.1.2019-30651-CK-27/71 md.) Ülkemizin ticaret ve gümrük hizmetlerine ilişkin ana politikalarının etkinliğinin artırılması ve ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla teknoloji ve girişimcilik odaklı proje, bilimsel çalışma ve eğitim alanında işbirliği faaliyetlerini yürütmek,

v) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

C- İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

2011 yılından günümüze değin faaliyetlerini Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak sürdüren iki kurum birleştirilerek 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Ticaret Bakanlığı kurulmuş, 7 Temmuz 2021 tarihli ve 31534 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile teşkilat yapısı yeniden şekillendirilmiştir.

1- Fiziksel Yapı

Merkez Teşkilatı Yerleşkeleri:

- Söğütözü Mahallesi 2176. Sokak No: 63 Çankaya adresinde Söğütözü Yerleşkesi (Merkez Bina),
- Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 151 Eskişehir Yolu 9. km adresinde Eskişehir Yolu Yerleşkesi (Ek Bina),

- Söğütözü Mahallesi 2179. Sokak No:2 Çankaya/ANKARA adresindeki ek hizmet binasında; Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Ankara Grubu Müfettişleri ve Ankara Valiliği Ticaret İl Müdürlüğü,
- Balıkhisar Mah. Balıkhisar Köy İçi Küme Evleri No: 685 Esenboğa Yolu Üzeri Akyurt-ANKARA adresinde Eğitim Merkezi ile Misafirhane,
- Güzelhisar Mahallesi No: 304 Akyurt adresindeki hizmet binasında Kurum Arşivi,
- Güzelhisar Mah. 36. Sokak No: 13 Akyurt/ ANKARA adresinde Köpek Eğitim Merkezi yer almaktadır.

Taşra Teşkilatı Binaları: Bakanlığımız taşra teşkilatı Hazine taşınmazlarından tahsis edilen veya kiralanın, döner sermaye imkânları ile satın alınan, yaptırılan ya da başka kurum ve kuruluşlara ait hizmet binalarında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız taşra birimleri kullanımında 362 adet bina bulunmaktadır.

Kütüphane: Bakanlığımızda, karar alma mekanizmaları için gerekli bilgi, analiz ve değerlendirmelerin zamanında, sağlıklı, kaliteli ve ekonomik bilgi kaynaklarından temin edilmesi, Bakanlık personelinin dünya ve Türkiye ekonomisiyle ilgili gelişmelere zamanında ve sağlıklı bilgi kaynaklarıyla ulaşabilmesi amacıyla bir kütüphane bulunmaktadır. Kütüphanemizde ağırlıklı olarak İngilizce olmak üzere yabancı dilde ve Türkçe ticaret alanında eserler ile önemli dergi ve gazetelerin yer aldığı süreli yayınlar yer almaktadır. Ayrıca; elektronik kitap, elektronik dergi ve makale, mevzuat, ülke ve sektör raporları gibi çeşitli konuları içeren veri tabanları, dünyanın değişik ülkelerinin önemli haber kaynaklarının tarandığı medya/haber ve değişik aralıklarla yayınlanan elektronik dergi/magazinler ile birçok farklı dilde gramer, kelime bilgisi, telaffuz alıştırmalarını içeren Dil Eğitim Programı kullanıcılarımız hizmetine sunulmaktadır. Bakanlığımız, kütüphanelerimizin dünya ölçeğinde en güncel kaynaklara erişim imkânı sağlayan modern kütüphaneler içerisinde yer alabilecek düzeyde, başta ekonomi/ticaret alanında olmak üzere referans kütüphaneler olmasını amaçlamaktadır.

2- Teşkilat Yapısı

Merkez Teşkilatı:

Bakanlığımız Merkez Teşkilatı hizmet birimleri;

- İhracat Genel Müdürlüğü,
- İthalat Genel Müdürlüğü,
- İç Ticaret Genel Müdürlüğü,
- Gümrükler Genel Müdürlüğü,
- Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü,
- Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü,
- Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü,
- Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü,
- Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü,
- Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü,
- Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü,
- Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü,
- Personel Genel Müdürlüğü,

- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü,
- Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü,
- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı,
- İç Denetim Birimi Başkanlığı,
- Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,
- Özel Kalem Müdürlüğü'nden oluşmaktadır.

Taşra Teşkilatı: 23.12.2021 tarihli ve 31698 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 89 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde kurulan Bakanlığımız taşra teşkilatı; 19 Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü, her ilde Ticaret İl Müdürlüğü ile doğrudan merkeze bağlı 21 Serbest Bölge Müdürlüğü’nden oluşmaktadır.

Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine bağlı 166 Gümrük Müdürlüğü, 32 Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü, 18 Dış Ticaret İşlemleri Müdürlüğü, 21 Tasfiye İşletme Müdürlüğü, 22 Ürün Güvenliği Denetimleri Müdürlüğü, 19 Hukuk Hizmetleri Müdürlüğü, 19 Personel Müdürlüğü, 1 Gümrükler Muhafaza Kriminal Laboratuvar Müdürlüğü ve 10 Laboratuvar Müdürlüğü bulunmaktadır.

Tablo 1: Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Tablosu

Orta Anadolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Ankara)
Batı Akdeniz Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Antalya)
Uludağ Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Bursa)
Trakya Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Edirne)
GAP Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Gaziantep)
Doğu Anadolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Van)
İpekyolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Silopi-Şırnak)
Doğu Akdeniz Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (İskenderun-Hatay)
İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (İstanbul)
Ege Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (İzmir)
Doğu Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Kocaeli)
Fırat Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Malatya)
Orta Akdeniz Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Mersin)
Orta Karadeniz Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Samsun)
Doğu Karadeniz Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Trabzon)
Batı Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Tekirdağ)
Pamukkale Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Denizli)*
Gürbulak Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Doğubayazıt-Ağrı)
Kaçkar Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü (Hopa-Artvin)

*Kuruluş çalışması devam etmektedir.

Tablo 2: Serbest Bölge Müdürlükleri Tablosu

Adana Yumurtalık Serbest Bölge Müdürlüğü
Antalya Serbest Bölge Müdürlüğü
Avrupa Serbest Bölge Müdürlüğü
Bursa Serbest Bölge Müdürlüğü
Denizli Serbest Bölge Müdürlüğü
Ege Serbest Bölge Müdürlüğü
Gaziantep Serbest Bölge Müdürlüğü
İstanbul İhtisas Serbest Bölge Müdürlüğü
İstanbul Endüstri ve Ticaret Serbest Bölge Müdürlüğü
Trakya Serbest Bölge Müdürlüğü
İzmir Serbest Bölge Müdürlüğü
Kayseri Serbest Bölge Müdürlüğü
Kocaeli Serbest Bölge Müdürlüğü
Mersin Serbest Bölge Müdürlüğü
Rize Serbest Bölge Müdürlüğü
Samsun Serbest Bölge Müdürlüğü
Trabzon Serbest Bölge Müdürlüğü
TÜBİTAK-MAM Teknoloji Serbest Bölge Müdürlüğü

Şekil 1: Serbest Bölge Müdürlüklerinin Coğrafi Konumu

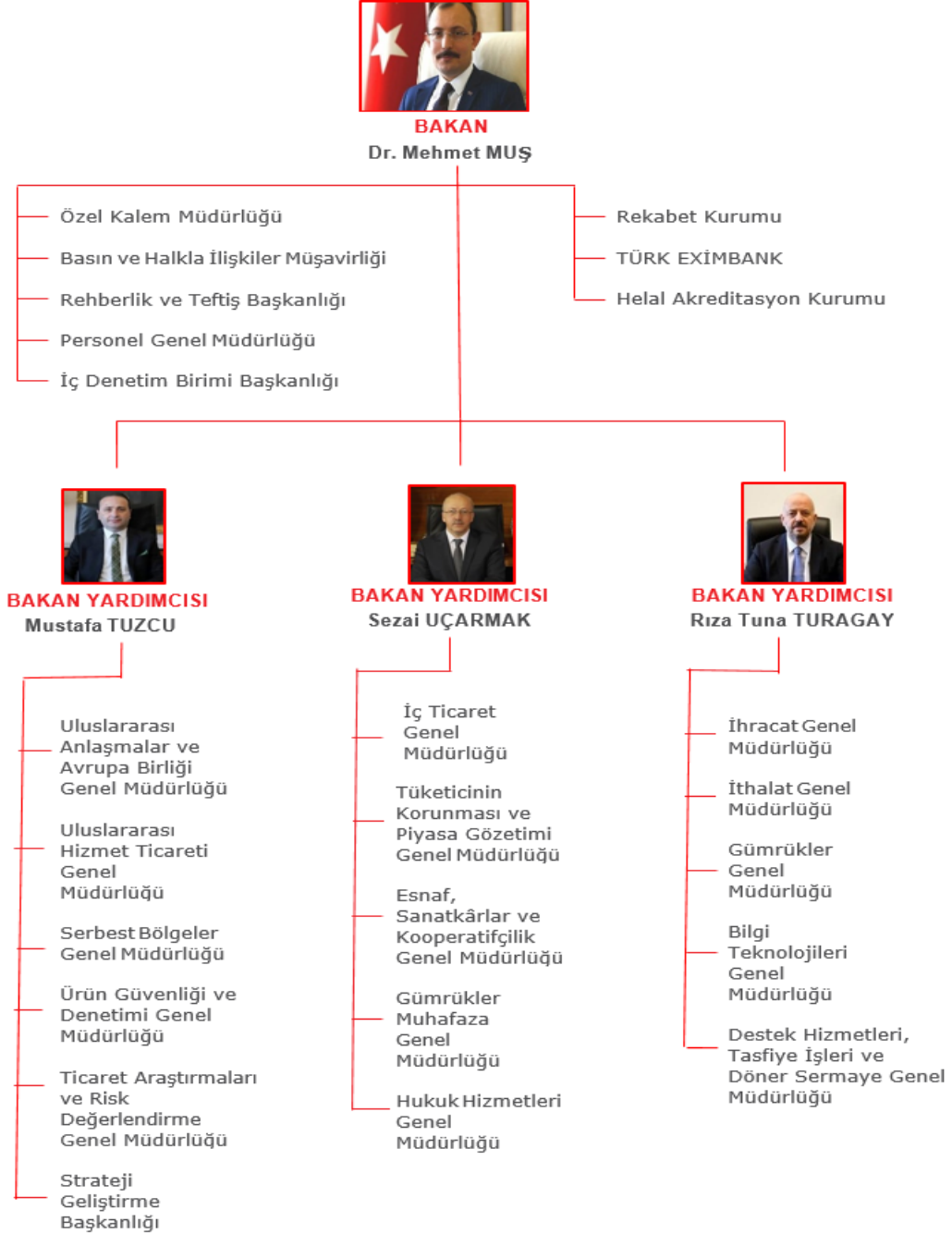
Yurt Dışı Teşkilatı: İhracatın geliştirilmesine, ürünlerimizin tanıtımına, yabancı sermayenin Ülkemize çekilmesine ve serbest bölgelerin tanıtımı ile iş insanlarına yardımcı olmak ve Bakanlığın görev alanına giren diğer konularda bulundukları ülkelerdeki resmi ve özel kuruluşlar nezdinde faaliyette bulunmak üzere 2021 yılı sonu itibarıyla 110 Ticaret Müşavirliği, 57 Ticaret Ataşeliği (4 Gümrük Müşavirliği, 1 Gümrük Ataşeliği) ve 1 Ticaret Ofisi (Kazablanka) ile uluslararası kuruluşlar nezdinde 3 Daimi Temsilcilikten (OECD/Paris, DTÖ/Cenevre ve AB/Brüksel) oluşan 171 yurt dışı temsilciliğimiz bulunmaktadır.

İlgili Kuruluşlar: Bakanlığımız ilgili kuruluşu olarak Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Türk

EXİMBANK) ve Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) yer almaktadır.

İlişkili Kuruluş: Bakanlığımız ilişkili kuruluşu olarak Rekabet Kurumu yer almaktadır.

Şekil 2: Bakanlığımızın Organizasyon Şeması

3- Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

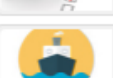
Bakanlık veri merkezi donanım altyapısında fiziksel sunucular, sanal sunucular, mail sunucuları, merkez ve taşrada DC-DP sunucular bulunmaktadır. Network altyapısında merkezde omurga switch (yedekli) ve router (yedekli) ile network cihazları (kenar anahtarlar, access point cihazları, yük dengeleme cihazları vb.), güvenlik duvarları (yedekli), güvenlik

cihazları (IPS, Antivirüs, DDOS, Proxy vb.) bulunmakta olup Felaket Kurtarma Merkezi'nde (FKM) sunucu, güvenlik, network cihazları bulunmaktadır. Diğer yandan, veri merkezindeki 800 Mbps band genişliğindeki internet altyapısını Eskişehir yolu yerleşkesi ile 79 Ticaret İl Müdürlüğü kullanıcıları, FKM'de 500 Mbps band genişliğindeki internet altyapısını 210 Taşra Gümrük İdaresi ve işletici kuruluş gümrük kullanıcıları kullanmaktadır. Söğütözü yerleşkesi merkez binada 100 Mbps hızında internet hattı bulunmaktadır. Band genişlikleri 2-30 Mbps arasında değişen toplam 307 gümrük idaresinin ve Ticaret İl Müdürlüğünün Merkez Hizmet binası ile arasında fiber altyapı üzerinden çok noktadan çok noktaya MPLS VPN devre bulunmaktadır.

Eskişehir yolu yerleşkesinde 800 Mbps data toplama devresi, 600 Mbps video toplama devresi, FKM'de 500 Mbps internet toplama devresi bulunmaktadır. Ayrıca Eskişehir yolu yerleşkesi ile FKM arasında 100 Mbps (replikasyon) ve 70 Mbps noktadan noktaya layer2 ME data devresi, Söğütözü yerleşkesi ile Eskişehir yolu yerleşkesi arasında 350 Mbps noktadan noktaya layer2 ME data devresi, Söğütözü Yerleşkesi - Eskişehir yolu yerleşkesi arası 350 Mbps noktadan noktaya layer2 ME data devresi, Söğütözü Yerleşkesi - TT Ümitköy Veri Merkezi arası 125 Mbps TTPVN devresi, Merkez ile 27 Gümrük İdaresi arasında video devresi (5-40mbps) mevcuttur.

2021 yılında 81 adet hepsi birarada, 1 adet masaüstü, 725 adet taşınabilir olmak üzere toplam 807 adet bilgisayar, 58 adet yazıcı, 79 adet tarayıcı, 87 adet yönlendirici, 87 adet kenar anahtar, 45 adet Yönlendirici, 69 adet 4.5 G Modem Yönlendirici, 1500 adet Ağ Yönetimi Ek Lisans (token), 2 adet Tacacs (Radius Lisansı), 4 adet Raf Tipi Sunucu, 1 adet Sanallaştırma Ortam Sunucusu, 1 adet İz (Log) Veri Deposu, 47.500 adet Inform UPS 12 V 9 Ah Akü Değişimi, 1 adet Yedekleme Cihazı, 1 adet Ağ İzleme Yazılımı (PRTG), 1 adet Siber Tehdit İstihbaratı Yazılımı (Brandefense), 1 adet KVKK Yazılımı, 1 adet Güvenlik Açığı Tespit Yazılımı (Tenable Nessus), 1 adet Envanter Yönetim ve Varlık Keşif Yazılımı (ASMA) alınmıştır.

Şekil 3: Bakanlığımızın E-işlemleri

	Antrepo Web Uygulaması		Bakanlık Evrak Sorgulama		Bağlayıcı Tarife Bilgisi (BTB) E-Basvuru Sistemi		Beyanname Geçiş Belgesi
	Birlik Beyanname Kripto Sorgulama		DIR-TCGB TAKİP		DYS Belge Doğrulama		Dahilde İşleme Rejimi (DIR) Uygulaması
	Detaylı Beyan Durum Sorgulama		Dış Talepler Bülteni		Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS) Uygulaması		E-Fatura Portal
	E-Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi		EDI / XML Referans ve Mesajlar		EK11 ÖTV1B Dökümü		ESBİS
	Elektronik Ata Karnesi		Elektronik Beyanname		Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi		Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının Gümrüklerde...
	GET-APP (Gümrük Eşya Takip ve Beyanname...)		Gecikme Faizi Hesabı		Gemi Takip Programı		Geri Verme veya Kaldırma Talep Yönetimi
	Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama		Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi		Hal Kayıt Sistemi		Havayolu Acente Uygulaması
	Konteyner ve Liman Takip Sistemi		Kooperatif Ortakları Bilgi Girişi		Kooperatif Unvan Sorgulama		Kota Sorgulama
	Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi		Lara Web Sorgulama ve Belge Yükleme Ekranı		Liman Tek Pencere		Merkezi BİLGE Şifre Değiştirme Programı
	Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS)		Mülga Ekonomi Bakanlığı EBYS Evrak Sorgulama		NCTS		Nakit Kontrol Programı
	Piyasa Gözetimi ve Denetimi Uygulaması		Reklam Şikayeti		SERBİS - Servis Bilgi Sistemi		Serbest Bölgeler Bilgi Sistemi
	Serbest Bölgeler Bilgisayar Uygulama Programı (SBBUP)...		Serbest Ticaret Anlaşmalarında (STA) Ülkemize Uygulanan...		Sosyal Tesis Muhasebe İşlemleri		TIR Muayene Onay
	TIRCUS (TIR Ön Beyan)		TRANSFER BİLDİRİM FORMU SORGULAMA UYGULAMASI		Tarife Arama		Tasış
	Taşınan Özet Beyan Sorgulama		Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi		Taşit Ön Beyan		Tek Pencere Uygulaması
	Telaflı Edici Vergi		Tezkiye Listeleri		Ticari Bilgi Kaynakları		Ticari Elektronik İletişim Şikayet Sistemi
	Transit Araç Takip		Tüketici Akademisi		Tüketici Bilgi Sistemi (TÜBİS)		Uzlaşma Ön Talep Girişi
	Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Sistemi		Yolcu Beraberi Numune Sergi ve Fuar Eşyası Programı		Yükümlü Kayıt ve Takip Sistemi		e-ihale
	İhracatçılar Rehberi		İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Bilgi Sistemi (İETTİS)		İthalat Belge İşlemleri		İşlemi Tamamlanan Yeni Hızlı Kargo Beyannameleleri
	Şirket Sorgulama						

Bakanlığımızın İletişim ve Danışma Hatları:

Bakanlığımız Çağrı
Merkezi
444 8 482 (444 8
GTB)

ALO 175 Tüketici
Hattı

Hal Kayıt Sistemi
Çağrı Merkezi
444 04 25

ALO 136 Kaçakçılık
İhbar Hattı

4- İnsan Kaynakları

Bakanlığımız, üstlendiği misyon ve vizyona uygun bir kamu hizmeti sunumuna imkân sağlayacak etkin insan kaynağı yönetimi ve planlamasını;

- Değişim ve gelişime açık,
- Nitelikli ve donanımlı,
- Uzmanlık esasına dayalı,
- Etik değerleri özümsemiş,
- Bilgi teknolojilerinden yararlanan personel istihdamı anlayışı ile uygulamaktadır.

Genel Kadro Bilgileri: Genel kadro bilgileri bazında 2019, 2020 ve 2021 yılı esas alınarak hazırlanan tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3: Kadro İstatistikleri Tablosu

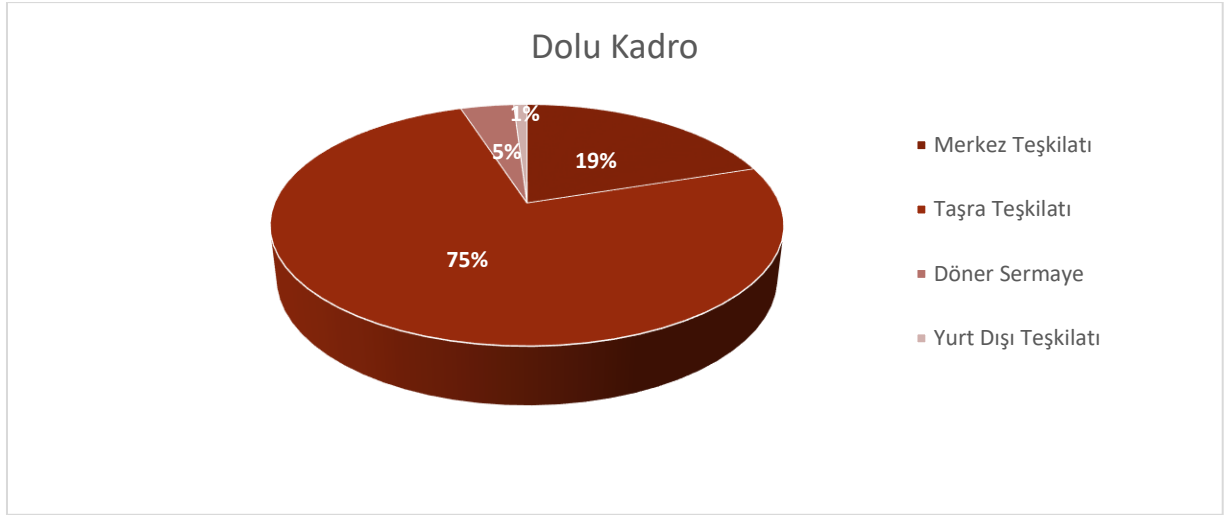
KADRO DURUMU	BİRİM	2019	2020	2021
DOLU KADRO (Kadrolu)	MERKEZ	3.532	3.406	3.482
	TAŞRA	13.776	13.483	13.343
	DÖNER SERMAYE	613	592	608
	YURT DIŞI	162	172	194
	TOPLAM	18.083	17.653	17.627
DOLU KADRO /POZİSYON (Sözleşmeli personel, Sürekli işçi ve geçici işçiler)	MERKEZ	565	537	563
	TAŞRA	1.535	1.486	2.353
	DÖNER SERMAYE	216	206	310
	YURT DIŞI	120	112	112
	TOPLAM	2.436	2.341	3.338
BOŞ KADRO (Kadrolu)	MERKEZ	2.421	2.547	2.354
	TAŞRA	5.134	5.514	5.735
	DÖNER SERMAYE	227	258	240
	YURT DIŞI	108	98	76

KADRO DURUMU	BİRİM	2019	2020	2021
	TOPLAM	7.890	8.417	8.405
BOŞ KADRO/ POZİSYON (Sözleşmeli personel, Sürekli işçi ve geçici işçiler)	MERKEZ	40	85	61
	TAŞRA	346	1.672	805
	DÖNER SERMAYE	140	140	36
	YURT DIŞI	15	23	23
	TOPLAM	541	1.920	925
TOPLAM DOLU KADRO/ POZİSYON		20.519	19.994	20.965
TOPLAM BOŞ KADRO/ POZİSYON		8.431	10.337	9.330
TOPLAM KADRO/ POZİSYON		28.950	30.331	30.295

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Bakanlığımız 2021 yılı dolu kadrolarının % 19'u Merkez Teşkilatı'nda, % 75'i Taşra Teşkilatı'nda, % 5'i Döner Sermaye ve % 1'i Yurt Dışı Teşkilatı'nda çalışmaktadır.

Grafik 1: Dolu Kadro Grafiği

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Bakanlığımızda 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 20.965 personel görev yapmaktadır. Bakanlık Merkez, Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı'nda görevli personelin kadro statülerine ve cinsiyetine göre dağılımı aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 4: Personelin Kadro Statülerine Göre Dağılımı

TEŞKİLAT	STATÜ	2019	2020	2021
MERKEZ	657 Kadrolu Personel	3.188	3.098	3.237
	Kadro Karşılığı Sözleşmeli	310	287	223
	Sözleşmeli Personel	36	37	61
	657 Kadrolu Personel (Döner Sermaye İşletmesi)	10	-	4
	Sözleşmeli Bilişim Personeli	8	6	9
	933 sayılı Kanun Gereği Sözleşmeli Personel	2	2	2
	506 sayılı Kanun Gereği Sözleşmeli Personel	25	20	17
	Sürekli İşçi	494	472	474
	Özelleştirme	24	21	18
	Geçici Personel	-	-	-
	MERKEZ TOPLAM	4.097	3.943	4.045
TAŞRA	657 Kadrolu Personel	13.664	13.388	13.236
	Kadro Karşılığı Sözleşmeli Personel	50	43	59
	Sözleşmeli Personel	1.394	1.349	2.216
	506 sayılı Kanun Gereği Sözleşmeli Personel	3	2	2
	Sürekli İşçi	128	135	135
	Özelleştirme	59	52	48
	Geçici Personel	-	-	-
	TAŞRA TOPLAM	15.298	14.969	15.696
YURT DIŞI	657 Kadrolu Personel	162	172	194
	Sekreter- Uzman	119	111	111
	Sürekli İşçi	1	1	1
	YURT DIŞI TOPLAM	282	284	306
DÖNER SERMAYE	657 Kadrolu Personel	613	592	608
	Sürekli İşçiler	202	178	268
	Sözleşmeli Personel	27	28	42
	DÖNER SERMAYE TOPLAM	842	798	918
GENEL TOPLAM		20.519	19.994	20.965

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

- Merkez Teşkilatı'nın % 59'u erkek, % 41'i kadın,
- Taşra Teşkilatı'nın % 70'i erkek, % 30'u kadın,
- Döner Sermaye İşletmesi'nin % 73'ü erkek, % 27'si kadın,
- Yurt Dışı Teşkilatı'nda çalışan personelin % 59'u erkek, % 41'i kadın,
- 2021 yılında Bakanlığımızın % 68'i erkek, % 32'si kadın personelden oluşmaktadır.

Tablo 5: Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu

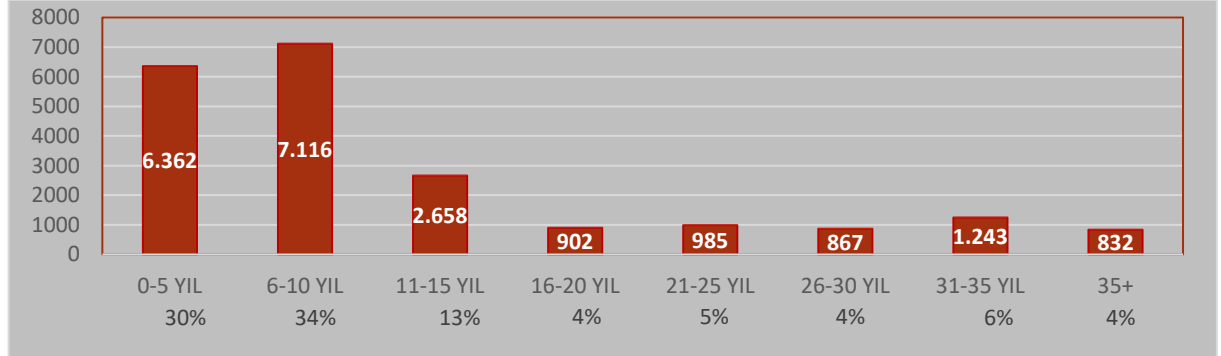
	MERKEZ	TAŞRA	DÖNER SERMAYE	YURT DIŞI	TOPLAM
Erkek	2.401	10.976	672	180	14.229
Kadın	1.644	4.720	246	126	6.736
TOPLAM	4.045	15.696	918	306	20.965

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

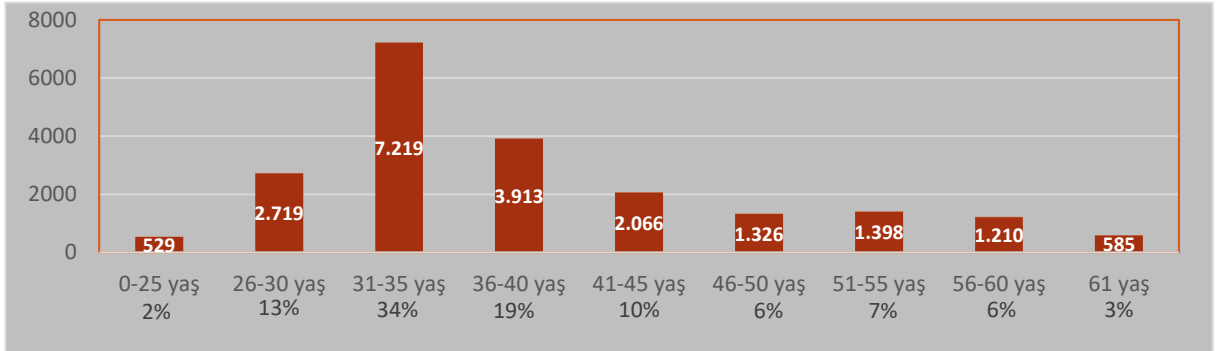
Tablo 6: Bakanlık Personeli Eğitim Durumu

EĞİTİM DURUMU TABLOSU	SAYI
Doktora	98
Master	2.379
Lisans	15.247
Ön Lisans	1.077
Lise	1.411
Orta Okul	308
İlkokul	445
Toplam	20.965

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 2: Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 3: Personelin Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Eğitim Faaliyetleri: Bakanlığımız personelinin, çağın getirdiği yeniliklere ayak uydurabilmesi ve Bakanlığımız stratejik hedefleri doğrultusunda istenilen performansı gösterebilmesi için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla Bakanlığımız faaliyet alanı gözetilerek eğitim içerikleri oluşturulmuş ve birçok konu başlığında kişisel, mevzuat ve mesleki gelişim eğitim programları düzenlenmiştir.

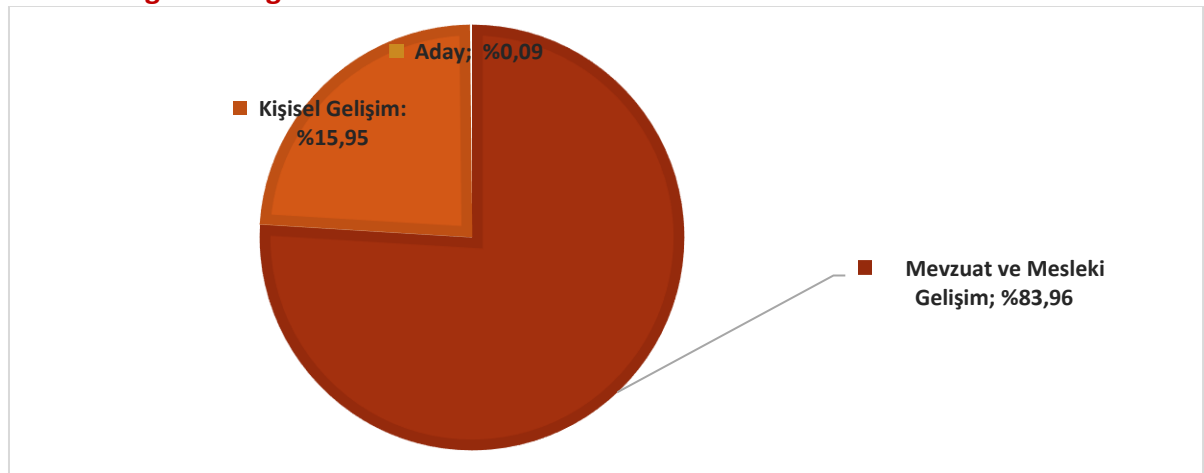
Söz konusu eğitim faaliyetlerinde; yüz yüze, canlı-sanal sınıf, sunum, doküman, animasyon, video, SCORM paket olmak üzere 7 farklı araç-gereç ve ortam kullanılmıştır. Eğitim merkezimizde yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemi ile düzenlenen 56 program (52'si uzaktan, 4'ü yüz yüze) ile 50'den fazla farklı konu başlığı altında 123 katılımcıya yüz yüze, 4.182 katılımcıya canlı-sanal sınıf aracılığıyla eğitim verilmiş olup 128.572 katılımcıya ise, unvan yetkinlikleri göz önünde bulundurularak kayıt altına alınan uzaktan eğitim programları video eğitim atama yoluyla ulaştırılmıştır.

Eğitim Yönetim Sistemi (EYS) üzerinde yer alan “Katalog Eğitimleri” sekmesinden (Ortak Mevzuat ve Mesleki Eğitimler, Kişisel Gelişim Eğitimleri, Gümrük ve Dış Ticaret Eğitimleri, Ticaret İl Müdürlüğü Eğitimleri) tüm kurum personelimizin kayıtlı video eğitimlere 7/24 ulaşabilme imkânı sağlanmış, 57.814 katılımcı bu eğitimlerden yararlandırılmış olup bu yöntemle yol, konaklama ve gündelik harcırah giderleri, zaman ve iş kayıplarına meydan vermeden büyük maliyet tasarrufları sağlanmıştır.

2021 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı eğitim hedefi, tüm personelin %15'i olarak belirlenmiş olup Bakanlığımız personelinin yaklaşık %93'üne ulaştırılan (19.574 personel) sanal sınıf/video kayıtları ile mezkûr hedef üzerinde bir eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Atama yapılan personelden 17.311'i kendilerine atanan eğitimlerden en az birini tamamlamış ve böylece personelin %82,5'i eğitim süreçlerine katılım sağlamıştır.

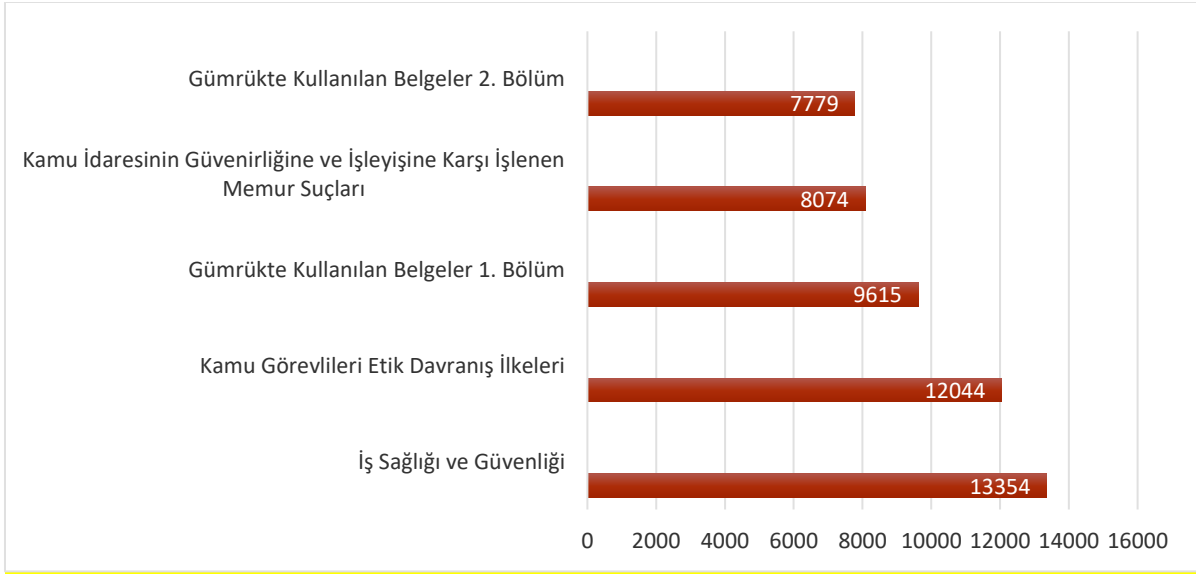
Yukarıda yer alan tüm eğitim programları kapsamında; eğitime katılan personelin (Katalog Eğitimler hariç) eğitim programlarının türlerine göre dağılımı incelendiğinde; mevzuat ve mesleki gelişim eğitimlerine 100.930 katılımcının, kişisel gelişim eğitimlerine 31.712 katılımcının, adaylık eğitim programlarına ise 235 katılımcının iştirak ettiği görülmektedir.

Grafik 4: Eğitim Programlarının Türleri

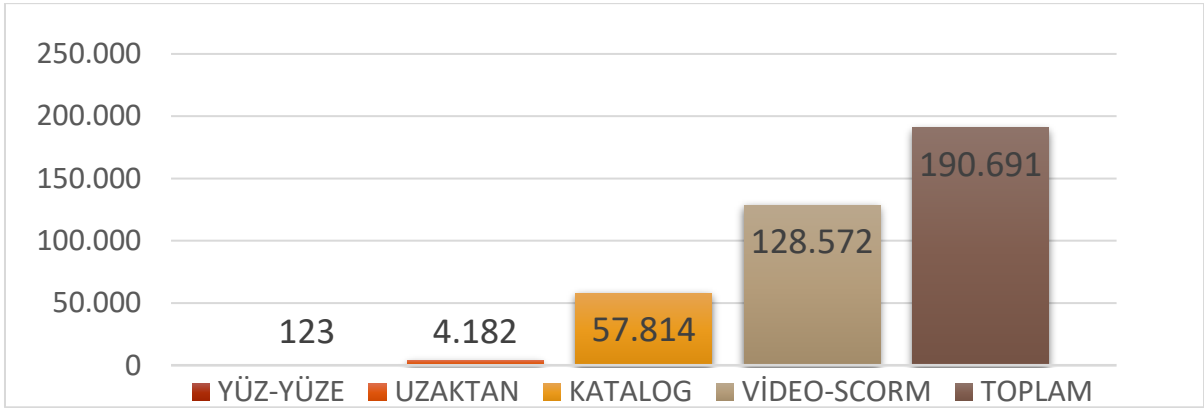
Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 5: Katılımcı Sayısının En Çok Olduğu İlk 5 Eğitim Başlığı

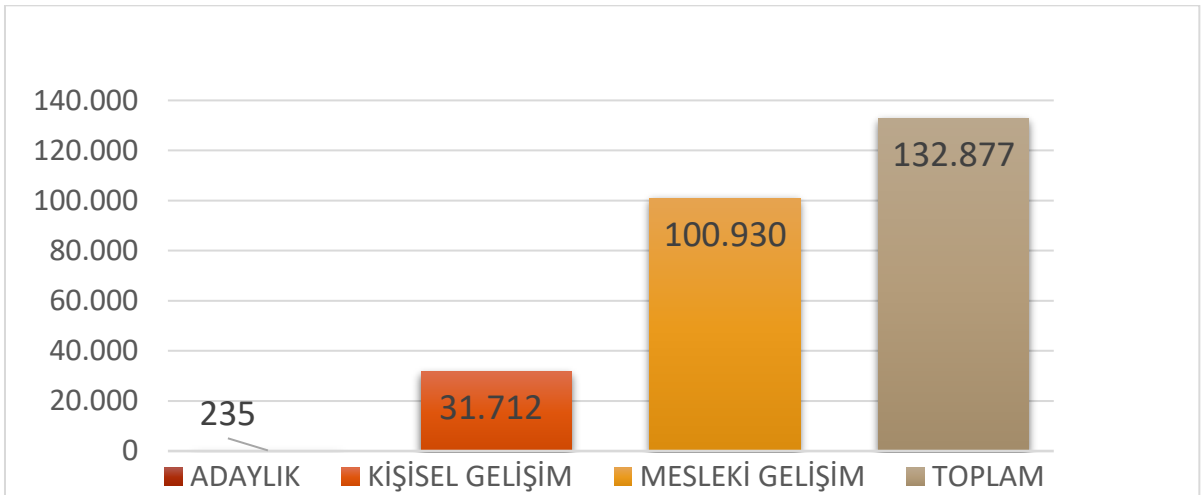
Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 6: Eğitim Ortamına Göre Katılımcı Sayıları

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 7: Eğitim Türlerine Göre Katılımcı Sayıları

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığınca yürütülen “Staj Seferbirliği” projesi kapsamında Kariyer Kapısı platformu üzerinden, 2021 yılında Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinde staj yapmaları için uygun görülen 1.223 öğrenciden 910’u stajını tamamlamıştır. 05.04.2021 tarihinde yürürlüğe giren Ticaret Bakanlığı Staj Yönergesi kapsamında ise 6 öğrenci Bakanlığımız birimlerinde stajını tamamlamıştır.

5- Sunulan Hizmetler

5.1. Dış Ticaret Gelişmeleri

2020 yılında COVID-19 pandemisi nedeniyle küresel ekonomide arz ve talep yönlü büyük bir şok yaşanmış ve küresel ekonomi derin bir resesyona girmiştir. Ancak, dünya genelinde aşılamadaki hızlanma ve ABD başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde uygulamaya konulan genişleyici para ve maliye politikalarının etkisi ile 2021 yılında küresel ekonomide toparlanma gerçekleşmiştir. IMF, 2022 yılı Ocak ayında yayınladığı Küresel Ekonomik Görünüm Raporu’nda 2020 yılında %3,1 küçülen dünya ekonomisinin 2021 yılında %5,9 2022 yılında %4,4 2023 yılında ise %3,8 büyüyeceğini tahmin etmiştir. Diğer taraftan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) verilerine göre küresel mal ticareti hacminin 2020 yılındaki %5,3’lük daralmanın ardından 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla %10,8 ve %4,7 büyümesi beklenmektedir.

2021 yılında ihracatımız, bir önceki yıla kıyasla %32,8 artışla 225 milyar 291 milyon dolara ulaşmıştır. Bu değer ile 200 milyar dolar eşiği aşılmış ve tüm zamanların en yüksek yıllık ihracat rakamı gerçekleşmiştir. 2021 yılında ithalatımız ise %23,6 artışla 271,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle 2021 yılında dış ticaret hacmimiz bir önceki yıla göre %27,6 artarak 496 milyar 716 milyon dolar olmuş, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise %83,0 olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 2021 yılında bir önceki yıla göre %7,5 oranında azalarak 46 milyar 133 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı %83,0 olarak gerçekleşmiştir. Enerji hariç olarak karşılama oranının %98,2 seviyesine çıktığı görülmektedir.

Tablo 7: Yıllara Göre Dış Ticaret Rakamları (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT		İTHALAT		DIŞ TİCARET		
	Değer	(%) Değ.	Değer	(%) Değ.	Hacim	Denge/Açık	İhr./İth. Karşılama Oranı (%)
2017	164.495	10,2	238.715	18,1	403.210	-74.221	68,9
2018	177.169	7,7	231.152	-3,2	408.321	-53.984	76,6
2019	180.833	2,1	210.345	-9,0	391.178	-29.512	86,0
2020	169.638	-6,2	219.517	4,4	389.155	-49.879	77,3
2021	225.291	32,8	271.424	23,6	496.716	-46.133	83,0

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Ülke Gruplarına Göre Dış Ticaret: Dünyanın hemen her yerine ihracat yapan ve ihracat pazarını çeşitlendirme amacıyla olan bir ülke olarak 2021 yılında bütün bölgelere

ihracatımızda hem 2020 yılına göre hem de pandemi öncesi döneme göre genel itibarıyla dengeli ve güçlü artış gözlenmiştir. En önemli ihracat pazarımız olan AB-27'ye ihracatımız geçen yılın aynı dönemine göre %32,8; 2019 yılının aynı dönemine göre %21,4 artış gösterirken Yakın ve Ortadoğu'ya ihracatımız 2020 yılının aynı dönemine göre %22,5; 2019 yılının aynı dönemine göre %9,8 artmıştır. Kuzey Amerika'ya olan ihracatımız %46,7 oranında artış ile 16,4 milyar dolara ulaşmıştır. 2021 yılında en fazla ihracat yaklaşık 93,1 milyar dolar ile AB-27 ülkelerine olmuştur. Söz konusu ülke grubunu 38,4 milyar dolar ihracat ile Yakın ve Ortadoğu ülkeleri izlemiştir. En çok ihracat gerçekleştirdiğimiz üçüncü ülke grubu olan Diğer Avrupa (AB-27 hariç) ülkelerine ihracatımız ise %29 artışla 31,5 milyar dolar olmuştur. 2021 yılında en fazla ithalat gerçekleştirdiğimiz ülke grubu 85,4 milyar dolar ile AB-27 ülkeleri iken söz konusu ülke grubunu 68,2 milyar dolar ile Diğer Asya ülkeleri ve 44,8 milyar dolar ile Diğer Avrupa ülkeleri izlemiştir.

Tablo 8: Ülke Gruplarına Göre Dış Ticaret (Milyon Dolar)

	İHRACAT				İTHALAT			
	2020	2021	% PAY	% DEĞ.	2020	2021	% PAY	% DEĞ.
GENEL TOPLAM	169.638	225.291	100	32,8	219.517	271.424	100	23,6
A- AB-27*	70.020	93.083	41,3	32,9	73.338	85.385	31,5	16,4
B- DİĞER ÜLKELER	99.618	132.209	58,7	32,7	146.179	186.039	68,5	27,3
1- DİĞER AVRUPA (AB-27 Hariç)	24.406	31.474	14,0	29,0	35.754	44.759	16,5	25,2
2- AFRİKA	15.241	21.221	9,4	39,2	7.310	8.233	3,0	12,6
Kuzey Afrika	9.224	13.344	5,9	44,7	4.757	5.418	2,0	13,9
Diğer Afrika	6.017	7.877	3,5	30,9	2.552	2.815	1,0	10,3
3- AMERİKA	14.570	22.451	10,0	54,1	19.632	23.097	8,5	17,6
Kuzey Amerika	11.189	16.410	7,3	46,7	12.603	14.226	5,2	12,9
Orta Amerika ve Karayip Ülkeleri	1.453	2.446	1,1	68,3	1.031	1.099	0,4	6,6
Güney Amerika	1.929	3.595	1,6	86,4	5.998	7.772	2,9	29,6
4- ASYA	44.109	55.608	24,7	26,1	69.307	84.365	31,1	21,7
Yakın ve Ortadoğu	31.333	38.369	17,0	22,5	20.276	16.123	5,9	-20,5
Diğer Asya	12.776	17.238	7,7	34,9	49.031	68.242	25,1	39,2
5-AVUSTRALYA ve YENİ ZELANDA	837	1.130	0,5	34,9	442	1.158	0,4	161,7
6- DİĞER ÜLKE ve BÖLGELER	455	325	0,1	-28,5	13.734	24.428	9,0	77,9

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

*1 Şubat 2020 tarihi itibarıyla Birleşik Krallık (İngiltere), AB üyeliğinden ayrıldığı için AB-27 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 9: Seçilmiş Ülke Grupları (Milyon Dolar)

	İHRACAT				İTHALAT			
	2020	2021	% PAY	%DEĞ.	2020	2021	% PAY	%DEĞ.
OECD Ülkeleri	95.055	125.914	55,9	32,5	108.318	120.833	44,5	11,6
EFTA Ülkeleri	1.848	2.228	1,0	20,6	8.480	3.956	1,5	-53,4
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	20.301	27.706	12,3	36,5	28.044	43.742	16,1	56,0
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	8.684	11.270	5,0	29,8	4.610	8.312	3,1	80,3
Bağımsız Devletler Topluluğu	10.262	13.629	6,0	32,8	20.991	34.042	12,5	62,2
Türk Cumhuriyetleri	5.430	7.208	3,2	32,8	2.972	4.944	1,8	66,4
İslam Konferansı Teşkilatı	43.737	56.689	25,2	29,6	30.993	30.546	11,3	-1,4

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Ülkelere Göre Dış Ticaret: Ülkelere göre ihracatımıza bakıldığında, 2021 yılında en fazla ihracat gerçekleştirdiğimiz ülke 19,3 milyar dolar ile Almanya olmuştur. Almanya'yı 14,7 milyar dolar ihracat ile ABD izlerken üçüncü sırada 13,7 milyar dolar ihracat ile İngiltere yer almıştır.

Tablo 10: 2021 Yılında En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkeler (Milyon Dolar)

		İHRACAT				
SIRA NO*	ÜLKE	2020	% PAY	2021	% PAY	%DEĞ.
1	Almanya	15.979	9,4	19.321	8,6	20,9
2	ABD	10.183	6,0	14.722	6,5	44,6
3	İngiltere	11.236	6,6	13.704	6,1	22,0
4	İtalya	8.083	4,8	11.475	5,1	42,0
5	Irak	9.142	5,4	11.133	4,9	21,8
6	İspanya	6.683	3,9	9.627	4,3	44,0
7	Fransa	7.195	4,2	9.119	4,0	26,7
8	Hollanda	5.195	3,1	6.769	3,0	30,3
9	İsrail	4.704	2,8	6.358	2,8	35,2
10	Rusya Federasyonu	4.507	2,7	5.776	2,6	28,2
	LİSTE TOPLAMI	82.906	48,9	108.005	47,9	30,3
	GENEL TOPLAM	169.638	100,0	225.291	100,0	32,8

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

*Sıralama, 2021 yılı değer büyüklüğüne göre.

2021 yılında en fazla ithalat ise 32,2 milyar dolar ile Çin'den gerçekleştirilmiştir. Çin'i ise 29 milyar dolar ile Rusya Federasyonu ve 21,8 milyar dolar ile Almanya takip etmiştir.

Tablo 11: 2021 Yılında En Fazla İthalat Gerçekleştirilen Ülkeler (Milyon Dolar)

SIRA NO*	ÜLKE	İTHALAT				
		2020	% PAY	2021	% PAY	%DEĞ.
1	Çin	23.041	10,5	32.240	11,9	39,9
2	Rusya Federasyonu	17.829	8,1	28.959	10,7	62,4
3	Almanya	21.733	9,9	21.757	8,0	0,1
4	ABD	11.525	5,3	13.151	4,8	14,1
5	İtalya	9.200	4,2	11.562	4,3	25,7
6	Hindistan	4.830	2,2	7.936	2,9	64,3
7	Fransa	6.988	3,2	7.931	2,9	13,5
8	Güney Kore	5.734	2,6	7.595	2,8	32,5
9	İspanya	5.039	2,3	6.312	2,3	25,2
10	Belçika	3.716	1,7	5.628	2,1	51,5
	LİSTE TOPLAMI	109.636	49,9	143.071	52,7	30,3
	GENEL TOPLAM	219.517	100,0	271.424	100,0	23,6

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

*Sıralama 2021 yılı değer büyüklüğüne göre.

Fasillara Göre Dış Ticaret: Fasillara göre ihracatımıza bakıldığında 2021 yılında en fazla ihracat yaptığımız fasıllar yüksek ve orta-yüksek teknoloji gruplarında olmuştur. 2021 yılında bir önceki yıla göre 97 fasılın 94'ünde ihracat artışı görülürken en fazla ihracat gerçekleştirdiğimiz fasıl 25,0 milyar dolarlık tutar ile 87-Motorlu Kara Taşıtları olmuştur. Söz konusu fasılı 20,8 milyar dolar ihracat ile 84-Kazanlar, Makineler fasılı izlemiştir. En çok ihracat gerçekleştirdiğimiz üçüncü fasıl ise 17,1 milyar dolar ihracat ile 72-Demir ve Çelik olmuştur.

Tablo 12: 2021 Yılında En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Fasıllar (Milyon Dolar)

SIRA NO	FASIL NO	FASIL ADI	İHRACAT				
			2020	% PAY	2021	% PAY	%DEĞ.
1	87	Motorlu Kara Taşıtları	22.098	13,0	25.032	11,1	13,3
2	84	Kazanlar, Makineler	16.796	9,9	20.780	9,2	23,7
3	72	Demir ve Çelik	8.803	5,2	17.090	7,6	94,1
4	85	Elektrikli Makina ve Cihazlar	9.303	5,5	12.014	5,3	29,1
5	71	Kıymetli veya Yarı Kıymetli Taşlar	6.693	3,9	10.962	4,9	63,8
6	61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarı	8.385	4,9	10.785	4,8	28,6
7	39	Plastikler ve Mamulleri	6.971	4,1	10.017	4,4	43,7
8	73	Demir veya Çelikten Eşya	6.361	3,7	8.802	3,9	38,4
9	27	Mineral Yakıtlar	4.715	2,8	8.511	3,8	80,5
10	62	Örülmemiş Giyim Eşyası ve Aksesuarı	6.599	3,9	7.517	3,3	13,9
		LİSTE TOPLAMI	96.724	57,0	131.511	58,4	36,0
		GENEL TOPLAM	169.638	100	225.291	100	32,8

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Fasillara göre ithalatımıza bakıldığında 2021 yılında en fazla ithalat yaptığımız fasıl 2020 yılında olduğu gibi 50,7 milyar dolar ile 27-Mineral Yakıtlar, Yağlar olmuştur. Bu fasılı 31,0 milyar dolar ile 84-Kazanlar, Makineler ve 27,6 milyar dolar ile 72-Demir ve çelik fasılı izlemiştir.

Tablo 13: 2021 Yılında En Fazla İthalat Gerçekleştirilen Fasıllar (Milyon Dolar)

Sıra No	FASIL NO	FASIL ADI	İTHALAT				
			2020	% PAY	2021	% PAY	%DEĞ
1	27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar	28.925	13,2	50.692	18,7	75,3
2	84	Kazanlar, Makineler	25.272	11,5	30.964	11,4	22,5
3	72	Demir ve Çelik	15.103	6,9	27.617	10,2	82,9
4	85	Elektrikli Makina ve Cihazlar	17.140	7,8	19.966	7,4	16,5
5	39	Plastikler ve Mamulleri	11.739	5,3	17.590	6,5	49,8
6	87	Motorlu Kara Taşıtları	15.291	7	15.595	5,7	2,0
7	29	Organik Kimyasal Ürünler	5.888	2,7	9.342	3,4	58,6
8	71	Kıymetli veya Yarı Kıymetli Taşlar	26.591	12,1	7.075	2,6	-73,4
9	30	Eczacılık Ürünleri	4.958	2,3	6.875	2,5	38,7
10	76	Alüminyum ve Alüminyum Eşya	3.408	1,6	6.593	2,4	93,5
LİSTE TOPLAMI			154.316	70,3	192.310	70,9	24,6
GENEL TOPLAM			219.517	100	271.355	100	23,6

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) Göre Dış Ticaret: Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) göre ihracattaki gelişmeler incelendiğinde, 2021 yılında sermaye (yatırım) malları ihracatı 24,8 milyar dolar, ara malı (hammadde) ihracatı 115,2 milyar dolar, tüketim malları ihracatımız ise 83,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) Göre İhracat (Milyon Dolar)

	YILLIK				
	2020	% PAY	2021	% PAY	% DEĞ.
Sermaye (Yatırım) Malları	19.778	11,7	24.849	11,0	25,6
Ara (Ham madde) Malları	80.344	47,4	115.224	51,1	43,4
Tüketim Malları	68.301	40,3	83.873	37,2	22,8
Diğerleri	1.215	0,7	1.346	0,6	10,8
TOPLAM	169.638	100,0	225.291	100,0	32,8

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) göre ithalattaki gelişmeler incelendiğinde 2021 yılında sermaye (yatırım) malları ithalatı 35,9 milyar dolar olarak gerçekleşirken ara malı ithalatı 210,1 milyar dolar, tüketim malları ithalatı ise 24,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 15: Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) göre İthalat (Milyon Dolar)

	2020	% PAY	2021	% PAY	% DEĞ.
Sermaye (Yatırım) Malları	31.817	14,5	35.947	13,2	13,0
Ara (Ham madde) Malları	163.015	74,3	210.148	77,4	28,9
Tüketim Malları	24.118	11,0	24.941	9,2	3,4
Diğerleri	567	0,3	388	0,1	-31,6
TOPLAM	219.517	100,0	271.424	100,0	23,6

Kaynak: TB ve TÜİK (GTS)

Hizmet Sektörleri İhracatı: : Ülkemiz 2021 yılı hizmet ihracatı geliri bir önceki yıla kıyasla %60,29 artarak 56,8 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında ihracat gelirlerimizin önde gelen sektörleri Taşımacılık ve Seyahat sektörleridir. 2021 yılında toplam hizmet ihracatımızın %42'sini oluşturan Taşımacılık Sektöründe, söz konusu dönem için 24 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilmiş olup sektörün ihracat gelirlerinde bir önceki yıla göre %47,4 oranında bir artış olmuştur. 2021 yılında toplam hizmet ihracatımızdan yaklaşık %36,6 pay ile yer alan Seyahat Hizmetleri (Turizm) sektöründe, toplam 20,8 milyar ABD doları ihracat gerçekleştirildiği görülmüştür. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracat değerinde en fazla artış görülen alt sektörler; %181,01 ile Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri, %167,94 ile Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri olurken en fazla azalış görülen alt sektörler ise sırasıyla %12,53 ile Resmi Hizmetler ve %9,8 ile Başkasına Ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri olmuştur.

Tablo 16: Hizmet Sektörleri İhracatı (Milyon Dolar)

MİLYON DOLAR	2020	PAY (%)	2021	PAY (%)	DEĞ.(%)
HİZMET İHRACATI	35.429	100,00%	56.789	100,00%	60,29%
Taşımacılık	16.280	45,95%	24.001	42,26%	47,43%
Seyahat	10.220	28,85%	20.827	36,67%	103,79%
Diğer İş Hizmetleri	2.930	8,27%	3.023	5,32%	3,17%
Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri	970	2,74%	2.599	4,58%	167,94%
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri	2.092	5,90%	2.533	4,46%	21,08%
Bakım ve Onarım Hizmetleri	1.174	3,31%	1.388	2,44%	18,23%
Finansal Hizmetler	374	1,06%	590	1,04%	57,75%
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri	179	0,51%	503	0,89%	181,01%
İnşaat	339	0,96%	520	0,92%	53,39%
Resmi Hizmetler	367	1,04%	321	0,57%	-12,53%
Başkasına Ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri	284	0,80%	256	0,45%	-9,86%
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri	220	0,62%	228	0,40%	3,64%

Kaynak: TCMB

Hizmet Sektörleri İthalatı: 2021 yılında hizmet ithalatımız bir önceki yıla göre %32,3 artarak 31,6 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde hizmet ithalatımızda, %38,4 pay ve 12,1 milyar dolar ile Taşımacılık, % 17,36 pay alarak birinci sırada yer almıştır.

Bir önceki yıla göre hizmet ithalatımızın en fazla artış gösterdiği alt sektör; %114,47 ile Başkasına Ait Fiziksel Girdiler İçin İmalat Hizmetleri olurken aynı dönemde hizmet ithalatında en fazla azalış yaşayan sektörler ise; %6,75 ile Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri ve %0,16 ile Bakım ve Onarım Hizmetleri olmuştur.

Tablo 17: Hizmet Sektörleri İthalatı (Milyon Dolar)

MİLYON DOLAR	2020	PAY (%)	2021	PAY (%)	DEĞ.(%)
HİZMET İTHALATI	23.891	100,00%	31.628	100%	32,38%
Taşımacılık	8.056	33,72%	12.174	38,49%	51,12%
Diğer İş Hizmetleri	4.838	20,25%	5.654	17,88%	16,87%
Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri	2.024	8,47%	3.222	10,19%	59,19%
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri	3.096	12,96%	2.887	9,13%	-6,75%
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri	2.299	9,62%	2.646	8,37%	15,09%
Seyahat	1040	4,35%	1.650	5,22%	58,65%
Finansal Hizmetler	598	2,50%	1.256	3,97%	110,03%
Resmi Hizmetler	956	4,00%	1.025	3%	7,22%
Bakım ve Onarım Hizmetleri	615	2,57%	614	1,94%	-0,16%
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri	259	1,08%	302	0,95%	16,60%
Başkasına Ait Fiziksel Girdiler İçin İmalat Hizmetleri	76	0,32%	163	0,52%	114,47%
İnşaat	34	0,14%	35	0,11%	2,94%

Kaynak: TCMB

5.2. İhracat Hizmetleri

Ülkemizin yüksek katma değerli ihracat yapısına ve sürdürülebilir ihracat artışına ulaşması amacı çerçevesinde, ihracatımızın desteklenmesinde gelişen ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yeni politika araçları oluşturulmaya ve mevcut destek unsurlarında iyileştirmeler yapılmaya devam edilmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımızca ihracatçılarımızın etkin olduğu mevcut pazarlara yönelik genel ve sektörel ticaret heyetleri, alım heyetleri, fuarlar ve diğer pazarlama ve tanıtım faaliyetleri yoğun olarak sürdürülürken, ihracatçılarımızın yüksek büyüme potansiyeli olan yeni hedef pazarlara da kolay ulaşmalarını sağlayacak pazara giriş politikaları uygulanmaktadır.

İhracat Destekleri: Bakanlığımızca uygulanan “Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi (UR-GE)” sistematigi ile firmalarımızın sürekli ve düzenli ihracat yapabilmelerini teminen muhtelif sektörlerdeki işbirliği kuruluşlarının organizasyonunda yürütülen UR-GE

projelerine destek sağlanmaktadır. 2021 yılı sonu itibarıyla 192 adet proje aktif olarak destek kapsamında iken, söz konusu desteklerden toplamda 11.700 firma faydalanmıştır. Ayrıca, “2014/8 Sayılı Pazara Giriş Belgelerinin Desteklenmesine İlişkin Karar” ile firmaların yurt dışı pazarlara girişte zorunlu olan veya avantaj sağlayan ve ürünlerinin çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuatlara uyum sağlamasını teminen ihtiyaç duydukları pazara giriş belgelerine dair harcamalar desteklenmeye devam edilmiştir. Aynı Karar kapsamında, Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Proje desteği (KTZ) ile de havacılık, elektrik, elektronik, makine, otomotiv ile maden ve metaller sektörlerinde faaliyet gösteren firmalarımızın, küresel nitelikli orijinal ürün üreticilerinin tedarikçisi konumuna gelebilmeleri için makine, ekipman, donanım, yazılım, eğitim, danışmanlık ve müşteri ziyaretleri, sertifikasyon, test, analiz, ürün doğrulama alanlardaki yetkinliklerini artıracak giderleri proje bazlı olarak desteklenmektedir. 2021 yılında toplam 16 adet proje KTZ desteği kapsamına alınmıştır.

Diğer taraftan, KOBİ’lerin pazarlama ve ihracat kapasitesini artırmaya yönelik ve Ar-Ge’ye dayalı, katma değeri yüksek, markalı ürün ve hizmetlerimizin pazarlanması doğrultusunda ihracata yönelik devlet yardımlarımız kapsamında ihracatçılarımız çok çeşitli alanlarda Bakanlığımızca desteklenmekte ve ihracata yönelik devlet yardımları artırılarak uygulanmaya devam edilmektedir. Bu çerçevede 2021 yılında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından söz konusu mal ihracatı destekleri için 32.867 başvuru dosyası kapsamında, 12.701 firmaya 1 milyar 830 milyon TL ödeme yapılmıştır.

2021 İhracat Destekleri Bütçesi	2022 İhracat Destekleri Bütçesi
2021 yılında mal ihracatı için toplam 1,8 milyar TL destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.	2022 yılında mal ihracatı için toplam 4 milyar TL destek bütçesi ayrıldı.
SAĞLANAN DESTEKLER	
□Turquality® ve Marka Programı 180 firma 190 markasıyla Turquality®, 122 firma 125 markasıyla MARKA programı kapsamında desteklendi. 518,8 milyon TL destek ödemesi yapıldı.	Fuar Destekleri Pazara Giriş Belgeleri kapsamına 164,8 milyon TL ödeme yapıldı. Yurtdışı Fuar Katılım Destekleri kapsamında 491 bireysel katılımlı uluslararası fuar desteklendi. 138,1 milyon TL ödeme yapıldı.
□Ur – Ge Proje Destekleri 192 adet proje aktif olarak destek kapsamında olup toplamda 11.700 firma faydalanmıştır. 21,5 milyon TL ödeme yapıldı.	□Tasarım Desteği 761 projeye 113,4 milyon TL destek verildi.

Bakanlığımızca “2011/1 Sayılı Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ” ile şirketler ve işbirliği kuruluşlarının pazar araştırması ve pazara giriş faaliyetlerine ilişkin giderlerinin desteklenmesi sağlanmaktadır. İlaveten, ileri teknolojiye sahip yurt dışı şirket alım desteği ile ileri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak yurt dışında yerleşik şirketlerin alımına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderler ile ileri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak yurt dışında yerleşik şirketlerin alımında kullanılan kredi faiz giderlerine de destek sağlanmaktadır. Tüm bu desteklerin yanında, yurt dışında yerleşik şirkete ait marka satın alımı da Bakanlığımızca destek kapsamında

değerlendirilmektedir. Bu desteklere ek olarak, Dünya Ticaret Örgütü taahhütlerimiz çerçevesinde katma değeri yüksek, markalı ve nihai tüketiciye yönelik tarımsal ürünlerin ihracatının desteklenmesi amacıyla, “2018/12 sayılı Tarımsal Ürünlerde İhracat İadeleri Yardımlarına İlişkin Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararı” kapsamında değişen oranlarda ihracat iadesi yardımı sağlanmaktadır.

Hedef ve Öncelikli Ülkeler: Bakanlığımızca pazar eksenli yürütülen çalışmalar çerçevesinde iki yıllık dönemler itibarıyla hedef ve öncelikli ülkeler tespit edilmekte olup 2022-2023 dönemi için 24 Hedef Ülke ve 23 Öncelikli ülke belirlenmiştir. Söz konusu hedef ve öncelikli ülkelere yönelik faaliyetlere 2021 yılında da devam edilmiştir. Bu ülkelere yönelik pazara giriş faaliyetlerinin en yoğun şekilde yürütülmesi ihracatımızın artırılması yönünde büyük önem arz etmektedir.

Dış Ticaret Bilgilendirme Faaliyetleri: KOBİ’lerimizin temel dış ticaret işlemleri hakkında bilgilendirilmeleri ve dış pazarlara yönlendirilmesi amacıyla Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerlerinde ve diğer kuruluşlarla müştereken organize edilen seminerlerde, iş çevrelerine Bakanlığımızın görev alanına giren konularda bilgilendirme yapılmaktadır. 2020 yılında tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemi dönemine kadar yerinde fiziki olarak gerçekleştirilen Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri düzenlenmesine Ülkemizde alınan önlemler çerçevesinde, 2020 yılının ikinci yarısından itibaren çevrimiçi olarak devam edilmektedir. 2021 yılında 71 ilde, 21 işbirliği kuruluşu ile 59 Dış Ticaret Bilgilendirme Semineri düzenlenmiş ve bu seminerlere 10.424 kişi katılım sağlamıştır. Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri organizasyonlarına başladığı 2011 yılından itibaren ise yurt dışında gerçekleştirilen 641 organizasyona 38.887 katılımcı iştirak etmiştir.

Ülkemiz genelindeki odalar ve borsalar bünyesinde kurulan ihracat destek ofisleri, ihracatçı sayısının artırılabilmesini ve mevcut ihracatçıların bilgilendirilmesini teminen Bakanlığımızın bünyesinde bulunan uzmanlık bilgisinin hızlı ve etkin bir biçimde iş dünyasına transferini sağlama yolundaki faaliyetlerini sürdürmektedir. 2021 yılında ihracat destek ofislerinin sayısı 60 ilde 73 ofise yükselmiştir. Bakanlığımızın birer iletişim noktaları olarak faaliyetlerini sürdüren ihracat destek ofislerine yönelik olarak 2021 yılında 13 adet çevrimiçi eğitim gerçekleştirilmiş olup eğitimlere 275 ofis personeli katılım sağlamıştır.

Ülkemiz ihracatına katkı sağlayacak, dış ticareti geliştirmeye yönelik olarak ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünün yetiştirilmesi amacıyla Bakanlığımız ile Millî Eğitim Bakanlığı Arasında “Dış Ticareti Geliştirmeye İlişkin Eğitim İş Birliği Protokolü” dış ticarete mesleki eğitimin geliştirilmesi vizyonunun ilk adımı olarak 22 Ekim 2019 tarihinde imzalanmıştır.

İlk aşamada Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Mersin’de bulunan 6 adet okul pilot uygulama olarak seçilmiş olup protokol, söz konusu okullardaki Muhasebe ve Finansman alanının Dış Ticaret dalında okuyan öğrencilere nitelikli eğitim, staj, burs ve istihdam imkânı sağlama konusundaki çalışmaları ve bu okullardaki öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi hususlarını içermektedir. 2021 yılında Bakanlığımızca MEB’e 2022 Yılı Eğitim İşbirliği Teklifi iletilmiş ve bu doğrultuda söz konusu 6 pilot lisede görev yapmakta olan öğretmenlere ilgili paydaşlarla beraber hizmet içi eğitim programı hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır.

Diğer yandan, ihracatçılarımızın dünyanın her noktasında daha aktif ve daha görünür olmalarını teminen, 2021 yılı boyunca yapılan başvuru sonuçlarına göre toplamda 7.575

firmanın 9.059 yetkilisine hususi damgalı pasaport için onay verilmiştir. Bugüne kadar hususi damgalı pasaport hakkından faydalanan toplam ihracatçı sayısı ise 23.933 olmuştur.

İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi (İGE AŞ): İhracatçılarımızın finansmana erişiminde teminat sorununu ortadan kaldırmak için sadece ihracatçıların erişimine açık olan İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi, TİM ile Eximbank'ın öz kaynaklarıyla Ekim ayında kurulmuştur. Kurulan Şirketle birlikte, ihracatçılarımızın en büyük sorunu olan kredide kefalet sorununun ortadan kaldırılması ve bu sayede ihracatçılarımızın krediye erişim maliyetinin düşmesi, ihracatımızın tabana yayılması amaçlanmaktadır.

06.11.2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile şirketin sermaye yapısı güçlendirilmiştir. Bu kapsamda, İhracatı Geliştirme Anonim Şirketine aktarılacak üzere, FOB ihraç bedelinin on binde üçüne kadar (hizmet sektörlerinde brüt asgari ücretin on katına kadar) bir oranda kesinti yapılması hükme bağlanarak adı geçen kefalet kurumunun ileride kendi iş ve işlemleriyle yaratacağı öz kaynaklarına ilave bir gelir de sağlanarak sürekli güçlü bir finansal yapı içerisinde olması ve böylece ihracatçıya sürekli ve etkin bir şekilde hizmet vermesi amaçlanmıştır.

Uzak Ülkeler Stratejisi: İhracatımızın üçte ikisinin Ülkemize ortalama uzaklığı 2.000 km mesafede bulunan ülkelere yapılması ve bu mesafenin dünya ortalamasının gerisinde kalmasından hareketle "Uzak Ülkeler Stratejisi" çalışmalarına başlanmıştır. Bu strateji ile 85 trilyon dolar büyüklüğe sahip dünya ekonomisinden yüzde 64 pay alan, ortalama mesafesi 8.500 kilometre olan 18 ülkeye yönelik ihracatımızın 4 katına çıkarılarak 82 milyar dolar değerinde ihracata ulaşılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede;

- Mal ve hizmet ihracatının artırılması,
- Ekonomik ve ticari iş birliğinin geliştirilmesi,
- Dijital ekonomi alanında iş birliklerinin oluşturulması gibi hedefleri temel alan ülke bazlı Eylem Planları hazırlanmaktadır.

Sonuç olarak, ihracatta pazar çeşitliliğini artırarak dünyanın her bir noktasındaki üretici ve tüketicilerin farklı ihtiyaçlarına cevap verecek ürünleri üretmek ve Türk ürünlerinin dünya ticaretindeki rekabetçi yapısını güçlendirerek ihracat performansının sürdürülebilirliğini sağlamak hedeflenmektedir.

Fuar Destekleri: Bakanlığımızca ihraç ürünlerimizin tanıtımını sağlamak, pazar payımızı genişletmek ve ticari ve ekonomik işbirliğimizde ilerleme kaydetmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılında ihracatçılarımızın katılımının desteklendiği 116'sı milli ve 491'i bireysel katılımlı uluslararası fuar gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, 2020 yılı Mayıs ayında istihsal edilen 2573 sayılı Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Karar çerçevesinde 16 sanal fuar organizasyonu gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızca belirlenen sektörel nitelikli uluslararası yurt içi fuarlara yönelik olarak tanıtım ve katılım desteği de sağlanmakta olup bu kapsamda 55 yurt içi fuar destek kapsamına alınmış ancak fuarların 38 tanesi gerçekleşirken 17 tanesi iptal olmuştur.

Ayrıca, Bakanlığımızın görev ve yetki alanı itibarıyla gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri çerçevesinde, potansiyel pazar niteliğindeki ülkelere yönelik ihracatımızda artış sağlanması ve ihraç ürünlerimizin tanıtımı amacıyla 2021 yılı başından itibaren 9'u özel nitelikli alım heyeti

programı (1'i fiziki, 8'i sanal), 22'si genel alım heyeti programı (1'i sanal 21'i fiziki), 16'sı fiziki sektörel alım heyeti olmak üzere toplam 47 alım heyeti programı gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, 2021 yılı başından itibaren 15'i genel ticaret heyeti programı (13'ü sanal, 2'si fiziki), 84'ü sektörel ticaret heyeti programı (69'u sanal, 15'i fiziki) olmak üzere 99 ticaret heyeti programı gerçekleştirilmiştir.

Küresel pandemi dolayısıyla uluslararası seyahat kısıtlamalarının uygulandığı dönemlerde ticaret ve alım heyeti programları sanal ortamda gerçekleştirilmiş pandemi şartları izin verdiği zamanlarda ise söz konusu heyetler fiziken gerçekleştirilmiştir.

Turquality®: İhracatçı firmalarımızın markalaşma odaklı rekabetçiliklerini artırma çalışmalarımız çerçevesinde 2006/4 sayılı Türk Ürünlerinin Yurt dışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY®'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında 2021 yılında 11 firmanın 11 markası Turquality® Programına, 26 firmanın 26 markası Marka Programına alınmıştır. 31.12.2021 itibarıyla 180 Firma 190 markasıyla Turquality®, 122 firma 125 markasıyla Marka Programı kapsamında desteklenmektedir. Öte yandan, 2006/4 sayılı Tebliğin 9'uncu maddesi çerçevesinde İhracatçı Birlikleri tarafından hazırlanan 1 Turquality® Projesi destek kapsamına alınmıştır. Turquality® Programı ile firmaların rekabetçiliğini artırmak için eğitim imkânları da sağlanmaktadır. Bu amaçla, Ülkemizin önde gelen üniversiteleri bünyesinde, firmaların ihtiyaçları gözetilerek "Yönetici Yüksek Lisansı" formatında oluşturulan Yönetici Geliştirme Programı ile 18 dönem boyunca gerçekleştirilen programlarda 1570 katılımcı eğitim almıştır. 19. dönem eğitim programı ise hâlihazırda 144 katılımcı ile devam etmektedir.

Öte yandan 2008/2 sayılı Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ çerçevesinde, hâlihazırda 14 tasarım şirketi ve 2 tasarım ofisi desteklenmektedir. Türkiye'de tasarım ve inovasyon kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılması, ihracatçı şirketlerimizde tasarım departmanlarının kurulması ve geliştirilmesinin hızlandırılması, gelişen tasarım ve inovasyon yetkinliği ile ihracatta katma değer artırılabilmesini teminen Tasarım ve Ürün Geliştirme Projeleri'nin desteklenmesine yönelik çalışmalar sonrası mezkûr Tebliğ kapsamında 2021

yılında 60 Tasarım ve Ürün Geliştirme Projesi daha onaylanarak bugüne kadar toplamda 761 proje destek kapsamına alınmıştır.

Buna ilaveten, 2010/6 sayılı Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında firmalarımızın yurt dışında gerçekleştirdikleri tanıtım faaliyetleri, yurt dışında açtıkları birimlerine ilişkin 2021 yılında 703 firmanın kira, tanıtım ve marka tescili giderleri desteklenmiştir.

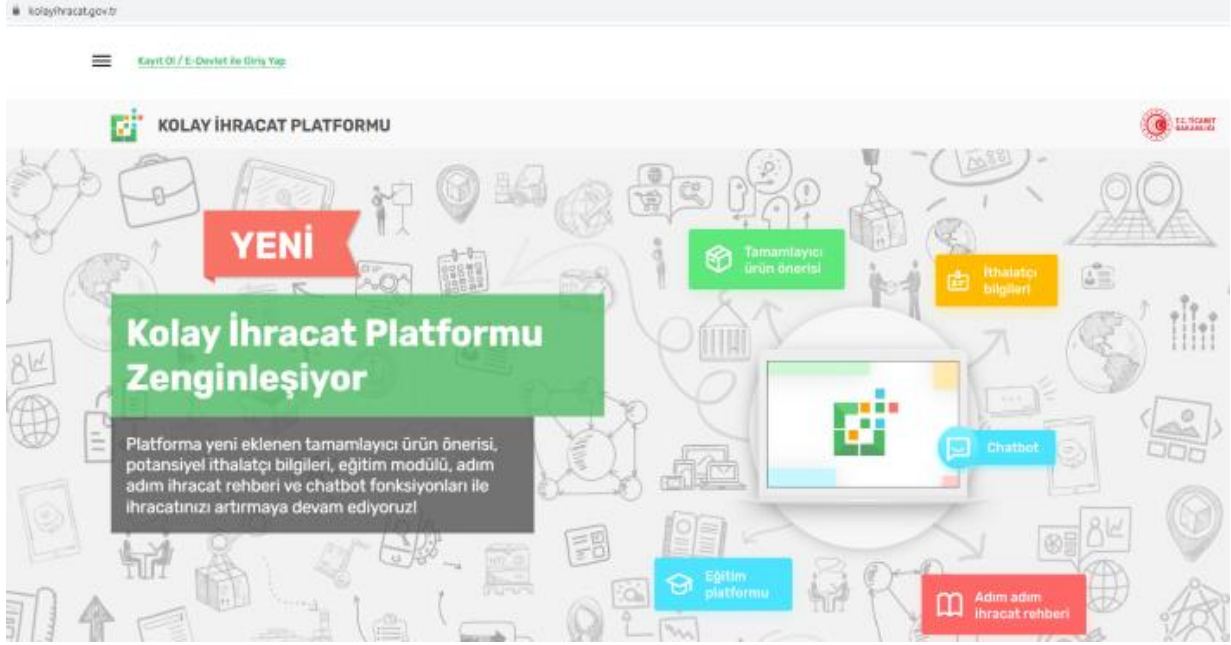
Belgelendirme ve İzin Verme Faaliyetleri: Sektörel çalışmalar kapsamında sektörel ihracatın gelişimi değerlendirilmekte, sektör odaklı ihracat politikaları doğrultusunda çalışmalar yapılmakta, uygulamaya ilişkin sorunlar ilgili mevzuat çerçevesinde çözülmekte, üretimden ihracata kadar tüm maddeler takip edilerek gerekli önlemler alınmakta ve ihracatçılarımızın dış pazarlara yönelik bilgi talepleri karşılanmaktadır. Diğer taraftan, ihraç ürünlerimize dünya piyasalarında rekabet gücü kazandırmak ve ihraç ürünlerimizi çeşitlendirmek amacıyla ihracatçılarımızın, dünya piyasa fiyatlarından gümrük muafiyetli olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın ham madde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemeleri ithaline imkân veren Dahilde İşleme İzin Belgeleri düzenlenmekte, bunun yanı sıra Hariçte İşleme Rejimi, Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgeleri ve ihracat mevzuatı ile ilgili çalışmalar Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu kapsamda 2021 yılı Ocak-Aralık döneminde 6.813 adet Dahilde İşleme İzin Belgesi (D1), 106 adet Yurt İçi Satış ve Teslim Belgesi (D3) düzenlenmiştir.

İhracatta Dijitalleşme Çalışmaları:

-Sanal Ticaret Akademisi: Firmalarımızı ihracata yönlendirmek amacıyla bir e-öğrenme platformu olan “Sanal Ticaret Akademisi” 5 Mart 2020 tarihinde yapılan lansman töreniyle hizmete açılmıştır. 2021 yılında da sanal ticaret akademisinde dış ticaret, iç ticaret ve girişimcilik alanlarında 24 ders ve 3 adet sertifika programı öğrencilerden esnaflara kadar çok geniş bir kitleye sunulmuş ve sertifika verilmeye devam edilmiştir.

-kolaydestek.gov.tr: İhracat desteklerinin basit bir dille ihracatçıya anlatıldığı Kolaydestek.gov.tr sitesine mal ve hizmet ihracatına yönelik yenilenen devlet destekleri ile yeni destekler 2021 yılında eklenmiştir.

-Kolay İhracat Platformu: : 2020 yılında devreye alınan Kolay İhracat Platformu’nun 2021 yılında 2. faz çalışması tamamlanmıştır. Projenin ikinci fazında makine öğrenmesi algoritmaları kullanan akıllı ihracat robotu ülke önerileri sunmanın yanı sıra birlikte satılan ürünler ve tamamlayıcı ürünlere ilişkin de tavsiyeler sunmaktadır. Ayrıca, firmalarımıza daha önce sadece pazar tavsiyesi sunarken artık söz konusu ülkelerdeki potansiyel ithalatçı bilgileri de paylaşılmaktadır. Yine yapay zekâ doğal dil işleme algoritmaları kullanan bir chatbot platformda yer almakta ve firmalarımızın sorularını 7/24 cevaplamaktadır. Eğitim modülü ve adım adım ihracat rehberi eklenerek, bu eğitimler ve rehber ile ihracata yeni başlayan firmalarımız, ihracatçı birliklerine üye olmaktan gümrük işlemlerinin tamamlanmasına kadar neler yapması gerektiğini basit bir şekilde öğrenmektedir. Bununla birlikte, bu platformu e-ihracat konusunda güçlendirmek üzere çalışmalara başlanmıştır. Konvansiyonel ihracat ile ilgilenen firmalarımız ve vatandaşlarımız için olduğu kadar e-ihracat alanında faaliyette bulunan firmalarımız ve vatandaşlarımız için de online bir danışmanlık platformu oluşturulması amaçlanmaktadır.

-DigiKamp Dijital Dönüşüm Yarışması: 30 Aralık 2020’de gerçekleştirdiğimiz lansman ile kamudaki teknoloji gerektiren sorunların çözümüne yönelik yeni nesil teknolojiler temalı DigiKamp Dijital Dönüşüm Yarışması başvuruları alınmış ardından 2021 yılında jüri tarafından değerlendirme yapılmış ve ödüller sahiplerine verilmiştir. Bu yarışma ile hem Bakanlığımız hizmetlerini daha etkin bir şekilde vatandaşla ulaştırmak hem de genç yazılım firmalarımıza destek olarak girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

-İhracat Sürecinin Blockchain Teknolojisi ile (Ülke İçinde) Uçtan Uca Tasarımı Projesi: 2020 yılında temelleri atılan ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası’nın “Turkey-EBRD Cooperation Fund” finansmanı ile yürütülen proje ile blokzincirin dış ticaret süreçlerinde ortaya koyabileceği katma değerın Ülkemiz özelinde ortaya koyulmasını sağlayacak bir etki analizi yapılacaktır.

-E-ihracat Destek Kararı Çalışmaları: E-ihracat alanındaki çalışmalar kapsamında, öncelikle e-ihracat ekosistemindeki kamu kurumları, STK’lar ve firmalar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde, e-ihracatın artırılması için atılması gereken insanların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ekosistemin ihtiyaçlarının tespitini müteakip e-ihracat aktörlerinin, farklı ihtiyaçlarına yönelik farklı destek modelleri ile desteklemeye yönelik hazırlanacak olan E-ihracat destek kararı çalışmalarına başlanmıştır.

Kadın ve Genç Girişimcilere Yönelik Projeler: Kadın ve genç girişimcilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına Export Akademi-Kadın ve Genç Girişimci İhracatçı Yetiştirme Programı, Türkiye Kadın ve Genç Girişimci Online/Fiziki Network Programı, W2W-Ulusal Kadın İhracatçı Platformu, Melek Yatırımcı Ağı Projeleri gibi çeşitli projeler geliştirilmiştir.

Bu doğrultuda, Bakanlığımızca ihracat potansiyeli taşıyan kadın ve genç girişimcilerimizin kadın ve genç girişimcilerimizin yurtdışı pazarlara dahil edilmelerine destek olmak amacıyla başlatılan "Kadın ve Genç Girişimci İhracatçı Yetiştirme Programı-Export Akademi" ve ulusal düzeyde tüm kadın girişimcilerimizin ihracat süreçlerine dahil olmalarını teminen ihtiyaç duydukları networklerin oluşturulması ve ihracata yönelik gerekli bilgilendirmelerin yapılabilmesi amacıyla hayata geçirilen "Kadın Girişimci Fiziki/Online Network" Projeleri kapsamında yapılan çalışmalar sürdürülmüştür. Bahse konu iki Program, Dünya Ticaret Örgütü tarafından dünyadaki iyi uygulama örnekleri arasına alınmış olup Ülkemiz, önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek olan DTÖ 12'nci Bakanlar Konferansı'nda sunulacak olan raporda Buenos Aires Deklarasyonu'nu en iyi uygulayan ülkelerden biri olarak yer almış ve mezkûr Deklarasyonun diğer imzacı ülkelerine örnek teşkil etmiştir.

İlaveten, daha fazla kadın girişimci firmamızın kurumsal kapasitesinin geliştirilerek ihracat süreçlerine entegre edilmesi, ihtiyaç duydukları network ağını oluşturmaları ve ihracat süreçlerine entegre edilmelerini sağlamak amacıyla Bakanlığımızca "W2W-Ulusal Kadın İhracatçı Network Platformu" oluşturulmuştur. Söz konusu platform E-Devlet kapısı üzerinden tüm kadın girişimcilerimizin kullanımına sunulmuş bulunmaktadır.

2021 yılı itibarıyla uygulamaya koyulan "Genç Girişimci Online/Fiziki Network" Projesi ile de ulusal düzeyde tüm genç girişimcilerimize ulaşılmasını, ihtiyaç duydukları networklerin oluşturulmasını ve gerekli bilgilendirmelerin yapılabilmesini amaçlanmaktadır. Genç girişimcilerimizi ilgilendiren bir diğer projemiz olan "Melek Yatırımcı Ağı Platformu Projesi" kapsamında ise, melek yatırımcılarla yeni iş fikirlerine sahip girişimcileri bir araya getirmek amacıyla web tabanlı bir platform oluşturulması çalışmalarımız sürmektedir.

Mevzuat Değişiklikleri ve Diğer Hususlar:

- İç talebin karşılanmasında sıkıntı yaşamamak için 4 Mart 2020 tarih ve 31058 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat: 96/31)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2020/4) ile ihracı yasak ve ön izne bağlı mallar arasına, Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği kapsamında piyasaya arz edilen “koruyucu maske (gaz, toz ve radyoaktif toz filtreli maskeler)”, “tulum (koruyucu iş elbisesi)”, “sıvı geçirmez önlük (kimyasallara karşı kullanılan koruyucu önlükler)”, “gözlük (koruyucu gözlükler)” ile Tıbbi Cihaz Yönetmeliği kapsamında piyasaya arz edilen “tıbbi ve cerrahi maske” ve “tıbbi steril/non-steril eldivenler” eklenmiş olup bu ürünlerin ihracatı Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu’nun ön iznine bağlanmıştır. Ancak, anılan düzenleme konusu ürünlere ilişkin Türkiye’de ihtiyaç baskısının azaldığının tespit edilmesini müteakip 06.08.2021 tarihli ve 31560 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yayımlanarak yürürlüğe giren İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 96/31)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat 2021/6) ile bu ürünlerdeki ön izin uygulaması sonlandırılmıştır. Sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda, “Dahilde İşleme Rejimi Tebliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair 2021/10 sayılı Tebliğ”, 05.11.2021 tarihli ve 31650 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31.12.2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) Bakanlığa müracaatta bulunulması kaydıyla, bu müracaatın uygun görüldüğü tarihten itibaren 2 (iki) ayı geçmemek üzere ilave süre imkânı getirilmiştir.
- İlgili kurum ve kuruluşlarla yapılan istişareler ertesinde dış ticaret politikamız ışığında yurt içi arz/yurt dışı talep dengeleri gözetilerek gerekli tedbirlerin ivedilikle alınmasına yönelik olarak ihracatın yakından takibine ihtiyaç duyulması gerekçesiyle
 - 52.01 GTP’li Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş), (hidrofil veya ağartılmış pamuklar hariç)”, “52.02 GTP’li Pamuk döküntüleri (iplik döküntüleri ve ditme suretiyle elde edilen döküntüler dâhil)” ve “52.03 GTP’li Pamuk (karde edilmiş veya penyelenmiş)” 25.05.2021 tarihli ve 31491 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ değişikliği ile “İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine" eklenmiştir.
 - “1902 GTP’li Makarna (söz konusu gtp’nin alt açılımlarında yer alan şehriye, kuskus, mantı, erişte ve hazır/anında noodle vb. tüm ürünler dahil)”, “1904.30 GTP’li Bulgur” ve “1103.11 GTP’li Buğday İrmiği (Buğdayın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve buğday kaba unları)” 01/6/2021 tarihli ve 31498 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ değişikliği ile “İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine" eklenmiştir.
 - Mobilya üreticilerimizin COVID-19 pandemisinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle sunta ve MDF tedarikinde yaşadıkları sorunların Bakanlığımıza iletilmesinin akabinde mobilya üreticisi firmalar ve sektörel kurum/kuruluşlarla birlikte ham madde ve yarı mamul üreticisi firmaların katılımıyla 2021 yılının ilk yarısında geniş katılımlı toplantılar düzenlenmiştir. Mobilya sektörüne ilişkin ilgili tüm tarafların katılımıyla gerçekleştirilen toplantılar kapsamında yapılan değerlendirmeler neticesinde, “4410 GTP’li Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB) ve benzeri levhalar ", "4411 GTP’li Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar" ve "4407 GTP’li Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6 mm.’yi geçen ağaçlar (rendelenmiş, zımparalanmış veya uç uca eklenmiş olsun olmasın) (İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (İhracat 96/31)’in ekinde yer alan İhracı Yasak Mallar Listesinde yer alan ihracı tamamen yasaklı keresteler hariç olmak üzere)", 04.06.2021

- tarıhli ve 31501 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ değişikliği ile "İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine" eklenmiştir.
- Klinker ve bazı gübre eşitlerinin ("49- Diamonyum hidrojenortofosfat-DAP (GTİP: 3105.30.00.00.00) 50- Azot ve fosforun ikisini de içeren diğer mineral veya kimyasal gübreler; nitrat ve fosfat içermeyenler, azot =>%10 içerisinde yer alan yalnız NP (20-20-0) cinsi gübreler (GTİP: 3105.59.00.00.11) 51- Azot, fosfor ve potasyumun n birden içeren mineral veya kimyasal gübreler; nitrogen >%10 içerisinde yer alan yalnız NPK (15-15-15) cinsi gübreler (GTİP: 3105.20.10.00.00)" ihracının kayda bağlanması, 04.09.2021 tarihli ve 31588 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: İhracat 2006/7)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat 2021/7) ile gerçekleştirilmiştir.
 - Gübrelerin tamamına yönelik ihracın kayda bağlanması, 12.10.2021 tarihli ve 31626 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: İhracat 2006/7)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat 2021/8) ile gerçekleştirilmiştir.
 - "0713.20 GTP'li Nohut (garbanzos)", "2807.00 GTP'li Sülfürik asit; oleum" ve "2814.10 GTP'li Saf Amonyak" 16.10.2021 tarihli ve 31630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ değişikliği ile "İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine" eklenmiştir.
 - 1701 GTP'li şeker 30.12.2021 tarihli ve 31705 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ değişikliği ile "İhracı Kayda Bağlı Mallar Listesine" eklenmiştir.
- 99/13812 sayılı İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Karar ve bu Karara istinaden yayımlanan İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4) erevesinde,
 - "Belgesiz İhracat Kredileri" ihracat taahhüt kapatmalarında, Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamelerinin (ETGB) de diğer gümrük beyannamelerinde olduğu gibi Destek Yönetim Sistemi (DYS) kapsamına alınması için gerekli entegrasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Bu erevede, DHS paydaşlarından olan bankalardan anılan sisteme ilişkin gerekli teknik altyapı hazırlıklarını tamamlayanlar 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla uygulamayı kullanmaya başlamıştır.
 - İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ çerçevesinde düzenlenen vergi resim harç istisnası belgelerine (VRHİB) ilişkin iş ve işlemlerin elektronik ortamda tekemmül ettirilmesine yönelik olarak DHS'nin ilgili modülünde yürütülen teknik çalışmalar tamamlanmıştır. Bu çerçevede, 07.12.2020 tarihinden sonra düzenlenen VRHİB'lere ilişkin iş ve işlemler, ilgili mevzuat hükümlerinde yer alan esaslar çerçevesinde elektronik ortamda gerçekleştirilmeye başlanmıştır.
 - Diğer taraftan, 2021 yılında Destek Yönetim Sistemi (DYS) zerinden 1854 adet Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgesi ve 28 adet Hariçte işleme İzin Belgesi verilmiştir.
 - İhracata Yönelik Devlet Destekleri başvuruların online olarak alınıp değerlendirildiği Destek Yönetim Sistemi (DYS) 01.01.2021 tarihinden itibaren kullanıma açılmış ve e-Devlet entegrasyonu tamamlanmıştır. Sisteme 2020 yılında 6.080, 2021 yılında ise 10.708 olmak üzere toplam 16.788 yararlanıcı (16.668 şirket, 120 iş birliği kuruluşu) kayıt olarak kullanıma başlamıştır.

5.3. Uluslararası Hizmet Ticaretine İlişkin Hizmetler

Hizmet İhracatının Desteklenmesine Yönelik Faaliyetler: Ülkemiz hizmet sektörlerinde yıllara yayılan deneyim, genç iş gücü ve hizmet sunum kalitesi ile hizmetler alanında dünyada öne çıkan aktörler arasında yer almaktadır. Hizmetler sektörü, son yıllarda küresel anlamda hızlı bir gelişme kaydedip hem pazar büyüklüğü hem de dış ticaret bakımından fark edilir ölçüde yükseliş eğilimine girmiştir.

Bakanlığımızca, yaratılan katma değer ve cari dengenin sağlanmasına etkisi yönünden bakıldığında büyük önem arz eden hizmet sektörleri açısından atılan adımlar ileri bir noktaya taşınmış olup bu kapsamda uluslararası hizmet ticaretinin ülke ekonomisi yararına geliştirilmesi ve desteklenmesini sağlamak, bu alana yönelik küresel gelişmeleri takip ederek sektörler ve ülkeler bazında gerekli çalışmaları yapmak ve yurtdışı müteahhitlik dâhil uluslararası hizmet ticaretine ilişkin politikaların uygulanmasında ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak ve gerekli her türlü tedbiri almak üzere, 07.07.2021 tarihli ve 31534 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yapılan değişiklik sonucunda Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Bu çerçevede 6 aylık çalışma döneminde hizmet sektörlerine yönelik devlet destekleri uygulanmaya devam edilmiş sektöre özgü ihtiyaçlar çerçevesinde destek programının revizyon ihtiyacı belirlenmiş ve hizmet ihracatımızın artırılması temel hedefi doğrultusunda Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB), TİM, Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Sektörel İş Konseyleri başta olmak üzere tüm sektör paydaşlarıyla bir araya gelerek görüşmelerde bulunulmuştur.

Destek mevzuatının etkinliğinin artırılması ve kapsamının genişletilmesi amacıyla yürütülen çalışmalar doğrultusunda 52 adet STK meslek /çatı kuruluşu/derneğinin görüşlerine başvurulmuştur. 18 muhatap kuruluştan gelen görüşler çerçevesinde mevzuat değişikliği ihtiyaç haritası oluşturulmuştur. Bu kapsamda gelişmelere uyum sağlayan, kapsamlı, yenilikçi ve esnek bir devlet yardımları programının hazırlıklarında son aşamaya gelinmiştir.

Bakanlık olarak sektörle istişarelerimiz doğrultusunda yeniden kurgulanan hizmet ihracatına yönelik devlet yardımı mekanizmasının; sağlık ve seyahat hizmetlerinden, kültürel hizmetler ve yaratıcı endüstrilere; fuarcılık, gayrimenkul hizmetleri, lojistik ve taşımacılık hizmetlerinden, yurtdışı teknik müşavirlik, bilişim, eğitim, yenilikçi hizmetler ve “yeşil dönüşüm” sürecine önemli katkı sağlayacağını öngördüğümüz “yeşil hizmetler”e kadar birçok hizmet sektörüne ivme kazandıracağı öngörülmektedir.

Diğer taraftan, teknolojinin ve bilişimin tüm sektörleri dönüştürücü gücü ve yüksek katma değerinin bir kez daha anlaşıldığı pandemi süreci ile birlikte, yazılım ve oyun sektörlerine özgü E-TURQUALITY (Bilişimin Yıldızları) programına ilişkin hazırlıklarımız da tamamlanmıştır.

İhraç yükü taşıyan araçlarımızın, güzergâh ülkelerinde karşılaştıkları geçiş belgesi kota sorunlarının çözüme kavuşturulması ile transit serbestisinin sağlanmasını teminen, ikili ve çok taraflı platformlarda yapılan girişimler sürdürülmüştür. Bu çerçevede, başta Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı koordinasyonunda düzenlenen Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantıları olmak üzere lojistik ve ulaştırma sektöründe düzenlenen toplantılara katılım sağlanmıştır.

Ülkemiz ihracatının hızlı ve kapsamlı akışını sağlamak, ihracatçılarımızın uluslararası tedarik ve dağıtım zincirlerine hızlı ve maliyet duyarlı olarak nüfuz etmelerini temin etmek ve önemli pazarlardaki ihracat performansımızı istikrarlı kılacak altyapı olanaklarını oluşturmak üzere gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde, 3080 sayılı “Yurt Dışı Lojistik Merkezlerin Desteklenmesi Hakkında Karar” 14.10.2020 tarihli ve 31274 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Anılan Karar’ın daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve işler hale getirilebilmesine yönelik olarak destek mevzuatında bir revizyon gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiş olup iş birliği kuruluşlarımız ile sektörün görüş ve değerlendirmeleri çerçevesinde çalışmalar yürütülmektedir.

Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüzün yüksek rekabet gücü ve dinamizmi sayesinde yakalanan hızlı gelişme sonucunda Türk müteahhitlerin yurt dışında ilk defa proje üstlendiği 1972’den 2021 yılı sonuna kadar 131 ülkede 451,5 milyar dolar değerinde 11.903 proje üstlenmiştir. 2021 yılında müteahhitlerimiz 384 proje üstlenerek toplamda 29,3 milyar dolara ulaşmışlardır. Ayrıca, yurt dışı müteahhitlik sektöründe gelişim sadece nicelik olarak değil, nitelik açısından da olmuştur. Yurt dışında üstlenilen projelerin ortalama bedeli 2021 yılında 76,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörüne ilişkin temel politikalar belirlenirken ilgili paydaş Bakanlıklar ve kuruluşlarla, sivil toplum örgütleri ve firmalarla birlikte ortak çalışmalar yapılmaktadır. Ülkemiz müteahhitlik sektörünün projeleri Bakanlığımızca takip edilmekte olup bu kapsamda oluşturulan veri tabanı sayesinde yurt dışı pazarlarda ülke/bölge/alt sektör açılımları izlenebilmekte ve sektörün takip edeceği politikalar ile firmaların yurt dışındaki faaliyetleri bu şekilde yönlendirilebilmektedir.

2021 yılı sonu itibarıyla yurtdışında toplam 2,7 milyar dolar değerinde proje üstlenen teknik müşavirlik sektörünün ihtiyaçları gözetilerek şekillendirilen devlet yardımları mekanizması da etkin şekilde uygulanmakta, ilgili özel sektör çatı kuruluşları ile koordinasyon halinde teknik

müşavirlik firmalarımızın yurtdışı pazarlarda kalıcı şekilde yer edinmelerini desteklemek amacıyla yurtdışı organizasyonlar düzenlenerek sektörün tanıtılması sağlanmaktadır.

Dubai EXPO'ya katılım sağlanarak Ülkemiz pavilyonunda Hizmet Sektörü Tanıtım Filmleri gösterimi sağlanmış, Türk çizgi dizilerinde yer alan animasyon karakterleri ile tanıtım yapılmıştır. Ayrıca Dubai'de Gastroshow düzenlenmesine de katkı sağlanmıştır.

HİB'in sağlık vizesi ön başvurularını kabul etmesine ilişkin olarak; Bakanlığımız, Dışişleri Bakanlığı ve HİB arasında 15 Ekim 2021 tarihinde bir protokol imzalanmıştır. Öte yandan, 7-8 Eylül 2021 tarihleri arasında İstanbul'da İspanya'nın en önde gelen medya kuruluş temsilcilerinin katılımıyla HİB tarafından İspanya Alım Heyeti gerçekleştirilmiş, 24-25 Kasım 2021 tarihlerinde Dubai'de gerçekleştirilen Arap coğrafyasının önemli film içerik fuarlarından Dubai Content International Fuarına İTO organizasyonunda "Milli Katılım" ile ilk kez katılım temin edilmiş, her iki etkinliğin desteklenmesi neticesinde söz konusu ülke ve çevrelerine sektörümüzün ciddi satışları gerçekleşmiştir.

Fuarcılık sektörünün desteklenmesine ilişkin mevzuat altyapısının oluşturulması çalışmalarına başlanmış, güncel durumun tespiti için, fuarcılık hizmetlerinde Ülkemizin dünya ile rekabet edilebilirliği raporlaştırılmıştır. Bu itibarla, İstanbul'da ulaşımı kolay, etrafında konaklama, etkinlik ve ticari hayatın canlı olduğu merkezi bir konumda dünyada kapasite bakımından en üst sıralarda yer alacak yeni bir fuar alanı kurulmasına yönelik çalışmalara başlanılmış proje oluşturma ve ikili görüşmelerde bulunulma süreci devam etmektedir.

Gayrimenkul hizmetleri sektöründe yabancıya gayrimenkul satışına ilişkin mevzuat düzenlemeleri gözden geçirilerek sektörün ihracat gelirlerinin artırılması adına hedef ülke çalışması yapılmıştır. Belirlenen hedef ülkelere yönelik olarak sektör tarafından gerçekleştirilecek faaliyetlerin özendirilmesi yoluyla sektörün ihracatının artırılması hedeflenmektedir. Yabancı taşınmaz satışı, istihdam oluşturma ve sermaye aktarımı yolları ile vatandaşlık edinimlerine ilişkin Bakanlığımız görüş ve değerlendirmeleri oluşturulmuş, ortaya konan hususlar ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşılması ve yürürlükteki düzenlemelerin güncellenmesi planlanmaktadır.

Destek programları kapsamında 2021 yılında 2.373 destek başvurusu sonuçlandırılarak hizmet ihracatçılarımıza toplam 254,6 milyon TL kaynak aktarımı sağlanmıştır. Bu kapsamda 2012 yılından itibaren yapılan ödemelerin toplamı 37.260 destek müracaatı için 2 milyar 757,7 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Uygulama döneminde TURQUALITY® Programı kapsamında yer alan hizmet sektörü marka sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 57'ye ulaşmıştır. Öte taraftan, Genel Destek Programı kapsamında yürütülen Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması Projesi (HİSER) kapsamına 2021 yılında 5 yeni proje alınmış, böylece toplam devam eden proje sayısı 25'e ulaşmıştır.

Destek programlarından ilgili şirketlerin, kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin azami düzeyde yararlanmasını sağlamak ve sektörel talep ve ihtiyaçları belirlemek üzere video konferans yoluyla düzenlenen 5 toplantıya iştirak edilerek bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bilişim sektörüne özgü olarak ABD, İspanya ve Avusturya Ticaret Müşavirliklerimizin katılımı ile elektronik ortamda sektör ve ülke bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

2017/9962 sayılı İhracatçılara Hususi Damgalı Pasaport Verilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Karar kapsamında, hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren ihracatçıların yurt dışındaki pazarlara daha kolay ulaşabilmelerini teminen 2021 yılında 236 hizmet ihracatçısı firmaya toplam 350 hususi damgalı pasaport kontenjanı tanımlanmıştır.

5.4. Serbest Bölgelere İlişkin Hizmetler

Serbest Bölgelere Yönelik Faaliyetler: Faaliyette bulunan 18 serbest bölgemizin yıllık toplam ticaret hacmi, 2021 yılı sonu itibarıyla 24,6 milyar dolara ulaşmıştır. Serbest bölgelerin üretim ve ihracat odaklı dönüşümünü devam ettirilmiş, serbest bölgelerden yapılan ihracat 2021 yılında toplam satışların %69'unu oluşturmuştur. Serbest bölgeler ticaret hacmi içinde ilk sıralarda Ege, Mersin, Avrupa, İstanbul Endüstri ve Ticaret, Bursa, Adana Yumurtalık, İstanbul Trakya, Kayseri ve Kocaeli Serbest Bölgeleri yer almaktadır.

Tablo 18: Serbest Bölge Verilerine İlişkin Tablolar

YÖNLERE GÖRE BÖLGE TİCARET HACİMLERİ (1.000 \$)					
SERBEST BÖLGE	TÜRKİYE'DEN BÖLGEYE	BÖLGEDEN TÜRKİYE'YE	YURT DIŞINDAN BÖLGEYE	BÖLGEDEN YURT DIŞINA	TOPLAM
ADANA YUMURTALIK	122.188	730.501	811.673	305.642	1.970.004
İSTANBUL İHTİSAS	39.131	173.894	257.801	323.230	794.056
ANTALYA	144.317	67.025	292.413	491.917	995.672
AVRUPA	255.841	627.570	942.326	1.086.080	2.911.817
BURSA	307.653	169.489	571.746	1.064.222	2.113.111
DENİZLİ	11.184	8.757	19.725	28.973	68.640
EGE	638.777	465.175	1.302.847	2.264.991	4.671.790
GAZİANTEP	23.603	670	26.728	56.025	107.026
KAYSERİ	376.152	238.575	267.779	586.245	1.468.751
KOCAELİ	221.690	254.422	186.075	435.191	1.097.378
MERSİN	638.562	485.551	882.826	1.345.840	3.352.779
RİZE	0	0	0	0	0
SAMSUN	23.682	44.264	63.206	41.887	173.039
TRABZON	244	4.724	21.511	696	27.175
TÜBİTAK MARMARA	4.348	33.568	3.148	48.834	89.898
İSTANBUL ENDÜSTRİ VE TİCARET	324.704	552.887	694.754	771.635	2.343.980
İSTANBUL TRAKYA	183.170	304.388	469.930	582.926	1.540.413
İZMİR	150.381	163.776	258.150	320.263	892.570
TOPLAM	3.465.627	4.325.236	7.072.638	9.754.598	24.618.099

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

A	Bölgelere Toplam Giriş (Türkiye+Yurt Dışından)	10.538.266
B	Bölgelerden Toplam Çıkış (Türkiye'ye + Yurt Dışına)	14.079.833
B-A	Bölgelerde Yaratılan Katma Değer	3.541.568
	Serbest Bölge Satışları İçerisinde İhracatın Payı (%)	69,28

Tablo 19: Serbest Bölgelerde Faaliyet Gösteren Firma Sayısı

BÖLGELER	YERLİ	YABANCI	TOPLAM
EGE	90	80	170
BURSA	52	27	79
MERSİN	288	108	396
ANTALYA	58	30	88
İSTANBUL ENDÜSTRİ VE TİCARET	201	50	251
KOCAELİ	12	8	20
TÜBİTAK-MAM TEK.	21	4	25
AVRUPA	102	52	154
KAYSERİ	114	17	131
İZMİR	159	25	184
İSTANBUL TRAKYA	151	31	182
İSTANBUL İHTİSAS	124	54	178
ADANA-YUMURTALIK	21	6	27
SAMSUN	17	0	17
GAZİANTEP	15	6	21
TRABZON	3	1	4
DENİZLİ	27	3	30
RİZE	1	0	1
TOPLAM	1.456	502	1.958

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tablo 20: Serbest Bölgelerde Faaliyet Ruhsatlarının Dağılımı

RUHSAT TÜRÜ	ÜRETİM		ALIM SATIM		DİĞER		TOPLAM
	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	
TOPLAM	805	310	739	284	521	143	2.802
GENEL TOPLAM	1.115		1.023		664		2.802

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

2021 yılı sonu itibarıyla serbest bölgelerdeki faaliyet ruhsatı sayısı; 1.023'ü alım-satım, 1.115'i üretim ve 664'ü diğer konularda olmak üzere toplam 2.802'dir. Bu faaliyet ruhsatlarının 2.065'i yerli ve 737'si yabancı firmalar adına düzenlenmiştir.

Tablo 21: 2021 Yılı Serbest Bölgeler İstihdam Verileri

BÖLGELER	İşçi	BÜRO PERSONELİ	DİĞER	TOPLAM
EGE	16.577	3.918	1.186	21.681
BURSA	10.519	1.318	291	12.128
MERSİN	7.355	944	1.304	9.603
ANTALYA	3.888	834	1.028	5.750
İSTANBUL ENDÜSTRİ VE TİCARET	5.368	657	0	6.025
KOCAELİ	877	359	3.067	4.303
TÜBİTAK-MAM TEK.	1.520	418	114	2.052
AVRUPA	4.700	1.278	0	5.978
KAYSERİ	4.825	613	89	5.527
İZMİR	4.115	630	267	5.012
İSTANBUL TRAKYA	2.719	875	68	3.662
İSTANBUL İHTİSAS	667	1.025	100	1.792
ADANA-YUMURTALIK	844	100	90	1.034
SAMSUN	209	37	0	246
GAZİANTEP	211	65	10	286
TRABZON	0	0	74	74
DENİZLİ	59	18	16	93
RİZE	0	2	0	2
TOPLAM	64.453	13.091	7.704	85.248

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Diğer taraftan 2021 yılı sonu itibarıyla 502'i yabancı olmak üzere, 1.958 serbest bölge kullanıcısı firmanın faaliyet gösterdiği serbest bölgelerde istihdam edilen kişi sayısı önceki yıla göre % 7 oranında artarak 85.248'e ulaşmıştır.

İhtisas Serbest Bölgeleri: Ülkemizin, bilişim ve döviz kazandırıcı hizmet sektörleri ile AR-GE yoğun, yüksek teknolojlili ve katma değeri yüksek diğer sektörlerin desteklenerek ihracata yönlendirilmesi amacıyla başlatılan İhtisas Serbest Bölgeler Projesi kapsamında; 2635 sayılı "İhtisas Serbest Bölgelerinde Sağlanacak Destekler Hakkında Karar" uyarınca 31.12.2021 tarihi itibarıyla, İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi'nde faaliyet göstermek üzere 63 firmaya faaliyet ruhsatı düzenlenmiş ve 9 firma destek kapsamına alınmış olup 6 firmaya ait 3.309.195 TL tutarında destek hakediş ödemesi yapılmıştır.

-Batı Anadolu Serbest Bölgesinin Kurulması: 4482 sayılı Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurulmasına Dair Karar ile İzmir ili Bergama ilçesinde bulunan 2.362.672 m² büyüklüğündeki arazi serbest bölge olarak tespit edilmiş ve Batı Anadolu Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi Anonim Şirketi (BASBAŞ) 30 yıl süreyle serbest bölgeyi kurup işletmekle yetkilendirilmiştir. Bölgenin, faaliyete geçmesini müteakip 20 yıl içinde 4 milyar dolar ticaret hacmine ulaşması ve yaklaşık 20 bin kişiye istihdam sağlaması; bu suretle, işsizliğin yüksek olduğu Bergama ve Kınık bölgesinin ekonomisini canlandırması beklenmektedir. Bölgenin faaliyete geçmesiyle birlikte sürdürülebilir yatırım ve ihracat perspektifinde Ülkemizin ekonomik kalkınma sürecine önemli katkı sağlanmış olacaktır.

-Trabzon Serbest Bölgesinin İşletme Süresinin Uzatılması: 14.07.2021 tarih ve 31541 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4274 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Trabzon Serbest Bölge İşleticisi A.Ş. (TRANSBAŞ) ile Bakanlığımız arasında imzalanan sözleşme ile Trabzon Serbest Bölgesi’nin işletme süresi 15.03.2040 tarihine kadar uzatılmıştır.

-Yeni Kurulacak Serbest Bölgelerde Bölge Kurucu ve İşletici Şirketlere Kurumlar Vergisi İstisnası Getirilmesi: 04.11.2021 tarihli ve 7341 sayılı Kanun ile Serbest Bölgeler Kanunu’na eklenen ek 4’üncü madde uyarınca; serbest bölgelerimizin Ülkemiz sanayisine ve ihracatına yönelik katkılarının artırılması amacıyla, yeni kurulacak serbest bölgelerde, bölge kurucu ve işletici şirketlere en fazla 30 yıl süreyle kurumlar vergisi istisnası getirilmiştir. Söz konusu düzenleme ile imalat faaliyetlerine yoğunlaşacak yeni serbest bölge yatırımlarının teşvik edilmesi amaçlanmakta olup bu sayede açılacak yeni serbest bölgelerin, ihracatımıza pozitif katkı sağlaması ve yeni istihdam imkânları oluşturması beklenmektedir.

Serbest Bölgeler Mevzuatında Yapılan Diğer Değişiklikler: 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’nun geçici 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi uyarınca, serbest bölgelerde faaliyet gösteren imalatçı firmalar ile sınırlı olarak, bu firmalar tarafından üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az %85’inin yurt dışına ihraç edilmesi şartıyla istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden istisna tutulmaktadır. 06.02.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 3516 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Kanun’da yer alan %85 oranının 2020 yılı için yüzde 80 olarak uygulanması sağlanmıştır.

17.02.2021 tarihli ve 31398 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik yönetmeliği ile Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği’nin 32’nci maddesinde değişiklik yapılarak, ateşli silahların bölgede üretilmesi ve çıkışı ile bu üretim faaliyetinin bir parçası olarak yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılacak mühimmatın, bölgeye giriş ve çıkışının İçişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı’nca uygulanan ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak yapılabilmesi sağlanmıştır.

Serbest Bölgelerle İlgili Faaliyetler:

-Serbest Bölgeler Etki Analizi Projesi: Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi Serbest Bölgeler İçin Etki Analizi Projesi ile serbest bölgeler içinde faaliyet gösteriyor olmanın firma performansına etkisinin ölçülmesi, kamu kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması, serbest bölgelerin fayda-maliyet analizinin yapılması ve politika yapıcıların uygulayacakları politikalarda yardımcı olacak bir modül hazırlanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu proje tamamlanmış olup kabul işlemleri tamamlanmıştır.

-Serbest Bölgelerde Coğrafi Bilgi Sistemi ve Süreç Yönetimi Otomasyonu Kurulması Projesi: 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde Ülkemiz genelinde ekonomik hayata kazandırılmış 18 adet serbest bölgenin arazi planlama ve yapılaşma iş süreçlerinde kaydı tutulan/üretilen mekânsal verilerinin, e-Devlet dönüşüm hedefleri doğrultusunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı uhdesinde yürütülen Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'ne (TUCBS) elektronik ortamda web servisleri eli ile veri paylaşımının sağlanabilmesini teminen "Serbest Bölgelerde Coğrafi Bilgi Sistemi ve İş Süreci Otomasyonu Kurulması Projesi" hayata geçirilmiştir. Söz konusu proje 2014-2016 döneminde devreye alınmış olup projeye SEB-ATLAS adı verilmiştir. Ayrıca otomasyonun teknolojik altyapısının Bakanlığımız bilgi işlem altyapısı ile uyumlu hale getirilebilmesini teminen "Serbest Bölgelerin Mekânsal Yönetimi Otomasyonunun (SEB-ATLAS) Lisans Bağımsız Altyapıya Geçiş Hizmet Alımı İşi" 2021 yıl sonuna kadar tamamlanması hedefiyle uyumlu şekilde söz konusu projenin kapanışı gerçekleştirilmiştir.

Serbest Bölgeler Alanında İşbirliği ve Tanıtım Faaliyetleri:

- İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi'ndeki teşvik ve avantajların tanıtılması amacıyla 12.02.2021 tarihinde çevrimiçi olarak "İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi Lansman Toplantısı" düzenlenmiş, toplantıya Ülkemizdeki yazılım ve oyun firmaları tarafından en üst düzeyde katılım sağlanmıştır.
- 19.02.2021 tarihinde DEİK ile birlikte "İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi Tanıtım Toplantısı" organize edilmiş teknoloji ve bilişim sektöründen çok sayıda firma temsilcisi tarafından katılım sağlanmıştır.
- 24.02.2021 tarihinde 18 kişilik Özbekistan heyetine serbest bölge avantajlarının tanıtımına ilişkin sunum gerçekleştirilmiştir.
- 25.02.2021 tarihinde Yazılım Sanayicileri Derneği (YASAD) üyesi firmalara İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi'nde sağlanacak desteklere ilişkin tanıtım toplantısı düzenlenmiş toplantıya yazılım sektörü firmaları tarafından yoğun katılım sağlanmıştır.
- 16-17.08.2021 tarihlerinde Kazakistan Ticaret ve Entegrasyon Bakan Yardımcısı Sayın Kairat TÖREBAYEV ve beraberindeki heyet; İstanbul, Tekirdağ ve Edirne'de serbest bölge ve gümrük kapılarına bir dizi inceleme ziyaretlerinde bulunmuştur.
- 6.10.2021 tarihinde Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği'ne serbest bölgelerin tanıtımına ilişkin çevrim içi sunum gerçekleştirilmiştir.
- 25.10.2021 tarihinde Tayvan İkili İstişare Toplantıları kapsamında Tayvan Heyeti'ne sunum gerçekleştirilmiştir. Aynı tarihte Enterprise Singapore adlı kamu kuruluşuna da İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi'ne ilişkin çevrimiçi sunum gerçekleştirilmiştir.

"Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Moğolistan Başbakan Yardımcılığı Makamı Arasında Serbest Bölgeler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı" 21.01.2021 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Söz konusu Mutabakat Zaptı çerçevesinde, Moğolistan Başbakan Yardımcısı Sayın Amarsaikhan SAINBUYAN ile beraberindeki heyet, 19.09.2021 tarihinde İstanbul Endüstri ve Ticaret Serbest Bölgesi'ne bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Anılan ziyaret kapsamında, gerçekleştirilen toplantı ve firma ziyaretleri aracılığıyla, serbest bölge işleyişine ilişkin iyi uygulama örnekleri ve tecrübe paylaşımı gerçekleştirilmiştir.

Türk Konseyi Ekonomiden Sorumlu Bakanlar 10'uncu Toplantısı 10.09.2021 tarihinde Bakü'de gerçekleşmiştir. Toplantıda, Türkiye, Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan ve Özbekistan tarafından "Türkçe Konuşan Devletler İşbirliği Konseyi Üye Ülkelerin İdari Kurumları Arasında Çeşitli Ekonomik Bölge Modelleri Konusunda Bilgi ve Tecrübe Paylaşımına İlişkin Mutabakat Zaptı" imzalanmıştır. Söz konusu Mutabakat

Zaptı kapsamında, üye ülkeler arasındaki çeşitli serbest bölgeler arasındaki teknik iş birliğinin ve tecrübe paylaşımının artırılması, serbest bölgeler alanında ortak çalışmalar yapılmasının teşvik edilmesi ve bölgelere ilişkin idari ve mevzuat işlemlerine ilişkin bilgi alışverişi ve istişarelerde bulunulması amaçlanmıştır.

Türkiye-Tacikistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu 11'inci Dönem Toplantısı Protokolü'nün ekinde yer alan eylem planının 2 numaralı eylemi kapsamında iki ülke arasında oluşturulan ortak çalışma grubunun, 28.12.2021 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu toplantıya Bakanlığımızca katılım sağlanmış olup ikili ticaret ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik potansiyel konular ele alınmıştır.

Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) arasında imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaretin ve Ekonomik İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Protokol" ve söz konusu protokolün ekinde yer alan eylem planının "KKTC'de Serbest Bölgelerin Geliştirilmesine Yönelik Bilgi ve Tecrübe Paylaşılması" konulu 25 numaralı maddesi kapsamında, Türkiye'nin serbest bölgeler alanındaki bilgi ve tecrübelerinin paylaşılmasını teminen KKTC heyetinin Türkiye'ye saha ziyareti gerçekleştirmesine yönelik bir eylem planı öngörülmüş olup çalışmalar devam etmektedir.

Diğer yandan, Ülkemizin serbest bölgeler ve sınır ticareti uygulamalarındaki deneyimlerinin paylaşılması amacıyla Kazakistan ile iş birliği çalışmaları devam etmektedir. Bakanlığımız ile Kazakistan Cumhuriyeti Ticaret ve Entegrasyon Bakanlığı arasında, sınır ötesi ticaret ve ekonomik iş birliği merkezlerinin geliştirilmesi alanında imzalanması öngörülen mutabakat zaptına ilişkin taslak metin çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Ticari, Ekonomik, Bilimsel, Teknik ve Kültürel Alanlarda İşbirliğine İlişkin 2021-2023 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) Eylem Planı"na ilişkin 02.10.2021 tarihinde gerçekleştirilen toplantıya Bakanlığımızca katılım sağlanmış iki ülke arasında serbest bölgeler alanında gerçekleştirilecek işbirliğe yönelik hususlar gündeme getirilmiştir.

5.5. İthalat Hizmetleri

İthalatın ülke yararına ve yerli sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda yürütülmesini temin etmek için gerekli tedbirler alınmış ve ithalatın yerli üretim üzerinde neden olduğu zarar ve tehditlere karşı uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde yerli üretimin korunmasına yönelik faaliyetler sürdürülmüştür.

5.5.1 Genel İthalat Politikası Kapsamında Gerçekleşen Faaliyetler

Sanayi Sektöründe Gerçekleştirilen Faaliyetler:

-Madde Politikaları: Madde politikaları kapsamında yürütülen faaliyetler çerçevesinde 25-97 fasıllar arasında yer alan ve kimya, tekstil, konfeksiyon ve orman ürünleri, maden-metaller ve nakil vasıtaları, elektrik-elektronik, makine gibi öne çıkan sektörlerle ilgili düzenlemeler yapılmakta ve ithalat politikalarına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede; 8.386 adet kimya, tekstil, konfeksiyon ve orman ürünleri, 3.226 adet maden-metaller ve nakil vasıtaları ile 3.097 adet 84, 85 ve 90-97'nci fasıllar arası elektrik-elektronik ve makine sektörlerine ilişkin gümrük tarife pozisyonuna tekabül eden eşyanın ithalatı takip edilmektedir.

Ülkemizde üretimi bulunmayan veya üretimi yeterli olmayan girdi mahiyetindeki eşyanın vergilerinin düşürülmesi amacıyla Avrupa Komisyonu Ekonomik Tarife Sorunları Grubu (ETSG) kapsamında yılda 6 defa yapılan toplantılara katılım sağlanmıştır. ETSG'de kabul edilen başvuru sayısı 24'tür. Bu kapsamda 2021 yılı içerisinde 4 tebliğ yayımlanmış ve tarife kontenjanından faydalanmak üzere firmalara elektronik belge düzenlenmiştir (Toplam 24 sanayi girdisinde 143 firmaya tarife kontenjanı açılmıştır).

Demir-çelik ürünleri (slab ve kütük, yassı hadde mamulleri, alaşımlı ürünler, profiller ve paslanmaz sac gibi) için pandemi nedeni ile talebin azalmasına paralel olarak düşük birim fiyatlı ithalat tehdidine karşı mezkûr sektörü korumak üzere 31.12.2020 tarihine kadar uzatılan geçici gümrük vergisi oranlarındaki 5 puanlık artış, 2021 yılı İthalat Rejimi ile eski seviyelerine düşürülmüştür.

-İthalat Rejimi ve İthalat Tebliğleri: İthalat Rejiminde II Sayılı Listede yer alan Fasıllarla ilgili rejim değişiklikleri çalışmaları yapılmakta ve Bakanlığımızı ilgilendiren konularda İthalat Tebliğleri ve ekli listeler hazırlanmaktadır. Bu çalışmalar Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve Ülkemiz ekonomisindeki gelişmeler göz önünde tutularak sektör ile işbirliği içerisinde sürdürülmekte, bahse konu Tebliğlere ilişkin çalışmalarda ilgili kurum ve kuruluşlar ile özel sektörün görüşleri geniş bir çerçevede değerlendirilmektedir. Ayrıca belirli Tebliğler kapsamında Bakanlığımızca ithal lisansları düzenlenmektedir.

Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Tebliği (2021/17) ve Ozon Tabakasını İncelten Maddeler ve Florlu Sera Gazları Tebliği (2021/14): 2021 yılı içerisinde Kimyasal Silahlar Sözleşmesi (KSS) ve Ozon Tabakası İncelten Kimyasal Maddelere ilişkin toplam 197 adet ithalat lisansı verilmiştir.

Kamu İthalatı Tebliği (2021/15): 16.02.2018 tarihli ve 30334 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2018/2 sayılı tebliğ ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında yapılacak ithalat izine bağlanmıştır. Sonrasında çıkan 2021/15 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yapılacak İthalatta Alınacak İzin Hakkında Tebliğ ile 2018/2 sayılı tebliğ revize edilmiş ve kaldırılmıştır. 2021/15 sayılı mevcut tebliğ kapsamında başvurular sonuçlandırılmaktadır. 2021 yılı içerisinde ilgili Tebliğ kapsamında toplam 1.162 adet İthalat İzin Belgesi düzenlenmiştir.

Kullanılmış Eşya Tebliği (2021/9): Kullanılmış makinelerin ithalatına ilişkin usul ve esaslar, sanayi odaları ve ilgili sektörel derneklerin de görüşleri alınarak hazırlanan ve 2021 yılı Ocak

ayından itibaren yürürlükte olan Kullanılmış veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2021/9) ile belirlenmiştir. Tebliğ eki liste Ek:1 dışındaki kullanılmış makine ithalatına ilişkin olarak yapılan değerlendirmeler; eşyanın yerli üretim durumu, ekonomik ömrü, verimliliği gibi kriterler dikkate alınarak sonuçlandırılmaktadır.

Kullanılmış eşya ithalatında sektörel stratejik planlarda belirtilen hususlara uygun olarak yatırımların engellenmemesi sağlanmaktadır. Diğer taraftan, yerli üretimi bulunan makinelerin kullanılmış olarak ithalatına izin verilmemesi yönünde uygulanan politikalara devam edilmektedir. Bakanlığımızca uygulanan Tek Pencere Sistemi (TPS)'nin kullanılmış eşya ithalat izin belgelerinde kullanılması ile gelen talepler daha hızlı ve etkin olarak değerlendirilmiştir.

Askıya Alma Sistemi: Ocak ve Temmuz 2021 dönemleri itibarıyla Askıya Alma Rejimi'nde yapılacak değişiklikler ile Otonom Tarife Kontenjanlarının görüşüldüğü Brüksel'de düzenlenen toplantılara Bakanlığımızca online katılım sağlanarak Ülkemiz özel sektöründen gelen talepler müzakere edilmiş olup sektörün daha az maliyet ile ara mal tedarikine ulaşması sağlanmıştır. Bakanlığımız tarafından Komisyon gündemine getirilen ve üye ülkelerle müzakere edilen oyuncak sektöründe girdi olarak kullanılan ses mekanizması ve baskı devre kartlarına tarife kontenjanının açılmasına yönelik talebimiz kabul edilmiştir.

Tarım Sektöründe Gerçekleştirilen Faaliyetler: Temel gıda ürünlerinde arz güvenliği ve fiyat istikrarının sağlanması amacıyla aspir tohumunda %23,4 ve ham ayçiçeği yağında %10 oranında uygulanan gümrük vergilerinin geçici olarak %0 olarak uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

- COVID-19 salgınının da etkisiyle tüketici fiyatlarında yaşanan olumsuzluklardan Ülkemizin en düşük seviyede etkilenmesini teminen buğday, arpa, mısır, sorgum, çavdar, yulaf, kırmızı ve yeşil mercimek ile nohut ithalatında uygulanan gümrük vergileri geçici olarak sıfırlanmıştır.
- Kavrulmamış kahve ürünüde, ham madde mamul dengesinin korunması, katma değer in Ülkemizde muhafaza edilmesi amacıyla, uygulanan gümrük vergisinde indirim yapılmıştır.
- Sarımsak, badem, ceviz, muz, çay, çerezlik ayçiçeği tohumu ve yer fıstığında uygulanan gümrük vergisinin düşük birim fiyatlı ithalata karşı yerli üreticinin korunması, vergi kaybı ve haksız rekabetin önüne geçilmesi amacıyla bir kısmının nispi bir kısmının da ek mali yükümlülük şeklinde maktu esasta uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.
- Hurma ithalatında uygulanan gümrük vergisinin revize edilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu doğrultuda hurma ithalatında uygulanan gümrük vergisinin %15'ten %25'e yükseltilmiştir.
- Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle piyasa fiyatlarının makul seviyelerde tutulabilmesi için gümrük vergileri 30 Nisan 2021 tarihine kadar çeltikte %5, kahverengi pirinçte %10, pirinç için ise %15 olarak uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.
- Dondurulmuş sardalya ithalatındaki mevcut %53 oranındaki ithalat vergisinin gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümleri kapsamında yalnızca konserve sardalya üreten sanayiciler tarafından kullanılmak üzere %0 olarak uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.
- Ülkemiz ile Filistin Devleti arasındaki Geçici Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde Filistin devleti menşeli 0804.10 gümrük tarife pozisyonlu hurma için mevcut 1.000 ton olan tarife kontenjanının 3.000 tona çıkarılmıştır.
- Ülkemiz ile Avrupa Birliği, Birleşik Krallık, Fas Krallığı, Filistin Devleti, İsrail Devleti, Karadağ Devleti, Moryus Cumhuriyeti, Tunus Cumhuriyeti Arnavutluk Cumhuriyeti, Bolivarçı

Venezuela Cumhuriyeti, Gürcistan, Makedonya Cumhuriyeti, Mısır Arap Cumhuriyeti, Moldova Cumhuriyeti, Sırbistan Cumhuriyeti, Şili Cumhuriyeti ile akdedilen Serbest Ticaret Anlaşmaları ile Azerbaycan Cumhuriyeti ve İran İslam Cumhuriyeti arasında akdedilen Tercihli Ticaret Anlaşmaları uyarınca bazı tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinin ithalatında uygulanan tarife kontenjanları ile ilgili Kararların ek mali yükümlülük uygulaması ile uyumlu hale getirilmiştir.

- Ülkemiz ile Avrupa Birliği, Birleşik Krallık, İran, Mısır, Moldova ve Şili arasında akdedilen uluslararası anlaşmalar uyarınca bazı tarım ürünleri ithalatında açılan tarife kontenjanlarının dağıtım yöntemi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarına ilişkin Tebliğlerde, beyanname sırasına göre tahsis yöntemine göre belirli eşyalar için kontenjanların her seferinde belli bir azami miktarı aşmayacak şekilde dağıtılması hususunda değişiklik yapılmıştır.
- Balıklar ve diğer su ürünleri; kesme çiçekler ile canlı bitkiler, çelikler ve fidanlar; yer fıstığı, ceviz, badem, kaju, çeşitli yağlı tohumlar, çay, biber, muz ve sarımsak ithalatında kayıt belgesi uygulamasında ek bilgi belge talebine yönelik olarak 2021/1, 2021/2 ve 2021/3 sayılı İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğler ile düzenleme yapılmıştır.
- Bilahare söz konusu tebliğler kayda alma uygulamasının yeknesaklaştırılması amacıyla tek Tebliğ altında birleştirilmiş, ayrıca 0810.50 GTP'li kivi ve 2008.19 GTP'li karışık kuruyemişler de kayda alma uygulamasına dahil edilmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde anlaşmaya konu tarım ürünlerinde verilen tavizlerin uygulanmasına ilişkin değişiklik İthalat Rejimi Kararı'na yansıtılmıştır.
- Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşması uyarınca hazırlanan İsviçre Konfederasyonu veya Lihtenştayn Prenslığı Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması yürürlüğe konmuştur.
- 2003 tarihinden bu yana yürürlükte bulunan Ülkemiz ile Bosna-Hersek arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması revize edilmiş ve Bosna-Hersek menşeli canlı hayvanlar ile etleri, buğday unu, ayçiçeği yağı ve nişasta bazlı şekerlerde tarife kontenjanları açılmıştır.
- 24.02.2021 tarihli ve 3577 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşması" uyarınca, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı menşeli bazı ürünlerin ithalatında uygulanacak tarife kontenjanlarının açılmasına ilişkin 3839 sayılı "Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar" yayımlanmıştır. İlgili Karar çerçevesinde açılan tarife kontenjanlarının dağıtım yöntemi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarına ilişkin "Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" yayımlanmıştır.
- 18.01.2021 tarihli ve 2021/3429 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması uyarınca bazı ürünlerin ithalatında tarife kontenjanları açılmasına ilişkin 01.03.2021 tarihli ve 3583 sayılı "Azerbaycan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar" yayımlanmıştır. İlgili Karar çerçevesinde açılan tarife kontenjanlarının dağıtım yöntemi ile başvuru ve kullanım usul ve esaslarına ilişkin "Azerbaycan Cumhuriyeti Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" yayımlanmıştır.
- 1/98 sayılı Türkiye-AB Ortaklık Konseyi Kararı, Türkiye ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti arasındaki Ticaretin Geliştirilmesi Anlaşması, Moldova Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve

Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, Sırbistan Cumhuriyeti, Mısır Arap Cumhuriyeti ve Makedonya Cumhuriyeti ile akdedilen Serbest Ticaret Anlaşmaları ve İsviçre Konfederasyonu ile Tarım Anlaşması uyarınca açılan tarife kontenjanlarından talep toplama yöntemine göre dağıtılanların 2021 yılı için dağıtımı yapılmıştır.

İthalat Rejimi Kararı ve İlave Gümrük Vergisi Kararının Güncellenmesi:

-İthalat Mevzuatına İlişkin Güncelleme Faaliyetleri: Bakanlığımızca ilgili sektörlerle ilişkin her yıl yürütülen İthalat Rejimi çalışmaları kapsamında yıllık olarak güncellemeler yapılmaktadır. Bu çalışmalar Ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve Ülkemiz ekonomisindeki gelişmeler göz önünde tutularak sektör ile işbirliği içerisinde sürdürülmektedir. İthalat Rejimi Kararı yıllık olarak yürürlüğe konulmasına karşın, yıl içerisinde gerçekleşen gelişmelere göre dinamik olarak gözden geçirilmektedir. Ülkemiz ithalat politikaları İthalat Rejimi Kararı'nın yanı sıra çıkarılan İthalat Tebliğleri ile şekillenmektedir. Bahse konu Tebliğlere ilişkin çalışmalarda ilgili kurum ve kuruluşlar ile özel sektörün görüşleri geniş bir çerçevede değerlendirilmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak ithalat izinleri, ithalata konu eşyaların yerli üretim durumu ve Ülkemizin uluslararası yükümlülükleri de dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda yapılan ithalat mevzuatı çalışmaları çerçevesinde, "İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar, İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar ve İthalat Tebliğleri", 31 Aralık 2021 tarihli ve 31706 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Resmi Gazete'nin 31 Aralık 2021 tarihli ve 31706 (3. Mükerrer) sayısında, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne uyum kapsamında yeknesaklığı sağlamak amacıyla 31.12.2020 tarihli ve 31351 sayılı (3. Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanan "İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Karar" güncellenmiş ve Karar kapsamı eşyaya uygulanacak oranlar gözden geçirilerek yeniden belirlenmiştir.

-İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar: 29.12.2020 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşması" kapsamında, anlaşma hükümlerinin gümrük vergilerine ilişkin kısımlarının iç hukuka yansıtılmasına ilişkin düzenleme yürürlüğe girinceye kadar 31.12.2020 tarihli ve 3350 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan "İthalat Rejim Kararı"na Birleşik Krallık'tan gelen eşyaya yönelik hüküm konulmuştur. Ülkeler arasında yürütülen müzakereler neticesinde, düzenlemeler karşılıklı olarak 20.04.2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

-İlave Gümrük Vergisi Uygulamaları: 2020 yılı içinde yapılan ilave gümrük vergisi (İGV) çalışmaları sonucunda, 5.220 adet sanayi ürününün bir kısmının vergi oranları güncellenmiş olup diğer kısmı ise ilk kez İGV'ye konu olmuştur. 2021 yılı başı itibarıyla ise GTİP birleşmeleri nedeniyle daha az GTİP'in ortaya çıkması sonucunda 5.220 olan İGV sayısı 4.819'a düşmüş, 2020 öncesinde getirilen ve pandemi nedeniyle belirli bir dönem yüksek uygulanan İGV'ler de eski vergi oranlarına dönmüş ve halihazırda tarım ve sanayi ürünlerinde toplamda 4.757 ürünlerinde İGV uygulaması bulunmaktadır. Sanayi ürünlerinde ise 5.105 olan İGV'li ürün sayısı 4.704'e düşerken, 2021 yılında 4.642 adet olarak gerçekleşmiştir.

21.04.2021 tarihli ve 3867 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bazı plastik ürünler, bazı kâğıt ve karton ürünlerinde, bazı çelik çubuklarda, taşıtların bazı aksam ve parçalarında nihai kullanıma ilişkin hükümlere istinaden İGV oranları sıfırlanmıştır. Ayrıca el dokuma halıların, bazı fanların,

bazı elektrik teçhizatlarının, taşıtların bazı aksam ve parçalarının ve saatlerin ithalatında uygulanan İGV oranları düşürülmüştür. Buna ek olarak 54.03 GTP altında sınıflandırılan ve Ülkemizde üretimi olmayan floş ipliklerin ithalatında uygulanan İGV uygulaması kaldırılmıştır. Yine aynı kararla 7228.50.69.00.11 G.T.İ.P.'li çapı 10 mm'yi geçmeyen alaşımlı çubuklar ve 8714.99.90.00.00 G.T.İ.P.'li motosiklet/bisiklet diğer aksam parçalarının nihai kullanım kapsamında girdi olarak kullanılması halinde İGV sıfırlanmış; 8714.10.90.00.19 G.T.İ.P.'li motosiklet/bisiklet aksam parçalarına uygulanan İGV ise % 10'dan % 5'e indirilmiştir.

-İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar: 29.12.2020 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Arasında Serbest Ticaret Anlaşması" kapsamında, anlaşma hükümlerinin gümrük vergilerine ilişkin kısımlarının iç hukuka yansıtılmasına ilişkin düzenleme yürürlüğe girinceye kadar 31.12.2020 tarihli ve 3351 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 'İthalatta İlave Gümrük Vergisi Uygulanmasına İlişkin Karar'a Birleşik Krallık'tan gelen eşyaya yönelik hüküm konulmuştur. Ülkeler arasında yürütülen müzakereler neticesinde, düzenlemeler karşılıklı olarak 20.04.2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

5.5.2 Ticaret Politikası Savunma Araçları Kapsamında Gerçekleşen Faaliyetler

Yerli Sanayinin Artan ve Haksız Rekabet Yaratan İthalata Karşı Korunması Faaliyetleri:

-İthalatta Korunma Önlemleri: İthalatta korunma önlemlerine ilişkin mevzuat kapsamında polyester elyaf, dış fırçaları, duvar kâğıtları ve benzeri duvar kaplamaları, naylon iplik ve diğer poliamidlerden iplikler ve PET cips olmak üzere toplam 5 ürün grubunda tüm ülkelere yönelik ambalaj filmi, polyester elyaf ve düz cam olmak üzere 3 ürün grubunda İran'a yönelik olmak üzere, toplam 8 ürün/ürün grubu ithalatında korunma önlemi uygulanmıştır.

2021 yılında, önceki yılda başlatılmış olan polyester elyaf korunma önlemi soruşturması, tamamlanarak 24.08.2021 tarihinde genel korunma önlemi yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, yine duvar kâğıdı ve benzeri duvar kaplamalarında hâlihazırda uygulanan önlemin uzatılmasına ilişkin olarak önceki yıl açılan soruşturma da tamamlanarak önlem uzatılmıştır. Diğer yandan, İran'a yönelik uygulanan düz cam korunma önleminin süresinin uzatılmasına ilişkin soruşturma açılmış ve yıl içerisinde anılan soruşturma tamamlanarak önlem uzatılmıştır. Öğütücü bilyeler ithalatında da tüm ülkelere yönelik korunma önlemi soruşturması başlatılmış olup soruşturma süreci devam etmektedir. Böylece, 2021 yılında ikisi uzatma olmak üzere toplam 3 adet soruşturma tamamlanmış, 1 adet yeni korunma önlemi soruşturması açılmıştır. Korunma Önlemleri kapsamında yer alan ürün gruplarında gerçekleşen ithalatın toplam değeri 2021 yılı verilerine göre 305 milyon dolar seviyesindedir.

İthalatta gözetim uygulanmasına ilişkin mevzuat kapsamında, 2021 yılı itibarıyla 142 farklı Tebliğ ile 3.277 adet 12'li bazlı üründe ülke ayrımı olmaksızın ithalata yönelik olarak gözetim uygulaması mevcuttur. Gözetim uygulamaları kapsamında gerçekleşen ithalatın toplam değeri 2021 yılı verilerine göre 28,6 milyar ABD doları seviyesindedir. Kazein ithalatında gözetim uygulaması, İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/4) ile 03.07.2021 tarihlerinde Resmi Gazete'de yayımlanarak revize edilmiştir.

-İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine Dair Tedbirler: İthalatta haksız rekabetin önlenmesi hakkında mevzuat çerçevesinde, ithalatta haksız rekabet yaratan dampingli ve sübvansiyonlu

ithalata karşı yerli üretim dalını korumak amacıyla, dampinge ve sübvansiyona karşı tedbirler alınmaktadır. Ülkemiz DTÖ verilerine göre dampinge karşı önlem mekanizmasını en etkin işleyen ülkeler arasında yer almaktadır.

1989-2021 yılları arasında 304'ü damping ve sübvansiyon soruşturması, 292'si mevcut önlemlerin gözden geçirilmesi olmak üzere toplam 596 adet soruşturma açılmıştır. Bu soruşturmalar sonucunda, 222 dampinge ve sübvansiyona karşı yeni önlem olmak üzere 457 adet önlem alınmış veya uzatılmıştır. 2021 sonu itibarıyla 132 adet dampinge ve sübvansiyona karşı kesin önlem uygulanmakta olup 10'u damping, 39'u nihai gözden geçirme olmak üzere 49 adet soruşturma devam etmektedir.

Dampinge tabi önlem kapsamında yer alan başlıca ürünler arasında, polyester elyaf, iplikler ve mensucat, perdeler, suni deri, pet film, dioktil ftalat, klimalar, fan coiller, ağır vasıta, iş makinesi, zirai araç ve motosiklet lastikleri, bebek arabaları, çakmaklar, kalemler, cam elyaf, PVC, kablolar, zincirler, kontrplaklar, termosifon, granit, kapı kilitleri, parkeler, boru bağlantı parçaları, camlar yer almaktadır. Önlem kapsamı ürün gruplarında gerçekleşen toplam ithalatın değeri 2021 yılı verilerine göre 2 milyar dolar seviyesindedir.

2021 yılında İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin 52 adet tebliğ yayımlanarak, 9 adet damping soruşturması, 27 adet nihai gözden geçirme soruşturması olmak üzere 36 adet soruşturma açılmış, 25 adet soruşturma ise yeni önlem alınarak, önlem değiştirilerek veya mevcut önlemin devamı sağlanarak tamamlanmıştır. 2 adet soruşturma da önlemsiz kapanmıştır. 1 ürün grubunda ise dampinge karşı kesin önlem uygulaması kısmen askıya alınarak durdurulmuştur. Ayrıca, 4 adet ürün grubunda 5 yıllık süresi sona eren önlemler yürürlükten kalkmıştır. Soruşturmaların başlatılması ve önlemlerin yürürlüğe girmesi için yayımlanan tebliğler ve detayları aşağıda yer almaktadır.

Soruşturma Açılış Tebliğleri:

- 2021/4 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Avrupa Birliği ve Kore Cumhuriyeti menşeli "Alaşımlı veya alaşımsız, (plakaj hariç) herhangi bir kaplama işlemine tabi tutulmamış sıcak haddelenmiş yassı çelik" için damping soruşturması (RG: 09.01.2021 – 31359)
- 2021/7 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli "yalnız belirli salon tipi sıcak ve soğuk hava cihazları (fancoil)" için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 12.02.2021 – 31393)
- 2021/10 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli "Gücü 15 kW'ı geçmeyen dizel veya yarı dizel motorlar" için damping soruşturması (RG: 01.04.2021 – 31441)
- 2021/11 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Malezya menşeli "kakao yağı (katı ve sıvı)" için damping soruşturması (RG: 27.03.2021 – 31436)
- 2021/17 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli "sodyum formiat" için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 10.04.2021 – 31450)
- 2021/20 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli "demir veya çelikten belirli boru bağlantı parçaları" için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 16.04.2021 – 31456)
- 2021/21 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya Cumhuriyeti ve Hong Kong menşeli "yalnızca camdan tencere,

- tava ve çaydanlık kapakları” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 16.04.2021 – 31456)
- 2021/21 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Almanya Federal Cumhuriyeti menşeli “genişliğı 1 metreyi geçen kendinden yapışkanlı dijital baskı folyoları” için damping soruşturması (RG: 27.05.2021 – 31493)
 - 2021/23 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Kore Cumhuriyeti menşeli “implantlar” için damping soruşturması (RG: 12.05.2021 – 31482)
 - 2021/27 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “Sunı veya sentetik liflerden belirli mensucat veya tekstil ürünü” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 22.05.2021 – 31488)
 - 2021/28 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Kore Cumhuriyeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “diğerkleri, poliesterlerden” için damping soruşturması (RG: 02.06.2021 – 31499)
 - 2021/30 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “muhtelif mafsallık halkalı zincirler ve aksamı” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 16.06.2021 – 31513)
 - 2021/31 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “erevesiz cam aynalar” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 19.06.2021 – 31516)
 - 2021/32 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Tayvanı, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti ve Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “bisiklet i ve dış lastikleri” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 10.07.2021 – 31537)
 - 2021/33 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Tayvanı ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “motosiklet i ve dış lastikleri” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 10.07.2021 – 31537)
 - 2021/34 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “merkezi iklimlendirme ve proses suyunun soğutulmasında kullanılan chiller (absorbsiyon ve santrifüj kompresörlü olanlar hariç)” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 26.06.2021 – 31523)
 - 2021/35 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu menşeli “demir veya çelikten halatlar ve kablolar (kapalı halatlar dahil)” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 10.07.2021 – 31537)
 - 2021/36 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “bebek arabaları” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 15.07.2021 – 31542)
 - 2021/40 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “demir (dökme demir hariç) ve çelikten dikişsiz çekme borular” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 30.07.2021 – 31553)
 - 2021/46 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti, Çin Tayvanı, Kore Cumhuriyeti ve Hindistan Cumhuriyeti menşeli “metallize iplik” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 12.10.2021 – 31626)
 - 2021/47 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Gürcistan menşeli “metallize iplik” için damping soruşturması (RG: 12.10.2021 – 31626)
 - 2021/48 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin nlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “mensucat, poliüretanla emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya

lamine edilmiş - deri taklidi/diğerleri” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 30.10.2021 – 31644)

- 2021/49 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “Cam elyafı takviye malzemeleri (boru ve tüplerin izolasyonuna mahsus kokiller ve mahfazalar hariç; taşıma ve kesici disklerde kullanılan delikli disk şeklindeki cam dokuma hariç)” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 30.10.2021 – 31644)
- 2021/50 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “fermuarlar” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 30.10.2021 – 31644)
- 2021/51 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “menteşeler ve diğer benzeri eşya” için nihai gözden geçirme soruşturması (RG: 17.12.2021 – 31692) açılmıştır.

Kesin Önlem Alınan veya Önlemin Devamı Sağlanan Tebliğler:

- 2021/1 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Hindistan Cumhuriyeti, Malezya ve Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “diğerleri, poliesterlerden” için 0,15 ABD doları/kg – 0,30 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemin devamı (RG: 09.01.2021 - 31359)
- 2021/3 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti, Kore Cumhuriyeti, Malezya, Tayland Krallığı ve Çin Tayvanı menşeli “sentetik filament iplikten dokunmuş mensucat (giyim için olanlar) için CIF bedelin %7,96’sı ile %42,44’ü arasında olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin değiştirilerek devamı (RG: 28.01.2021 – 31378)
- 2021/6 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya Cumhuriyeti, Malezya, Tayland Krallığı ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “poliesterlerden tekstüre iplikler” için CIF bedelin %6,88’i ile %72,56’sı ve 48 ABD doları/ton – 351 ABD doları/ton olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin devamı (RG: 03.02.2021 – 31384)
- 2021/8 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “öğütücülere, karıştırıcılara ve meyve veya sebze preslerine mahsus bıçak ve kesici ağızlar” için 20,85 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin devamı (RG: 24.03.2021 – 31433)
- 2021/9 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “kapı kilitleri ile yalnız silindir-barel ile kasası” için 4 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin devamı (RG: 27.03.2021 – 31436)
- 2021/18 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “koagüle suni deri” için 1,9 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin devamı (RG: 28.05.2021 – 31494)
- 2021/19 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “kaynak makineleri” için 29 ABD doları/kg – 115 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin devamı (RG: 22.05.2021-31488)
- 2021/24 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “dokuma brandalar” için 1.06 ABD doları/kg – 1,16 ABD doları/kg olacak şekilde dampinge karşı önlemlerin değiştirilerek devamı (RG: 06.05.2021 – 31476)

- 2021/25 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Malezya menşeli “vulkanize edilmiş kauçuktan iplik ve ipler” için CIF bedelin %11,6’sı ila %16,9’u olacak şekilde dumpinge karşı önlemlerin devamı (RG: 12.05.2021 – 31482)
- 2021/26 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “çapa makineleri” için CIF bedelin %49,49’u ila %92,95’i olacak şekilde dumpinge karşı önlemlerin devamı (RG: 28.05.2021 – 31494)
- 2021/29 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya Federal Cumhuriyeti menşeli “PVC-S (polivinil klorür)” için CIF bedelin %7,93’ü olacak şekilde dumpinge karşı önlemlerin değiştirilerek devamı (RG: 14.07.2021 – 31541)
- 2021/37 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “tükenmez kalem” için 0,066 ABD doları/adet olacak şekilde dumpinge karşı önlemlerin değiştirilerek devamı (RG: 15.07.2021 – 31542)
- 2021/38 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti menşeli “paslanmaz çelik borular” için CIF bedelin %19,64’ü ila %25’i olacak şekilde dumpinge karşı önlem alınması (RG: 10.07.2021 – 31537) sağlanmıştır.

Önlemsiz Kapanan Soruşturmalar:

- 2020/10 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile İsrail Devleti menşeli “renksiz düzcam” ürününe yönelik başlatılan nihai gözden geçirme soruşturması, yerli üretim dalı tarafından yapılan başvurunun geri çekilmesi sonucunda 2021/16 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ kapsamında önlemsiz olarak kapatılmıştır. (RG: 07.04.2021 – 31447)
- 2020/7 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Hırvatistan Cumhuriyeti menşeli “tahıllı kaşık maması” ithalatına yönelik dumping soruşturması 2021/48 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ uyarınca önlemsiz olarak kapatılmıştır.

Yürürlük Süresi Sona Eren Önlemler:

- 2015/51 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile yürürlükte bulunan Mısır menşeli “polistiren” ürünü ithalatına yönelik dumpinge karşı önlem 5 yıllık süresinin sonunda 14.01.2021 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.
- 2016/7 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile yürürlükte bulunan Amerika Birleşik Devletleri menşeli “pamuk” ürünü ithalatına yönelik dumpinge karşı önlem 5 yıllık süresinin sonunda 17.04.2021 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.
- 2016/15 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile yürürlükte bulunan Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “boyalı saclar” ürünü ithalatına yönelik dumpinge karşı önlem 5 yıllık süresinin sonunda 24.06.2021 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.
- 2016/49 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile yürürlükte bulunan Çin Halk Cumhuriyeti menşeli “matkap uçları – parmak frezeler” ürünü ithalatına yönelik dumpinge karşı önlem 5 yıllık süresinin sonunda 07.12.2021 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.

Yürürlük Süresi Geçici Olarak Durdurulan Önlemler:

- 2021/44 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti, Çin Tayvanı, Endonezya Cumhuriyeti, Kore Cumhuriyeti, Hindistan Cumhuriyeti ve Tayland Krallığı menşeli “poliesterden sentetik devamsız lifler (polyester

elyaf)” ürününe yönelik uygulanan dampainge karşı önlemler kısmen askıya alınmıştır. (RG: 08.09.2021 – 31592)

Önlemlerin Etkisiz Kılınmasına (ÖEK) İlişkin Yürütülen Faaliyetler: İthalattan kaynaklanan haksız rekabete karşı yerli üretim dalını korumak için alınan dampainge karşı önlemlerin etkinliğinin tesisi ve zaafa uğratılmasının engellenmesi için gerekli izleme ve inceleme faaliyetleri titizlikle yürütülmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılı itibarıyla toplam 16 ürün grubunda 22 ülke menşeli ithalatı 58 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı Önlemlerin Etkisiz Kılınması (ÖEK) önlemi yürürlükte dir. Bu kapsamda 2021 yılında 10 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlem yürürlüğe konmuş, 5 adet yeni soruşturma başlatılmış olup söz konusu soruşturmaların yürütülmesine devam edilmektedir.

-ÖEK Önlemleri:

- 24.03.2021 tarihli ve 31433 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/12) ile tamamlanan soruşturma sonucunda Kamboçya menşeli/çıkışlı “sentetik ve suni devamsız liflerden iplikler (kesik elyaf ipliği)” ithalatına, ÇHC menşeli söz konusu eşya ithalatında için yürürlükte olan dampainge karşı önlem teşmil edilmiştir.
- 24.03.2021 tarihli ve 31433 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/13) ile tamamlanan soruşturma sonucunda Tayland menşeli/çıkışlı “cam elyafı takviye malzemeleri (boru ve tüplerin izolasyonuna mahsus kokiller ve mahfazalar hariç; taşıma ve kesici disklerde kullanılan delikli disk şeklindeki cam dokuma hariç)” ithalatına, ÇHC menşeli söz konusu eşya ithalatında yürürlükte olan dampainge karşı önlem teşmil edilmiştir.
- 27.03.2021 tarihli ve 31436 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2021/14) ile tamamlanan soruşturma sonucunda Makedonya ve Güney Kore menşeli/çıkışlı “menteşeler (sivil hava taşıtlarında kullanılanlar hariç; 8302.10.00.00.12 gümrük tarife istatistik pozisyonunda yer alan nakil vasıtalarına mahsus olanlar hariç)” ithalatına, ÇHC menşeli söz konusu eşya ithalatında yürürlükte olan dampainge karşı önlem teşmil edilmiştir.
- 26.08.2021 tarihli ve 31580 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/41) ile tamamlanan soruşturma sonucunda Almanya, İspanya ve İtalya menşeli/çıkışlı “sentetik veya suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat” ithalatına, firma bazında ÇHC menşeli söz konusu eşya ithalatında yürürlükte olan dampainge karşı önlem teşmil edilmiştir.
- 26.08.2021 tarihli 31580 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2021/41) ile tamamlanan soruşturma sonucunda Almanya, İspanya ve İtalya menşeli/çıkışlı “sentetik filament iplikten dokunmuş mensucat (giyim için olanlar)” ithalatına, firma bazında ÇHC menşeli söz konusu eşya ithalatında yürürlükte olan dampainge karşı önlem teşmil edilmiştir.

-ÖEK Soruşturmaları:

- 26.03.2021 tarihli ve 31435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/15) ile Malezya ve Yunanistan menşeli/çıkışlı “mensucat, poliüretanla emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş-deri taklidi/diğerleri (PÜ suni deri)” ithalatında başlatılan önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma devam etmektedir.

- 04.09.2021 tarihli ve 31588 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/43) ile Malezya ve Ürdün menşeli/çıkışlı “yalnız, poliüretanla kaplanmış, sıvanmış veya lamine edilmiş dokumaya elverişli suni ve sentetik liflerden m² ağırlığı 150 gr’ı geçen dokunmamış mensucat” ve 3921.13 gümrük tarife pozisyonu altında yer alan “Yalnız, dokumaya elverişli maddelerden mesnedi bulunan, m² ağırlığı 150 gr’ı geçen deri taklitleri (koagüle suni deri)” ithalatında başlatılan önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma devam etmektedir.
- 10.09.2021 tarihli ve 31594 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2021/42) ile Malezya menşeli/çıkışlı ağır vasıta, zirai araç ve iş makineleri dış lastikleri (kauçuktan yeni dış lastikler) ithalatında başlatılan önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma devam etmektedir.

Kayda Alma Uygulamaları: Tekstil, konfeksiyon ve deri ürünleri ithalatı 2010 yılından bu yana kayda alınmaktadır. 25.12.2020 tarihli ve 31345 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No:2020/9) kapsamında söz konusu kayda alma uygulaması çerçevesinde, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 65.432 yabancı ihracatçı ile 35.894 ithalatçı firmaya ait bilgiler kayıt altına alınmıştır.

İzleme Faaliyetleri: İthalatında dampinge karşı önlem ve ilave gümrük vergisi uygulanan bazı mensucat eşyası ile ayakkabıların üçüncü ülkeler menşeli olanlarının, AB ve STA menşeli olarak beyan edilmek suretiyle ithal edilerek, söz konusu dampinge karşı önlemlerin ve İGV uygulamasının etkisiz kılınması ihtimali bulunduğundan, AB ve STA ülkelerinden yapılan mensucat ve ayakkabı ithalatında kayda alma uygulaması çerçevesinde ithalatçılardan ithal ürünün üreticisine ilişkin bilgi talep edilmekte ve ilgili ülkelerde bulunan Ticaret Müşavirlikleri aracılığı ile beyan edilen bu üretici bilgilerinin doğrulanması yapılmaktadır.

Ülkemize Karşı Açılan Ticaret Politikası Savunma Araçları (TPSA) Soruşturmaları Kapsamındaki Faaliyetler: Ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine yönelik uygulanan ticaret politikası önlemleri (anti-damping önlemi, telafi edici vergi önlemi, korunma önlemi) ihracatımızı menfi olarak etkileyebilmekte ve önemli bir pazara giriş engeli yaratabilmektedir. Bu kapsamda, ticaret politikası soruşturmaları ve sonrasında alınacak önlemlerin Ülkemiz ihracatı açısından önemi dikkate alınarak, ihraç ürünlerimize karşı bir ticaret politikası soruşturması açılması veya bu yönde duyurular alınmasını müteakip muhatap ülke resmi yetkilileri ile üst düzey temasları da içerir şekilde temasa geçilmektedir. Ayrıca, gerek yürürlükte olan ticaret politikası önlemlerinin ortadan kaldırılması ya da iyileştirilmesine yönelik olarak gerekse yürütülen soruşturmalarda, Bakanlığımızca ihracatçılarımıza soruşturma öncesinde, soruşturma sürecinde ve soruşturma sonrasında Dünya Ticaret Örgütü’nün ilgili anlaşmaları ile ithalatçı ülke mevzuatları çerçevesindeki hak ve yükümlülüklerine ilişkin olarak teknik bilgi verilmekte, Ülkemiz görüşleri ilgili ithalatçı ülke otoritelerine iletilmekte, ilgili ithalatçı ülke otoriteleri tarafından telafi edici vergi soruşturmalarında tarafımıza iletilen soru formları Bakanlığımız koordinasyonunda cevaplandırılmaktadır.

2021 yılında da söz konusu faaliyetler sürdürülerek Ülkemiz menşeli ürünlere karşı, 17 ülke tarafından uygulanan 43 adet anti-damping önlemi, 4 ülke tarafından uygulanan 17 adet telafi edici vergi önlemi ve 9 ülke tarafından uygulanan 15 adet korunma önlemi kapsamında menfaatlerimiz savunulmuştur. Bu itibarla, 27 adet soru formu yanıtı, 38 adet ülke görüşü, 7 adet mektup yazılı olarak iletilmiş, 4 adet ikili görüşme-istişare görüşmesi yapılmış, 2 adet

yerinde inceleme toplantısı düzenlenmiş, ihracatçılarımıza yönelik olarak 5 adet bilgilendirme toplantısı düzenlenmiş ve 3 adet kamu dinleme toplantısına katılım sağlanmıştır.

5.6. Uluslararası İlişkiler Hizmetleri

Dış Temsilcilik Raporları: Dış temsilciliklerimiz tarafından görev yapılan ülkelerle ilgili yerel kaynaklardan temin edilmiş güncel temel ticaret verileri ile gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin Bakanlığımıza iletilen bilgiler raporlanmaktadır. 2021 yılı içerisinde toplam 14 dönemsel dış temsilcilik raporu hazırlanmıştır.

Dış Temsilcilikler Bloğu: “Dış Temsilcilikler Yönetim Bilgi Sistemi” üzerinden dış temsilciliklerimiz tarafından bildirilen ve ihracatçılarımızın pazara giriş çalışmalarına önemli katkı sağlayacak, iş dünyamızın pazara giriş çalışmalarında istifade edebileceği bilgi, gelişme ve değerlendirmelerin, Türk iş dünyası ile paylaşılmasına yönelik olarak “Ticaret Müşavirliklerimizden-Dış Temsilcilikler Bloğu” 6 Ocak 2021 tarihi itibarıyla yayına alınmıştır.

Ticaret Müşavirlerimizle Elektronik Sohbetler: Ticaret müşavir ve ataşelerimiz Türk iş dünyasının dış pazarlardaki ilk temas noktası ve temel bilgi kaynağı olmaya, elektronik platformlardan yararlanmak suretiyle pandemi sürecinde de devam etmiştir. Bu çerçevede, ihracatçılarımızı ticaret müşavirlerimizle sanal ortamda bir araya getirdiğimiz “Ticaret Müşavirlerimizle Elektronik Sohbetler” etkinlikleri, tüm iş dünyamıza açık olarak ve geniş katılımı gerçekleştirilmektedir. 2021 yılında, önemli ekonomik ortaklarımız ve potansiyel pazarlarımızı gündeme aldığımız 62 adet e-sohbet toplantısı yapılmıştır. Söz konusu toplantı kayıtları Bakanlığımızın Youtube sayfasında yayınlanarak bilgi paylaşımının çok daha geniş bir kitleye yayılması sağlanmıştır.

Serbest Ticaret Anlaşmaları: Sanayimizin rekabetçiliğini güçlendirmek ve Ülkemize yabancı sermaye çekmek amacıyla yeni nesil kapsamlı ve derin Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) müzakere edilmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla, 22 STA, (EFTA, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Morityus, Güney Kore, Malezya, Moldova, Faroe Adaları, Singapur, Kosova, Venezuela ve İngiltere) yürürlüktedir. Lübnan, Sudan ve Katar STA'ları iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Mevcut STA'ların güncellenmesi amacıyla, 2018 yılında EFTA devletleri ile

2019 yılında Bosna-Hersek ile imzalanan anlaşma ve protokoller 2021 yılında yürürlüğe konulmuştur. Karadağ STA'nın güncellenmesine ilişkin anlaşma ise onay sürecinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Öte yandan, Gürcistan ile yürütülen müzakereler neticesinde, taraflar arasında mutabakat sağlanmıştır. Malezya STA'sının kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmalar ise yoğun bir şekilde devam etmektedir. Ayrıca, Moldova ve Kuzey Makedonya ile ise kısa zamanda müzakerelere başlanması hedeflenmektedir.

Diğer taraftan, 15 ülke/ülke grubu ile resmi olarak başlatılmış bulunan STA müzakereleri kapsamında 4 ülke (Ukrayna, Japonya, Tayland, Endonezya) ile müzakereler aktif bir şekilde sürdürülmüştür. Müzakere sürecinde olan diğer ülke/ülke grupları (Meksika, Peru, Kolombiya, MERCOSUR, Ekvator, Kamerun, Çad, Körfez İşbirliği Konseyi, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Seyşeller, Cibuti ve Pakistan) ile de söz konusu süreçlerin hızlandırılmasına ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca, 7 ülke/ülke grubu (ABD, Kanada, Orta Amerika Ülkeleri, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Libya, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti) nezdinde de STA müzakerelerine başlama girişiminde bulunulmuştur. AB'den ayrılan İngiltere ile STA, 29 Aralık 2020 tarihinde imzalanmış, ticarete tercihli muamele bakımından 01.01.2021 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanan Anlaşma, 20 Nisan 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Tercihli Ticaret Anlaşmaları: Yürürlükte olan Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması'nın (TTA) yanı sıra, 25 Şubat 2020 tarihinde Bakü'de imzalan Türkiye-Azerbaycan TTA'sı 1 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Azerbaycan TTA'nın kapsamına genişletilmesine yönelik müzakerelere 2021 yılı Eylül ayında başlanmıştır. Ayrıca Özbekistan, Moritanya ve Mozambik ile TTA imzalanması yönündeki çalışmalar 2021 yılında da sürdürülmüştür.

Hizmet Ticareti Anlaşmaları: Firmalarımıza şeffaf, öngörülebilir ve istikrarlı bir iş ortamı sağlanması ve böylece hizmet ticaretimizin artırılması amacıyla, ikili düzeyde yürütülen hizmet ticareti anlaşmaları müzakereleri kapsamında Belarus ile 2020 yılında bir müzakere çerçeve belgesi imzalanmış, bu kapsamda ilk tur müzakereler 17-21 Aralık 2020 tarihlerinde, ikinci tur müzakereler ise 7-21 Nisan 2021 tarihlerinde sanal ortamda gerçekleştirilmiştir. Son olarak, üçüncü tur 6-8 Aralık 2021 tarihlerinde Minsk'te düzenlenmiştir.

Öte yandan, e-ticaret alanında anlaşmalar akdedilmesine yönelik olarak Azerbaycan ve Özbekistan ile gerçekleştirilen müzakereler çerçevesinde, Azerbaycan ile dijital ticaret alanında iş birliğine yönelik mutabakat zaptı 2 Nisan 2021 tarihinde Bakü'de imzalanmış ve 14 Eylül 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Özbekistan ile e-ticaret alanındaki anlaşmaya ilişkin istikşafi görüşmeler gerçekleştirilmiş olup müzakerelere 2022 yılında devam edilmesi planlanmaktadır.

AB ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi ve Gümrük Birliği'nin Güncellenmesi: Gümrük Birliği'nin işleyişinin iyileştirilmesi, tarım tavizlerinin karşılıklı olarak geliştirilmesi, AB ile tercihli ticari ve ekonomik ilişkilerin kamu alımları ve hizmetleri kapsayacak şekilde genişletilmesine yönelik başlatılan Gümrük Birliği'nin güncellenmesi sürecinde teknik ve üst düzey görüşmelere devam edilmiştir. Bu kapsamda, 2021 yılı içerisinde Ticaret Bakanı ve Ticaret Bakan Yardımcısı tarafından AB kurumu temsilcileri ile videokonferans ve fiziken gerçekleştirilen çalışma ziyaretleri kapsamında 11 görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ'un, Brüksel'e gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında, AB Komisyon Başkan Yardımcısı ve Ekonomi Komiseri ile başta Gümrük Birliği'nin güncellenmesi süreci

olmak üzere Türkiye ile AB arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilere dair önemli gündem maddelerinin ele alındığı bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

Türkiye ile AB arasındaki işlenmiş ve temel tarım ürünlerinde tercihli ticaret rejiminin uygulanmasının ve geliştirilmesinin temini ve AB ile tarım ticaretinde karşılaşılan sağlık ve bitki sağlığı sorunlarının çözümüne ilişkin yürütülen faaliyetler kapsamında, Avrupa Komisyonu ile gerçekleştirilen “Sağlık ve Bitki Sağlığı Kaynaklı Ticari Sorunlar Çalışma Grubu”, “Hayvan Sağlığı Çalışma Grubu” ile “Tarım ve Balıkçılık Alt Komitesi” toplantılarına katılım sağlanmıştır. Ayrıca, AB ve Ülkemiz fındık sektörü temsilcilerinin katılımlarıyla Fındık Danışma Toplantısı ile Türkiye- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Serbest Ticaret Anlaşması’nın düzgün işleyişinin sağlanmasını teminen faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-AB Gümrük Birliği Kapsamında Uyum Çalışmaları: Malların serbest dolaşımını teminen taraflar arasında ticarete teknik engellerin Ülkemizin AB teknik mevzuatına uyum sağlaması yoluyla bertaraf edilmesine ilişkin olarak tesis edilen “2/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı”nın yanı sıra “1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı”nın ilgili hükümleri doğrultusunda Gümrük Birliği’nin işleyişini doğrudan ilgilendiren güncel AB teknik düzenlemeleri yakından takip edilmiştir. Bu çerçevede, AB’ye ihracat payımızın yüksek olduğu sanayi ürünlerine ilişkin yakın zamanda değişen muhtelif AB teknik mevzuatına Ülkemizin uyumunun Komisyon tarafından teyit edilmesi, böylelikle Ülkemizde yerleşik onaylanmış kuruluşların atanması yoluyla ihracatçılarımız için ilave test-belgelendirme maliyetlerinin bertaraf edilmesine yönelik Komisyon nezdinde yoğun girişimlerde bulunulmuştur.

Bu çerçevede, AB tarafından belirli ürün gruba yönelik oluşturulan veri tabanlarına Ülkemizin dâhil olmasının malların serbest dolaşımının yeknesak bir şekilde yürütülmesi açısından önemi göz önünde bulundurularak Avrupa Komisyonu ile müzakereler yürütülmektedir. Bu kapsamda, ilk olarak tıbbi cihaz mevzuatı çerçevesinde tesis edilen Tıbbi Cihazlara Yönelik Avrupa Veri Tabanına (EUDAMED) Ülkemiz erişimini sağlamak amacıyla Avrupa Komisyonu ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu arasında veri transferine ilişkin olarak 21 Mayıs 2021 tarihinde idari anlaşma imzalanmıştır. Avrupa Enerji Etiketlemesi Ürün Veri Tabanı’na (EPREL) erişimine yönelik çalışmalar ise 2021 yılında Avrupa Komisyonu ile teknik seviyede başlamış olup ilk toplantı 7 Temmuz 2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin AB kozmetik mevzuatına uyum çalışmaları kapsamında, mevzuat taslaklarına ilişkin görüşlerin istişare edilmesi ve Komisyon’dan beyanlar konusunda daha detaylı bilgi alınması amacıyla 26 Ekim 2021 tarihinde Komisyon ile teknik bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

AB’nin kamu alımları alanındaki mevzuat ve uygulamalarındaki gelişmeler yakından takip edilmiştir. Ayrıca, fikri mülkiyet haklarının (FMH) korunması bağlamında, bu alandaki AB mevzuatı ve AB’deki gelişmeler yakından takip edilmiştir. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda gerçekleştirilen 10. FMH Çalışma Grubu Toplantı’na katılım sağlanmıştır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı Uyum Çalışmaları: 11 Aralık 2019 tarihinde açıklanan ve AB’nin 2050 yılı itibarıyla karbon-nötr bir kıta olma yönündeki hedefini ortaya koyan Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile AB politikalarında öngörülen kapsamlı değişikliklerin yakından takibi ve bahse konu değişikliklere Ülkemiz sektörlerince gereken uyumun sağlanması, en önemli ticaret ortağımız olan AB’ye ihracatımızda rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Konunun, AB’ye ihracatımız üzerindeki olası etkilerinin

ele alınarak, atılabilecek adımların bütüncül bir şekilde tespit edilmesi amacıyla ilgili tüm kurumlarımızın katılımıyla Bakanlığımız koordinasyonunda bir Çalışma Grubu ihdas edilmiştir. Çalışma Grubu tarafından kamu ve özel sektörle yürütülen çalışmalar neticesinde Ülkemizin sürdürülebilir, kaynak-etkin ve yeşil bir ekonomiye geçişini destekleyecek ve AYM'na adaptasyonunu sağlayacak bir yol haritası tespit edilmiş ve ilgili kurumlarımızın katkıları ile bir eylem planı oluşturulmuştur. "Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na ilişkin 2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi" 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Eylem Planı'nda, AB'nin politika öncelikleri doğrultusunda, (1) sınırda karbon düzenlemeleri, (2) yeşil ve döngüsel bir ekonomi, (3) yeşil finansman, (4) temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, (5) sürdürülebilir tarım, (6) sürdürülebilir akıllı ulaşım, (7) iklim değişikliği ile mücadele, (8) diplomasi ve (9) bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri başlıkları altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla hayata geçirilecek 32 hedef ve 81 eyleme yer verilmektedir.

Öte yandan, AYM ile Ülkemiz ticareti bakımından öne çıkan hususlardan biri olan Sınırda Karbon Düzenleme (SKD) Mekanizması taslağı başta olmak üzere AYM kapsamındaki diğer unsurları ele almak üzere, AB Komisyonu'ndan Bakanlığımızca talep edilen istişare toplantıları kapsamında, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili Kurumların da katılımıyla, SKD, Sıfır Karbon Çelik Stratejisi ve Sürdürülebilir Ürün Girişimi konularında Avrupa Komisyonu ilgili Genel Müdürlükleri ile istişare toplantıları gerçekleştirilmiş ve söz konusu düzenlemelere ilişkin Ülkemiz görüş ve değerlendirmeleri Komisyona aktarılmıştır.

AB'nin Ticaret Politikası Tedbirleri: Gümrük Birliği kapsamında AB'nin ticaret politikası tedbirleri ile AB ve Türkiye'nin birbirlerine ve/veya 3. ülkelere karşı uygulamakta olduğu damping, sübvansiyon, vb. ticaret politikası önlemleri hakkında Bakanlığımız ile Avrupa Komisyonu arasında bilgi akışı ve koordinasyon sağlanmaktadır. Bu kapsamda özellikle AB'nin çelik ithalatındaki korunma önlemleri çerçevesinde, haklarımızın ve ticari çıkarlarımızın korunmasını teminen 2019 ve 2020 yılı boyunca, AB ve üye ülkeler nezdinde hem teknik hem siyasi düzeyde yoğun girişimlerde bulunulmuştur. Bu minvalde, söz konusu önleme ilişkin AB Ticaret Komiserine ve üye ülkelerin muhatap Bakanlarına Ülkemizin ayrıntılı görüş ve endişelerini içeren mektuplar ve pozisyon belgeleri ile Ülkemiz talep ve beklentileri iletilmiştir.

Bir yandan, AB ve üye ülkeler nezdinde diplomatik yollarla çözüm bulunmasına yönelik girişimler sürdürülürken, diğer yandan uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarımızın kullanılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Bu kapsamda, DTÖ Anlaşmalarına aykırı yönleri olduğu değerlendirilen önlem DTÖ Anlaşmazlıkların Halli Mekanizmasına taşınmıştır. Diğer taraftan sürecin en başından bu yana Ülkemizin konuya bir çözüm bulunmasına yönelik yapıcı çabaları çerçevesinde Komisyon ve AB üye ülkeleri nezdinde girişimlerde bulunmaya devam edilmektedir. Bu kapsamda 2021 yılı içerisinde de AB Komiseri ve üye ülkeler ile gerçekleştirilen üst düzey temaslarda bu konu gündeme getirilmiştir.

Türkiye-AB Katılım Müzakereleri: Türkiye-AB katılım müzakereleri bağlamında, müzakere fasılları itibarıyla mevzuat uyumunun sağlanması ve açılış/kapanış kriterlerinin karşılanması amacıyla gerçekleştirilen çalışmalara katkı ve katılım sağlanmıştır. Ayrıca, Avrupa Konseyi Zirve Kararları, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan Türkiye Raporu ve benzer raporlar ile katılım sürecine ilişkin dokümanlar sonuçları itibarıyla değerlendirilerek bilgilendirme ve eşgüdüm çalışmaları yürütülmüştür.

AB Mali İş birliği ve Birlik Programları: AB Katılım Öncesi Mali İş birliği (IPA) sürecine ilişkin faaliyetlerimiz sürdürülmüş, IPA III döneminde 2021 yılı programlaması kapsamında sunulan “Etkin Bir E-Ticaret Gözetim Sistemi Kurulması” projemiz Avrupa Komisyonu tarafından yapılan ilgililik ve olgunluk değerlendirmelerini geçerek nihai onay almak üzere AB IPA Komitesi’ne iletilmiştir. 2021 yılı IPA faaliyetleri ile, Bakanlığımızın bugüne kadarki IPA Projelerinden kazanımı 160 milyon Euro’yu bulmuştur.

AB Birlik Programları çalışmaları çerçevesinde; 2014-2020 yılları arasında uygulanan Customs 2020 Programı kapsamında toplam 513 Bakanlığımız personelinin yurtdışı faaliyetlere (komite toplantıları, çalışma grupları, çalışma ziyaretleri) katılımı sağlanmıştır. Bunun yanı sıra; 2021-2027 döneminde uygulanacak Customs Programı’na katılıma dönük çalışmalar tamamlanmış ve AB ile uluslararası anlaşmanın imzalanmasını teminen Dışişleri Bakanlığı ile paylaşılmıştır. Ayrıca, anılan dönemde ilk defa uygulanacak olan Tek Pazar Programı’na Ülkemizin katılımının değerlendirmek üzere kurulan Çalışma Grubu’nun koordinasyonu Bakanlığımızca sağlanmıştır. Tek Pazar Programı’nın Tüketicinin Korunması Bileşeni’ne Bakanlığımız Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü yönetiminde 2021-2027 döneminde katılım sağlanması beklenmektedir.

KEK ve JETCO Toplantıları: Karma Ekonomik Komisyon (KEK) ve Ekonomi ve Ticaret Ortak Komitesi (JETCO) mekanizmaları çerçevesinde 2021 yılında 16 ülke ile KEK; 4 ülke ile ise JETCO toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Gümrük İdareleri Arasında Veri Paylaşımı: Ticaretimizin yoğun olduğu ülkelerle yapılan girişimler çerçevesinde, ihracat ve transit verilerinin elektronik yolla paylaşılarak gümrük işlemlerinin hızlandırılması, uyumlaştırılması ve basitleştirilmesi sağlanmaktadır. Bu çerçevede Rusya, Belarus ve Azerbaycan ile ihracat veri değişimi projelerimiz bulunmakla birlikte, Gürcistan, Kazakistan, Özbekistan ile benzer sistemlerin kurulmasını teminen görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, Azerbaycan ve Gürcistan ile transit beyannamelerinin sistem üzerinden paylaşılması düzenli olarak yapılmıştır. İran ile Veri Değişimi Projesi başarılı bir şekilde sonuçlandırılmıştır. Diğer yandan Kazakistan ile Bakanlığımız arasında Veri Değişimine ilişkin protokol üzerinde çalışmalara devam edilmektedir. Kırgızistan ile çalışmaların son aşamasına gelmiş olup 2022 yılı ilk çeyreğinde anlaşma metninin imzalanması planlanmaktadır. Belarus tarafına 15 Ekim 2021 tarihinde Veri Değişim Anlaşma taslağı iletilmiştir.

Gümrük Alanında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmaları (KİYA): KİYA, gümrük idareleri arasında idari yardımlaşmanın yanı sıra iş birliğinin ve teknik yardımın yasal altyapısını tesis etmektedir. Bu sayede gümrük idareleri arasında doğrudan yazışma yapılabilmekte ve iş birliği projeleri gerçekleştirilebilmektedir. Gümrük vergilerinin ödenmemesi nedeniyle devlet gelirlerinde meydana gelen kayıpların yanı sıra, uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı yoluyla da toplumun huzurunu ve gelişimini tehdit eden gümrük suçlarının önlenmesi ve diğer ülke gümrük idareleri ile iş birliğinin geliştirilmesi ve olabilecek gümrük sorunlarının aşılabilmesi amaçlanmaktadır. Hâlihazırda 68 KİYA imzalanmış ve 58’i yürürlüğe girmiştir. Son olarak, 28 Ağustos 2021 tarihinde Uruguay ile 21 Kasım 2021 tarihinde Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile KİYA imzalanmıştır.

Ortak Gümrük Komiteleri ve Gümrük İdaresi Başkanları Toplantıları: Ortak Gümrük Komitesi kurulmasına yönelik protokol ve anlaşmalar, Türkiye ile muhatap ülke arasında gümrük konularında iş birliğini koordine ve teşvik edip geliştirecek, temel iş birliği alanlarını ve istikametlerini tanımlayacak, esas itibarıyla Gümrük İdaresi başkanları düzeyinde yapılmakta olan toplantıları hukuki ve düzenli bir zemine taşıyacak olan metinlerdir. Bahse konu metinler; Arnavutluk, Azerbaycan, Gürcistan, İran, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC, Özbekistan ve Rusya Federasyonu ile imzalanmıştır. Ayrıca Almanya, Çin Halk Cumhuriyeti, Kosova, Türkmenistan ve Ukrayna ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

TIR Sözleşmesi ve TIR Sistemi: Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (BMAEK) himayesinde bulunan, 1975 tarihli TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi (TIR Sözleşmesi), günümüzde coğrafi kapsamı itibarıyla evrensel nitelik teşkil eden tek uluslararası transit sistemi olma özelliğindedir.

Ülkemiz, 1.500'ün üzerinde nakliye firması ve 70.000'den fazla araçtan müteşekkil karayolu taşımacılık filosu ile 76 ülkenin taraf olduğu TIR Sisteminin küresel çaptaki en büyük uygulayıcısı konumundadır. TIR Sistemin elektronik hale getirilebilmesine olanak sağlayan yasal zeminin tesis edilebilmesi adına hazırlanan TIR Sözleşmesi Ek-11 metni 25 Mayıs 2021 itibarıyla yürürlüğe girmiştir. "eTIR" adı verilen bu sistemi kullanacak ülkelerin BMAEK tarafından teşkil edilen eTIR Uluslararası Sistemine bağlantı sağlayarak, TIR işlemlerini elektronik ortamda, kâğıtsız olarak gerçekleştirmesi mümkün olacaktır.

Bölgesel İlişkiler: Bölgesel kuruluşlarla ilişkilerimiz kapsamında 2021 yılında, bölgesel iş birliğinin güçlendirilmesi ve Ülkemizin bölgesel örgütler çerçevesinde etkinliğinin artırılmasını teminen, girişimlerde bulunulmuştur. 2021 yılı içerisinde gerçekleştirilen İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) COVID-19 Ticaret İstişare Toplantısına, İSEDAK Ticaret Çalışma Grubu Toplantısına, İSEDAK İzleme Komitesi 37. Toplantısına ve İSEDAK 37. Bakanlar Toplantısına katılım sağlanmıştır. İslam Konferansı Teşkilatına Üye Ülkeler Arasında Ticaret Tercihleri Çerçeve Anlaşması'nın (TPS-OIC) uygulamaya konulması amacıyla girişimler sürdürülmüştür. Ülkemizin üyesi olduğu diğer bölgesel kuruluşlar olan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ), Gelişen Sekiz Ülke (D-8) ve Ekonomi İşbirliği Teşkilatı (EİT) çatısı altında da çalışmalarımız devam etmiştir.

Türkiye-Afrika 3. Ekonomi ve İş Forumu 21-22 Ekim 2021 tarihlerinde İstanbul'da Afrika Birliği ve Bakanlığımız iş birliğinde; DEİK organizasyonunda gerçekleştirilmiştir. Programa 45 Afrika ülkesinden 1 Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 28 Bakan, 7 Bakan Yardımcısı, 5 Bölgesel Örgüt temsilcisi katılım sağlamıştır. Forum süresince paneller ve canlı iş görüşmeleri (B2B) gerçekleşmiştir.

DTÖ Hukuku Çerçevesinde Yürütülen Süreçler: Türkiye'ye karşı, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarına aykırı olarak alınan ticaret politikası önlemlerine cevap olarak Ülkemizin menfaatleri korunmuş, ayrıca Ülkemize yönelik olarak başlatılan dava süreçlerinde Ülkemiz uygulamaları ve çıkarları savunulmuştur. ABD'nin çelik ve alüminyum ithalatında uyguladığı haksız vergilerle ilgili olarak DTÖ bünyesinde başlattığımız Panel süreci devam etmiştir. Öte yandan ABD tarafından, 23 Mart 2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, çelik ve alüminyum ithalatına uygulanmaya başlanan ek gümrük vergilerine karşılık olarak Ülkemizce alınan misilleme önlemi, 16 Temmuz 2018 tarihinde ABD tarafından dava edilmiştir. Bu uyuşmazlığa ilişkin çalışmalar da sürdürülmüştür. Her iki davada da panelin çalışmaları, COVID-

19 salgını nedeniyle mutlak uygulamalardan daha geniş bir sürece yayılmış olup panelin çalışmaları 2022 yılında da sürdürülecektir.

Tayland tarafından, klimalara uyguladığımız ek verginin DTÖ Anlaşmalarına uygun olmadığı iddia edilerek Ülkemiz 4 Aralık 2018 tarihinde dava edilmiştir. 2020 yılı içinde devam eden süreç başarılı bir şekilde yürütülmüştür. Nitekim Tayland nihai karar açıklanmadan önce davayı askıya aldırıştır. 19 Kasım 2021 tarihine kadar Panelin çalışmaya devam etmesine yönelik Tayland tarafından bir talep gelmediğinden dava düşmüştür.

AB'nin, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'nin geri ödeme sistemine ilişkin bazı hususları, DTÖ'nün çeşitli anlaşmalarına aykırı olduğu iddiasıyla 2 Nisan 2019 tarihinde Ülkemize karşı açtığı dava 2021 yılında devam etmiştir. Panelin Ara Raporu 30 Eylül 2021 tarihinde, Nihai Raporu 11 Kasım 2021 tarihinde taraflar arasında paylaşılmıştır. Normal şartlarda Panel kararları DTÖ AHM Temyiz Organında ele alınmakla birlikte, hâlihazırda DTÖ Temyiz Organı işler durumda değildir. Panel Raporunun yayımlanması dâhil panel süreci 20 Aralık 2021 itibarıyla askıya alınmıştır.

Son olarak Avrupa Birliği (AB) tarafından çelik ithalatına karşı alınan korunma önlemine karşı, DTÖ nezdinde AB'ye karşı dava süreci başlatılmıştır. Dava sürecinin ilk aşaması olan Danışma aşamasından bir sonuç alınamaması üzerine, konu Panele taşınmıştır. Panelin Nihai Raporu 10 Aralık 2021 tarihinde taraflarla paylaşılmıştır. Ancak ilgili Kurumlarımızla da yapılan değerlendirmeler neticesinde ilaç davasındaki pozisyonumuza paralel olarak panel süreci askıya alınmıştır.

DTÖ Hizmet Ticareti ve Elektronik Ticaret Müzakereleri: DTÖ nezdinde Hizmet Ticareti alanında devam eden ve 63 ülkenin taraf olduğu Ulusal Düzenlemeler Müzakereleri, Ülkemiz hizmet ihracatçıların önündeki bürokratik yüklerin azaltılması ve keyfi uygulamaların önüne geçilmesi amacı gözetilerek ve konuya ilişkin yetkili kurumlar ve sektör temsilcilerinden toplanan görüşler göz önünde bulundurularak hazırlanan ülke pozisyonumuz çerçevesinde yürütülmüştür. 2 Aralık 2021 tarihinde müzakere süreci tamamlanmış olup gerek iç hukukumuzda gerekse DTÖ bünyesinde metnin geçerlilik kazanmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. Diğer taraftan Ülkemiz DTÖ Elektronik Ticaret Müzakerelerinin 86 ülke ile birlikte resmi katılımcıları arasındadır. Bu çerçevede giderek önemi artan elektronik ticarete ilişkin disiplinlerin geliştirilmesi amacıyla elektronik ödemelerin kolaylaştırılması, ayrımcı davranmama, tüketicinin korunması, şeffaflık, telekomünikasyon, dijital ticaretin kolaylaştırılması ve lojistik, veri akışı, gizliliğin korunması, siber güvenlik, internete ve veriye erişim, dijital ticarete güvenin ve teknik kapasitenin artırılması başlıkları altında geniş kapsamlı müzakereler sürdürülmektedir. Öte yandan, DTÖ Kalkınma için Yatırımların Kolaylaştırılması müzakereleri ise 107 ülkenin katılımı ile yürütülmekte ve söz konusu müzakereler ile yatırımların kolaylaştırılmasına yönelik yatay etki gösteren mevzuatların lisans, izin ve yeterlilik verme süreçlerini ve bürokratik işlemleri disipline etmeyi, şeffaflığı ve öngörülebilirliği artırmayı ve keyfiliği azaltmayı amaçlamaktadır.

DTÖ Balıkçılık Sübvansiyonları Müzakereleri: DTÖ Balıkçılık Sübvansiyonları Müzakereleri ile balıkçılık faaliyetlerine sağlanan sübvansiyonlar için disiplinlerin belirlenmesi, iyileştirilmesi ve açıklığa kavuşturulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda müzakerelerde; yasadışı, kayıt dışı ve düzenlenmemiş balıkçılığa, aşırı avlanmış stoklara yönelik sürdürülen faaliyetlere sağlanan ve kapasite artışına neden olan sübvansiyonlara disiplinler getirilmesi öngörülmüştür. Bu

çerçeve, 2021 yılında çevrimiçi olarak düzenlenen müzakere turlarına teknik düzeyde katılım sağlanmıştır. 15 Temmuz 2021 tarihinde DTÖ Balıkçılık Sübvansiyonları Müzakereleri Bakanlar Toplantısı çevrim içi olarak düzenlenmiştir.

COVID-19 Salgınıyla Mücadele Kapsamında Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması (TRIPS) Konseyinde Gerçekleştirilen Faaliyetler: COVID-19 salgınıyla mücadele kapsamında DTÖ TRIPS Anlaşması'nın bazı esaslı hükümlerinin (telif hakları, endüstriyel tasarımlar, patentler ve gizli bilgilerin korunması bölümleri) askıya alınmasına yönelik olarak Güney Afrika ve Hindistan eş sunuculuğunda ve mevcut durumda 64 üye ülke tarafından desteklenen IP/C/W/669 simgeli belge, 2 Ekim 2020 tarihinde TRIPS Konseyi'ne sunulmuştur. Söz konusu belge TRIPS Konseyi altında yapılan tartışmalar sonrasında revize edilerek 21 Mayıs 2021 tarihinde IP/C/W/669/Rev.1. simgeli belge olarak yeniden tasarlanmıştır. Yeni revize metinde, ürün kapsamı daraltılmaya çalışılmış ve muafiyetin en az 3 yıl süreyle yürürlükte kalacağı hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği tarafından 21 Haziran 2021 tarihinde farklı bir teklif sunulmuştur. Bu kapsamda TRIPS Konsey Toplantılarında mevcut iki öneri üzerinden görüşmeler sürdürülmekte olup bir anlaşmaya varılamamıştır, Bakanlığımızca önerilere ilişkin tartışma ve gelişmeler yakından takip edilmiştir.

2021 yılında Bakan düzeyinde gerçekleştirilen uluslararası resmi temas sayısı 140'tır. Bakanlığımız bünyesinde gerçekleştirilen üst düzey uluslararası resmi temas sayısı ise 81'dir.

5.7. Gümrük Hizmetleri

Bağlayıcı Tarife Bilgisi (BTB): BTB, eşyanın Türk Gümrük Tarife Cetvelinde sınıflandırılmasına ilişkin olarak kişinin yazılı talebi üzerine yetkilendirilmiş Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerince verilen idari karar olup gümrük idarelerini hak sahibine karşı sadece eşyanın tarife pozisyonu konusunda ve yalnızca bilginin verildiği tarihten sonra tamamlanacak gümrük işlemlerine konu olan eşya için bağlamaktadır. Bağlayıcı tarife bilgisine ilişkin istatistiki bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 22: Bölge Müdürlükleri Bazında Düzenlenen BTB'ler

BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	2017	2018	2019	2020	2021
ORTA ANADOLU (ANKARA)	34	42	37	34	64
ORTA AKDENİZ (MERSİN)	11	30	13	12	21
İSTANBUL	448	247	297	297	370
EGE (İZMİR)	48	47	159	79	117
DOĞU MARMARA (KOCAELİ)	15	21	12	15	18
ULUDAĞ (BURSA)	28	31	41	66	56
TOPLAM	584	418	559	503	646

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları: Fikri ve sınai mülkiyet haklarının gümrük idaresinde korunmasına yönelik başvuru sürecinin daha hızlı ve etkin hale getirilebilmesini teminen hak sahibi ve temsilcilerinin çevrimiçi (online) başvuru yapması ve bu başvuruların elektronik ortamda sonuçlandırılmasına ilişkin bir uygulamadır. Bu sayede tüm gümrük idarelerinde yetki verilen ilgili personelin söz konusu program üzerinden bu kapsamdaki eşyayı takip etmesi mümkün hale gelmiştir. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları programı aracılığıyla 2017 yılında 1.915,

2018 yılında 2.179, 2019 yılında 2.316, 2020 yılında 2210, 2021 yılında ise toplam 2.431 başvuru elektronik ortamda değerlendirilmiştir.

Uzlaşma: 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 6111 sayılı Kanun ile değişik 244’üncü maddesiyle Gümrük Kanunu’na uzlaşma müessesesi getirilmiştir. Bu düzenleme ile yükümlüden istenilen vergi ve cezaların bir kısmından vazgeçilmesi karşılığında, vergi alacağının hemen tahsil edilmesi imkânı sağlanması, bu sayede yargı sürecinin uzaması nedeniyle doğacak sıkıntıların önlenmesi ve çok sayıda davanın takip külfetinin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Gümrük uzlaşma uygulamasının başladığı 2011 yılı Ağustos ayından 2021 yılı Aralık ayı sonuna kadar geçen sürede toplam 58.976 uzlaşma başvurusu olmuştur. Uzlaşma müessesesi sayesinde yaklaşık 587 milyon TL’lik alacağın tahsili için uzlaşmaya varılmıştır.

Referans Veri Kıymet Uygulamasının Gözden Geçirilmesi: Yükümlülerce beyan edilen kıymetin gerçeklik veya doğruluğunun araştırılmasında gümrük idarelerince referans fiyat bilgilerinin kullanılması mümkündür. Referans fiyat uygulaması eşyanın kıymetinin doğruluğu konusunda gümrük personelinin bireysel sorumluluklarının azaltılmasına yardımcı olarak objektif bir değerlendirme yapılmasını sağlamaktadır. Referans/veri fiyat kapsamında kullanılacak veriler Bakanlığımız portalında yer alan “Kıymet Veri Bankası” aracılığıyla duyurulmakta olup sadece söz konusu veri bankasında yer alan eşya için referans/veri fiyat uygulaması bulunmaktadır. Hâlihazırda “Petrokimyasallar, Elektronik Eşya ve Tarım Ürünleri” olmak üzere 3 ana başlıkta yayımlanan veriler periyodik olarak güncellenmektedir.

Birlik Gümrük Koduna Uyum Çalışmaları: 2913/92 sayılı Konsey Tüzüğü ile tesis edilen Topluluk Gümrük Kodunu yeniden düzenleyen “Birlik Gümrük Kodu (BGK)” ile söz konusu Kodun uygulanmasına ilişkin hükümlerin yer aldığı Uygulama Yönetmeliği ve Yetki Devri Yönetmeliği 01.05.2016 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Üye ülkelerin bilgisayar sistem altyapılarının hazır hale getirilmesi için en geç 31 Aralık 2025 tarihine kadar bir geçiş dönemi öngörülmüştür. Bu çerçevede, BGK hükümlerinin ulusal mevzuatımıza yansıtıldığı yeni bir Gümrük Kanunu hazırlanmasına yönelik çalışmalar 2021 yılında da devam etmiştir.

Ortak/Ulusal Transit Konulu Çalışmalar: 2021 yılı içerisinde ortak transit rejimi kapsamında, AB ve Ortak Transit Ülkelerinden (OTÜ) Ülkemize yapılan taşımaların sayısı 2020 yılında 529.424 iken 2021 yılında 623.423, Ülkemizden AB ve OTÜ’ye yapılan taşımaların sayısı ise 2020 yılında 722.613 iken 2021 yılında 927.836 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 23: Ortak Transit Sistemi Kapsamında Yapılan Taşımalar

YIL	AB VE ORTAK TRANSİT ÜLKELERİ (OTÜ)’NDEN ÜLKEMİZE GELEN TAŞIMA SAYISI	ÜLKEMİZDEN AB VE ORTAK TRANSİT ÜLKELERİ (OTÜ)’NE YAPILAN TAŞIMA SAYISI
2017	447.118	522.907
2018	461.558	633.703
2019	495.809	687.378
2020	529.424	722.613
2021	623.423	927.836

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Birden fazla transit işleminde kullanılabilen kapsamlı teminat basitleştirmesinden 2019 yılı sonu itibarıyla 278 adet firma yararlanırken 2020 yılı sonu itibarıyla 291 adet firma, 2021 yılı sonu itibarıyla ise 330 firma yararlanmıştır.

-Havayolu, Demiryolu ve Denizyolu Transitinde Basitleştirmeler: 2021 yılında da transit rejiminde havayolu, demiryolu ve denizyolu basitleştirme uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmiştir. Ayrıca, havayolu, demiryolu ve denizyolu basitleştirmelerine ilişkin uygulama kılavuzları Bakanlığımız web sitesinde yer almıştır. Diğer taraftan, 2021 yılı sonu itibarıyla transit rejiminde havayolu basitleştirmesi uygulaması çerçevesinde 3 firmaya, demiryolu basitleştirmesi uygulaması çerçevesinde 3 firmaya, denizyolu basitleştirmesi uygulaması çerçevesinde ise 9 firmaya basitleştirme izni verilmiştir.

Öte yandan, 01.06.2021 tarihli ve 1/2021 sayılı AB-Ortak Transit Ülkeleri Ortak Komitesi Kararı'nın onaylanması hakkında 5019 sayılı Karar ise 30.12.2021 tarih ve 31705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

-İhracat Eşyası Sevkinde "İhracat Refakat Belgesi" Kullanılması: İhracat eşyasının yurt dışına sevkinde transit beyannamesi yerine daha kolaylaştırılmış bir yöntem olarak Avrupa Birliği uygulamasında da olduğu gibi "İhracat Refakat Belgesi (İRB)"nin kullanımı hayata geçirilmiştir. Böylelikle, ihracat eşyasının yurt dışı edileme sürecindeki iş adımları ve belge gereksinimleri azaltılarak ihracatçının işlemlerini hızlandırıp transit beyannamesi açılmasından kaynaklı ihracat operasyon maliyetlerinin azaltılması sağlanmıştır. Ayrıca "İhracat Refakat Belgesi Uygulama Kılavuzu" Bakanlığımız web sitesinde yer almakta olup 2021 yılında da İRB uygulamasına ilişkin iyileştirme çalışmaları devam etmiştir.

-Transit Rejiminde Kapsamlı Teminata İndirimlerin Yaygınlaştırılması: 01.08.2017 tarihli ve 30141 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi)'nde belirlenen koşulları karşılayan kapsamlı teminat izni sahibi firmalardan kapsamlı teminata indirim başvuruları alınmaktadır. 2021 yılı sonu itibarıyla 47 firmaya (2020 yılı sonu itibarıyla 37) %50 indirimli, 22 firmaya (2020 yılı sonu itibarıyla 14) ise %70 indirimli kapsamlı teminattan yararlanma izni verilmiştir.

TIR Sistemi:

-TIR Karnesi İşlemlerinde Ön Beyan Uygulaması: TIR Sistemi kapsamında yapılan taşımalarda gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve hızlandırılması, bunun yanında risk analizinin daha erken ve etkili yapılabilmesinin sağlanması için taşımanın başlaması öncesinde kara kapılarında uygulanmak üzere geniş bir veri setinin taşıyıcı tarafından gümrük idaresine iletilebileceği web tabanlı program üzerinden taşıyıcı beyanının alınması amaçlanmış ve Bakanlığımızca TIR Karnesi ile yapılan taşımalarda ön beyan verilebilmesini teminen TIRCUS Programı hazırlanmış ve Ülkemizden başlayacak taşımaları da kapsayacak şekilde geliştirilmiştir. Program devreye alınmaya hazır hale getirilmiştir. Böylece, söz konusu programda BİLGE entegrasyonunun sağlanması ve TIR Karnesi ile yapılacak taşımaya yönelik ön beyanın verilmesi aşamasında ihracat açma, özet beyan açma, antrepo beyannamesi açma işlemlerinin taşıyıcı tarafından gerçekleştirilmesi, gümrük idaresi personelinin karnenin tescili aşamasında bu bilgileri kontrol etmesi amaçlanmaktadır.

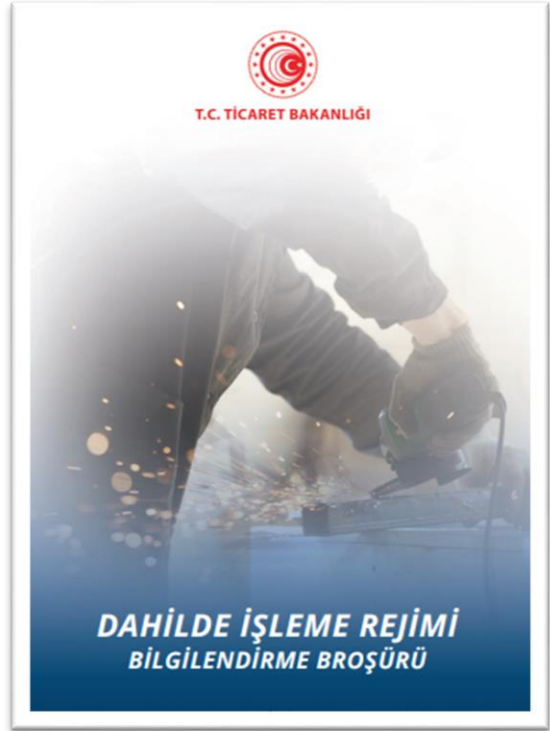
-TIR Sistemine Kabul İşlemlerinin Elektronik Ortama Aktarılması: TIR Sözleşmesi çerçevesinde Ülkemiz kefil kuruluşu olmak ve TIR Karnelerini dağıtmak görev ve yetkisi, 85/9449 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TOBB'a verilmiştir. Taşıyıcı firma, TIR Sistemi'ne dâhil olabilmek için başvuru yapmakta ve TOBB tarafından başvurunun uygun görülmesi halinde Bakanlığımıza bildirilmekte ve Bakanlığımızca da ilgili firmanın TIR Karnesi kapsamında taşıma yapabilmesi için yetkilendirme yapılmaktadır. TOBB ile ortak bir proje yürütülerek "TIR Sistemi'ne Kabul İşlemlerinin Elektronik Ortama Aktarılması (Tezkiye) Programı" ile tüm bu süreç elektronik ortama aktarılmıştır. 2018 yılında 16 adet, 2019 yılında 107 adet, 2020 yılında 131 adet, 2021 yılında ise 159 firmanın işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilmiştir.

Dâhilde İşleme Rejimine İlişkin Düzenlemeler:

2021/10 sayılı Genelge ile 2006/12 sayılı Dahilde İşleme Rejimi Tebliği'nin 14/1-b maddesi kapsamında işlenmek üzere geçici ithal edilen altın cinsi eşya için verilen izin süresi 4 ay olarak belirlenmiştir. Yine 2021/10 sayılı Genelge ile 71.08 tarife pozisyonundan ve 71.13.19 tarife alt pozisyonundan düzenlenecek izinlere münhasıran yeni bir başvurusu için miktar bazında taahhüt edilen ihracatın asgari %80'inin gerçekleştirilmesi şeklinde performans koşulu getirilmiş ve geçici ithaline izin verilecek azami altın miktarı belirlenmiştir. Ayrıca, dahilde işleme izninin, ithal eşyası Türkiye Gümrük Bölgesi'ne getirilmeden önce alınması gerektiği hususu düzenlenmiştir. 2021/18 sayılı Genelge ile 2021/10 sayılı Genelge'de değişiklik yapılarak mezkûr genelge kapsamı eşya bakımından değişikliğe gidilmiş, yalnızca 71.08 tarife pozisyonundan yapılacak eşya ithalatlarının ve

süreçlerinin takibatının yapılması yönünde düzenleme yapılmıştır. Bununla birlikte, kıymetli madenlerin dahilde işleme rejimi kapsamında işlenmesine ilişkin izin başvurularında onay süreci, hâlihazırda tüm izin başvurularında olduğu şekilde doğrudan ilgili gümrük idaresince neticelendirilecek şekilde eski haline getirilmiştir. 2021/29 sayılı Genelge ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara İlişkin Tebliği'ne eklenen (Tebliğ No: 2008-32/34) 7,8,9 ve 10'uncu maddelerine paralel olarak 2021/10 sayılı Genelge'de düzenleme yapılmış ve kıymetli madenler aracı kuruluşu olmayan firmalarca her bir dahilde işleme izni kapsamında en fazla 20 kilogram standart işlenmemiş altın ithaline izin verilmiştir.

İhracat Rejimine İlişkin Düzenlemeler: 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun "Geri gelen eşya" başlıklı 168'inci maddesi uyarınca ihraç edildikten sonra geri gelen eşyanın gümrük vergilerinden muafien serbest dolaşıma girebilmesi için ihracata bağlı olarak yararlanılan ve iade edilmesi gereken hak ve yükümlülüklerle ilişkin yazışmaların sonuçlanması beklemeksizin teminat alınmak suretiyle eşyanın teslim edilmesi ve yazışmaların daha sonra tamamlanmasının mümkün kılınmasını teminen mezkûr Yönetmelik maddesinde 30.12.2021 tarihli ve 31705 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile gerekli değişiklik yapılmıştır. Söz konusu değişiklik ile

Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, geri gelen eşyanın teminat alınarak teslim edilebilmesi hükme bağlanmıştır.

2021/22 sayılı Genelge ile deniz ve hava taşıtlarına ihracat hükmünde teslim edilen kumanya, ihrakiye ve donatım eşyasının gümrük işlemlerinin kolaylaştırılmasına ilişkin 2013/28 sayılı Genelge kaldırılarak Tek Pencere Sistemi'ne alınmış bulunan "Eşya Teslim Listesi" ve buna uygun iş akışının belirlenmesi, tamamlayıcı beyanın otomatik kapatılmasının sağlanması ile işlemlerde kolaylık getirilmiştir. Aynı zamanda, basitleştirilmiş işlemler ile normal beyana ilişkin işlemler ayrı başlıklar altında toplanarak işlemler ayrıntılandırılmıştır.

Antrepolarda Götürü Teminat Uygulaması: 30.09.2020 tarihli ve 31260 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile antrepo rejimi kapsamında tüm işlemleri kapsayacak şekilde antrepo işleticileri tarafından götürü teminat verilebilmesine imkân sağlanmıştır. Bu kapsamda hem gümrük idaresi hem de yükümlüler açısından teminat işlemlerinin uygulanması ve takibinin kolaylaştırılması, ayrıca küresel düzeyde yaşanan ekonomik dalgalanmalar nedeniyle teminat temininde yaşanan zorlukların giderilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda 31.12.2021 tarihine kadar antrepo işleticileri tarafından 347 götürü teminat, 202 yaygın götürü teminat bölge müdürlüklerine verilmiştir.

Yetkilendirilmiş Yükümlü Uygulaması (YYS): Yetkilendirilmiş yükümlü, gümrük yükümlülüklerini yerine getiren, düzenli kayıt tutan, mali yeterlilik, emniyet ve güvenlik standartlarına sahip bulunan, kendi oto kontrolünü yapabilen güvenilir firmalara gümrük işlemlerinde birtakım kolaylık ve imtiyazlar tanıyan uluslararası bir statüdür. 2021 yılı sonu itibarıyla 50'si taşımacı, 30'u kamu kurumu olmak üzere toplam 591 firma yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası sahibi olmuştur.

-Yerinde Gümrükleme: İhracat eşyasının ihracat gümrük idaresine sunulmaksızın işlemlerin firma tesislerinden yapılmasına imkân tanıyan "ihracatta yerinde gümrükleme" uygulaması yetkilendirilmiş yükümlü statüne bağlı olarak tanınan bir kolaylıktır. 2021 yılı sonu itibarıyla ihracatta yerinde gümrükleme iznine sahip 46 firma bulunmaktadır. Ayrıca, 15.04.2020 tarihi itibarıyla yetkilendirilmiş yükümlü statüsüne bağlı olarak uygulanmaya başlanan ve ithalat eşyasının ithalat gümrük idaresine getirilmeden işlemlerin firma tesislerinden yapılmasına imkân tanıyan "ithalatta yerinde gümrükleme" iznine sahip firma sayısı ise 2021 yılı sonu itibarıyla 18'dir.

-İzinli Gönderici ve İzinli Alıcı Uygulamaları: İzinli gönderici uygulaması yurt dışına ihraç edilecek transit eşyasının hareket gümrük idaresine sunulmaksızın gümrük işlemlerinin taşıyıcının tesislerinden yapılmasına imkân tanıyan bir kolaylıktır. İzinli gönderici yetkisi, 24.09.2021 tarihli ve 31608 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Gümrük Yönetmeliği kapsamına alınmış olup Ülkemizin de taraf olduğu Ortak Transit Sözleşmesi uyarınca ihracat yükünün daha kolay taşınması çerçevesinde basitleştirme türleri kapsamına alınmıştır. İhracat odaklı izinli gönderici sisteminin uygulamasına ilişkin olarak 06.11.2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmi Gazete'de ve Gümrük Genel Tebliği (Transit Rejimi) (Seri No:14) ile düzenlenmeler yapılmıştır. İhracat odaklı izinli gönderici sisteminde, Ortak Transit Sözleşmesi'nde belirtilen koşullar ile AB izinli gönderici uygulamasına uygun olarak ihracat eşyasının taşınmasına yönelik taşımacı firmalarla birlikte transit beyanında rejim hak sahibi olan firmaların sisteme entegre edilerek

izinli gönderici sisteminin kapsamının genişletilmesi, izinli gönderici ile yapılan taşıma oranının arttırılarak taşıma şeklinin modernleştirilmesi, bu sayede gümrüklerdeki yoğunluğun azaltılarak işlemlerin hızlandırılması, işlemlerin daha düzenli ve güvenli tesis edilmesinin sağlanması hedeflenmektedir. İhracat odaklı izinli gönderici sisteminin devreye girmesiyle sistemden faydalanan ihracatçı firma sayısında kayda değer bir artış beklenmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla izinli gönderici yetkisine sahip 30 firma bulunmaktadır. Ayrıca, 29.06.2020 tarihi itibarıyla yetkilendirilmiş yükümlü statüsüne bağlı olarak uygulanmaya başlanan ve ithal edilecek transit eşyasının varış gümrük idaresine sunulmaksızın gümrük işlemlerinin taşıyıcının tesislerinden yapılmasına imkân tanıyan “izinli alıcı” yetkisine sahip firma sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 10’dur.

-Onaylanmış Kişi Statüsü: 03.01.2019 tarihli ve 30644 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile Gümrük Yönetmeliği’nde değişiklik yapılmış ve Onaylanmış Kişi Statü Belgesi başvuruları için aranan işçi sayısı 30 olarak belirlenmiştir. 01.04.2020 tarihli ve 31086 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle ise anılan koşulun, son bir ay yerine son bir yıl içinde ortalama olarak aranması sağlanmıştır. 2021 yılı sonu itibarıyla 4.379 adet Onaylanmış Kişi Statü Belgesi sahibi firma bulunmaktadır

Varış Öncesi Gümrükleme: Varış öncesi gümrüklemede denizyoluyla gelen ve imalat sektörü için girdi teşkil eden ham madde ve yarı mamul cinsi eşyanın gümrükleme işlemlerinin eşya gelmeden başlanması suretiyle doğrudan üretim tesislerine sevk edilmesini sağlamaktadır. Söz konusu uygulama 23.04.2019 tarihinde denizyolu taşımacılığında, 15.05.2021 tarihinde ise havayolu taşımacılığında başlamış olup mezkûr uygulama ile yerli üretimde girdi olarak kullanılacak ithal eşyasının Türkiye Gümrük Bölgesine varışından önce gümrük işlemlerinin başlatılarak dış ticaret işlemleri açısından zaman kayıpları ile doğabilecek ilave maliyetlerin (tahmil, ardiye, terminal, demuraj giderleri vb.) azaltılmasına olanak sağlamaktadır. Bununla birlikte 2019 yılında 640.769.916 dolar, 2020 yılında 1.408.484.148 dolar, 2021 yılında ise 2.167.832.115 dolar tutarında varış öncesi gümrük işlemleri kapsamında ithalat gerçekleştirilmiştir.

Geçici İthalat ve Hariçte İşleme Rejimine İlişkin Düzenlemeler: Sivil havacılık sektörü tarafından geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen ticari kullanıma mahsus havayolu taşıtlarının uzun süreli kullanımları nedeniyle bu taşıtların, teknik ve emniyet açısından sözleşme süresi boyunca herhangi bir değişikliğe uğramadan uçuşlarını gerçekleştirebilmesinin mümkün olmadığı, özellikle motor değişimleri ve kullanım ömrüne bağlı olarak değiştirilmesi gereken parçaların mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde değiştirilmesinin maliyetlerde büyük artışlara ve operasyonel süreçlerde ciddi aksamalara neden olduğuna ilişkin olarak alınan bildirimler çerçevesinde Gümrük Yönetmeliği’nin 381’inci maddesine dördüncü fıkra eklenmiş, bu kapsamda geçici ithal edilen ticari kullanıma mahsus havayolu taşıtlarına ait motorların, geçici ithalat rejimi için verilen süre içerisinde aynı havayolu şirketi ve/veya iştirakleri bünyesinde bulunan havayolu taşıtlarındaki motorlarla ve/veya yedek motorlarla değiştirilerek kullanılabilmesi hüküm altına alınmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI**

e-ATA/TR

Kullanıcı bilgilerinizi girerek
Elektronik Ata Karnesi
uygulamasına giriş yapabilirsiniz.

GİRİŞ YAP !

☒ Mükellef ☐ Memur

TC Kimlik No/Vergi Kimlik No veya Pasaport
Numaranızı girerek giriş yapabilirsiniz.

GİRİŞ

T.C. Ticaret Bakanlığı - Bilgi İşlem Dairesi
Başkanlığı © 2021

Geçici ithalat, geçici ihracat ve transit işlemlerinde gümrük beyannamesi yerine geçen ATA Karnelerine ilişkin gümrük işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirileceği e-ATA/TR programı, 14.06.2021 tarihi itibarıyla tüm gümrük idarelerinde uygulamaya alınmıştır. Bu kapsamda, geçici ihraç edilecek eşya için Ülkemizde ilgili Sanayi ve Ticaret Odalarının düzenlenen ATA Karneleri bilgileri elektronik olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden (TOBB) alınmakta, geçici ithal edilecek eşya için yurt dışında düzenlenen ATA Karnelerine ilişkin beyan ise ön beyana dayalı olan web tabanlı bir program üzerinden yapılmaktadır. Bu sayede söz konusu belgeye ilişkin gümrük işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yürütülmesi ile kayıt ve takip işlemlerinin elektronik ortamda daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

Gümrük Laboratuvarlarının Modernizasyonu: Gümrük laboratuvarlarındaki tahlil işlemlerinin kâğıtsız ortamda hızlı, kolay, eksiksiz yürütülmesine, arşivlenmesine, merkez ve taşradan takibine ve verilerin izlenmesine imkân veren, BİLGE sistemine entegre bir yazılım programının oluşturulması için yürütülen çalışmalar sonucunda “Laboratuvar Analiz ve Raporlama Programı” (LARA) hazırlanmıştır. Test ve pilot uygulamalarının ardından kullanıma hazır hale getirildiği, tescil edilmiş gümrük beyannamesi muhteviyatı eşyanın muayene memurunca tahlil edilmek üzere laboratuvara sevkinden itibaren tüm işlemlerin elektronik ortamda yürütüldüğü LARA programı, 15.03.2016 tarihi itibarıyla kullanılmaya başlamıştır. LARA programının uygulamaya geçtiği tarihten 31.12.2021 tarihine kadar geçen süreçte 306.387 beyanname ve bu beyannamelere ait 584.140 numune LARA programı üzerinden işlem görmüştür. Ayrıca, Gümrük Laboratuvarları 2021 yılı itibarıyla 136 metotta Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından TS EN ISO/IEC 17025 Standardına göre “Akreditasyon Sertifikası” almaya uygun bulunmuş olup tüm laboratuvar müdürlüklerimizce akredite metot sayılarının artırılmasına yönelik çalışmalar, aralıksız olarak sürdürülmeye devam etmiştir. Laboratuvarlarımızın akreditasyon sürecindeki son durumu aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 24: Laboratuvarların Akreditasyon Süreci Durumları

LABORATUVAR MÜDÜRLÜĞÜ	ANKARA	İZMİR	BURSA	MERSİN	İSTANBUL	KOCAELİ	TOPLAM
Akredite olunan metot sayısı	25	28	14	14	53	2	136

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tablo 25: Laboratuvarlara Tahlile Gelen Beyanname-Numune Sayıları ve Ücretler Toplamı

YIL	BEYANNAME SAYISI	NUMUNE SAYISI	ANALİZ ÜCRETLERİ TOPLAMI
2017	57.345	111.485	14.321.567
2018	51.037	97.991	13.329.575
2019	49.883	92.534	13.154.308
2020	49.023	89.079	13.023.192
2021	52.284	105.838	14.178.032

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Geri Verme - Kaldırma Başvurusu Formu ve Eklerinin Elektronik Ortamda Sunulması: 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca yapılacak geri verme veya kaldırma başvurularına ilişkin olarak Gümrük Yönetmeliği'nin 502'nci maddesi uyarınca ibrazı gereken ve anılan Yönetmeliğin 78 no.lu ekinde yer alan Geri Verme veya Kaldırma Başvurusu Formu ve Form eki belgelerin elektronik ortamda ibraz edilmesine olanak tanıyan Geri Verme veya Kaldırma Talep Yönetimi Sistemi 01.07.2020 tarihi itibarıyla devreye alınmıştır. Söz konusu Sistem ile geri verme ve kaldırma işlemleriyle ilgili başvuru, karar alma ve tebligat süreçlerinin tamamının elektronik ortamda yürütülebilmesi sağlanmıştır.

E-Haciz Projesi: e-Haciz Projesi ile kesinleşmiş gümrük alacaklarının takip ve tahsili amacıyla amme borçlusunun bankalar nezdindeki hak ve alacaklarının tespiti ve haciz tatbiki işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi, gümrük borçlusuna ait araç tescil kayıtlarına elektronik ortamda takyidat şerhi sorgulanması, eklenmesi ve kaldırılması ve tapu sicil kayıtlarına elektronik ortamda erişilebilmesi sağlanmış olup gümrük borçluları adına kayıtlı gayrimenkullere elektronik ortamda haciz tatbik edilebilmesine yönelik çalışmalar devam etmiştir.

Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama Sistemi: Bakanlığımızın, gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi hedefi doğrultusunda, 08.11.2021 tarihi itibarıyla hizmete sunulan "Gümrük Vergi ve Ceza Borcu Sorgulama Sistemi" ile gümrük işlemleri esnasında veya sonradan yapılan tespitler neticesinde doğan vergi ve ceza borçlarının gümrük idarelerine başvurulmasına gerek kalmaksızın elektronik ortamda tek seferde ve toplu olarak sorgulanması sağlanarak, bürokratik süreç ortadan kaldırılmış ve bilgiye erişim kolaylaştırılmıştır.

Kâğıtsız Gümrük Projesi: Proje kapsamında Bakanlığımız ve diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları tarafından aranan belgelerin tamamıyla elektronik olarak beyan edilmesi amaçlanmaktadır. 2019 yılında tamamlanan ihracat kısmına ilaveten antrepo beyannameleri ve eklerinin kâğıtsız olarak işlem görmesine ilişkin çalışmalar tamamlanmış olup 05.07.2021 tarihinde antrepo beyannamesine ekli kâğıt ortamında düzenlenen belgelerin ihtiyari olarak taranabilmesi ve e-imza ile imzalanmaksızın beyannamenin blokesinin kaldırılabilmesi sağlanmış, 03.08.2021 tarihi itibarıyla da beyannameye eklenmesi gereken ve kâğıt ortamında düzenlenen belgelerin taranarak ilgili muayene memurunca taranmış belge üzerinden e-imza ile işlem yapılması zorunlu tutulmuştur.

Kolay İhracat Noktaları Projesi: 10.03.2021 tarihinde Kolay İhracat Noktaları uygulamasına ilişkin olarak Genelge No: 2021/8 (Kolay İhracat Noktaları) yayımlanmıştır. İzinli gönderici yetkisi kapsamında yapılacak taşımalarda ihracat beyannamesinin ihracatçının seçtiği gümrük müdürlüğünde değil, izinli gönderici tesisinin bağlı bulunduğu gümrük müdürlüğünde tescil edilmesi gerekmektedir. Ancak kâğıtsız ihracat uygulaması sayesinde beyannamenin açıldığı yer ile fiziki muayenenin gerçekleştiği yer birbirinden ayrılabilir. Bu bağlamda, kolay ihracat noktaları projesi ile izinli gönderici yetkisi kapsamında yapılacak taşımalarda, ihracat beyannamesinin ihracatçının seçtiği gümrük müdürlüğünde tescil edilmesi ve beyannameye ilişkin fiziki muayenenin gerekli olduğu durumlarda, muayene işlemlerinin izinli gönderici tesisinin bağlı bulunduğu gümrük müdürlüğünde gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Bu sayede, Türkiye'nin her yerinden ihracat yükü hiçbir bürokrasi ve ek maliyet olmadan izinli gönderici tesislerinde konsolide olma imkânına sahip olmakta, ihracat yükü ülke içinde serbestçe dolaşabilmektedir. Söz konusu tesislerde ölçek ekonomisi yaratarak birden çok şehrin ihracat işlemlerini tek noktada kolay ve hızlı şekilde gerçekleştirmek mümkün olmaktadır.

İhracat Zinciri Projesi: İhracat işlemleriyle ilgili tüm gümrük ve lojistik süreçlerinin blokzincir altyapısı ile süreçteki tüm paydaşlarca elektronik ortamda tek bir ekrandan yürütülmesini ve izlenmesini sağlayacak olan "İhracat Zinciri Projesi" için analiz çalışmaları tamamlanmıştır. Projeye ilişkin teknik çalışmalar başlamış olup projenin hayata geçmesiyle beraber ihracata ilişkin gümrük ve lojistik süreçlerinin tek noktadan daha da basitleştirilmesi ile hem zaman hem de maliyet avantajı sağlanmasının yanında daha kolay, daha güvenli ve daha etkin gümrük süreçleri ile ihracatçımızın rekabet gücünün artırılması planlanmaktadır.

Tek Pencere Sistemi (TPS): Gümrük işlemleri sırasında istenen tüm belgelerin tek noktadan temin edilmesini ve gümrük işlemlerinin tek noktaya yapılacak başvuru ile yürütülerek tamamlanmasını sağlayan sistemdir. TPS kapsamında, farklı kurumlarca düzenlenen belge, kontrol ve izinler ile bunlara ilişkin başvuruların standart hale getirilmesi, izlenebilirliğin artırılması, firmaların işlem maliyetlerinin düşürülerek uluslararası rekabet güçlerinin artırılması, belge kontrollerinin kâğıt ortamı yerine elektronik ortamda gerçekleştirilmesi, belgede sahteciliğin önüne geçilmesi, işlem sürelerinin kısaltılması, insan hatalarının ortadan kaldırılması, belge ve izni düzenleyen kurumların düzenledikleri belge ve izinlerin kullanımlarına ilişkin detaylı bilgiye doğrudan erişim sağlaması hedeflenmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda 21 adet kurum tarafından düzenlenen ve gümrük beyannamelerinin ekinde aranan 168 belge TPS'ye aktarılmıştır. Henüz sisteme alınmamış belgelerle ilgili test sürecinde olanlar için çalışmalar yürütülmekte olup diğer belgeler için ilgili kurum ve kuruluşlarla görüşmeler devam etmektedir.

Konteyner Liman Takip Sistemi: Limanlarda yapılan bütün gümrük işlemlerinin elektronik ortama alınması ve gümrük idaresi, liman işletmesi ve acenteler arasında entegrasyon ile elektronik bilgi paylaşımını sağlayan sistemdir. Yapılan çalışmalar neticesinde konteyner trafiğinin %94'üne tekabül eden 24 limanda sisteme entegrasyon sağlanmıştır. Limanlarla gümrük idaresi arasında kâğıt ortamında paylaşılan veriler ile liman sahasına giriş ve çıkışta yapılan kayıtlar elektronik ortama alınmıştır.

Tarife Arama Programı (TARA): Dış ticaret yapmak isteyen herkesin, ticarete konu edeceği eşyaya ilişkin ithalat ve ihracatta ihtiyaç duyacağı vergi ve belge bilgilerine tek noktadan

ulaşabileceği bir arama programıdır. TARA kapsamında sunulan bilgiler referans amaçlıdır, bağlayıcılığı yoktur.

Tek Durakta Kontrol Projesi: Kara kapılarımızda kullanılan projenin amacı, yolcuların ve yük taşıyan araç ve sürücülerin gümrük hizmeti verilmesine ilişkin tüm işlemleri ile diğer kurum ve kuruluşların mevzuatlarından kaynaklanan bazı kontrollerin de koordineli bir şekilde aynı yer ve zamanda yapılabilmesini sağlamaktır. Projenin tamamlanması halinde, kara kapılarımıza gelen araçları tek aşamalı bir yapı karşılayacak olup aracın tartılması ve bilgilerin elektronik olarak gümrük idaresine sağlanması ile diğer aşamaya geçilerek aynı peronda hem tescil hem de pasaport işlemleri tamamlanacaktır. Eşyanın risk analizi, ihbar ve şüphe halleri sonucunda kırmızı hatta yönlendirilmediği durumlarda tescil işlemi belge kontrolü üzerinden sonuçlandırılarak eşya ve sürücünün sahadan çıkışı işlemleri tamamlanacaktır.

Proje kapsamındaki eylemlere ilişkin Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar şu şekildedir:

- Kara kapıları saha giriş ve çıkışlarında manuel kayıt yerine plaka tanıma sistemi kurulması çalışmaları tamamlanmıştır.
- Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan sayman-mutemet yetkisinin alınması çalışmaları tamamlanmıştır.
- Pasaport polisinin tescil aşamasında gümrük memuru ile aynı peronda görev yapmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.
- Ulaş-Net kontrollerinin iç gümrüklere taşınması çalışmaları tamamlanmıştır.
- Kantar bilgilerinin gümrük sistemleri ile anlık paylaşılması çalışmaları tamamlanmıştır.
- Gümrüklü sahaya giriş kayıt işlemleri, muafiyet fazlası akaryakıt işlemleri, mühür-halat kontrolü, kabin kontrolü, X-Ray'e sevk etme işlemlerinin tablet bilgisayarlar (mobil uygulamalar) üzerinden gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında tablet uygulamaları 19 kara kapısı ile 12 Ro-Ro gümrüğüne yaygınlaştırılmıştır.

- Kamu alacağı (ceza, harç, vergi vb.) tahsilatlarının tescil peronlarında kredi kartları/banka kartları yoluyla yapılabilmesine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürütülen çalışmalar devam etmektedir.
- Peron yapısının tek durakta kontrole uygun hale getirilmesine yönelik yenileme çalışmaları devam etmektedir.
- Gümrük kapılarımızın Tek Durak Projesine uygun olarak yenilenmesi çalışmaları kapsamında 2021 yılında İpsala, Habur ve Zeytin Dalı Gümrük Kapılarının modernizasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Pazarkule, Türkgözü ve Gürbulak gümrük kapılarına yönelik modernizasyon çalışmalar ise devam etmektedir.
- Gümrük Kapılarında beklemelerin önüne geçebilmek amacıyla, Tarım ve Orman Bakanlığı personelinin gümrük idarelerinin çalışma saatlerine uygun olarak görevlendirilmesi sağlanmıştır. Mülga Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında 25.11.2017 tarihinde “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Ülkeye Giriş ve Çıkış İşlemlerinde Görevli Personelin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Protokol” imzalanmıştır. Söz konusu protokolle kara kapılarında yürütülen işlemlerde bir iyileşme sağlanmıştır.

Engelli Araç İthalat Başvuru ve Takip Programı: Program ile engelli vatandaşlarımızın özel tertibatlı araç ithalat başvurularını E-Devlet üzerinden elektronik ortamda heyete sunmalarına imkân sağlanmıştır. Bununla birlikte komisyonda toplanan heyetin, heyete başvuran kişinin bilgilerine ve dosyasındaki belgelere elektronik ortamda ulaşabilmesi ve başvuru sonucunun kayıt altına alınması, böylelikle engelli şahısların muafiyetten yararlanabilmesi için geriye dönük aynı muafiyet kapsamında ithalat yapıp yapmadıklarının kontrol edilmesi, yetkili gümrük idareleri arasında elektronik ortamda bilgi paylaşımı sağlayarak gereksiz yazışma yapılmasının önüne geçilmesi mümkün hale getirilmiştir.

Tablet PC Projesi: Gümrük sahasında mobil olarak yapılan tüm işlemlerin sisteme veri girişlerinin tablet bilgisayarlar üzerinden gerçekleştirmek ve kara kapıları ile Ro-Ro limanlarında işlem sürelerini kısaltmak amacıyla Bakanlığımızca “Gümrük İşlemlerinde Tablet PC’ye Geçiş Projesi” başlatılmıştır. Tablet sisteminin yaygınlaştırıldığı 19 kara kapısı ve 12 Ro-Ro limanında; KKTTP ülkeye giriş kaydı, SDMF ölçüm sonuç bilgisi girişi, mühür-halat kontrol bilgisi girişi, kabin kontrol bilgisi girişi, yolcu aracı muayenesi onayı, X-Ray’e sevk işlemlerinin tümü tablet yazılımı üzerinden yapılmaktadır. Projenin yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında tablet/mobil uygulamalar hâlihazırda; Habur, Sarp, Kapıkule, Hamzabeyli, İpsala, Gürbulak, Esendere, Dilucu, Çıldır/Aktaş, Dereköy, Kapıköy, Pazarkule, Türkgözü, Karkamış, Cilvegözü, Çobanbey, Akçakale, Öncüpınar ve Zeytin Dalı Gümrük Kapılarında devreye alınarak kullanıma açılmıştır. Projenin kara kapılarından sonra Ro-Ro limanlarında da yaygınlaştırılması çalışmaları kapsamında tablet uygulamaları Çeşme, Pendik, Ambarlı, Zonguldak, İskenderun, Samsun, Mersin, Haydarpaşa, İzmir, Yalova, Sakarya (Karasu Limanı) ve Taşucu (SEKA Limanı) Gümrük Müdürlüklerinde devreye alınmıştır. Böylece işlem yoğunluğu en fazla olan kara kapılarımız ve Ro-Ro limanlarının tamamında tablet mobil uygulamalara geçilmesi sağlanmıştır.

Gümrük İdareleri Bilgi Sistemi: Proje kapsamında, gümrük idarelerine ilişkin kuruluş, faaliyet alanları, personel durumu, dış ticaret istatistikleri vb. bilgilerin yanı sıra Bakanlığımız araçları, yolcu kaçak yakalama vb. istatistikleri, bina, saha vb. altyapı ve projelendirme bilgileri, komşu ülkelerdeki nihai gelişmeler ile bölge müdürlüğü veya gümrük müdürlüğünden güncel saha durumu vb. bilgilerin tek bir platformda sunulması planlanmaktadır. Ayrıca proje

çerçevesinde, Bakanlığımız taşra teşkilatında yer alan tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri ile bunların bağlantısı gümrük idareleri, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri (KİM), Tasfiye İşletme Müdürlükleri, Hukuk Grup Başkanlıkları, Laboratuvar Müdürlükleri ile Personel Müdürlükleri lokasyonları web portalı üzerinde konumlandırılmış ve bunlara ilişkin bilgiler sisteme yüklenmiştir.

Fazla Mesai Programı: Fazla mesai işlemlerinin elektronik ortamda yürütülebilmesi amacıyla Fazla Mesai Programı projesi hayata geçirilmiştir. Bakanlığımızca fazla mesai sisteminin iyileştirilmesine yönelik global hesap iş akışları oluşturularak test çalışmalarına başlanmış olup sistemin ihracat ve bağlantılı çıkış işlemleri için 2022 yılı içerisinde tüm gümrüklerde uygulamaya geçirilmesi hedeflenmektedir.

Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği İzin Belgelerinin Teslimi: 2021 yılında 102 adet yeni Gümrük Müşavirliği izin belgesi, 46 adet yeni Gümrük Müşavirliği Yardımcılığı İzin Belgesi düzenlenerek ilgililere teslim edilmek üzere Gümrük Müşavirleri Derneklerine gönderilmiştir. 55 adet Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri yetki belgesi düzenlenerek ilgili Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri ve şahıslarına KEP yoluyla iletilmiştir. 31.12.2021 tarihi itibarıyla sistemde kayıtlı 345 Yetkilendirilmiş Gümrük Müşaviri (YGM), 3.630 Gümrük Müşaviri ve 10.505 Gümrük Müşavir Yardımcısı bulunmaktadır. Diğer yandan, Gümrük Müşavirliği için her yıl düzenli olarak sınavlar yapılmakta olup başarılı olan Gümrük Müşavir ve Gümrük Müşavir yardımcılarının izin belgeleri düzenlenerek verilmektedir. 2021 yılı Gümrük Müşavirliği ve Gümrük Müşavir Yardımcılığı yazılı sınavları 20.11.2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Gümrük Müşavirliği yazılı sınavında ilk açıklanan sonuçlara göre 68 aday, Gümrük Müşavir Yardımcılığı sınavında ise ilk açıklanan sonuçlara göre 306 aday başarılı olmuştur. İlave, 2021 yılında 2 defa “Merkez Disiplin Kurulu” toplantısı gerçekleştirilerek Gümrük Müşavirlerine ve Gümrük Müşavir Yardımcılarına ilişkin toplam 55 dosya karara bağlanmıştır. Ayrıca, gümrük müşavirlerinin Bakanlığımıza yapmak zorunda oldukları bildirimlerin dijital ortamda daha hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik olarak Gümrük Müşavirleri Dernekleriyle ortak bir çalışma başlatılarak Gümrük Müşavirliği Bilgi Sistemi Programı hazırlanmıştır. Ayrıca Bakanlığımızca yayımlanan 1 Sıra No’lu Elektronik Tebligat Sistemi Genel Tebliği uyarınca yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri ve gümrük müşavirlerinin e-tebligat sistemine geçmeleri sağlanmıştır.

5.8. Kaçakçılıkla Mücadele ve Gümrük Muhafaza Hizmetleri

Akaryakıt Kaçakçılığıyla Mücadele Faaliyetleri: Akaryakıt kaçakçılığı, son dönemde, doğrudan akaryakıt kaçakçılığı yapılmasından ziyade Ülkemize yasal olarak girişi sağlanan akaryakıt veya akaryakıt harici petrol ürünlerinin mali kayıtları üzerinde müdahaleler yapılması suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadelede daha etkin bir denetim ve kontrol mekanizması oluşturmak ve mücadele sürecinde verimliliği arttırmak amacıyla tüm mücadeleci kurumların katkılarıyla Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan “Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadeleye Yönelik Tedbirler” konulu 2021/22 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, 06.11.2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Mezkûr Cumhurbaşkanlığı Genelgesi çerçevesinde;

- Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Kurulu’nun yeniden teşekkül ettirilmesi ile alt kurul ve vali başkanlığında il koordinasyon kurulları oluşturulması,
- Akaryakıt Kaçakçılığıyla Mücadele Özel Ekibi’nin faaliyetlerine devam etmesi,
- Petrol piyasasında usulsüz faaliyet yürüttüğü değerlendirilerek incelemek üzere Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı’na iletilen mükelleflerin incelemelerine gecikmeksizin başlanması,
- Sektöre yönelik risk analizi çalışmalarına öncelik verilmesi gibi hususlar hükme bağlanmıştır.

2021/22 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi’nin 12’nci maddesi çerçevesinde, yeni usulsüzlük ve kaçakçılık trendleri ile güncel ihtiyaçlar göz önüne alınarak hazırlanan “Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı” Bakanlığımızın resmi internet sitesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2021-2023 yıllarını kapsayan söz konusu Eylem Planı;

- İdari ve Teknik Önlemlerin Alınması,
- Denetimde Etkinliğin Arttırılması,
- Kurumlar Arası İşbirliğinin Geliştirilmesi ve Güçlendirilmesi, olmak üzere 3 bölüm altında toplam 9 eylem maddesinden oluşmaktadır.

Eylem planı kapsamında hayata geçirilen ilk eylem; “Kurumlar Arası İşbirliğinin Geliştirilmesi ve Güçlendirilmesi” başlıklı 9’uncu madde olmuştur. Bu kapsamda; 10-11.12.2021 tarihlerinde, Afyonkarahisar ilinde, kurumlar arası işbirliğini arttırmak ve bilgi paylaşımında bulunmak üzere, Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sayın Sezai UÇARMAK adli ve yargı mensuplarının ve akaryakıt kaçakçılığı ile mücadelede görevli ve yetkili kurumların katılımıyla bir çalıştay düzenlenmiştir. Söz konusu çalıştayda adli, idari ve mali hususlar ile denetim ve operasyonların ele alınmış olup mevcut yasal hükümlerin hayata geçirilmesi, takibi ve etkin bir denetim mekanizması tesisi noktasında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Diğer taraftan 2021 yılında, Bakanlığımız bünyesinde gerçekleştirilen risk analizi çalışmaları, denetimler ve operasyonel faaliyetler neticesinde 790 ton kaçak akaryakıt ele geçirilmiştir. Bununla birlikte yürütülen soruşturmalar kapsamında, dosya üzerinden 25.049 ton kaçak akaryakıt tespiti gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde kurulan ve Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı’ndan da görevlendirilen toplam 22 personel ile Bakanlığımızda faaliyetlerini sürdürmekte olan Akaryakıt Özel Ekip Şubesi’nce 2021 yılı içerisinde;

- Dağıtıcı lisansı sahibi firmalar tarafından sahte akaryakıt alış ve satış faturaları düzenlenerek bayiler üzerinden piyasaya sürülmesi,
- Spot piyasa olarak tabir edilen, yasal olarak temin edilen akaryakıtın faturasının komisyon karşılığı, akaryakıtın ise faturasız kayıt dışı satılması, sahte faturalar kullanılarak faturasız akaryakıtın sevk ve satışına yasal görünüm kazandırılması,
- Yazar kasa, otomasyon sistemlerine usulsüz müdahale edilmesi,
- ÖTV’siz yakıt alma hakkı bulunan deniz taşıtlarına usulsüz olarak kayıt dışı akaryakıt teslim edilmesi,
- Atık yağ ve geri dönüşüm tesislerinin usulsüz olarak kaçak akaryakıt üretmesi,
- ÖTV’ye tabii akaryakıt harici petrol ürünlerinin ithalatında, vergi ve kısıtlamalardan kaçınmak amacıyla GTİP saptırması yapılması,

- Diplomatik istisna kapsamında akaryakıt teslimlerinde sahte tahrir belgesi kullanılarak ÖTV ve KDV yönünden kamu zararına sebep olunması, dâhil olmak üzere farklı konularda çalışmalar gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda 2021 yılında toplam 4,1 milyar TL değerinde usulsüzlük ortaya çıkarılmıştır. Özel ekibin çalışmalarına konu firmalarca düzenlenen sahte fatura tutarının 10,4 milyar TL olduğu tespit edilmiştir.

Yasadışı Uyuşturucu Ticaretiyle Mücadele Faaliyetleri: Kişi, aile ve toplum sağlığını tehdit eden, terör ve organize suç örgütlerinin en büyük finansman kaynaklarından biri olan yasadışı uyuşturucu ticaretiyle mücadele Bakanlığımızca üzerinde hassasiyetle durulmaktadır. Uyuşturucu arzının ülkeye girişi noktasında önlenmesine dayalı vizyonumuz çerçevesinde proaktif stratejiler geliştirilmekte, kapasite ve kabiliyetlerin artırılmasına yönelik yatırımlar gerçekleştirilmektedir. Etkin mücadele stratejisinin önemli bir bileşeni olarak, sınır kapıları ile diğer gümrüklü yer ve sahaların narkotik kaçakçılık risk pozisyonları sürekli analiz edilmektedir.

Uyuşturucuyla bağlantılı suç fiilleriyle mücadelede uzmanlaşmanın artırılması ve bu alandaki idari kapasitenin geliştirilmesi amacıyla oluşturulan 31 adet NARKOKİM biriminde 2021 yılı itibarıyla 396 NARKOKİM personeli görev yapmaktadır. 2021 yılında 179 personele yönelik uyuşturucu madde trendleri, risk analizi, profillemeye ve hedefleme dinamikleri, veri tabanları ve bilişim sistemleri ile saha uygulamaları konularında eğitimler düzenlenmiştir.

2021 yılı uluslararası operasyonel işbirliği faaliyetleri çerçevesinde Almanya, Hollanda, İngiltere ve Ukrayna ile gerçekleştirilen uluslararası kontrollü teslimat uygulamaları sonucunda toplam 520 kg uyuşturucu madde ile 4.3 ton uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal madde ele geçirilerek uluslararası organize suç örgütlerine önemli darbeler vurulmuştur.

2021 yılı uyuşturucu ile mücadele çalışmaları kapsamında tüm uyuşturucu maddeler bazında yıllık 547 yakalama gerçekleştirilerek tarihi en yüksek olay sayısına ulaşılmıştır. Buna ek olarak, afyon sakızı, kokain ve metamfetamin uyuşturucu maddeleri özelinde yıllık toplam yakalama miktarlarında rekor seviyeler görülmüştür. Yürütülen çalışmalar neticesinde 2021 yılında; %60 artışla 2.344 kg kokain, %182 artışla 2.228 kg eroin, %265 artışla 665 kg afyon sakızı, %65 artışla 744 kg metamfetamin, 56 kat artışla 1.650 kg captagon hap yanısıra 1.245 kg esrar, 466 kg ecstasy ve 1.166 kg khat başta olmak üzere toplam 10.788 kg uyuşturucu madde yakalanmış, 2020 yılı toplam uyuşturucu yakalama miktarına kıyasla %11 artış kaydedilmiştir. 2021 yılında gümrük muhafaza birimlerimizce ayrıca 44,5 ton ağırlığında uyuşturucu yapımında kullanılan ara kimyasal madde ele geçirilmiştir.

2021 yılında gümrük muhafaza birimleri tarafından gerçekleştirilen önemli uyuşturucu yakalamalarından bazıları şunlardır:

- Mersin Limanı'nda gerçekleştirilen 1.3 ton kokain yakalaması, Ülkemizde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktarlı kokain yakalaması olmuştur.
- Gürbulak Sınır Kapısı'nda gerçekleştirilen 808 kg eroin yakalaması, Ülkemiz sınır kapılarında ele geçirilen en yüksek miktarlı eroin yakalaması olarak kayıtlara geçmiştir.
- İskenderun Limanı'nda gerçekleştirilen 1.1 ton captagon hap yakalaması Ülkemizde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktarlı captagon yakalaması olarak kayıtlara geçmiştir.
- Gürbulak Sınır Kapısı'nda gerçekleştirilen 462 kg likit eroin yakalaması Ülkemizde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktarlı likit eroin yakalamasıdır.
- İstanbul Havalimanı'nda gerçekleştirilen 469 kg khat yakalaması Ülkemizde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktarlı khat yakalaması olarak kayıtlara geçmiştir.

- Gürbulak Sınır Kapısı'nda gerçekleştirilen 462,5 kg sıvı metamfetamin yakalaması Ülkemizde tek seferde ele geçirilen en yüksek miktartlı metamfetamin yakalamasıdır.
- Habur Sınır Kapısı'nda başlayarak İstanbul iline uzanan operasyon neticesinde gerçekleştirilen 304.2 kg afyon sakızı yakalamasıdır.
- Kapıkule Sınır Kapısı'nda gerçekleştirilen 230 kg skunk esrar yakalaması 2021 yılının diğer önemli yakalamalarını oluşturmuştur.

Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçki Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Denetimsiz üretime tabi olması bakımından insan ve kamu sağlığını tehdit eden, üretici konumunda olduğumuz için çiftçiyi zarara uğratan, ciddi vergi kaybına sebebiyet veren ülke ekonomisine olumsuz etkileri olan, terörün en önemli finans kaynaklarının başını çeken tütün ve tütün mamulleri kaçakçılığı ile mücadele Bakanlığımızın etkin şekilde icra ettiği bir husustur.

Gümrük muhafaza birimlerinin bütününde geliştirilen istihbari, beşeri ve teknolojik kapasite, gerek gümrüklü yer ve sahalarda gerekse piyasa faaliyetine konu diğer yerlerde sürdürülen yoğun ve yaygın denetimler, deniz yoluyla yapılan sigara kaçakçılığının tespiti ve önlenmesinde büyük fayda sağlayan devriye faaliyetleri, diğer kolluk birimleri ile birlikte yürüttüğümüz işbirliği faaliyetleri ve risk analizleri neticesinde son yıllarda tütün ve alkol ürünleri itibarıyla ciddi yakalama olaylarına imza atılmıştır.

Nitekim 2021 yılında 143 milyon TL değerinde tütün ve tütün mamulleri ile alkollü içki yakalaması yapılmıştır. 2021 yılı yakalama miktarlarına bakıldığında ise Bakanlığımızca 3,7 milyon paket sigara, 63 ton tütün, 338 bin adet puro, 26,1 milyon adet makaron 7 milyon adet sigara kâğıdı, 41.704 adet elektronik sigara, 52,656 litre alkollü içki ele geçirilmiştir.

Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Ülkemiz gerek coğrafi konumu gerekse gelişmişlik düzeyi sebebiyle düzensiz göç hareketlerinde hem hedef hem de transit ülke konumundadır. Öncelikle tüm gümrük personelinin bu konuda teyakkuzda olması, gümrük kapılarımızdan kanunsuz geçişlerin engellenmesi için bir Bakanlık Genelgesi çıkararak ilgili tüm birimlerimize gönderilmiştir. Gümrük kapılarımızda 2021 yılı Aralık ayı sonu itibari ile 226 düzensiz göç olayında toplam 3.779 kişi tespit edilmiştir. Bu yıl içerisinde, idarelerimizde tespit edilen şahısların büyük çoğunluğunu Afgan ve Suriye uyruklular oluşturmaktadır.

Elektronik Eşya Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Gümrük muhafaza birimlerimizce yürütülen denetim ve operasyonlar sonucunda 2021 yılında 691 olayda 1.858.937 adet kaçak elektronik eşya ele geçirilmiştir. 2021 yılında en sık cep telefonu (504 olay), cep telefonu aksesuarı (100 olay), bilgisayar ve aksamı (60 olay) olayı tespit edilmiştir. Ele geçirilen kaçak elektronik eşya miktarı bakımından ise elektrik malzemeleri (1.494.915 adet) öne çıkmaktadır.

İlaç ve Tıbbi Malzeme Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Tıbbi malzeme ve ilaç kaçakçılığı ile mücadele sonucunda ele geçirilen yasadışı ürünler incelendiğinde tıbbi ilaçlar, vitaminler, bitkisel ilaçlar, cinsel sağlık ürünleri, veteriner ilaçları ve muhtelif tıbbi malzemeler yüksek yakalama miktarlarıyla göze çarpmaktadır. 2021 yılında, toplam 179 olayda, 60 milyon 358 bin TL değerinde tıbbi malzeme ve ilaç yakalaması gerçekleştirilmiştir.

Gıda Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Çay, kuruyemiş, meyve ve sebze ürünleri başta olmak üzere 2021 yılı içerisinde, toplam 240 olayda, 251 milyon 242 bin TL değerinde gıda yakalaması gerçekleştirilmiştir. Yüksek vergi yükünden kaçınmak amacıyla, eşyayı beyan

etmeyerek ÷lkeye sokmaya çalışmak veya transit rejimi h÷k÷mlerine aykırı olarak ÷lke içerisinde bırakmak gibi y÷nlemlerle gerçekleştirilen gıda kaçakçılığına karşı Araç Takip Sistemi başta olmak ÷zere Bakanlığımızca bir dizi önlem alınmaktadır. En fazla suiistimal edilen gıda t÷rlerinden olan çayın kaçakçılığının önlenmesine ise Bakanlığımızca özel önem verilmektedir. Bu kapsamda, 2021 yılında 98 olayda, 42 milyon 982 bin TL değerinde 265 ton çay yakalaması gerçekleştirilmiştir. Üzerlerindeki yüksek gümrük vergilerinden dolayı kaçakçılığa sıklıkla konu edilen gıda t÷rlerinden birini de kuruyemişler oluşturmaktadır. 2021 yılında Bakanlığımızca, 24 olayda 50 milyon 929 bin TL değerinde 1 bin 101 ton kuruyemiş yakalaması gerçekleştirilmiştir.

Makine Aksamı ve Yedek Parça Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: 2021 yılında, rulman, freze ucu ile motor beyni gibi oto yedek parça t÷rleri başta olmak ÷zere, makine aksamı kaçakçılığıyla mücadele kapsamında, 236 farklı olayda 2.789.294 adet eşya ele geçirilmiş veya tespit edilmiştir. Farklı t÷rlerdeki bu eşyanın toplam piyasa değerı ise yaklaşık 136 milyon TL olarak kaydedilmiştir.

Tarihi Eser ve Biyokaçakçılıkla Mücadele Faaliyetleri: 2021 yılında, k÷ltür ve tabiat varlığı kaçakçılığı şüphesiyle 19 olayda 4.455 adet eser ele geçirilmiştir. 2021 yılında CITES S÷zleşmesi kapsamında, ticaretinin kısıtlı/izne tabi olması gerekçesiyle 11 olayda yaklaşık 746 bin TL değerinde 4.417 adet eşyaya el konulmuştur. El konulan eşyanın ağırlık olarak fildişi ve yılan derisi gibi hayvan parçalarından oluştuğu tespit edilmiştir. Diğer biyokaakılıkla mücadele kapsamında ise, 14 olayda 1,1 milyon TL değerinde çeşitli t÷r ve miktarda tohum, fidan ve başta hayvan derisi olmak ÷zere muhtelif hayvan parçaları ele geçirilmiştir.

Silah ve M÷himmat Kaçakçılığı ile Mücadele Faaliyetleri: Başta Irak ve Suriye’ye açılan sınır kapılarımız olmak ÷zere tüm kapılarda yapılan teknoloji yatırımları ve insan kaynağı odaklı çalışmalar silah kaçakçılığıyla mücadele sürecine katkı sağlamaktadır. 2021 yılında gümrük muhafaza ekiplerince toplam 51 olayda 761 adet değişik t÷r ve boyutlarda tabanca ve t÷fek, 468.316 adet fişek ve 11.708 adet mermi ile 1.062 kesici ve delici alet, 738 adet silah aksam ve parçası ele geçilmiştir.

Temel İstatistikler: Son 4 yılda eşya bazında gerçekleşen yakalamalara ilişkin olay sayısı ve yakalama değerlerini gösteren istatistikler ile kara, hava, deniz yolu gümrük kapılarımızdan giren ve çıkan yolcu/araç bilgileri tablo halinde aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 26: 2018-2021 Yılları Yakalama İstatistikleri

2018-2021 YILLARI YAKALAMA İSTATİSTİKLERİ								
EŞYA GRUPLARI	2018		2019		2020		2021	
	OLAY SAYISI	DEĞER	OLAY SAYISI	DEĞER	OLAY SAYISI	DEĞER	OLAY SAYISI	DEĞER
AKARYAKIT	185	15.413.606	191	82.508.582	97	10.925.229	88	102.800.240
ARAÇ	170	24.895.049	164	63.303.375	98	47.233.383	116	137.559.835
CİTES	13	486.723	12	1.449.269	13	2.498.080	11	746.068
ÇEŞİTLİ EŞYA	769	504.712.275	989	352.585.200	756	837.205.182	763	995.981.413
DEĞERLİ MADEN	67	37.689.992	92	43.120.160	53	92.551.755	91	156.154.872
DÖVİZ/TÜRK LİRASI	27	44.754.687	38	47.441.896	42	78.169.824	28	41.973.444
ELEKTRİK-ELEKTRONİK	495	101.086.654	588	56.559.970	708	83.354.166	691	313.001.866
GIDA	193	169.901.103	330	72.097.140	276	226.328.121	240	251.240.605
KİMYEVİ MADDE	16	4.571.606	17	1.869.403	21	9.271.391	26	11.946.018
MAKİNE AKSAMI	187	149.128.632	221	48.223.253	201	58.511.578	236	136.108.831
NÜKLEER MADDELER			1	1.649.244				
SAHTE EVRAK	22	20.362	78	26.471	75	5	139	43.549
SİLAH VE MÜHİMMAT	28	3.314.160	31	495.930	29	59.278.819	51	11.442.897
TARIM/HAYVANCILIK	43	9.731.874	45	28.565.344	34	33.856.063	50	4.002.776
TARİHİ, DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLAR	12	38.662	10	91.438	21	193.154	19	467.837
TEKSTİL	183	127.806.808	235	145.197.221	167	337.465.115	168	137.698.574
TIBBİ MALZEME	159	49.501.139	244	49.894.818	185	63.865.125	179	60.357.890
TÜTÜN, TÜTÜN MAMÜLLERİ, İÇKİ	3.160	147.791.907	2.356	280.898.458	1.555	505.491.767	1.065	143.906.270
UYUŞTURUCU MADDE	248	1.248.189.437	325	1.061.937.205	329	1.749.939.216	547	4.745.535.062
UYUŞTURUCU İMALİNDE KULLANILAN MADDE	5	72.582.244	1	230.000			3	60.904.297
KAÇAK EŞYA NAKLİNDE KULLANILAN ARAÇ		295.066.728		233.383.557		287.264.673		436.946.300
Genel Toplam	5.982	3.006.683.648	5.968	2.571.527.934	4.660	4.483.402.646	4.511	7.748.818.644

Kaynak: Bakanlık KDS verileri

Tablo 27: 2017-2021 Yılları Araç ve Yolcu Giriş-Çıkış Sayıları

2016-2020 YILLARI ARAÇ VE YOLCU GİRİŞ-ÇIKIŞ SAYILARI						
	YÖN	2017	2018	2019	2020	2021
YOLCU	GELEN	46.447.376	54.961.845	64.925.166	19.810.708	37.487.512
	GİDEN	45.573.351	54.808.545	64.948.700	19.890.797	36.996.561
	TOPLAM	92.020.727	109.770.390	129.873.866	39.701.505	74.484.073
TIR	GELEN	1.746.521	1.731.627	1.846.023	1.791.511	2.196.992
	GİDEN	1.713.888	1.760.881	1.883.977	1.797.049	2.194.933
	TOPLAM	3.460.409	3.492.508	3.730.000	3.588.560	4.391.925
TANKER	GELEN	16.747	39.130	38.330	19.855	18.650
	GİDEN	69.246	28.651	23.902	18.248	46.475
	TOPLAM	85.993	67.781	62.232	38.103	65.125
KAMYON KAMYONET	GELEN	237.370	183.852	187.379	143.290	186.000
	GİDEN	226.226	174.492	178.434	134.195	171.957
	TOPLAM	463.596	358.344	365.813	277.485	357.957
OTOBÜS	GELEN	123.197	99.965	92.202	28.944	39.491
	GİDEN	129.867	108.394	101.928	35.469	44.398
	TOPLAM	253.064	208.359	194.130	64.413	83.889
OTOMOBİL	GELEN	1.541.130	1.652.791	1.872.303	819.430	1.302.711
	GİDEN	1.537.012	1.650.045	1.872.269	820.734	1.267.293
	TOPLAM	3.078.142	3.302.836	3.744.572	1.640.164	2.570.004
GEMİ	GELEN	43.663	43.156	45.465	42.546	43.070
	GİDEN	42.742	42.577	44.964	40.167	42.350
	TOPLAM	86.405	85.733	90.429	82.713	85.420
RO-RO	GELEN	3.750	3.834	3.669	3.008	6.219
	GİDEN	3.731	3.800	3.641	3.004	6.598
	TOPLAM	7.481	7.634	7.310	6.012	12.817
YAT	GELEN	12.317	10.173	10.027	1.432	4.756
	GİDEN	12.349	9.842	9.730	957	3.728
	TOPLAM	24.666	20.015	19.757	2.389	8.484
UÇAK	GELEN	309.584	334.477	363.745	136.702	235.409
	GİDEN	306.686	334.129	364.546	136.782	238.937
	TOPLAM	616.270	668.606	728.291	273.484	474.346
KONTEYNER	GELEN	3.264.706	3.423.257	3.634.008	3.596.765	3.934.454
	GİDEN	3.238.682	3.376.087	3.563.638	3.509.079	3.781.798
	TOPLAM	6.503.388	6.799.344	7.197.646	7.105.844	7.716.252
DİĞER ARAÇ	GELEN	16.317	18.761	22.211	6.778	13.057
	GİDEN	18.398	20.600	24.177	7.107	13.052
	TOPLAM	34.715	39.361	46.388	13.885	26.109
TOPLAM ARAÇ	GELEN	53.762.678	62.502.868	73.040.528	26.400.969	45.468.321
	GİDEN	52.872.178	62.318.043	73.019.906	26.393.588	44.808.080

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Köpek Eğitim Merkezi (KEM) ve Dedektör Köpek Faaliyetleri: Kaçakçılıkla mücadelede önemli rolü olan dedektör köpeklerin sayısının artırılması çalışmaları devam etmekte olup 2021 yılı sonu itibarıyla; 149 adet narkotik, 21 çay-tütün, 17 silah-mühimmat-patlayıcı, 7 nakit ve 5 asayiş köpeği olmak üzere 199 adet dedektör köpek taşra idarelerinde görev yapmaktadır. Köpek Eğitim Merkezi'nde bulunan 31 köpek ile birlikte toplam 230 köpeğimiz bulunmaktadır. Ayrıca 2021 yılında Canlı İnsan Arama Dedektör Köpek İdarecisi ve Dedektör Köpeği Eğitimi çalışmalarına başlanılmış olup 2022 yılının Ocak ayında 2 kursiyer ile birlikte Canlı İnsan Arama Köpeği ve İdarecisi Temel Eğitim kurs programı düzenlenmesi planlanmaktadır.

2021 yılında 22 adet köpek demirbaş kayıtlarımıza alınmıştır. Bu köpeklerden; 9'u yavru yetiştiriciliği, 4'ü Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü(IOM) arasında yürütülen Gümrük Muhafazanın Kapasitesinin Artırılması Projesi kapsamında hibe edilen, 9'u da yavru olarak hibe edilip yetiştirilen köpeklerdir.

Denizlerde Yürütülen Denetim ve Gözetim Faaliyetleri: 2021 yılı itibarıyla, Bakanlığımız bünyesinde kullanılmakta olan ani müdahale, devriye ve hizmet botlarının idarelere dağılımını gösterir tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 28: Devriye Botları Sayısı

SIRA	BİRİMİN ADI	MOTORBOT
1	İstanbul Deniz Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	501 GMR Piri Reis
2	İstanbul Deniz Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	502 GMR Oruç Reis
3	Samsun Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	503 GMR Umur Bey
4	Mersin Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü (Taşucu'nda konuşlu)	504 GMR Salih Reis
5	İzmir Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü (Çeşme'de konuşlu)	505 GMR Turgut Reis
6	Marmaris Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	506 GMR Kılıç Ali Paşa
7	Kocaeli Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	507 GMR Hızır Reis
8	İzmir Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü (Aliağa'da konuşlu)	508 GMR Seydi Ali Reis
9	Antalya Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	509 GMR Gazi Hasan Paşa
10	Bursa Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	510 GMR Piyale Paşa
11	İstanbul Deniz Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	601 GMR Barbaros
12	Hatay Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	602 GMR Zeytindalı
13	Marmaris Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü (Bodrum'da konuşlu)	603 GMR Yavuz
14	Mersin Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	604 GMR Malazgirt

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tablo 29: Ani Müdahale Botları - Diğer Hizmet Botları Sayısı

ANİ MÜDAHALE BOTLARI SAYISI		
SIRA	BİRİMİN ADI	MOTORBOT
1	İzmir Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	410 Cumhuriyet
2	Kocaeli Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	411 Ali Rıza Efendi
3	Mersin Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	412 Alper Özarslan
4	İstanbul Deniz Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	413 Fatih
5	Antalya Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	414 Hasan Tahsin
6	Tekirdağ Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü (Çanakkale’de konuşlu)	415 Çaka Bey
7	Hatay Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	416 Şehit Umut Sakaroğlu
DİĞER HİZMET BOTLARI		
SIRA	BİRİMİN ADI	MOTORBOT
1	Trabzon Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü	AZTEK

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Bakanlığımız sorumluluk alanlarında bulunan karasularımız ile limanlarda kaçakçılıkla mücadele amacıyla İstanbul (2), İzmit, Aliğa, Çeşme, Marmaris, Bodrum, Antalya, Taşucu, Mersin, Hatay, Bursa, Samsun’da olmak üzere toplam 13 adet Deniz Devriye Ekibi görev almaktadır. Deniz Devriye Ekiplerince 2021 yılında 2.461 saat devriye faaliyeti gerçekleştirilerek 862 adet deniz taşıtı kontrole tabi tutulmuş olup kontroller sonucunda 25 idari, 2 adli işlem tesis edilmiştir.

Bakanlığımız sorumluluk alanlarında bulunan karasularımız ile limanlarda kaçakçılıkla mücadele amacıyla 2021 yılında Hatay, Mersin, İzmir, Tekirdağ, Bursa, İstanbul Deniz(2), Kocaeli, Zonguldak ve Samsun Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri bünyesinde toplam 10 Gemi Arama Ekibi görev almaktadır. Bu kapsamda 2021 yılı içerisinde 1.149 adet gemi arama faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Arama faaliyetleri sonucunda 34 olayda akaryakıt, alkol, tütün, sigara, narkotik kapsamı eşya kalemleri üzerinde toplamda 6.423.664,07 TL değerinde yakalama yapılmıştır.

Konteyner Kontrol Ekipleri: Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardımı Aracı 2009 programlama yılı kapsamında başarıyla yürütülüp sonuçlandırılan Deniz Operasyonları Eşleştirme Projesinin "Eğitim" bileşeni kapsamında ele alınan konulardan birini de Konteyner Kontrol Eğitimi oluşturmuştur. 2021 yılı itibarıyla 11 Konteyner Kontrol Ekibi ile faal olarak çalışmalar devam etmektedir.

İstanbul, İstanbul Deniz, Kocaeli, Tekirdağ, Bursa, Samsun, İzmir (2), Antalya, Mersin ve Hatay Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri emrinde görev alan ekiplerce 2021

yılında 4.963 konteyner arama işlemine tabi tutulmuştur. Bu aramalar sonucunda 32 olayda 2.295.512.300,88 TL değerinde yakalama gerçekleştirmiştir.

Bilgi Paylaşımı ve İstihbari Faaliyetler: 2021 yılı içerisinde uluslararası istihbarat çalışmaları kapsamında; 7 adet operasyona katılım sağlanmış ve 264 adet karşılıklı anlık bilgi değişimi gerçekleştirilmiştir. Bahse konu çalışmalar sonucunda yaklaşık 8.104.000 TL değerinde ticari eşya, uyuşturucu ve sigara cinsi eşya ele geçirilmiştir. Ayrıca; Almanya, İngiltere, Kazakistan, İspanya ve Kanada Gümrük ve Polis İrtibat Görevlileri ile DGÖ yetkilileriyle toplam 20 adet işbirliği ve istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir. Yabancı irtibat görevlileri ile gerçekleştirilen ikili istihbarat paylaşım toplantıları haricinde, SELEC ile bilgi alışverişi ve tecrübe paylaşımına yönelik birçok çalışma yürütülmüş, ayrıca Narkotik Kaçakçılığı konulu konferansa katılım sağlanmıştır.

İhbar ve ALO 136: Kaçakçılıkla mücadelede vatandaşların da desteğini sağlamak amacıyla kurulan Alo 136 Gümrük Muhafaza İhbar Hattına, 2021 yılı içerisinde 1.014 tanesi ihbar mahiyetinde olan 7.875 tane çağrı alınmış söz konusu ihbarlardan 569 tanesi sonuçlandırılmıştır. Ayrıca sonuçlandırılan ihbarlardan 74 tanesinde yakalama gerçekleştirilmiş olup yakalanan eşyaların toplam değeri 36.790.881,62 TL'dir. 2021 yılında ALO 136 Gümrük Muhafaza İhbar Hattı'na ilave olarak; toplam 1.189 başvuru, 919 tane e-posta ihbarı, 97 tane istihbari bilgi sonucunda 13.260.523 TL değerinde eşya yakalaması gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ulusal ve uluslararası alanda yürütülen istihbari çalışmalar ile toplamda 58.155.404 TL değerinde eşya yakalaması gerçekleştirilmiştir.

Mevzuat Çalışmaları:

- 2020/1 sayılı Yolcu Beraberi Altın Kontrolleri Konulu Genelgenin Yürürlükten Kaldırılması Hk. Genelge yürürlüğe girmiştir.
- 2021/2 sayılı Narkotik Suçlarla Mücadele Genelgesi yayımlanmıştır.
- 28.07.2021 tarihli ve 35551 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 03.06.2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 39'uncu maddesinde belirtilen personele, gümrük hizmetleri ve kaçakçılıkla mücadele görevleri kapsamında para verilerek ödüllendirilmesine imkân sağlanmıştır. Konu ile ilgili usul ve esasların belirlenmesi amacıyla da 25.11.2021 tarihli ve 31670 sayılı Resmi Gazete'de "Ticaret Bakanlığı Gümrük Hizmetleri ve Kaçakçılıkla Mücadele Görevlerine İlişkin Nakdi Ödül Yönetmeliği" yayımlanmıştır.
- 2021/3 sayılı Düzensiz Göç Hareketleri Genelgesi yayımlanmıştır.
- 06.11.2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmi Gazete'de "Akaryakıt Kaçakçılığı İle Mücadeleye Yönelik Tedbirler konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi" yayımlanmıştır.
- Bakanlığımız ile Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) arasında "Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu Arasında Radyasyon Sistemlerine İlişkin İşbirliği Protokolü" imzalanmıştır.

Tarama Ağı Projesi: TÜBİTAK ile Bakanlığımız arasında imzalanan "Gümrük Kapıları Güvenlik Sistemleri İçin Yazılım ve Analiz Bileşenleri" konulu İş Birliği Protokolü kapsamında hayata geçirilen Tarama Ağı Projesi'nin ulusal ayağı kapsamında, Bakanlığımızca kullanılan araç ve konteyner tarama sistemlerinin marka ve modelinden bağımsız olarak ham görüntülerin

merkeze aktarılması ve eş zamanlı olarak incelemeye tabi tutulması, yapay zeka modülü ile görüntü üzerinde anomali tespit edilebilmesi, uluslararası ayağı kapsamında ise; Bulgaristan, Gürcistan, İran ve Nahçıvan gümrük idareleri ile görüntü paylaşımı yapılarak bu bölgelerde gümrük kontrol sürecinin hızlandırılması ve güvenli bir geçiş koridoru oluşturulması hedeflenmektedir.

Proje kapsamında; projenin ana bileşenlerinden olan Görüntü Analiz Uygulaması ile Yönetim ve Raporlama Uygulaması'nın ilk sürümleri tamamlanmış, merkezde ve pilot bölgelerde kurulumlar yapılmış, pilot idarelerden merkeze görüntü aktarımının test edilebilmesi için gerekli erişim ortamı oluşturulmuş ve dört fazdan oluşan projenin ilk iki fazının testleri tamamlanmıştır. İlaveten, görüntü kıymetlendirme modülü kapsamında otomatik anomali tespit modelinin geliştirilmesini teminen geçmiş imajların derlenerek referans imaj kütüphanesi oluşturulması çalışmaları yıl boyunca devam etmiştir. Projenin son iki fazının geliştirme faaliyetlerinin tamamlanarak canlıya geçiş ve yaygınlaştırma safhasına başlanması için çalışmalar devam etmektedir.

Milli Tarama Sistemi (MİLTAR) Projesi: Araç ve Konteyner Sistemlerinin Türkiye’de geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla, “Yerli ve Milli Tarama Sistemi Projesi” geliştirilmiş ve proje kapsamında, bir araç ve konteyner tarama sistemi prototipinin milli imkânlarla üretilmesi, uzun vadede ise sistemin seri üretiminin yapılarak yaygınlaştırılması öngörülmektedir. Bakanlığımızın faydalanıcısı olduğu ve Savunma Sanayii Bakanlığı koordinasyonunda yürüten proje kapsamında üretilecek tarama sistemi prototipinin sistem tasarımı tamamlanmıştır. Nihai entegrasyonun yapılacağı geçici kurulum sahasında radyasyon güvenlik duvarı inşa edilmiş ve altyapı çalışmaları sona ermiştir. Ayrıca, hızlandırıcı ve dedektör odaları ile sistemin diğer ana bileşenlerinin montajı yapılarak mekanik üretim safhası da tamamlanmıştır. Böylece, sistem yazılım ve mekanik testler için hazır hale getirilmiş olup ilk milli tarama sisteminin 2022 yılının ilk çeyreğinde faaliyete alınması beklenmektedir.

Kriminal Laboratuvar Projesi: Kriminal Laboratuvar Müdürlüğü, idari soruşturma veya adli soruşturma ve kovuşturmalarda; Savcılık ve Mahkemeler, Bakanlık, Genel Müdürlük, Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlükleri ile adli görevlerle ilgili olarak diğer kolluk birimlerince elde edilen ve ilgili muhakkik, savcı veya hâkimin yazılı oluru alınarak gönderilen delilleri, yapılan inceleme talepleri doğrultusunda değerlendirmekte ve sonucu uzmanlık analiz raporu halinde doğrudan talepte bulunan birime göndermektedir.

Kriminal Laboratuvar Müdürlüğü bünyesinde yer alan Narkotik ve Psikotrop Maddeler İnceleme Bölümü’nde Ülkemizde meydana gelen uyuşturucu madde kaçakçılığı olaylarında kolluk birimlerince ele geçirilen uyuşturucu madde ve uyuşturucu madde olduğundan şüphelenilen maddelerin nitelik ve niceliklerinin tespiti gerçekleştirilmektedir. Gerekli alt yapı çalışmalarını tamamlayan inceleme bölümümüz Avrupa ve Amerika’da faaliyet gösteren diğer kriminal laboratuvarlarla benzer cihaz, metot ve ekipmanlar kullanmakta olup 2021 yılında incelenmesi amacıyla gönderilen 3.616 adet numune üzerinde 12.725 adet analiz yapılmıştır.

Plaka Tanıma Sistemi ve PTS RO-RO Projesi: Plaka Tanıma Sistemi (PTS) Projesi kapsamında yerli ve milli imkânlarla üretilen ve geliştirilen, kara sınır kapılarına kurulan sistem ile Ülkemize gelen ve Ülkemizden giden tüm araçların plakaları, Optik Karakter Tanımlama (OCR) özelliğini haiz plaka tanıma kameraları marifetiyle okunarak sisteme otomatik olarak kaydedilmektedir.

Sistemin kurulumu ile plaka kayıt işlemleri otomatik hale getirildiğinden, kara kapılarından geçiş yapan araçların bekleme sürelerinin azaltılması, ülke güvenliği ve kaçakçılıkla mücadele anlamında ise gümrüklü sahalarda araçların kontrolünün en etkin biçimde tesis edilmesi sağlanmıştır. 2021 yılında yeniden modernize edilen İpsala, Hamzabeyli, Kapıkule ve Habur gümrük sahalarında mevcut projeye göre oluşturulan peronlarda plaka tanıma sistemleri altyapı ve donanımsal olarak yenilenmiş ve bu sahalarda sistem faal hale getirilmiştir.

Varış Öncesi Yolcu Bildirimlerinin Alınması ve Analizi Projesi: Hava yoluyla yurt dışından Ülkemize gelen ve Ülkemizden yurt dışına giden yolculara ilişkin verilerin elektronik ortamda uçuş öncesinde Bakanlığımız sistemlerine aktarılması çalışmaları tamamlanmış, programın yeni ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve analiz kabiliyetinin arttırılması çalışmaları devam etmektedir. Bakanlığımızın öncülüğünde oluşturulan söz konusu program ile hava yolu firmalarından elektronik ortamda temin edilen yolcu verileri risk analizi yapmaya elverecek şekilde kullanıcı personelin ekranlarına yansıtılmaktadır. Bu veriler hem personel tarafından hem de sistem tarafından analiz edilerek risk odaklı bir kontrol mekanizmasıyla risksiz yolcunun seyahatinin hızlandırılması, riskli yolcunun kontrol edilmesinde ise etkinliğin arttırılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızın ilgili diğer programlarından anlık olarak elde edilen veriler risk analizi sürecinde program içerisinde aktif ve etkin olarak kullanılmaktadır. Kullanıcı personele yönelik eğitimlerle personelin güncel risk değerlendirmeleri analiz sürecine dâhil edilmektedir. Programın güncel kullanım talepleri/ihtiyaçları kapsamında geliştirme çalışmaları devam etmekte olup bu kapsamda 2021 yılında program ekranları yeni versiyon ile önemli ölçüde güncellenmiştir.

Hunter Projesi: Birleşik Krallık Sınır Gücü ile Bakanlığımız arasında yürütülecek olan proje kapsamında İleri Düzeyde Yolcu Hedefleme, Yolcu Gemilerine Yönelik Hedefleme, Konteyner Hedefleme, Küçük Tekneler ve Yatlarda Hedefleme, Finansal ve Mali Soruşturma Teknikleri gibi konularda eğitimler tertip edilecektir. Bununla birlikte iki idare arasında bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanmasını teminen inceleme ziyaretleri, çalıştay ve seminerler gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. 2021 yılı içinde iki adet "Açık Kaynak İstihbarat Eğitimi", "Siber İstihbarat Eğitimi", "Yolcu Davranış Tespiti Eğitimi" faaliyetlerinin içinde bulunduğu çeşitli aktiviteler icra edilmiştir. Buna ek olarak proje kapsamında Birleşik Krallık tarafınca Bakanlığımız kullanımına tahsis edilmek üzere satın alınan beş adet Agilent Resolve Raman marka el tipi narkotik ve kimyasal madde teşhis cihazı Bakanlığımıza teslim edilmiştir.

Gümrük Muhafazanın Tespit Kapasitesinin Artırılması Konulu AB Projesi: Projenin hizmet alımı bileşeni kapsamında hayata geçirilen "Veri Yönetimi ve Hedefleme Yazılımı Projesi" ile kaçakçılıkla etkin mücadelede Komuta Kontrol Merkezi'nin özellikle komuta fonksiyonunun güçlendirilmesi, verilerin analitik algoritmalar ve makine öğrenmesi yöntemleriyle analizi sayesinde hangi taşıt, eşya ve yolcunun nasıl kontrol edilmesi gerektiği konusunda son kullanıcıya öngörü sağlanması, manuel yöntemlerle ortaya çıkarılması çok zor olan ilişki ve risklerin ortaya konarak personel tecrübesinin kalıcı şekilde sisteme aktarılması amaçlanmıştır.

Proje konusu yazılım tümüyle TÜBİTAK tarafından açık kaynak ürünler kullanılarak geliştirilmekte olup en yeni teknoloji ürünü "büyük veri yapısı" (big data) ve "özel bulut

konsepti" üzerine tesis edilen yazılım Mart 2022 tarihi itibarıyla Bakanlığımıza kazandırılmış olacaktır.

Havalimanlarında Gümrük Muhafazanın Kapasitesinin Geliştirilmesi Konulu AB Projesi: Projenin Uluslararası Göç Örgütü ile yürütülen doğrudan hibe bileşeni kapsamında; yolcu ve kargo kontrolleri, uçak arama, havalimanı suçları ile mücadele dedektör köpek eğitimcilerinin ve idarecilerinin kapasitesinin geliştirilmesi hedeflerine ulaşılabilmesi adına seminer, çalıştay ve eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. 2022 yılı sonunda bitecek proje kapsamında 2021 yılı içerisinde Yolcu ve Kargo Kontrolleri Tatbikatı, proje kapsamında eğitici olarak yetiştirilen personelimiz tarafından verilen Yolcu Kontrollerinde Risk ve Davranış Analizi ile Operasyonel İşleyiş Eğitimleri ve 8 haftalık Köpek Eğitimcilerinin Eğitimi ile Havayolu Kargo Kontrolleri Eğitimcilerin Eğitimi faaliyetlerinin de içinde bulunduğu aktiviteler düzenlenmiştir.

Gümrükler Muhafazanın Kontrol Kapasitesinin Geliştirilmesi Konulu AB Projesi: Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı IPA-II Döneminin (2014-2020) 2020 programlama yılı altında gerçekleştirilmesi kabul edilen “Gümrükler Muhafazanın Kontrol Kapasitesinin Geliştirilmesi” projesinin çalışmalarına 2021 itibarıyla başlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ile birlikte yürütülecek proje temelde iki ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar radyasyon kontrol kapasitesinin geliştirilmesi ve posta ve hızlı kargo kontrol kapasitesinin geliştirilmesidir.

Bu kapsamda, radyasyon ile posta ve hızlı kargo kontrolleri hakkında durum tespiti yapılarak gerekli raporlar hazırlanması, bu raporlar doğrultusunda çeşitli çalışma ziyaretleri, çalıştaylar ve eğitimler aracılığıyla personele deneyim kazandırılması vasıtasıyla kurumun radyasyon ile posta ve hızlı kargo kontrol kapasitesinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Gelinen noktada, IOM tarafından hazırlanan aksiyon dokümanı İçişleri Bakanlığı AB Başkanlığı’na gönderilmiştir. Belirtilen doküman, söz konusu Başkanlık tarafından AB Delegasyonu’na iletilecek ve sonrasında projenin aktivitelerinin başlaması sağlanacaktır.

Kurvaziyer Gemilere Yönelik Online Gümrük Kontrolleri Projesi: Kurvaziyer gemi turizminde dünya genelinde gözlemlenen artış trendi paralelinde bahse konu taşıtlarla Ülkemizi ziyaret eden kişilere yönelik gümrük kontrollerinin etkinlik ve verimliliğinin arttırılması daha da önem kazanmıştır. Bu kapsamda halihazırda yerel ve kağıt ortamı üzerinde gerçekleştirilen kontrol ve denetimlerin online olarak ülke genelinde faaliyet gösterecek olan içerisinde risk analizi modüllerinin de yer alacağı bir sistem ile desteklenmesi planlanmaktadır. Bu çerçevede öncelikle mevcut gemilerden varış öncesi online bildirim alınmasını sağlanması, bu verilerin işleneceği bir risk analizi sisteminin hayata geçirilmesi ile kurvaziyer turizme hizmet veren sorumluluk sahamızdaki limanlara ait yolcu salonlarının muhafaza hizmetlerinin etkinliği bakımından yeniden değerlendirmesi öngörülmektedir.

Yat Takip Programı: Yat Takip Programı kapsamında hazırlanan ve Ülkemizde kullanıcı sayısı 1.500’e yaklaşan sistem tarafından yaklaşık 87.500 yat işlemi elektronik olarak izlenmektedir. Programın belirli bölümlerinin, sistemin dış paydaşları olarak öngörülen yat acenteleri, marina ve yatçıların erişimine açılması amacıyla Marina, Acente ve Yatçı modülleri oluşturulmuş ve sisteme entegrasyonu sağlanmıştır. Diğer yandan, sistemle ilgili sahada karşılaşılan sorunların

tespiti ve program ve yat işlemleri hakkında genel bilgi yenilemesi amacıyla yat işlemlerinde görevli memur ve amirlere yönelik 2022 yılı online eğitim planlamaları yapılmakta olup 2022 yılı ilk yarısında söz konusu eğitimlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

İstihbarat Bilgi Sistemi (İBS): Bakanlığımız veri tabanları üzerinde mevcut olan tüm veri bileşenlerinin sistematik olarak analize tabi tutulması amacıyla oluşturulan İstihbarat Bilgi Sistemi sayesinde mevcut veri kalemleri birbiriyle ilişkilendirilerek bütünlük bir incelemeye tabi tutulmaktadır. Geline aşamada Bakanlığımızın mevcut veri kaynaklarındaki verilere ek olarak diğer kamu idarelerinin belli başlı veri tabanlarındaki mevcut ham verinin de analize dâhil edilmesi sağlanarak, analizlerin isabetliliğinin arttırılması amaçlanmaktadır.

İleri düzey analiz tekniği uygulanan bu süreçte tüm veri incelenerek en riskli olan seçilerek kontrol edildiğinden, gümrüklü alanlardaki akışın hızlandırılmasına ve nokta atışı daha isabetli analizler yapılmasına ciddi katkılar sağlanmıştır. Bu çalışmalara ek olarak 2021 yılı içerisinde 34 kişiye İBS Analiz Eğitimi verilmiştir.

Komuta Kontrol Merkezi (KKM): Bakanlığımız hizmet binasında bulunan Komuta Kontrol Merkezi, video-duvar ekran yönetim sisteminden oluşan 58 izleme ekranı ile 27 operatörün aynı anda görev yapabileceği en son teknoloji ile donatılmıştır. 7/24 çalışma esasına göre görev yapan merkezimizde gümrük kapı ve limanlarımızda bulunan kamera sistemlerine canlı olarak bağlanılarak gerek gümrük iş süreçleri, gerekse güvenlik ve kaçakçılık risk unsurları takip edilebilmektedir. 2021 yılında KKM kaçakçılığın önlenmesinde etkin ve verimli bir şekilde çalışmakla birlikte, aynı zamanda kolluk birimlerimizce yapılan başarılı yakalamalara da büyük destek sağlamıştır.

Kapalı Devre Televizyon Sistemleri (CCTV): Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması ile kaçakçılıkla daha etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi amacıyla, KKM'den 7 liman, 2 iç gümrük, 18 kara sınır kapısı ve Köpek Eğitim Merkezi (KEM) olmak üzere toplam 28 idareimiz 877 kamera ile izlenmektedir. Ayrıca, öncelikle Doğu ve Güneydoğu

gümrük kapılarımızdan geçiş yapan yolcu ve araç sürücülerinin yüz eşkâlinin kameralar vasıtasıyla kayıt altına alınarak adli soruşturmalar ve istihbarat çalışmaları kapsamında teşhis ve tespitin yapılabilmesi amacıyla 13 idaremize Yüz Kayıt Sistemi kurulmuştur. Bazı analog kamera sistemleri 2021 yılında modern, güncel ve ileri teknolojiye IP (dijital) yapılı sistemlerle yenilenmiştir. Galataport 18 kamera ile KKM'den izlenmeye başlamıştır.

Araç Takip Sistemi (ATS): Türkiye'den transit rejimi hükümlerine uygun olarak geçen ve riskli olarak değerlendirilen araçları uydu aracılığıyla izlemek üzere tasarlanmış bir sistemdir. Komuta Kontrol Merkezi personeli, 24 saat boyunca sistem üzerinden mobil ünite takılmış olan araçları izlemekte, rotadan çıkma, uzun süre bir noktada bekleme veya mobil üniteyi sökme gibi durumlarda taşıradaki mobil müdahale ekipleri ile irtibata geçmektedir. Araç Takip Sisteminde 6.938 adet mobil ünite kullanılmaktadır. Sistem, KKM ile beraber 85 yerel idare tarafından izlenmektedir. 2021 yılı içinde toplam 77.752 araca mobil ünite cihazı takılmak suretiyle bu araçların sistem üzerinden izlenmesi sağlanmıştır. Yapılan izleme ve takip sonucunda 4 adet 21.7 milyon TL değerinde kaçakçılık olayı ile 691 araca 895.000 TL tutarında usulsüzlük cezası uygulanmıştır.

Araç, Konteyner ve Tren Tarama Sistemleri: X-Ray Araç ve Konteyner Tarama Sistemlerimizin saha ve limanlarımızda kurulumuna hız verilmek suretiyle söz konusu sistemlerin sayısı 2021 yılı sonunda 74 adede ulaşmıştır. Genel itibarıyla Bakanlığımızca kullanılan X-Ray Araç ve Konteyner Tarama Sistemleri; 33 tanesi Mobil, 23 tanesi Yarı Sabit, 1 tanesi Backscatter Entegreli Yarı Sabit, 8 tanesi Van Tipi ZBV Backscatter, 6 tanesi Hızlı Tarama, 2 tanesi Tren Tarama, 1 tanesi Gamma-Ray olmak üzere farklı cins ve modellerdeki sistemlerdir.

Son yıllarda, özellikle bağlantıları yönüyle sınır aşan suç kategorisinde olan uyuşturucu ve patlayıcı maddeler ile silah, mühimmat, sigara, sentetik narkotikler gibi suç unsurlarının, Ülkemiz gümrük kapılarında uzun süredir kullandığımız X-ray sistemleri ile yakalanmasını bertaraf edecek gizleme yöntemlerine eğiliminin arttığı, bir nevi sistemlerin kabiliyet ve yetenekleri dikkate alınarak kaçakçılık suç girişimlerinin olduğu net olarak gözlemlenmiştir. Bakanlığımızca bu tespit özelinde yapılan teknoloji Ar-Ge araştırmaları çerçevesinde, araçların üç açıdan (sağ-sol-üst) X-ray görüntüsünün geri yansıma (backscatter) teknolojisi ile alınarak, iletim (transmisyon) X-ray sistemiyle entegre bir yapıya sahip üç boyutlu düzlemde çok katmanlı imaj inceleme yeteneğiyle çalışan ve dünyada az sayıda ülkede kullanılan Geri Yansıma (Backscatter) Teknolojili X-ray Tarama Sistemi İpsala Gümrük Kapısında hizmete alınmıştır.

Ayrıca, İpsala Gümrük Kapısı Tır çıkış sahasına Yap-İşlet-Devret (YİD) modeliyle yeniden yapılandırılması projesi kapsamında işletmeciler tarafından temin edilen 1 adet yarı sabit X-Ray tarama sistemi, Tekirdağ Asyaport Limanı'na işletmeciler tarafından temin edilen 1 adet hızlı X-Ray tarama sistemi, Akçakale Gümrük Kapısı'na Bakanlığımız bütçe kaynaklarıyla temin edilen 1 adet Mobil X-ray tarama sistemi, Öncüpınar Gümrük Kapısı'na Bakanlığımız bütçe kaynaklarıyla temin edilen 1 adet Yarı Sabit X-ray tarama sistemi kurularak faaliyete geçirilmiştir.

2021 yılı yatırım bütçesi kapsamında temin edilen ancak pandemi nedeniyle üretim sürecinde gecikme yaşanan 1 adet mobil X-Ray tarama sisteminin Pazarkule Gümrük Kapısı'na, 1 adet yarı sabit X-Ray tarama sisteminin ise Habur Gümrük Kapısı'na, 4 adet ZBV MobilVan X-ray

Tarama Sistemi kurulumlarının 2022 yılı Mart ayında ihtiyaç planlaması yapılan gümrük idarelerine gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 30: 2017-2021 Yılları Tarama Sistemleri

TARAMA SİSTEMLERİ	2017	2018	2019	2020	2021
ARAÇ VE KONTEYNER TARAMA SİSTEMLERİ	57	62	65	68	72
TREN TARAMA SİSTEMİ	2	2	2	2	2
BAGAJ TARAMA CİHAZLARI (SABİT VE MOBİL)	100	114	119	133	146
KARGO TARAMA CİHAZLARI (SABİT VE MOBİL)	17	17	17	17	17
TOMOGRAFİK BAGAJ X-RAY CİHAZI (CT)	-	1	1	1	1
YUTUCU TESPİT SİSTEMİ	-	1	1	1	1

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

2021 yılında Bakanlığımızın kaçakçılıkla mücadelede kara, deniz ve hava gümrük kapılarında etkin bir gümrük gözetim ve denetim hizmetinin sağlanabilmesi amacıyla teknik cihaz ve malzeme alımı yapılmış ve ihtiyaç duyan birimlerimize gönderilmiştir. Kaçakçılıkla mücadele amacıyla temin edilen tarama sistemler ve teknik cihazların yıllar itibarıyla mevcut durumları aşağıdaki tablolarda görülmektedir:

Tablo 31: 2017-2021 Yılları Teknik Cihaz Sayıları

TEKNİK CİHAZLAR	2017	2018	2019	2020	2021
VİDEOSKOP	82	97	97	106	122
YOĞUNLUK ÖLÇÜM CİHAZI	127	162	173	173	180
UYUŞTURUCU VE KİM. MAD. TEŞHİS CİHAZI	15	20	24	27	30
FİBERESKOP	25	25	25	25	25
TERAHERTZ YOLCU GÖRÜNTÜLEME SİS.	1	5	9	10	10
SABİT VE MOBİL RADYASYON İZLEME SİS. (RİS)	66	89	116	152	154
RADYASYON EL DEDEKTÖRÜ	24	24	68	73	96
KİŞİSEL RADYASYON DEDEKTÖRÜ	230	230	292	292	302
CO2 ÖLÇÜM CİHAZI	46	70	80	80	95
ATS (Mobil Ünitesi)	10.217	10.214	7.226	9.726	6.938
TELEFON VERİ ALMA SETİ	9	9	9	9	9

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

5.9. Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Hizmetleri

Risk Değerlendirme Faaliyetleri: Bakanlığımızca gümrük idaresindeki işlemlerin mümkün olduğu ölçüde hızlanması, idarelerdeki yığılmaların önlenmesi ve dış ticaret erbabına kaliteli ve hızlı hizmet sunulması amacıyla risk analizi ve hedefleme teknikleri kullanılmaktadır.

Bu çerçevede 2021 yılında sürdürülen çalışmalar sonucunda belirlenen risk kriterleri de Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri (BİLGE) sistemine tanıtılarak, gümrük kontrolleri bu kriterler doğrultusunda gerçekleştirilmiş ve söz konusu kontrollerde seçicilik sağlanmıştır.

Bununla birlikte, risk analizi çalışmalarında etkinliğin artırılması ve Bakanlığımızın sahip olduğu yüksek ölçekli verinin, en verimli ve modern yöntemlerle analiz edilmesi ile gerçek zamanlı olarak daha riskli alanlara yoğunlaştırılması amaçları doğrultusunda “Risk Analizlerinde Bütünleşik Veri Analitiği Projesi” çerçevesinde çalışmalar sürdürülmüştür. Proje kapsamında, 2021 yılında yürütülen çalışmalarla; makine öğrenmesi, yapay zeka ve tahminleme modelleri gibi istatistiki tekniklerin risk analizleri çalışmalarında ve risk kriterlerinin oluşturulmasında kullanılması sağlanmıştır.

Merkezi ve yerel düzeyde yürütülen risk analizi çalışmaları sonucunda, 2021 yılında ithalat işlemlerinde sarı hat oranı %59.7, yeşil hat oranı %25 ve kırmızı hat oranı %15.3 seviyesinde gerçekleşirken, ihracat işlemlerinde ise sarı hat oranı %51.6, mavi hat oranı %31.8, yeşil hat oranı %13.8 ve kırmızı hat oranı %2.8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sonradan Kontrol Uygulaması: 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun Eşyanın Tesliminden Sonra Beyanın Kontrolü başlıklı 73’üncü maddesinin birinci fıkrasında, gümrük idarelerinin eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticari işlemlere ilişkin ticari belge ve verileri kontrol edebileceği hüküm altına alınmıştır. 2021 yılı itibarıyla 13’üncü Sonradan Kontrol Programı gerçekleştirilmiştir.

2021 yılında, veri madenciliği sistemi ve risk analizleri kapsamında oluşturulan nitelikli profiller esas alınarak belirlenen firmalar ile yetkilendirilmiş yükümlü sistemi içerisinde olmakla birlikte henüz sonradan kontrol sistemi içerisinde yer almayan firmaların da olduğu firmalar belirlenerek kullanılan kriter seti ve ağırlıkları güncel gelişmeler ışığında yenilenerek daha etkin bir planlı sonradan kontrol programı hazırlanması sağlanmıştır.

Tablo 32: Sonradan Kontrole Tabi Tutulan Firma Sayıları

Yılı	Sonradan Kontrol Programı Kapsamı Firma Sayısı	Plan Dışı Sonradan Kontrole Alınan Firma sayısı	Toplam
2017	250	102	352
2018	250	79	329
2019	250	172	422
2020	270	158	428
2021	280	82	362

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Yıl içerisinde yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları sonucunda, gümrük işlemlerinde şüphe tespit edilmesi nedeniyle 2021 yılında plan dışı sonradan kontrol kapsamında 82 ithalatçı firma denetlenmiştir.

İkincil Kontrol İşlemleri: 2020 yılında ikincil kontrol işlemleri analize dayalı ve tamamen elektronik ortam üzerinden Karar Destek Sistemi, GÜVAS, BİLGE Sistemi, Tahsilat Takip

Programı, Kaçakçılık Bilgi Bankası ve ilgili diğer programlar kanalıyla, ülke genelini kapsar tarzda yürütölmeye devam edilmiştir. İşlem gören gümrük beyannameleri risk analizine dayalı şekilde ikincil kontrole tabi tutularak, gümrük idaresine yapılan beyanın doğruluğu, beyanname ve eklerinin yanı sıra yükümlünün ticari belge ve verileri üzerinde de inceleme ve bulunması halinde eşyanın fiziki muayenesi yoluyla kontrol edilebilmektedir.

Tablo 33: 2021 Ek Tahakkuk Kararları ve Ceza Kararları Toplamı

İkincil Kontrol (TL)	Sonradan Kontrol (TL)	TOPLAM (TL)
1.678.676.725 TL	263.736.440 TL	1.942.413.165 TL

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Projeler ve Diğer Hususlar: 2021 yılında, Ticaret Bakanlığı Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi (TBVAMM) kapsamında 2 yeni proje üzerinde çalışılmıştır.

- “İleri İş Analitiği Otomasyonu” projesiyle gümrük idareleri tarafından düzenlenen ceza kararlarıyla ilgili geçmişe yönelik otomasyona dayalı tarama imkânı sağlayacak bir altyapı kurulması ile hem hız ve verimliliğin artırılması hem de daha önceden bulunması mümkün olmamış gözden kaçan beyannamelerin bulunarak vergi kaybının azaltılması hedeflenmiştir.
- “Kıymet Saptırmalarının Tespiti” projesi kapsamında ise gümrükte eşyanın beyan edilen kıymetlerinin aynı veya benzer ürönlere göre olağan dışı bir şekilde gözlemlenmesi ve şüpheli tespit edilmesi durumu ile konunun araştırılıp incelenmesi çerçevesinde geçmiş veriler kullanılarak kıymet saptırmaları ve tutarsız girişlerin kontrolü için geliştirilen kurallar ve analitik yaklaşımlarla doğru kıymetlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

İstatistik, Analiz ve Değerlendirme İşlemleri:

-Analiz İşlemleri: Dış ticaret istatistiklerine ilişkin ham veriler üzerinde uluslararası (EUROSTAT, BM) metodoloji ve standartlara göre veri doğrulama ve kontrol işlemleri yapılmaktadır. 2021 yılı itibarıyla resmi dış ticaret istatistiklerinin hem Özel Ticaret Sistemi (ÖTS) hem de Genel Ticaret Sistemi (GTS)’ne göre hazırlanması ve açıklanması için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile ortak çalışmalar tamamlanmıştır. Bu kapsamda, veri kalitesinin iyileştirilmesi faaliyetlerine devam edilmektedir. Ocak 2021 itibarıyla GTS kapsamında Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi (ETGB) verileri ve değeri istatistiksel eşiğin (100 \$) altında olan eşya verileri Bakanlığımızca açıklanan geçici dış ticaret istatistiklerine ve TÜİK ile birlikte açıklanan resmi dış ticaret istatistiklerine dâhil edilmiştir.

Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamında her yıl yayınlanan ithalat rejim kararı doğrultusunda değışen Türk Gümrük Tarife Cetveli’ne esas olarak SAS Programı’nda yapılan güncelleme çalışmaları çerçevesinde; tarife, isimlendirme, geçiş, sınıflama, ortalamalar ve güven aralığı işlemleri gerçekleştirilmektedir. Resmi dış ticaret istatistiklerinin hazırlanmasına yönelik yapılan analizlerde SAS Programı aracılığıyla analiz işlem sürelerinin kısaltılması ve sistem kapasitesinin artırılmasına ilişkin çalışmalar tamamlanmış olup gerekli güncellemelere devam edilmektedir. Öte yandan, yeni kurulan bölge müdürlükleri, gümrük müdürlükleri ile yeni ülke ve ülke gruplarına ilişkin kodlar tanımlanarak RİP kapsamındaki istatistikler de güncel koda göre üretilecek şekilde yapılandırılmaktadır.

-Yayın Dağıtım İşlemleri: Gümrük işlemleri tamamlanarak Bakanlığımız veri ambarına aktarılan ihracat ve ithalat işlemlerine ilişkin ham veriler üzerinden gerek Bakanlığımız gerekse çeşitli kurum ve kuruluşlardan gelen istatistiki bilgi talepleri karşılanmaktadır. Resmi olmayan geçici dış ticaret verilerini içeren “Aylık Dış Ticaret, Şirket, Esnaf ve Kooperatif Veri Bülteni” her ayın ikinci gününde Bakanlığımız resmi internet sayfası ve intranette yayınlanmaktadır. Bakanlık istatistikleri de yine resmi internet ve intranet sayfasında paylaşılmaktadır.

Bakanlığımız yeni veri ambarı Karar Destek Sistemi (KDS), Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin kullanımına açılmış olup istatistik yönüyle birimler ile iş birliği, koordinasyon ve sekreteryaya işlemleri gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan, İstatistik Raporlama Projesi kapsamında oluşturulan Küp Bilgi Sistemi (KÜBİS) Bakanlığımız merkez teşkilatı birimlerinin kullanımına açılmıştır. Söz konusu sistem ile KDS idari kayıtlarının, GTS ve ÖTS verilerinin kolay ve hızlı bir şekilde sorgulanması sağlanmıştır. İlgili birimlere KÜBİS’in kullanımına ilişkin eğitimler verilmiştir. KÜBİS’in esnek yapısı sayesinde birimlerin ihtiyaçlarına göre düzenlemeler yapılabilmektedir.

-Protokoller: Bakanlığımız ve diğer kurumlar arasında veri paylaşımını düzenlemek amacıyla 116 adet veri paylaşım protokolü (ek protokoller dâhil) imzalanmıştır. 2021 yılında ise 12 adet veri paylaşım protokolü imzalanmıştır.

-Sınır Ötesi E-Ticaret İstatistiklerinin Derlenmesi: TCGB ve ETGB verilerindeki elektronik ticaret yoluyla gerçekleştirilen kayıtların doğru girilmesine yönelik çalışmaların yapılması ve söz konusu kayıtlardan 2022 yılı Sınır Ötesi E-Ticaret hacminin hesaplanması amaçlanmaktadır.

-Sistem Alt Yapısının Yenilenmesi: Bakanlığımız ilgili birimlerinin ortak çalışmasıyla geçici ve resmi dış ticaret istatistikleri üretim çalışmaları kapsamında kullanılan SAS’ta veri ambarı sistemi sunucusu Oracle devre dışı bırakılarak yerine Netezza sunucusu faaliyete alınacaktır.

-Aylık Dış Ticaret, Şirket, Esnaf ve Kooperatif Veri Bülteninin Yeniden Tasarlanması: Her ayın ikinci gününde Bakanlığımız resmi internet sayfası ve intranette yayımlanmakta olan “Dış Ticaret, Şirket, Esnaf ve Kooperatif Veri Bülteni”nin tasarım ve içeriğine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Yapılacak düzenleme ile söz konusu bültenin görsel açıdan güncellenmesi ve ilgili aya ait geçici dış ticaret istatistiklerine ilişkin tabloların excel formatında internet sitesinde yayımlanmasıyla kullanıcılar için verinin işlenmesi açısından kullanım kolaylığının sağlanması amaçlanmaktadır.

-Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi (TBVAMM): Bakanlığımız, görev alanına giren faaliyetlerde birçok verinin üretilmesinden ve kullanılmasından sorumludur. Bakanlığımızın temel fonksiyonlarını oluşturan iç ve dış ticaret ile gümrük işlemleri gerçekleştirilirken, bunlara ilişkin oluşan verilerin toplanması, işlenmesi ve güvenli ortamlarda korunması gerekmektedir.

Bu ihtiyaçlara cevap vermek üzere daha iyi, daha hızlı, daha ucuz ve tekrarlanabilir analitik ve raporlama fonksiyonlarını mümkün kılan veri seti, araçlar, beceriler ve kurumsal kültür oluşturmayı amaçlayan Ticaret Bakanlığı Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi (TBVAMM) Projesi, Bakanlığımız ve ticaret ekosistemindeki paydaşlar için tahminleme, simülasyon ve

erken uyarı/alarm gibi son teknoloji analitik çözümler ile Bakanlığımızın stratejik hedeflerini destekleyecektir.

Projenin tamamlanmasıyla;

- Tekilleşmiş, temizlenmiş ve entegre veri yapısı oluşturulması,
- Yapay zeka ve makine öğrenmesi bazlı analitik fonksiyonlar geliştirilmesi,
- Simülasyon, tahminleme, uyarı vb. kabiliyetlere haiz gelişmiş ekonometrik modeller üretilmesi,
- Veri bilimi konusunda yetişmiş insan kaynağına sahip olunması hedeflenmektedir.

Proje 6 adet fazdan oluşmaktadır. Anılan proje kapsamında Bakanlığımızın ihracat, ithalat, gümrükler, iç ticaret, tüketici, serbest bölgeler, risk yönetimi, esnaf ve sanatkârlar, kooperatifçilik, ürün güvenliği, serbest ticaret anlaşmaları gibi temel hizmet alanlarında 23 adet iş senaryosu geliştirilecektir.

2021 yılında projenin ikinci fazında yer alan 6 adet senaryo (Yapay Zeka Teknolojisi ile Menşe Saptırmalarının Tespiti ve Gerçek Menşenin Tahminlenmesi, Serbest Bölgeler Etki Analizi, Konşimento Form Bilgilerinin, Özet Beyan ve Gümrük Beyan Bilgileri ile Metin Analitiği Bazlı Çapraz Kontrolü, Hal Kayıt Sistemi Verilerinin Analizi ve Erken Uyarı Sistemi, Ürün Tanımları ile GTİP Kodları Eşleştirilmiş Olan Eşyanın İthalat ve İhracatında Belge ve Vergilerin Simülasyonu, Sektörel İthal Girdi Bağımlılığı Analizi) tamamlanarak iş birimlerinin kullanımına açılmıştır. Söz konusu senaryoların muayene ve kabul işlemleri 02 Haziran 2021 tarihinde tamamlanmıştır.

Bunlarla beraber hâlihazırda 29 Mart 2021 tarihli Proje Koordinasyon Kurulu Kararı ile belirlenen üçüncü faz senaryolarına başlanmıştır. Senaryoların geliştirilmesine ilişkin firma ve Bakanlığımız iş birimleri ile toplantılar sürdürülmektedir. Üçüncü fazda yer alan bu senaryoların (İleri İş Analitiği Otomasyonu, İhracat İçin Ülke/Ürün Matrislerinin Oluşturulması ve Makine Öğrenimi Teknolojisi ile Talep Tahminleme, İç Ticaret Fiyat Hareketleri Analizi, Devlet Desteklerinin Firma, Sektör ve Ürün Bazında Etki Analizi, Ticaret Anlaşmalarının Simülasyonu ve Etki Analizi, Kıymet Saptırmalarının Tespiti) tamamlanma aşamasına gelinmiştir.

Diğer taraftan, Ticaret Bakanlığı Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezi ile daha iyi, daha hızlı, daha ucuz ve tekrarlanabilir analitik ve raporlama fonksiyonlarını mümkün kılan veri seti, araçlar, beceriler kazanılarak veri analitiği çalışmalarının Bakanlığımız insan kaynağı ile yapılması için eğitim çalışmaları kapsamında muhtelif birimlerden katılımcılar video konferans yöntemi ile eğitim almıştır.

-Müşteri Odaklı Lojistik Bilgi Sistemi: Yeni dünya düzeninde gümrükler, eşyanın sınır ötesine uzanan yolculuğunun her aşamasını dikkatle izlemek, lojistik süreç içerisinde yer alan tüm unsurları, yani alıcı, gönderici, nakliyecisi, müşavir, komisyoncu, eşyanın gerekli kontrollerini gerçekleştiren diğer tüm kurum ve kuruluşları, eşyanın yolculuğu boyunca onun statüsüne bağlı olarak ortaya çıkan işlem ve kuralları da lojistik zincirin etkinliğini ve güvenliğini sağlayacak şekilde yönetmek zorundadır. Bu kapsamda birçok ülke, hâlihazırda, gümrük işlem sürelerinin ölçülmesi ile ilgili olarak, yıllık raporlar oluşturup yayımlamaktadır. Bununla birlikte, konuyu basit bir “raporlama” işinden daha ileri bir aşamaya taşıyarak, onu bir tür lojistik yönetim sistemine dönüştüren ülkeler de mevcuttur.

Anılan Proje 3 temel sac ayağı üzerine kurulmuştur:

- İthalat ve ihracat işlemlerinin anlık takibi (GET-APP),
- İthalat ve ihracat sürelerinin dönemsel ölçümü ve tahmin (SHIP),
- Süreçlerdeki aksaklıklarının giderilmesine destek (Süreç İyileştirme).

“Gümrük Eşya Takip ve Analitik Performans (GET-APP)” programı ile dış ticaret erbabına gümrük işlemlerini anlık olarak takip etme imkânı sunulmaktadır; elektronik izin, ceza kararı gibi belgelere kolay ve güvenli erişimi sağlamıştır. İthalat ve ihracat işlemlerinin anlık takibini mümkün kılan Gümrük Eşya Takip ve Analitik Performans Programı (GET-APP) uygulaması 2017 yılı Kasım ayından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Dönemsel ölçüm ve tahmin hedefi kapsamında, veri madenciliği yöntemleri de kullanılarak, ithalat ve ihracat ortalama sürelerini grafik ve tablolar ile sunan gösterge paneli (SHIP) verileri 2019-2020 yılları için güncellenmiştir. 2021 yılında, GET-APP ile ilgili firmalara telefon, mail, e-dilekçe yolları ile teknik destek vermeye devam edilmiştir.

-Dış Ticaret İşlemleri Raporlama Sistemi ve Gümrük Performans Takip Sistemi: “Dış Ticaret İşlemleri Raporlama Sistemi” ve “Gümrük Performans Takip Sistemi”nin devreye alınmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Dış ticaret erbabının, Bakanlığımız sistemlerinde yer alan gümrük işlemlerine ilişkin veriler üzerinden kendi performans takibini yapabilmesini

sağlayacak raporlama ve izleme sisteminin kurulması hedefiyle “Dış Ticaret İşlemleri Raporlama Sistemi”, gümrük idarelerine ait performansın farklı değişkenler açısından izlenilmesine olanak sağlayan Bakanlık içi bir görüntüleme ve takip sisteminin kurulmasını teminen “Gümrük Performans Takip Sistemi” geliştirilmiştir. Anılan iki çalışma Cumhurbaşkanlığı’nın V. 180 Günlük İcraat Programında da takip edilen eylemler arasında yer almaktadır.

Bakanlık Koordinasyon İşleri:

-Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı: 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda Bakanlığımızın ve ilgili/ilişkili kuruluşlarımızın sorumluluğunda 65 tedbir ve bu tedbirlere bağlı 103 faaliyet ve 30 performans göstergesi yer almaktadır. Diğer yandan, 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 25 Ekim 2021 tarih ve 31639 sayılı (Mükerrer) Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Programda Bakanlığımız ile ilgili ve ilişkili kuruluşların sorumluluğunda 37 tedbire bağlı 57 faaliyet ve 22 performans göstergesi bulunmaktadır.

-Ekonomi Reformları Eylem Planı (EREP): Eylem Planı’nda Bakanlığımızın ve ilgili/ilişkili kuruluşlarımızın sorumluluğunda bulunan toplam 20 adet eylem yer almaktadır. Söz konusu eylemlere ilişkin izleme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

-Cumhurbaşkanlığı 180 Günlük İcraat Programı: 1 Ocak 2021-30 Haziran 2021 tarihlerini kapsayan IV. 180 Günlük İcraat Programı çerçevesinde Bakanlığımızın 11 eylemi bulunmaktadır. 1 Temmuz 2021-31 Aralık 2021 tarihlerini kapsayan V. 180 Günlük İcraat Programında Bakanlığımızın 17 adet eylemi yer almaktadır. 1 Ocak 2022-30 Haziran 2022 tarihlerini kapsayan VI. 180 Gün İcraat Programı hazırlık çalışmaları çerçevesinde Bakanlığımızın 17 adet eylem önerisi Cumhurbaşkanlığı onayına sunulmuştur.

-Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Çalışmaları: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK), Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY başkanlığında Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ’un da dahil olduğu üyelerce toplanmaktadır. YOİKK’in sekretarya faaliyetleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından icra edilmekte, teknik düzeydeki çalışmalar ise her eylem planı döneminde belirlenen Çalışma Grupları tarafından yürütülmektedir. Buna göre oluşturulan Ticaret Çalışma Grubu’nun Başkanlığı Bakanlığımızca yürütülmektedir. YOİKK 2021 Yılı Eylem Planı’nda yer alan Ticaret Çalışma Grubu eylemleri ile Bakanlığımızın sorumlu ve ilgili kurum olarak yer aldığı eylemlere ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca, YOİKK çerçevesinde takip edilen; Türkiye İhracatçılar Meclisi’nin (TİM) koordinasyonunda olan Küresel Yenilik Endeksi ile Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi eşgüdümünde olan Uluslararası Doğrudan Yatırım Stratejisi’ne yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

5.10. İç Ticaret Hizmetleri

Ticaret Sicili ve Şirketlere Yönelik Faaliyetler: 2021 yılı içerisinde ticari işletmelerimiz, ticaret şirketlerimiz ve girişimcilerimize yönelik olarak şu faaliyetler yürütülmüştür.

7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanunun 27 ilâ 34’üncü maddeleri ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun muhtelif maddelerinde değişiklik

yapılmış, söz konusu değişikliklerle payları kayden izlenmeyen anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetleri ile bu senetlere sahip olanların Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)'na bildirilmesi ve kayıt altına alınması öngörülmüştür. 6102 sayılı Kanun'da hamiline yazılı paylara ilişkin yapılan değişikliklere istinaden MKK'ye yapılması öngörülen bildirim ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alınacak ücretlerin ve yine pay sahipleri çizelgesinin sağlanmasının usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ 06.04.2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. MKK tarafından Hamiline Pay Kayıt Sistemi (HPKS) ise 6 Nisan 2021 tarihinde uygulamaya alınmıştır. 31.12.2021 tarihi itibarıyla HPKS'de 1.979 anonim şirkette 6.920 pay sahibi adına 455.420 senet kayıt altına alınmıştır.

7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 22'nci maddesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 40'ıncı maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiştir. Anılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan "Şirket Kuruluş Sözleşmesinin Ticaret Sicili Müdürlüklerinde İmzalanması Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" 20.02.2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğde yapılan düzenleme ile gerçek kişi tacir ile tüzel kişi tacir adına imzaya yetkili olanların imzalarının, bunların ticaret siciline tescili sırasında, öncelikli olarak, kamu kurum ve kuruluşlarının veri tabanlarında tutulan imza verilerinden elektronik ortamda temin edilerek Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS)'ne kaydedilmesi öngörülmüş ve bu suretle imza beyanı verilmesi için ticaret sicili müdürlüğüne gidilmesi zaruretinin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. İmza beyanlarının elektronik ortamda temin edilmesi hususunda Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü arasında entegrasyon çalışmaları tamamlanmıştır.

7341 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 17'nci maddesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 543'üncü maddesinde değişiklik yapılarak tasfiye sonunda kalan varlığın dağıtılması için beklenmesi gereken altı aylık süre üç aya düşürülmüştür. Böylece şirketlerin tasfiye süreçlerinin daha kısa sürede tamamlanması mümkün hale gelmiştir.

Kuruluş ve esas sözleşme değişikliği Bakanlık iznine tabi şirket işlemleri kapsamında, 2021 yılında 210 şirket kuruluşuna ve 807 esas sözleşme değişikliğine izin verilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1524'üncü maddesi ile Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik uyarınca, bağımsız denetime tabi sermaye şirketlerinin internet sitesi açma yükümlülüğü bulunmaktadır. Şirketler bu yükümlülüklerini, Bakanlığımızdan lisans alan özel hukuk tüzel kişisi niteliğindeki Merkezi Veri Tabanı Hizmet Sağlayıcılarından (MTHS) hizmet almak suretiyle de yerine getirebilmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızdan faaliyet izni alarak bu kapsamda hizmet sunan 4 adet MTHS bulunmaktadır. 2021 yılı içinde MTHS'lerce 493 sermaye şirketine hizmet vermeye başlanmış olup güncel olarak hizmet verilen toplam şirket sayısı 31.12.2021 itibarıyla 5.312'ye ulaşmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1527'nci maddesi ve Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik uyarınca, anonim şirketler genel kurullarını Bakanlığımızca yetkilendirilen Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından oluşturulan

Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden yapabilmektedir. Payları borsaya kote olan şirketlerin genel kurullarını elektronik ortamda yapmaları zorunludur. 2021 yılı içinde 480 adet genel kurul elektronik ortamda yapılmış olup elektronik ortamda yapılan genel kurul sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 3.871'e ulaşmıştır. Elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantılarına 163.673 kişi elektronik ortamda, 44.559 kişi ise fiziki ortamda katılım sağlamıştır.

Tarım Ürünleri Ticareti:

-Lisanslı Depoculuk ve Ürün İhtisas Borsacılığı: Uzun süreli depolanabilen ve standardize edilebilen hububat, baklagiller, yağlı tohumlar, pamuk, fındık, zeytin, kuru kayısı ve Antep fıstığı gibi tarım ürünlerinin muhafazası ve ticaretine yönelik bir sistem olan lisanslı depoculuk sisteminde, tarım ürünlerinin sınıf ve kaliteleri yetkili sınıflandırıcı laboratuvarlarca belirlenmekte, ardından modern altyapıya sahip lisanslı depolarda depolanmakta ve bu ürünlerin ticareti, ürünün mülkiyetini temsilen lisanslı depo işletmesince düzenlenen elektronik ürün senetleri vasıtasıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsası'nda yapılmaktadır.

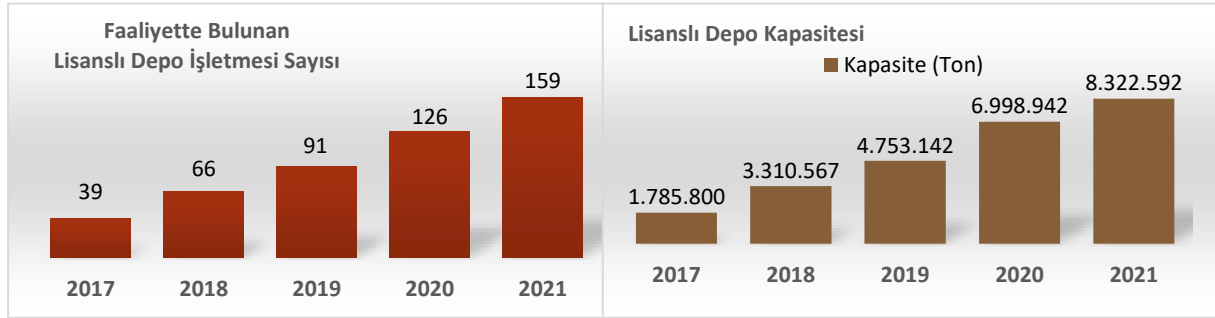

2021 yılı sonu itibarıyla toplam 256 adet şirkete Bakanlığımızca lisanslı depo işletmesi kuruluş izni verilmiştir. Bu şirketlerden 159 adedi Bakanlığımızdan lisans alarak faaliyetine başlamıştır. Faaliyete geçen 159 lisanslı depo işletmesine ait Adana, Adıyaman, Afyon, Aksaray, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Batman, Bursa, Çanakkale, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, İstanbul,

İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Nevşehir, Sakarya, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Tekirdağ ve Yozgat'ta yer alan toplam 226 tesiste lisanslı depoculuk faaliyetleri yürütülmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla Ülkemizde lisanslı depo kapasitesi hububat alanında 8.236.992 tona, pamuk alanında 53.500 tona, zeytin alanında 13.500 tona, fındık alanında 11.600 tona, kuru kayısı alanında 5.000 tona, Antep fıstığı alanında 4.000 tona ve toplamda ise 8.322.592 tona ulaşmıştır. Kuruluş izni almış olan 256 şirketin tamamının lisans alması durumunda ulaşılması öngörülen toplam kapasite ise 15.606.115 tondur.

Ayrıca, ürünlerin depoya konulmasından önce analizini yapmakla görevli olan yetkili sınıflandırıcıların sayısı 23'e, analizlere itiraz olması halinde ürünleri yeniden analiz etmekle ve yetkili sınıflandırıcıların denetimini yapmakla görevli olan referans yetkili sınıflandırıcıların sayısı ise 4'e ulaşmıştır. Lisanslı depoculuk sistemi 2021 yılı içerisinde hızlı bir gelişme ve yaygınlaşma göstermiştir. 2021 yılında bir önceki yıla göre faaliyetteki lisanslı depo işletmesi sayısı % 26,19 artış gösterirken, lisanslı depo kapasitesinde % 18,91 artış sağlanmıştır.

Grafik 8: Sistemin Yıllara Göre Gelişimi

Bakanlığımızca Elektronik Kayıt Kuruluşu olarak yetkilendirilen MKK'nin kurmuş olduğu sistem üzerinden lisanslı depo işletmeleri tarafından elektronik ürün senetleri oluşturulmakta ve elektronik ürün senetlerine ilişkin tüm işlemler anılan kuruluş nezdinde elektronik ortamda yapılmaktadır. 2021 yılında 6.729.088 tonluk elektronik ürün senedi alım satımına konu edilmiş olup elektronik ürün senedi işlem hacmi 18.502.981.283 TL olarak gerçekleşmiştir.

- Sebze ve Meyve Ticareti: Ülkemiz uygun iklim koşulları, doğal özellikleri ve üretim alanları bakımından önemli bir sebze ve meyve üretim potansiyeline sahiptir. 2021 yılı TÜİK verilerine göre Ülkemizde sebze üretim miktarı 31 milyon 800 bin ton, meyve üretim miktarı ise 24 milyon 900 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Toplam 56 milyon 700 bin tonluk sebze ve meyve üretimi ile Ülkemiz, dünyada sayılı ülkeler arasında yer almaktadır.

Değeri 50 bin Türk lirası ve altındaki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetine başvurunun zorunlu olması ve değeri 50 bin Türk lirası ve üstündeki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetinin vereceği kararların asliye ticaret mahkemesine delil olarak ileri sürülebilmesine ilişkin parasal sınırın 174.457,20 TL'ye artırılmasını ve bu parasal sınırın 01.01.2022 tarihinden itibaren uygulanmasını teminen "5957 sayılı Kanunun 10'uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bürokrasinin azaltılması çalışmaları kapsamında, tüzel kişileri temsile yetkili kişilerin bilgilerinin Hal Kayıt Sistemi (HKS) üzerinden görülebilmesine yönelik HKS ile Bakanlığımız Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) arasında entegrasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Söz konusu çalışma ile Hal Kayıt Sistemi'ne bildirimci kaydı işlemlerinde, tüzel kişileri temsile yetkili kişilerin bilgilerine ulaşılması sağlanmış ve Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik'te değişiklik yapılarak tüzel kişi kaydında alınan imza sirküleri belgesi kaldırılmıştır. "Sebze ve Meyvelerin Toptan ve Perakende Ticaretinde Uyulması Gereken Standartlar Hakkında Tebliğ" 29.06.2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ ile sebze ve meyvelerin taşınmasında kullanılan ambalajlara, üretim ve kullanım şekilleri ile ebatları açısından standart getirilmiş, belirlenen ürünlerin olumsuz hava koşullarından etkilenmemelerini teminen frigorifik araçlarla taşınması öngörülmüş, depolama alanları için zorunlu standartlar belirlenmiş ve sebze ve meyvelerin tüketiciyle bulunduğu en önemli noktalar olan ve önemli oranda ürün zayıyatının gerçekleştiği perakende satış noktalarında belirlenen sebze ve meyvelerin soğutuculu reyonlarda satışa sunulması zorunlu kılınmıştır. Piyasanın bu standart uygulamalara adaptasyonu için de 2022 yılı Temmuz ayı sonuna kadar bir geçiş süresi öngörülmüştür.

Sebze ve meyve zayırlarının azaltılması için soğuk zincir oluşturulmasını temin etmek amacıyla Bakanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında yürütülen çalışmalar sonucunda, Küçük ve Orta lekli işletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından toptancı hallerinde faaliyet gösteren tüccar, komisyoncu meslek mensupları ile sebze ve meyve taşımacılığı yapan lojistik firmalarının desteklenmesi kapsamında ‘‘Sebze ve Meyve Soğuk Zincir Finansal Kiralama Destek Programı’’ yürürlüğe konulmuştur.

Haksız Fiyat ve Stokuluğa Yönelik Faaliyetler: Bakanlığımıza intikal eden fahiş fiyat artışlarına yönelik şikâyet başvurularına istinaden Türkiye genelinde başta büyükşehirler olmak üzere, ticaret il müdürlükleri koordinasyonunda marketler, pazar yerleri ve toptancılarda temel gıda ve tktim ürünlerine yönelik 81 ilde denetimler yapılmıştır. Denetimlerde, arz-talep dengesiyle uyumayan fiyat artışları gözlemlenen ürünler tespit edilerek, denetlenen firmalardan savunma alınmak suretiyle ürünlerin alış ve satış faturaları gibi gerekli bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Firmaların savunmaları ve temin edilen bilgiler değerlendirilmek üzere Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu’na sunulmuştur.

Bakanlığımız koordinesinde Adalet, Hazine ve Maliye, Sanayi ve Teknoloji ile Tarım ve Orman Bakanlıkları ve TOBB ile TESK temsilcileriyle üretici ve tktici örgütleri ile perakende sektörünü temsil eden ve toplam 13 üyeden oluşan Kurul tarafından fahiş fiyat artışı yaptığı tespit edilen firmalara 2021 yılı için belirlenen yeniden değerleme oranı uyarınca, 10.911 Türk lirasından 109.110 Türk Lirasına, stokçuluk faaliyetinde bulunanlara ise 54.555 Türk lirasından 545.550 Türk lirasına varan idari para cezası uygulanmıştır.

Stokulukla mücadelede cezaların etkinliğinin artırılması ve caydırıcılığın sağlanması temin etmek üzere 6585 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tkticinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunanlara uygulanan idari para cezasının alt ve st sınırı yeniden belirlenmiştir. Bu kapsamda, caydırıcılığın

artırılması amacıyla 50 bin lira olan alt sınır 100 bin liraya, 500 bin lira olan üst sınır ise 2 milyon liraya çıkarılmıştır.

Öte yandan, sıfır kilometre araç fiyatlarının düşürülmesini amaçlayan 12.08.2021 tarihli ve 4373 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı sonrasında, Bakanlığımıza ulaşan şikâyet başvurularına istinaden Bakanlığımız müfettişlerince denetimler başlamıştır. Söz konusu denetimlerden, sonuçları Bakanlığımıza ulaşan raporların Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu'nda görüşülmesi sonucunda ise bir otomotiv bayine stokçuluk yaptığı gerekçesiyle ceza üst sınırı olan 545.550 Türk lirası idari para cezası verilmiştir.

Diğer taraftan, zincir marketlerde özellikle temel gıda ve ihtiyaç maddelerinde fahiş fiyat artışları olduğuna ilişkin Bakanlığımıza ulaşan şikâyet başvurularına istinaden Bakanlığımız müfettişlerince, ülke genelinde faaliyet gösteren, en yaygın şube ağına sahip zincir marketlerin 2021 yılı içerisinde, aşağıdaki tabloda yer alan ürünlerin satışında fahiş fiyat artışı yapıp yapmadığının tespiti amacıyla inceleme başlatılmıştır.

Tablo 34: Denetime Konu Temel Gıda ve İhtiyaç Maddeleri

Bakliyat	Yağlar	Et ve Et Ürünleri	Süt ve Süt Ürünleri	Sebze-Meyve	Temizlik Malzemeleri	Diğer Gıda
Pirinç	Ayçiçek Yağı	Dana Kıyma	Pastörize Süt	Patates	Çamaşır Deterjanı	Buğday Unu
Bulgur	Zeytinyağı	Dana Kuşbaşı	Beyaz Peynir	Salatalık	Bulaşık Deterjanı	Yumurta
Kuru Fasulye	Tereyağı	Bütün Tavuk	Kaşar Peynir	Domates	Tuvalet Kâğıdı	Zeytin
Kırmızı Mercimek		Tavuk Kanat	Yoğurt	Biber		Bebek Maması
Nohut		Sucuk		Elma		Makarna
				Şeftali		

Ayrıca, 2021 yılının son çeyreğinde fahiş fiyat artışları ile ilgili Bakanlığımıza yapılan şikâyetler nedeniyle 81 il valiliğine (ticaret il müdürlüklerine) haksız fiyat denetimlerinin gerçekleştirilmesi talimatı verilmiş ve bu kapsamda 81 ilde eş zamanlı olarak 15.09.2021 - 31.12.2021 tarihleri arasında ticaret il müdürlüklerince gerçekleştirilen haksız fiyat denetimlerinde toplam 14.181 firma ve 101.338 ürün denetlenmiştir.

Kurul göreve başladığı günden bu yana toplamda 17 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda, başta bakliyat ve sebze-meyve gibi temel gıda maddelerinin yanı sıra cerrahi maske ve dezenfektan ile koruyucu sağlık ürünleri gibi birçok ürün kategorisinde fahiş fiyat artışı yaptığı değerlendirilen 896 firmaya toplamda 25.448.428 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Taşınır Rehnine İlişkin Faaliyetler: KOBİ'lerimizin yanı sıra, tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü ve serbest meslek erbabımızın taşınır rehni karşılığında kredi kullanabilmesine imkân sağlayan Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu ile ticari aktörlerin finansmana erişiminin

kolaylaştırılması ve böylece daha fazla üretim ve yatırım yapabilmelerinin sağlanması hedeflenmiştir. Kanunun işleyişine ilişkin noktaları belirlemek üzere üç adet yönetmelik çıkarılmıştır. Kanun sayesinde, finansmana erişimde güvence olarak kullanmak üzere, stok, alacaklar, ham madde, kazanç ve iratlar, kira gelirleri, lisans ve ruhsatlar, ticari plaka ve ticari hat ile ticari projeler gibi ekonomik değeri olan her türlü taşınır teminat olarak gösterilebilmektedir. Rehin hakkının tesisi ve rehinli taşınırlara ilişkin aleniyetin sağlanması amacıyla Rehinli Taşınır Sicili faaliyete alınmıştır. Bu sicil, Bakanlığımızın yetkilendirmesi ile Türkiye Noterler Birliği tarafından tutulmakta ve işletilmektedir.

Taşınır Rehin Sicil Sisteminin (TARES) faaliyete alındığı 1 Ocak 2017 tarihinden 31 Aralık 2021 tarihine kadar sicil birimleri (noterlikler) tarafından 53.849'u tescil, 33'ü değişiklik, 11.816'sı terkin ile 182'si diğer işlem olmak üzere toplam 65.880 işlem gerçekleştirilmiştir. Bu işlemlere yönelik başvuruların 40.355'i elektronik ortamda, 25.155'i yazılı ortamda yapılmıştır. 370 işleme yönelik başvuru ise elektronik imza ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2017 tarihinden 31 Aralık 2021 tarihine kadar Taşınır Rehni Sicil Sistemi aracılığıyla 867 milyar TL, 96 milyar dolar ve 65 milyar avro güvence tutarı karşılığında finansman imkânı sağlanmıştır.

Elektronik Ticaret ve ETBİS: E-ticaret yapan işletmelerin kayıt altına alınması ve e-ticaret istatistiklerinin oluşturularak politika üretilmesi amacıyla Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) kurulmuştur. ETBİS ile e-ticaret faaliyetinde bulunan işletmeler kayıtlı hale gelmiş, e-ticaret işletmelerinin ulaşılabilir olması sağlanmıştır. E-ticaret faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişi sayısı ile elektronik ticaret hacmi gibi önemli veriler kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

ETBİS'e kaydolan ve bildirimde bulunan işletmelerin internet adresleri "www.eticaret.gov.tr" adresinden yayımlanmakta ve vatandaşlarımız bu ortamdan bilgilendirilmektedir. ETBİS'e 31.12.2021 tarihi itibarıyla 29.157 adet site ve 24.353 adet işletme kaydolmuştur.

ETBİS ve Elektronik Ticaret Bilgi Platformu'nda yer alan pek çok bilgi ve kaynağa "eticaret.gov.tr" adresinden ulaşılabilir. Bu sitede bulunan "Kayıtlı Site Sorgulama" seçeneği ile tüketicilerimiz, e-ticaret sitesinin ETBİS'e üye olup olmadığı bilgisine, e-ticaret sitesine ilişkin tanıtıcı bilgilere ulaşabilmektedir. Ayrıca e-ticaret bilgi kaynağı olarak tasarlanan platformumuzda bir E-Ticaret Akademisi yer almaktadır. Bu akademi üzerinden işletmelerimize ve tüketicilerimize online ve ücretsiz olarak e-ticaret sitesi kurulumundan e-ihracat yapılmasına kadar pek çok konuyu içeren 33 eğitim videosu ile 74 eğitim dokümanı sunulmaktadır. 06 Nisan 2021 tarihinde 2020 yılı e-ticaret verileri, 13 Ekim 2021 tarihinde ise 2021 yılı ilk 6 ay verileri açıklanmıştır.

2021 yılının ilk 6 ayında ise Ülkemizde e-ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre % 75,6'lık artışla 161 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı ilk 6 ayında sipariş adetleri % 94,4 artış ile 850.7 milyon adetten 1 milyar 654 milyon adede yükselmiştir. Aynı dönemde e-ticaretin genel ticarete oranı ise % 17,6 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı ilk 6 ayı itibarıyla e-ticaret faaliyetinde bulunan işletme sayısı 321.742 rakamına ulaşmıştır. Bu işletmelerin 23.373 adedi, ETBİS'e kayıtlı hizmet sağlayıcı olarak kendi siteleri üzerinden faaliyet gösterirken, 312.532'si e-ticaret pazaryerlerinde faaliyet göstermektedir. İlk 6 ayda, kartlı işlemler içerisinde en fazla artış gösteren sektörler, 2 kat artışla gıda ve süpermarket (6,18 milyar TL), % 158 artışla reklam ve matbaacılık (1,64 milyar TL), % 142 artışla çiçekçilik (1,33 milyar TL), %

96 artışla beyaz eşya ve küçük ev aletleri sektörü (22,4 milyar TL), % 89 artışla yazılım (3,16 milyar TL), % 88 artışla ev, bahçe, mobilya ve dekorasyon (4,18 milyar TL) sektörü olmuştur. Diğer taraftan; tadilat, temizlik organizasyon (% 47) ve eğlence-sanat sektöründe (% 37) geçen yılın aynı dönemine göre düşüşler gözlemlenmiştir.

Ayrıca elektronik ticarete güvenlik ve hizmet kalitesi standartlarının yükseltilmesi ve e-ticaret sitelerinin güvenilirliğinin tesis edilmesi amacıyla oluşturulan Güven Damgası uygulaması kapsamında 2021 yılının sonu itibarıyla Güven Damgası alan site sayısı 71'e ulaşmıştır.

Öte yandan, Ekonomi Reform Eylem Planı'nda (EREP) elektronik ticarete ilişkin yer alan "*Ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınarak Ülkemiz elektronik ticaret mevzuatının yol haritası çıkarılacak ve bu alanda düzenleme yapılacaktır.*" başlıklı eylem kapsamında uluslararası mevzuatın incelenmesine ilişkin çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda, Avrupa Parlamentosu tarafından yayımlanan 2019 tarihli Platform to Business (P2B) Regülasyonu, Dijital Hizmetler Yasası ve Dijital Piyasalar Yasası düzenlemeleri incelenmiş olup mevzuata aktarılabilecek hususlar genel hatlarıyla belirlenmiştir. Ayrıca, mevzuat çalışmalarına kaynaklık etmesi amacıyla e-ticarete ilişkin sorunların ve çözüm önerilerinin görüşülmesine yönelik 13.08.2021, 16.08.2021 ve 18.08.2021 tarihlerinde sektör temsilcileri ile elektronik ortamda geniş katılımlı toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde kurulan Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemi (TİSS) sayesinde vatandaşlarımızın ticari elektronik iletilere yönelik şikâyetlerini kolay ve etkin bir şekilde yapabilmesine olanak sağlanmış olup söz konusu sistem üzerinden 31.12.2021 tarihi itibarıyla 709.232 şikâyet başvurusu yapılmıştır. Şikâyetlerin yaklaşık % 83'ünü SMS, % 14'ünü sesli arama, % 3'ünü ise e-posta başvuruları oluşturmaktadır. Bu şikâyetler kapsamında, ticaret il müdürlüklerince toplam 310.206.124 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Perakende Ticaret: Dinamik bir alan olan perakende ticaretle ilgili olarak gerek uygulamada karşılaşılan sorunların çözülmesi gerekse sektörden ve kamuoyundan gelen taleplerin karşılanması amacıyla perakende ticaret mevzuatı uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik teknik çalışmalar yürütülmüştür. Yürütülen çalışmalar doğrultusunda perakende ticaret sektöründe ortaya çıkabilecek haksız ticaret uygulamaları konusunda Avrupa Birliği mevzuatı ile uyum sağlanması da hedeflenmektedir.

Sektörel Ticaret: 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna istinaden Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik 14.04.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme ile perakende kuyum ticaretinin işletmesi adına yetki belgesi alan tacirler ile esnaf ve sanatkârlar tarafından yapılması, yetki belgesinin, kuyum ticareti yapılan işletmenin bulunduğu yerdeki ticaret il müdürlüğü tarafından Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi (KTBS) üzerinden verilmesi, yetki belgesi verilmesinde aranan şartlar, kuyum işletmesinin faaliyet konuları ile kuyum ticaretinde uyulacak ilke ve kurallara yönelik hükümler yer almaktadır. Yönetmelik uyarınca, perakende kuyum ticaretinin takip ve kontrolünün sağlanmasını teminen oluşturulan KTBS, 23.09.2021 tarihinde uygulamaya alınmıştır.

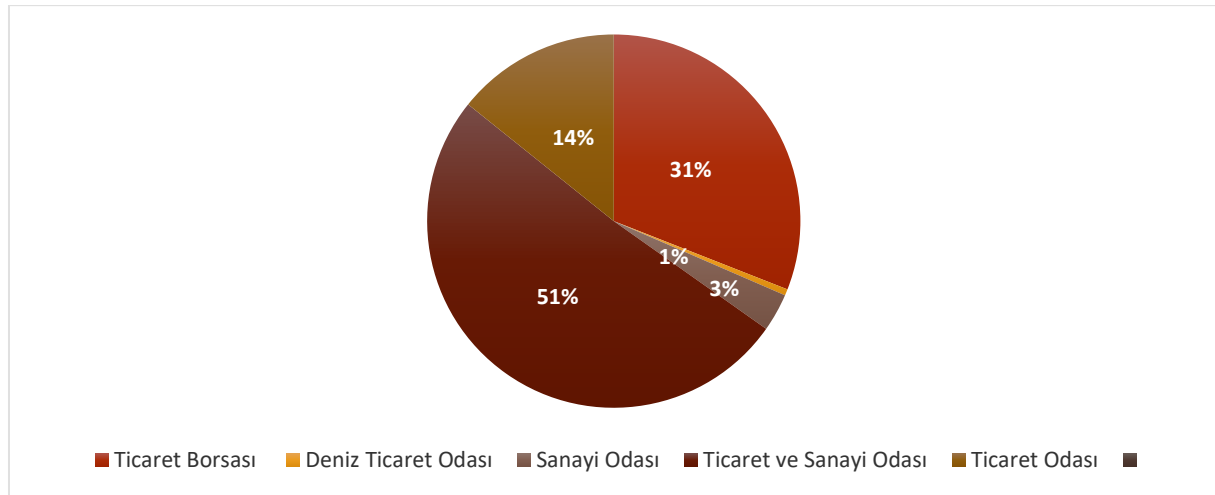
Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih olan 14.04.2021 tarihinde faaliyette olan perakende kuyum işletmelerinin ustalık belgesi temininde yaşadıkları sıkıntıların işletmeler lehine kolaylaştırılması ve bu sayede yetki belgesi sürecinin hızlandırılması hedefi doğrultusunda

24.12.2021 tarihinde yapılan değişiklik ile hâlihazırda faaliyette olan kuyum işletmelerine yetki belgesi almaları için verilen süre 30.06.2022 tarihine, yetki belgesi şartlarından biri olan ustalık belgesi şartını sağlamaları için verilen süre ise 31.12.2022 tarihine kadar uzatılmıştır.

Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik'te yapılan değişiklik 16.04.2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmış olup anılan değişiklik ile taşınmaz ticareti yetki belgesi verilmesinde aranan mezuniyet şartının ilköğretim olarak değiştirilmesine ve yetki belgesi şartlarına ilişkin sağlanan muafiyetlerden faydalanma süresinin uzatılmasına yönelik değişiklik yapılmıştır.

Odalar ve Borsalar: Ülkemizde 186 adet ticaret ve sanayi odası, 52 adet ticaret odası, 12 adet sanayi odası, 2 adet deniz ticaret odası ve 113 adet ticaret borsası olmak üzere toplam 365 adet oda ve borsa faaliyet göstermektedir.

Grafik 9: Oda ve Borsaların Dağılımı

Kaynak: Bakanlık Verileri

Bu kuruluşlar, 1,8 milyonun üzerinde tacir ve sanayici üyesine çeşitli hizmetler sunmakta, ayrıca üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamak, menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacıyla yasal mevzuat çerçevesinde birçok faaliyette bulunmaktadır. Bakanlık olarak; odalar, borsalar ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile ilgili mevzuat ve uygulamalara ilişkin iş ve işlemler yürütülmekte ve düzenlemeler yapılmaktadır.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) Projesi: Ülkemizde ticaret şirketleri ile ticari işletmeler ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanmakta ve aynı şekilde şirketler ile işletmelerin tescile tabi olgularındaki (unvan, adres, sermaye, yöneticiler/yetkililer vb.) meydana gelen değişiklikler de ticaret siciline tescil edilmektedir. Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) iki temel fonksiyonu sağlamak amacıyla tasarlanmış merkezi bir bilgi sistemidir. Bu fonksiyonlardan ilki; şirket ile ticari işletmelerin kayıt, değişiklik ve terkin işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi ve ticaret sicili kayıtları ile tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli olarak depolanarak elektronik ortamda sunulmasıdır. Sistemin ikinci temel fonksiyonu ise tüm tüzel kişilikler ve diğer ekonomik birimlerin tekil numara ile bir sistemde birleştirilerek kamu kurumlarının tüzel kişiliklerle ilgili ihtiyacı olan bilgilerin tek noktadan sağlanmasıdır. Sayılan bu fonksiyonlarıyla MERSİS, Ülkemizde ticari hayatın içerisinde bulunan bütün paydaşlara hitap etmektedir.

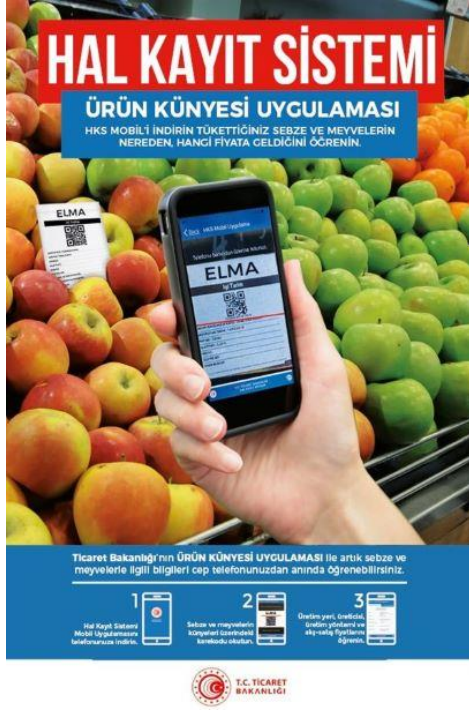
MERSİS kamu kurumlarınca tutulan bilgi sistemleriyle (MERNİS, KPS, UAVT, Gelir İdaresi Başkanlığı Sistemi, SGK, TAKBİS, TÜRKSAT, Noterler Birliği) entegre bir biçimde çalışmaktadır. Ayrıca, halihazırda 47 farklı kuruma veri paylaşım hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda, kamu kurumlarının ihtiyacı olan bilgiler MERSİS ile tek noktadan sunulmaktadır.

Diğer taraftan, MERSİS'in sunduğu altyapı sayesinde e-Devlet hizmetleri iş dünyasının kullanımına sunulmuştur. MERSİS'i doğrulama kaynağı olarak kullanan "Government to Business - G2B" e-Devlet hizmeti sayısı 2020 yılı başında 34 iken % 355,88 artış ile 31.12.2021 tarihi itibarıyla 155'e ulaşmıştır. Her geçen gün bu hizmetlere yenileri eklenmektedir.

Vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmaya yönelik 2021 yılında MERSİS'te yapılan çalışmalar aşağıda belirtilmiştir:

- Ticaret Sicili Müdürlükleri Randevu Modülü ile tescil başvurusuna ilişkin randevuların başka bir platforma gidilmesine gerek kalmadan MERSİS üzerinden alınması,
- Anonim şirketlerde sirküler tipi yönetim kurulu kararlarının MERSİS üzerinden e-imza ile elektronik ortamda oluşturulması,
- Şirket/işletme kuruluş ya da değişiklik başvurularında ortak/yetkili olarak eklenilmesinin engellenmesini teminen "Ortak/Yetkili Olunmasına Yönelik Kısıtlama İşlemleri (MERSİS)" e-Devlet hizmetinin devreye alınması,
- MERSİS-UYAP entegrasyonunun devreye alınması,
- MERSİS-DERBİS entegrasyonunun devreye alınması.

2021 yılı sonu itibarıyla 1.217.703 şirket kuruluşu, 2.502.466 şirket sözleşmesi değişikliği, 95.891 tasfiye, 394.386 terkin ve 26.554 tür değişikliği olmak üzere toplam 4.237.000 işlem MERSİS üzerinden gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, MERSİS'teki kayıtlı kullanıcı sayısı 2021 yılı sonu itibarıyla 1.621.904'e ulaşmıştır.

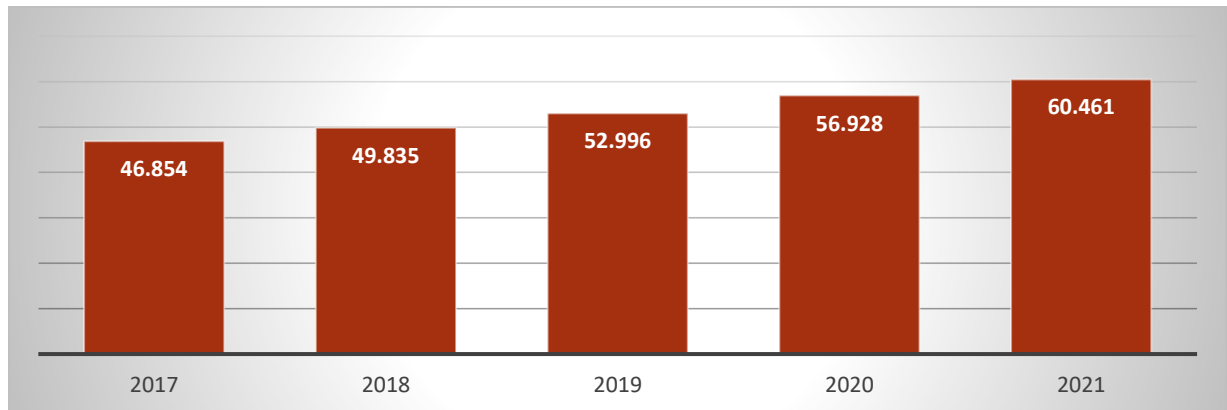
Hal Kayıt Sistemi (HKS) Projesi: Hal Kayıt Sistemi ile sebze ve meyve ticaretine ilişkin güncel veri tabanının oluşturulması, sebze ve meyve ticaretinin elektronik ortamda takip edilmesi, meslek mensuplarının kayıt altına alınması, toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımı ve iletişimin sağlanması, sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi, hesap verilebilirlik ile saydamlığın sağlanması, kamu sektörünün, sebze ve meyve ticaretine yönelik olarak daha sağlıklı değerlendirmeler yapabilmesi ve düzenlemeler oluşturabilmesi, tüketicilerin, ürün künyeleri sayesinde tükettikleri ürünün nerede ve kim tarafından üretildiği gibi bilgilere ulaşabilmesi sağlanmıştır.

Hal Kayıt Sistemi'ne yapılan bildirimler ile fatura ve müstahsil makbuzlarındaki bilgilerin uyumlu olmasının sağlanması ve kayıt dışılığın önlenmesi amacıyla, Hal Kayıt Sistemi ile Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde bulunan E-Fatura, E-arşiv Fatura,

E- Sevk İrsaliyesi ve E-Müstahsil Makbuzu sistemlerinin entegre edilmesine yönelik teknik çalışmalar yürütülmektedir. Öte yandan, Hal Kayıt Sistemi Çağrı Merkezi 444 0 425 (444 0 HAL) numarası üzerinden 7/24 esaslı çerçevesinde bildirimcilerle bildirim işlemleri, bilgi alma, uygulamaya ilişkin her türlü teknik destek ve şikâyet konularında hizmet vermeye devam etmiştir.

Bürokrasinin azaltılması çalışmaları kapsamında, tüzel kişileri temsile yetkili kişilerin bilgilerinin Hal Kayıt Sistemi (HKS) üzerinden görülebilmesine yönelik HKS ile MERSİS arasında entegrasyon kurularak söz konusu bilgilere HKS üzerinden erişim imkanı sağlanmıştır. Ayrıca, ödenmeyen hal rüsumlarının ilgili belediyelerce görülmesi ve tahsilinin sağlanması amacıyla, HKS'ye yeni bir modül eklenmiştir. Bu modül ile, toptancı hal yönetimleri, bildirimlere istinaden tahakkuk eden ancak henüz ödenmeyen hal rüsumlarına ilişkin bilgilere bildirimci bazında erişim sağlayabilmektedir.

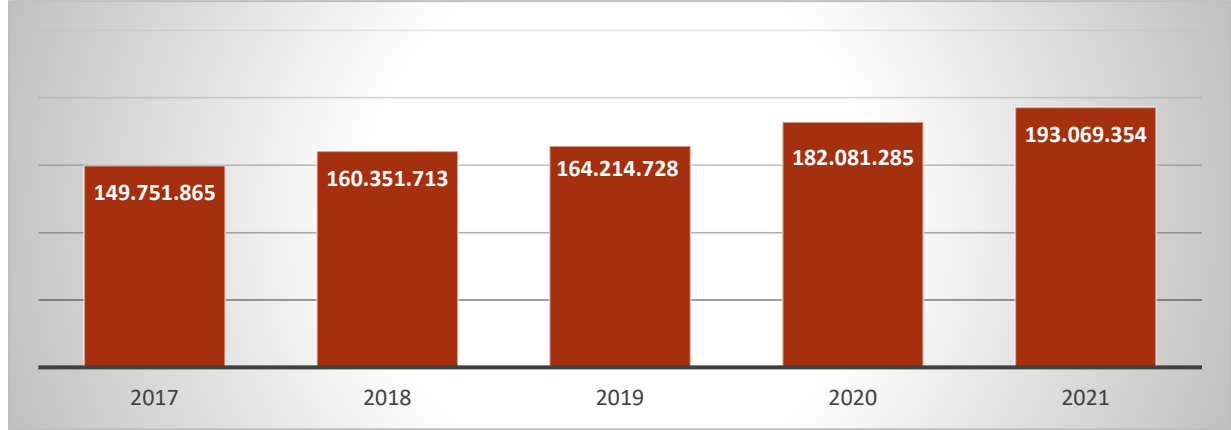
Grafik 10: Yıllar Bazında HKS Bildirimci Sayıları

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

HKS’de 2021 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla 42.387 gerçek kişi, 13.121 tüzel kişi kayıtlıdır. Sistemde kayıtlı gerçek ve tüzel kişilerce kullanılan 60.461 adet kullanıcı sıfatı bulunmaktadır.

Grafik 11: Yıllar Bazında HKS’ye Yapılan Bildirim Sayıları

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

HKS, “bildirim modeli” üzerine kuruludur. Bildirim; bildirim miktarı veya üzerindeki malların üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden her ne sebeple olursa olsun sevkinden önce bildirimciler tarafından HKS’ye beyan edilmesidir. Sisteme yapılan bildirim sayısı, 2021 yılında 193.069.354’e ulaşmıştır.

Perakende Bilgi Sistemi (PERBİS) Projesi: PERBİS ile perakende sektöründe faaliyette bulunmak isteyen girişimcilerin perakende işletme açılış ve faaliyetlerine ilişkin bilgilere ulaşmasının kolaylaştırılması ile perakende işletmelerin açılış faaliyet ve kapanış işlemlerinde başvuruların tek bir noktadan koordine edilmesi sağlanarak bu işlemlere ilişkin bürokrasinin azaltılması ile işyeri açılış ve zaman maliyetlerinin düşürülmesi amaçlanmaktadır. 2021 yılında PERBİS Bilgilendirme Portalı içerik oluşturma çalışmaları ve uygulama yazılımı büyük oranda tamamlanmış, paydaş sistemlerle yapılması gereken entegrasyon çalışmaları sürdürülmüştür. Bu kapsamda Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) ve Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) entegrasyonları tamamlanmıştır. Ayrıca, gıda perakendecileri ile özel bir izne ihtiyaç duymayan işyerlerinin açılış işlemleriyle sınırlı olmak üzere PERBİS Bilgilendirme Portalı hazırlanmıştır.

Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemi (TİSS): 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlığımız internet sitesi üzerinden kolay ve etkin bir şekilde şikâyet başvurusu yapılmasına olanak sağlayan Ticari Elektronik İleti Şikâyet Sistemi (TİSS) kurularak bu sistemin e-Devlet sistemine entegrasyonu tamamlanmıştır. 2021 yılı sonu itibarıyla 709.232 şikâyet başvurusu yapılmıştır. Şikâyetlerin yaklaşık % 83’ünü SMS, % 14’ünü sesli arama, % 3’ünü ise e-posta başvuruları oluşturmaktadır. Bu şikâyetler kapsamında, ticaret il müdürlüklerince toplam 310.206.124 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Ticari Elektronik İleti Yönetim Sistemi (İYS): Vatandaşlarımıza verdiği tüm ticari elektronik ileti onaylarını tek bir noktadan görebilme, kontrol edebilme ve ret hakkını kullanabilme imkânı tanıyan İYS, Bakanlığımızın verdiği yetki kapsamında TOBB tarafından kurulmuş ve hizmete

açılmıştır. 150.000'in üstünde ticari elektronik ileti onayı olan hizmet sağlayıcılar için onay yükleme son tarihi 31 Aralık 2020; bu onayların vatandaş tarafından kontrol edilme son tarihi 15 Şubat 2021 iken, 150.000 ve altında ticari elektronik ileti onayı olan hizmet sağlayıcılar için onay yükleme son tarihi 31 Mayıs 2021; bu onayların vatandaş tarafından kontrol edilme son tarihi ise 15 Temmuz 2021 olarak belirlenmiştir. Bahsedilen süreler içinde vatandaşlarımız tarafından ret hakkının kullanılmaması halinde hizmet sağlayıcıların İYS'ye aktardıkları veriler onaylı sayılmıştır.

İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Bilgi Sistemi (İETTS): İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretinin takip ve kontrol edilebilmesi ve bu işle iştigal eden işletmelere yetki belgesi verilmesine ilişkin sürecin kolay ve hızlı şekilde yürütülerek bürokrasinin azaltılması amacıyla 13.05.2018 tarihinde İkinci El Motorlu Kara Taşıtı Ticareti Bilgi Sistemi (İETTS) uygulamaya alınmıştır. 31.12.2021 tarihi itibarıyla, Bakanlığımızca yetkilendirilen ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştigal eden işletme sayısı 24.292'ye ulaşmıştır.

Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi (TTBS): Taşınmaz Ticareti Hakkında Yönetmelik kapsamında, 05.09.2018 tarihinde uygulamaya alınan Taşınmaz Ticareti Bilgi Sistemi (TTBS) ile taşınmaz ticaretinin takip ve kontrol edilebilmesi ve bu işle iştigal eden işletmelere yetki belgesi verilmesine ilişkin sürecin kolay ve hızlı şekilde yürütülerek bürokrasinin azaltılması amaçlanmaktadır. TTBS'nin uygulamaya bağlı olarak güncellenmesi ve iyileştirilmesi çalışmaları kapsamında, 01.01.2021 tarihinde sözleşmeli işletme bildirim modülü, 09.01.2021 tarihinde ise alım satım sorumlusu/danışmanı bildirim modülü devreye alınmıştır. Bununla beraber, 06.01.2021 tarihinde, yetki belgesi olmadan taşınmaz ticareti ile iştigal eden gerçek veya tüzel kişilerin TTBS üzerinden ihbar edilmesine imkân sağlayan "Yetkisiz İşletme İhbar Modülü" uygulamaya alınmıştır. 31.12.2021 tarihi itibarıyla Bakanlığımızca yetkilendirilen emlakçılık işletmesi sayısı ise 39.642'ye ulaşmıştır.

Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi (KTBS): Kuyum Ticareti Hakkında Yönetmelik uyarınca, perakende kuyum ticaretinin takip ve kontrolünün sağlanmasını teminen oluşturulan Kuyum Ticareti Bilgi Sistemi (KTBS) 23.09.2021 tarihinde uygulamaya alınmıştır. 31.12.2021 tarihi itibarıyla Bakanlığımızca yetkilendirilen kuyumculuk işletmesi sayısı 3.813'e ulaşmıştır.

5.11. Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Hizmetleri

5.11.1. Esnaf ve Sanatkâr Hizmetleri

Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları İşlemleri:

-Kuruluş İşlemleri: Oda kuruluş işlemleri 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun "Odaların kuruluşu" başlıklı 4'üncü maddesine göre yürütülmektedir. Buna göre, Odalar, oda kurulmak istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet ve meslek sahipleri ile esnaftan en az beş yüz kişinin isteği ve Bakanlığımızın izni ile kurulur. 2021 yılında Bakanlığımıza 10 yeni oda kuruluş başvurusu iletilmiş, bunlardan 2 kişiye kuruluş işlemlerini yürütmesi için yetki verilmiştir.

-Unvan Değişikliği İşlemleri: 2021 yılında Esnaf ve Sanatkarlar Odalarınca toplam 78 adet unvan değişikliği başvurusu Bakanlığımıza iletilmiş; bunlardan 16 odaya ön izin verilirken, diğer talepler Esnaf ve Sanatkarlar Odalarının Unvan Değişikliğine İlişkin Tebliğ gereğince reddedilmiştir.

-Fesih İşlemleri: 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun “Fesih, tasfiye ve iptal” başlıklı 15’inci maddesi uyarınca değerlendirme yapılarak odalar feshedilmektedir. 2021 yılında, 5 adet odanın fesih kararları kesinleşmiş ve tasfiye işlemlerine başlanmıştır.

-Mutabakat Komitesi Kararlarının İncelenmesi: Esnaf ve Sanatkar Odaları Arasında veya Esnaf ve Sanatkar Odaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Bünyesindeki Odalar Arasında Üye Kayıt Zorunluluğu Bakımından Çıkacak Anlaşmazlıkları Çözümlmek Üzere Oluşturulan Mutabakat Komitelerinin Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ hükümlerine göre il ve ilçelerde toplanan mutabakat komitelerinde alınan kararlar Ticaret İl Müdürlükleri vasıtasıyla Bakanlığımıza gönderilmektedir. 2021 yılında muhtelif illerden Bakanlığımıza toplam 3.033 adet mutabakat komitesi kararı iletilmiş, yapılan inceleme sonucunda mevzuata uygun olmayan birtakım hususlar (esnaf ve tacir sayılma limitleri, komite temsilcileri, komitenin sekreteryası hakkında) tespit edilmiş olup bu konulara dair, Bakanlığımız ilgili Ticaret İl Müdürlüklerine dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgi verilmiştir.

Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi (ESBİS): Esnaf ve sanatkarların sicil ve oda kayıtlarını tutmak ve bunlara ilişkin iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bilgi teknolojilerinde yaşanan hızlı değişim süreci ve ilgili mevzuatta yapılan değişiklikler nedeniyle yenilenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, PTT Genel Müdürlüğü iş birliğinde yazılım geliştirme konusunda gerekli çalışmalar yürütülmüş ve yenilenen ESBİS, 6 Ocak 2020 tarihinde yayına alınarak tüm meslek kuruluşlarının erişimine açılmıştır. 2021 yılında kullanıcılardan gelen talepler ile yapılan mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde, söz konusu sistem üzerinde geliştirme ve güncelleme çalışmalarına devam edilmiştir.

- Başvuru ve Talepler: Esnaf ve sanatkarlar ile esnaf ve sanatkarlar meslek kuruluşlarının ESBİS ile ilgili teknik destek talepleri ve şikâyetleri telefon, e-posta veya yüz yüze görüşmeler ile cevaplandırılmıştır. 2021 yılı içerisinde yaklaşık 28 bin telefon başvurusu cevaplanmıştır.

Tablo 35: 2021 yılında ESBİS’te Yapılan (Tescil-Tadil-Terkin) İşlem Sayıları

İşlem Türü	İşlem Sayısı
Tescil	287.550
Tadil	88.576
Terkin	101.750

Kaynak: Bakanlığımız Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi

Tablo 36: ESBİS Kullanıcı İstatistikleri

Esnaf ve Sanatkârlar Dışında Kalan ESBİS Kullanıcıları	Sayı
Aktif Kullanıcı	5.460
Pasif Kullanıcı	3.640
2021 Yılında Yetki Verilenler	464
2021 Yılında Yetkisi İptal Edilenler	989

Kaynak: Bakanlığımız Esnaf ve Sanatkâr Bilgi Sistemi

-Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS) Entegrasyonları: ESBİS'in daha hızlı ve güvenli bir şekilde çalışabilmesi için mevcut entegrasyonlar geliştirilmiş ve yeni entegrasyonlar konusunda çalışmalar yapılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile esnaf ve sanatkâr verilerinin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'ne (TUCBS) entegre edilmesi amacıyla gerekli teknik ve idari süreçler yönetilmiştir. Diğer yandan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın talebi üzerine esnaf ve sanatkâr oda, sicil ve işyeri bilgilerinin paylaşılması amacıyla 15.01.2021 tarihinde veri paylaşım protokolü imzalanarak veri paylaşımına başlanılmıştır. Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın esnaf ve sanatkâr sicil verilerinin paylaşımı talebi üzerine görüşmeler tamamlanarak 29.09.2021 tarihinde veri paylaşım protokolü imzalanmış ve veri paylaşımına başlanmıştır.

-Esnaf ve Sanatkârlar Bilgi Sistemi (ESBİS) Yeni Uygulamalar: ESBİS yenileme projesi kapsamında yazılımı yapılan meslek kuruluşlarına yönelik kurumsal kaynak planlama sistemi ile meslek kuruluşları muhasebe süreçlerinin yürütülmesi, bütçe analizlerinin gerçekleştirilmesi, kaynakların verimli kullanılması ile ülke genelinde daha şeffaf ve etkin bir yapının oluşturulması amaçlanmıştır. Coğrafi Bilgi Sistemi ile de ESBİS'de kayıtlı esnaf ve sanatkâr işyeri koordinatlarının tespit edilmesi, dijital ortamda analiz edilmesi ve raporlanabilmesinin sağlanması yönünde çalışmalar yapılmıştır. Proje kapsamında, işyeri koordinatlarını görüntüleyebilen bir harita alt yapısı sağlanmıştır. Harita uygulaması üzerinde arama, sorgulama, bilgi alma, rota çizdirme, gösterim araçları bulunmaktadır. Geocode işlemi sonrasında yeni açılan işyerlerinin de harita üzerinde gösterilebilmesi amacıyla yapılan entegrasyonla verilerin güncel tutulması sağlanmıştır.

ESBİS kullanıcılarının ESBİS'e bağlanarak belirli işlemleri yapabildikleri ve tüketicilerin de esnaf ve sanatkârlara erişimlerini sağlayan mobil uygulama sayesinde hem vatandaşların esnafa kolayca ulaşması sağlanmış, hem de esnaf ve sanatkârların kayıtlı oldukları meslek kuruluşuna ulaşmaları kolaylaşmıştır. Bakanlığımızca, 2021 yılında söz konusu yazılımlara ait geliştirme çalışmalarına devam edilmiştir.

Esnaf ve Sanatkârlara Sunulan Destekler: Ülkemizde esnaf ve sanatkârlara verilen desteklerin başında Hazine ve Maliye Bakanlığınca faiz sübvansiyonu sağlanan, kredi ve kefalet kooperatiflerinin kefaletiyle veya bu kefaleti haiz olmaksızın doğrudan HALKBANK tarafından kullandırılan krediler gelmektedir. Bu kapsamda, 2000-2021 döneminde esnaf ve sanatkârlara toplamda 194 milyar TL tutarında faiz indirimli kredi kullandırılmıştır.

28.12.2020 tarihli ve 3340 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı gereğince, 1 Ocak-31 Aralık 2021 tarihleri arasında esnaf ve sanatkârlara %50 veya %100 faiz indirimli (faizsiz) olarak kredi imkânları sağlanmış bulunmaktadır. Bu kapsamda, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla kredi bakiyesi

mevcut olan esnaf ve sanatkâr sayısı 1.166.482'ye, kredi bakiyesi ise yaklaşık 77 milyar 524 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2021 yılı içerisinde geçen yıllardan devir hariç, 245.102 esnaf ve sanatkâra, %50 ve %100 faiz indirimli krediler dahil olmak üzere 33 milyar 149 milyon TL kredi kullanılmıştır.

Tablo 37: 31.12.2021 İtibarıyla Sıfır Faizli Kredilere İlişkin Bilgiler

SIFIR FAİZLİ KREDİLER	Kredi Kullanan Esnaf Sayısı	Toplam Kullandırım Tutarı (TL)	Kredi Riski Bulunan Esnaf Sayısı	Kredi Bakiyesi (TL)
Kaybolmaya Yüz Tutan Meslek Kredisi	258	9.819.600	110	3.607.028
Usta Girişimci Esnaf ve Sanatkâr Kredisi	213	9.599.879	38	1.614.213
30.000-TL Sıfır Faizli Kredi	48.768	1.349.739.678	65	162.402
100.000-TL Genç Girişimci E&S Kredisi	53	3.708.000	35	1.953.325
50.000 TL Sıfır Faizli Kredi (Elâzığ-Malatya-Adıyaman)	14.419	718.367.838	14.041	423.936.655
25.000-TL Sıfır Faizli Kredi (Elâzığ-Malatya-Adıyaman)	41	1.025.000	40	555.222
Toplam	63.752	2.092.259.995	14.329	431.828.845

Kaynak: Bakanlık Verileri

2020 yılında olduğu gibi, COVID-19 pandemisinin olumsuz ekonomik etkileri nedeniyle, 2021 yılında da esnaf ve sanatkârların HALKBANK'a olan kredi geri ödemeleri için erteleme imkânı sağlanmış olup TESKOMB'a bağlı bölge birliklerine ortak olan esnaf ve sanatkârların kooperatiflere olan gecikmiş borçlarına yönelik olarak da yapılandırma imkânı getirilmiştir. Bunun haricinde, Bakanlığımızca 2021 yılında, COVID-19 pandemisi nedeniyle işleri zarar gören esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlerin desteklenmesi amacıyla 3323 ve 3929 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları doğrultusunda 4 taksit halinde Gelir Kaybı Desteği ve Kira Desteği sağlanmıştır. Buna müteakiben, Bakanlığımızca yine pandemi nedeniyle işleri zarar görenlere destek sağlanması amacıyla 3998 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere faaliyet konuları itibarıyla 3.000 TL veya 5.000 TL tutarında hibe destekleri verilmiştir. Gelir Kaybı Desteği ve Kira Desteği ile 3.000 TL ve 5.000 TL tutarlı desteklere ilişkin Türkiye geneli veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 38: Pandemi Desteklerine İlişkin Bilgiler

Destek Tipi	Onaylanan Başvuru Sayısı	Ödenen Toplam Tutar (TL)
Gelir Kaybı Desteği	1.076.216	4.279.583.000
Kira Desteği	170.894	359.647.000
3.000 TL-5.000 TL Destekleri	1.288.568	4.304.842.632

Kaynak: Bakanlık Verileri

Ahilik Haftası Etkinlikleri ile İlgili Çalışmalar: 34. Ahilik Haftası Kutlamaları, 13-19 Eylül 2021 tarihleri arasında Kırşehir Merkez olmak üzere 81 ilimizde gerçekleştirilmiştir. Hafta boyunca halkın yoğun katılımıyla devam eden etkinliklerin, 16.09.2021 tarihinde yapılan resmi kutlama törenine Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN katılmıştır. Kutlamalar kapsamında Ahiliğin tanıtımına yönelik zengin içerikli çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir.

-Ahi Evran-ı Veli Külliyesi Projesi: Tarihimizin önemli değerlerinden olan Ahi Evran-ı Veli Hazretlerinin mirasını yaşatmak, Ahiliği tanıtmak ve anmak için Ahi Evran-ı Veli Külliyesi inşaat projesine başlanmıştır. Ahi Evran-ı Veli Hazretleri'nin türbesinin bulunduğu Kırşehir İlinde Ahi Evran Camii ve alanında yapılacak olan Ahi Evran Külliyesi projesi 55.000 m²'lik alan üzerinde dört etaptan oluşmaktadır. Söz konusu projenin 1. Etapı tüm projenin yaklaşık %40'ını oluşturmaktadır. 1. Etap imalat işlerinin %100'ü tamamlanmıştır. Böylece, 1. Etap yani toplam inşaatın %40'ı tamamlanarak hizmete girmiştir. Diğer yandan, ihale kapsamındaki imalatlar tamamlandığından ve işin keşfi dolduğundan dolayı 23.11.2020 tarihi itibarıyla işin kabulü istenilmiş olup 08.01.2021 tarihinde geçici kabul yapılmış ve 08.03.2021 tarihinde de kabul işlemi onaylanmıştır.

-Ahilik Panelleri: Bakanlığımız koordinasyonunda, Ahilik kültür ve felsefesinin tanıtımı amacıyla üniversitelerle iş birliği yapılmak suretiyle Ülkemizin çeşitli üniversitelerinde Ahilik alanında çalışmalar yapan tarihçi, yazar, akademisyenler ve panelin yapıldığı ilde başarıları ve iş ahlakıyla bilinen iş insanlarının katılımıyla Ahilik kültürü ile ilgili konularda çeşitli paneller düzenlenmiştir. Ahilik panelleri, 2021 yılı içerisinde COVID-19 salgını tedbirleri kapsamında çevrim içi şeklinde Kayseri Erciyes Üniversitesi iş birliğinde gerçekleştirilmiştir.

-2021 Ahi Evran Yılı Etkinlikleri: 20.02.2021 tarih ve 31401 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2021/4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 2021 yılının Ahî Evran yılı olarak kutlanması kararlaştırılmıştır. Genelge'de, doğumunun 850. yılı vesilesiyle UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alınan Ahi Evran'ı ve yüzlerce yıldır bu topraklarda Ahilik geleneğini yaşatmış tüm esnaf ve sanatkârlarımızı rahmetle yâd etmek, bilginin hikmetle ticaretin ahlakla buluştuğu Ahilik müessesesini dünya milletlerine en doğru şekilde anlatmak, bu kutsal emaneti sonraki nesillere aktarmak amacıyla 2021 yılı boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenleneceği ve söz konusu etkinliklerin koordinasyonunun Bakanlığımızca yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

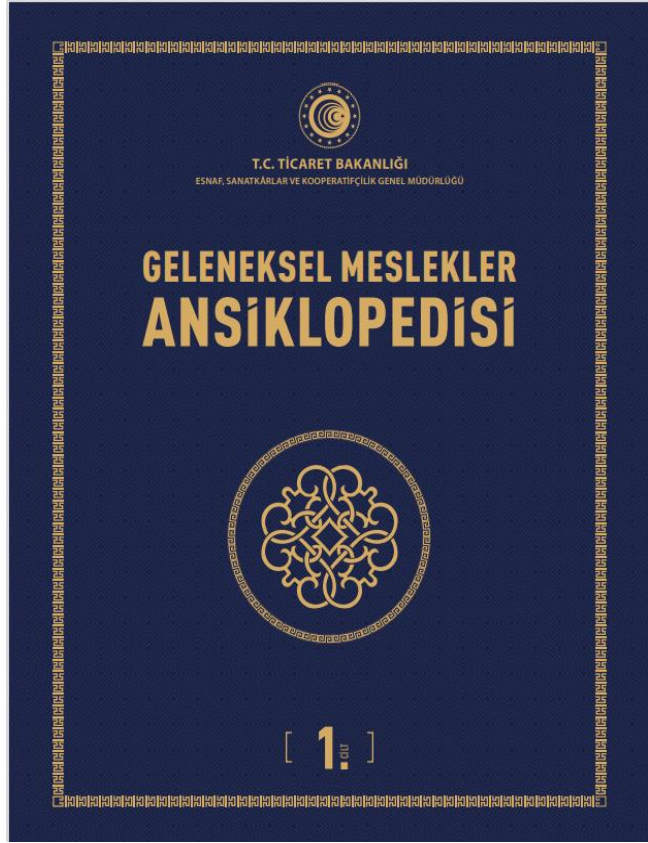
Ahi Evran Yılı Resim Yarışması'nda dereceye giren öğrencilere ödülleri 34. Ahilik Haftası Kutlamaları kapsamında Kırşehir'de düzenlenen resmi programda Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından takdim edilmiştir.

Meslek Kolları Bilgi Kılavuzları Oluşturulması Faaliyeti: Bu faaliyet ile esnaf ve sanatkâr olma potansiyeli bulunan ve iş hayatına atılmayı planlayan girişimcilere, ilgi duydukları meslekleri önceden tanıma, mesleğin genel görünümü ile güçlü ve zayıf yönlerini irdeleyebilme, işyeri açılış süreçlerinde kendilerini bekleyen prosedürleri kavrayabilme ve mesleğe ilişkin diğer verilerden istifade edebilme imkânı sağlanarak iş hayatına doğru adımlarla giriş yapmalarını sağlamak amacıyla meslek kılavuzları hazırlanmaktadır.

2021 yılında Bakkallık, Pazarcılık, Minibüsçülük, Lokantacılık, Kırathaneçilik, Berberlik ve Kuaförlük Meslek Kılavuzları hazırlanmıştır. Hâlihazırda E-Ticaret Meslek Kılavuzu'nun hazırlanmasına yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Geleneksel Meslekler Ansiklopedisi Hazırlanması Projesi:

Geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenlere, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 12'nci maddesi kapsamında alışveriş merkezlerinde kira avantajı sağlanmıştır. Öte yandan, 6585 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik'in "Kaybolmaya Yüz Tutmuş Mesleklerin Tespiti ve İlanı" başlıklı 17'nci maddesinde ise geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin Bakanlıkça belirleneceği hükme bağlanmıştır. Bu nedenle, geleneksel meslekleri tespit etmek, bu mesleklerin tanımını yapmak, geleneksel meslekler hakkında toplum ihtiyaçlarına yönelik, bilim çevreleri ve kamuoyunun istifadesine sunulacak ve Bakanlığımız çalışmalarında kullanmaya yönelik doğru bilgi verici, eğitici, öğretici ve tanıtıcı nitelikte bilimsel bir kaynak oluşturulması amacıyla "Geleneksel Meslekler Ansiklopedisi" hazırlanmıştır. Farklı üniversitelerde görevli akademisyenler tarafından hazırlanan Ansiklopedi, yer alan makaleler yazım ve içerik anlamında kontrol edilmiş tasarım çalışmalarında son aşamaya gelmiştir. Ansiklopedi, daha fazla kişiye ulaşması adına dijital bir eser olarak Bakanlığımız internet sayfasında yayımlanmıştır.

Esnaf ve Sanatkârların Tedarik ve Dağıtım Kooperatifi Kurmalarına Yönelik Araştırma Projesi:

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14'üncü maddesinde, esnaf ve sanatkârların ortağı olacağı bir tedarik ve dağıtım kooperatifi kurulması öngörülmüştür. Perakende sektöründe faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârların maliyetlerini düşürmek, kurumsallaşarak ve günümüz koşullarına uygun olarak müşteri taleplerini karşılamak, kümelenmenin getirilerinden faydalanarak rekabet avantajlarını artırmak, satışa sunulan malların etkin bir şekilde piyasadan teminini sağlamak amaçlarıyla tedarik ve dağıtım kooperatifi kurulmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir. Bu amaçla yürütülen çalışmalar neticesinde, "Esnaf ve Sanatkârların Tedarik ve Dağıtım Kooperatifi Kurmalarına Yönelik Araştırma Projesi" tasarlanmış olup bu kapsamda araştırma raporunun ardından, 2021 yılında karar destek aracı yazılımı da oluşturulmuştur. Konuya ilişkin olarak Bakanlığımızca 2021 yılında, 81 ilden katılan meslek kuruluşu personeline çevrim içi ortamda eğitim verilmiştir.

Esnaf ve Sanatkârlar Gelişmişlik Endeksi Oluşturulması Çalışmaları: "Esnaf ve Sanatkârlar Gelişmişlik Endeksi" çalışması kapsamında esnaf ve sanatkâr işletmelerinin performanslarının doğru bir şekilde analiz edilip mevcut siyasi ve ekonomik durumlardan nasıl etkilendiklerinin tespit edilmesini sağlayacak bir endeks oluşturulmasına yönelik projeye başlanması planlanmıştır. Çalışmanın; Endeks Değişkenlerinin Belirlenmesi, Verilerin Derlenmesi ve Temizlenmesi, Endeksin Oluşturulması ve Raporlama olmak üzere 3 aşamadan oluşabileceği

değerlendirilmiştir. Proje kapsamında 2021 yılında, endeks değişkenlerinin belirlenmesiyle verilerin derlenmesi ve temizlenmesi çalışmaları devam etmiştir.

Mevzuat Çalışmaları:

-5362 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununda Değişiklik Yapılması: 6 Kasım 2021 tarihli ve 31651 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İhracatçılar Meclisi İle İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 10’uncu maddesi ile 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nun 46’ncı maddesine şu fıkra eklenmiştir: *“Meslek kuruluşu üyelerine; sadece kayıtlı olduğu meslek kuruluşu ile sınırlı kalmak kaydıyla Bakanlık e-esnaf ve sanatkar veri tabanı üzerinden, üyelerin adı soyadı, sicil numarası ile sabit iş yeri olanların iş yeri adresi bilgilerini içeren listeye erişim yetkisi verilir. Elde edilen kişisel veriler, sadece meslek kuruluşu organlarında görev almak isteyen adayların bu kuruluşların üyelerine ulaşabilmeleri amacıyla kullanılabilir. Bu veriler 24.03.2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak kullanılamaz, aktarılamaz veya başka bir şekilde işlenemez.”*

31651 sayılı Kanunun 11’inci maddesi ile 5362 sayılı Kanun’un 70’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, ilgili müsteşar yardımcısı, Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürü ve genel müdür yardımcıları” ibaresi “Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü başkanlığında, Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünde görevli en fazla üç genel müdür yardımcısı” şeklinde değiştirilmiştir.

-Esnaf ve Sanatkarlar Odalarının Kuruluş Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ Çalışması: 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu’na tabi ihtisas ve karma odaların kuruluşu, mezkûr Kanun’un 4’üncü maddesinde genel hatları ile düzenlenmiştir. Ayrıca, aynı Kanun’un 5’inci maddesinde odaların çalışma bölgesi, 7’nci maddesinde odalara üyelik şartları, 15’inci maddesinin son fıkrasında oda kuruluşunun iptali hususu ve 42’nci maddesinin son fıkrasında yeni kurulan odaların kuruluş genel kuruluna ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Ancak, Bakanlığımıza iletilen oda kurma talepleri değerlendirilirken anılan Kanun maddelerindeki düzenlemeler haricinde oda kuruluşu öncesindeki ön izin ve yetki talebi, sanal oda kuruluşu, sanal odaya üye ekleme ve kuruluş evrakının imzalanması gibi bazı süreçlere ilişkin yazılı kıstasların bulunmaması sebebiyle uygulamada bir takım sıkıntı ve eksikliklerin bulunduğu gözlenmiştir. Bu itibarla Bakanlığımız uygulamaları kapsamında oda kuruluşuna dair yürütülen işlemlerin ikincil bir düzenleme ile belirlenerek uygulamada birlik sağlanması ihtiyacı ile “Esnaf ve Sanatkarlar Odalarının Kuruluş Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ” hazırlık çalışmaları yürütülmüştür.

5.11.2. Kooperatifçilik Hizmetleri

Kooperatif İşlemleri:

-İzin İşlemleri: 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’na göre, Bakanlığımıza görev alanında yer alan kooperatiflerin kuruluş ve ana sözleşme değişiklikleri işlemleri için Bakanlığımızdan izin alınması gerekmektedir. 2021 yılında, 150 adet kooperatif kuruluş izni, 88 adet kooperatif ana sözleşme değişiklik izni işlemi gerçekleştirilmiş ve işlemler Kooperatif Bilgi Sistemi’ne (KOOPBİS) işlenmiştir.

-Hukuki Görüş Verme: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 453'üncü maddesinin kapsamında, Bakanlığımızca kooperatifçilik mevzuatının uygulanmasında tereddüde düşülen konularda ortaklar, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler, ticaret il müdürlüğü, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişilere sözlü ve yazılı olarak hukuki görüş veya bilgi ve belge talebi karşılanmak suretiyle yardımcı hukuk hizmeti verilmekte ve uygulamada karşılaşılan hukuki sorunlar önemli ölçüde giderilmektedir. Ayrıca Bakanlığımız, hem görev alanına giren kooperatiflerin diğer kurumların görev alanlarını ilgilendiren hususlarla ilgili hukuki bir sorun yaşamaları halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına sorunun çözülmesi için hukuki görüş vererek hem de diğer kamu kurum ve kuruluşlarca yapılan hukuki düzenlemelere ilişkin hukuki görüşünü paylaşarak ülke kooperatifçiliğine hizmet etmektedir.

-Kooperatif Genel Kurullarına Bakanlık Temsilcisi Görevlendirmesi: Ticaret İl Müdürlüklerince 2021 yılı içerisinde 7.665 kooperatifin genel kurulunda Bakanlık temsilcisi görevlendirilmiştir.

Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS): Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS), 81 ticaret il müdürlüğümüz, kooperatifler ve üst kuruluşları ile merkez teşkilatımız tarafından kooperatifçilik hizmetlerinden bazılarının elektronik ortamda sunulması ve ortak kayıtlarının takibi amacıyla 2015 yılı Mart ayından beri fiilen kullanılmaktadır. Türkiye genelinde, kooperatif ortak ve yöneticilerinin sisteme kaydı, sistemin aktif olması ile başlamış olup Türkiye genelindeki tüm kooperatif ortak ve yöneticilerinin %83'ü kayıt altındadır. Bilgi sistemi kullanıcılarının tüm taleplerine online veya telefon aracılığı ile destek sağlanmış olup 2021 yılında yaklaşık 32 binin üzerinde çağrıya cevap verilmiştir. Kurum içi ve kurum dışı tüm paydaşlarla güncel kooperatif ve ortak sayıları, söz konusu sayıların türlere göre dağılımları ve Türkiye'deki kooperatiflerle ilgili her türlü rapor sistem üzerinden oluşturularak paylaşılmaktadır. 2021 yılı içerisinde Bakanlığımızca, KOOPBİS yenileme ve geliştirme çalışmaları ile entegrasyonlar kapsamındaki çalışmalara devam edilmiştir.

Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES): Kooperatif ve üst kuruluşlarının üretim ve istihdama katkısı olacak yatırım projelerinin desteklenmesi, faaliyetlerinde etkinlik ve verimliliğin sağlanması, teknoloji ve yeni üretim tekniklerinden yararlanmalarına katkıda bulunulması ve bireysel tasarrufların uygun kooperatif girişimcilik modelleri ile ekonomiye kazandırılması amacıyla Bakanlığımızca Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) yürütülmektedir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda 2021 yılı içerisinde, Bakanlığımızca KOOP-DES kapsamında ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden 59 ilden 145 kooperatife, 14.342.773 TL tutarında hibe desteği kararı verilmiştir.

Ürün İzleme Faaliyetleri: Ürün izleme faaliyetleri çerçevesinde 2021 yılı içerisinde; tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin faaliyet konusu ürünlerinin aylık alım ve stok bilgileri hazırlanmış, tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin faaliyet konusu ürünlerinin haftalık borsa fiyatlarına dair tablolar oluşturulmuş ve Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Değerlendirme Raporu güncellenmiştir. Tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin faaliyet konusu ürünlerle ilgili diğer kurumların düzenlediği toplantılara Bakanlığımızca katılım sağlanmıştır.

Uluslararası Zeytin Konseyi (UZK) Çalışmaları: 113. ve 114. Oturum Genel Kurul ve Komite toplantılarına, delegasyonumuzu temsilen katılım sağlanmıştır. Rafine ve riviera zeytinyağlarına ilişkin Uluslararası Zeytin Konseyi (UZK) Ticari Standartları mevcut karar ağacının Ülkemiz yağlarına uygun olacak şekilde yenilenmesi sağlanmıştır. UZK ve ulusal bazda yürütülen CODEX çalışmalarına aktif katılım sağlanmıştır. UZK İcra Sekreteryası tarafından CODEX Alimentarius Komitesi'ne iletilmek üzere Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ ile Tarım ve Orman Bakanı'na hitaben gönderilen mektup içeriği ile ilgili Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilileri ve Ulusal Zeytin ve Zeytin Konseyi Direktörü ile telefon görüşmeleri ve elektronik yazışmalar yapılmıştır. UZK tarafından yürütülen Gerçek Sağlıklı Zeytin Çeşitleri (THOC) projesine İzmir Zeytincilik Araştırma İstasyonunun dahil edilmesi sağlanmıştır. "Zeytin Yetiştiriciliği ve İklim Değişikliği Üzerine İleri Düzey Kursu" ve "Zeytinyağı Organoleptik Değerlendirmesi Uluslararası Uzmanlık Kursu"na Ülkemiz adaylarının katılımı sağlanmıştır. UZK yüksek lisans ve doktora burslarından Ülkemiz temsilcileri yararlandırılmıştır. Ülkemiz laboratuvarlarının UZK tanınırlığı için gerekli başvurular yapılmıştır.

Kadın Kooperatiflerine Yönelik Eğitimler: Kadın kooperatiflerine yönelik eğitim ve bilgilendirme programları Kaymakamlıklar, Belediyeler, Ticaret Odaları, Sivil Toplum Kuruluşları, Üniversiteler ve kadın girişimcilerden gelen talepler doğrultusunda Bakanlığımızca organize edilmiştir. Söz konusu eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinden 2021 yılı içerisinde çevrim içi ve yüz yüze olmak üzere İstanbul, Manisa, Gaziantep, Kırşehir, Denizli, Kars, Ardahan, Iğdır, Aydın, Muğla, Balıkesir, Çanakkale, Edirne ve Kırklareli illerinden yaklaşık 1000 katılımcı istifade etmiştir.

Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi: Proje kapsamında, 2020 yılı boyunca ziyaret edilen 14 il ve 64 ilçe bünyesinde kooperatifçilik alanında yeni iş fikirlerinin oluşturulması ve geliştirilmesi için 2021 yılında Proje Fizibilite Raporu tamamlanmıştır.

Kooperatifçilik Sektör Analizi Projesi: Kooperatiflerin, faaliyet gösterdiği sektörlerde karşılaştıkları sorunları tespit etmek, kooperatifleri sosyal ve ekonomik hayatın önemli aktörleri haline getirmek için yurtdışı örneklerinin de incelenerek ne gibi çalışmaların yapılabileceğini 2023 vizyonu doğrultusunda belirlemek, uygulanabilir politikalar üretmek ve karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirmek amacıyla Bakanlığımızca Kooperatifçilik Sektör Analizi Projesi çalışmalarına başlanmıştır. 18 aylık zaman dilimi içerisinde tamamlanması öngörülen Proje çalışmaları kapsamında, Ülkemizde faaliyet gösteren kooperatiflerin sektörel bazda incelenmesi, yurt içi mevcut durum analizi ve yazılı kaynak taramasının yapılması, sorunların tespit edilmesi, kooperatif ortakları ile odak grup toplantılarının gerçekleştirilmesi, anket çalışmaları ve yurt dışı iyi örnek uygulamaları incelemeleri yapılarak sonuçlarının raporlanması planlanmıştır. 2021 yılı içerisinde, söz konusu raporların hazırlanması tamamlanmış ve Proje'ye ilişkin çalışmalar sona ermiştir.

Kooperatif İletişim Platformu Oluşturulmasına İlişkin Araştırma Projesi: Kooperatiflerin, birbirleri ile olan iletişimlerinin güçlendirilmesi, piyasa koşulları içerisinde rekabet edebilirliklerinin artırılması ve karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma temelinde hareket etmelerinin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca, Kooperatif İletişim Platformu Oluşturulmasına İlişkin Araştırma Projesi çalışmalarına başlanmıştır. Kurulması amaçlanan Kooperatif İletişim Platformu ile kooperatifçilik sektörüyle daha yakın temas halinde olunabilmesi, sektör ihtiyaç ve taleplerine daha hızlı ve esnek bir şekilde cevap verilebilmesi ayrıca uzun vadede, Bakanlığımız ve taşra teşkilatınca verilen hizmetlerin platform üzerinden çevrim içi olarak gerçekleştirmesine imkân sağlanması amaçlanmıştır. Söz konusu Proje'ye ilişkin çalışmaların 2022 yılında devam edeceği öngörülmektedir.

Bölgesel Kooperatifler Fuarı: Bölgesel Kooperatifler Zirvesi'nin ilki 16-18 Haziran 2021 tarihleri arasında Adana TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. 3 gün boyunca devam eden Zirve'de kooperatiflere, ürün satma, yeni ürünlerin tanıtımını gerçekleştirme, iş bağlantıları kurma, farklı sektörler ve illerden katılan kooperatiflerle tanışma, iş birliği sağlama, kooperatifçilik alanındaki gelişmeleri yakından takip etme, tanıtımını gerçekleştirme gibi birçok imkân sağlanmıştır. Bununla birlikte, Zirve'de kamu kurum ve kuruluşları, banka, perakende market ve e-ticaret firmaları temsilcileri yer almıştır.

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununda Yapılan Değişiklikler ile İkincil Mevzuat Hazırlanması Çalışmaları: Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen 7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26.10.2021 tarihli ve 31640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yapılan değişiklikler ile denetim, şeffaflık, dijitalleşme, verimlilik ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik birçok yeni düzenleme hayata geçirilmiştir. Bununla birlikte, 2021 yılı içerisinde, Kooperatifçilik Eğitimi Yönetmeliği, Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik, Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının

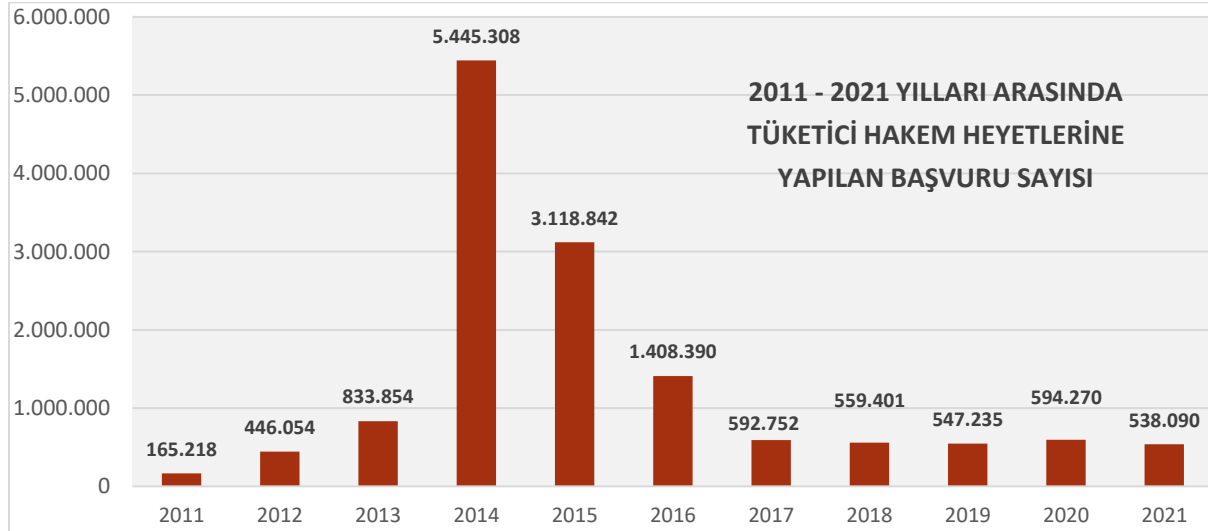
Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulundurulacak Bakanlık Temsilcisinin Nitelik ve Görevleri Hakkında Yönetmelik, Kooperatif Bilgi Sistemi Yönetmeliği ve Kooperatiflerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik çıkarılması çalışmalarına devam edilmiştir.

5.12. Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Hizmetleri

Tüketici Hakem Heyetleri Faaliyetleri: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uyarınca, tüketici hakem heyetleri tüketici işleminin zayıf tarafını temsil eden tüketiciler ile tüketici işleminin diğer tarafı olan satıcı veya sağlayıcılar arasında yaşanan uyuşmazlıkların adil, hızlı, basit ve olabilecek en az masrafla çözüme bağlanması amacıyla kolay ulaşılabilir şekilde Bakanlığımızca yargı dışı çözüm merci olarak teşkil edilmiş olup 1995 yılından beri faaliyetlerine devam etmektedirler. Yerine getirdiği önemli hizmetler nedeniyle tüketici haklarının korunması konusunda lokomotif görevi üstlenmiş olan tüketici hakem heyetleri, kuruldukları tarihten günümüze kadar yaklaşık 16 milyon başvuruyu karara bağlayarak Ülkemiz yargı teşkilatının üzerindeki iş yükünü önemli ölçüde azaltmışlardır.

81'i il merkezinde ve 130'u yetkilendirilen ilçelerde olmak üzere toplam 211 adet tüketici hakem heyeti yetki çevreleri tüm yurdu kapsayacak şekilde vatandaşlarımıza hizmet vermeye devam etmektedir. Tüketici hakem heyeti oluşturulmayan ilçelerde ise kaymakamlıklar bünyesinde görevlendirilen irtibat raportörleri tüketiciler ile yetkilendirilen tüketici hakem heyetleri arasındaki başvuru akışını sağlamaktadır. 2011-2021 yılları arasında tüketici hakem heyetlerine yapılan başvuru sayılarına ilişkin grafik aşağıda yer almaktadır.

Grafik 12: Tüketici Hakem Heyetlerine Yapılan Başvuru Sayısı

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Ayrıca, tüketicilere e-Devlet üzerinden ulaşacakları Tüketici Bilgi Sistemi (TÜBİS) vasıtasıyla ıslak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunlulukları olmadan, tüketicilere elektronik ortamda e-Devlet üzerinden başvurularını kolay bir şekilde ilgili tüketici hakem heyetlerine yapabilmeleri sağlanmıştır. Nitekim, tüketiciler tarafından tüketici hakem heyetlerine 2020 yılında e-Devlet üzerinden toplam 299.597 adet elektronik başvuru

yapılırken 2021 yılında toplam 296.675 adet elektronik başvuru yapılmıştır. Tüketici hakem heyetlerine 2021 yılında yapılan toplam başvuruların yaklaşık %55'i e-Devlet üzerinden elektronik ortamda gerçekleşmiştir.

Önceki yıllarda Ulusal Yargı Ağı Projesi Bilişim Sistemi (UYAP) ve Kamu Alacakları Tahsilatı Platformu Bilişim Sistemi (KATP) ile entegrasyonu yapılan TÜBİS'in Kurumsal Elektronik Tebligat Sistemi (KETSİS) entegrasyonu 23.06.2020 tarihinde kullanıma açılmış olup tüketici hakem heyetlerinin tebligat işlemlerinin Hazine ve Maliye Bakanlığı-Gelir İdaresi Başkanlığı altyapısı kullanılarak elektronik ortamda hızlı, masrafsız ve kolayca yapılabilmesi sağlanmıştır. Bahsi geçen sistemler arası entegrasyonun kullanıma açıldığı tarihten 31.12.2021 tarihine kadar tüketici hakem heyetleri tarafından ilgililere 1.591.812 adet e-tebligat gönderilmiş olup aynı dönemde bütçeden yaklaşık 15.122.214 TL tasarruf sağlanmıştır. Diğer yandan, akıllı telefonlara yüklenebilen mobil uygulama Mobil Tüketici ile TÜBİS'e başvuru yapma ve bilgi alma imkânı sağlanmıştır. Öte yandan, 2020 yılında tüketici hakem heyetlerin ortalama karar alma süresi yaklaşık 123 gün olarak gerçekleşirken 2021 yılında ortalama karar alma süresi yaklaşık 119 gün olarak tespit edilmiştir. Tüketici hakem heyetleri tarafından 2021 yılında karara bağlanan 630.852 adet başvurunun % 52'si tüketicilerin lehine olacak şekilde neticelenmiştir. 2017-2021 yılları arasında tüketici hakem heyetlerine yapılan başvuruların sonuçlarına göre dağılımına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 39: Tüketici Hakem Heyetlerine Yapılan Başvuruların Sonuçlarına Göre Dağılımı

YILLAR	Tüketici Hakem Heyetlerine Yapılan Başvuru Sayısı	Tüketicinin Lehine	Tüketicinin Aleyhine	Başka Bir Kuruma Sevk Edilenler	Sonuçlanan Karar Sayısı
2017	592.752	478.137	144.402	9.321	631.860
2018	561.576	367.873	184.082	14.209	566.164
2019	547.235	320.900	202.274	18.394	541.568
2020	594.270	294.064	204.777	22.712	521.553
2021	538.090	311.465	289.426	29.960	630.852

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Diğer taraftan, tüketici hakem heyetlerine 2021 yılında yapılan başvuruların sektörlerine göre dağılımını gösteren tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 40: 2021 Yılında Yapılan Başvuruların Sektörlerine Göre Dağılımı

BAŞVURUYA KONU SEKTÖR	BAŞVURU SAYISI	TUTAR
Abonelik Hizmetleri Sektörü	98.880	76.586.767
Finansal Hizmetler Sektörü	70.202	70.668.783
Perakende Ticaret Sektörü	250.304	479.820.956
Turizm Hizmetleri Sektörü	10.924	39.451.839
Ulaşım/Sağlık/Eğitim Hizmetleri Sektörü	28.917	70.153.219
Diğer Hizmetler	78.863	133.938.433
Toplam	538.090	870.619.997

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tüketici hakem heyetlerine 2021 yılında yapılan başvuruların ürün ve hizmet bazında değerlendirilmesi neticesinde; sırasıyla en çok internet abonelikleri (51.514 adet, %9,5), ayakkabı (38.564 adet, %7,1), cep telefonu (36.959 adet, %6,8), kredi kartı üyelik ücreti (28.668 adet, %5,3), mobilya (19.894 adet, %3,7) ve GSM aboneliği (18.436 adet %3,4) konularına ilişkin başvuru yapıldığı görülmüştür.

Öte yandan, tüketici hakem heyetlerinde görülen tüketici uyuşmazlıklarının çözümü, uzmanlığı veya özel bilgiyi ya da teknik bilgiyi gerektirmesi halinde tüketici hakem heyeti başkanları tarafından bilirkişi görevlendirmesi yapılabilmektedir. Tüketici hakem heyetlerinin kamu hizmeti niteliğindeki faaliyetlerini yerine getirmesinde önemli bir unsur olan bilirkişilik faaliyetinin kurumsallaşması ve uygulamalarda yeknesaklığın sağlanması ve tespit edilen sorunların giderilmesi amaçlarıyla Bakanlığımız tarafından hazırlanan Tüketici Hakem Heyetleri Bilirkişilik Yönetmeliği 09.07.2020 tarihli ve 31180 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup Yönetmeliğin “Bilirkişilerin Uyacakları Temel ve Etik İlkeler” bölümündeki hükümler 01.01.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, tüketici hakem heyetleri personeline, alanında uzman Bakanlığımız personeli tarafından 2021 yılında yürürlükte bulunan mevzuat ve uygulamaları ile TUBİS’in işleyişine yönelik eğitim programları düzenlenmiştir.

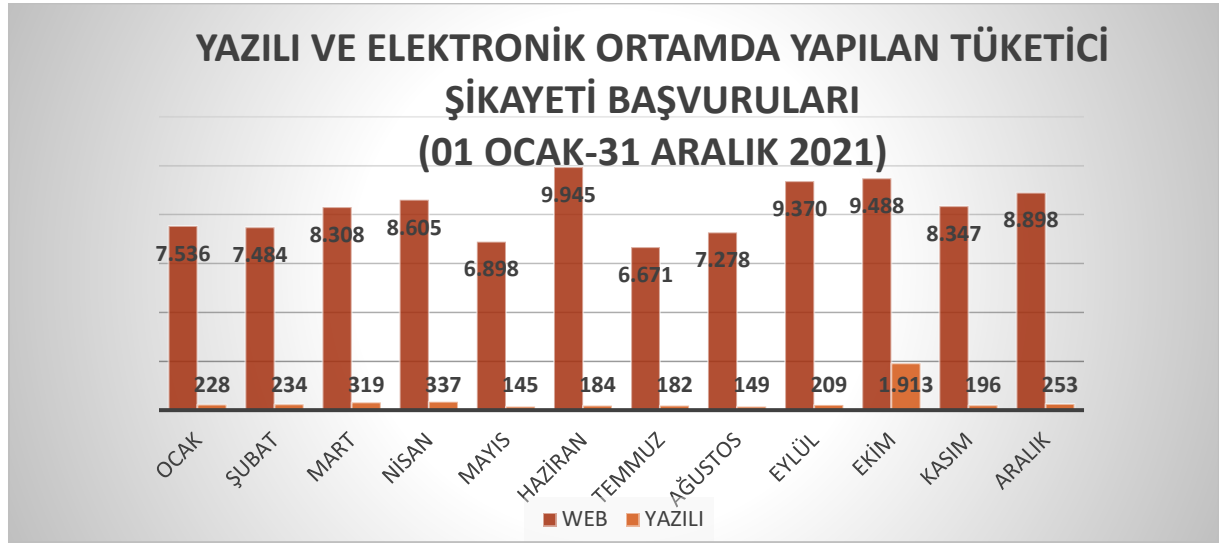
Tüketici Şikâyetleri: 2021 yılında Bakanlığımıza devre tatil, paket tur, kampanyalı satış, işyeri dışında satış, mesafeli satışlar, tüketici kredisi, konut finansman kredisi, kredi kartları, süreli yayın, abonelik, ayıplı mal ve hizmet vb. konularında CİMER, AKİM, E-Devlet, e-posta, yazılı vb. olarak toplam 103.176 tüketici şikâyeti başvurusu yapılmıştır. 2020 ve 2021 yıllarında Bakanlığımıza ulaşan şikâyetlerin başvuru kanalına göre dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 41: Bakanlığımıza Ulaşan Şikâyetlerin Başvuru Kanalına Göre Dağılımı

BAŞVURU YOLU	2020 YILI (ADET)	2021 YILI (ADET)
E-Devlet	17.102	13.297
CİMER	103.430	85.400
Bakana Ulaşın	679	43
AKİM	205	72
Diğer Web Başvuruları	262	15
Yazılı (Dilekçe ile)	1954	4349
Toplam	123.632	103.176

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Grafik 13: Bakanlığımıza Yapılan Tüketici Şikâyetleri

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tablo 42: Bakanlığımıza Yapılan Tüketici Şikâyetleri Başvuru Konuları

BAKANLIĞIMIZA YAPILAN TÜKETİCİ ŞİKÂyetİ BAŞVURULARI (1 OCAK-31 ARALIK 2021)	
Şikâyet Konusu	Tüketici Şikâyeti Başvuruları (Adet)
Mesafeli Sözleşmeler	35.251
Ayıplı Mal ve Hizmetler	19.908
Ticari Reklam ve İlanlar ve Haksız Ticari Uygulamalar	15.750
Garanti Belgesi/Satış Sonrası Hizmetler	9.525
Diğer Birimler (İade-Kapatılan-Başka Kurum ve Birime Giden)	7.892
Tüketici Hakem Heyetleri/TÜBİS	3.942
Abonelik/Süreli Yayın Sözleşmeleri	5.245
Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmeleri	3.232
İş Yeri Dışında/Piramit / Taksitli Satışlar	1.093
Finansal Mal ve Hizmetler	837
Fiyat Etiketleri	884
Devre Tatil	401
Paket Tur Sözleşmeleri	465
Mevzuat - Haksız Sözleşme Şartları	57
Piyasa Gözetimi ve Denetimi	157
Toplam	104.639

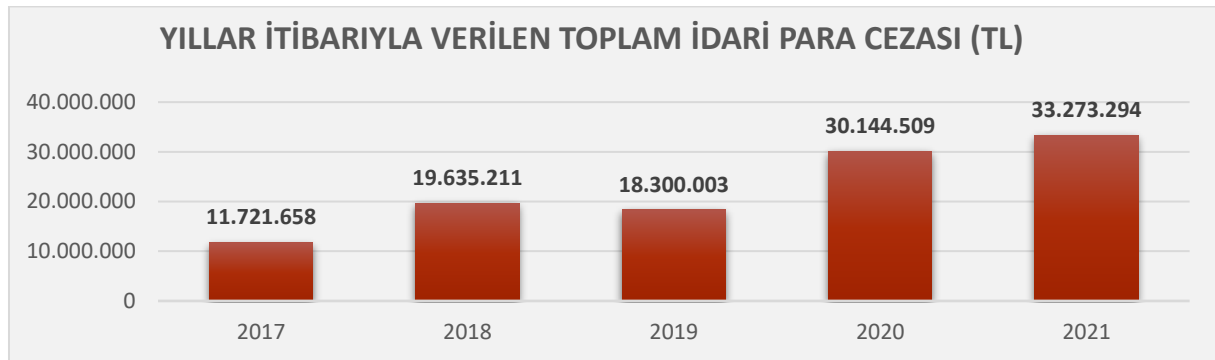
Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Alo 175 Tüketici Danışma Hattı: “Alo 175 Tüketici Danışma Hattı” tüketicilerimizin karşılaştıkları sorunlara ilişkin çözüm yollarının sunulduğu ve tüketici uyuşmazlıklarının çözülmesi amacıyla başvuruları gereken ilgili makamlara yönlendirildiği “bir çağrı merkezi” olarak hizmet vermektedir. Günlük ortalama 1.300 adet başvurunun cevaplandırıldığı çağrı merkezinde, 2020 yılında 442.844 adet çağrı cevaplanırken bu sayı, 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında 476.650 adet olmuştur. Alınan çağrılar ağırlıklı olarak; “Ayıplı Mal ve

Hizmetler, Mesafeli Sözleşmeler, Abonelik Sözleşmeleri, Haksız Şartlar ve Satış Sonrası Hizmetler” başlıklarından oluşmaktadır. Çağrılar, ortalama olarak iki dakikada cevaplanmıştır.

Reklam Kurulu Faaliyetleri: Reklam Kurulu’nda 2020 yılında 21.278 adet dosya karara bağlanmış iken 2021 yılında karara bağlanan dosya sayısı 25.369 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında Kurul tarafından karara bağlanan dosyaların 23.446’sı yapılan ayrıntılı ön inceleme aşamasında başvurudaki eksiklikler ve başvurunun mevzuata aykırı olmadığı gerekçeleriyle incelemeye alınmamış, 1.917 dosya Kurul’da görüşülüp karara bağlanmıştır. Ayrıca, Reklam Kurulu gündeminde görüşülen 1.917 dosyadan 224’ü mevzuata aykırı bulunmamışken 1.693’ü mevzuata aykırı bulunmuştur. Bu 1.693 dosyanın 1.319’una ise sadece durdurma cezası verilmiştir. Reklam Kurulu’nun yüksek oranda sadece durdurma cezası vermesi Kurul’un salt ceza verme mantığıyla hareket etmediğini, durdurma cezaları ile sektörleri bilgilendirmeye ve disiplin altına almaya çalıştığını göstermektedir. 2021 yılında Reklam Kurulu 33.273.294 TL idari para cezası uygulamıştır. Uygulanan idari para cezalarında ilk sırayı 11.970.932 TL ile gıda sektörü almıştır. Gıda sektörünü sırasıyla 11.012.700 TL ile sağlık sektörü ve 4.543.625 TL ile diğer sektörü takip etmiştir.

Grafik 14: Yıllar İtibarıyla Toplam İdari Para Cezası

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Reklam Konseyi Faaliyetleri: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca oluşturulan ve reklamcılık sektöründeki tüm paydaşların bir araya geldiği Reklam Konseyi, devam eden COVID-19 salgınının yarattığı mevcut koşullara rağmen, Bakanlığımız koordinasyonunda Ticaret Bakan Yardımcısı Sayın Sezai UÇARMAK ve Konsey delegelerinin katılımıyla “Dijital Dönüşüm Sürecinde Reklamlar” ana teması ile 30 Aralık 2021 tarihinde video konferans yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Tüketicinin Korunmasına İlişkin Mevzuat Çalışmaları: Bakanlığımız, çalışmalarını değişen tüketici ihtiyaçlarını, toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeleri ve bu konudaki diğer uygulamaları göz önünde bulundurarak yürütmekte olup ihtiyaç halinde tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatta da yeni çalışmalar yapmaktadır. Bakanlığımızca hazırlanan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş, diğer taraftan Kanun kapsamında 24 adet uygulama yönetmeliği Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu sayede yaklaşık 81 milyon tüketicimizi ilgilendiren ve tüm sektörlerde uygulanacak ortak kuralları belirleyen tüketicinin korunması mevzuatı Ülkemizde ve dünyada meydana gelen değişim ve gelişmelere cevap verebilir hale getirilmiştir.

Bu kapsamda, uzlaşma müessesesinin usul ve esaslarını belirlemek amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Uygulanan İdari Para Cezalarına İlişkin Uzlaşma Yönetmeliği” ile tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatın ihlalinden kaynaklanan idari yaptırımlara ilişkin dava süreçlerinin neden olacağı kamusal maliyetlerin önüne geçerek, kamu alacaklarının daha hızlı, etkin ve kesin bir şekilde tahsilatının sağlanması amaçlanmış olup 2021 yılı içerisinde Bakanlığımıza 129 uzlaşma başvurusu yapılmıştır.

Diğer taraftan, COVID-19 salgını sürecinde artan sosyal medya reklamları göz önünde bulundurularak sosyal medya etkileyicileri tarafından yapılan ticari reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin yürütülen incelemelerde esas teşkil etmek üzere "Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından Yapılan Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Kılavuz" yayınlanmıştır. 4 Mayıs 2021 tarihli ve 309 sayılı Reklam Kurulu toplantısında alınan ilke kararı ile yürürlüğe giren Kılavuz kapsamında, sosyal medya etkileyicileri tarafından yapılan paylaşımlarda, paylaşım yapılan mecranın niteliğine göre tüketiciler tarafından kolaylıkla algılanacak standart açıklama ve ifadelerin kullanılması zorunluluğu getirilmiş, reklam verenler ile sosyal medya etkileyicilerinin sorumluluk ve yükümlülüklerinin yanı sıra söz konusu reklam ve ticari uygulamalara ilişkin temel ilkeler belirlenmiştir.

Bununla birlikte, tüketicilerin mağdur edilmesini önlemek amacıyla 03.02.2021 tarihli ve 31384 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve 01.04.2021 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren yönetmelik değişikliği ile ambalaj ve gramaj farklılaştırılması uygulamaları Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği’nin ekinde yer alan aldatıcı ticari uygulama örneklerine eklenmiştir. Söz konusu düzenlemeyle ambalaj değişiklikleriyle gizli zam yapan firmalara 114 bin liraya varan cezaların önü açılmıştır. Ek olarak, reklam mevzuatı değişikliği çalışmalarında sona yaklaşmıştır. Yapılması planlanan değişiklikler ile e-ticaret siteleri ve perakende satıcılara yönelik olarak indirimli satış reklamları, finansal hizmetlere ilişkin reklamlar ve sıralama içeren reklamlar dâhil birçok hususta yasal altyapının güçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, Tüketici Hakem Heyetlerine başvuru için belirlenen parasal sınırlar, 27.11.2021 tarihli ve 31672 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği’nde (Sıra No: 533) 2021 yılı için yeniden değerlendirme oranı olarak tespit edilen %36,20 oranında arttırılmış, 16.12.2021 tarihli ve 31691 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68’inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6’ncı Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ” ile 2022 yılı itibarıyla başvuru sınırları İlçe Tüketici Hakem Heyetleri için 10.280 TL, İl Tüketici Hakem Heyetleri için ise 15.430 TL olarak belirlenmiştir.

İlaveten, yenilenmiş ürünlerin satışına ilişkin yasal altyapıyı oluşturmak ve kullanılmış cep telefonları ve tabletlerin yenilenerek tekrar satışa sunulması faaliyetlerini düzenlemek amacıyla “Yenilenmiş Ürünlerin Satışı Hakkında Yönetmelik” 22.08.2020 tarihli ve 31221 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 30.09.2021 tarihli ve 4517 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile de yenileme merkezleri ve bunlara bağlı yetkili satıcılar tarafından satışa sunulan yenilenmiş cep telefonlarında KDV oranı %1’e düşürülmüştür. Bu kararla yenileme merkezlerine vergi avantajı sağlanarak “yenilenmiş ürün” sisteminin teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

“6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 77’nci Maddesine Göre 2020 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ” ile idari para cezaları da yeniden değerlendirilme oranında arttırılmış ve 16.12.2021 tarihli ve 31691 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatın uygulanmasındaki etkinliğin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca 2021 yılında 6502 sayılı Kanun kapsamında ön ödemeli konut satış sözleşmeleri, abonelik sözleşmeleri, finansal hizmet sözleşmeleri, mesafeli sözleşmeler, taksitle satış sözleşmeleri, iş yeri dışında kurulan sözleşmeler, piramit satış sistemleri, devre tatil sözleşmeleri kapsamında 100 adet firma denetlenmiş, tespit edilen kabahatleri nedeniyle bu dönemde 85 firmaya toplam 124.990.380,36 TL idari para cezası uygulanmış, 4 adet internet sitesine erişimin engellenmesi için gerekli işlemler yapılmıştır. Söz konusu idari yaptırımlara ilişkin tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 43: 2021 Yılı İdari Yaptırımlar

DENETİMİN KONUSU	DENETLENEN FİRMA SAYISI	İHLALİ TESPİT EDİLEN FİRMA SAYISI	UYGULANAN İDARİ YAPTIRIM	
			İDARİ PARA CEZASI (TL)	ERİŞİM ENGELLEME TALEBİ (ADET)
Ön Ödemeli Konut Satış	43	41	30.894.982,82	0
Abonelik Sözleşmeleri	3	3	76.299.023,00	0
Finansal Hizmet Sözleşmeleri	3	3	4.278.180,00	0
Mesafeli Sözleşmeler	14	14	3.878.001,19	1
Taksitle Satış Sözleşmeleri	9	9	2.342.797,44	
İşyeri Dışında Kurulan Sözleşmeler	5	5	482.785,91	0
Piramit Satış Sistemleri	17	3		3
Piramit Satış Sistemleri (Bilgi-Belge Vermeme)	-	1	57.160,00	0
Devre Tatil Sözleşmeleri	6	6	6.757.450,00	
Toplam	100	85	124.990.380,36	4

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tüketicinin Korunması Alanında Yürütülen Uluslararası Çalışmalar:

-AB ile Müzakere Süreci: Avrupa Birliği tarafından 19 Ekim 2021 tarihinde yayınlanan 2021 Yılı Türkiye Ülke Raporu’nun Tüketicinin ve Sağlığın Korunması başlıklı 28. faslı çerçevesinde özetle; Türkiye’nin mevzuat uyumunda iyi düzeyde hazırlıklı olduğu, paydaşlarla yapıcı bir diyalog kurulması ve tüketici hareketinin güçlendirilmesi konusunda da olumlu gelişmelerin kaydedildiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede önümüzdeki yıl Türkiye’nin; tüketici hakları uygulamasını güçlendirilmesi ve tüketici hareketi ve icra organları ile koordinasyonu ve iş birliğinin daha da geliştirilmesi, bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılması, dijital ortamdaki ihlallere ve özel gereksinimli tüketicilere yönelik daha fazla önlem alınması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi’nin (GÜBİS) tüketicilere bilgi aktaran bir platform olarak faaliyetini sürdürdüğü belirtilen raporda, kamu sağlığı ve tüketici güvenliğini

tehlikeye atan güvensiz ve sahte ürünlerin çevrimiçi olarak e-ticaret web siteleri aracılığı ile satışı, daha ileri düzeyde düzenlenmesi gereken bir alan olarak tespit edilmiştir. Böylelikle, söz konusu fasıl çerçevesinde Türkiye için oldukça pozitif bir değerlendirme yapıldığı görülmüştür.

-OECD: OECD Tüketici Politikaları Komitesi ve Ürün Güvenliği Çalışma Grubu toplantıları 9, 12, 14 Nisan 2021 ve 15, 17, 19 Kasım 2021 tarihlerinde uzaktan erişim aracılığıyla düzenlenmiştir. Toplantılarda, tüketici koruma uygulama iş birliği için yasal eylemlere ilişkin araç seti, Veri Yönetişimi Projesi gibi başlıklar ana gündem maddelerini oluşturmuştur. Bunun yanı sıra 12 Ekim 2021 tarihinde Dijital Ekonomide Güvenlik Çalışma Grubu ve Tüketici Ürünleri Güvenliği Çalışma Grubu ile Nesnelerin İnternetinde Dijital Güvenlik konulu ortak bir çevrim içi çalıştay düzenlemiştir.

-Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD): Tüketicinin Korunması alanında faaliyet gösteren diğer bir önemli uluslararası platform olan UNCTAD, 5. Uluslararası Uzmanlar Grubu toplantısını 5-6 Temmuz 2021 tarihlerinde İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan merkezinde düzenlemiştir. Ürün güvenliği yönüyle UNCTAD bünyesinde faaliyet gösteren Tüketici Ürünleri Güvenliği Çalışma Grubu'nun çevrimiçi toplantıları takip edilmiştir. Çalışma grubunun gündemi, bir ülkede güvensiz olduğu tespit edilen ürünlerin başka ülkelere gönderilmesinin önlenmesine odaklanmış olup bu konuda taslak bir doküman hazırlanmıştır. Ayrıca, UNCTAD tarafından hazırlanan karanlık ticari şablonlar tüketici eğitimi alt grubu ve sınır ötesi iş birliği-haritalama çalışması çalışmalarına katkı olarak tüketicinin korunması alanında Türkiye'nin attığı adımlara yönelik bilgiler, ilgililer ile paylaşılmıştır.

-Uluslararası Tüketicinin Korunması ve Güçlendirme Ağı (ICPEN): Türkiye 2021 yılında ICPEN'in çalışma gruplarında ve ağ içerisindeki faaliyetlerde etkinliğini sürdürmüştür. Portekiz'in dönem başkanlığı ve Almanya'nın sekretarya faaliyetleri aracılığı ile sürdürülen ICPEN çalışmaları kapsamında Türkiye, Yanıltıcı Çevreci İddialar Çalışma grubunda üye olarak yer almıştır. 6-7 Aralık 2021 tarihlerinde çevrim içi olarak gerçekleştirilen ICPEN konferansında; Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Mekanizmaları, Piramit Satışlar, Yanıltıcı Çevreci İddialar ve Dijital Platformlar konuları ele alınmıştır.

-“www.econsumer.gov” İnternet Sitesi: 1 Ocak 2021 ile 30 Haziran 2021 tarihleri arasında alınan başvurular ve Bakanlığımızca incelenen dosyalar için bir analiz raporu hazırlanmış ve bu rapora göre Türkiye’de yerleşik satıcı, sağlayıcı ve diğer şahıslar aleyhine www.econsumer.gov üzerinden toplam 306 adet başvuru yapılmış olup bu başvuruların toplam parasal değerinin 842.798 dolar olduğu tespit edilmiştir.

-Avrupa Yeşil Mutabakatı: Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ve Mutabakat’a eşlik eden Döngüsel Ekonomi Eylem Planı, Sanayi Stratejisi ve Sürdürülebilir Ürün İnisiyatifi gibi unsurların, ilerleyen dönemde tüketicileri ilgilendiren hususlarda yapılacak düzenlemeler için birincil derecede öncelik arz edeceği değerlendirilmektedir. Bakanlığımız, AYM Eylem Planı’nda yer alan ‘Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının hazırlanması (2.3.3) başlığında ‘Sorumlu Kuruluş’, ‘Gıda Artık ve Atıklarının Geri Dönüşümünün Sağlanmasına Yönelik Farkındalık Yaratma ve Tüketicinin Bilinçlendirilmesi Çalışmaların Yapılması’ (6.7.1) eyleminde ise ‘İlgili Kuruluş’ sıfatıyla yer almıştır.

-Tüketicinin Korunmasının Güçlendirilmesi Teknik Destek Projesi: Merkezi yönetim, bağımsız otoriteler, yargı, akademi ve sivil toplum temsilcisi 300 paydaş ile yazılı istişare görüşmeleri bizzat yürütölüp yurt dışı örnek incelemelerinden elde edilen bulgular ve yurt içi paydaşlarla istişare çalışmaları çıktılarını birleştiren, bu suretle ilerleyen dönemde yürütülecek çalışmalar için rehber niteliği taşıyan ‘Tüketici Politikası Raporu’ hazırlanmıştır. 7 Mayıs 2018 tarihinde başlamış olan proje, 5 Mart 2021 tarihinde başarı ile tamamlanmıştır.

-Tek Pazar Programı: Program kapsamında tüketicinin korunması bileşeninden yararlanıp yararlanılamayacağına, elde edilecek faydanın indikatif katkı payı ödemesi ile orantısına ve programın yürütülmesine ilişkin teknik detayların netleştirilmesine yönelik görüşmeler hem Komisyon ile hem de yurt içi paydaşlar ile sürdürülmüştür.

-Tüketici Örgütleri Koordinasyon Şubesinin Oluşturulması: Tüketici Örgütleri Strateji Belgesi hazırlıkları çerçevesinde paydaşlardan gelen geribildirimler ve Stratejik Plan hedefleri ile uyumlu şekilde Bakanlığımız bünyesinde "Tüketici Örgütleri Koordinasyon Şubesi" kurularak sivil toplum için yönlendirici bir daimî temas noktası oluşturulmuştur.

Satış Sonrası Hizmetlere İlişkin Faaliyetler: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un yürürlüğe girmesi ile Garanti Belgesi verilmesinde Bakanlık onayı kaldırılmış olup Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi ile ilgili e-belge uygulamasına devam edilmektedir. Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliği’ne ekli listedeki ürünleri üreten veya ithal eden firmalara elektronik ortamda “E-Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi” verilmektedir.

Tablo 44: 2021 Yılı Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi Onay İşlemine İlişkin İstatistik Veriler

DÖNEM	2017	2018	2019	2020	2021
Satış Sonrası Hizmet Yeterlilik Belgesi	1.915	1.996	1.870	2.019	2.393

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Bakanlığımız denetim elemanlarınca yapılan denetimler neticesinde 2021 yılında 61 firmaya 4.500.244 TL idari para cezası uygulanmıştır. Bununla birlikte, 2021 yılında düzenlenen ve Bakanlığımıza Kasım-Aralık 2021 tarihlerinde intikal eden inceleme raporlarına ait idari süreçler devam etmektedir. Üretici ve ithalatçıların tüketicilere satış sonrası hizmet sundukları yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgilere doğru ve kolay bir şekilde erişim sağlanmasını temin etmek amacıyla hazırlanan “Servis Bilgi Sistemi” firmalar ve tüketiciler tarafından kullanılmaktadır. Sistemde 2021 sonu itibarıyla 2.528 firmanın toplam 45.105 adet yetkili servis istasyonu bilgileri yer almaktadır.

Tüketicilerin yenilenmiş cep telefonlarını satın alabilmelerine ilişkin finansman imkânlarının artırılması amacı ile 21.12.2021 tarihli ve 9993 sayılı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararı ile yenilenmiş cep telefonu alımlarında kredi kartı taksitlendirme tutar ve süresi; fiyatı beş bin Türk Lirası ve altında olan cep telefonları için on iki ay, fiyatı beş bin Türk Lirasının üzerinde olan cep telefonları için altı ay olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte; cep telefonu alımı amacıyla kullanılan tüketici kredilerinde vade sınırının belirlenmesinde dikkate alınan üç bin beş yüz Türk Lirası tutarının beş bin Türk Lirası olarak artırılmasına, vade sınırının ise

fiyatı beş bin Türk Lirası ve altında olan cep telefonları için on iki ay, fiyatı beş bin Türk Lirasının üzerinde olan cep telefonları için üç ay olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Öte taraftan, “Garanti Belgeleri ve Servis Fişlerinin Firmalar Tarafından Elektronik Ortamda Tüketicilere Verilmesini Sağlayacak Hukuki Altyapının Hazırlanması Projesi” kapsamında 05.11.2020 tarihli ve 31295 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Garanti Belgesi Yönetmeliği, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliği ve Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu Yönetmeliği’nde yapılan değişikliklerle yazılı olarak kâğıt üzerinde tüketiciye verilmesi zorunlu olan garanti belgeleri ve servis fişlerinin elektronik ortamda da tüketiciye verilebilmesine imkân sağlanmıştır.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri: Bakanlığımız tarafından yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) faaliyetleri tekstil, ayakkabı, kırtasiye, mobilya, çocuk bakım ürünleri, oyuncak, deterjan gibi doğrudan tüketiciye arz edilen ürünlere yöneliktir. Bakanlık olarak hedefimiz tüm tüketici ürünlerinin insan sağlığı, can ve mal güvenliği ile tüketicinin korunması açısından güvenlik gereklerini karşılaması ve yüzde yüz güvenli olmasını sağlamaktır. Bu hedefe ulaşmak için Bakanlığımızın ürün güvenliği konusundaki “güvensiz ürüne karşı sıfır tolerans” prensibi, “bilinçli tüketici, basiretli tacir” anlayışı çerçevesinde 2021 yılında da kararlılıkla sürdürülmüştür. 2021 PGD faaliyetlerinin etkinliğini artırabilmek amacıyla mevzuat güncellemeleri gerçekleştirilmiş, denetim faaliyetlerine ek olarak üretici, ithalatçı ve dağıtıcılara yönelik rehberlik ve bilgilendirme faaliyetleri yapılmıştır. Mevzuat çalışmaları çerçevesinde, ulusal PGD faaliyetlerine dayanak teşkil eden mülga “4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun” yerine “7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanun”un yürürlüğe girmesiyle birlikte Bakanlığımız PGD faaliyetlerinin usul ve esaslarının düzenlendiği “Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği”nin güncellenme ihtiyacı doğduğundan ilgili düzenlemeler yapılarak yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına arz edilmiştir.

Özellikle hassas tüketici grubu olarak nitelendirilen bebek ve çocuk güvenliğinin sağlanması amacına yönelik “Bazı Tüketici Ürünlerinde Uygunluk Denetimi Tebliği” ile piyasaya arzı yasaklanan olduklarından farklı görünen çıkmaklar, aynı Tebliğ ile satışına düzenleme getirilen sıvı içerisinde büyüyen dekoratif ürünler, stor perde kordonları gibi doğrudan çocukların sağlık ve güvenliklerini olumsuz yönde etkileyebilecek ürün gruplarına yönelik denetimlere ağırlık verilmiştir. Yine bu kapsamda hazırlanan dokümanlar Bakanlığımız sosyal medya hesapları üzerinden paylaşılmıştır.

Öte yandan, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) Tüketici Ürün Güvenliği Çalışma Grubu tarafından organize edilen tarama çalışmasına katılım sağlanmış, Bakanlığımızca güvensizliği tespit edilen ve yaptırım uygulanan ürünlerin internet üzerinden satışa sunulup sunulmadığının kontrolüne yönelik çalışma gerçekleştirilmiştir. Sektörel bilgilendirme faaliyetleri kapsamında ise ayakkabı ve çocuk bakım ürünleri alanında faaliyet gösteren sektör temsilcileri ile Bakanlığımız mevzuatı ve piyasa gözetimi ve denetimi uygulamaları hakkında bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Okul kıyafeti dernekleri ve tekstil birlikleri ürün güvenliği hususunda bilgilendirilmiştir. Ayrıca, Bazı Tüketici Ürünlerinde Uygunluk Denetimi Tebliği kapsamında sıvı içerisinde büyüyen ürünlerin satışının okul kantinlerinde yasak olduğu ve gerekli tedbirlerin alınması hususu Millî Eğitim Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler

Bakanlığı'na iletilmiş, Eylül 2021 tarihinde ülke çapında okul kantinlerinde bu ürünlerin satışına yönelik kontroller yapılmıştır.

Bunun haricinde, Marmara Denizinde meydana gelen kirliliğin giderilmesine yönelik alınacak tedbirlerin belirlendiği Eylem Planında yer alan "Fosfor ve yüzey aktif madde içeren temizlik malzemelerinin kullanımı aşamalı olarak azaltılacaktır. Organik temizlik ürünleri teşvik edilecektir." hedefi doğrultusunda denetimler gerçekleştirilmiş, ilgili Oda ve Birliklere bilgilendirme yapılmıştır.

Her yeni eğitim öğretim dönemi öncesinde gerçekleştirildiği gibi 2021 yılında da kırtasiye ve ofis malzemeleri, okul kıyafetleri, çocuk çantaları ve ayakkabılar gibi çocuklar tarafından kullanılan ürün gruplarında ülke çapında kampanya denetimi gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında gerçekleştirilen PGD faaliyetleri kapsamında 4.491 firmada 6.940.768 adet ürün denetlenmiş olup ürünleri güvensiz bulunan üretici/ithalatçılara 1.985.355 TL idari para cezası, ayrıca güvensiz ürünlerin ilanı, toplatılması ve imhası cezaları uygulanmıştır.

Tablo 45: 2017-2021 Yılları Piyasa Gözetimi ve Denetimi Verileri

YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	TOPLAM
Denetlenen Firma Sayısı	3.582	827	1.428	1.242	4.491	11.570
Denetlenen Ürün Sayısı (Adet)	1.920.392	4.131.413	2.412.731	10.960.278 (3.255Parti)	6.940.768 (4.268parti)	26.365.582
Güvensizlik Tespit Edilen Firma Sayısı	54	98	49	70	48	319
Güvensizlik Tespit Edilen Ürün Sayısı (Adet)	6.620	75.149	38.529	1.567.950 (130 Parti)	234.208 (58 parti)	1.922.456
Uygulanan İdari Para Cezası Miktarı (TL)	1.156.369	1.957.410	1.533.870	995.033	1.985.355	7.628.037

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Tüketicilerin güvensiz olduğu tespit edilen ürünlere ilişkin bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla 2018 yılı Eylül ayında devreye alınmış olan Güvensiz Ürün Bilgi Sistemi (GÜBİS) kullanıma açıldığı günden yaklaşık iki buçuk milyon ziyaretçi sayısına ulaşmıştır. Pandemi döneminde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın güvensiz bulunan maskelere ilişkin bildirimlerinin, Sağlık Bakanlığı tarafından ilan edilen kozmetik ürünlerinin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun piyasada yoğun bir şekilde kullanılan bir cep telefonu modeline ilişkin bildirimlerinin özellikle internet mecrasında gündem olduğu görülmüştür.

Eğitim ve Bilgilendirmeye Yönelik Faaliyetler: Gerek Tüketici Hakem Heyeti çalışanlarının ve sektör temsilcilerinin eğitimi ve bilgilendirilmesi için gerekse tüketicilerin bilinçlendirilmesi için tüketici mevzuatı kapsamında yer alan konularda çok sayıda eğitim verilmekte, yayın

hazırlanmakta, sosyal medya, web sitesi, broşür, afiş, kitapçık gibi pek çok kanal üzerinden kamuoyu bilgilendirilmektedir.

Bakanlık olarak 2019 yılında milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda, eğitim çağındaki çocuklarımızı ve gençlerimizi bilinçli tüketim ve tüketici hakları konusunda bilinçlendirmek, farkındalık yaratmak, sanatsal çalışmalarını desteklemek amacıyla ortaokul öğrencileri ile lise öğrencilerini kapsayan “Tüketici Hakları” konulu resim ve karikatür yarışmaları düzenlenmiştir. Dereceye giren adaylara ödülleri salgın kapsamında alınan tedbirler nedeniyle 2021 yılında gerçekleştirilen 23&24. Geleneksel Tüketici Ödül Töreni’nde verilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI**
Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi
Genel Müdürlüğü

**Afişini tasarla,
sloganını yaz**
tüketicilere haklarını hatırlat.

“TÜKETİCİ HAKLARI” KONULU AFİŞ TASARIM YARIŞMASI

Yarışmaya, son başvuru tarihi itibarıyla T.C. Yüksek Öğretim Kurumuna bağlı Üniversitelerin Görsel İletişim Tasarımı, Grafik Tasarımı, İletişim ve Tasarımı, İletişim Bilimleri, Medya ve Görsel Sanatlar, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık vb. Bölümlerinde ön lisans, lisans veya yüksek lisans öğrencileri başvurabilir.

İLK BAŞVURU TARİHİ
13 Eylül 2021 Pazartesi

ESERLERİN SON TESLİM TARİHİ
28 Ocak 2022 Cuma
(Mesai Bitimine Kadar)

AYRINTILI BİLGİ İÇİN
http://ticaret.gov.tr
http://tuketici.ticaret.gov.tr

facebook.com/etuketici
twitter.com/etuketici
instagram.com/etuketici

1. ÖZGÜNCE ÖDEME
LAPTOP

2. ÖZGÜNCE ÖDEME
NOTEBOOK

3. ÖZGÜNCE ÖDEME
GAMING KULAKLIK

4. ÖZGÜNCE ÖDEME
AKILLI TELEFON

2021 yılında “Abonelik Hizmetleri ve Yenilenmiş Ürünler” alanında tüketici bilinç düzeyini artırmak amacıyla iki adet kamu spotu yayınlanmıştır. Ayrıca, satıcı ve sağlayıcılar ile tüketicilerimiz için bilgilendirici ve eğitici yazılı materyaller hazırlanmış ve dağıtılmıştır. Diğer taraftan, Türkiye’deki tüketicilerin özelliklerini, davranışlarını, hakları ve hak arama yolları konusunda ne düzeyde bilgi sahibi olduklarını, tüketici işlemlerine yön veren uygulamaları vb. tespit etmek ve elde edilen verilerin gelecek yıllardaki değişimini izleyerek politika geliştirmek üzere 2021 yılı Tüketici Profili ve Bilinç Düzeyi Araştırması yapılmıştır.

Bakanlığımızın sosyal medya hesaplarından da tüm yıl boyunca aktif olarak tüketicileri bilgilendirici, bilinçlendirici paylaşımlarda bulunulmuş, 2021 yılında Youtube kanalı için “Tüketici Rehberi” isimli bir proje gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda tüketiciler tarafından bilinmesi öngörülen önemli başlıklar derlenerek kanalda yayınlanmaya başlanmıştır.

Tüketici Konseyi: Tüketici Konseyi Yönetmeliği kapsamında tüketicilerin ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunması ile tüketici sorunlarının evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözümlenmesi için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde yılda en az bir kere toplanan Tüketici Konseyi, 19 Ağustos 2021 tarihinde Ankara’da 25’nci kez toplanmıştır.

Tüketici Ödülleri: Tüketicilerin korunması ve bilinçlendirilmesi ile yasal haklarını kullanmaları konusunda özendirilmeleri, tüketici talep ve tercihlerini dikkate alan firmaların teşvik edilmesi, tüketici hukuku veya tüketicinin korunması ile ilgili bilimsel çalışmaların ödüllendirilmesi amaçlarıyla 2021 yılında 23. ve 24’üncü Geleneksel Tüketici Ödülleri birlikte verilmiştir. Törene yalnızca ödül almaya hak kazanan kişi, kurum ve kuruluşların temsilcileri ile Bakanlığımız üst düzey yöneticilerinin katılımı sağlanmış ve Bakanlığımızın sosyal medya hesaplarında canlı olarak yayımlanmıştır.

5.13. Ürün Güvenliği ve Denetimi Hizmetleri

İthalat Denetimleri Alanında Yürütülen Çalışmalar: Bakanlığımızca ithalat denetimleri yürütülen kişisel koruyucu donanımlar (2021/11), pil ve akümülatörler (2021/15 sayılı Tebliğ), yapı malzemeleri (2021/14 sayılı Tebliğ), tıbbi cihazlar (2021/16 sayılı Tebliğ), telsiz ve telekomünikasyon ekipmanları (2021/8 sayılı Tebliğ), oyuncaklar (2021/10 sayılı Tebliğ), araç parçaları (2021/25 sayılı Tebliğ), bazı tekstil, konfeksiyon ve deri ürünleri (2021/18 sayılı Tebliğ) ve bazı tüketici ürünleri (2021/12 sayılı Tebliğ) ile 2021/1 sayılı Tebliğ kapsamı sanayi ara girdileri ve 2021/9 sayılı Tebliğ kapsamı bazı CE işaretli ürünlerin ithalat denetimleri TAREKS üzerinden risk esaslı ve belge üretilmeksizin elektronik ortamda sonuçlandırılmıştır.

2021 yılında, yaklaşık 300 bin parti ürünü doğrudan etkileyecek şekilde denetim yapılmış, güvenli olmadığı ya da ilgili mevzuatına uygun olmadığı tespit edilen yaklaşık 6 bin parti ürünün Ülkemize girişine izin verilmemiştir.

Denetimlerin etkin ve yeknesak yapılabilmesi için ürün gruplarına yönelik olarak “Denetim Rehberleri” hazırlanmıştır. Denetimlerin nasıl gerçekleştirileceğinin ayrıntılı olarak belirtildiği bu kılavuzlar, mevzuat değişiklikleri ve/veya denetimler çerçevesinde ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde yıl içerisinde güncellenmektedir.

Görev ve faaliyet alanımız itibarıyla Avrupa Birliği nezdinde yapılan toplantılara katılım çevrimiçi olarak sağlanmıştır. Söz konusu toplantılarda edinilen bilgi ve belgeler hakkında ilgili kurum ve kuruluşlar bilgilendirilmiş, ilgili hususlar Bakanlığımız tarafından yürütülen denetimler kapsamında ele alınmış, toplantılarda ele alınan hususlara ilişkin görüş verilmiş ve toplantı katılımcı ülke temsilcilerine gerektiğinde Ülkemiz ithalat denetimleri mevzuatı ve/veya uygulamalarına ilişkin bilgi verilmiştir. Ayrıca, Avrupa Komisyonu ile Gümrük Birliği

Ortak Komitesi (GBOK) toplantılarına iştirak edilmiş ve Ülkemiz ithalat denetimleri mevzuatına ilişkin bilgi verilmiş ve AB Komisyonu’nun gündeme getirdiği sorulara cevap verilmiştir.

Öte yandan, motorlu araçlar ve araç parçaları regülasyonları alanında dünya çapında düzenleyici yetkiyi haiz kurumsal statüye sahip olan ve Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu altında faaliyet gösteren Dünya Araç Regülasyonlarının Uyumlaştırılması Forumu’nun (WP.29) 2021 yılı içinde gerçekleştirilen çevrim içi toplantılarına iştirak edilmiştir. Forum kapsamında araç parçalarına yönelik küresel mevzuatın oluşturulması çalışmalarına aktif bir şekilde katkı sağlanmıştır. İlaveten, “Tütün ve Tütün Mamulleri Kaçakçılığı ile Mücadele Özel Ekibi Kurulması” kapsamında toplantıya katılım sağlanmış ve toplantıdan çıkan sonuçlara göre konuya katkıda bulunabilmek adına aksiyon alınmış ve ilgili tebliğlerde düzenlemelere gidilmiştir.

TAREKS üzerinden yürütülen denetimler kapsamında uygulanmakta olan risk analizi kriterlerinin yenilenmesi ve güncellenmesi amacıyla çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, belirlenen risk kriterlerinin işlevselliği tespit edilmiş, etkin ve verimli bir denetim planlaması oluşturulması amaçlanmıştır.

2021 yılı içerisinde Bakanlığımız Ticaret Denetmenleri ve TSE eliyle yürütülmekte olan denetimler yönetilmiş olup ithalatta ürün güvenliği denetimlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla gerekli çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca Ülkemizin önde gelen otomotiv firmaları ve dernek yöneticileri ile toplantılar gerçekleştirilmiş olup 2021/25 kapsamı Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği’ne tabii ürünlerin denetimlerine ilişkin güncelleme ve etkinleştirmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, çeşitli ürün gruplarının ithalatta denetimlerine ilişkin olarak Bakanlığımız tarafından yayımlanan Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğleri, ilgili kurum ve kuruluşlar ile özel sektörün görüş ve önerileri değerlendirilmek suretiyle 2021 yılı sonunda revize edilerek yeniden yayımlanmıştır. Fren Balataları Araç Parçalarının İthalat Denetimi Tebliği kapsamında, sigara sarma makineleri “CE” İşareti Taşınması Gereken Bazı Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği kapsamında denetlenmeye başlanmıştır.

Öte yandan, çevre ve sağlık açısından risk arz etme olasılığı olan ürün ve eşyaların ithalat denetimleri/kontrollerini düzenleyen ürün güvenliği ve denetimi tebliğleri de, tebliğlerin uygulayıcısı bakanlıkların yanı sıra ilgili diğer kuruluşlar ve sektör temsilcileri ile yapılan istişareler neticesinde önümüzdeki yıl için güncellenerek yeniden yayımlanmıştır. Bu güncelleme kapsamında, üretimde girdi olarak ihtiyaç duyulan atıkların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın uygunluk denetimine tabi olarak ithalatının mümkün kılınması ve uyuşturucu yapımında kullanılma ihtimali olan “kırmızı fosfor” isimli maddenin ithalatının Sağlık Bakanlığı’nın kontrolüne tabi olarak yapılmasının hüküm altına alınması öne çıkan değişikliklerdir.

Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS): İhracat ve ithalattaki denetim, uygunluk ve izin işlemlerinin elektronik ortamda risk esaslı olarak yapılmasına olanak sağlayan web tabanlı bir yazılımdır. TAREKS, ihracat ve ithalat aşamalarında uygulanan denetimlerin e-imza kullanmak suretiyle giriş yapılan güvenli, elektronik bir ortamda, çağdaş bir anlayışla gerçekleştirilmesini amaçlamaktadır. Bu yolla kamu ve özel sektör kaynaklarının daha etkin ve verimli şekilde kullanılması sağlanmaktadır. 2021 yılı sonu itibarıyla sistemden faydalanan firma sayısı yaklaşık 75 bini, kullanıcı sayısı ise 13 bini geçmiştir.

2021 yılında 2021/1, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 21 ve 25 sayılı Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği kapsamında gerçekleştirilen tüm denetimler TAREKS üzerinden yürütülmüştür. Ayrıca, Bakanlığımız tarafından TAREKS kapsamında yürütülen ithalat ve ihracat denetimine tabi ürünlerin tamamı “Tek Pencere Sistemi” üzerinden işlem görmüştür. E-imza uygulanan sistemde tüm işlemlerin elektronik ortamda yapılıyor olması, ticari kalite ve ürün güvenliği denetimlerine ait tüm bilgi ve belgelerin kayıt altına alınmasını sağlayarak ulusal bir veri tabanı oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Sistemden elde edilen bilgiler ihracat ve ithalat denetimi politikalarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Ürün Güvenliğinde Yeni Nesil Dış Ticaret Sistemi Projesi: Projenin öncelikli hedefleri; ürün güvenliği denetimlerinin çağın gereksinimlerine uygun, daha kapsamlı ve özelleştirilebilir yeni nesil bir risk analiziyle gerçekleştirilmesi, denetimlerin kolaylaştırılması amacıyla daha efektif ve masaüstü-mobil platform kullanıcı ara yüzlerinin sağlanması, akıllı telefonlardan işlem yapılabilmesi için mobil uygulama tasarlanması ve dış ticaret politikası belirlenebilmesi amacıyla kapsamlı bir istatistik sisteminin kurulmasıdır. Projenin hayata geçirilmesi ile ithalat ürün güvenliği ve ihracat kalite denetimlerinde, güvensiz ürünleri saptama kapasitesinin artacağı, denetimlere ilişkin istatistik taleplerinin hızlı ve sağlıklı bir şekilde karşılanacağı ve bu veriler doğrultusunda daha etkili politika üretileceği öngörülmektedir.

Ticarette Teknik Engeller: Dış ticarete konu ürünlerde, ülkelerin teknik düzenlemeleri arasındaki farklılıklardan ve teknik düzenlemelerin gereğinden fazla kısıtlayıcı olarak kullanılması sonucunda ticarette teknik engeller ortaya çıkmakta ve bu durum uluslararası ticareti kısıtlamaktadır. Ülkelerce gerçekleştirilen teknik düzenlemelerin ihracatımıza olumsuz etkilerinin azaltılmasında mevzuatın güncel olarak ihracatçılarımıza duyurulması büyük önem arz etmektedir. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Ticarette Teknik Engeller (TTE) Anlaşması kapsamında Bilgi ve Bildirim Merkezi görevini üstlenen Bakanlığımız, oluşturulan Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesi (www.teknikengel.gov.tr) vasıtasıyla DTÖ Sekreteryası’na bildiri yapılan teknik düzenlemeleri ihracatçılarımıza ivedilikle duyurmakta, ihracatçılarımızdan alınan yorumlar ilgili ülkelere iletilmektedir. Ayrıca TTE Anlaşması çerçevesinde teknik engel oluşturduğu düşünülen mevzuat, gerekli değişikliklerin yapılması talebiyle TTE Komitesi toplantılarında gündeme getirilmektedir.

2021 yılında 3.849 adet DTÖ bildiri www.teknikengel.gov.tr’de yayımlanmıştır. Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri kapsamında; Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri, Ege İhracatçı Birlikleri, Ankara Ticaret Odası ve İstanbul Sanayi Odası mensuplarına yönelik 2021 yılı içerisinde düzenlenen çevrimiçi bilgilendirme seminerlerine ihracatçılarımızın teknik engellerle ilgili farkındalığının artırılması ile ticarette teknik engellerin bertarafına yönelik Bakanlığımızca gerçekleştirilen faaliyetler hakkında ihracatçılarımızın bilgilendirilmesini teminen katılım sağlanmıştır. Ayrıca, 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile öngörülen yeni mevzuat sistemi hakkında piyasadaki iktisadi işletmecilere yönelik 25 adet bilgilendirme semineri gerçekleştirilmiştir. Yine kanun tanıtımı amacıyla hazırlanan tanıtım videosu ile tüketici ve üreticilere yönelik hazırlanan afişler bilgilendirme faaliyetlerinde etkin bir şekilde kullanılmıştır.

Diğer taraftan, 2021 yılında Türkiye Ürün Kuralları Veritabanı kurulması amacıyla çalışmaları başlanmış olup 2022 yılı içerisinde faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Söz konusu veritabanı

ile amaçlanan, 7223 sayılı kanun kapsamında yer alan teknik düzenlemelere ve kanun kapsamına giren ürün gruplarının Ülkemiz piyasasına arz edilebilmesi için tabi olduğu kurallara erişimin tek bir kanal üzerinden sağlanmasıdır.

TTE Anlaşması ile ilgili hususların ve ülkeler tarafından yürürlüğe konulan teknik düzenlemelerin tartışıldığı bir platform olan DTÖ-TTE Komitesi toplantıları Ülkemiz adına takip edilmiş, Ülkemizin karşılaştığı teknik engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Bu kapsamda, Mısır'ın üretici kayıt sisteminin dayanağını oluşturan 43/2016 ve 44/2019 sayılı Kararların uygulanmasında devam eden yapısal sorunlar DTÖ-TTE Komite gündemine getirilerek, Mısır'ın ÜKS uygulamasına son vermesine yönelik beklentilerimiz belirtilmiştir. Mısır tarafından, yapısal problemlerin çözüme kavuşturulması yönünde olumlu adımlar atıldığı belirtilerek, 273/2021 sayılı Kararın askıya alınmasının uygun görüldüğü ve mevcut durumda kararın gözden geçirilmesine devam edildiği ifade edilmiştir.

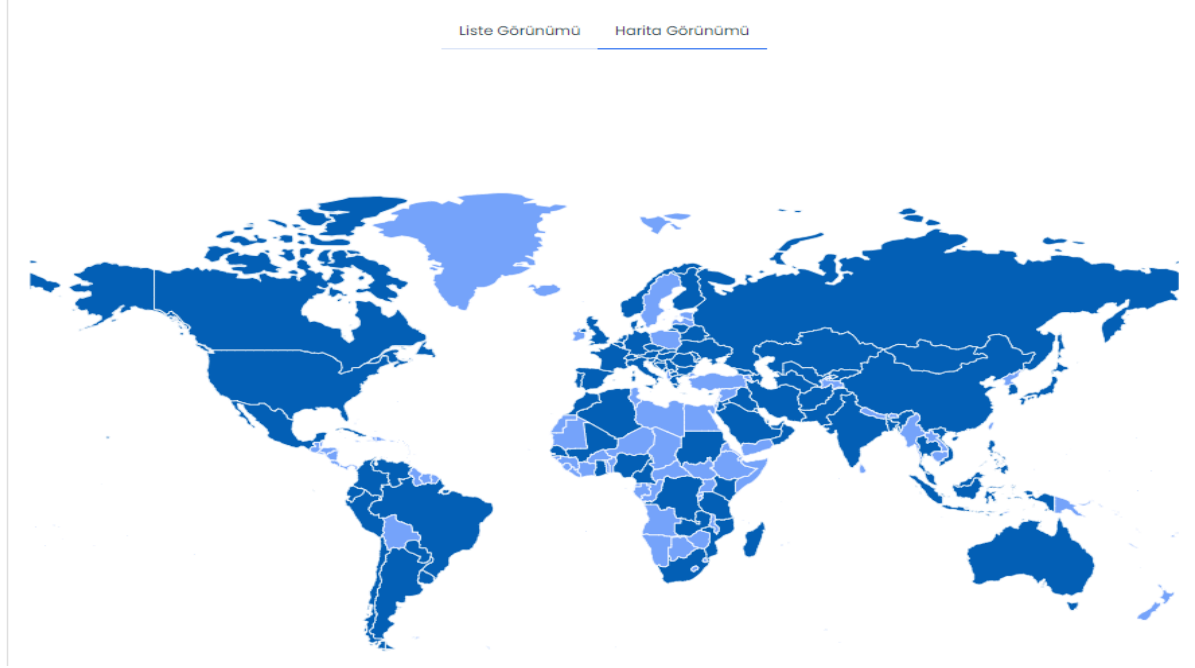
Öte yandan, 12 Nisan 2021 tarihinde yayınlanan ve 1 Ocak 2022 tarihinde yürürlüğe giren Çin'e ihraç edilecek gıda ürünlerinde kayıt yükümlülüğü getiren mevzuat değişikliği Ülkemiz tarafından yakından takip edilerek, Kasım 2021 tarihinde gerçekleşen Komite toplantısında Ülkemiz tarafından da gündeme getirilmiştir. Bu kapsamda, Ülkemiz tarafından yapılan müdahalede uygulamanın gıda ürünlerinde geniş bir ürün grubunu kapsadığı ve henüz netlik kazanmayan birçok hususun olduğu ifade edilmiştir. Yeni kayıt sisteminin karmaşık yapısı ve tanınan kısa geçiş süresi de göz önüne alındığında, kayıt sisteminin hem firmalar hem de yetkili otoritelere ilave yükümlülükler getirdiği belirtilmiştir. Ayrıca, yeni sisteme uyum sağlanmasını teminen geçiş süresinin 18 aydan az olmamak üzere belirlenmesi talep edilmiştir.

İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'nün (SMIIC) TTE Komitesi'ne gözlemci statüsünde iştirak etme yönündeki talebi Ülkemiz tarafından desteklenmiştir. Ülkemiz tarafından ayrıca Komite gündemine alınan konular ile ilgili net ve öngörülebilir prosedürlerin olması gerektiği, öngörülebilir prosedürlerin olmaması durumunda özellikle gözlemci başvuru talebinin kabul edilmesinin engellenmesinin uygun olmadığı ifade edilmiştir. Bu noktada, SMIIC'in gözlemci statüsü için bekleyen talebine ilişkin Ülkemizin üye ülkelerle iletişim kurmaya ve birlikte çalışmaya hazır olduğu belirtilmiştir.

-Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesi: Ticarette Teknik Engeller internet sitesinde (www.teknikengel.gov.tr), üretici ve ihracatçılarımızın dış pazarlara girişte karşılaştıkları etiketleme, işaretleme, ambalajlama, karantina şartı gibi teknik düzenlemeler ile test ve belgelendirme işlemlerinden kaynaklanan teknik engellerin önlenmesine yönelik mekanizmalara yer verilmiştir. Sitenin ticarette teknik engeller hakkında ihracatçılarımızın bilgilendirilmesini ve karşılaştıkları sorunların çözümünü sağlayacak en önemli platform haline getirilmesi hedeflenmektedir. Sitede 2021 yılı itibarıyla 2.829 kullanıcı kayıtlı bulunmaktadır. Ayrıca, 2021 yılında site aracılığıyla 3.849 bildirim gerçekleştirilmiştir.

Ülkeler İtibariyle Teknik Engeller

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetlerinin Koordinasyonu: 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan Ekonomi Reform Paketi kapsamında "Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) Kurumu"nın kurulması planlanmıştır. Bu çerçevede, PGD yetkili kuruluşlarının görüşlerini almak üzere 23 Mart 2021 tarihinde, Bakanlığımız ev sahipliğinde PGD kuruluşlarının üst düzey yöneticilerinin katılımıyla bir toplantı düzenlenmiş olup toplantıda Bakanlığımız koordinasyonunda bir çalışma grubunun kurulmasına karar verilmiştir. Mezkûr çalışma grubunun ilk toplantısı 1 Nisan 2021 tarihinde gerçekleştirilmiş olup toplantıda elde edilen çıktılar ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı ile paylaşılmıştır. Konuyla ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin görüşmelerde bulunmak ve önümüzdeki dönem çalışmalarında yol haritası belirlemek amacıyla 6 Mayıs 2021 tarihinde Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcileri ile bir toplantı gerçekleştirilmiş ve söz konusu toplantıda Ülkemizdeki PGD faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir.

Akabinde, 21 Mayıs 2021 tarihinde bir toplantı gerçekleştirilerek Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, PGD yetkili kuruluşları bir araya getirilerek yetkili kuruluşların görüş ve değerlendirmeleri alınmıştır. Öte yandan, 24 Mayıs 2021 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı başkanlığında Ticaret Bakanlığı'nın Ekonomi Reform Paketi kapsamı eylemleri görüşülmüş, PGD Tek Kurumu kurulması ile ilgili olarak ise çalışma grubunun her hafta toplanması ve bir taslak ortaya çıkarılması hususlarında mutabık kalınmıştır. 4 Haziran 2021 tarihinde toplanan çalışma grubunda kararlaştırıldığı üzere mevcut durum ve ihtiyaç analizlerinin yapılabilmesini teminen hazırlanan soru seti PGD yetkili kuruluşlarına iletilmiş olup gelen görüşler doğrultusunda taslak kararname çalışmalarına başlanmıştır.

Avrupa Birliği'nin Hızlı Bilgi Değişimi Sistemi (RAPEX) takip edilmekte ve bu sistemlerde Ülkemiz menşeli ürünlerle ilgili yapılan bildirimler, bu ürünlerin üreticileri ve ihracatçıları nezdinde gerekli denetimlerin yapılabilmesi için ilgili PGD kuruluşlarını ve İhracatçı Birliklerini bilgilendirilmektedir. Ayrıca bu ürünlerin ihracatçısı firmaların AB mevzuatı ve üye ülkelerde yürütülen denetimlerin sonuçları hakkında bilgilendirilmeleri de sağlanmaktadır. Diğer taraftan, denetimlerin stratejik bir planlama anlayışıyla yapılması amacıyla Ülkemizdeki PGD sistemi, bu sistemde bir önceki yıl yaşanan gelişmeler ve önümüzdeki dönemde yürütülecek çalışmalara dair bilgiler ile PGD kuruluşlarınca hazırlanan sektörel denetim programlarını da içerecek şekilde "2021 Yılı Ulusal PGD Programı" hazırlanmış ve Avrupa Komisyonu'na da iletilmiştir.

PGD faaliyetlerinin yasal dayanağını oluşturan 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'nda belirtilen idari para cezalarının yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak arttırılan yeni oranları bir Tebliğ vasıtasıyla duyurulmuştur. Bu kapsamda, 7223 sayılı Kanun'daki idari para cezalarının alt ve üst limitlerini yeniden değerlendirme oranı çerçevesinde "7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile Düzenlenmiş Olan İdari Para Cezalarının Yeni Değerlerinin Duyurulmasına İlişkin Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/13)" hazırlanmış ve Resmi Gazete'nin 31.12.2021 tarihli ve 31706 (4. Mükerrer) sayısında yayımlanmıştır.

Tarım ve Gıda Alanında Yürütülen Çalışmalar: Geleneksel Türk tarım ürünlerinin (yaş meyve ve sebze, kuru ve kurutulmuş ürünler, bitkisel yemeklik yağlar, bal vb.) yurt dışındaki güçlü imajının korunması amacıyla ihracatta, bahse konu ürünlere yönelik haksız rekabetin önlenmesi amacıyla ise ithalatta ticari kalite denetimleri yürütülmüştür. Bu kapsamda, 2021 yılında yaklaşık 604 bin ihraç partisi ürünün yüzde 24'ü denetlenmiş, denetlenen ürünlerin %2,8'i uygunsuz bulunarak ihracatına izin verilmemiştir. 2021 yılında, ihracatta ve ithalatta ticari kalite denetim sistemimizin daha etkin, etkili ve verimli hale gelmesi için çalışmalar devam etmiştir. Bu kapsamda, hedef ülke ve öncelikli ülkelere yapılan tarım ihracatımız incelenmiş olup sektörden ve bölge müdürlüklerinden alınan bildirimler de dikkate alınarak risk kriterlerimizde ürün ve ülke bazlı olarak güncellemeler yapılmıştır. Öte yandan, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, tarım ve gıda ürünlerinde uluslararası standardizasyon faaliyetlerinde etkin bir şekilde yer alınmış, bu sayede ihracatçılarımızın hakları ve çıkarlarının en üst düzeyde korunarak uluslararası standartların şekillendirilmesi sürecine katılım sağlanmıştır.

Onaylanmış Kuruluşlar İle İlgili Faaliyetler: Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri kapsamına giren ürünlerin Ülkemizde ve AB içinde piyasaya sunulabilmesi için CE işareti taşımaları gerekmekte, bu ürünlerden yüksek riskli olanların ise bu işareti taşıyabilmesi için bir onaylanmış kuruluş (OK) tarafından ilgili mevzuatta öngörülen uygunluk değerlendirmesi sürecinden geçmesi gerekmektedir. Yetkili kuruluşlarımız tarafından belirlenen aday OK'larımızın Avrupa Komisyonu'na bildirişi ise ulusal bildirim merkezi olan Bakanlığımız tarafından internet tabanlı bir sistem olan NANDO üzerinden gerçekleştirilmektedir. 2021 yılı sonu itibarıyla AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluşlar Bilgi Sistemi NANDO'da yayımlanan 14 farklı direktifte 3 adet Tanınmış Üçüncü Taraf Kuruluşu, 2 adet Teknik Değerlendirme Kuruluşu ve 54 adet Onaylanmış Kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar; Gaz Yakan Cihazlar, Yapı Malzemeleri, Asansörler, Gezi Tekneleri, Makine Emniyeti, Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu, Basınçlı Kaplar, Tıbbi Cihazlar, Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Tanı Cihazları,

Kişisel Koruyucu Donanım, Otomatik Olmayan Tartı Aletleri, Muhtemel Patlayıcı Ortamlarda Kullanılan Ekipmanlar, Sıcak Su Kazanları, Basit Basıncılı Kaplar ve Ölçü Aletleri Yönetmelikleri kapsamında üreticimize ve ihracatçımıza hizmet vermektedir. Bu sektörlerde, ihracatçılarımızın ürününü dış pazarlara sunabilmesi, gerekli testleri yaptırabilmesi ve gerekli belgeleri alabilmesi için AB ülkelerine gidilmesine gerek kalmamıştır.

Uluslararası Gözetim Şirketleri İle İlgili Faaliyetler: Dış ticarete konu mallarla ilgili olarak kalite ve miktar kontrolü; depolama, yükleme, boşaltma ve nakil esnasındaki durumun tespiti ile döviz kuru ve mali şartlar da dâhil olmak üzere fiyat ve gümrük sınıflandırmasının doğruluğunun saptanması konusundaki uluslararası gözetim faaliyetleri yürütmek üzere Bakanlığımıza başvuran firma/kuruluşlara 2015/24 sayılı Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ gereğince uluslararası gözetim şirketi statüsü verilmektedir. Bu kapsamda yıl içerisinde Bakanlığımız bölge müdürlükleri görev alanında bulunan bahse konu şirketlerin, Uluslararası Gözetim Şirketi Statülerinin verilmesi, Gümrük Giriş Tarife Cetveli fasılları itibarıyla yetki alanlarının belirlenmesi, değiştirilmesi ve denetlenmesi çalışmaları yürütülmüştür. 2021 yılsonu itibarıyla A tipi uluslararası gözetim şirketi statüsü verilen firma/kuruluşların sayısı 35 iken B tipi uluslararası gözetim şirketi statüsü verilen firma/kuruluşların sayısı 156'dır.

AB Teknik Mevzuatına Uyum Çalışmaları: Bakanlığımız tarafından gerek kanun ve yönetmelik, gerekse Gümrük Birliği kapsamındaki ürünlere ilişkin teknik mevzuatın uyum çalışmalarının koordinasyonu ve yatay mevzuatın hazırlanması çalışmaları yürütülmektedir. AB teknik mevzuatına uyum amacıyla "7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu" 12 Mart 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanun ile iktisadi aktörlerin izlenebilirliği, ürün sorumluluğu tazminatı, güvensiz ürünlerin tüketiciden geri çağırılması, ihracatta Türk malı imajının güçlendirilmesi ve e-ticarette piyasa gözetimi ve denetimi hususlarında önemli yenilikler getirilmiştir.

AB teknik mevzuatına uyum amacıyla ayrıca, Kanunun uygulama yönetmelikleri hazırlık çalışmaları da yürütülmüştür. Bu kapsamda,

- Genel Ürün Güvenliği Yönetmeliği 11.03.2021 tarihli ve 31420 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 7223 sayılı Kanun ile eş zamanlı olarak 12.03.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Düzenlenmemiş Alanda Karşılıklı Tanıma Yönetmeliği 12.03.2021 tarihli ve 31421 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- CE İşareti Yönetmeliği, Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ile Onaylanmış Kuruluşlar Yönetmeliği, Uygunluk Değerlendirme Yöntemleri Yönetmeliği 27.05.2021 tarih ve 31493 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik 10.07.2021 tarihli ve 31537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanuna ve uygulama yönetmeliklerine ilişkin kitapçık bastırılarak paydaşlara iletilmiştir. Avrupa Birliği'nin ürün güvenliğine ilişkin 3 adet rehber dökümanın çevirisi yaptırılarak kitapçık haline getirilmiş ve Bakanlığımızın internet sitesinde yayımlanmıştır. Gümrük Birliği kapsamındaki ürünlere ilişkin teknik mevzuatın uyum çalışmalarının koordinasyonunun sağlanması kapsamında 2021 yılında, Türkiye'nin uyumunu üstlendiği ve 2/97 sayılı Ortaklık

Konseyi Kararları (OKK)'nın ekinde yer alan ürün mevzuatlarına ilişkin yetkili kuruluşlarca hazırlanan 45 adet mevzuata ilişkin koordinasyon faaliyeti yürütülmüştür. Yetkili kuruluşlarca yürütülen uyum çalışmaları çerçevesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca hazırlanan Enerji Etiketlemesi Çerçeve Mevzuatı ile bu mevzuatın 16 adet alt mevzuatı kapsamında Ülkemizin AB'nin EPREL veri sistemine dahil edilmesine ilişkin sektör toplantıları ve Avrupa Komisyonu ile toplantılar gerçekleştirilmiştir. İlaveten, Enerji ile İlgili Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarımına İlişkin Yönetmelik Taslağı'na 8 Nisan 2021 tarihinde Avrupa Komisyonu'ndan uygunluk teyidi gelmiştir. Diğer taraftan, Tıbbi Cihaz Yönetmeliği'ne ilişkin Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) Beyanı 01.05.2021 tarihinde, In Vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihaz Yönetmeliği'nin 13.09.2021 tarihinde imzalanarak uyum süreci tamamlanmıştır. Bu sayede Ülkemiz tıbbi cihazlar alanında AB pazarında serbest dolaşım hakkında yararlanmaya devam edecek ve Ülkemizde yerleşik onaylanmış kuruluşlar atanabilecektir. AB mevzuatına birebir uyum perspektifinde hazırlanan kozmetik mevzuat taslağına ilişkin Komisyonla görüş alışverişi devam ettirilmiştir.

Diğer yandan, 2021 yılı içerisinde "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirime Dair Yönetmelik" kapsamında dış ticarete konu ürünlere ilişkin Ülkemizce hazırlanan 13 adet ulusal teknik mevzuat taslağı, görüş almak üzere Avrupa Birliği'ne bildirilmiştir. Ayrıca, Ulusal Ürün İrtibat Noktası olarak Avrupa Birliği üyesi ülkelerle olan mal ihracatında veya ithalatında talep edilen bilgilerin temin edilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda, 2021 yılında yurt dışında faaliyet gösteren ilgili taraflarca 7 adet görüş talebi Bakanlığımıza ulaşmış olup ilgili yetkili kuruluşlarla gerekli koordinasyon sağlanmıştır. Bu kapsamda, AB'nin ortak mevzuatının olmadığı düzenlenmemiş alanda AB'ye üye ülkeler tarafından hazırlanan 912 adet mevzuat, ticarete teknik engellerin önlenmesi kapsamında ön bildirim amacıyla yetkili kuruluşlarımızın görüşlerine sunulmuştur.

Diğer Mevzuat Çalışmaları: Teknik Düzenlemeler Rejimi Kararı'na istinaden hazırlanan Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğleri yürütülmekte, her yıl söz konusu Tebliğler kamu kurumları ve sektörle işbirliği halinde gözden geçirilerek güncel ihtiyaçlara göre yeniden yayımlanmaktadır. Bu kapsamda, güncellenen 21 adet Tebliğ 31.12.2021 tarihli ve 31706 (4. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir:

- İthalatta Standartlara Uygunluk Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/1),
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/3),
- Sağlık Bakanlığı'nın Özel İznine Tabi Maddelerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/4),
- Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Kontrolüne Tabi Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/5),
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Kimyasalların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/6),
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/7),
- Telsiz Ekipmanlarının İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/8),
- "CE" İşareti Taşınması Gereken Bazı Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/9),
- Oyuncakların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/10),

- Kişisel Koruyucu Donanımların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/11),
- Tüketici Ürünlerinin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/12),
- 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile Düzenlenmiş Olan İdari Para Cezalarının Yeni Değerlerinin Duyurulmasına İlişkin Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/13),
- Yapı Malzemelerinin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/14),
- Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/15),
- Tıbbi Cihazların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/16),
- Bazı Tekstil, Konfeksiyon ve Deri Ürünlerinin Denetimine İlişkin Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/18),
- Tütün, Tütün Mamulleri, Alkol ve Alkollü İçkilerin İthalat Denetimi Tebliği (ÜGD: 2022/19),
- Sağlık Bakanlığınca Denetlenen Bazı Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/20),
- Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatında ve İthalatında Ticari Kalite Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/21),
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdaların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/23),
- Araç Parçalarının İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2022/25).

Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması AB Projesi: Bakanlığımız tarafından Avrupa Komisyonu’nun Düzenleyici Reform ve Müktesebat Uyumu (RRAA) programı kapsamında teklif edilen “Ürün Güvenliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında Kamuoyundaki Farkındalığın Artırılması” başlıklı AB projesinin 24 aylık uygulama süreci 09.10.2018 tarihi itibarıyla başlamış, proje Haziran 2021 tarihinde başarıyla tamamlanmıştır. Bu proje kapsamında; www.urunguvenligi.gov.tr adresi kurulmuş, 29 farklı ilde toplamda 2.804 kişinin faydalandığı 74 eğitim gerçekleştirilmiş, 2.241 kişinin takip ettiği, ulusal ve uluslararası katılımcıların katkı sağladığı “Uluslararası Ürün Güvenliği Sempozyumu” gerçekleştirilmiş, 10 farklı üniversitede öğrencilere yönelik ürün güvenliği seminerleri düzenlenmiş, 2 ayrı kamu spotu hazırlanarak yayımlanmış, ürün güvenliği alanında 38 farklı makale hazırlanarak yayımlanmış ve ortaokul öğrencilerine yönelik 81 ili kapsayan bir afiş/slogan yarışması düzenlenmiş, dereceye giren öğrenci ve aileleri Ankara’da ağırlanmış ve bir ödül töreni gerçekleştirilmiştir.

E-Ticarette Ürün Güvenliği Denetimleri: E-ticarette ürün güvenliği denetimlerinin yapılabilmesi amacıyla, ilgili yetkili kuruluşlarla da işbirliği içerisinde çalışmalarda bulunmak üzere Bakanlığımız bünyesinde bir yapı tesis edilerek piyasa gözetimi ve denetiminin (PGD) elektronik ticareti de kapsayacak biçimde genişletilmesi (E-PGD) çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca Bakanlığımızca elektronik ticaretin piyasa gözetimi ve denetimine yönelik olarak hazırlanan Yönetmelik taslağı ile internet, telefon vb. uzaktan iletişim araçları yoluyla piyasaya arz edilen/piyasada bulundurulan ürünlerin şikâyet üzerine ve/veya re'sen denetlenmesinin, bu kapsamda rol alan iktisadi işletmecilerin denetimi yapan yetkili kuruluşlarla işbirliği yapmasının ve yetkili kuruluşların denetim için gerektiğinde gizli satın alma yoluyla numune alınmasının sağlanması hükme bağlanmıştır. Ayrıca taslak Yönetmelik uyarınca Elektronik Ticaretin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Merkezi Destek Sistemi kurulacağı, bu sistemin uzaktan iletişim araçları yoluyla yapılan satışlara yönelik uygun olmayan ürün taraması yapacağı, mevcut ve yeni elektronik ticaret platformlarının, elektronik ticaretteki trendlerin, internet forumlarının ve tüketici şikâyetlerine yer verilen sosyal medya uygulamalarının düzenli takibi ile gelecekte elektronik ticarette popüler ve riskli olabilecek konuların ve ürünlerin belirlenmesine yönelik araştırmaları yürüteceği, yetkili kuruluşlar ve ilgili diğer kamu kuruluşları arasında hızlı bilgi alışverişini sağlayacağı öngörülmüştür.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

**HEPİMİZ
BİNER
DENETÇİYİZ!**

Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemi (PGDBİS): Bakanlığımız koordinasyonunda 9 farklı kamu kuruluşunca yürütülen PGD sonuçlarının elektronik ortamda kaydedilmesi amacıyla Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemi (PGDBİS) kurulmuştur. PGDBİS'in temel amacı, yetkili tüm kuruluşlarca yürütülen denetimlerin sonuçlarının diğer kuruluşların da bilgisine ve kullanımına açılarak, denetimlerin programlanması ve önceliklendirilmesinde kuruluşlara destek olmaktır. Sistem bu anlamda sadece kamu kuruluşlarının kullanımına açıktır. Sisteme, PGD sonuçlarına ilişkin dönemsel ve yıllık denetim verilerinin yanı sıra denetimlerde tespit edilen güvensiz ve uygunsuz ürünlerle ilgili bilgiler de kaydedilmektedir. PGDBİS'in bakım ve onarımı, onaylanmış kuruluş bildirimlerinin PGDBİS'te yapılabilmesi ve sonrasında ürün güvenliği web sitesinin PGDBİS'le ilişkilendirilmesi çerçevesinde yapılan çalışmalar, 17.12.2021 itibarıyla tamamlanmıştır.

5.14. Denetim Hizmetleri

Rehberlik ve Teftiş Hizmetleri: Gümrük Grubu bünyesinde 439, Dış Ticaret Grubu bünyesinde 22 ve İç Ticaret Grubu bünyesinde ise 186 olmak üzere 2021 yılsonu itibarıyla Ticaret Müfettişlerince inceleme/soruşturma/teftiş kapsamında yürütülen iş sayısı 647'dir. Gümrük Grubu kapsamındaki işler; genel olarak ithalat/ihracat işlemleri yolsuzluğu, akaryakıt kaçakçılığı, dahilde işleme rejimi yolsuzluğu, kıymet yolsuzluğu, otomobil, elektronik eşya, sigara kaçakçılığı, haksız mal edinme konuludur. Dış Ticaret Grubu kapsamındaki işler; genel olarak ihracatçı birlikleri ve serbest bölge müdürlüklerince yerine getirilen iş ve işlemler, dâhilde işleme rejimi kapsamındaki işlemler ve ihracatta devlet yardımları konuludur. İç Ticaret Grubu kapsamındaki işler ise genel olarak ticaret odaları, sanayi odaları, ticaret ve sanayi odaları, ticaret borsaları, ürün ihtisas borsası unvanını taşıyan ürün borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları, ticaret sicili memurluklarının

faaliyet, hesap ve işlemleri, Bakanlığa verilen görevler çerçevesinde yerli ve yabancı şirketler, yaş sebze ve meyve toptancı hâlleri ile ilgili inceleme ve denetimler, tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla piyasa gözetim ve denetimi ile kooperatiflerin her türlü işlem, hesap ve mal varlıklarının incelenmesi konuludur.

Bakanlığımız taşra teşkilatından 76 Gümrük İdaresi ile 28 Ticaret İl Müdürlüğü ve 4 İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği ile 4 Serbest Bölge Müdürlüğü teftişe/denetime alınmıştır. Cari Denetim kapsamında Şubat ayında, 22 gümrük idaresinde yürütülen cari iş ve işlemlerin uygunluğu, bu kapsamda yeterli sayıda ikinci muayene işlemi yapılması, bu idarelerin denetimindeki antrepo/GDA'nın sayımı, ayrıca gümrük işlemlerinin yetkili kişilerce takip edilip edilmediği hususları denetlenmiştir.

2021 yılı Planlı Sonradan Kontrol Programı çerçevesinde 280, Plan Dışı Sonradan Kontrol kapsamında 61 olmak üzere toplam 341 adet şirketin dış ticaret ve gümrük işlemleri denetime alınmıştır. 2020 yılı Plan Dışı Sonradan Kontrol kapsamında olan ve 2021 yılına devreden 38 şirket dâhil toplam 357 şirketin incelemesi tamamlanmıştır. 2021 yılında 11 Ticaret Müşavirliği ve 4 Ticaret Ataşeliği Yurt Dışı Teşkilatı, teftiş kapsamına alınmış ancak Ülkemiz ve dünya genelinde devam eden COVID-19 tehdidi nedeniyle getirilen seyahat kısıtlamalarından dolayı teftiş yapılamamış ve Onay yıl sonunda iptal edilmiştir.

2021 yılı içerisinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 6563 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında 148 şirket (3 ön ödemeli konut satışı, 3 işyeri dışında kalan sözleşmeler, 1 taksitle satış sözleşmeleri, 11 mesafeli satış yöntemi, 25 piramit satış, 1 satış sonrası hizmetler, 3 belediye iştiraki şirketler ve 101 diğer şirket), 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında 6 Ticaret ve Sanayi Odası, 3 Ticaret Odası, 6 Ticaret Borsası, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında 21 Esnaf ve Sanatkarlar Odası, 4 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, 2 Esnaf ve Sanatkarlar Federasyonu, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında 73 Kooperatif (Motorlu Taşıyıcılar, Site İşletme Kooperatifi, Yük Taşıma, Yolcu Taşıma, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet, Üretim ve Pazarlama Kooperatifi ve diğer türler), 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında 4 Tarım Satış Kooperatifi, 3 Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında 12 toptancı hali ve 1 piyasa araştırması denetimi, 28 İl Müdürlüğü, Tüketici Hakem Heyetleri Birlikliği Yönetmeliği kapsamında 8 Tüketici Hakem Heyetlerinde Görevli Bilirkişi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili diğer mevzuat kapsamında 19 personel, Destek Hizmetleri Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü 1 yemekhane teftişi olmak üzere toplam 339 kurum/kuruluş/birim/personel hakkında görevlendirme yapılmıştır.

2021 yılında 700 İnceleme Raporu, 149 İdari Soruşturma Raporu, 85 Teftiş Raporu, 411 Sonradan Kontrol Raporu, 543 Cevaplı Rapor, 260 Soruşturma Raporu, 22 Ön İnceleme Raporu ve 2 Aklama Suçu İnceleme Raporu olmak üzere toplam 2.172 rapor düzenlenmiştir. Ticaret Müfettişlerince 2021 yılı içerisinde düzenlenen raporlar üzerine uygulanan vergi ve para cezası miktarına ilişkin olarak;

- Ek tahakkuk kararı alınan miktarın 544.087.804 TL'lik kısmının "Denetim Raporları" kaynaklı olduğu; düzenlenen ceza kararlarının da 1.544.127.237 TL'lik kısmının "Denetim Raporları"na dayandığı,
- Gümrük Kanunu'nun 244'üncü maddesi uyarınca uzlaşılan gümrük vergileri ve para cezalarının toplam 92.901.811,44 TL olduğu; bunların 16.536.522,44 TL'lik kısmının "Denetim Raporları" kaynaklı olduğu,
- Kooperatiflere toplamda 572.679 TL olarak uygulanan idari para cezası tutarının, 544.518 TL'lik kısmının Ticaret Müfettişlerince düzenlenen raporlar kaynaklı olduğu,
- Uygulanan idari para cezalarının 123.349.944 TL'lik kısmının Ticaret Müfettişleri tarafından düzenlenen raporlar kaynaklı olduğu,
- Bakanlığımızca 61.587.799 TL olarak uygulanan idari para cezası tutarının 1.330.869 TL'lik kısmının Ticaret Müfettişlerince düzenlenen raporlarla teklif edildiği bildirilmiştir.

İç Denetim Hizmetleri: Bakanlığımızda yürütülen iç denetim faaliyetleri ile etkin bir iç kontrol sisteminin var olduğuna; risk yönetimi, iç kontrol sistemi ve süreçlerinin etkin bir şekilde işlediğine; üretilen bilgilerin doğru ve tam olduğuna, varlıkların korunduğuna; faaliyetlerin etkili, ekonomik, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğine yönelik kamuoyuna güvence verilmesi amaçlanmaktadır.

Bakanlığımız denetim alanları listesinde yer alan yüksek ve orta riskli alanlar öncelikli olmak üzere Bakanlığımıza katma değer sağlayacak alanlarda şimdiye kadar toplam 183 adet iç denetim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetlerin sonucunda, iyileştirme önerileri ile tespit ve değerlendirmeleri içeren; 111'i denetim, 42'si danışmanlık ve 23'ü inceleme olmak üzere toplam 176 adet rapor düzenlenmiştir. Düzenlenen raporlarda yer alan ve Bakanlığımız faaliyetlerinin iyileştirilmesine yönelik toplam 1.582 öneriden 1.409'unun izleme süreci 2021 yılsonu itibarıyla tamamlanmıştır.

-2021 Yılı İç Denetim Raporları:

- a) Denetim Raporları
 - Tüketici Haklarını Koruma Süreci,
 - Muayene İşlemleri,
 - Gümrük Laboratuvarları,
 - İşçi Özlük İşlemleri,
 - İthal Lisansı, İzin Belgesi, İthal Şahadetnamesi Düzenlenme İşlemleri,
 - Haciz İşlemleri.
- b) Danışmanlık Raporları
 - Bakanlığımız Bilgi Sistemlerinin İşleyişinin, Organizasyonunun ve Mimarisinin Değerlendirilmesi,
 - Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Kapsamında Gerçekleştirilen Uygulamaların Değerlendirilerek İyileştirilmesine Yönelik Öneriler Geliştirilmesi,
 - Devlet Destekleri Yönetim Sisteminin (Destek Yönetim Sistemi-DYS) İşleyişinin Değerlendirilerek Sistemin Daha Etkin ve Verimli Çalışmasına Yönelik Öneriler Geliştirilmesi,

- Doing Business (İş Yapma Kolaylığı) Raporlarının Değerlendirilerek Bakanlığımız Faaliyetleri İtibariyle Ülkemiz Puanının Yükseltilmesine Yönelik Öneriler Geliştirilmesi,
- Bakanlığımız Kriz İletişim Planının Hazırlanmasına Katkı Sağlanması.

5.15. Stratejik Yönetim Hizmetleri

Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Yılı Stratejik Plan'ın Güncellenmesi: 07.07.2021 tarihli ve 31534 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 79 no'lu "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" gereğince Bakanlığımız teşkilat yapısında gerçekleştirilen önemli değişiklikler sebebiyle Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nın güncellenmesi çalışmaları yürütülmüştür. Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı'nın güncellenmesinde; misyon, vizyon ve amaçlar değiştirilmeden stratejik plan döneminin kalan yılları (2022 ve 2023) için hedef kartlarında değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda, Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Yılı Stratejik Planı'nın güncel versiyonu 5 Kasım 2021 tarihinde Bakanlığımız genel ağ sayfasında yayınlanmıştır.

Ticaret Bakanlığı 2020 Yılı Stratejik Plan İzleme ve Değerlendirme Süreci: 22.04.2021 tarihli ve 31462 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" uyarınca "Stratejik Plan İzleme ve Değerlendirme Süreci" yürütülmüştür. Stratejik Plan İzleme Raporu, stratejik plandaki performans göstergelerine ilişkin gerçekleştirmelerinin izlenmesine imkân veren rapordur. Bu kapsamda, performans göstergelerine ilişkin veriler derlenerek oluşturulan Rapor, üst yöneticiye sunulmuştur. İlk 6 aylık izlemesi gerçekleştirilen performans göstergeleri yılsonu itibarıyla Stratejik Plan Değerlendirme Süreci'ne tabi tutulmuştur. Bu kapsamda, elde edilen veriler konsolide edilmiş ve oluşturulan tablo, 2020 Yılı İdare Faaliyet Raporu'na eklenmiştir.

İdare Faaliyet Raporu: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41'inci maddesi gereğince, Ticaret Bakanlığı 2020 Yılı Faaliyet Raporu çalışmaları harcama birimlerimizden alınan birim faaliyet raporları temel alınarak hazırlanmış ve üst yöneticiye sunulmasını müteakip kamuoyuna duyurulmuştur. Ayrıca söz konusu rapor, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında dağıtılmıştır.

Bürokrasinin Azaltılması ve Dijital Türkiye Çalışmaları: Bürokrasinin Azaltılması ve Dijital Türkiye Çalışmaları Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından koordine edilmekte ve düzenli aralıklarla tüm Bakanlıkların Bakan Yardımcılarının katılımlarıyla Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Makamı başkanlığında gerçekleştirilen toplantılarla gelişmeler takip edilmektedir. Toplantılarda, Ülkemizin Dijital Dönüşüm Politikası kapsamında tüm kurumların koordineli olarak hareket etmesi sağlanmakta, hizmetlerin e-Devlet Kapısı'na entegre edilmesi ve faydalanıcılardan fiziksel olarak belge talep edilmesi uygulamasının sonlandırılması konularındaki gelişmeler değerlendirilmektedir. Bakanlığımız ile ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarımızın e-Devlet Kapısı üzerinden sunduğu tekil hizmet sayısı 303 olup başvurusuna göre ayrıldığında "kamudan kamuya (G2G)" 58, "kamudan özel sektöre (G2B)" 231, "kamudan vatandaşa (G2C)" 92 adet hizmet e-Devlet Kapısı üzerinden sunulmaktadır.

Bununla beraber, Bakanlığımızca sunulan hizmetlerde ihtiyaç duyulan ve fiziksel olarak faydalanıcıdan talep edilen belgelerin tespiti çalışması düzenli olarak yapılmakta olup belgelerin kâğıt ortamında talep edilmesi uygulamasının sonlandırılması için çeşitli kurum ve kuruluşlarla çalışmalar sürdürülmektedir.

Veri Sözlüğü Projesi: Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından 01.12.2019 tarihinde koordinasyon çalışmaları başlayan Ulusal Veri Sözlüğü Projesi'nin (UVS) 3. aşaması 30.11.2021 tarihi itibarı ile tamamlanmıştır. Ulusal Veri Sözlüğü 3. faz çalışmaları için Bakanlığımız birimlerince kullanılan tüm bilgi sistemleri belirlenerek bu sistemlere ait tablo ve kolon sayıları Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı'na bildirilmiştir. Ayrıca, söz konusu bilgi sistemlerine ait veri seti ve veri elemanlarını Ulusal Veri Sözlüğü yazılımına aktaracak yetkinlikte olan personellerden oluşan çalışma grupları birimler bazında belirlenerek bu personellere yönelik online eğitimler düzenlenmiştir.

Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı talebi üzerine e-Devlet Veri Envanteri çıkarılması amacıyla Ulusal Veri Sözlüğü içerisinde yer alan Dijital Türkiye menüsüne e-Devlet üzerinde sunduğumuz hizmetlerin tanımlanması işlemleri tamamlanmıştır. Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından bu doğrultuda, veri sözlüğü çalışmaları başlangıcından 30.11.2021 tarihine kadarki süreçte UVS Sistemi'ne yapmış olduğumuz veri girişleri baz alınarak Veri Giriş Trend Grafiği oluşturulmuştur. Söz konusu ilerleme grafiğine göre Bakanlığımız veri giriş gerçekleşme oranı 9574 veri elemanı ile %100 olarak tespit edilmiştir.

İç Kontrol Çalışmaları: Ticaret Bakanlığı 2021-2022 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, 27.02.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Mezkûr Eylem Planı kapsamında 2021 yılında;

- Merkez birimleri organizasyon yapıları ve personel iletişim bilgileri dinamik olarak Bakanlığımız intranet sayfasında yayımlanmıştır.
- İç kontrol standartlarının uygulanması ve geliştirilmesine ilişkin öz değerlendirme anketi hazırlanmış merkez birim yöneticilerinin kullanımına açılarak değerlendirmeleri alınmıştır.
- Bakanlık merkez teşkilatı birimlerinin süreçlerinin güncellenmesi ve risklerin belirlenmesi amacıyla süreç tasarımı ve iş akış şemalarının çizimi ile süreç riskleri konularında eğitimler verilmiştir.
- Bakanlık merkez teşkilatı birimlerinin süreçlerinin güncellenmesi ile süreç risklerinin tespitine ilişkin çalışmalara başlanmıştır.
- Bakanlığımız İş Sürekliliği İlkeleri Yönergesi kapsamında merkez ve taşra birimlerince hassas faaliyet ve görevler belirlenmiştir.
- Bakanlığımız Kurumsal Risk Yönetimi Yönergesi kapsamında;
 - Bakanlık Risk Yönetim Kurulu üyeleri güncellenmiştir.
 - Birimlerin risk yönetim ekibi üyelerinin katılımıyla kurumsal risk yönetimi eğitimi düzenlenmiştir.
 - Merkez birimler tarafından, altı aylık iki dönem halinde stratejik riskler değerlendirilmiş, risk değerlendirme tabloları konsolide edilerek Bakanlık Risk Yönetimi Eylem Planı ile Bakanlık Konsolide Risk Raporu oluşturulmuştur.
 - Planlar ve Raporlar, Risk Yönetimi Kurulu'na sunularak değerlendirmeleri alınmıştır. Kurul değerlendirmelerini içeren Plan ve Rapor Yönerge gereği Kurumsal Risk

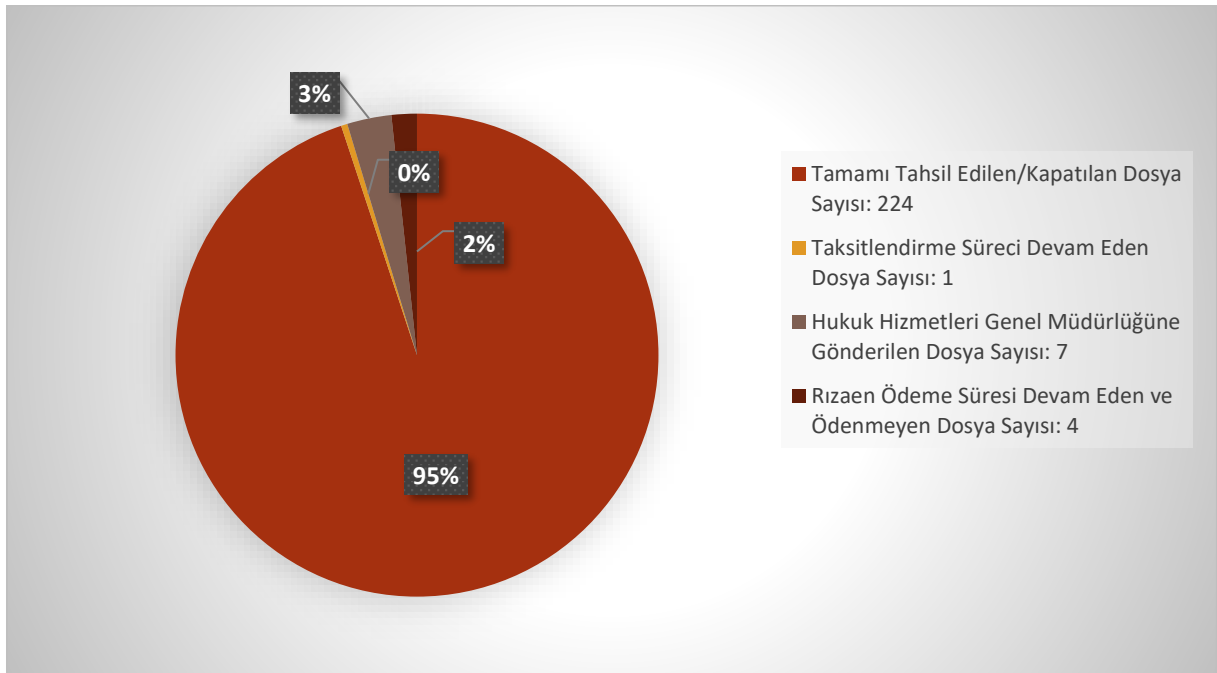
Yönetiminden Sorumlu Üst Yönetici tarafından onaylanmıştır.

- Bakanlığımız Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı'nın gerçekleştirmeleri altı aylık iki dönem halinde izlenerek dönemsel izleme raporları hazırlanmıştır. Söz konusu izleme raporları, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'na sunulurken değerlendirilmeleri alınmakta ve üst yönetime sunulmaktadır.

Sayıştay Denetim Raporu: Sayıştay Başkanlığı tarafından Bakanlığımız 2020 yılı hesap ve işlemlerine ait bulgu ve tespitleri içeren Sayıştay Denetim Raporuna ilişkin Bakanlığımız cevapları hazırlanmış ve Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

Kamu Alacakları: Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve 16 Sıra No.lu Kişilerden Alacaklar konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği uyarınca, 2021 yılında harcama birimleri, Sayıştay Başkanlığı, kontrol ve denetim ile mahkeme ilamları sonucunda tespit edilen Bakanlığımız merkez birimlerine ait kamu zararı ve kişi borçlarına ilişkin alacak takip dosyası oluşturulması, muhasebe kayıtlarına alınması, ilgiliye tebliğ edilmesi ile hukuki takibatın başlaması hususunda gerekli işlemler tesis edilmiştir.

Şekil 4: 2021 Yılı Kamu Zararı/Alacakları Takip Dosyaları

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve 16 Sıra No.lu Kişilerden Alacaklar konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği uyarınca 2019 yılından 4, 2020 yılından 2 adet işlem süreci devam eden dosyalara ilave olarak 2021 yılına ait 230 adet alacak takip dosyası muhasebe birimine gönderilerek, sorumlular ve ilgililer adına muhasebe kayıtlarına alınması sağlanmış, sorumlu ve ilgililerine tebliğleri yapılmıştır.

2021 yılında herhangi bir taksitlendirme işlemi yapılmamış olmakla birlikte, 2020 yılından yapılan 1 adet taksitlendirme dosyasının tahsilatı 2021 yılında da devam etmiştir. 2021 yılında

açılan dosyalardan 224 adedinin tahsilatı sağlanmış olup 4 adet dosyanın rızaen ödeme süresi devam etmekte olduğundan tahsil sürecine devam edilmektedir. Takip işlemi devam eden 2 adet dosyanın, takip ve tahsiline imkân kalmadığından hükmen tahsil sürecine başlanılmıştır.

2021 Yılı Performans Programı İzleme ve Değerlendirme Çalışmaları: Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanan “Performans Programı İzleme Rehberi” doğrultusunda, Bakanlığımızın 2021 Yılı Performans Programında yer alan performans göstergelerinin gerçekleşme verileri ile Bakanlığımız sorumluluğunda olan Program, Alt Program ve Alt Program Hedeflerine ilişkin değerlendirmelerin, üçer aylık dönemler halinde e-bütçe sistemine kayıtları gerçekleştirilmiştir.

2022 Yılı Performans Programı Hazırlık Çalışması: Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanan “2022-2024 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberi”nde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde; Bakanlığımız 2022 Yılı Performans Programı’nın hazırlanması için gerekli bilgiler Bakanlığımızın ilgili birimlerinden temin edilerek e-bütçe sistemine kaydedilmiştir. Bakanlığımıza ilişkin “Genel Bilgiler, Performans Bilgileri, İdare Performans Bilgisi ile Toplam Kaynak İhtiyaçları” belirlenerek, veriler Başkanlığımızca konsolide edilmiş olup Bakanlığımız 2022 Yılı Performans Programı hazırlanmıştır. Bakanlığımız 2022 Yılı Performans Programı’nın bir örneği, ilgili mevzuat gereğince TBMM bütçe görüşmelerinde kullanılmak üzere Plan ve Bütçe Komisyonu’na ve ilgili kamu idarelerine gönderilmiştir.

2020 Yılı Bütçesi ve Ayrıntılı Harcama Programı: Ayrıntılı Harcama Programı teklifi; 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun Resmi Gazete’de yayımlanmasını müteakip Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın belirlediği esaslar çerçevesinde Bakanlığımız harcama birimlerinin teklifleri doğrultusunda hazırlanarak vize edilmek üzere Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’na gönderilmiştir. Bakanlığımız harcama birimlerinin talepleri doğrultusunda 2020 yılı bütçe işlemleri gerçekleştirilmiş olup harcama birimlerine yetki verilerek izlenmesi sağlanmıştır.

2022 Yılı Bütçesi Hazırlık Çalışmaları: Bakanlığımızın 2022 yılı bütçe teklifi, orta vadeli program (yeni ekonomi programı), orta vadeli mali plan, bütçe çağrısı ve bütçe hazırlama rehberi, yatırım genelgesi ve yatırım programı hazırlama rehberi esas alınarak hazırlanmıştır.

Kamu İdaresi Hesapları: Bakanlığımız, 17.09.2020 tarih ve 31247 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” gereğince “2021 Yılı Dönem Başı” ve “2020 Yılı Dönem Sonu” hesap bilgileri (defter, mali tablo ve belgeler) Sayıştay Başkanlığı tarafından yönetilen Birleşik Veri Aktarım Sistemi (BVAS) aracılığıyla elektronik ortamda Sayıştay Başkanlığı’na gönderilmiştir. Ayrıca, Usul ve Esaslar’da yer alan hüküm gereği BVAS uygulamasının elektronik imzayı henüz desteklememesi nedeniyle bahse konu mali tablo, bilgi ve belgeler fiili imzalı olarak da Sayıştay Başkanlığı’na gönderilmiştir.

2020 Yılı Bütçe Kesin Hesabı: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 42’nci maddesi ve “Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” gereğince “Ticaret Bakanlığı 2020 Yılı Kesin Hesabı” bütçe uygulama sonuçları dikkate alınarak hazırlanmış, TBMM, Sayıştay Başkanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı’na gönderilmiştir.

Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 30’uncu maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçlarını, ikinci altı aya ilişkin beklentileri ve hedefler ile faaliyetlerini Temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır. Hazırlanan rapor Hazine ve Maliye Bakanlığı’na gönderilmiş ve Bakanlığımız web sitesinde yayımlanmıştır.

5.16. Tasfiye İşleri, Döner Sermaye ve Destek Hizmetleri

Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS): Tasfiye işletme müdürlüklerinin yapmış olduğu idari ve mali işlemlerin kayıt ve yönetimi ile gümrük müdürlüklerinin tasfiye işlemlerine ilişkin kayıtları Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) ile yapılmaktadır. YYS; Tasfiye, Ambarlama, Maaş, Muhasebe, Taşınır ve Tahsilat ana modüllerinden oluşmakta ve Bakanlığımızca kullanılan diğer bilişim sistemleri ile entegre çalışmaktadır.

Döner sermaye adına yapılacak olan tahsilat işlemlerinin tek merkezden yapılabilmesi için tahsilat modülü geliştirilmiş, “TASİŞ - Döner Sermaye Tahsilat” kurumsal hesabı ile 3 kamu bankası nezdinde entegrasyon sağlanmıştır.

Elektronik kimlik bilgisini haiz tasfiyelik haldeki cihazların kayıt işlemlerinin TYS üzerinden yapılabilmesi için Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun Mobil Cihaz Kayıt Sistemi ile entegrasyon çalışmaları yapılmış olup uygulamaya 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla başlanmıştır.

E-İhale Sistemi: Coğrafi kısıtları ortadan kaldırarak farklı yerlerdeki ihalelere internet üzerinden teklif verilmesini sağlamak, ihalelere katılımı ve dolayısıyla rekabeti artırmak ve eşyanın tasfiyesini hızlandırmak amacıyla kullanılan e-ihale uygulamasında 2021 yılında yaklaşık 15 bin adet e-ihale yapılması sağlanmıştır.

2014 yılından beri kullanılmakta olan E-ihale sistemi güncellenmiş ve 22 Mart 2021 tarihi itibarıyla tamamen yenilenmiş arayüzüyle uygulamaya alınmıştır. Yeni sistemde bir mobil uygulama geliştirilmiş ayrıca sisteme otomatik teklif özelliği eklenerek ihalelerin daha rekabetçi şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

İhalelerden elde edilen satış hasılatı bir önceki seneye göre % 54 oranında artmış ve yaklaşık 684 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 1 milyon 200 bin kişi e-ihale sistemine üye olarak kayıtlı bulunmaktadır.

Tasfiyelik Hale Gelen Araç ve Eşyanın Tahsisine Yönelik Çalışmalar: Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Kızılay Derneği ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ile yapılmış olan muhtelif protokoller ile tasfiyelik hale gelen eğitim malzemesi, yardım malzemesi ile afet ve acil durumlarda kullanılabilecek türden eşyanın anılan kurumlara tahsis edilmesine devam edilmektedir.

Döner Sermaye İşletmelerine Ait Ambarlar: Bakanlığımız döner sermaye işletmelerine ait depolama yerleri ve sayıları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 46: Döner Sermaye İşletmelerine Ait Depolama Yerleri

TÜR	İŞLETME MÜDÜRLÜKLERİNE AİT AMBARLAR
Geçici Depolama Yeri	11
Yolcu Beraberi Eşya Deposu	9
Antrepo	1
Tır ve Taşıt Üstü Sahası	4
Geçici Bırakılan Araç Sahası	11
Perakende Ambarı	6
Kaçak Eşya Ambarı	38
Kaçak Araç Sahası	17
Tasfiyelik Eşya Ambarı	23
Tasfiyelik Araç Ambarı	17
TOPLAM	137

Kaynak: Bakanlık İstatistikleri

Döner Sermaye İşletmesinin Gelir ve Giderleri: 2021 yılında Döner Sermaye İşletmesi'nin faaliyetlerinden toplam 508.361.241 TL gelir elde edilmiştir. Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılı bütçe giderleri ise 224.599.317 TL olarak gerçekleşmiştir.

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Hizmetleri: Bakanlık Söğütözü Yerleşkesi, Eskişehir Yolu Yerleşkesi, Söğütözü Ek Hizmet Binası, Akyurt'ta bulunan Eğitim Merkezi, Misafirhane, Köpek Eğitim Merkezi ve Kurum Arşivi hizmet binalarında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ikincil mevzuat kapsamında hizmetler yürütülmektedir. Bu çerçevede,

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ikincil mevzuatı kapsamında 2021 yılında "Yıllık Çalışma Planı ve Yıllık Eğitim Planı" hazırlanmıştır.
- Bakanlığımızın aday memur yetiştirme eğitimi programları dâhilinde İş Sağlığı ve Güvenliği farkındalık eğitimleri verilmiştir.
- COVID-19 ile mücadele kapsamında servis araçları, ofisler ve ortak kullanım alanları periyodik olarak dezenfekte edilmiş, enfekte olan ya da şüphe bulunan personelin temas ettiği alanlarda ayrıca dezenfeksiyon çalışmaları yapılmıştır.
- Bakanlığımız Söğütözü Ek Hizmet Binasına ait Risk Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır. Eğitim Merkezi, Köpek Eğitim Merkezi ve Kurum Arşivi binasında Risk Değerlendirme Raporu ile Acil Durum Planları taslak çalışmalarına başlanmıştır.
- Bakanlığımız Merkez Teşkilatında görevli Sürekli İşçi (4D) kadrosunda bulunan 459 personele İş Sağlığı ve Güvenliği Yenileme Eğitimleri verilmiştir.
- İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin merkez ve taşra teşkilatı personeline uzaktan verilebilmesi amacıyla Bakanlığımız Eğitim Merkezi ile koordineli olarak katalog eğitim videosu hazırlanmıştır.

Sıfır Atık: Çevre ve insan sağlığının korunmasını hedefleyen sıfır atık yönetim sistemi çerçevesinde; Merkez Teşkilatı hizmet binalarımızda toplanan yaklaşık 5,5 ton kâğıt, 2 ton plastik, 1,5 ton cam, 1,5 ton metal atık belirli aralıklarla ilgili birimlere teslim edilmiş ve teslim edilen miktarın E- Devlet üzerinden kaydı yapılmıştır.

Yap-İşlet-Devret Hizmetleri: Gümrüklerimizin mümkün olan en ileri seviyede hizmet sunabilmesini sağlamak üzere Bakanlığımızca başarıyla uygulanan Yap-İşlet-Devret (YİD) modeli kapsamındaki proje ve yatırım faaliyetleri hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda 2021 yılında, Habur Gümrük sahası genişletilerek yeniden yapılandırılmış, peron sayısı artırılarak küçük araç / TIR ve özellikle tanker geçiş yolları birbirinden ayrılmıştır.

5.17. Diğer Hizmetler

5.17.1. Hukuk Hizmetleri

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP): Adalet Bakanlığı tarafından kullanılan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ile taraf olunan davaların takibinin sanal ortamda, etkin biçimde, kâğıt kullanmadan gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Yapılan başvurular sonucunda UYAP Avukat Portal hizmetinin de tüm avukatlarımız tarafından kullanılabilmesi sağlanmıştır.

Hukuk Yönetim Sistemi (HYS): Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ile uyumlu olarak Bakanlığımız ile taşradaki tüm hukuk birimlerimizde kullanılmak üzere Hukuk Yönetim Sistemi

(HYS) otomasyon programı temin edilmiştir. Hukuk Yönetim Sistemi sayesinde dava ve icra dosyalarına ilişkin süreçlerin takibi ve bu süreçlerin yönetiminin dijital ortamda gelen-giden belge yönetimi şeklinde sistematik olarak yürütülmesi, icra takibi, kararlar, duruşma, keşif, bilirkişi, müsadere, iade, el koyma, alıkoyma gibi işlemlerin de sistem üzerinden takip edilebilmesi, mütalaa ve mevzuat taslaklarına ilişkin dosyaların sistemden takip edilebilmesi sayesinde alınacak istatistiksel bilgiler ve raporlar ile mevzuattan kaynaklı sıkıntıların fark edilip düzeltilmesine katkı sağlayacak bir alt yapının oluşturulabilmesi, sistemdeki uyarı mekanizması sayesinde personelin (Avukat/Hukuk Müşaviri) iş ve işlemlerinde, özellikle de süre konusunda yaşadığı sıkıntıların önüne geçilebilmesi, personele yapılacak vekâlet ödemeleri ve ilama bağlı borçların dosya bazlı takibi ile bu konuda yapılan hataların önüne geçilebilmesi ve emsal kararlar ve mevzuat taslaklarının bir havuzda toplanması sağlanmıştır. HYS üzerinden temin edilen istatistik verilerine göre 2021 yılı içerisinde; 10.871 Vergi, 184 Mütalaa, 934 Hukuk, 1.829 İdari, 188 Mevzuat Taslağı, 35.346 Ceza olmak üzere toplam 49.352 adet dosya kaydı yapılmıştır.

5.17.2. Personel Hizmetleri

Yer değiştirmeye tabi personelin atama işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi amacıyla 2021 yılı yer değiştirme döneminde kontenjan belirleme, taleplerin alınması ve değerlendirme çalışmaları 11.05.2021 tarihinde yayımlanan Bakanlığımız Yer Değiştirme Yönetmeliği uyarınca tamamlanmıştır. Bakanlığımız Yer Değiştirme Kurulu kararıyla 729, e-atama yöntemiyle 520 ve isteğe bağlı olarak e-atama ile 281 olmak üzere toplam 1.530 personelin atama işlemi gerçekleştirilmiş olup 855 personel yerinde bırakılmıştır. 2021 yılında yer değiştirmeye tabi olmayan toplamda 101 personelin (kadrolu ve sözleşmeli personel) yer değişikliği işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Diğer yandan, 2021 yılında çeşitli nedenlerle (emeklilik, göreve son, çekilme, müstafi sayılma, naklen ayrılma, sözleşmenin feshi, sözleşmenin yenilenmemesi, vefat vb.) toplamda 555 personel görevinden ayrılmıştır.

Bakanlığımızın merkez ve taşra teşkilatında orta kademedeki idareci ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla 2021 yılı içerisinde yapılan görevde yükselme sınavı sonucunda çeşitli unvanlardan toplam 360 personel, bir üst unvana yükselerek atamaları gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı ile ilgili yapılan çalışmalar çerçevesinde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından tasdik edilen 08.01.2021 tarihli ve 2021/51 sayılı Karar ile 27, 26.05.2021 tarihli ve 2021/248 sayılı Karar ile de 1 olmak üzere toplam 28 Bakanlığımız personelinin yurt dışı daimi görev ataması gerçekleştirilmiştir.

07.05.2021 tarihli ve 2021/229 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1, 25.06.2021 tarihli ve 2021/289 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1, 09.07.2021 tarihli ve 2021/344 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1, 03.09.2021 tarihli ve 2021/450 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1 ve 19.11.2021 tarihli ve 2021/556 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1 olmak üzere toplam 5 yurtdışı personelinin merkeze alınmaları sağlanmış olup görevlerine başlamışlardır. Ayrıca, 25.06.2021 tarihli ve 2021/289 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile daimi görev süresini tamamlayan 1 personel merkeze atanmış olup görevine başlamıştır. 03.09.2021 tarihli ve

2021/451 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çerçevesinde 32 personel Bakanlığımız yurt dışı teşkilatında görevlerini tamamlayacak olup bu personelin Bakanlığımız merkez teşkilatında görevlerine başlamaları sağlanacaktır.

Yurt dışı daimi görevlere atanan Bakanlığımız personeline, kurum içi ve kurum dışı olmak üzere toplam 6 haftalık eğitim programları düzenlenerek Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği iş ve işlemleri ile ilgili olarak detaylı bilgi/tecrübe aktarımı sağlanmıştır. Diğer yandan, Bakanlığımız yurt dışı teşkilatında Ticaret Müşavirlerimize/Ataşelerimize görevlerinde destek olmak üzere yurt dışı destek personel seçimine yönelik olarak 2021 yılı içerisinde toplam 17 adet sınav gerçekleştirilmiştir.

Jean Monnet yüksek lisans programı kapsamında Bakanlığımızdan 2021 yılı içerisinde, 2020 yılında kabul alan ve pandemiden dolayı haklarını 2021 yılında kullanmak isteyen 4 personel ile 2021 yılında kabul alan 6 personel olmak üzere toplamda 10 personel yüksek lisans amacıyla yurt dışına gönderilmiş, 1 personele ise yüksek lisans eğitiminden dolayı ücretsiz izin verilmiştir.

Personel ile ilgili mevzuat çalışmaları kapsamında;

- Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar'da Bakanlığımızda istihdam edilecek gümrük muhafaza memuru ve muayene memuru unvanlı sözleşmeli personele sözlü ve/veya uygulamalı sınav yapılmasına ilişkin değişiklik 3731 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 21.03.2021 tarihli ve 31430 sayılı Resmi Gazete'de,
- "Ticaret Bakanlığı Yer Değiştirme Yönetmeliği" 11.05.2021 tarihli ve 31481 sayılı Resmi Gazete'de,
- "Ticaret Bakanlığı Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 17.08.2021 tarihli ve 31571 sayılı Resmi Gazete'de,
- Bakanlığımız merkez teşkilatının yeniden düzenlenmesine ilişkin 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 07.07.2021 tarihli ve 31534 sayılı Resmi Gazete'de,
- Bakanlığımız taşra teşkilatına dair 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 465'inci maddesinde değişikliği içeren "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 89 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" 23.12.2021 tarihli ve 31698 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5.17.3. Basın ve Halkla İlişkiler Hizmetleri

2021 yılında Bakanlığımız hizmetleri kapsamında yaklaşık 1500 adet açıklama, duyuru ve haber metni yayınlanmıştır. Bakanlığımız faaliyetlerine ilişkin 25 binin üzerinde fotoğraf, video ve görsel materyal kaydı yapılarak arşivlenmiştir. Kaçakçılık yakalamalarına ilişkin video kaydı, montajı, görsel ve metinlerin hazırlanarak kamuoyuyla paylaşımları gerçekleştirilmiştir. Bakanlık faaliyetlerinin basın yoluyla kamuoyuna duyurulması amacıyla basın yayın kuruluşları ile toplantılar düzenlenmiş, gerekli görülen konularda bilgi notları hazırlanarak basın kuruluşlarına sunulmuştur. Bakanlığımız ile bağlı kurumlar hakkında medyada (yazılı, görsel, işitsel ve internet ortamında) yer alan yayınların takibi sağlanmıştır. Bakanlığımızın

alışmalarına yönelik kamuoyunu aydınlatıcı haberler hazırlanmış, broşür, yazı, fotoğraf, slayt, film, kitap vb. dokümanlar sunulmuştur. Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ ve Bakanlığımıza ait yerel-ulusal basında internet, yazılı medya ve televizyon haberi olarak yaklaşık 875 bin haber yayınlanmıştır. Ayrıca, Bakanlığımız web sitesine Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ ve Bakanlığımız ile ilgili kaçakçılık, yakalama haberi ve kurumsal haberler olmak üzere yaklaşık 500 haber girişı sağlanmıştır.

6- Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu mali yönetim sistemimiz uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve bu kapsamda etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması da amaçlanmıştır. Kanunun beşinci kısmında "iç kontrol sistemi" düzenlenmiş, 55'inci maddesinde de İç Kontrol;

“İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak;

- Faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,
- Varlık ve kaynakların korunmasını,
- Muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,
- Mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.” şeklinde tanımlanmıştır.

06.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi kapsamında, Ticaret Bakanlığı 2021-2022 Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, merkez teşkilatı birim önerileri alınarak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu’nun değerlendirmeleri ile birlikte üst yönetime sunulmuş, 27.02.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

II. AMAÇLAR VE HEDEFLER

A- Temel Politika ve Öncelikler

Bakanlığımız temel politika ve öncelikleri oluşturulurken;

- On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023),
- 2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
- 2019-2023 Beş Yıllık Cumhurbaşkanlığı Programı Türkiye Stratejik Planı,
- 2023 Hedefleri,
- Orta Vadeli Program (2019-2021),
- Yeni Ekonomik Program (Orta Vadeli Program) 2020-2022,
- Cumhurbaşkanlığı 180 Günlük İcraat Programları,
- Bakanlığımız Stratejik Planı (2019/2023),
- YOİKK 2021-2022 Eylem Planı,
- Türkiye Cumhuriyeti Katılım Öncesi Ekonomik Reform Programı (2019-2021),
- Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2019-2021),
- 2023 Türkiye İhracat Stratejisi,
- Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı,
- Gümrük İşbirliğine Yönelik Stratejiye İlişkin 02.10.2003 Tarihli AB Konsey Kararı,
- Dünya Gümrük Örgütü standartları çerçevesinde yer alan ilke ve prensipler,
- Diğer uluslararası yükümlülüklerimiz esas alınmıştır.

B- İdarenin Stratejik Planında Yer Alan Amaç ve Hedefler

AMAÇ 1. İhraç Edilen Mal ve Hizmetlerin Katma Değerini, Rekabet Gücünü, Pazar/Ürün Çeşitlendirmesini Geliştirmek Yoluyla Sürdürülebilir İhracat Artışını Sağlamak

HEDEF1.1. Katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin ihracat içindeki payı artırılacak ve Ülkemizin küresel değer zincirindeki konumu güçlendirilecektir.

HEDEF1.2. İhracatta pazar ve ürün çeşitlendirmesi sağlanacaktır.

HEDEF1.3. e-ihracatı mikro girişimciler ve KOBİ'ler için daha kolay ve ulaşılabilir kılarak, e-ticaretin bir e-ihracat kanalı haline gelmesi ve Ülkemizin küresel dış ticaret hacminden daha fazla pay alması sağlanacaktır.

HEDEF1.4. Ticari Kalite Denetimlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi ile tarım ürünlerinin ihraç pazarlarındaki kaliteli imajı korunacak ve uluslararası kalite standartlarını karşılaması sağlanacaktır.

AMAÇ 2. İthalatta Haksız Rekabeti Önlemek, Ürün Güvenliği ve Girdi Tedarik Güvenliğini Sağlamak

HEDEF2.1. İthalatın yerli üretim üzerinde neden olduğu zarar ve tehditlere karşı uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde yerli üretimin korunması sağlanacaktır.

HEDEF2.2. Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ithal ürünlerin güvenliği sağlanacak, bu ürünlerin teknik mevzuatına uygunluğu ve güvenliğinin tespitine yönelik denetimlere ilişkin hukuki, teknik ve idari altyapı uluslararası yükümlülüklerimiz göz önünde bulundurularak geliştirilecektir.

HEDEF2.3. Ara malı ithalatı bağımlılığı azaltılacak, sanayinin girdi tedarikinde etkinlik, güvenlik ve süreklilik sağlanacaktır.

AMAÇ 3. Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak

HEDEF3.1. Tarım ürünleri ticaretinin geliştirilmesine ve bu piyasadaki arz ve talep dengesinin sağlanmasına katkıda bulunulacaktır.

HEDEF3.2. Ticarete yönelik işlemlerin hızlı, kolay ve güvenli yapılması ve elektronik ticaretin gelişmesi sağlanacaktır.

HEDEF3.3. Tüketici bilincinin artırılması ve tüketicinin korunması sağlanacak Bakanlığımız sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinde Piyasa Gözetimi ve Denetiminin etkinliği artırılacaktır.

HEDEF3.4. Esnaf ve sanatkârların rekabet güçleri ve kapasiteleri artırılacaktır.

HEDEF3.5. Kooperatifler ekonomik hayatın aktif kuruluşları haline getirilecektir.

HEDEF3.6. Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi ile kooperatifçilik bilinci artırılacak, kooperatifçiliğin faydaları anlatılarak yaygınlaştırma çalışmaları yürütülecektir.

AMAÇ 4. Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak

HEDEF4.1. Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.

HEDEF4.2. Gümrük işlemlerini konu alan düzenlemelere ilişkin bilgiye kolay erişim sağlanacaktır.

HEDEF4.3. Kaçakçılıkla mücadelede etkinlik artırılacak; eşya, taşıt ve yolcu hareketlerini kontrol ederek ülke güvenliğine katkıda bulunulacaktır.

HEDEF4.4. Risk temelli kontroller etkinleştirilecek, sonradan kontrol sisteminde etkinlik ve seçicilik artırılacaktır.

HEDEF4.5. Tasfiye işlemlerinde etkinlik artırılacak ve tasfiye süreçleri hızlandırılacaktır.

HEDEF4.6. Gümrük işlemleri uluslararası düzeyde gerçekleştirilen girişimlerle daha hızlı ve kolay hale getirilecektir.

AMAÇ 5. Ulusal Hak Ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek

HEDEF5.1. “Yeni ürün, yeni pazar, yeni ihracatçı” ve küresel tedarik zincirlerinden daha fazla pay alınması hedeflerine yönelik olarak, pazara giriş eylem planları uygulamaya geçirilecek ve pazara giriş engelleri takip edilerek sorunların çözüme kavuşturulması desteklenecektir.

HEDEF5.2. Firmalarımızın pazarlara erişim imkânlarının iyileştirilmesi ve adil rekabet ortamında çalışmalarının sağlanması amacıyla ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı platformlarda yabancı ülkeler ile diyalog güçlendirilecektir.

HEDEF5.3. Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki mevcut Gümrük Birliği ile tarım ürünlerine ilişkin tercihli rejimin düzgün ve etkin işleyişi sağlanacak ve Gümrük Birliği’nin güncellenmesi çalışmaları sürdürülecektir.

HEDEF5.4. Üçüncü ülkeler ile Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) müzakereleri başlatılacak, mevcut anlaşmaların yeni nesil STA anlayışına uygun şekilde kapsamı genişletilecek ve akdedilen STA’ların işleyişi takip edilecektir.

HEDEF5.5. Güvenli ürün arzının sağlanmasına yönelik teknik mevzuat uluslararası yükümlülüklerimiz göz önünde bulundurularak geliştirilecektir.

HEDEF5.6. Ticaretin Kolaylaştırılması Türkiye Stratejisi ve Revize Beş Yıllık Eylem Planı (2019-2023) uygulamaya konulacaktır.

AMAÇ 6. Serbest Bölgelerimizin Sağladığı Avantajlarla, Ülkemiz Yatırım Potansiyelinin Geliştirilerek Rekabetçi Yatırımların Yapılmasına Katkıda Bulunmak

HEDEF6.1. Serbest Bölgelere, ülke ekonomisinin ihtiyaç duyduğu stratejik ve yüksek katma değerli yatırımlar çekilerek Ülkemizin rekabet gücüne sağlanan katkı artırılacaktır.

HEDEF6.2. Serbest Bölgelerde katma değerli üretime yönelik teknolojik ve Ar-Ge’ye dayalı faaliyetler artırılarak ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

AMAÇ 7. Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek

HEDEF7.1. Kurumsal altyapı güncel ihtiyaçlar dikkate alınarak geliştirilecektir.

HEDEF7.2. Bakanlığımızın bilişim altyapısı geliştirilerek daha kaliteli ve güvenli hizmet sunumuna olanak sağlanacaktır.

HEDEF7.3. Bakanlık Birimlerinin ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulacak etkili ve yenilikçi insan kaynakları politikalarıyla personelin nitelikleri artırılabilecektir.

HEDEF7.4. Kurumsal risk yönetim kapasitesi ve iç kontrol uygulamaları geliştirilecektir.

HEDEF7.5. Kurumsal yönetim kapasitesi geliştirilecektir.

HEDEF7.6. Yurt dışı teşkilatının etkinliği ve faaliyetlerinin izlenebilirliği sürdürülebilir bir şekilde geliştirilecektir.

III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A- Mali Bilgiler

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 7’nci maddesinde “Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir.” düzenlemesine yer verilmiştir. Söz konusu düzenleme doğrultusunda Ticaret Bakanlığı olarak mali yönetimde amacımız, mali disiplin, hesap verilebilirlik ve mali saydamlık hedeflenerek kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamaktır.

1- Bütçe Uygulama Sonuçları ve Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar

Bakanlığımızca yürütülen 5 Program, 10 Alt Program ve 41 Faaliyet için 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 6.585.834.000 TL ödenek tahsis edilmiş, yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödeneklerle birlikte toplam ödenek miktarı 14.458.286.234 TL olmuştur.

Söz konusu ödenegin yanı sıra, Bakanlık ile Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu’nun 5’inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca gümrük idarelerince tahsil edilen ticari amaçlı ithalata ait bandrol ücretinden 2016-2018 yıllarında Bakanlığa toplam 43.229.098 TL aktarılmış, 2020 yılı sonuna kadar 17.326.979 TL’si harcamaya dönüştürülmüştür. 2021 yılına gelir kaydı yapılan toplam 25.902.119 TL’nin 3.405.421 TL’sinin ödenek kaydı yapılmış olup 569.892 TL’si harcanmıştır. Ayrıca Bakanlığımız ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu arasında yapılan petrol piyasası ve sıvılaştırılmış petrol gazları piyasasında yapılacak denetimlere ilişkin iş birliği protokolü kapsamında Bakanlığa 3.699.000 TL ödenek aktarılmış ve tamamı harcamaya dönüştürülmüştür. Bakanlık tarafından yürütülen programlara ve kullanılan ödeneklere ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 47: Program Sınıflandırmaya Göre 2021 Yılı Ödenek Durum Bilgisi

(Bin TL)	2021			
PROGRAM SINIFLANDIRMASI	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Gerçekleşme	Gerçekleşme/ Ödenek (%)
Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele	447.939	605.097	600.188	134
Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	5.241.727	12.701.075	12.461.211	238
Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu	150.508	125.655	110.550	73
Yönetim ve Destek Programı	739.523	1.019.067	954.352	129
PROGRAMLAR TOPLAMI	6.579.697	14.450.894	14.126.301	215
PROGRAM DIŞI GİDERLER	6.137	7.392	6.372	104
GENEL TOPLAM	6.585.834	14.458.286	14.132.673	215

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı e-Bütçe Sistemi

Tablo 48: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2021 Yılı Bütçe Ödeneklerinin Dağılımı

(Bin TL)				
Ekonomik Kod	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Gerçekleşme	Gerçekleşme /Ödenek (%)
Personel Giderleri	1.690.101	1.824.703	1.740.068	103
SGK Devlet Primi Giderleri	243.015	258.211	243.242	100
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	284.764	529.468	494.319	174
Faiz Giderleri	0	0	0	0
Cari Transferler	4.161.239	11.598.769	11.429.614	275
Sermaye Giderleri	205.616	233.036	212.548	103
Sermaye Transferleri	1.099	14.099	12.882	1172
Bütçe İçi Toplam Kaynak	6.585.834	14.458.286	14.132.673	215
Bütçe Dışı Toplam Kaynak	0	0	0	0
GENEL TOPLAM	6.585.834	14.458.286	14.132.673	215

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı e-Bütçe Sistemi
Bütçe dışı kaynaklar tabloda yer almamaktadır.

Personel Giderleri ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri: 2021 yılında personel giderleri 1 milyar 740 milyon TL, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri ise 243 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri için 2021 yılında toplam 1 milyar 933 milyon TL ödenek öngörülmüş ve yıl sonu gider gerçekleşmesi 1 milyar 983 milyon TL olmuştur. Mevcut personelin kademe ve derece ilerlemesi ile görevde yükselmesine bağlı olarak başlangıç ödeneğinden fazla gerçekleşme olmuştur. 2021 yılında personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinin toplam bütçe içindeki payı %14'tür.

Mal ve Hizmet Alım Giderleri: Mal ve hizmet alım giderleri için 2021 yılında 284 milyon TL ödenek tahsis edilmiş 2021 yılı içerisinde yapılan ödenek eklemeleri ile birlikte toplam bütçe ödeneği yıl sonunda 529 milyon TL olmuştur. Söz konusu ödeneğin 494 milyon TL'si yıl sonu itibarıyla harcamaya dönüştürülmüştür. Mal ve hizmet alım giderlerinin tahsis edilen ödeneğin üzerinde gerçekleşmesinin nedeni bütçe hazırlık aşamasında ödenek ihtiyacı öngörülemeyen mahkeme harç ve giderleridir. Mal ve hizmet alımlarının yılı toplam bütçesinin içindeki payı % 4 olmuştur.

Cari Transferler: Cari transferler için 2021 yılında 4 milyar 161 milyon TL ödenek öngörülmüş, ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan ödenek eklemeleri ile birlikte yıl sonu bütçe ödeneği 11 milyar 598 milyon TL olmuştur. Yıl sonu itibarıyla söz konusu ödenekten yapılan bütçe gideri toplamı 11 milyar 429 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Cari Transferler kapsamında;

- Bakanlık bütçesinin yaklaşık % 63'ünü oluşturan pazarlama ve ihracat kapasitesini artırmaya yönelik devlet yardımları ödemelerinin gerçekleştirildiği Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu ile Bakanlığımızın ilgili kurumu olarak kurulan Helal Akreditasyon Kurumu'na aktarılmak üzere tahsis edilen Hazine Yardımları,
- Memurların öğle yemeğine yardım, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'na yardım ve Mesleki Yeterlilik Kurumu'na üyelik aidatı ödemelerini içeren *Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler*,

- Kadın girişimi üretim ve işletme kooperatiflerinin desteklenmesi ile esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere yapılan yardım ve desteklerden oluşan *Hane Halkına Yapılan Transferler*,
- Uluslararası Zeytin Konseyi, Uluslararası Pamuk İstişare Komitesi, Şeker Örgütü, Küresel Çelik Forumu ve Avrupa Birliği (Customs 2020) gibi uluslararası kuruluşlara üyelik aidatı ile katkı ödemelerinin gerçekleştirildiği *Yurtdışına Yapılan Transfer* harcamaları gerçekleştirilmiştir.

2021 yılında Bakanlığımızca herhangi bir dernek, vakıf, birlik ve benzeri teşekkülle yardım ödemesi yapılmamıştır. Cari transfer giderlerinin öngörülen ödeneğin üzerinde gerçekleşmesinin temel nedeni, COVID-19 salgınıyla mücadele kapsamında alınan tedbirlerden etkilenen ve belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlar ile gerçek kişi tacirlere Bakanlığımızca yapılan hibe, kira ve ciro kaybı desteği ödemeleridir.

Sermaye Giderleri: Yatırım harcamaları için 2021 yılında genel bütçe, AB fonu, yurt içi hibe, TRT bandrol payı ve döner sermaye finansmanı olmak üzere toplam 307 milyon TL kaynak ayrılmış ve yıl sonu itibarıyla 238 milyon TL kullanılarak %77 gerçekleşme sağlanmıştır. Bakanlığımız yatırım harcamaları; DKH İktisadi- Genel İdare sektörü, Konut sektörü ve İmalat-Kobi ve Girişimcilik sektörlerinde yürütülmektedir. Söz konusu harcamalar ile yurt içi ve yurt dışı ticari hayatta ortaya çıkan gelişmelere ve dünyadaki güvenlik ve risk algılarındaki değişimlere paralel olarak, bilişim teknolojileri ile uyum içinde daha çağdaş bir gümrük ve ticaret yönetimi anlayışıyla hizmete devam edilmesi, Bakanlığın alt ve üst yapısına yapılan yatırımlarla sunulan hizmetlerin kalitesinin ve hızının artırılması amaçlanmaktadır.

Sermaye giderlerine tahsis edilen bütçe ödeneğinin tamamının harcamaya dönüştürülememesinin nedenleri arasında;

- Yılı içerisinde ihtiyaç alanlarında meydana gelen değişimler,
- Yatırım projelerine ilişkin hak ediş ödemeleri ve taahhütlerin plan süreci ve ödemelerinde yıl içinde meydana gelen sapma veya değişimler,
- Özellikle COVID-19 gibi Ülkemiz ve dünya genelinde bazı sektörlerde yatırım harcamalarını etkileyecek şekilde öngörülemeyen iç ve dış etkenler yer almaktadır.

Sermaye Transferleri:

Piyasa rekabetini bozmadan faaliyetlerinde etkinlik sağlamak amacıyla yürütülen Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı'na 13 milyon TL, Helal Akreditasyon Kurumu'na aktarılmak üzere 1 milyon TL yıl içerisinde yapılan eklemeler ile birlikte sermaye transferleri toplam bütçesi 14 milyon TL olmuştur.

Söz konusu program kapsamında kooperatiflere yaklaşık 12 milyon TL destek verilirken adı geçen kuruma ilgili ödeneğin tamamı gönderilmiştir. Program, alt program ve faaliyet düzeyinde Bakanlık harcamalarına tablo 49'da yer verilmiştir.

Tablo 49: Faaliyet Düzeyinde 2021 Yılı Ödenek ve Harcama Verileri

(Bin TL)	2021			
PROGRAM SINIFLANDIRMASI	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Gerçekleşme	Gerçekleşme/Ödenek (%)
Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele	447.939	605.097	600.188	134
Gümrük Muhafaza Hizmetleri	447.939	605.097	600.188	134
Gümrük Kaçakçılığıyla Mücadele	447.939	605.097	600.188	134
Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	5.241.727	12.701.075	12.461.211	238
Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	413.683	450.806	397.911	96
İhracatın Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	148.787	262.277	256.079	172
İthalatın Düzenlenmesi	37.660	33.085	19.877	53
Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler	58.484	46.321	35.667	61
Ticaret Araştırmaları	19.695	22.721	21.434	109
Uluslararası Ticari Anlaşmalar ve İşbirliği	74.455	48.499	41.160	55
Uluslararası Ticari Etkinlikler ve Tanıtım	74.602	37.903	23.694	32
Gümrük Hizmetleri	555.495	523.894	506.932	91
Gümrük İşlemleri	370.382	485.451	483.318	130
Risk Yönetimi ve Tasfiye	185.113	38.443	23.614	13
İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	144.776	9.199.564	9.189.391	6.347
Esnaf ve Sanatkarların Rekabet Güçlerinin Artırılması	38.165	9.069.273	9.065.143	23.753
İç Ticaretin Düzenlenmesi	44.718	76.421	76.043	170
Kooperatifçiliğin Özendirilmesi ve Güçlendirilmesi	59.954	51.680	46.185	77
Ticaret Araştırmaları	1.939	2.190	2.020	104
İhracatın Desteklenmesi	4.127.773	2.526.810	2.366.978	57
Diğer İhracat Destekleri	19.000	2.739	2.694	14
Fuar Destekleri	1.038.178	177.915	174.895	17
Hizmet Sektörü İhracatının Desteklenmesi	887.538	563.276	536.488	60
İhracatta KOBİ ve Kümelenme Destekleri	243.448	240.761	235.761	97
İhracatta Markalaşmanın Desteklenmesi	1.339.609	1.243.543	1.122.864	84
Tarım Ürünleri İhracatının Desteklenmesi	600.000	298.576	294.276	49

Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu	150.508	125.655	110.550	73
Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi	125.058	104.526	92.957	74
Piyasa Gözetimi Faaliyetleri	6.229	4.134	3.855	62
Reklam ve Haksız Ticari Uygulamaların Denetimi	6.223	10.991	10.676	172
Tüketici Hakem Heyetleri Koordinasyonu	75.617	61.747	51.730	68
Tüketicinin Bilinçlendirilmesi	36.989	27.654	26.696	72
Ürün Güvenliği ve Denetimi	25.450	21.129	17.593	69
Ticarette Teknik Engeller Anlaşmasının Yürütülmesi	2.841	133	99	3
Ürün Güvenliğinde İhracat Denetimleri	4.453	15.180	15.125	340
Ürün Güvenliğinde İthalat Denetimleri	4.413	79	27	1
Ürün Güvenliğine Yönelik AB Teknik Mevzuat Uyumu ve Koordinasyonu	3.484	963	945	27
Ürün Kalite Altyapısının Geliştirilmesi	10.259	4.774	1.397	14
Yönetim ve Destek Programı	739.523	1.019.067	954.352	129
Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	89.917	333.993	322.378	359
Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	9.341	253.042	248.446	2.660
İç Denetim	2.726	3.278	3.099	114
Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	2.155	2.168	1.786	83
Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	10.854	12.808	9.786	90
Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	64.841	62.697	59.261	91
Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler	649.606	685.074	631.974	97
Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	109.010	107.071	101.273	93
Genel Destek Hizmetleri	178.745	197.596	176.888	99
İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	20.517	24.530	20.055	98
İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	26.251	24.170	19.344	74
Özel Kalem Hizmetleri	37.927	24.038	8.351	22
Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	277.156	307.669	306.063	110
PROGRAMLAR TOPLAMI	6.579.697	14.450.894	14.126.301	215
PROGRAM DIŞI GIDERLER	6.137	7.392	6.372	104
Hazine Yardımları	6.137	7.392	6.372	104
Helal Akreditasyon Kurumuna Hazine Yardımı	6.137	7.392	6.372	104
GENEL TOPLAM	6.585.834	14.458.286	14.132.673	215

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı e-Bütçe Sistemi

Bakanlığımıza tahsis edilen yılı bütçesiyle;

- Ticaretin en hızlı, en güvenilir, en kolay biçimde yapılmasını, geliştirilmesini ve kolaylaştırılmasını sağlamak,
- Pazar ve ürün çeşitlendirmesini geliştirmek yoluyla sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak,
- Ülkemizdeki iş ortamını geliştirmek; küçük işletmelerin, esnaf-sanatkârlar ve kooperatiflerin olanaklarını güçlendirmek;
- Tüketici hakları ve ürün güvenliğini en ileri seviyede temin etmek ve gümrük idaremizi modern, etkin ve güvenilir kılmak,
- Gümrük kapılarımız başta olmak üzere Ülkemizin tamamında her türlü kaçakçılık girişimini önlemek başta olmak üzere birçok alanda çalışmalarımız kararlılıkla sürdürülmüş olup Bakanlığımızın görev alanındaki tüm faaliyetlerine aynı hızla devam edilmektedir.

Bakanlığımız harcama birimlerinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, bütçe giderleri ve ödeneklerine göre gerçekleşme oranlarına ilişkin verilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 50: Harcama Birimlerinin 2021 Yılı Ödenek/Durum Bilgisi

(Bin TL)	2021			
Kurumsal Sınıflandırma	Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Gerçekleşme	Gerçekleşme/ Ödenek (%)
Özel Kalem Müdürlüğü	40.653	27.315	11.450	28
Personel Genel Müdürlüğü	26.251	24.170	19.344	74
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı	64.841	62.697	59.261	91
Strateji Geliştirme Başkanlığı	283.293	315.061	312.435	110
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	9.341	253.042	248.446	2.660
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	2.155	2.168	1.785	83
Ticaret Bölge Müdürlükleri	909.734	997.691	979.566	108
Ticaret İl Müdürlükleri	115.999	129.538	128.222	111
Yurtdışı Teşkilatı	171.784	260.446	238.994	139
Gümrükler Genel Müdürlüğü	33.762	36.674	36.422	108
Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü	69.238	111.959	108.832	157
İç Ticaret Genel Müdürlüğü	16.848	107.404	106.160	630
(mülga) Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü	24.334	23.828	14.074	58
Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü	95.226	82.981	71.822	75
Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü	39.822	8.983.645	8.975.733	22.540
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	70.192	53.862	47.883	68
İhracat Genel Müdürlüğü	3.304.816	2.004.960	1.868.210	57
İthalat Genel Müdürlüğü	30.496	29.094	17.862	59
Serbest Bölge Müdürlükleri	24.056	25.372	17.463	73
Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü	25.450	21.129	17.593	69

Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü	157.939	176.420	161.063	102
Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü	110.098	108.280	101.389	92
Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü	915.010	275.115	271.159	30
Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü	29.820	321.721	295.278	990
Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü	14.676	23.714	22.227	151
GENEL TOPLAM	6.585.834	14.458.286	14.132.673	215

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı e-Bütçe Sistemi

Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu:

İlgili tablolar, Hazine ve Maliye Bakanlığı' na ait Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi'nden (KBS) henüz temin edilememektedir. Şubat ayı sonunda tabloların ulaşılabilir olması beklenmektedir.

2- Mali Denetim Sonuçları

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları çerçevesinde, Bakanlığımızın hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetim ile Bakanlığımızın gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti, kamu kaynaklarının etkili ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımız, Sayıştay'ın dış denetimine tabidir. Sayıştay denetçileri tarafından hazırlanan Denetim Raporu 05.05.2021 tarihinde Bakanlığımız kayıtlarına alınmıştır. Denetim Raporuna ilişkin Bakanlığımız görüş ve cevapları, 05.06.2021 tarihli yazı ile Sayıştay Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Bakanlığımızın görüş ve cevapları değerlendirilerek hazırlanan Sayıştay Raporu ise Sayıştay Başkanlığının 27.09.2021 tarihli yazısı ekinde Bakanlığımıza gönderilmiş olup bu Rapor, TBMM'ye sunulmakta ve aynı zamanda Sayıştay Başkanlığı'nın web adresinde yayımlanmak suretiyle kamuoyuna ilan edilmektedir.

Ticaret Bakanlığı Sayıştay Raporu'nda toplam 24 bulgu yer almaktadır. Bu bulgulara aşağıda yer verilmiştir:

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Ticaret Bakanlığı Tarafından İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından Kullanılan Tutarın Bakanlık Mali Tablolarında İzlenmemesi
2. Serbest Bölgelerde Tahsisli Kullanılan Hazine Taşınmazlarının Varlık Hesaplarında İzlenmemesi
3. Bakanlık Adına Ayrılan Kantar Payı Gelirlerinin Özel Bir Şirket Hesabında Tutulması ve Bu Hesaptan Harcama Yapılması
4. Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması
5. Yap-İşlet-Devret Modeli ile Yaptırılan Gürbulak Gümrük Kapısına İlişkin İşlemlerin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
6. Mülga Dış Ticaret Müsteşarlığına Tahsis Edilen Hazine Arazilerinin Tahsis Şartlarını Kaybetmesi, Bu Arazilerde Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve 17 İhracatçı Birliğine Ait Hizmet Binalarının Bulunması ve Cins Tashih İşlemlerinin Yapılmamış Olması
7. Geçici Kabulü Yapılan Yatırımların İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması
8. Gümrük Vergileri Ek Tahakkuk ve Ceza Tutarlarından Takibe Alınan Ya da Tecil Edilenlerin Muhasebeleştirilmemesi
9. İdareye Tahsis Edilen Bazı Taşınmazların Mali Tablolarda Gösterilmeme

B. Diğer Bulgular

1. İç Ticaret Hizmetlerini Geliştirmek Amacıyla Ayrılan Payların ve Yapılan Harcamaların Kamu Mali Sistemine Dâhil Edilmemesi
2. Kira Giderlerinin Muhasebeleştirilmesinde Tahakkuk Esasına ve Dönemsellik İlkesine Uyulmaması
3. Açılış Yevmiyesinde Bazı Hesapların Borç ve Alacak Kaydı İçermesi
4. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Değerden Fazla Amortisman Ayrılması
5. Ege Serbest Bölgesi Genişleme Alanında ESBAŞ'ın Usullere Uymadan İnşaata Başlaması ve Kiralama Yapması, Bu İşlemlere Yetkili Merciler Tarafından İzin/Onay Verilmesi
6. İlama Bağlı Ödemelere İlişkin Muhasebe Kayıtlarında Eksiklikler Bulunması
7. Tek Hazine Kurumlar Hesabının Bakiye Vermesi
8. Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Katkı Taahhüt ve Ödemelerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi
9. Yurtdışı Teşkilatına Gönderilen Avansların Süresinde Kapatılmaması
10. Süreklilik Arz Eden Bazı Hizmet Alımlarının Mali Yılın İlk 2-3 Aylık Dönemleri İçin Pazarlık Usulü ile İhale Edilmesi

DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ BULGULARI**A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular**

1. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabının Gerçeği Yansıtmaması
2. Maliyet Hesaplarının Hatalı Kullanılması
3. Nazım Hesapların Bilanço Dipnotlarında Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenen Tüketim Malzemesi Çıkışlarının Üç Aydan Fazla Sürelerle Yapılması
2. Bilanço ve Gelir Tablosunun Çerçeve Hesap Planına Uygun Olarak Düzenlenmemesi

B- Performans Bilgileri

1- Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri

Program Adı	Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele
Alt Program Adı	Gümrük Muhafaza Hizmetleri
Alt Program Hedefi	Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak, kaçakçılıkla mücadele etmek
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Gümrük Kaçakçılığıyla Mücadele Açıklama: Gelişmiş ülkelerdeki gibi risk odaklı, ihracata dayalı büyümeyi destekleyen, gümrüklerde harcanan süreyi ve işlem maliyetlerini en aza indiren, ülke güvenliğine en üst düzeyde katkıyı hedefleyen etkin ve dengeli gümrük gözetimi gerçekleştirerek ve etkin şekilde kaçakçılıkla mücadele ederek Ülkemiz çıkarlarını en üst düzeyde korumak temel politikamızdır. Gümrük alanında bölgesel ve ikili işbirliği mekanizmaları ile kaçakçılık faaliyetlerine karşı etkin bir şekilde yer alarak, kamu güvenliği ve sağlığını korumaya yönelik uluslararası faaliyetleri etkin bir şekilde yürütmesi için koordinasyon sağlanacaktır.	
Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması
Alt Program Adı	Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak.
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: İhracatın Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi Açıklama: - İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak, - Kamu kurum ve kuruluşlarına çeşitli mevzuatla verilmiş yetkilerin kullanımında ihracata ilişkin politikaların uygulanmasına dair esasları düzenlemek, uygulamalarla ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu temin etmek ve anılan kurumların ihracata ilişkin yeni düzenlemeleri ile ilgili görüş bildirmek, - İhracatın geliştirilmesi ve yönlendirilmesine ilişkin madde ve ülke bazında gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, ihracatın madde ve ülke bazında geliştirilmesi imkânlarını ve bu imkânlardan azami döviz gelirleri sağlama yollarını araştırmak ve önerilerde bulunmak, ihracatçıları bu konularda eğitmek, ihraç	

maddelerimize karşı uygulanan kısıtlayıcı tedbirlerin ortadan kaldırılmasına veya iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak, • Ülke ihracatında veya Dünya ithalatında öne çıkan pazarları düzenli olarak izlemek; bu pazarları ihracatçılara duyurmak, ihraç potansiyeli arz eden ürün ve ürün gruplarını tespit etmek ve ihracatı bu alanlara yönlendirmek amacı ile gerekli düzenlemeleri yapmak ve oluşumları sağlamak, • İhracat Rejimi Kararı da dâhil olmak üzere, ihracata dair mevzuatı hazırlamak ve uygulamak, ihracatın desteklenmesi ve yönlendirilmesi konularında gerekli tedbirleri hazırlamak, uygulamak, uygulamayı takip etmek ve değerlendirmek, • İhracata yönelik krediler ve diğer Devlet destekleri ile ilgili olarak madde ve ülke politikalarına ilişkin esasları belirlemek ve ilgili birim ve kuruluşlara iletmek, • İhracatın desteklenmesi amacıyla, uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak dahilde işleme ve hariçte işleme rejimlerine ilişkin dış ticaret politikalarını belirlemek ve düzenlemeleri yapmak.
Faaliyet: İthalatın Düzenlenmesi Açıklama: • İthalat ile ilgili politikaların uygulanmasına dair esasları belirlemek, izlemek, inceleme ve denetimleri yapmak, yaptırmak, • İthalat Rejimi Kararı, ithalata dair mevzuat hazırlamak, madde politikalarını teklif etmek, uygulamak, ithalat izinleri belgeleri vermek, • İthal mallara uygulanacak mali yüklerle ilişkin hazırlıkları yürütmek, • Korunma önlemleri kapsamında ticaret politikası savunma araçları ile ilgili mevzuat hazırlamak, • Önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlemler almak. Ticaret politikası savunma araçlarının etkisini incelemek ve ticaret politikası savunma araçlarının etkisiz kılınmasına ilişkin girişimleri araştırmak, • Damping ve sübvansiyon soruşturmalarına karşı telafi edici vergi ve korunma önlemleri almak, • Ticaret politikası savunma araçları ile ilgili ikili ve çok taraflı istişareleri yürütmek, • Dünya Ticaret Örgütü ve diğer ülke uygulamalarını takip etmek, bu uygulamalar nedeniyle ortaya çıkan anlaşmazlıklarda Türkiye'nin menfaatlerini ilgili uluslararası platformlarda savunmak üzere gerekli önlemleri almak.
Faaliyet: Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Açıklama: Hizmet ticaretinin geliştirilmesi ve arttırılmasına yönelik devlet destekleri uygulamaları sürdürülmekte ve ihtiyaç duyulan düzenleme ve faaliyetler yürütülmektedir.
Faaliyet: Ticaret Araştırmaları Açıklama: Ticaret ile ilgili araştırmalar yapılmakta sektör bazlı makro veya mikro analizler gerçekleştirilmektedir.
Faaliyet: Uluslararası Ticari Anlaşmalar ve İşbirliği Açıklama: Firmalarımızın pazarlara erişim imkânlarının iyileştirilmesi ve adil rekabet ortamında çalışmalarının sağlanması amacıyla ikili düzeyde temaslarda bulunulmakta, ayrıca yeni ülkelerle STA'lar akdedilmekte ve mevcut STA'ların kapsamı günümüz ticari ihtiyaçları çerçevesinde güncellenmektedir.

Gümrük alanında yapılan Basitleştirilmiş Gümrük Hattı, Transit Veri Değişimi, İhracat Verileri Değişimi, Karşılıklı İdari Yardım (KİYA) Anlaşmaları vasıtasıyla başta ticaret erbabını, güvenli ve hızlı ticaretin sağlanması ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir.	
Faaliyet: Uluslararası Ticari Etkinlikler ve Tanıtım	
Açıklama: Uluslararası sergi konferans tanıtım organizasyonu ve benzeri programlara yönelik olarak yeni nesil tanıtım ve iletişim araçları ile Türk malı algısının tanıtılması, yurtdışı pazarlarda güçlendirilmesine yönelik etkinlik, tanıtım, sunum ve araştırmalar yapılmaktadır.	
Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması
Alt Program Adı	Gümrük Hizmetleri
Alt Program Hedefi	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılı hale getirilecektir.
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Gümrük İşlemleri	
Açıklama: Gümrük hizmetlerinin kolay ve güvenli bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılı hale getirilmesi ve gümrük işlemlerini konu alan düzenlemelere ilişkin bilgiye kolay erişim sağlanması hedeflenmektedir.	
Faaliyet: Risk Yönetimi ve Tasfiye	
Açıklama: Gümrük süreçlerinde risk analizi çalışmalarının günümüz teknolojilerinden faydalanılarak daha etkin ve sağlıklı hale getirilmekte, Bakanlığımızca yürütülen sonradan kontrol uygulamaları hayata geçirilmekte ve bu kapsamda Sonradan Kontrol Programı çerçevesinde kontroller yürütülmektedir. Gümrük mevzuatı uyarınca tasfiyelik hale gelen eşyanın muhafaza edilmesi ve tasfiyesi sağlanmaktadır.	
Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması
Alt Program Adı	İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Alt Program Hedefi	İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak.
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Esnaf ve Sanatkârların Rekabet Güçlerinin Artırılması	
Açıklama: Esnaf ve sanatkârların uluslararası rekabet gücünü artırmak için “Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Pazarlama ve Markalaşma Projesi” yürürlüğe konulmuştur. Proje kapsamında Deri Giyim, Tekstil, Mobilya, Kuyumculuk ve Makine sektörlerinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlara yönelik bir dizi eğitim faaliyeti yürütülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca bu eğitimler kapsamında; esnaf ve sanatkârların kooperatifleşme çatısı altında bir araya gelerek faaliyet gösterdiklerinde tüzel kişilik kazanacaklarına böylece	

özellikle ihracat alanında daha rekabet edebilir noktaya gelebileceklerine de vurgu yapılacaktır.

Faaliyet: İç Ticaretin Düzenlenmesi

Açıklama:

- Güven damgası alan e-ticaret sitesi sayısı; Bakanlığımızca elektronik ticarette güvenlik ve hizmet kalitesi standartlarının yükseltilmesi ve e-ticaret sitelerinin güvenilirliğinin tesis edilmesi amacıyla Güven Damgası uygulaması oluşturulmuştur. Güven Damgası uygulamasının; özellikle e-ticaret yapan küçük işletmelerimizin güven algısı yaratabilmelerinde ve markalaşmalarında önemli rol oynayacağı, işletmelerimizin yeni pazarlara açılması ve yeni müşterilere ulaşmasını kolaylaştırarak e-ihracatımıza olumlu katkı sağlayıcı ve e-ticaret girişimcilerinin tanınırlığının, itibarının, ulusal ve uluslararası rekabet gücü ile elektronik ticaret hacminin arttırılmasında etkili olacağı mütalaa edilmektedir.
- Hal kayıt sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı; toptancı hallerinin modern hizmet tesislerini içerecek şekilde kurulması, profesyonel bir anlayışla işletilmesi ve yönetilmesi, üretici fiyatı ile tüketici fiyatı arasındaki makasın daraltılması amacıyla 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik çalışmaları yapılacaktır.
- Lisanslı depo sayısı; lisanslı depo sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı; Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'ne (MERSİS) esnaf ve sanatkârlar ile dernek ve vakıfların dahil edilmesi çalışmaları yürütülecektir.
- Perakende Bilgi Sistemi (PERBİS) projesinin tamamlanması neticesinde perakende işletmelerinin kuruluş, faaliyet ve kapanış işlemlerinin tamamının elektronik ortamda ve tek noktadan gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.
- Perakende pazarında e-ticaretin oranı; E-ticaret yapan işletmelerin ulaşılabilir olması ve e-ticaret verilerinin sağlıklı bir şekilde takip edilmesi amacıyla Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) oluşturulmuştur. Bu Sistem üzerinden söz konusu verilerin alınmasına çalışmalar yürütülecektir.
- Şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı; şirket kuruluş işlemlerinin günün sağladığı tüm teknik imkânlar kullanılarak güvenli ve hızlı bir biçimde elektronik ortamda gerçekleştirilebilmesini teminen, yapılacak çalışmalarla e-imza kullanılarak gerçekleştirilen şirket kuruluşlarının toplam şirket kuruluşları içerisindeki oranının kademeli olarak artırılması hedeflenmekte olup bu kapsamda çalışmalar yürütülecektir.
- Üretici örgütlerinin pazar payı; Üretici Örgütlerinin Pazar paylarının arttırılması ile üretici ve tüketici fiyatları arasındaki makasın daraltılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Faaliyet: Kooperatifçiliğin Özendirilmesi ve Güçlendirilmesi

Açıklama: Kooperatifçilikle ilgili uluslararası yayınlar takip edilerek ve kooperatifçilik alanında faaliyet gösteren uluslararası örgütlerle de işbirliği geliştirilerek kooperatif girişimciliğinin farklı alanlarda uygulanması yönünde çalışmalar yapılacak ve kooperatif girişimciliği yaygınlaştırılacaktır.

Faaliyet: Ticaret Araştırmaları Açıklama: İç ticaretin gelişimini sağlayacak politika önerileri oluşturulacak, sektör ve ürün bazında araştırmalar yapılacaktır.	
Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması
Alt Program Adı	İhracatın Desteklenmesi
Alt Program Hedefi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak.
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Diğer İhracat Destekleri Açıklama: İhracatın desteklenmesine ve ihraç ürünlerinin ülke ve pazarlarının çeşitlendirilmesini sağlamaya yönelik olarak diğer destek programlarını, hedef pazarlara yönelik genel nitelikli ticaret heyeti programları ile genel/özel nitelikli alım heyeti programları, yurt dışı birim, marka ve tanıtım faaliyetleri, pazara giriş belgeleri, tasarım ve ürün geliştirme ve benzeri her türlü destek programlarını hazırlamak, uygulamak, diğer kurum ve kuruluşlar eliyle uygulanmasını sağlamak.	
Faaliyet: Fuar Destekleri Açıklama: - İhraç ürünlerimizin yurt dışında düzenlenen uluslararası fuarlarda tanıtılması amacıyla, yurt dışı fuar organizasyonları ile milli ve bireysel katılımların desteklenmesine ilişkin mevzuatı hazırlamak ve uygulamak. - Yurt içinde düzenlenen fuarların dış tanıtımının sağlanması ve yurt içi fuarlara uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacıyla yurt içi fuar organizatörleri ile katılımcılarının desteklenmesine yönelik mevzuatı hazırlamak ve uygulamak.	
Faaliyet: Hizmet Sektörü İhracatının Desteklenmesi Açıklama: Döviz Kazandırıcı hizmet sektörlerine yönelik uygulanmakta olan Kararlar çerçevesinde hizmet sektörlerinin yurtdışına yönelik faaliyetleri desteklenerek katma değeri yüksek hizmet ihracatının artırılması amaçlanmaktadır.	
Faaliyet: İhracatta KOBİ ve Kümelenme Destekleri Açıklama: - KOBİ'lerin ihracata yönlendirilmesi noktasındaki yeteneklerinin artırılması amacıyla pazar araştırması ve pazara giriş faaliyetlerini desteklemek. - Ülkemizin üretim gücünün ihracata yansıtılmasına ilişkin olarak firmalarımız arasında işbirliği sağlamak üzere Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (UR-GE) kapsamında kümelenme projelerini hayata geçirmek ve desteklemek.	
Faaliyet: İhracatta Markalaşmanın Desteklenmesi Açıklama: Katma değeri yüksek, tasarıma dayalı ürünlerin ihracatının artırılması, Ülkemiz markalarının dünya markalarına dönüştürülmesini teminen uygulanacak destek	

mekanizmalarını belirlemek, bunlara ilişkin mevzuatı hazırlamak ve uygulamak. Dünyada bilinen hizmet markaları oluşturmak ve böylelikle katma değeri yüksek, markalı hizmet ihracatını artırmak.	
Faaliyet: Tarım Ürünleri İhracatının Desteklenmesi Açıklama: Ülkemizin uluslararası yükümlülükleri çerçevesinde, Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararları kapsamında, katma değeri yüksek, istihdam artırıcı özelliğe sahip, uzun vadede yüksek potansiyel arz eden ve tüketiciye yönelik belirli tarımsal ürün/ürün grubunun ihracatını bütçe olanakları dâhilinde değişen miktar ve oranlarda desteklemek.	
Program Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu
Alt Program Adı	Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi
Alt Program Hedefi	Tüketicilerin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, kayıplarını giderici tedbirler almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Piyasa Gözetimi Faaliyetleri Açıklama: Tüketicilere yönelik ürünlerin güvenliğine ilişkin yasal mevzuatın hazırlanması ve piyasaya sunulan ürünlerin güvenli olup olmadığının mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde kontrol edilmesi.	
Faaliyet: Reklam ve Haksız Ticari Uygulamaların Denetimi Açıklama: Tüketicilerin yanıltıcı ve aldatıcı reklamlar ve haksız ticari uygulamalar karşısında korunması amacıyla başvuru üzerine veya re'sen reklam ve haksız ticari uygulamaların denetimi, ihtiyaca göre ilgili mevzuatın güncellenmesi.	
Faaliyet: Tüketici Hakem Heyetleri Koordinasyonu Açıklama: Türkiye genelinde faaliyet gösteren Tüketici Hakem Heyetleri arasında uygulama birliğinin sağlanması, gerekli eğitimlerin verilmesi, ihtiyaçlarının tespiti ve giderilmesi, ilgili mevzuatın güncellenmesi.	
Faaliyet: Tüketicinin Bilinçlendirilmesi Açıklama: Tüketicilerin hakları, hak arama yolları, başvuru süreci, bilinçli tüketim konularında bilgilendirilmesi; eğitilmesi için gerekli konferans, eğitim toplantısı, eğitim materyalleri hazırlanması; anket vb. yöntemlerle geri bildirimlerin toplanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucuna göre politika belirlenmesi; gelişmiş ülke uygulamalarının takip edilmesi.	
Program Adı	Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu
Alt Program Adı	Ürün Güvenliği ve Denetimi
Alt Program Hedefi	Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar

Faaliyet: Ticarete Teknik Engeller Anlaşmasının Yürütülmesi

Açıklama: İhracata konu ürünlerin pazar ülkelerine girişte uyması gereken standartlar, teknik düzenlemeler ile uygunluk değerlendirmesi işlemlerinin önemi giderek artmaktadır. Kamu politikasının bir aracı olarak insan sağlığı, çevrenin korunması, tüketicinin doğru bilgilendirilmesi gibi meşru amaçlarla daha yoğun olarak kullanılmaya başlanan bu düzenlemeler, aynı zamanda uluslararası ticareti önemli ölçüde etkilemekte ve ticarete teknik engellere yol açabilmektedir. Bu çerçevede, teknik engel oluşturduğu düşünülen düzenlemeler, Dünya Ticaret Örgütü Ticarete Teknik Engeller (TTE) Komitesi toplantılarında gündeme getirilmekte ve ihracatçımız lehine değişiklikler yapılması yönünde müzakereler yürütülmektedir. 2021 yılında da TTE Komitesi çalışmalarına katılım sağlanacaktır. Ayrıca, Ülkemiz tarafından yürürlüğe koyulan teknik düzenlemelerin TTE Anlaşması çerçevesinde DTÖ Sekreteryası aracılığıyla ilgili taraflara bildirimin yapılmasına devam edilecektir.

Faaliyet: Ürün Güvenliğinde İhracat Denetimleri

Açıklama: Türk malı imajının korunması amacı ile geleneksel Türk tarım ürünleri ihracat aşamasında risk esaslı olarak ticari kalite denetimine tabi tutulmaktadır.

Faaliyet: Ürün Güvenliğinde İthalat Denetimleri

Açıklama: 9 adet Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği kapsamında oyuncaklar, sanayi ürünleri, bazı tüketici ürünleri, araç parçaları, Telekom ürünleri vb. ürünler ithalat aşamasında ithalat denetimlerine tabi tutulmaktadır.

Faaliyet: Ürün Güvenliğine Yönelik AB Teknik Mevzuat Uyumu ve Koordinasyonu

Açıklama:

- Türkiye ile Avrupa Birliği arasında sorun teşkil eden teknik hususların müzakere edilmesi amacıyla Gümrük Birliği Ortak Komitesi altında kurulan “Teknik Mevzuat Çalışma Grubu” toplantıları düzenlenmektedir.
- Avrupa Birliği uyum mevzuatını uyumlaştırmak amacıyla, Türkiye’deki yetkili kuruluşlarca hazırlanan mevzuat teyit alınması amacıyla Avrupa Komisyonu’na taslak aşamasında iken iletilmektedir.
- Avrupa Birliği’nin ürünlere ilişkin ortak düzenlemesinin bulunmadığı “düzenlenmemiş alan”da yetkili kuruluşlar tarafından hazırlanan mevzuatların taslak aşamasında Avrupa Komisyonu’nun TRIS sistemine bildirimi yapılmaktadır.
- Kaliteli ve güvenli ürün arzının sağlanmasını sağlayan Avrupa Birliği teknik mevzuatına ilişkin bilgilendirmeye yönelik toplantı, konferans, bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Faaliyet: Ürün Kalite Altyapısının Geliştirilmesi

Açıklama: Ülkemizde piyasaya arz edilen ürünlerin güvenliğinin sağlanmasını teminen bileşenleri standardizasyon, akreditasyon, uygunluk değerlendirmesi ve metroloji olan kalite altyapısı geliştirilecektir.

Program Adı	Yönetim ve Destek Programı
Alt Program Adı	Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri
Alt Program Hedefi	-

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar

Faaliyet: Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri

Açıklama: Bakanlığımız muhakemat hizmetleri ile hukuk danışmanlığına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

(1) Muhakemat hizmetleri kapsamında;

a) İdarenin taraf olduğu adli ve idari davalarda, iç ve dış tahkim yargılamasında, icra işlemlerinde ve yargıya intikal eden diğer her türlü hukuki uyuşmazlıklarda Bakanlığımızı temsil etmek, dava ve icra işlemlerini vekil sıfatı ile takip etmek.

b) Hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilecek dava ve icra takipleri ve tahkim ile ilgili işlemleri koordine etmek, izlemek ve denetlemek.

(2) Hukuki danışmanlık kapsamında;

a) Bakanlığımız hizmetleriyle ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını, diğer birimlerimiz tarafından hazırlanan mevzuat taslakları ile düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, Bakanlığımız ile üçüncü kişiler arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin işleri ve Bakanlığımız birimlerince sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalaasını bildirmek.

Faaliyet: İç Denetim

Açıklama: Bakanlığımız kaynaklarının ekonomik, etkili ve verimli kullanıldığına yönelik kamuoyuna güvence verilmesi amacıyla Bakanlığımız iç kontrol, risk yönetimi, kurumsal yönetim süreçlerini geliştirmek suretiyle kurumsal hedeflerin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak misyonu çerçevesinde ve iç denetim standartlarına uygun olarak faaliyetlerin yürütülmesini sağlamak.

Faaliyet: Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi

Açıklama:

- Sayın Bakanın basın toplantılarının organize edilmesi,
- Basın duyuru ve açıklamalarının basın mensuplarına iletilmesi,
- Bakanlık ve bakan adına sosyal medya hesaplarının yürütülmesi,
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) koordinasyon görevi (CİMER'den gelen vatandaş taleplerinin ilgili birimlere iletilmesi),
- Bakanlık resmi internet sitesine bakanlık haberlerinin girilmesi.

Faaliyet: Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri

Açıklama: Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Dünya Gümrük Örgütü (DGÖ), G20, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Birleşmiş Milletler ilgili kuruluşlarının küresel ticaret ile ilgili üst düzey ve teknik toplantılarına katılım sağlanmakta ve Ülkemiz ticari çıkarları temsil edilmektedir.

Faaliyet: Teftiş, İnceleme ve Soruşturma

Açıklama: İthalat/ihracat işlemleri, ihracata yönelik devlet yardımları, kaçakçılık, yakalama suçları, sonradan kontrol işlemleri, serbest bölge faaliyetleri, Ticaret Odaları ve Borsaları, İhracatçı Birlikleri, Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları, Ülkemizde faaliyet gösteren yerli ve yabancı şirketler ile kooperatifler, yaş sebze ve meyve toptancı halleri, tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını korumak amacıyla piyasa gözetimi, denetimi ve rehberlik hizmetleri konularında teftiş inceleme ve soruşturma yapılmaktadır.

Program Adı	Yönetim ve Destek Programı
Alt Program Adı	Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler
Alt Program Hedefi	-
Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar	
Faaliyet: Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler Açıklama: Bakanlığımız merkez ve taşra idarelerinin mevcut alt yapı, donanım ve yazılımlarının bakım ve onarımlarının hızlı ve etkin bir şekilde yapılarak, bilişim hizmetlerinin 7/24 saat sürekli hizmet verebilmesi amaçlanmaktadır. Bakanlığımız hizmetlerinin yerine getirebilmesi ve bu görevleri günün şartlarına göre daha hızlı ve etkin bir biçimde yürütülebilmesinin temini ve yazılım ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla ihtiyaç duyulan lisans, danışmanlık hizmeti ve yazılım alımları gerçekleştirilecektir. Bakanlığımıza yeni pc alımı, Bakanlığımız altyapı yenilenmesi, yazılımların güncellenmesi, lisans alımları yapılacaktır. Faaliyet: Genel Destek Hizmetleri Açıklama: Bakanlığımızın yeniden modernizasyonu kapsamında, daha sağlıklı bir ortamda etkin ve verimli bir çalışma ortamının oluşturulması amacıyla Bakanlığımız yatırım programı kapsamında yer alan projeler ve ödenekler dahilinde merkez ve taşra teşkilatında muhtelif işler projesi altında birtakım projeler yürütülmektedir. Faaliyet: İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi Açıklama: Bakanlığımızın yeniden modernizasyonu kapsamında, daha sağlıklı bir ortamda etkin ve verimli bir çalışma ortamının oluşturulması amacıyla merkez ve taşra teşkilatı olmak üzere hizmet binaları, tesis ve lojman yapımı çalışmaları sürdürülecektir. Faaliyet: İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler Açıklama: • Merkez, Taşra ve Yurtdışı teşkilatında bulunan personelin özlük, kadro, naklen ve açıktan atama işlemlerini yürütmek, • Uzman yardımcılığı giriş sınavı, görevde yükselme ve uzman yeterlilik vb. süreçleri yürütmek, • Merkez, Taşra ve Yurtdışı teşkilatında bulunan personelin hukuk ve disiplin işlemlerini yürütmek, • Bakanlığımız personel politikasının oluşması çerçevesinde istihdam politikalarını yürütmek, • Personel yönetimine ilişkin mevzuatsal çalışmaları yapmak, • Hizmet-içi eğitim kapsamında tüm bakanlığımız personeline gerekli yeterlilik, aday memurluk, mesleki bilgi artırımı, uygulamalı eğitimler gibi tüm eğitim programlarını planlamak ve yürütmek, • Üniversite öğrencilerine yönelik bilgilendirme seminerleri ve staj programları gerçekleştirmek. Faaliyet: Özel Kalem Hizmetleri Açıklama: Özel Kalem Hizmetleri Bakan tarafından ikili ve çok taraflı platformlarda yürütülen ticari diplomasi faaliyetleri kapsamında iş ve işlemler organize edilmektedir. Faaliyet: Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	

Açıklama: Mali mevzuat çerçevesinde;

- Bakanlığın bütçesi ile yatırım, ön mali kontrol hizmeti ve mali konularda danışmanlık gibi malî iş ve işlemleri yürütmek.
- Bakanlığımızda, İç Kontrol Standartlarına Uyum Düzeyinin yükseltilmesi ve Kurumsal Risk Yönetiminin uygulama kabiliyetinin güçlendirilmesi amacıyla iç kontrol sistemini kurmak.
- Standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak.
- Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık hizmeti vermek.
- Bakanlığımız merkez teşkilatında kamu zararlarının tahsiline ilişkin işlemleri yürütmek.
- Bakanlık birimleri ve Bakanlığın diğer idareler nezdinde takibi gereken iş ve işlemlerin (mali olanlar hariç) koordinasyonunu sağlamak.
- Bakanlığımızın stratejik planı, performans programı, faaliyet raporunu hazırlamak.

Faaliyet: Helal Akreditasyon Kurumuna Hazine Yardımı

Açıklama: 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinin ilgili tertiplerinden bu idarelerin nakit ihtiyaçları dikkate alınarak yapılacak Hazine yardımı tahakkukları, Hazine yardımı ödeneğinin bulunduğu kamu idarelerinin ödemelerini yapan merkez muhasebe birimlerince ödenir." hükmüne göre; Helal Akreditasyon Kurumu'na gönderilen Yardımı'nı ifade etmektedir.

2- Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi¹

i. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

Yıl		2021									
Program Adı		KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE									
Alt Program Adı		GÜMRÜK MUHAFAZA HİZMETLERİ									
Alt Program Hedefi		Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak, kaçakçılıkla mücadele etmek									
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Dedektör köpek sayısı (kümülatif)	Adet	230	230	218	216	220	230	230	100	Ulaşıldı
2	Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı (kümülatif)	Adet	20	20	16	18	19	20	20	100	Ulaşıldı
3	Kaçakçılıkla mücadeleye yönelik teknik sistem ve ekipman sayısı (kümülatif)	Adet	927	1.231	1181	1213	1213	1235	1.235	133	Aşıldı
4	Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı	Adet	20	48	17	15	3	12	47	235	Aşıldı
5	Yıllık denetim sayısı	Adet	3.033	3033	519	729	1062	723	3.033	100	Ulaşıldı

¹ Gerçekleşme Oranı %100 Üzeri: Aşıldı
Gerçekleşme Oranı %100: Ulaşıldı
Gerçekleşme Oranı %100-80: Kısmen Ulaşıldı
Gerçekleşme Oranı %80 Altı: Ulaşılamadı

DEĞERLENDİRME

I. ÇEYREK: 2021 yılında da Ülkemizde ve dünyada etkisini sürdüren pandemi koşulları yıl sonu için belirlenen hedeflere ulaşmayı zorlaştırırsa da bunun için yoğun bir mücadele verilmekte olup hedeflere ulaşılabacaktır.

Yakalama olay sayısı ile Uyuşturucu, Çay, Tütün, Patlayıcı Madde/Silah ve Mühimmat kaçakçılığıyla mücadelede idari ve teknik kapasitenin güçlendirilerek denetimlerin etkinleştirilmesi çerçevesinde "Dedektör köpek sayısı" göstergesinin yıl sonu hedefine ulaşacağı beklenmektedir.

Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı için hedeflenen değere ulaşılabacaktır.

2021 yılında temini planlanan ekipmana ilişkin teknik şartname hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

"Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı" göstergesi için yıl sonu hedefinin üzerinde bir rakama ulaşılabacağı öngörülmektedir.

Yıllık denetim sayısı göstergesi önümüzdeki 9 ayda hedeflenen sayıya ulaşabilmek için gerekli çalışmalara ağırlık verilecek olup söz konusu değere ulaşılabacaktır.

Bakanlığımız Köpek Eğitim Merkezi temel eğitim olarak dedektör köpek ve dedektör köpek idarecilerinin eğitimi üzerinde çalışmaktadır. Dedektör köpek eğitiminde ve dedektör köpek ile idarecisinin uyumunda köpeğin sağlık durumu, ırkı, geçmiş deneyimleri, idarecinin fitratı ve başka birçok faktörün etkisi bulunmaktadır. Köpek Eğitim Merkezinde yürütülen çalışmalarda söz konusu risk faktörlerinin azaltılması ve başarı oranının yükseltilmesi esas alınmaktadır.

Yurtdışından dedektör köpek alımı bütçe kısıtları ve COVID-19 salgınının getirdiği seyahat kısıtlamaları sebebiyle gerçekleştirilememektedir. Ancak bu eksiklikleri gidermek ve hedefe ulaşmak amacı ile yavru köpek yetiştiriciliği sürdürülmektedir.

- 08.02.2021-22.04.2021 tarihleri arasında Bakanlığımız Köpek Eğitim Merkezinde 4 kursiyerin katılım sağladığı "5. Dönem Çay-Tütün Dedektör Köpeği ve İdarecisi Temel Eğitim Kurs Programı" düzenlenmektedir.
- 08.02.2021-19.03.2021 tarihleri arasında 10 köpek idarecisinin katılımıyla "25. dönem hatırlatma ve adaptasyon eğitimi" düzenlenmiştir.
- 08.02.2021-30.04.2021 tarihleri arasında 4 kursiyerin katılımıyla "3. Dönem Yavru Köpek Eğitimi Kurs Programı" düzenlenmiştir.
- Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) arasında yürütülen Gümrük Muhafazanın Kapasitesinin Artırılması Projesi kapsamında, Bakanlığımız Köpek Eğitim Merkezindeki eğiticilere Birleşmiş Milletler uzmanı tarafından 04-09.03.2021 tarihinde uzaktan verilmiş olup 15.03.2021 - 07.05.2021 tarihleri arasında yüz yüze eğitim devam etmektedir.

"Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı (kümülatif)" Göstergesi için yılın ilk 3 ayı sonu itibarıyla kurulan kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı 16' dır. Yıl sonunda belirlendiği üzere 20 olması beklenmektedir.

DEĞERLENDİRME

"Kaçakçılıkla mücadeleyle yönelik teknik sistem ve ekipman sayısı (kümülatif)": 2020 yılı son çeyreğinde 1.170 olan teknik cihaz ve ekipman sayısı 2021 yılı ilk çeyreğinde;

- EXBS kapsamında hibe olarak envantere kaydı gerçekleştirilen 10 adet verifiyer cihazı ile işletici kuruluş tarafından Tekirdağ Assan Limanına kurulumu yapılan 1 adet Hızlı Tarama Sistemi ile 1.181 olarak gerçekleşmiştir. Diğer taraftan 2021 yılında temini planlanan ekipman için teknik şartname hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

"Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı" göstergesi için, uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı ilk 3 ay itibarıyla 17'dir. 2021 Yılı sonunda belirlenen hedef rakamı olan 20'nin üzerine çıkılması beklenmektedir. Narkotik suçlarla mücadeleyle yönelik olarak, Ülkemizde görevli irtibat görevlileri ile yasadışı uyuşturucu ticareti ile mücadele alanında uluslararası işbirliği, bu alanda operasyonel bilgi paylaşımı ve görüş alışverişine yönelik 10 adet toplantı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu faaliyetin, sınır aşan suçlarla mücadelede önemli bulunan uluslararası bilgi paylaşımı kapasitesinin geliştirilmesine ve uyuşturucu kaçakçılığıyla ortak mücadeleye önemli katkı sunduğu değerlendirilmektedir.

"Yıllık denetim sayısı" Göstergesi için yıllık denetim sayısı ilk 3 ay itibarıyla 519' dur. Yıl sonunda belirlendiği üzere 3.033 olması hedeflenmektedir.

II. ÇEYREK: Bakanlığımız Köpek Eğitim Merkezi temel eğitim olarak dedektör köpek ve dedektör köpek idarecilerinin eğitimi üzerinde çalışmaktadır. Dedektör köpek eğitiminde ve dedektör köpek ile idarecisinin uyumunda köpeğin sağlık durumu, ırkı, geçmiş deneyimleri, idarecinin fitratı ve başka birçok faktörün etkisi bulunmaktadır. Köpek Eğitim Merkezinde yürütülen çalışmalarda söz konusu risk faktörlerinin azaltılması ve başarı oranının yükseltilmesi esas alınmaktadır.

Yurtdışından dedektör köpek alımı bütçe kısıtları ve COVID-19 salgınının getirdiği seyahat kısıtlamaları sebebiyle gerçekleştirilememektedir. Ancak bu eksiklikleri gidermek ve hedefe ulaşmak amacı ile yavru köpek yetiştiriciliği sürdürülmektedir. Hali hazırda sürdürülen yavru köpek üretim ve eğitim faaliyetleri sonucunda yıl sonunda hedeflenen değere ulaşacağı değerlendirilmektedir.

Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı göstergesinde hedeflenen değere ulaşılacaktır.

2021 yılında temini planlanan ekipmana ilişkin teknik şartname hazırlık çalışmaları gerçekleştirilerek ihale, temin ve muayene kabul işlemleri tamamlanmıştır.

Yasadışı uyuşturucu ile mücadele alanında yürütülen uluslararası faaliyetler artarak devam etmekte olup "Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı" göstergesi için yıl sonu hedefine ulaşılacağı görülmektedir. Ayrıca, COVID-19 pandemisi koşullarına rağmen uluslararası alanda yürütülen işbirliği gerekli önlemler kapsamında devam ettirilmektedir.

Yıllık denetim sayısı göstergesi için bu yıl hedeflenen sayıya ulaşılacaktır.

DEĞERLENDİRME

III. ÇEYREK: Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak ve kaçakçılıkla mücadeledeki önemi dolayısıyla dedektör köpek sayısının artırılması ve bunların dünya standartlarında eğitime tabi tutulması amacıyla, yavru köpek üretimi yoluyla köpek sayısının arttırılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. 2021 yılı 3. Çeyrek sonu itibarıyla taşra idarelerinde ve Köpek Eğitim Merkezimizde toplam 220 adet köpek bulunmakta olup yıl sonu itibarıyla dedektör köpek sayımız 230 adete ulaşılacaktır.

Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı göstergesinde hedeflenen değere ulaşılacaktır.

2021 yılında temini planlanan ekipmana ilişkin ihale süreçleri tamamlanarak temin ve muayene kabul işlemlerine ilişkin takvimlendirme çalışması gerçekleştirilmiştir.

Yasadışı uyuşturucu ile mücadele alanında yürütülen uluslararası faaliyetler artarak devam etmekte olup "Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı" göstergesi için yıl sonu hedefine ulaşılacağı görülmektedir. Ayrıca, COVID-19 pandemisi koşullarına rağmen uluslararası alanda yürütülen işbirliği gerekli önlemler kapsamında devam ettirilmektedir.

Yıllık denetim sayısı göstergesi için bu yıl hedeflenen sayıya ulaşılacaktır.

IV. ÇEYREK: Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak ve kaçakçılıkla mücadeledeki önemi dolayısıyla dedektör köpek sayısının artırılması ve bunların dünya standartlarında eğitime tabi tutulması amacıyla, yavru köpek üretimi yoluyla köpek sayısının arttırılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. 2021 Yılı 4. çeyrek sonu itibarıyla taşra idarelerinde ve Köpek Eğitim Merkezimizde toplam 230 adet köpek bulunmakta olup Stratejik Planda 2021 yılı sonunda hedeflenen 230 dedektör köpek sayısına ulaşılmıştır. Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı hedeflenen değere ulaşılmıştır. 2021 yılında temini planlanan ekipmana ilişkin ihale süreçleri ile temin ve muayene kabul işlemlerine ilişkin takvimlendirme çalışması tamamlanarak cihazların teslimi gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı sonu itibarıyla kaçakçılıkla mücadeleye yönelik teknik cihaz ve ekipman sayısı göstergesi yıl sonu hedefinin üzerinde gerçekleşmiştir.

Yasa dışı uyuşturucu ile mücadele alanında yürütülen uluslararası faaliyetler artarak devam etmekte olup "Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı" göstergesi için yıl sonu hedefinin üzerinde gerçekleşmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de etkilerini yoğun biçimde gösteren COVID-19 pandemisi koşullarına rağmen uluslararası alanda yürütülen işbirliği gerekli önlemler kapsamında devam ettirilmektedir. Yıllık denetim sayısında hedeflenen değere ulaşılmıştır. Sonuç olarak, performans göstergelerinde 2021 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızca hedeflere ulaşılmış, iki performans göstergesinde ise hedefin de üzerine çıkmıştır.

Yıl	2021										
Program Adı	TİCARETİN DÜZENLENMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KOLAYLAŞTIRILMASI										
Alt Program Adı	DIŞ TİCARETİN DÜZENLENMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ										
Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	İthalatta korunma önlemleri sayısı (kümülatif)	Adet	16	24	7	7	9	9	9	56,25	Ulaşılamadı
2	Önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlemlerin sayısı (kümülatif)	Adet	25	28	22	22	28	28	28	112	Aşıldı
3	AR-GE konulu ruhsatlar kapsamında yapılan ticaret hacmi	Milyar Dolar	0,0700	0,0810	0,0124	0,0170	0,0243	0,0368	0,0900	129	Aşıldı
4	Damping ve sübvansiyon soruşturmaları sayısı (kümülatif)	Adet	58	98	66	80	89	98	98	169	Aşıldı
5	Dünya Bankası İş Yapılabilirlik Raporu "Lojistik Performans Endeksi"nde iyileştirilme sıra sayısı	Sıra	43	43	43	43	43	43	43	100	Ulaşıldı
6	Düzenlenen üst düzey ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantıların sayısı	Adet	121	270	118	52	60	105	335	276,86	Aşıldı
7	İhraç ürünlerimizin EXPO, fuar, sergi, seminer, kongre, konferans gibi	Adet	1	0	0	0	0	1	1	100	Ulaşıldı

	platformlarda tanıtılmasına yönelik etkinlik sayısı										
8	İmzalanan ticaret, ekonomik, teknik işbirliği anlaşmaları ile tercihli ticaret ile hizmet ticareti anlaşmalarının sayısı	Adet	0	2	0	2	0	1	3	300	Aşıldı
9	Serbest bölgelerdeki AR-GE konulu ruhsat sayısı	Adet	29	32	22	27	29	29	29	100	Ulaşıldı
10	Serbest bölgelerdeki üretim ruhsatı sayısının toplam ruhsat sayısına oranı	Yüzde	38	39	38	39	39	40	40	105	Aşıldı
11	Serbest bölgelerden yurtdışına yapılan satışların toplam serbest bölge ticaret hacmi içerisindeki payı	Yüzde	44	46	40	40	40	38	38	86	Kısmen Ulaşıldı
12	Serbest bölgelerin tanıtımı amacıyla yurt içi ve dışında düzenlenen veya iştirak edilen etkinlik sayısı (kümülatif)	Adet	30	12	5	3	2	12	22	73,33	Ulaşılamadı
13	TL ile yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı	Yüzde	4,30	0	3,74	3,41	3,18	3,36	3,36	78	Ulaşılamadı
14	Ülke ve pazarlar özelinde uygulamaya geçirilecek eylem planları sayısı (kümülatif)	Adet	6	7	2	3	5	5	5	83,33	Kısmen Ulaşıldı
15	Yeni akdedilen veya güncellenen serbest ticaret anlaşması sayısı	Adet	3	1	0	0	0	1	1	33,33	Ulaşılamadı
16	Yerinde pazar araştırmaları ve ülke sunumları sayısı (1)	Adet	7	0	2	0	0	0	2	Veri Yok	Veri Yok

DEĞERLENDİRME

I. ÇEYREK: Ticaret diplomasisi araçlarının etkin bir şekilde kullanılması, ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantılar gerçekleştirilmesi, ticaret anlaşmaları akdedilmesi ve eylem planları uygulanması suretiyle dış ticaretimizin güçlendirilmesi ve etkin bir dış ticaret politikası geliştirilmesi hedeflerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, izleme döneminde belirli göstergeler bakımından önemli ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı göstergeler bakımından COVID-19 salgın sürecinin uluslararası faaliyetlerde yol açtığı ciddi kısıtlamalar nedeniyle ancak sınırlı bir ilerleme kaydedilmiş veya herhangi bir ilerleme kaydedilmesi mümkün olamamıştır. Önümüzdeki dönemde salgın sürecinin gelişimine bağlı olarak özellikle ilerleme kaydedilemeyen veya sınırlı ilerleme kaydedilen performans göstergeleri bakımından hedeflere ulaşılmasını sağlayacak tedbirler üzerinde çalışılmaktadır.

Dış ticaretimizin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar bağlamında hedeflenen uluslararası çalışmalar gerçekleştirilmesini öngören yukarıdaki göstergeler bağlamında, izleme döneminde belirli göstergeler bakımından önemli ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı göstergeler bakımından COVID-19 salgın sürecinin uluslararası faaliyetlerde özellikle anlaşmaların müzakere ve sonuçlandırılmasında yol açtığı ciddi güçlükler nedeniyle ilerleme kaydedilmesi mümkün olamamış veya sınırlı ölçüde bir ilerleme kaydedilebilmiştir. COVID-19 salgın sürecindeki gelişmeler ve uluslararası temaslar önündeki engellerin ne şekilde evrileceği, önümüzdeki dönemde hedeflerin gerçekleşmesi konusunda önemli ölçüde belirleyici olacaktır. Öte yandan, 2 yılda bir yayınlanan ve 2020 yılı içinde yayınlanması öngörülen Lojistik Performans Endeksi henüz yayınlanmadığından söz konusu göstergeye ilişkin bir ölçüm yapılamamıştır.

Serbest Bölgelerde dış ticaretin geliştirilebilmesi ve kolaylaştırılabilmesine ilişkin politika uygulamalarına devam edilmiştir. İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi başta olmak üzere, tüm serbest bölgelerimizin tanıtılması için çevrimiçi etkinlikler düzenlenmekte olup dünya çapında etkisini sürdüren COVID-19 pandemisinin devam edebileceği ihtimali nedeniyle gerçekleştirilebilecek tanıtım etkinliklerinin 2021 Yılı Performans Programında Hedeflenen Gösterge Değerinin altında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Yerli üretim dalının artan dampingli/sübvansiyonlu ithalattan gördüğü zararın bertaraf edilmesi amacıyla yerli üretim dalının ve sektörün ihtiyaçları doğrultusunda dampinge ve sübvansiyona karşı soruşturmalar açılarak hedefler doğrultusunda gelişmeye devam etmektedir. 2018 yılından bu yana alınan toplam önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlem sayısı 22 olarak gerçekleşmiştir. Hâlihazırda 8 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma ise devam etmektedir. COVID-19 salgını nedeniyle soruşturma süreçleri öngörülenden daha uzun sürmektedir. Ayrıca, dış ticarete yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için çalışmalar yapılmıştır.

2021 yılı hedeflerine ulaşılmasını teminen I. çeyrekte yürütülen çalışmalar ile alt program hedeflerinin uyumlu olduğu değerlendirilmektedir. Dış ticaretin düzenlenmesi ve geliştirilmesi alt programında yer alan etkin dış ticaret politikası

DEĞERLENDİRME

geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yürütülmesi hedefi, performans göstergesi olan 90. İzmir Enternasyonal Fuarı ve İzmir İş Günleri programında, yıl sonu hedefine ulaşılmasını teminen Fuar programının programın ağırlıklı olarak sanal ortamda gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Diğer bir performans göstergesi olan yerinde pazar araştırmalarında; Küresel COVID-19 salgını sebebiyle araştırmalar masabaşı pazar araştırması şeklinde yapılmakta, sunumlar ise şartlara göre fiziki veya sanal ortamda gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca küresel ölçekte devam eden COVID-19 salgını sebebiyle önümüzdeki dönemlerde de çalışmaların duruma uygun formatlarda devam etmesi ve hedeflenen faaliyetlerin gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

"İhraç ürünlerimizin EXPO, fuar, sergi, seminer, kongre, konferans gibi platformlarda tanıtılmasına yönelik etkinlik sayısı" göstergesinin, hedefin gerçekleştirilmesine orta düzeyde katkı sağladığı değerlendirilmektedir.

Dünya genelinde ortaya çıkan COVID-19 salgını kaynaklı aksaklıklar/kısıtlamalar göstergelerin yürütülmesini olumsuz olarak etkilemektedir. Bu noktada, yılsonu hedefine ulaşılmasını teminen imkânlar dahilinde programların sanal ortama taşınarak gerçekleştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmektedir.

"Yerinde pazar araştırmaları ve ülke sunumları sayısı" göstergesinin, hedefin gerçekleştirilmesine orta düzeyde katkı sağladığı değerlendirilmektedir. Küresel COVID-19 salgını sebebiyle yerinde pazar araştırmaları masabaşı pazar araştırması şeklinde yapılmakta, sunumlar ise şartlara göre fiziki veya sanal ortamda gerçekleştirilmektedir.

2019 yılının Aralık ayından bu yana süregelen küresel COVID-19 salgını ve bu salgının Türkiye dış ticaretine etkileri sebebiyle, 2021 yılının ilk çeyreğindeki aylık gerçekleşme oranlarının Performans Programı'nda yer alan göstergeye ilişkin 2021 yılı hedefinin altında olduğu görülmektedir. Nitekim 2021 yılının ilk çeyreğinde TL ile yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı %3,74 düzeyine gerilemiştir.

II. ÇEYREK: Dış ticarete yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Yerli üretim dalının artan dampingli/sübvansiyonlu ithalattan gördüğü zararın bertaraf edilmesi amacıyla yerli üretim dalının ve sektörün ihtiyaçları doğrultusunda dampinge ve sübvansiyona karşı soruşturmalar açılarak hedefler doğrultusunda gerçekleşmeye devam etmektedir. 2018 yılından bu yana alınan toplam önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlem sayısı 22 olarak gerçekleşmiştir. II. Çeyrekte 8 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturmaya yönelik çalışmalar devam etmiştir.

SEB-Bakanlığımız 2021 yılı performans programında yer alan göstergeler kapsamında, 2021 yılının II. çeyreğinde ağırlıklı olarak ilk çeyreğe göre iyileşmeler olduğu ve hedeflere yaklaşıldığı, ancak COVID-19 salgını nedeniyle dünya ticaretinde yaşanabilecek dalgalanmaların devam etmesi halinde ilerleyen dönemde göstergelerin olumsuz etkilenebileceği değerlendirilmektedir.

2019 yılının Aralık ayından bu yana süregelen küresel COVID-19 salgını ve bu salgının Türkiye dış ticaretine etkileri sebebiyle, 2021 yılının ilk yarısında aylık gerçekleşme oranlarının Performans Programı'nda yer alan göstergeye ilişkin 2021 yılı hedefinin

DEĞERLENDİRME

altında olduğu görülmektedir. Nitekim 2021 yılının ikinci çeyreğinde TL ile yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı %3,27 düzeyine kadar gerilemiştir.

Ticaret diplomasisi araçlarının etkin bir şekilde kullanılması, ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantılar gerçekleştirilmesi, ticaret anlaşmaları akdedilmesi ve eylem planları uygulanması suretiyle dış ticaretimizin güçlendirilmesi ve etkin bir dış ticaret politikası geliştirilmesi hedeflerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, izleme döneminde belirli göstergeler bakımından önemli ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı göstergeler bakımından COVID-19 salgın sürecinin uluslararası faaliyetlerde yol açtığı ciddi kısıtlamalar nedeniyle ancak sınırlı bir ilerleme kaydedilmiş veya herhangi bir ilerleme kaydedilmesi mümkün olamamıştır. Önümüzdeki dönemde salgın sürecinin gelişimine bağlı olarak özellikle ilerleme kaydedilemeyen veya sınırlı ilerleme kaydedilen performans göstergeleri bakımından hedeflere ulaşılmasını sağlayacak tedbirler üzerinde çalışılmaktadır.

İhracatın geliştirilmesi, Türk malı algısının yurtdışı pazarlarda güçlendirilmesi ve ihraç pazarlarımızın çeşitlendirilmesi amacıyla EXPO, konferans, seminer, sergi, reklam kampanyaları yoluyla Ülkemiz ihraç ürünlerinin tanıtım faaliyetlerine devam edilmektedir.

III. ÇEYREK: İhracatın geliştirilmesi, Türk malı algısının yurtdışı pazarlarda güçlendirilmesi ve ihraç pazarlarımızın çeşitlendirilmesi amacıyla EXPO, konferans, seminer, sergi, reklam kampanyaları yoluyla Ülkemiz ihraç ürünlerinin tanıtım faaliyetlerine devam edilmektedir.

Dış ticarete yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Yerli üretim dalının artan dampingli/sübvansiyonlu ithalattan gördüğü zararın bertaraf edilmesi amacıyla yerli üretim dalının ve sektörün ihtiyaçları doğrultusunda dampinge ve sübvansiyona karşı soruşturmalar açılarak hedefler doğrultusunda gerçekleşmeye devam etmektedir. 2018 yılından bu yana alınan toplam önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlem sayısı 28 olarak gerçekleşmiştir. III. çeyrekte 6 adet önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturma tamamlanmış olup 5 adet soruşturmaya yönelik çalışmalar devam etmiştir.

2021 yılının III. çeyreğinde, göstergelerde ağırlıklı olarak ilk iki çeyreğe göre iyileşmeler olduğu ve hedefe yaklaşıldığı görülmektedir. Veriler incelendiğinde, Ar-ge konulu faaliyet ruhsatı kapsamında gerçekleştirilen ticaret hacminin hedeften uzak seyrettiği anlaşılmakta olup serbest bölge firmalarının faaliyetlerini ağırlıklı olarak Üretim ruhsatı kapsamında gerçekleştirmesi nedeniyle düşük seviyelerde kaldığı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, Ar-ge konulu faaliyet ruhsatı sayısının aylar içerisinde artması nedeniyle ilerleyen dönemde Ar-ge konulu ruhsat kapsamında yapılacak ticaret hacminin artabileceği ve hedefe yaklaşılabileceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan, COVID-19 pandemisinin etkilerinin devam ettiğinin gözlenmesi nedeniyle küresel ölçekte yaşanabilecek dalgalanmaların ticaret hacmi gerçekleştirmelerini etkileyebileceği; yine COVID-19 pandemisi nedeniyle ticaret

DEĞERLENDİRME

organizasyonlarının düşük sayılarda seyredeceği öngörüldüğünden serbest bölgelerin tanıtımı amacıyla düzenlenen etkinlik sayısında ise yıllık hedefin 10 olarak güncellemesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

2021 yılının III. çeyreğinde ağırlıklı olarak ikinci çeyreğe yatay seyrettiği ve hedeflere yaklaşıldığı, ancak COVID-19 salgını nedeniyle dünya ticaretinde yaşanabilecek dalgalanmaların devam etmesi halinde ilerleyen dönemde göstergelerin olumsuz etkilenebileceği değerlendirilmektedir.

2019 yılının Aralık ayından bu yana süregelen küresel COVID-19 salgını ve bu salgının Türkiye dış ticaretine etkileri sebebiyle, 2021 yılının üçüncü çeyreğindeki aylık gerçekleşme oranlarının Performans Programı'nda yer alan göstergeye ilişkin 2021 yılı hedefinin altında olduğu görülmektedir.

Ticaret diplomasisi araçlarının etkin bir şekilde kullanılması, ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantılar gerçekleştirilmesi, ticaret anlaşmaları akdedilmesi ve eylem planları uygulanması suretiyle dış ticaretimizin güçlendirilmesi ve etkin bir dış ticaret politikası geliştirilmesi hedeflerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, izleme döneminde belirli göstergeler bakımından önemli ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı göstergeler bakımından COVID-19 salgın sürecinin uluslararası faaliyetlerde yol açtığı ciddi kısıtlamalar nedeniyle ancak sınırlı bir ilerleme kaydedilmiş veya herhangi bir ilerleme kaydedilmesi mümkün olamamıştır. Önümüzdeki dönemde salgın sürecinin gelişimine bağlı olarak özellikle ilerleme kaydedilemeyen veya sınırlı ilerleme kaydedilen performans göstergeleri bakımından hedeflere ulaşılmasını sağlayacak tedbirler üzerinde çalışılmaktadır.

DEĞERLENDİRME

IV. ÇEYREK: İhracatın geliştirilmesi, Türk malı algısının yurtdışı pazarlarda güçlendirilmesi ve ihrac pazarlarımızın çeşitlendirilmesi amacıyla EXPO, konferans, seminer, sergi, reklam kampanyaları yoluyla Ülkemiz ihrac ürünlerinin tanıtım faaliyetlerine devam edilmektedir.

Dış ticarete yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Yerli üretim dalının artan dampingli/sübvansiyonlu ithalattan gördüğü zararın bertaraf edilmesi amacıyla yerli üretim dalının ve sektörün ihtiyaçları doğrultusunda dampinge ve sübvansiyona karşı soruşturmalar açılarak hedefler doğrultusunda gerçekleşmeye devam etmektedir. Yürürlükteki dampinge karşı önlemlerin etkinliğinin sağlanmasını teminen, anılan önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı soruşturmalar açılarak gerekli önlemler alınmaya devam etmektedir.

Bakanlığımız 2021 yılı performans programında yer alan göstergeler kapsamında, 2021 yılının 4. çeyreğinde ağırlıklı olarak üçüncü çeyreğe yatay seyrettiği ve hedeflere yaklaşıldığı, COVID-19 salgını nedeniyle dünya ticaretinde yaşanmış olan dalgalanmaların kademeli olarak etkisinin azalacağı ve ticari hayatın normal seyrine döneceği değerlendirilmektedir.

2019 yılının Aralık ayından bu yana süregelen küresel pandemi döviz kurundaki oynaklık kaynaklı sorunlar nedeniyle, 2021 yılının üçüncü çeyreğindeki aylık gerçekleşme oranlarının Performans Programı'nda yer alan göstergeye ilişkin 2021 yılı hedefinin altında olduğu görülmektedir.

Ticaret diplomasisi araçlarının etkin bir şekilde kullanılması, ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantılar gerçekleştirilmesi, ticaret anlaşmaları akdedilmesi ve eylem planları uygulanması suretiyle dış ticaretimizin güçlendirilmesi ve etkin bir dış ticaret politikası geliştirilmesi hedeflerine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, izleme döneminde belirli göstergeler bakımından önemli ilerleme kaydedilmekle birlikte, bazı göstergeler bakımından COVID-19 salgın sürecinin uluslararası faaliyetlerde yol açtığı ciddi kısıtlamalar nedeniyle ancak sınırlı bir ilerleme kaydedilmiş veya herhangi bir ilerleme kaydedilmesi mümkün olamamıştır. Önümüzdeki dönemde salgın sürecinin gelişimine bağlı olarak özellikle ilerleme kaydedilemeyen veya sınırlı ilerleme kaydedilen performans göstergeleri bakımından hedeflere ulaşılmasını sağlayacak tedbirler üzerinde çalışılmaktadır.

Yıl	2021										
Program Adı	TİCARETİN DÜZENLENMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KOLAYLAŞTIRILMASI										
Alt Program Adı	GÜMRÜK HİZMETLERİ										
Alt Program Hedefi	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Elektronik ortama aktarılan gümrük hizmetlerine ilişkin belge sayısı (kümülatif)	Adet	193	196	196	196	196	196	196	101	Aşıldı
2	Elektronik ortama aktarılan gümrük hizmetlerine ilişkin uygulama sayısı (kümülatif)	Adet	19	19	16	17	17	19	19	100	Ulaşıldı
3	Eşyanın tasfiye yönteminin belirlendiği tarih ile tasfiye yönteminin uygulanması arasındaki süre	Gün	50	50	47	46	48	47	47	128	Aşıldı
4	Eşyanın tasfiyelik hale geldiği tarih ile tespit tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarih arasındaki süre	Gün	100	180	233	208	198	194	194	52	Ulaşılamadı
5	Eşyanın tespit tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarih ile tasfiye yönteminin belirlenmesi arasındaki süre	Gün	50	50	50	49	52	52	52	96	Kısmen Ulaşıldı
6	İhracatta yükün deniz limanlarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	Gün	1,40	2,05	2.43	2,26	2,16	1,96	1,96	71,42	Ulaşılamadı

7	İhracatta yükün kara kapılarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	Saat	4,20	4,20	4,7	4,7	3,83	4,05	4,05	103,70	Aşıldı
8	İkili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokol sayısı	Adet	1	1	1	1	0	2	4	400	Aşıldı
9	İlk 4 saatte gümrüklemesi tamamlanan ihracat beyannamesi oranı	Yüzde	87	87	92,16	91,04	89,79	90,54	90,54	104,06	Aşıldı
10	İlk 8 saatte gümrüklemesi tamamlanan ithalat beyannamesi oranı	Yüzde	47	47	46,85	48,93	48,34	48,66	48,66	103,53	Aşıldı
11	İthalatta yükün deniz limanlarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	Gün	4,40	4,40	4,99	4,83	4,84	3,96	3,96	111,11	Aşıldı
12	İthalatta yükün kara kapılarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	Saat	6,60	7,3	7,18	7,12	8,69	7,36	7,36	89,67	Kısmen Ulaşıldı
13	Planlı sonradan kontrole tabi tutulan firma sayısındaki artış oranı	Yüzde	2	3,70	0	0	0	3,70	3,70	185	Aşıldı
14	Türkiye'nin sınır ötesi ticaret endeksi sıralaması (2)	Sayı	39	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok
15	Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü sahibi firma sayısı (kümülatif)	Adet	580	580	558	569	581	591	591	101,90	Aşıldı
DEĞERLENDİRME		I. ÇEYREK: Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, ikili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokolleri akdedilmesini öngören gösterge çerçevesinde, izleme döneminde herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir. COVID-19 salgın süreci nedeniyle uluslararası temaslarda yaşanan aksamalara karşın, alternatif çözümler geliştirilmek suretiyle hedeflerin gerçekleştirilebilmesini sağlayacak tedbirler üzerinde çalışılmaktadır. Gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, ikili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokolleri akdedilmesini öngören gösterge çerçevesinde, izleme döneminde bir anlaşma imzalanmıştır.									

DEĞERLENDİRME

Bakanlığımız uhdesinde bulunan performans göstergeleri ile amaçlanan; gümrük işlem sürelerinin, maliyetlerin ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar, "gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılabilir hale getirilmesi" hedefine doğrudan katkı sağlamaya ilişkin olup söz konusu göstergelerin gerçekleştirilmesi çalışmaları Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir.

Bu itibarla, yürütülen çalışmalar neticesinde;

- Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü firmalara gümrük işlemlerinde çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Statü sahibi firma sayısı arttıkça kolaylıklardan faydalanan firma sayısı da artmış olacaktır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü, firmalara maliyet avantajı sağlamak ve gümrük işlemlerini daha kısa sürede tamamlama imkânı tanımaktadır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü başvurularının basitleştirilmesi amacıyla başvuruların elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır. 2021 yılı ilk çeyrekte YYS sahibi 558 adet firmamız bulunmakta olup 2021 yılı sonunda gerçekleşme tahmininde belirtildiği gibi 580 adet firmamızın YYS olması beklenmektedir.
- Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi yönünde kâğıtsız gümrük projesi kapsamında 2020 yıl sonu itibarıyla elektronik ortamda işlem gören toplam belge sayısı 196 olmuştur. Bu göstergeye ilişkin yılsonu hedefi 2021 yılının ilk çeyreği itibarıyla tutturulmuş olup önümüzdeki aylarda bu sayının artırılması için çalışmalar devam edecektir.
- Ekim 2020'de açıklanması beklenen ancak ileri bir tarihe ertelenen İş Ortamı 2021 Raporu henüz yayımlanmamış olduğundan, I. Çeyrekte Rapora ilişkin bir çalışma yürütülememiştir.

Bakanlığımızca yürütülen gümrük işlemlerinin dijitalleşmesi projesi kapsamında gümrük işlemlerinin daha hızlı ve kolay gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerimiz devam etmekte olup performans göstergeleri hedeflerimize ulaşılabilmesi için çalışmalarımız devam edecektir.

- Göstergelerin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısına ilişkin değerlendirmeleri:

Bakanlığımız bulunan performans göstergeleri ile amaçlanan; gümrük işlem sürelerinin, maliyetlerin ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar, "gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılabilir hale getirilmesi" hedefine doğrudan katkı sağlamaya ilişkin olup söz konusu göstergelerin gerçekleştirilmesi çalışmaları Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir. Gümrük işlemlerinin daha kısa sürede tamamlanmasına yönelik çalışmalarla eşyanın daha kısa sürede tesliminin sağlanmasıyla gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha kolay ve hızlı hale gelecektir. Performans göstergelerinin birinci 3 aylık gerçekleşme değerlerine bakıldığında, genel olarak 2021 yılı için hedeflenen gösterge değerlerine ulaşılacağı ve hatta bazı göstergelerde yılsonu için hedeflenen değerden daha iyi sonuç alınacağı beklenmektedir.

- Verilerin güvenilirliğine ve kaynağına ilişkin bilgileri:

DEĞERLENDİRME

Performans göstergelerine ilişkin veriler, Bakanlığımız nezdinde bulunan Tek Pencere Sistemi, KDS ve BİLGE gibi elektronik uygulamalar ve Bakanlığımızca tutulan kayıtlar aracılığıyla elde edilmekte olup verilerin güvenilirliği konusunda bir sıkıntı yaşanmamaktadır.

- “Veri yok” seçeneğine yer verildiyse verinin elde edilememesi nedenleri
Dünya Bankası İş Ortamı Raporu yılda bir kez (yılın son çeyreğinde) yayımlanmakta ve diğer aylarda Dünya Bankası Raporu ilişkin herhangi bir açıklama, alt sıralama vs. yapılmamaktadır. İş Ortamı 2021 Raporu henüz yayımlanmamış olup geçtiğimiz yıla ilişkin Rapor verileri mevcut olmadığından ilk çeyrekte ölçüm yapılamamıştır.
- İzleme döneminde göstergenin hedeflenen yılsonu değerini etkileyen veya etkileyebilecek hususları:
Gümrük mevzuatına ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uyulmasını sağlamak üzere gümrük idareleri tarafından uygulanan gümrük işlemleri ile ilgili hususların tamamı göstergenin hedeflenen değerine ulaşmasını etkileyen faktörlerdir.
- Varsa gösterge gerçekleştirmelerini etkileyen/etkileyebilecek dışsal faktörleri:

Göstergenin hedeflenen yılsonu değerini etkileyebilecek dışsal faktörler; salgın hastalıklar nedeniyle arttırılan tedbirler, diğer kurumlar ile yükümlü ve taşıyıcılardan kaynaklı gecikmeler ve küresel ekonomik gelişmeler olabilir. Diğer taraftan, 5 no.lu performans göstergesine ilişkin olarak Dünya Bankası tarafından Dış Ticaret Anketinin gönderildiği özel sektör firmalarının anketi ne şekilde doldurduğu, firmaların hangi veri kaynaklarını kullandığı, İş Ortamı Raporunda yer alan diğer ülkelerin hangi reformları gerçekleştirdiği ve bu reformların Ülkemizin sıralamasını nasıl etkileyeceği bilinmemektedir.

- Göstergenin yılsonu hedefine ulaşmasını sağlamaya yönelik alınacak iyileştirici tedbirler:

Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi kapsamındaki kâğıtsız gümrük projesi ile gümrük beyannamesine eklenen tüm belgeler ve beyanname işlemleri ile ilgili tüm talepler elektronik ortama alınmakta, bu kapsamda elektronik ortama ortamda işlem gören belge sayısı ise her geçen gün artmakta, böylelikle gümrük işlemlerindeki iyileşme devam etmektedir.

Diğer taraftan, 5. no.lu performans göstergesine ilişkin olarak Ülkemizin sıralamasını iyileştirmek için Bakanlığımızca gümrük işlemlerini hızlandırmak ve basitleştirmek için yıl boyunca reformlar gerçekleştirilmektedir ve bu reformlar Bakanlığımızca yürütülen projelerle/faaliyetlerle paraleldir. Ayrıca, özel sektör firmaları tarafından anketin doldurulması sürecinde farkındalığı artırmak üzere Bakanlığımızca bilgilendirici faaliyetlere de yer verilmektedir.

Bakanlık dışında depolanan eşyanın Bakanlık kayıtlarına alınması ve kurumlararası bilgi akışındaki gecikmeler " Eşyanın tasfiyelik hale geldiği tarih ile Tespit Tahakkuk Belgesinin düzenlendiği tarih arasındaki süre (gün)" göstergesini olumsuz etkilemiştir. Öte yandan, Koronavirüs (COVID-19) salgını ile mücadele sürecinde alınan zorunlu önlemler de performans göstergesi gerçekleşme değerleri için risk oluşturmaktadır. "Eşyanın Tespit Tahakkuk Belgesinin düzenlendiği tarih ile tasfiye yönteminin belirlenmesi

DEĞERLENDİRME

arasındaki süre (gün") ve "Eşyanın tasfiye yönteminin belirlendiği tarih ile tasfiye yönteminin uygulanması arasındaki süre (gün)" göstergelerinde hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Tasfiye yönteminin belirlenmesinde diğer kurumlar tarafından yapılan kontrol ve kayda alma işlemleri, Bakanlık dışında depolanan eşyanın tespit edilerek Bakanlık kayıtlarına alınmasında yaşanan zorluklar hedeflere ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Tasfiyelik hale gelen eşyanın satış kabiliyeti olmayan, imhasının külfetli vb. nitelikte olmasının tasfiye sürecini yavaşlatması riski bulunmaktadır. Söz konusu riskler dışsal bir risk olduğundan, bunlara yönelik tedbir alınması güçleşmektedir. 2020 yılında yedieminlerdeki araçların tespitine yönelik olarak tüm Gümrük Müdürlüklerince yapılan çalışmalar neticesinde gümrük idaresine bildirimde bulunulmaksızın uzun süre muhafaza edilen araçların tespiti göstergelerin gerçekleşme değerleri üzerindeki olumsuz etkisini sürdürmektedir. Eşyanın gümrük idaresi bilgisi haricinde yediemine teslim edilmesi, işletici tarafından tasfiye listesinin geç verilmesi ve benzeri nedenlerden dolayı çok önceki tarihlerde tasfiyelik hale gelmiş eşyanın göstergelerde ölçülen gün sayısını yükselttiği görülmektedir. Ayrıca, Koronavirüs (COVID-19) salgını ile mücadele kapsamında çalışma düzenindeki değişiklikler ve olumsuzluklar ve sürecin belirsizliği performans göstergesini etkileyebilmektedir. Karantinede olan idare personeli sayısına göre ihalelerin hazırlanması ile eşya ve araçların gösterilmesi işlemleri ve perakende faaliyetlerinde dönem dönem aksaklıklar yaşanabilmektedir. Öte yandan, Tasfiye Yönetimi Sistemi raporlama kapasitesinin geliştirilmesine yönelik olarak oluşturulan Rapor şablonlarıyla Gümrük İdarelerinin ve Bölge Müdürlüklerinin tasfiye süreçlerini yakından takip edebilmesi, dolayısıyla süreçte oluşan problemleri eş zamanlı görerek daha hızlı müdahale edebilmesi sağlanmıştır. BİLGE ve TYS Programları arasında entegrasyonun tamamlanmasıyla da Gümrük İdareleri eşyanın tasfiyelik hale geldiği bilgisine; işleticilerin (liman, antrepo, geçici depolama yeri) bildirim yapmasını beklemeksizin ulaşacaktır. Anılan geliştirme ve önlemlerle tasfiye süreçlerinin kısaltılması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız bilgi sistemleri kullanılarak elde edilen verilerin çeşitli istatistik programları ve veri analizleri kullanılarak değerlendirilmesi neticesinde hazırlanan Planlı Sonradan Kontrol Programının yıllık olarak düzenlenmesi, bu kapsamda denetime tabi tutulan firmaların Rehberlik ve Teftiş Kurulu tarafından oluşturulan yıllık denetim takvimine alınması ve bu çerçevede hazırlanan Denetim Raporlarının ilgili idareye iletilmesi hususları birlikte değerlendirildiğinde ilgili yılın verilerine ilişkin ölçüm söz konusu yılı takip eden yılın ilk ayında yapılmaktadır.(2021 yılı için Performans gösterge verilerinin ölçüm ve değerlendirmesi, 2022 yılının Ocak ayında yapılacaktır.)

Koronavirüs (COVID-19) salgını kapsamında ithalat politikaları ile uyumlu biçimde risk analizleri yönüyle tamamlayıcı tedbirler alınmış olup bu durum hedeflenen ithalat kırmızı hat oranını etkilemiştir.

II. ÇEYREK: Tasfiye yönteminin belirlenmesinde diğer kurumlar tarafından yapılan kontrol ve kayda alma işlemleri, Bakanlık dışında depolanan eşyanın tespit edilerek Bakanlık kayıtlarına alınmasında yaşanan zorluklar hedeflere ulaşmayı

DEĞERLENDİRME

zorlaştırmaktadır. 2020 yılında yedieminlerdeki araçların tespitine yönelik olarak tüm Gümrük Müdürlüklerince yapılan çalışmalar neticesinde gümrük idaresine bildirimde bulunulmaksızın uzun süre muhafaza edilen araçların tespiti göstergelerin gerçekleşme değerleri üzerindeki olumsuz etkisini sürdürmektedir. Eşyanın gümrük idaresi bilgisi haricinde yediemine teslim edilmesi, işletici tarafından tasfiye listesinin geç verilmesi ve benzeri nedenlerden dolayı çok önceki tarihlerde tasfiyelik hale gelmiş eşyanın göstergelerde ölçülen gün sayısını yükselttiği görülmektedir. Sayılan dışsal riskler bahsi geçen performans göstergelerini önemli ölçüde etkilemekte olup bunlara yönelik tedbir alınması güçleşmektedir. Dış etmenlere bu derece maruz olan göstergeler ile Bakanlığımız performansının ölçülmesinin uygun olmadığı değerlendirilmekte olup bahse konu göstergelerin 2022 yılı performans programından çıkartılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

"Planlı sonradan kontrole tabi tutulan firma sayısındaki artış oranı" performans göstergesi kapsamında yer alan Planlı Sonradan Kontrol Programının yıllık olarak hazırlanması ve 2021 yılına ait değerlendirmenin 2021 yılı sonu (Ocak-2022) itibarıyla yapılacak olması sebebiyle değerlendirme yıllık olarak yapılmakta olup 2021 yılı II. Çeyrek değerlendirmesi bulunmamaktadır.

Koronavirüs (COVID-19) salgını kapsamında ithalat ve ihracat politikaları ile uyumlu biçimde risk analizleri yönüyle tamamlayıcı tedbirler alınmış, pandemi dönemindeki koruyucu ekonomi politikalarına (İGV, ADV EMY ve gözetim uygulamaları; ihracatta ürün kontrolleri, ihracat yasakları/kısıtlamaları ve çeşitli korunma tedbirleri) paralel olarak ithalat hat oranında yükselişler gerçekleşmiş ve buna koşut olarak öngörülemeyen faktörler ortaya çıkmıştır.

Bakanlığımız bilgi sistemleri kullanılarak elde edilen verilerin çeşitli istatistik programları ve veri analizleri kullanılarak değerlendirilmesi neticesinde hazırlanan ve Bakan Yardımcısı başkanlığında ilgili birim amirlerinin katılımıyla toplanan Risk Değerlendirme ve Koordinasyon Komisyonu toplantısında değerlendirilerek, burada alınan kararlar neticesinde nihai şeklini alan Planlı Sonradan Kontrol Programının yıllık olarak düzenlenmesi, bu kapsamda denetime tabi tutulan firmaların Rehberlik ve Teftiş Kurulu tarafından oluşturulan yıllık denetim takvimine alınması ve bu çerçevede hazırlanan Denetim Raporlarının ilgili idareye iletilmesi hususları birlikte değerlendirildiğinde ilgili yılın verilerine ilişkin ölçüm söz konusu yılı takip eden yılın ilk ayında yapılmaktadır. Dolayısıyla 2021 yılı için Performans gösterge verilerinin ölçüm tarihi 2022 yılının Ocak ayında yapılacaktır.

Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, ikili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokolleri akdedilmesini öngören gösterge çerçevesinde, izleme döneminde imzalanan anlaşmalarla önemli ilerleme kaydedilmiştir. COVID-19 salgın süreci nedeniyle uluslararası temaslarda yaşanan aksamalara karşın, alternatif çözümler geliştirilmek suretiyle bu alanda daha fazla ilerleme kaydedilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bakanlığımız uhdesinde bulunan performans göstergeleri ile amaçlanan; gümrük işlem sürelerinin, maliyetlerin ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar, "gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi" hedefine

DEĞERLENDİRME

doğrudan katkı sağlamaya ilişkin olup söz konusu göstergelerin gerçekleştirilmesi çalışmaları Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir.

Bu itibarla, Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar neticesinde;

- Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi yönünde kâğıtsız gümrük projesi kapsamında 2020 yıl sonu itibarıyla elektronik ortamda işlem gören toplam belge sayısı 196 olmuştur. 2021 yılının ikinci çeyreğinde elektronik ortamda işlem gören belge sayısı hâlihazırda 196 olup bu sayının artırılması için çalışmalar devam etmektedir.
- Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü firmalara gümrük işlemlerinde çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Statü sahibi firma sayısı arttıkça kolaylıklardan faydalanan firma sayısı da artmış olacaktır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü, firmalara maliyet avantajı sağlamak ve gümrük işlemlerini daha kısa sürede tamamlama imkânı tanımaktadır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü başvurularının basitleştirilmesi amacıyla başvuruların elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır. 2021 yılı ikinci çeyrekte YYS sahibi 569 adet firmamız bulunmakta olup 2021 yılı sonunda gerçekleşme tahmininde belirtildiği gibi 580 adet firmamızın YYS olması beklenmektedir.
- Ekim 2020'de açıklanması beklenen ancak ileri bir tarihe ertelenen İş Ortamı 2021 Raporu halen yayımlanmamıştır, söz konusu gecikme nedeniyle İş Ortamı 2022 Raporunun da planlanan süreden daha geç açıklanması beklenmektedir. Bununla birlikte, II. Çeyrekte İş Ortamı 2022 Raporunun anketi doldurularak Dünya Bankasına iletilmiş olup aynı zamanda Anketin çevirisi yapılmış ve anketin doldurulmasına ilişkin yol gösterici nitelikte rehber hazırlanarak özel sektör temsilcileriyle paylaşılmıştır.

Bakanlığımızca yürütülen gümrük işlemlerinin dijitalleşmesi projesi kapsamında gümrük işlemlerinin daha hızlı ve kolay gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerimiz devam etmekte olup performans göstergeleri hedeflerimize ulaşılabilmesi için çalışmalarımız devam edecektir.

III. ÇEYREK: Tasfiye yönteminin belirlenmesinde diğer kurumlar tarafından yapılan kontrol ve kayda alma işlemleri, Bakanlık dışında depolanan eşyanın tespit edilerek Bakanlık kayıtlarına alınmasında yaşanan zorluklar hedeflere ulaşmayı güçleştirmektedir. Tasfiyelik hale gelen eşyanın; satış kabiliyetinin düşük, imhasının külfetli, hakkında farklı mevzuatlar çerçevesinde takibat olması gibi nedenlerin tasfiye sürecini yavaşlatma riski bulunmaktadır. Söz konusu riskler dışsal bir risk olduğundan, bunlara yönelik tedbir alınması güçleşmektedir. 2020 yılında yedieminlerdeki araçların tespitine yönelik olarak tüm Gümrük Müdürlüklerince yapılan çalışmalar neticesinde gümrük idaresine bildirimde bulunulmaksızın uzun süre muhafaza edilen araçların tespiti göstergelerin gerçekleşme değerleri üzerindeki olumsuz etkisini sürdürmektedir. Öte yandan, eşyanın gümrük idaresi bilgisi haricinde yediemine teslim edilmesi, işletici tarafından tasfiye listesinin geç düzenlenmesi ve benzeri nedenlerden dolayı çok önceki tarihlerde tasfiyelik hale gelmiş eşyanın göstergelerde ölçülen gün sayısını yükselttiği

DEĞERLENDİRME

görülmektedir. Sayılan dışsal risklerin performans göstergelerini önemli ölçüde etkilemesi nedeniyle dış etmenlere bağlı olan göstergelerle Bakanlığımız performansının ölçülmesinin uygun olmadığına değerlendirmesi üzerine bahse konu göstergelerin 2022 yılı performans programından çıkartılmasına yönelik talebimiz Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca da uygun bulunmuş olup bahse konu performans göstergeleri Bakanlığımız 2022 yılı performans programından çıkartılmıştır. Performans göstergeleri ile amaçlanan; gümrük işlem sürelerinin, maliyetlerin ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar, "gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi" hedefine doğrudan katkı sağlamaya ilişkin olup söz konusu göstergelerin gerçekleştirilmesi çalışmaları Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir. Bu itibarla, yürütülen çalışmalar neticesinde;

- Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi yönünde kâğıtsız gümrük projesi kapsamında 2019 yılında 175 belge elektronik ortama alınarak 174 olan yılsonu hedeflenen gösterge değeri aşılmış, 2020 yılı itibarıyla elektronik ortamda işlem gören toplam belge sayısı 196 olmuştur. 2021 yılının üçüncü çeyreğinde elektronik ortamda işlem gören belge sayısı hâlihazırda 196 olup bu sayının artırılması için çalışmalar devam etmektedir.
- Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü firmalara gümrük işlemlerinde çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Statü sahibi firma sayısı arttıkça kolaylıklardan faydalanan firma sayısı da artmış olacaktır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü, firmalara maliyet avantajı sağlamak ve gümrük işlemlerini daha kısa sürede tamamlama imkânı tanımaktadır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü başvurularının basitleştirilmesi amacıyla başvuruların elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü sahibi firma sayısı Eylül ayı itibarıyla 2021 hedefini aşarak 581 olarak gerçekleşmiştir.
- Söz konusu performans göstergesine dayanak oluşturan raporun artık yayımlanmayacağı ve gösterge hedefine ulaşmanın imkânsızlığı göz önünde bulundurularak, mezkûr performans göstergesinin 2021 Yılı Performans Programının IV. çeyreğinde yer almamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bakanlığımız tarafından yürütülen gümrük işlemlerinin dijitalleşmesi projesi kapsamında gümrük işlemlerinin daha hızlı ve kolay gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerimiz devam etmekte olup performans göstergeleri hedeflerimize ulaşılabilmesi için çalışmalarımız devam edecektir.

Koronavirüs (COVID-19) salgını kapsamında ithalat ve ihracat politikaları ile uyumlu biçimde risk analizleri yönüyle tamamlayıcı tedbirler alınmış, pandemi dönemindeki koruyucu ekonomi politikalarına (İGV, ADV EMY ve gözetim uygulamaları; ihracatta ürün kontrolleri, ihracat yasakları/kısıtlamaları ve çeşitli korunma tedbirleri) paralel olarak ithalat hat oranında yükselişler gerçekleşmiş ve buna koşut olarak öngörülemeyen faktörler ortaya çıkmıştır.

DEĞERLENDİRME

Müfettişler tarafından yazılan sonradan kontrol yoluyla denetlenen firmalara ait raporların değerlendirmeleri devam etmektedir. Ancak geline aşamada sonradan kontrol programı kapsamında firma sayısındaki artış ile 2021 yılı performans göstergesi %3.7 olarak gerçekleşmiştir.

Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, ikili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokolleri akdedilmesini öngören gösterge çerçevesinde, 2021 yılında imzalanan anlaşmalarla önemli ilerleme kaydedilmiştir. COVID-19 salgın süreci nedeniyle uluslararası temaslarda yaşanan aksamalara karşın, alternatif çözümler geliştirilmek suretiyle bu alanda daha fazla ilerleme kaydedilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

IV. ÇEYREK: Tasfiye yönteminin belirlenmesinde diğer kurumlar tarafından yapılan kontrol ve kayda alma işlemleri, Bakanlık dışında depolanan eşyanın tespit edilerek Bakanlık kayıtlarına alınmasında yaşanan zorluklar hedeflere ulaşmayı güçleştirmektedir. Tasfiyelik hale gelen eşyanın; satış kabiliyetinin düşük, imhasının külfetli, hakkında farklı mevzuatlar çerçevesinde takibat olması gibi nedenlerin tasfiye sürecini yavaşlatma riski bulunmaktadır. Söz konusu riskler dışsal bir risk olduğundan, bunlara yönelik tedbir alınması güçleşmektedir. 2020 yılında yedieminlerdeki araçların tespitine yönelik olarak tüm Gümrük Müdürlüklerince yapılan çalışmalar neticesinde gümrük idaresine bildirimde bulunulmaksızın uzun süre muhafaza edilen araçların tespiti göstergelerin gerçekleşme değerleri üzerindeki olumsuz etkisini sürdürmektedir. Öte yandan, eşyanın gümrük idaresi bilgisi haricinde yediemine teslim edilmesi, işletici tarafından tasfiye listesinin geç düzenlenmesi ve benzeri nedenlerden dolayı çok önceki tarihlerde tasfiyelik hale gelmiş eşyanın göstergelerde ölçülen gün sayısını yükselttiği görülmektedir. Sayılan dışsal risklerin performans göstergelerini önemli ölçüde etkilemesi nedeniyle dış etmenlere bağlı olan göstergelerle Bakanlığımız performansının ölçülmesinin uygun olmadığına değerlendirmesi üzerine bahse konu göstergelerin 2022 yılı performans programından çıkartılmasına yönelik talebimiz Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca da uygun bulunmuş olup bahse konu performans göstergeleri Bakanlığımız 2022 yılı performans programından çıkartılmıştır.

Bakanlığımızın uhdesinde bulunan performans göstergeleri ile amaçlanan; gümrük işlem sürelerinin, maliyetlerin ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik çalışmalar, "gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilmesi" hedefine doğrudan katkı sağlamaya ilişkin olup söz konusu göstergelerin gerçekleştirilmesi çalışmaları Bakanlığımızca yürütülen proje ve faaliyetlerle desteklenmektedir.

Bu itibarla,

- Gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi yönünde kâğıtsız gümrük projesi kapsamında 2019 yılında 175 belge elektronik ortama alınarak 174 olan yılsonu hedeflenen gösterge değeri aşılmış, 2020 yılı itibarıyla elektronik ortamda işlem gören toplam belge sayısı 196 olmuştur. 2021 yılının dördüncü çeyreğinde elektronik ortamda işlem gören belge sayısı hâlihazırda 196 olup bu sayının artırılması için çalışmalar devam etmektedir.

DEĞERLENDİRME

- Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü firmalara gümrük işlemlerinde çeşitli kolaylıklar sağlamaktadır. Statü sahibi firma sayısı arttıkça kolaylıklardan faydalanan firma sayısı da artmış olacaktır. Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü, firmalara maliyet avantajı sağlamakta ve gümrük işlemlerini daha kısa sürede tamamlama imkânı tanımaktadır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü başvurularının basitleştirilmesi amacıyla başvuruların elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır. Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü sahibi firma sayısı Aralık ayı sonu itibarıyla 2021 hedefini aşarak 591 olarak gerçekleşmiştir.
 - Söz konusu performans göstergesine dayanak oluşturan raporun artık yayımlanmayacağı ve gösterge hedefine ulaşmanın imkânsızlığı göz önünde bulundurularak, "Türkiye'nin sınır ötesi ticaret endeksi sıralaması" performans göstergesinin Bakanlığımız 2022 yılı Performans Programında yer almamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- Bakanlığımızca yürütülen gümrük işlemlerinin dijitalleşmesi projesi kapsamında gümrük işlemlerinin daha hızlı ve kolay gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetlerimiz devam etmekte olup performans göstergeleri hedeflerimize ulaşılabilmesi için çalışmalarımız sürecektir.
- Gümrük işlemlerinin ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılı hale getirilmesi hedefi doğrultusunda, ikili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokolleri akdedilmesini öngören gösterge çerçevesinde, 2021 yılında imzalanan anlaşmalarla önemli ilerleme kaydedilmiştir. COVID-19 salgın süreci nedeniyle uluslararası temaslarda yaşanan aksamalara karşın, alternatif çözümler geliştirilmek suretiyle bu alanda muhatap ülkelerle anlaşmalar akdedilmesine yönelik girişimler önümüzdeki dönemde de sürdürülecektir.

Yıl	2021										
Program Adı	TİCARETİN DÜZENLENMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KOLAYLAŞTIRILMASI										
Alt Program Adı	İÇ TİCARETİN DÜZENLENMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ										
Alt Program Hedefi	İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Bir önceki yıla göre esnaf işletmesi sayısındaki artış oranı	Yüzde	3	3	1,70	3.08	4,05	2,62	2,62	87,30	Kısmen Ulaşıldı
2	E-ticaret işlem hacmi ⁽³⁾	Milyar TL	240	240	55,93	140,73	Veri yok	Veri yok	140,73	Veri yok	Gerçekleşmesi Beklenmektedir
3	Elektronik çek ve bono kullanım oranı	Yüzde	15	0	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok
4	Esnaf ve sanatkârların kullandığı hazine destekli kredi miktarı	Milyon TL	47.300	35.000	7.099	5.823	7,335	12,892	33.149	70	Ulaşılmadı
5	Faal olan kooperatif sayısı	Adet	13.200	12.800	12.330	12.469	12.567	12.649	12.649	95,80	Kısmen Ulaşıldı
6	Güven damgası alan e-ticaret sitesi sayısı	Adet	100	100	0	0	0	71	71	71	Ulaşılmadı
7	Hal kayıt sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı	Adet	375.000	200.000	210,195	220,230	229,900	235,005	235.005	117.5	Aşıldı
8	İhracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısındaki artış oranı ⁽⁴⁾	Yüzde	10	0	Veri yok	Veri yok	Veri yok	Veri yok	0	Veri yok	Veri yok
9	Kadın kooperatifleri sayısı (kümülatif)	Sayı	418	750	571	642	686	733	733	175	Aşıldı
10	Kooperatif kuruluş başvurularının ortalama cevaplandırılma süresi	Gün	7	7	7	7	7	7	7	100	Ulaşıldı

11	Kooperatifçilik eğitimi verilen kadın girişimci sayısı	Sayı	2.250	1.000	200	300	145	330	975	43,30	Ulaşılmadı
12	Kurulan kooperatif sayısı	Adet	35	50	22	13	8	10	53	151,4	Aşıldı
13	Lisanslı depo sayısı (kümülatif)	Adet	130	145	127	136	154	159	159	122	Aşıldı
14	Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı	Yüzde	100	100	100	100	100	100	100	100	Ulaşıldı
15	Perakende Bilgi Sisteminin tamamlanma oranı	Yüzde	100	95	76	80	85	95	95	95	Kısmen Ulaşıldı
16	Perakende pazarında e-ticareti oranı (5)	Yüzde	8	6,50	Veri yok	15,20	Veri yok	Veri yok	0	Veri yok	Gerçekleşmesi Beklenmektedir
17	Şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı	Yüzde	15	5	0,23	0,27	0,24	0,24	0,24	0.02	Ulaşılmadı
18	Üretici örgütlerinin pazar payı (kümülatif)	Yüzde	1	1	0,11	0,74	1,23	1,28	1,28	128	Aşıldı
DEĞERLENDİRME		I. ÇEYREK: İç ticarete yönelik yer alan göstergelerden çoğunluğunda yıl sonu hedeflerine ulaşılacağı, bir kısmında ise dünya genelinde yaşanan koronavirüs (COVID-19) salgınının da dahil olduğu bir takım faktörler nedeniyle yıl sonu gerçekleştirmelerinin hedeflerin altında kalacağı değerlendirilmektedir. E-ticaret İşlem Hacmi: - Göstergenin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısının orta düzeyde olduğu değerlendirilmektedir. - Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlanana kadar Bankalararası Kart Merkezi (BKM) tarafından üçer aylık dönemler halinde açıklanan veriler kullanılmaktadır. Verilerin güvenilir olduğu değerlendirilmektedir. - Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir. - Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir. - Ayrıca 2021 yılı Mart ayına ilişkin veriler henüz açıklanmadığından tabloda yer almamaktadır. Güven Damgası Alan E-Ticaret Sitesi Sayısı: - Zorunlu bir uygulama olmayan Güven Damgasının hedefe katkısının düşük olduğu değerlendirilmektedir.									

DEĞERLENDİRME

- Veriler, Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) olarak yetkilendirilen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden (TOBB) alınmaktadır ve güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.
 - TOBB tarafından yıllık olarak faaliyet raporu sunulmakta olup ilgili performans göstergesine ilişkin aylık veri söz konusu rapor içeriğinden elde edilmektedir. Bu kapsamda aylık veri bulunmamakla birlikte 26.04.2021 tarihi itibarıyla toplam 39 işletme Güven Damgası almıştır. 2020 yılının tamamında 22 işletmenin Güven Damgası aldığı dikkate alındığında ise 2021 yılı ilk çeyreğinde 17 işletmenin Güven Damgası aldığı söylenebilir.
 - COVID-19 salgını nedeniyle işletmelerin olumsuz etkilendiği bu süreçte, Güven Damgası almak üzere başvuru yapacak e-ticaret işletmelerinin sayısında azalma olması beklenmektedir.
 - Uygulamanın yeni bir uygulama olması nedeniyle işletmelerin uyum sağlaması zaman almaktadır. Tanıtımının iyi yapılmaması halinde Güven Damgasının bilinirliğinin istenilen düzeye çekilememesi ve Damga kullanımının yaygınlaşmaması riski bulunmaktadır.
 - COVID-19'un işletmeler üzerindeki etkisi ile Güven Damgasına uyumda gerekli teknik süreçlerin zaman ve maliyeti göz önüne alındığında yılsonu gerçekleşme tahminin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.
 - Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) tarafından vatandaşlarımızın bilgilendirilmesine yönelik video, işletmelerimize yönelik ise reklam filmi hazırlanması sağlanmıştır. Hazırlanan video ve reklam filmleri, GDS'nin internet sitesi, Güven Damgası alan e-ticaret işletmelerinin siteleri ve sosyal medya mecralarda yayınlanmıştır. Güven Damgasına destek sağlanması hususunda KOSGEB'le toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar dışında Güven Damgası Sağlayıcı tarafından Güven Damgasının tanıtımı amacıyla broşür hazırlanması ve Güven Damgası alım süreçlerinde işletmelere yol gösterici tedbirlerin alınması sağlanacaktır.
- Perakende Pazarında E-Ticaretin Oranı:
- Göstergenin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısının orta düzeyde olduğu değerlendirilmektedir.
 - Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlanana kadar Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) tarafından yıllık olarak açıklanan veriler kullanılmaktadır. Verilerin güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.
 - Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) tarafından veriler yıllık olarak açıklandığından, 2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin veriler elimizde bulunmamaktadır.
 - Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir.

DEĞERLENDİRME

• Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir.

Hal Kayıt Sistemi Mobil Uygulamasının İndirme Sayısı ve Üretici Örgütlerinin Pazar Payı:

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Değişikliği Taslağı ile üretici örgütlerine birçok avantaj sağlanması öngörülmüş ancak Taslağın yasalaşamaması ve koronavirüs salgını nedeniyle ticari faaliyetlerde yaşanan durgunluğun üretici örgütlerinin pazar payını artırmasında olumsuz etkisinin olduğu, Hal Kayıt Sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı artmakla birlikte beklenen artışın gerçekleşemeyebileceği değerlendirilmektedir.

Lisanslı Depo Sayısı:

I. Çeyrek sonu itibarıyla toplam 127 adet şirkete faaliyet izni verilmiş olup Bakanlığımıza yapılan faaliyet izni başvuruları göz önünde bulundurulduğunda, 2021 yılı hedefi olan 130 lisanslı depo işletmesine II. Çeyrek sonu itibarıyla ulaşılacağı öngörülmektedir.

Perakende Bilgi Sistemi'nin Tamamlanma Oranı:

Perakende Bilgi Sistemi'nin (PERBİS) kurulmasıyla girişimcilerin yapmayı planladıkları ticari faaliyetlerle ilgili bilgiyi doğru ve kolay bir şekilde almaları ve başvuru süreçleri konusunda yönlendirilmeleri sağlanacaktır. Tüm bunların ekonomik faaliyetleri teşvik edeceği değerlendirilmektedir. Ayrıca PERBİS'in kurulması esnasında bir mevzuat düzenlemesi de yapılacaktır. Konuyla ilgili gösterge verisi, paydaş kamu idarelerinin katkılarıyla Bakanlığımız tarafından üretilmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde yürüdüğünden veri de burada üretilmekte olup güvenlidir. PERBİS'in kurulum çalışmalarında, entegre olunacak idareler ile işbirliği içinde çalışmada, zaman ve insan kaynağı ayrılması noktasında zorluklar yaşanmaktadır. 2020 yılı Mart ayı itibarıyla Ülkemize de sıçrayan koronavirüs salgını da bu durumda etkili olmaktadır. Ayrıca, PERBİS'in bildirim temelli linkler yoluyla entegre olması gereken ancak bu çalışmaların henüz tamamlanmadığı sistemler de bulunmaktadır. Bunlar, göstergenin hedeflenen yılsonu değerini etkileme potansiyeli taşımaktadır. İlaveten, kamu idarelerinin hizmetlerini dijital ortama taşımaları esnasında eşgüdümlü bir şekilde çalışmıyor oluşları ve kamu idarelerinin mevcut süreçlerinin PERBİS'in hizmet anlayışına uygun olmayışı gösterge gerçekleştirmelerini etkileyebilecek dışsal faktörler olarak öne çıkmaktadır.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemine Entegre Olan Ekonomik Birim Oranı:

"Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı" adlı göstergeye ilişkin çalışmalar 2019 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

Şirket Kuruluşlarında E-İmza Kullanım Oranı:

DEĞERLENDİRME

"Şirket Kuruluşlarında e-imza kullanım oranı" göstergesi için veriler Bakanlığımız bünyesindeki Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'nden (MERSİS) temin edilmiştir.

- Aylık gerçekleşme değerleri her ay sonu itibarıyla mevcut durum göz önüne alınarak hesaplanmıştır. Buna göre, örneğin Mart ayı için hesaplanan 0,23 gerçekleşme değeri, 01.01.2021-31.03.2021 tarihleri arasındaki veriler kapsamında 31.03.2021 tarihi itibarıyla şirket kuruluşlarındaki e-imza kullanım oranını ifade etmektedir.

Elektronik Çek ve Bono Kullanım Oranı: Elektronik Çek ve Bono Sisteminin kurulmasına mesnet oluşturacak olan Kanun Teklifi Taslağının yasalaşma süreci devam ettiğinden, Sistem henüz uygulamaya alınamamıştır. Bu nedenle, Ocak, Şubat ve Mart aylarına ilişkin veri elde edilememiştir.

- Birim yılsonu gerçekleşme tahmini; ilk 3 aylık veriler üzerinden ve muhtemel diğer değişkenlerden bağımsız olarak (kümülatif verilerde 2020 yılsonu değeri de göz önüne alınarak) yapılan ortalama tahminlerdir.
- Göstergeler, Alt Program'ın hedefi olan "İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak" hususlarına katkı sağlamaktadır.
- "Bir önceki yıla göre esnaf işletmesi sayısındaki artış oranı" göstergesi Bakanlığımız ESBİS sistemi, "Faal olan kooperatif sayısı", "Kadın kooperatifleri sayısı (kümülatif)" ve "Kurulan kooperatif sayısı" göstergeleri Bakanlığımız KOOPBİS sistemi kaynaklı verilerdir. "Kooperatif kuruluş başvurularının ortalama cevaplandırılma süresi" göstergesi Kooperatifler Dairesi Başkanlığınca icra edilen kooperatif kuruluş işlemlerine ilişkin ortalama sonuçlandırma süresini (kuruluş başvurusunun gerekli mevzuat ve şekil şartlarını taşıyıp taşımadığı ve evrak tamamlama sürecine ilişkin işlemler nedeniyle değişim göstermekle birlikte) ifade etmektedir. "Kooperatifçilik eğitimi verilen kadın girişimci sayısı " verisi Bakanlığımızca ilgili Dairelerin düzenlediği online eğitimler de dahil olmak üzere takip edilmektedir. "Esnaf ve sanatkârların kullandığı hazine destekli kredi miktarı" göstergesi Halkbank tarafından aylık olarak Bakanlığımıza iletilen kredi kullanım bilgileri itibarıyla raporlanmaktadır.
- Bakanlığımızca ihracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısına ilişkin veri temin edilememekte olup söz konusu göstergeye konu oran hesaplanamamaktadır.
- COVID-19 pandemisi nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkanı" düzenlemeleri çerçevesinde Halkbank tarafından esnaf ve sanatkârlara sunulan yeni tip faiz indirimli işletme kredisine yönelik olarak geçtiğimiz yılda yoğun talep ortaya çıkmış olup söz konusu kredi 16 Mart 2020-5 Şubat 2021 tarihleri arasında yoğun olarak kullanılmıştır. Bu tarihten sonra söz konusu kredi kullandırımı sonlanmıştır. Bununla birlikte piyasa koşullarında ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle Halkbank tarafından esnaf ve sanatkâr kredilerine uygulanan faiz

DEĞERLENDİRME

oranı yıllık %8,5 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu hususlar nedeniyle kredi kullanım tutarında bir önceki yıla nazaran düşüş beklenebilir.

- 2020 yılı içerisinde uygulamaya konulan KOOPDES Programı kapsamında kadın kooperatiflerinin öncelikli olarak desteklenmesi uygulaması ise kadın girişimi üretim ve işletme kooperatifi kuruluş taleplerini artırmış, KOOPDES uygulamasına 2021 yılında da devam edilmiş olup bu sayede "Kurulan kooperatif (kadın kooperatifi) sayısı" ile "Kadın kooperatifleri sayısı (kümülatif)" gösterge değerlerinde artış devam etmektedir.
- Yine 2020 yılı süresince devam edilen Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi kapsamında yıl içerisinde düzenlenen il ziyaretleri nedeniyle geçtiğimiz yıl eğitim verilen kadın girişimci sayısında önemli ölçüde artış görülmüştür. 2021 yılı içerisinde bu kapsamda pandemi koşulları çerçevesinde online eğitimler verilmektedir.

Alt Program Hedefi, Bakanlığımızca 8 performans göstergesi ile takip edilmektedir. I. Çeyrek döneminde söz konusu gösterge değerleri 2021 yılı sonu hedef değerleri itibarıyla göz önüne alındığında;

- Bir önceki yıla göre esnaf işletmesi sayısındaki artış oranı göstergesinde %52
- Esnaf ve sanatkârların kullandığı hazine destekli kredi miktarı göstergesinde %15,
- Faal olan kooperatif sayısı göstergesinde %98,7
- Kadın kooperatifleri sayısı (kümülatif) göstergesinde %135
- Kooperatif kuruluş başvurularının ortalama cevaplandırılma süresi göstergesinde %100,
- Kooperatifçilik eğitimi verilen kadın girişimci sayısı göstergesinde %8,8
- Kurulan (yeni tip) kooperatif sayısı göstergesinde %354 gerçekleşme meydana gelmiştir.

Bununla birlikte ihracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısındaki artış oranı göstergesi, veri temin edilememesi nedeniyle izlenememektedir.

II. ÇEYREK: Esnaf, sanatkârlar ve kooperatifçiliğe yönelik Program Hedefi, 8 performans göstergesi ile takip edilmektedir. II. çeyreğe ait gerçekleştirmeler dikkate alındığında genel olarak 2021 yılı sonu hedeflenen gösterge değerlerine ulaşılarak bazı göstergelerde %100'ün üzerinde gerçekleşme meydana geleceği öngörülmektedir.

Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarca kullanılan krediler talep ve finansman maliyeti esaslı seyretmekte olduğundan, söz konusu gösterge hedefine ulaşılmasında sapma meydana gelmesi olasıdır.

Ayrıca ihracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısı verisi elde edilememekte olduğundan, bu kapsamdaki göstergeye veri girişi yapılamamakta ve ilerleme takip edilememektedir.

COVID-19 pandemisi nedeniyle "Ekonomik İstikrar Kalkanı" düzenlemeleri çerçevesinde Halkbank tarafından esnaf ve sanatkârlara sunulan yeni tip faiz indirimli işletme kredisine yönelik olarak geçtiğimiz yılda yoğun talep ortaya çıkmış olup söz

DEĞERLENDİRME

konusu kredi 16 Mart 2020-5 Şubat 2021 tarihleri arasında yoğun olarak kullanılmıştır. Bu tarihten sonra söz konusu kredi kullanımı sonlanmıştır. Bununla birlikte piyasa koşullarında ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle Halkbank tarafından Hazine destekli kredilere uygulanan faiz oranı yıllık %9,5 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu hususlar nedeniyle yıllık kredi kullanım tutarında önceki yıla nazaran azalış beklenebilir.

Pandemi koşulları nedeniyle kadın girişimcilere yönelik eğitimler genel olarak çevrimiçi tipte ve talep esaslı olarak yürütülmekte olup bu kapsamdaki gösterge hedefine ulaşılmasında sapma meydana gelmesi olasıdır.

E-ticaret İşlem Hacmi ile ilgili; göstergenin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısının orta düzeyde olduğu değerlendirilmektedir. Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlandığından açıklanan verilerde ETBİS kullanılmıştır. Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir. Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir.

Söz konusu göstergelerden çoğunluğunda yıl sonu hedeflerine ulaşılacağı, bir kısmında ise dünya genelinde yaşanan koronavirüs (COVID-19) salgınının da dahil olduğu bir takım faktörler nedeniyle yıl sonu gerçekleştirmelerinin hedeflerin altında kalacağı değerlendirilmektedir.

Güven Damgası Alan E-Ticaret Sitesi Sayısı ile ilgili; Veriler, Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) olarak yetkilendirilen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden (TOBB) alınmaktadır ve güvenilir olduğu değerlendirilmektedir. TOBB tarafından yıllık olarak faaliyet raporu sunulmakta olup ilgili performans göstergesine ilişkin aylık veri söz konusu rapor içeriğinden elde edilmektedir. Bu kapsamda aylık veri bulunmamakla birlikte 23.09.2021 tarihi itibarıyla toplam 60 işletme Güven Damgası almıştır. 2020 yılının tamamında 22 işletmenin Güven Damgası aldığı dikkate alındığında ise 2021 yılı ilk çeyreğinde 17 işletme, ikinci çeyreğinde ise 21 işletmenin Güven Damgası aldığı söylenebilir. COVID-19 salgını nedeniyle işletmelerin olumsuz etkilendiği bu süreçte, Güven Damgası almak üzere başvuru yapacak e-ticaret işletmelerinin sayısında azalma olması beklenmektedir. Uygulamanın yeni bir uygulama olması nedeniyle işletmelerin uyum sağlaması zaman almaktadır. Tanıtımının iyi yapılmaması halinde Güven Damgasının bilinirliğinin istenilen düzeye çekilememesi ve Damga kullanımının yaygınlaşmaması riski bulunmaktadır. COVID-19'un işletmeler üzerindeki etkisi ile Güven Damgasına uyumda gerekli teknik süreçlerin zaman ve maliyeti göz önüne alındığında yılsonu gerçekleşme tahminin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) tarafından vatandaşlarımızın bilgilendirilmesine yönelik video, işletmelerimize yönelik ise reklam filmi hazırlanması sağlanmıştır. Hazırlanan video ve reklam filmleri, GDS'nin internet sitesi, Güven Damgası alan e-ticaret işletmelerinin siteleri ve sosyal medya mecralarda yayınlanmıştır. Güven Damgasına destek sağlanması hususunda KOSGEB ile toplantılar gerçekleştirilmiştir.

DEĞERLENDİRME

Bu çalışmalar dışında Güven Damgası Sağlayıcı tarafından Güven Damgasının tanıtımı amacıyla broşür hazırlanması ve Güven Damgası alım süreçlerinde işletmelere yol gösterici tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

Perakende Pazarında E-Ticaretin Oran ile ilgili; Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlandığından açıklanan verilerde ETBİS kullanılmıştır. Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir. Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir. Lisanslı Depoculuk ile ilgili olarak; II. Çeyrek sonu itibarıyla toplam 136 adet şirkete faaliyet izni verilmiş olup 2021 yılı hedefine ulaşılmıştır. "Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı" adlı göstergeye ilişkin çalışmalar 2019 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

"Şirket Kuruluşlarında e-imza kullanım oranı" göstergesi için veriler Bakanlığımız bünyesindeki Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'nden (MERSİS) temin edilmiştir. Şirket kuruluş sürecindeki ödemeler ve imza beyannamesi verilmesi işlemleri için fiziki olarak ticaret sicili müdürlüğüne başvuru zorunluluğu doğmaktadır. Bu sebeple şirket kuruluşundaki ödemelerin MERSİS üzerinden elektronik ortamda yapılması ile kişilerin imza örneklerinin dijital ortamda ilgili kurumdan alınmasına yönelik çalışmalar yürütülmekte olup çalışmaların tamamlanmasıyla sağlanacak gelişmelerin şirket kuruluşunda e-imza kullanım oranının artmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca toplumumuzdaki teknoloji kullanım düzeyinin artması ile e-imza kullanım oranının artacağı ve bu gelişmenin de hedefe ulaşmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, şirket kuruluşlarında halen fiziki olarak devam eden ve yukarıda açıklamalarına yer verilen süreçlerin elektronik ortama aktarılmasına yönelik çalışmalar devam etmekle birlikte, elektronik ortamda entegrasyon sağlanacak olan kurumlarla yapılan çalışmalarda işin doğası gereği yaşanan aksaklıklar ve olası takvimsel gecikmeler, tamamlanan süreçlere vatandaşlarca hemen uyum sağlanamaması ile bu süreçlere yönelik teknoloji kullanım düzeyinin zamanla artacak olması, performans göstergesi için hedeflenen değere ulaşılmasında engel teşkil edebilmektedir. Bu itibarla, şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı her dönem artsa da, eğilimin bu şekilde devam etmesi durumunda, şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranında yılsonu için hedeflenen değere (%5) ulaşamayabileceği öngörülmektedir.

Perakende Bilgi Sistemi yazılım çalışmaları büyük oranda tamamlanmış olup paydaş sistemlerle yapılması gereken entegrasyon çalışmalarının bitirilerek sistemin 2022 ilk yarısı itibarıyla faaliyete geçmesi hedeflenmektedir.

Hal Kayıt Sistemi Mobil Uygulamasının İndirme Sayısı ve Üretici Örgütlerinin Pazar Payı ile ilgili olarak; 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Değişikliği Taslağı ile üretici örgütlerine birçok avantaj sağlanması öngörülmüş ancak Taslağın yasalaşamaması ve koronavirüs salgını nedeniyle ticari faaliyetlerde yaşanan durgunluğun üretici örgütlerinin pazar payını artırmada olumsuz

DEĞERLENDİRME

etkisinin olduğu, Hal Kayıt Sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı artmakla birlikte beklenen artışın gerçekleşemeyebileceği değerlendirilmektedir.

III. ÇEYREK: Esnaf, sanatkârlar ve kooperatifçiliğe yönelik Göstergeler, Alt Program'ın hedefi olan " İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak" hususlarına katkı sağlamaktadır.

- "Bir Önceki Yıla Göre Esnaf İşletmesi Sayısındaki Artış Oranı" göstergesi Bakanlığımız ESBİS sistemi, "Faal Olan Kooperatif Sayısı", "Kadın Kooperatifleri Sayısı (kümülatif)" ve "Kurulan Kooperatif Sayısı" göstergeleri Bakanlığımız KOOPBİS sistemi kaynaklı verilerdir. "Kooperatif Kuruluş Başvurularının Ortalama Cevaplandırılma Süresi" göstergesi Bakanlıkça izin verilen kooperatif kuruluşlarına ilişkin ortalama sonuçlandırma süresini (kuruluş başvurusunun gerekli mevzuat ve şekil şartlarını taşıyıp taşımadığı ve evrak tamamlama sürecine ilişkin işlemler nedeniyle değişim göstermekle birlikte) ifade etmektedir. "Kooperatifçilik eğitimi Verilen Kadın Girişimci Sayısı " verisi Bakanlıkça düzenlenen online eğitimler de dahil olmak üzere takip edilmektedir. "Esnaf ve Sanatkârların Kullandığı Hazine Destekli Kredi Miktarı" göstergesi Halkbank tarafından aylık olarak iletilen kredi kullanım bilgileri itibarıyla raporlanmaktadır.
- İhracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısına ilişkin veri temin edilememekte olduğundan gerekli ölçüm yapılamamaktadır.
- COVID-19 pandemisi nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkanı" düzenlemeleri çerçevesinde Halkbank tarafından esnaf ve sanatkârlara sunulan yeni tip faiz indirimli işletme kredisine yönelik olarak geçtiğimiz yılda yoğun talep ortaya çıkmış olup söz konusu kredi 16 Mart 2020-5 Şubat 2021 tarihleri arasında yoğun olarak kullanılmıştır. Bu tarihten sonra söz konusu kredi kullandırımı sonlanmıştır. Bununla birlikte piyasa koşullarında ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle Halkbank tarafından Hazine destekli kredilere uygulanan faiz oranı yıllık %9,5 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu hususlar nedeniyle yıllık kredi kullanım tutarında önceki yıla nazaran azalış beklenebilir.
- Pandemi koşulları nedeniyle kadın girişimcilere yönelik olarak verilen eğitimler talep esaslı ve genel olarak çevrimiçi tipte sürdürülmekte olup söz konusu koşullar nedeniyle hedeflenenden daha düşük yoğunlukta ilerlemektedir.
- Hâlihazırda göstergelere yönelik olarak Bakanlıkça alınması düşünülen tedbir bulunmamaktadır.
- Geriye dönük olarak ay bazlı yapılan gözden geçirmelerde "Faal Olan Kooperatif Sayısı", "Kadın Kooperatifleri Sayısı (Kümülatif)" ve "Kurulan Kooperatif Sayısı" ve "Bir Önceki Yıla Göre Esnaf İşletmesi Sayısındaki Artış Oranı" gösterge verilerinde güncellemeler yapılmış olup güncellenen verilerin dikkate alınması uygun olacaktır.

III. çeyreğe ait gerçekleştirmeler dikkate alındığında genel olarak 2021 yılı sonu hedeflenen gösterge değerlerine ulaşılarak bazı göstergelerde %100'ün üzerinde gerçekleşme meydana geleceği öngörülmektedir.

DEĞERLENDİRME

Bununla birlikte, esnaf ve sanatkârlarca kullanılan krediler talep ve finansman maliyeti esaslı seyretmekte olduğundan, söz konusu gösterge hedefine ulaşılmasında sapma meydana gelmesi olasıdır.

° E-ticaret İşlem Hacmi:

- Göstergenin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısının orta düzeyde olduğu değerlendirilmektedir.
- Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlandığından açıklanan verilerde ETBİS kullanılmıştır. Verilerin güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.
- Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sistemimizin (ETBİS) altı aylık dönemler halinde açıklanan verileri kullanılmakta olup 2021 yılı ikinci aylık döneme ilişkin veriler yıl sonunda açıklanacaktır. Bu kapsamda veri güncellenememiştir.
- Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir.
- Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir.

Güven Damgası Alan E-Ticaret Sitesi Sayısı:

- Zorunlu bir uygulama olmayan Güven Damgasının hedefe katkısının düşük olduğu değerlendirilmektedir.
- Veriler, Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) olarak yetkilendirilen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden (TOBB) alınmaktadır ve güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.
- TOBB tarafından yıllık olarak faaliyet raporu sunulmakta olup ilgili performans göstergesine ilişkin aylık veri söz konusu rapor içeriğinden elde edilmektedir. Bu kapsamda aylık veri bulunmamakla birlikte 01.12.2021 tarihi itibarıyla toplam 69 işletme Güven Damgası almıştır.
- COVID-19 salgını nedeniyle işletmelerin olumsuz etkilendiği bu süreçte, Güven Damgası almak üzere başvuru yapacak e-ticaret işletmelerinin sayısında azalma olması beklenmektedir.
- Uygulamanın yeni bir uygulama olması nedeniyle işletmelerin uyum sağlaması zaman almaktadır. Tanıtımının iyi yapılmaması halinde Güven Damgasının bilinirliğinin istenilen düzeye çekilememesi ve Damga kullanımının yaygınlaşmaması riski bulunmaktadır.
- COVID-19'un işletmeler üzerindeki etkisi ile Güven Damgasına uyumda gerekli teknik süreçlerin zaman ve maliyeti göz önüne alındığında yılsonu gerçekleşme tahminin güncellenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.
- Güven Damgası Sağlayıcı (GDS) tarafından vatandaşlarımızın bilgilendirilmesine yönelik video, işletmelerimize yönelik ise reklam filmi hazırlanması sağlanmıştır. Hazırlanan video ve reklam filmleri, GDS'nin internet sitesi, Güven Damgası alan e-ticaret işletmelerinin siteleri ve sosyal medya mecralarda yayınlanmıştır. Güven Damgasına destek sağlanması hususunda

DEĞERLENDİRME

KOSGEB’le toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar dışında Güven Damgası Sağlayıcı tarafından Güven Damgasının tanıtımı amacıyla broşür hazırlanması ve Güven Damgası alım süreçlerinde işletmelere yol gösterici tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

Perakende Pazarında E-Ticaretin Oranı:

- Göstergenin hedefin gerçekleştirilmesine olan katkısının orta düzeyde olduğu değerlendirilmektedir.
- Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sisteminin (ETBİS) metodoloji çalışmaları tamamlandığından açıklanan verilerde ETBİS kullanılmıştır. Verilerin güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.
- Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sistemimizin (ETBİS) altı aylık dönemler halinde açıklanan verileri kullanılmakta olup 2021 yılı ikinci aylık döneme ilişkin veriler yıl sonunda açıklanacaktır. Bu kapsamda veri güncellenememiştir.
- Dünya genelinde yaşanan COVID-19 salgını nedeniyle göstergenin hedeflenen yıl sonu değerinin etkilenebileceği düşünülmektedir.
- Salgın hastalıklar, doğal afetler ve satın alma gücünü olumsuz etkileyen diğer durumlar, performans göstergesinin gerçekleşme düzeyini etkileyebilecektir.

Elektronik çek ve bono kullanım oranı:

Elektronik Çek ve Bono Sisteminin kurulmasına mesnet oluşturacak olan Kanun Teklifi Taslağı henüz yasalaşmadığından Sistem uygulamaya alınamamıştır. Bu nedenle Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarına ilişkin veri elde edilememiştir.

Hal Kayıt Sistemi Mobil Uygulamasının İndirme Sayısı Ve Üretici Örgütlerinin Pazar Payı:

Üretici örgütlerinin pazar payına ve HKS mobil indirme sayısına ilişkin veriler kümülatif olarak çıkarıldığından, çeyreğin ilk iki ayına ilişkin veri girilmemiştir.

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Değişikliği Taslağı ile üretici örgütlerine birçok avantaj sağlanması öngörülmüş ancak Taslağın yasalaşamaması ve koronavirüs salgını nedeniyle ticari faaliyetlerde yaşanan durgunluğun üretici örgütlerinin pazar payını artırmasında olumsuz etkisinin olduğu, Hal Kayıt Sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı yılın ilk çeyreğinden beri istikrarlı bir şekilde artmakla birlikte 4. çeyrek sonuna kadar hedeflenen değerin gerçekleşemeyeceği değerlendirilmektedir. Öte yandan, HKS mobil uygulamasının geliştirilerek uygulamaya yeni işlevlerin eklenmesine yönelik çalışmalar yapılması planlanmaktadır. Bu çalışmalar gerçekleştirildikten sonra hedeflenen değere ulaşılmasına olumlu katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Lisanslı depo sayısı (kümülatif):

III. Çeyrek sonu itibarıyla toplam 154 adet şirkete faaliyet izni verilmiş olup 2021 yılı hedefine ulaşılmıştır.

Perakende Bilgi Sisteminin tamamlanma oranı:

DEĞERLENDİRME

Perakende Bilgi Sistemi yazılım çalışmaları büyük oranda tamamlanmış olup paydaş sistemlerle yapılması gereken entegrasyon çalışmaları devam etmektedir. Sistemin 2022 ilk yarısı itibarıyla faaliyete geçmesi hedeflenmektedir.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı:

Göstergeye ilişkin çalışmalar 2019 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

Şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı:

- Gösterge için veriler Bakanlığımız bünyesindeki Merkezi Sicil Kayıt Sistemi'nden (MERSİS) temin edilmiştir.
- Aylık gerçekleşme değerleri her ay sonu itibarıyla mevcut durum göz önüne alınarak hesaplanmıştır. Buna göre, örneğin Eylül ayı için hesaplanan 0,24 gerçekleşme değeri, 01.01.2021-30.09.2021 tarihleri arasındaki veriler kapsamında 30.09.2021 tarihi itibarıyla şirket kuruluşlarındaki e-imza kullanım oranını ifade etmektedir.
- Şirket kuruluş sürecindeki ödemeler ve imza beyannamesi verilmesi işlemleri için fiziki olarak ticaret sicili müdürlüğüne başvuru zorunluluğu doğmaktadır. Bu sebeple şirket kuruluşundaki ödemelerin MERSİS üzerinden elektronik ortamda yapılması ile kişilerin imza örneklerinin dijital ortamda ilgili kurumdan alınmasına yönelik çalışmalar yürütülmekte olup çalışmaların tamamlanmasıyla sağlanacak gelişmelerin şirket kuruluşunda e-imza kullanım oranının artmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca toplumumuzdaki teknoloji kullanım düzeyinin artması ile e-imza kullanım oranının artacağı ve bu gelişmenin de hedefe ulaşmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Diğer taraftan, şirket kuruluşlarında halen fiziki olarak devam eden ve yukarıda açıklamalarına yer verilen süreçlerin elektronik ortama aktarılmasına yönelik çalışmalar devam etmekle birlikte, elektronik ortamda entegrasyon sağlanacak olan kurumlarla yapılan çalışmalarda işin doğası gereği yaşanan aksaklıklar ve olası takvimsel gecikmeler, tamamlanan süreçlere vatandaşlarca hemen uyum sağlanamaması ile bu süreçlere yönelik teknoloji kullanım düzeyinin zamanla artacak olması, performans göstergesi için hedeflenen değere ulaşılmasında engel teşkil edebilmektedir.

Bu itibarla, şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı her dönem artsa da, eğilimin bu şekilde devam etmesi durumunda, şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranında 2021 yılı sonu için hedeflenen değere (%5) ulaşamayabileceği öngörülmektedir.

- Diğer taraftan, "Şirket Kuruluşlarında e-imza kullanım oranı" göstergesi, 2022 Yılı Performans Programı'ndan ve son olarak Bakanlığımız Stratejik Planı güncelleme çalışmaları kapsamında Bakanlığımız Stratejik Planı'ndan çıkartılmış olup önümüzdeki dönem için takip edilmeyecektir.

IV. ÇEYREK: Esnaf, sanatkârlar ve kooperatifçiliğe yönelik IV. Çeyrek gerçekleştirmeleri göz önüne alındığında;

- Esnaf ve sanatkâr kredileri faiz oranlarında 2021 yılında artış yaşanmış ve bir önceki yıla nazaran daha düşük tutarda kredi kullanılmıştır.

DEĞERLENDİRME

- Kooperatif kuruluşları ve esnaflık faaliyetleri gönüllülük esası temelinde yapılmakta olup kuruluş sayısı ve buna bağlı olarak ortaya çıkan faal kooperatif sayısına ve faal esnaf ve sanatkâr sayısına Bakanlığımızın doğrudan bir etkisi bulunmamaktadır.
- COVID-19 pandemisinin yıl içerisinde devam eden etkileri nedeniyle eğitim verilen kadın girişimci sayısı beklenen düzeyin altındadır.
- Bakanlığımızca, ihracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısı verisi periyodik olarak temin edilememektedir.
- Bakanlığımız sorumluluğunda yer alan göstergelerin çoğunluğunda yıl sonu hedeflerine ulaşılmıştır. Bir kısmında ise, dünya genelinde yaşanan koronavirüs (COVID-19) salgınının da dahil olduğu bir takım faktörler nedeniyle yıl sonu gerçekleştirmelerinin hedeflerin altında kaldığı değerlendirilmektedir.

Yıl	2021										
Program Adı	TİCARETİN DÜZENLENMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KOLAYLAŞTIRILMASI										
Alt Program Adı	İHRACATIN DESTEKLENMESİ										
Alt Program Hedefi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ihracatın toplam ihracattaki payı	Yüzde	43	43	45,50	42	42,31	42,17	42,17	98,1	Kısmen Ulaşıldı
2	Destek kapsamına alınan tasarım ve ürün geliştirme, uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesi proje sayısı (kümülatif)	Adet	1.250	953	878	899	902	959	959	76,72	Ulaşılamadı
3	Hizmet ihracatına yönelik destek programları kapsamında olumlu sonuçlandırılan başvuru sayısı	Adet	2.400	3.500	593	1141	558	1.758	4.050	168	Aşıldı
4	Hizmet ihracatına yönelik desteklenen ticaret ve alım heyetleri sayısı	Adet	41	5	0	1	1	4	6	14.60	Ulaşılamadı
5	İhracat birim değer endeksi	Yüzde	1,20	3,10	7,61	11,21	11,85	6,57	6,57	547,5	Aşıldı
6	İhracat miktar endeksi	Yüzde	9,60	6,10	32,26	32,24	16,29	17,10	17,10	178,12	Aşıldı
7	İhracatın dünya ticaretinden aldığı pay	Yüzde	0,93	0,98	1	1	1	0	1	107,52	Aşıldı

8	Mal ihracatına yönelik desteklenen alım heyetleri sayısı	Adet	160	35	8	6	8	25	47	29,38	Ulaşılamadı
9	Mal ihracatına yönelik desteklenen ticaret heyetleri sayısı	Adet	200	70	32	34	11	22	99	49,50	Ulaşılamadı
10	Mal ve hizmet ihracatına yönelik Turquality ve marka programları kapsamında desteklenen marka sayısı (kümülatif)	Adet	353	369	311	367	369	373	373	105,6	Aşıldı
11	Orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatının toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı	Yüzde	43	37,50	36,40	36,40	36,40	36,40	36,40	84,7	Kısmen Ulaşıldı
12	Yurt dışı birim, marka ve tanıtım destek programı kapsamında desteklenen şirket sayısı (kümülatif)	Adet	765	765	90	394	569	704	704	92,2	Kısmen Ulaşıldı
13	Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri iş hacmi	Milyar Dolar	29	15	3,10	6,60	0	19,50	29,30	101	Aşıldı
14	Yurt dışı birim, marka ve tanıtım desteğinden yararlanan şirketlerin ihracat tutarı	Milyar Dolar	8,5000	veri yok	0,1050	1,8400	3,2900	5,4200	5,4200	63,76	Ulaşılamadı
15	Yurt dışı fuar katılımlarının ihracata olası katkı miktarı	Milyar Dolar	2,80	veri yok	1,60	1,88	1,86	2,26	7,60	271,4	Aşıldı
16	Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörünün dünya pazarından aldığı pay	Yüzde	4,50	4,50	4,60	4,60	4,60	4,60	4,60	102	Aşıldı
17	Yurtdışı teknik müşavirlik hizmetleri yıllık toplam proje tutarı	Milyon Dolar	190	150	23,10	32,01	47	35,90	138,01	73	Ulaşılamadı
DEĞERLENDİRME		I. ÇEYREK: Küresel ekonomi, 2020 yılında pandemi kaynaklı gelişmelerle 2. Dünya savaşından bu yana yaşadığı en derin kriz ile karşı karşıya kalmıştır. Nitekim 2010-2018 döneminde ortalama %3,8 oranında büyüyen küresel ekonominin 2020 yılında %3,3 oranında daraldığı kaydedilmiştir. Dünya Ekonomisinin 2021 yılında %6 büyüyeceği tahmin edilmektedir. DTÖ verilerine göre									

DEĞERLENDİRME

Küresel ticarete 2020 yılında yaşanan %5,3'lük düşüşün yerini 2021'de % 8'lik artışa bırakacağı tahmin edilmektedir. Bu artışın, Kuzey Amerika ve Avrupa bölgelerinde, diğer bölgelere kıyasla çok daha yüksek oranda gerçekleşmesi beklenmektedir. 2021 yılına ilişkin tahminlere göre küresel ekonomi ve ticarete toparlanma beklenmekle birlikte genel olarak 2019 yılındaki pandemi öncesi seviyelere ulaşamayacağı öngörülmektedir.

Genel ticaret sistemine göre başta Avrupa Birliği olmak üzere, pek çok ihracat pazarımızda yaşanan ciddi ekonomik küçülmeye ve dış talep daralmalarına rağmen 2020 yılı ihracatımız 169,5 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2020 yılında gerçekleştirilen 169,5 milyar Dolarlık ihracatla Orta Vadeli Programda 2020 yılı için hedeflenen 165,9 milyar dolar ihracat rakamı aşılarak hedeflerin çok üzerinde bir rakama ulaşmıştır. Pandeminin etkisiyle ihracatımız yılın ikinci çeyreğinde 32,4 milyar dolara gerilemiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde ise bir önceki çeyreğe göre yüzde %33,8 oranında hızlı bir toparlanma ile 43,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Yılın son çeyreğinde artık büyüme fazına geçilmiş ve çeyreklik ihracat ilk defa 50 milyar dolar seviyesinin üzerinde gerçekleşmiştir. En büyük ticaret ortağımız olan Avrupa Birliği'nde salgında ikinci dalganın yaşandığı ve kısıtlama tedbirlerinin alındığı yılın son çeyreğinde ihracatımız bir önceki çeyreğe göre % 18,4; 2019 yılının son çeyreğine göre ise % 6,7 artarak 51,2 milyar dolar olmuştur. Dolayısıyla, 2020 yılı Aralık ayı ile gelen en yüksek aylık ihracat rekorunun yanında; 2020 yılı son çeyreği itibarıyla, 51,2 milyar dolarlık ihracatla en yüksek çeyrek dönem ihracat rekoru da kırılmıştır. 2021 yılının ilk çeyreğinde ise ihracatımız geçen sene ilk çeyreğe göre yüzde 17,3 artışla 50 milyar 23 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değer, bugüne kadarki en yüksek ilk çeyrek ihracat değeridir. İki çeyrek üst üste 50 milyar dolarlık ihracat değeri aşılmıştır. 2021 yılı Mart ayında ise ihracatımız, geçen sene Mart ayına göre yüzde 42,2 artışla 18 milyar 985 milyon dolara ulaşmıştır.

Nisan ayında %66,2 seviyesine kadar gerileyen ihracatın ithalatı karşılama oranı Aralık ayında %79,6 olmuştur. Altın ticareti hariç tutulduğunda ise, Nisan ayında %68,8'e kadar gerileyen ihracatın ithalatı karşılama oranı Aralık ayında %86,8'e ulaşmıştır. 2020 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı %77,3 iken altın hariç tutulduğunda ise %85,8 olarak gerçekleşmiştir.

IMF'e göre 2020 yılında dünya mal ihracatının nominal olarak %11,7 oranında azalması öngörülmüş, Türkiye'nin 2020 yılı ihracat düşüşü ise bunun çok altında; %6,3 oranında gerçekleşmiştir.

Dolayısıyla, pandemi nedeniyle azalan ticari aktivitelere rağmen Türkiye'nin ihracatı dünya ihracatına göre daha iyi bir performans göstermiştir.

Türkiye diğer bölgelerle karşılaştırıldığında, pandemi sonrası alınan politika önlemlerine en hızlı olumlu tepkiyi veren ve pozitif ayrılan ülkelerden birisi olmuştur.

Tedarik zincirlerinin, turizmin, ulaşım sektörünün önemli ölçüde zarar gördüğü bu dönemde, tüm olumsuzluklara rağmen Türkiye olarak direncimizi gösteriyoruz. Türkiye, krizi en az hasarla atlatacak ve en hızlı toparlanmayı yaşayabilecek ülkeler

DEĞERLENDİRME

arasındadır. Nitekim OECD'nin Eylül ayında yayımladığı raporda Türkiye, G20 Ülkeleri arasında Çin ve Güney Kore'nin ardından GSYİH değişimleri itibarıyla pandemiden en az etkilenecek ülke olarak gösterilmiştir.

Eşi benzeri daha önce görülmemiş böyle bir küresel ortamda ihracatın desteklenmesini ölçmek amacıyla Ticaret Bakanlığınca ortaya konan çoğu yılsonu gösterge hedeflerinde değişiklik yapmak gerekmiştir. Pandemi sürecinde ortaya çıkan yeni iş yapma pratikleri sanal faaliyetlerin destek kapsamına alınmasını zorunlu kıldığından Bakanlık firmalarımızın dijital pazarlama yöntemlerini en etkin şekilde kullanabilmeleri için 27.05.2020 tarihli ve 31137 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Karar" ile firmalarımızın e-ticaret sitelerine üyeliklerini, sanal ticaret heyetleri ve sanal fuarlara katılımını, sanal fuar düzenlenmelerini destek kapsamına almıştır. Bahse konu Karar'ın Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Genelge 03.06.2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu destek ile firmalarımızın sanal ortamda ticaret ve alım heyeti programları ile uluslararası fuarlara katılımlarının artırılması amaçlanmakta olup yeni desteğin ilgili gösterge hedeflerine etkisi önümüzdeki dönemde takip edilecektir.

Diğer taraftan, ihracatımızda daha fazla katma değer yaratılması, kapasite kullanımının ve yerli girdi oranının artırılması amacıyla Dahilde İşleme Rejimi üzerinde Mart ayından beri yürütülen çalışmalar Mayıs ayı sonunda sonuçlandırılmış ve Cumhurbaşkanlığı Makamı'na iletilen "Dahilde İşleme Rejimi Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ" 29/05/2020 tarihli ve 31139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Tebliğ değişikliğine istinaden alınan Bakanlık Makamı Onayı ile birçok sektörde ithalatın ihracata oranını gösteren döviz kullanım oranları aşağıya çekilmek suretiyle firmalarımız ihracata yönelik üretimlerinde daha fazla yerli girdi kullanmaya yönlendirilmiştir. Söz konusu değişiklik ile yerli üretimde kapasite kullanımının ve istihdamın artırılması amaçlanmaktadır.

Esasen, yurtdışı birim marka ve tanıtım, Turquality, marka, tasarım, ürün geliştirme programları ile UR-GE projelerinde firmalarımızın uygulamada yaşadıkları sıkıntılar yakından takip edilerek gerekli düzenlemeler yapılmakta, firmalarımızın destek mekanizmalarından azami faydalanabilmesi için gerekli tedbirler alınmaktadır.

"Dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ihracatın toplam ihracattaki payı": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemidir. İthalata ilave/yeni vergi getirilmesine yönelik mevzuat değişiklikleri firmalarımızı Dahilde İşleme Rejimi kapsamında ithalat yapmaya yönlendireceğinden yıl sonu hedef göstergesini etkileyecek faktör olarak görülmektedir. "

"Destek kapsamına alınan tasarım ve ürün geliştirme, uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesi proje sayısı (kümülatif)": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığı'dır. İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla yürütülmekte olan UR-GE projelerine ilişkin başvurular, pandemi nedeniyle azalmıştır. Ancak UR-GE projeleri kapsamında ihtiyaç analizi çıktısı olarak belirlenmiş olan eğitim faaliyetlerinin, bulut bilişim kullanılarak, özel yazılımlarla uzaktan konuşmalı ve görsel konferans

DEĞERLENDİRME

hizmetleri sunan mecralarla yerine getirilmesinin 20.04.2020 tarihli Onay ile uygun görülmesi sonucu, projelerin faaliyetlerinin canlandırılması yoluna gidilmiştir. Pandemi nedeniyle, UR-GE projelerinin sürelerine 24.06.2020 tarihli Bakanlık Makamı Onayı ile 19.06.2020 tarihi itibarıyla 6 ay ilave süre verilmiştir."

"İhracatın dünya ticaretinden aldığı pay": Verinin kaynağı Dünya Ticaret Örgütü veri tabanıdır. Ülkemizin dünya ihracatından aldığı payı 2018 yılında %0,91; 2019 yılında %0,96; 2020 yılında %1 olarak gerçekleşmiştir. Gösterge gerçekleşmesini etkileyecek dışsal faktörler Ülkemiz ihraç ürünlerine karşı uygulanacak ticaret engelleri ve salgın hastalıktır. 01.12.2020 tarihi itibarıyla Dünya Ticaret Örgütü tarafından dördüncü çeyrek verileri bütün ülkeler düzeyinde yayınlanmamış olup verileri açıklanan ülke sayısının azlığı nedeniyle veri girişi yapılamamıştır.2021 yılı çeyrek dönem verileri yayınlanmamış olup verilerin 2021 yılı Temmuz ayı içerisinde yayımlanması beklenmektedir.

"Mal ve hizmet ihracatına yönelik Turquality ve marka programları kapsamında desteklenen marka sayısı (kümülatif)": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığı'dır. Gösterge gerçekleşmesini etkileyecek dışsal faktörler global finansal kriz, pandemik hastalıklar, mevzuat değişiklikleridir."

"Orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatının toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı ": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığıdır. COVID-19 salgını nedeniyle küresel çapta üretim faaliyetleri, arz güvenliği ve kişilerin dolaşımı ve imalat tedarik zincirinde aksamalar ortaya çıkması nedeniyle küresel düzeyde ciddi bir talep daralması yaşanmaktadır. Özellikle orta yüksek teknoloji ürünlerini ihtiva eden, ihracatımızın yoğunlaştığı otomotiv, elektrik-elektronik ve makine sektörlerinde Mart-Nisan döneminde ihracatımızda önemli kayıplar yaşanmış olmasına karşılık Haziran döneminden sonra yükselişe geçmiştir. COVID-19 pandemisi kaynaklı tüm sektörlerde küresel çapta üretimde, tüketimde, yatırımlarda ve ticarete gerileme yaşanırken, ihracatımızda en yüksek paya sahip orta-yüksek teknoloji ürünlerin üretim, tüketim, yatırım ve ticareti üzerinde salgının olumsuz etkilerinin ortadan kalkmasının diğer sektörlerle nazaran daha uzun zaman alacağı değerlendirilmektedir. "

"Yurt dışı birim, marka ve tanıtım destek programı kapsamında desteklenen şirket sayısı (kümülatif)": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığıdır. Pek çok ülkede, Ülkemizde olduğu gibi sosyal izolasyon hatta zaman zaman sokağa çıkma yasağı uygulanmakta olup azalan tüketim talebine paralel olarak özellikle kira destek başvurularında 2020 yılının ikinci yarısından itibaren azalma yaşanabileceği, satış ve dağıtımlarını online kanala hızla kaydıramayan firmalar için mevcut birimlerin kapatılması yoluna gidilebileceği değerlendirilmiş olmakla beraber 2020 yılında Destek Programı kapsamındaki şirket sayısı öngörülen 863 rakamında yaklaşık %5 oranında artışla 908 şirket olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamda firmaların yurt dışı tanıtım desteği taleplerinin dijital kanallara kayarak devam edebileceği ve 2021 yılı için 2010/6 sayılı Tebliğ kapsamında destek başvurusunda bulunan firma sayısında azalma yaşanmayarak artış eğilimini süreceği değerlendirilmektedir.

DEĞERLENDİRME

Yukarıda sıralanan nedenlere bağlı olarak desteklenen şirket sayısının 2020 yılında gösterdiği artışa paralel bir artış gösterebileceği değerlendirilmektedir.

"Yurtdışı birim, marka ve tanıtım desteğinden yararlanan şirketlerin ihracat tutarı": Verinin kaynağı Ticaret Bakanlığıdır. COVID-19 salgını sebebiyle, dünya genelinde ekonomide yaşanan daralma ve ticari faaliyetlerin büyük çoğunluğunun durma noktasına gelmesine bağlı olarak, 2020 yılında genel ihracatımızda yaşanan azalma trendi 2021 yılında yerini yükselişe bırakmış, buna paralel olarak 2010/6 sayılı Tebliğ kapsamında desteklenen şirketlerin ihracat değerler yükselişe geçmiştir.

"Yurtdışı fuar katılımlarının ihracata olası katkı miktarı ": Veriler Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret İstatistik Bilgi sisteminden fuar katılımcısı firmaların vergi kimlik numaraları ile eşleştirilerek temin edilmiştir. Bu dönemde firmaların gerçekleştirdikleri ihracatlar gösterilmektedir. COVID-19 salgını nedeniyle fuarlarda iptal/ertelemeye gidildiğinden fuar katılımcısı ve dolayısıyla ilgili destekten yararlanan firma sayısı sınırlı kaldığından, destekten yararlanan firmaların gerçekleştiği toplam ihracat sınırlı kalabilmiştir. İlerleyen dönemde salgın koşullarının devam etmesi durumunda fuar desteği alacak firmaların sayısındaki artışın kısmi olacağından ötürü 2021 yıl sonunda destek alan firmaların toplam ihracatının parantez içinde belirtildiği üzere 1,8 milyar dolar, salgın koşullarının etkisini yitirmesi durumunda ise fuar desteği alacak firmaların sayısında sıçrama olacağından destek alan firmaların toplam ihracatının 2,9 milyar dolar ile performans hedefinin üzerine çıkacağı değerlendirilmektedir.

Serbest Bölgelere yönelik; Başvuru Sayısı- 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2641 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar ve 2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar kapsamında yapılan başvurular 2021 hedefi ile paralel bir düzeyde ilerlemektedir.

Heyetler- COVID-19 salgını nedeniyle ertelenen uçuşlar, fuar organizasyonları ve karantina uygulamaları nedeniyle 2021 yılı ilk yarısında heyet gerçekleştirilememiştir. Anılan tüm bu hususlar kapsamında gerçekleşme tahmini gösterge değerinin altında kalmıştır.

TQ-Marka Sayısı: Artan başvurular nedeniyle gerçekleşme tahmini hedeflenen gösterge değerinin üzerine çıkmıştır.

Yurt dışı müteahhitlik sektörü global ekonomik değişimlerden hızlı etkilenmektedir. Bu kapsamda, küresel ekonomide yaşanan durgunluk ve güvensizlik, ticaret savaşları, müteahhitlerimizin proje üstlendiği bölgelerde yaşanan siyasi gerginlikler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar yurt dışında üstlenilen proje tutarında değişimlere neden olmaktadır.

Müteahhitlik firmalarımızın daha fazla proje üstlenmeleri, ayrıca, teknik müşavirlik firmalarımızın da yurt dışı pazarlarda daha etkin olmalarını teminen Bakanlığımızca müteahhitlik heyet programları düzenlenmesi, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın finansman imkânları ve yapı teknolojilerinde belirgin üstünlüğü olan ülke firmaları ile üçüncü ülkelerde

DEĞERLENDİRME

işbirliğine yönelik programlar ile Ülkemizin proje üstlenebileceği potansiyel pazarlardan heyetlere Ülkemizde bilgilendirme, eğitim ve B2G programları gerçekleştirme gibi faaliyetler yapılmaktadır.

Dünyada COVID-19 salgının hâkim olduğu ve bu kapsamda belirli önlemlerin alındığı 2020 ve 2021 yıllarında ise faaliyetlerimiz mümkün olduğu ölçüde video konferans yöntemiyle yürütülmektedir.

Bununla birlikte, sektörün yurtdışı pazarlarda proje üstlenebilme yeteneği üzerinde Bakanlığımız katkılarından çok dünya konjonktürü, yaşanan siyasi olaylar, enerji fiyatları gibi global değişiklikler etkili olmaktadır.

Bu bağlamda, performans göstergelerinin gerçekçi bir bazda güncellenmesi gerekmektedir. Performans göstergesinin her yıl için bir önceki yıl üstlenilen proje tutarının % 5-10'u gibi bir artışla dinamik, o andaki dünya koşullarını dikkate alarak ve tekrarlanan biçimde tespit edilmesi uygun olacaktır.

Bu çerçevede, 2020 yılında başlayan COVID-19 salgınının ekonomik etkileri ve petrol fiyatlarının durumu dikkate alındığında, 5 Yıllık Kalkınma Planında yer alan 2021 ilk performans kriterinin (29 milyar \$) tutturulamayacağı düşünülmekte olup 2020 Mart ayında Sayın Bakan Yardımcımız başkanlığında düzenlenen toplantıda, Cumhurbaşkanlığından alınan talimat doğrultusunda, belirlenen yurtdışı müteahhitlik 2020 hedeflerinde revizeye gidilerek 26 milyar dolar değeri 12 milyar dolara, belirlenen teknik müşavirlik 2020 hedeflerinde de revizeye gidilerek 180 milyon dolar değeri 100 milyon dolara çekilmiş olması göz önünde bulundurularak devam etmekte olan salgın sürecinde 2021 yurtdışı müteahhitlik hedef proje değeri 15 milyar dolar, hedef teknik müşavirlik proje değeri ise 150 milyon dolar olarak belirlenmiştir.

COVID-19 salgınının birçok ülkede yeni proje yapımını yavaşlattığı görülmektedir. Ayrıca, Kanada gibi sektörde önemli ülkelerin yayımladığı raporlarda, 2022 yılı sonu itibarıyla 2019 yılında ulaşılmış verilere ancak ulaşılabilceği belirtilmekte ve Ülkemiz firmalarının iş yaptığı birçok ülkenin COVID-19 salgını kapsamında önceliklerinde önemli değişiklikler olacağı değerlendirilmekte ve yeni yatırım planlarını ve projelerini erteleme cihedine gidebilecekleri değerlendirilmektedir.

COVID-19 pandemisi nedeniyle gerçekleştirilemeyen Genel Ticaret Heyeti ile Genel ve Özel Nitelikli Alım Heyeti programları sanal ortamda Sanal Genel Ticaret Heyeti, Sanal Genel Alım Heyeti ve Sanal Özel Nitelikli Alım Heyeti olarak gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2021 yılı I. çeyreğinde 6 Sanal Özel Nitelikli Alım Heyeti ve 5 Sanal Genel Ticaret Heyeti programı düzenlenmiştir.

"Mal ihracatına yönelik desteklenen alım heyetleri sayısı" ile "Mal ihracatına yönelik desteklenen ticaret heyetleri sayısı" göstergeleri hedefe ulaşmada katkı sağlamakta olup çalışmalarımız hedeflere ulaşma yönünden sürse de COVID-19 pandemisi gibi dışsal faktörler heyetlerin gerçekleştirilmesine engel teşkil edebildiğinden hedeflere ulaşmada zorluklar çekilebilmektedir. Öte yandan COVID-19 sürecinin heyetlere etkisinin asgari düzeye indirilmesi amacıyla heyet programları sanal ortamda gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

DEĞERLENDİRME

2021 yılında küresel talepte yaşanan artış emtia fiyatlarına ve doğal olarak girdi maliyetlerine yansımıştır. Diğer taraftan küresel değer zincirlerinde yaşanan aksamalar ve konteyner fiyatlarında yaşanan artış nedeniyle oluşan maliyet artışları da ihracat fiyatlarını etkilemektedir.

İhracat miktar endeksindeki artışın da küresel talepte yaşanan artışa paralel şekilde yükselmesi beklenmektedir. Bu çerçevede son dönemde yayımlanan uluslararası kuruluş raporları bu durumu teyit etmektedir. Dünya Ticaret Örgütü 31 Mart 2021 tarihli değerlendirmesinde, 2020 yılında %5,3 küçülen küresel mal ticareti hacminin, 2021 yılında %8 artacağını tahmin etmiştir.

İhracat birim değer ve miktar endeksinin 2021 küresel büyüme ve ticaret beklentilerindeki olumlu seyir ve petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki artış ile birlikte yukarı yönlü bir seyir izlemesi beklenmekte olup bu durumun 2021 yılı ihracatımıza olumlu yansıtacağı değerlendirilmektedir.

II. ÇEYREK: İhracat birim değer ve miktar endeksinin 2021 küresel büyüme ve ticaret beklentilerindeki olumlu seyir ve petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki artış ile birlikte yukarı yönlü bir seyir izlemesi beklenmekte olup bu durumun 2021 yılı ihracatımıza olumlu yansıtacağı değerlendirilmektedir.

Başvuru Sayısı- 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2641 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar ve 2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar kapsamında yapılan başvurular 2021 hedefi ile paralel bir düzeyde ilerlemektedir.

Heyetler: COVID-19 salgını nedeniyle ertelenen uçuşlar, fuar organizasyonları ve karantina uygulamaları nedeniyle 2021 yılı ikinci yarısında 1 heyet gerçekleştirilmiştir. Anılan tüm bu hususlar kapsamında gerçekleşme tahmini gösterge değerinin altında kalmıştır.

TQ-Marka Sayısı: Artan başvurular nedeniyle gerçekleşme tahmini hedeflenen gösterge değerinin üzerine çıkmıştır.

Yurt dışı müteahhitlik sektörü global ekonomik değişimlerden hızlı etkilenmektedir. Bu kapsamda, küresel ekonomide yaşanan durgunluk ve güvensizlik, ticaret savaşları, müteahhitlerimizin proje üstlendiği bölgelerde yaşanan siyasi gerginlikler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar yurt dışında üstlenilen proje tutarında değişimlere neden olmaktadır.

Müteahhitlik firmalarımızın daha fazla proje üstlenmeleri, ayrıca, teknik müşavirlik firmalarımızın da yurt dışı pazarlarda daha etkin olmalarını teminen Bakanlığımızca müteahhitlik heyet programları düzenlenmesi, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın finansman imkânları ve yapı teknolojilerinde belirgin üstünlüğü olan ülke firmaları ile üçüncü ülkelerde işbirliğine yönelik programlar ile Ülkemizin proje üstlenebileceği potansiyel pazarlardan heyetlere Ülkemizde bilgilendirme, eğitim ve B2G programları gerçekleştirme gibi faaliyetler yapılmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Dünyada COVID-19 salgının hâkim olduğu ve bu kapsamda belirli önlemlerin alındığı 2020 ve 2021 yıllarında ise faaliyetlerimiz mümkün olduğu ölçüde video konferans yöntemiyle yürütülmektedir.

Bununla birlikte, sektörün yurtdışı pazarlarda proje üstlenebilme yeteneği üzerinde Bakanlığımız katkılarında çok dünya konjonktürü, yaşanan siyasi olaylar, enerji fiyatları gibi global değişiklikler etkili olmaktadır.

Bu bağlamda, performans göstergelerinin gerçekçi bir bazda güncellenmesi gerekmektedir. Performans göstergesinin her yıl için bir önceki yıl üstlenilen proje tutarının % 5-10'u gibi bir artışla dinamik, o andaki dünya koşullarını dikkate alarak ve tekrarlanan biçimde tespit edilmesi uygun olacaktır.

Bu çerçevede, 2020 yılında başlayan COVID-19 salgınının ekonomik etkileri ve petrol fiyatlarının durumu dikkate alındığında, 5 Yıllık Kalkınma Planında yer alan 2021 ilk performans kriterinin (29 milyar \$) tutturulamayacağı düşünülmekte olup 2020 Mart ayında Sayın Bakan Yardımcımız başkanlığında düzenlenen toplantıda, Cumhurbaşkanlığından alınan talimat doğrultusunda, belirlenen yurtdışı müteahhitlik 2020 hedeflerinde revizeye gidilerek 26 milyar dolar değeri 12 milyar dolara, belirlenen teknik müşavirlik 2020 hedeflerinde de revizeye gidilerek 180 milyon dolar değeri 100 milyon dolara çekilmiş olması göz önünde bulundurularak devam etmekte olan salgın sürecinde 2021 yurtdışı müteahhitlik hedef proje değeri 15 milyar dolar, hedef teknik müşavirlik proje değeri ise 150 milyon dolar olarak belirlenmiştir.

COVID-19 salgınının birçok ülkede yeni proje yapımını yavaşlattığı görülmektedir. Ayrıca, Kanada gibi sektörde önemli ülkelerin yayımladığı raporlarda, 2022 yılı sonu itibarıyla 2019 yılında ulaşılmış verilere ancak ulaşılabilceği belirtilmekte ve Ülkemiz firmalarının iş yaptığı birçok ülkenin COVID-19 salgını kapsamında önceliklerinde önemli değişiklikler olacağı değerlendirilmekte ve yeni yatırım planlarını ve projelerini erteleme yoluna gidebilecekleri değerlendirilmektedir.

Salgın nedeniyle azalan ticari aktivitelere rağmen Türkiye'nin ihracatı dünya ihracatına göre daha iyi bir performans göstermiştir. Türkiye, diğer bölgelerle karşılaştırıldığında, salgın sonrası alınan politika önlemlerine en hızlı olumlu tepkiyi veren ve pozitif ayrışan ülkelerden birisi olmuştur. Tedarik zincirlerinin, turizmin, ulaşım sektörünün önemli ölçüde zarar gördüğü bu dönemde, tüm olumsuzluklara rağmen Türkiye güvenli tedarikçi konumunu sürdürmektedir.

2021 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 ile Türkiye ekonomisinde rekor bir büyüme kaydedilmiştir. Bu oranla Ülkemiz, yüzde 13 olan OECD ortalamasının çok üzerine çıkarak, OECD ülkeleri içinde Birleşik Krallık'tan sonra en güçlü büyüme performansını göstermiştir. Diğer taraftan, 2021 yılı 6 aylık ihracatı geçen yıla oranla yüzde 40 artışla 105 milyara ulaşarak, salgın öncesi performansını da geride bırakmıştır.

Bakanlığımızca belirlenip ilan edilen sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara firmalarımızın bireysel katılımı, bunun yanı sıra, yetkilendirilen organizatörlerce düzenlenen fuarlara milli katılım ve sektöründe önde gelen prestijli fuarlara katılım belirli kalemlerde ve değişen tutarlarda desteklenmektedir. Ayrıca, şirketlerin ticari faaliyetlerinde teknolojik imkânlardan en üst

DEĞERLENDİRME

seviyede faydalanmaları ve dijital pazarlama yöntemlerini etkin şekilde kullanmaları amacıyla e-ticaret sitelerine üyelik, sanal ticaret heyetleri, sanal fuarlar, sanal yurtdışı pazarlama faaliyetleri kapsamında “Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Karar” yürürlüğe girmiştir. Yurtdışı birim marka ve tanıtım, Turquality, marka, tasarım, ürün geliştirme programları ile UR-GE projelerinde firmalarımızın uygulamada yaşadıkları sıkıntılar yakından takip edilerek gerekli düzenlemeler yapılmakta, görev alanında bulunan destekler kapsamında; pandemiye bağlı olarak dünya ticaretinde yaşanan daralma ve bunun Ülkemiz ihracatına etiklerini azaltmak amacıyla firmalarımızın desteklerden azami faydalanabilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır.

III. ÇEYREK: Salgın nedeniyle azalan ticari aktivitelere rağmen Türkiye’nin ihracatı dünya ihracatına göre daha iyi bir performans göstermiştir. Türkiye, diğer bölgelerle karşılaştırıldığında, salgın sonrası alınan politika önlemlerine en hızlı olumlu tepkiyi veren ve pozitif ayrılan ülkelerden birisi olmuştur. Tedarik zincirlerinin, turizmin, ulaşım sektörünün önemli ölçüde zarar gördüğü bu dönemde, tüm olumsuzluklara rağmen Türkiye güvenli tedarikçi konumunu sürdürmektedir.

İhracatta yakalanan başarının da desteğiyle 2021’in ilk çeyreğinde yüzde 7,4 büyüyen ekonomimizde ikinci çeyrekte yüzde 22, üçüncü çeyrekte ise yüzde 7,4 oranında büyüme kaydedilmiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısı 6,8 puan olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle, üçüncü çeyrekte gerçekleşen yüksek oranlı büyümenin yüzde 92’si net mal ve hizmet ihracatından kaynaklanmıştır. Verisi açıklanan OECD ve G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ikinci ülke olmuştur.

Yıllıklandırılmış bazda ihracatımız 221 milyar dolara yükselirken, ocak-kasım döneminde ise ihracatımız 203,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamla pandemi öncesi son yıl olan 2019 verilerinin çok üzerine çıkmıştır.

Bakanlığımızca belirlenip ilan edilen sektörel nitelikteki uluslararası fuarlara firmalarımızın bireysel katılımı, bunun yanı sıra, yetkilendirilen organizatörlerce düzenlenen fuarlara milli katılım ve sektöründe önde gelen prestijli fuarlara katılım belirli kalemlerde ve değişen tutarlarda desteklenmektedir. Ayrıca, şirketlerin ticari faaliyetlerinde teknolojik imkânlardan en üst seviyede faydalanmaları ve dijital pazarlama yöntemlerini etkin şekilde kullanmaları amacıyla e-ticaret sitelerine üyelik, sanal ticaret heyetleri, sanal fuarlar, sanal yurtdışı pazarlama faaliyetleri kapsamında “Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Karar” yürürlüğe girmiştir. Yurtdışı birim marka ve tanıtım, Turquality, marka, tasarım, ürün geliştirme programları ile UR-GE projelerinde firmalarımızın uygulamada yaşadıkları sıkıntılar yakından takip edilerek gerekli düzenlemeler yapılmakta, görev alanında bulunan destekler kapsamında; pandemiye bağlı olarak dünya ticaretinde yaşanan daralma ve bunun Ülkemiz ihracatına etiklerini azaltmak amacıyla firmalarımızın desteklerden azami faydalanabilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır.

İhracat birim değer endeksi 2021 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %12,1 oranında, ihracat miktar endeksi ise aynı dönemde %15,6 oranında artmıştır. Bu performansta aşılama ile birlikte toparlanan dış talep ve artan emtia

DEĞERLENDİRME

fiyatları gibi dış etmenler yanında, salgın sonrası dönemde ihracatçı sektörlerimizin dinamik yapısıyla yeni tedarik zincirlerine hızlı uyum sağlaması ve bu kapsamda rekabet gücü kazanması etkili olmaktadır.

Başvuru Sayısı- 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2641 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar ve 2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar kapsamında yapılan başvurular 2021 hedefi ile paralel bir düzeyde ilerlemekte olup Temmuz ayında yeni yapılanma ile ödeme işlemlerinde bir süre gecikme yaşanmıştır.

Heyetler: COVID-19 salgını nedeniyle ertelenen uçuşlar, fuar organizasyonları ve karantina uygulamaları nedeniyle 2021 yılı üçüncü yarısında 1 heyet gerçekleştirilmiştir. Anılan tüm bu hususlar kapsamında gerçekleşme tahmini gösterge değerinin altında kalmıştır.

TQ-Marka Sayısı: Artan başvurular nedeniyle gerçekleşme tahmini hedeflenen gösterge değerinin üzerine çıkmıştır.

Yurt dışı müteahhitlik sektörü global ekonomik değişimlerden hızlı etkilenmektedir. Bu kapsamda, küresel ekonomide yaşanan durgunluk ve güvensizlik, ticaret savaşları, müteahhitlerimizin proje üstlendiği bölgelerde yaşanan siyasi gerginlikler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar yurt dışında üstlenilen proje tutarında değişimlere neden olmaktadır.

Müteahhitlik firmalarımızın daha fazla proje üstlenmeleri, ayrıca, teknik müşavirlik firmalarımızın da yurt dışı pazarlarda daha etkin olmalarını teminen Bakanlığımızca müteahhitlik heyet programları düzenlenmesi, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın finansman imkânları ve yapı teknolojilerinde belirgin üstünlüğü olan ülke firmaları ile üçüncü ülkelerde işbirliğine yönelik programlar ile Ülkemizin proje üstlenebileceği potansiyel pazarlardan heyetlere Ülkemizde bilgilendirme, eğitim ve B2G programları gerçekleştirme gibi faaliyetler yapılmaktadır. Dünyada COVID-19 salgının hâkim olduğu ve bu kapsamda belirli önlemlerin alındığı 2020 ve 2021 yıllarında ise faaliyetlerimiz mümkün olduğu ölçüde fiziki olarak, onun dışında video konferans yöntemiyle yürütülmektedir.

Bununla birlikte, sektörün yurtdışı pazarlarda proje üstlenebilme yeteneği üzerinde Bakanlığımız katkılarından çok dünya konjonktürü, yaşanan siyasi olaylar, enerji fiyatları gibi global değişiklikler etkili olmaktadır.

Bu bağlamda, performans göstergelerinin gerçekçi bir bazda güncellenmesi gerekmektedir. Performans göstergesinin her yıl için bir önceki yıl üstlenilen proje tutarının % 5-10'u gibi bir artışla dinamik, o andaki dünya koşullarını dikkate alarak ve tekrarlanan biçimde tespit edilmesi uygun olacaktır.

Bu çerçevede, 2020 yılında başlayan COVID-19 salgınının ekonomik etkileri ve petrol fiyatlarının durumu dikkate alındığında, 5 Yıllık Kalkınma Planında yer alan 2021 ilk performans kriterinin (29 milyar \$) tutturulamayacağı düşünülmekte olup 2020 Mart ayında Sayın Bakan Yardımcımız başkanlığında düzenlenen toplantıda, Cumhurbaşkanlığından alınan talimat doğrultusunda, belirlenen yurtdışı müteahhitlik 2020 hedeflerinde revizeye gidilerek 26 milyar dolar değeri 12 milyar dolara,

DEĞERLENDİRME

belirlenen teknik müşavirlik 2020 hedeflerinde de revizeye gidilerek 180 milyon dolar değeri 100 milyon dolara çekilmiş olması göz önünde bulundurularak devam etmekte olan salgın sürecinde 2021 yurtdışı müteahhitlik hedef proje değeri 15 milyar dolar, hedef teknik müşavirlik proje değeri ise 150 milyon dolar olarak belirlenmiştir.

COVID-19 salgınının birçok ülkede yeni proje yapımını yavaşlattığı görülmektedir. Ayrıca, Kanada gibi sektörde önemli ülkelerin yayımladığı raporlarda, 2022 yılı sonu itibarıyla 2019 yılında ulaşılmış verilere ancak ulaşılabilceği belirtilmekte ve Ülkemiz firmalarının iş yaptığı birçok ülkenin COVID-19 salgını kapsamında önceliklerinde önemli değişiklikler olacağı değerlendirilmekte ve yeni yatırım planlarını ve projelerini erteleme cihetine gidebilecekleri değerlendirilmektedir.

IV. ÇEYREK: Pandemi döneminde şirketlerin ticari faaliyetlerinde teknolojik imkânlardan en üst seviyede faydalanmaları ve dijital pazarlama yöntemlerini etkin şekilde kullanmaları amacıyla e-ticaret sitelerine üyelik, sanal ticaret heyetleri, sanal fuarlar, sanal yurtdışı pazarlama faaliyetleri kapsamında “Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerin Desteklenmesi Hakkında Karar” yürürlüğe girmiştir. Yurtdışı birim marka ve tanıtım, Turquality, marka, tasarım, ürün geliştirme programları ile UR-GE projelerinde firmalarımızın uygulamada yaşadıkları sıkıntılar yakından takip edilerek gerekli düzenlemeler yapılmakta, görev alanında bulunan destekler kapsamında; pandemiye bağlı olarak dünya ticaretinde yaşanan daralma ve bunun Ülkemiz ihracatına etkilerini azaltmak amacıyla firmalarımızın desteklerden azami faydalanabilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır. İhracat birim değeri endeksi 2021 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre

%12,0 oranında, ihracat miktar endeksi ise aynı ayda %7,25 oranında artmıştır. Bu performansta aşılama ile birlikte toparlanan dış talep ve artan emtia fiyatları gibi dış etmenler yanında, salgın sonrası dönemde ihracatçı sektörlerimizin dinamik yapısıyla yeni tedarik zincirlerine hızlı uyum sağlaması ve bu kapsamda rekabet gücü kazanması etkili olmaktadır.

Başvuru Sayısı- 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar, 2641 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörlerinin Pazara Girişte Dijital Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Karar ve 2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar kapsamında yapılan başvurular Temmuz ayında yeni yapılanma ile artmış ve hedefin üzerine çıkmıştır.

Heyetler: COVID-19 salgını nedeniyle ertelenen uçuşlar, fuar organizasyonları ve karantina uygulamaları nedeniyle gerçekleşme tahmini gösterge değerinin altında kalmıştır.

TQ-Marka Sayısı: Artan başvurular nedeniyle gerçekleşme tahmini hedeflenen gösterge değerinin üzerine çıkmıştır.

Yurt dışı müteahhitlik sektörü global ekonomik değişimlerden hızlı etkilenmektedir. Bu kapsamda, küresel ekonomide yaşanan durgunluk ve güvensizlik, ticaret savaşları, müteahhitlerimizin proje üstlendiği bölgelerde yaşanan siyasi gerginlikler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar yurt dışında üstlenilen proje tutarında değişimlere neden olmaktadır.

DEĞERLENDİRME

Müteahhitlik firmalarımızın daha fazla proje üstlenmeleri, ayrıca, teknik müşavirlik firmalarımızın da yurt dışı pazarlarda daha etkin olmalarını teminen Bakanlığımızca müteahhitlik heyet programları düzenlenmesi, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın finansman imkânları ve yapı teknolojilerinde belirgin üstünlüğü olan ülke firmaları ile üçüncü ülkelerde işbirliğine yönelik programlar ile Ülkemizin proje üstlenebileceği potansiyel pazarlardan heyetlere Ülkemizde bilgilendirme, eğitim ve B2G programları gerçekleştirme gibi faaliyetler yapılmaktadır. Dünyada COVID-19 salgının hâkim olduğu ve bu kapsamda belirli önlemlerin alındığı 2020 ve 2021 yıllarında ise faaliyetlerimiz mümkün olduğu ölçüde fiziki olarak, onun dışında video konferans yöntemiyle yürütülmektedir. Bununla birlikte, sektörün yurtdışı pazarlarda proje üstlenebilme yeteneği üzerinde Bakanlığımız katkılarından çok dünya konjonktürü, yaşanan siyasi olaylar, enerji fiyatları gibi global değişiklikler etkili olmaktadır. Bu bağlamda, performans göstergelerinin gerçekçi bir bazda güncellenmesi gerekmektedir. Performans göstergesinin her yıl için bir önceki yıl üstlenilen proje tutarının % 5-10'u gibi bir artışla dinamik, o andaki dünya koşullarını dikkate alarak ve tekrarlanan biçimde tespit edilmesi uygun olacaktır. Bu çerçevede, 2020 yılında başlayan COVID-19 salgınının ekonomik etkileri ve petrol fiyatlarının durumu dikkate alındığında, 5 Yıllık Kalkınma Planında yer alan 2021 ilk performans kriterinin (29 milyar \$) tutturulamayacağı düşünülmekte olup 2020 Mart ayında Sayın Bakan Yardımcımız başkanlığında düzenlenen toplantıda, Cumhurbaşkanlığından alınan talimat doğrultusunda, belirlenen yurtdışı müteahhitlik 2020 hedeflerinde revizeye gidilerek 26 milyar dolar değeri 12 milyar dolara, belirlenen teknik müşavirlik 2020 hedeflerinde de revizeye gidilerek 180 milyon dolar değeri 100 milyon dolara çekilmiş olması göz önünde bulundurularak devam etmekte olan salgın sürecinde 2021 yurtdışı müteahhitlik hedef proje değeri 15 milyar dolar, hedef teknik müşavirlik proje değeri ise 150 milyon dolar olarak belirlenmiştir. COVID-19 salgınının birçok ülkede yeni proje yapımını yavaşlattığı görülmektedir. Ayrıca, Kanada gibi sektörde önemli ülkelerin yayımladığı raporlarda, 2022 yılı sonu itibarıyla 2019 yılında ulaşılmış verilere ancak ulaşılabilceği belirtilmekte ve Ülkemiz firmalarının iş yaptığı birçok ülkenin COVID-19 salgını kapsamında önceliklerinde önemli değişiklikler olacağı değerlendirilmekte ve yeni yatırım planlarını ve projelerini erteleme cihedine gidebilecekleri değerlendirilmektedir.

Yıl	2021										
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU										
Alt Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ										
Alt Program Hedefi	Tüketicilerin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, kayıplarını giderici tedbirler almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Denetlenen ürün parti sayısı	Adet	2.400	2.400	1241	93	854	2.087	4.275	178	Aşıldı
2	Reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin karara bağlanan dosya sayısı	Adet	4.450	20.000	8.128	6.623	4.827	5.799	25.377	570	Aşıldı
3	Tüketici hakem heyetleri başvurularının ortalama karara bağlanma süresi	Gün	80	128	129	129	113	119	119	67	Ulaşılamadı
4	Tüketicilere yönelik hizmet memnuniyet endeksi	Yüzde	2	2	0	0	0	1,78	1,78	89	Kısmen Ulaşıldı
DEĞERLENDİRME		I. ÇEYREK: Reklam Kurulu tarafından alınan kararlar, tüketici başvurularına paralel biçimde ilerlemektedir. Pandemi gibi toplumsal ve ekonomik sebeplerden ötürü tüketici başvurularında dalgalanmalar yaşanması durumu, karara bağlanan dosya sayısına ilişkin rakamların tahmin edilmesini zorlaştırmaktadır. Başvuru sayısında ciddi artış olduğu dönemlerde Kurul, bu artışa uygun biçimde çalışmalarını hızlandırmaktadır. Ocak, Şubat ve Mart aylarında deterjan, hava aromatizi edici ve tekstil (çocuk giysileri) alanında faaliyet gösteren üretici ve ithalatçıların Bakanlığımız PGD mevzuatı ve uygulamaları hakkında bilgilendirilmelerine yönelik rehberlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. CİMER, RAPEX, e-Devlet vb. kanallardan ulaşan tüketici şikâyetlerinin değerlendirilmesine yönelik denetimler yapılmıştır. Ek olarak; ayakkabı ve çocuk bakım ürünleri alanında faaliyet gösteren sektör temsilcileri ile Bakanlığımız mevzuatı ve piyasa gözetimi ve denetimi uygulamaları hakkında bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. İçinde bulunduğumuz küresel salgın hastalık sürecinde alınan tedbirler kapsamında, Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği'ne geçici bir madde eklenerek bahsi									

DEĞERLENDİRME

geçen Yönetmelikte değişiklikler yapılmış ve ayda ikiden az olmamak üzere gündemlerinde bulunan uyuşmazlıkları karara bağlamak için toplanan tüketici hakem heyetlerinin toplantılarının yapılmasına 10.04.2020 ile 15.06.2020 tarihleri arasında ara verilmiştir. Aynı dönemde, tüketici hakem heyetlerine başvuru alımı işlemine ise devam edilmiştir. Bu durumun tüketici hakem heyeti karar sürelerinde 3 aylık bir sapmaya neden olabileceği değerlendirilmiştir. 2020 yılının son çeyreğinde görülen normalleşmenin 2021'in ilk çeyreğinde de devam ettiği görülmektedir. Diğer taraftan yurt genelinde ticaret il müdürlükleri ile kaymakamlıklar bünyesinde hizmet veren 211 adet tüketici hakem heyetleri başvuru alımından kararların taraflara tebliğine kadar ilgili Bakanlığımızdan bağımsız hareket etmektedir. İlgili Bakanlığımız sadece heyetlerin koordinasyonundan ve altyapı işlemlerinden sorumludur.

II. ÇEYREK: Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında oyuncak, ayakkabı ve mobilya alanında faaliyet gösteren üretici ve ithalatçıların Bakanlığımız PGD mevzuatı ve uygulamaları hakkında bilgilendirilmelerine yönelik rehberlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. CİMER, RAPEX, e-Devlet vb. kanallardan ulaşan tüketici şikâyetlerinin değerlendirilmesine yönelik denetimler yapılmıştır. Nisan-Mayıs-Haziran döneminde, Reklam Kurulu tarafından karara bağlanan dosya sayısı, II. çeyrek için hedeflenen sayıyı karşılamaktadır. Bu durumda, 2021 yılı için hedeflenen sayıya ulaşılması beklenmektedir. İçinde bulunduğumuz küresel salgın hastalık sürecinde alınan tedbirler kapsamında, Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği'ne geçici bir madde eklenerek bahsi geçen Yönetmelikte değişiklikler yapılmış ve ayda ikiden az olmamak üzere gündemlerinde bulunan uyuşmazlıkları karara bağlamak için toplanan tüketici hakem heyetlerinin toplantılarının yapılmasına 10.04.2020 ile 15.06.2020 tarihleri arasında ara verilmiştir. Aynı dönemde, tüketici hakem heyetlerine başvuru alımı işlemine ise devam edilmiştir. Bu durumun tüketici hakem heyeti karar sürelerinde 3 aylık bir sapmaya neden olabileceği değerlendirilmiştir. 2020 yılının son çeyreğinde görülen normalleşmenin 2021'in ikinci çeyreğinde de devam ettiği görülmektedir. Diğer taraftan yurt genelinde ticaret il müdürlükleri ile kaymakamlıklar bünyesinde hizmet veren 211 adet tüketici hakem heyetleri başvuru alımından kararların taraflara tebliğine kadar Bakanlığımız bağımsız hareket etmektedir. Bakanlık sadece heyetlerin koordinasyonundan ve altyapı işlemlerinden sorumludur. Bu nedenle tüketici hakem heyetlerinin ortalama karar alma sürelerinin Bakanlığımız performans göstergelerinden biri olmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle 2020 yılı için tüketici hakem heyetlerinin ortalama karar alma sürelerine Bakanlığımız Stratejik Planından ve performans göstergeleri yer verilmiş olsa da bu sürelerin Bakanlığımız performans göstergeleri arasından çıkartılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Benzer şekilde, hizmet memnuniyet endeksine ilişkin performans göstergesi ile ilgili olarak; araştırma şirketi ile yapılan görüşmelerde Bakanlıkça sunulan hizmetlerin çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle ölçümün her yıl belirlenen örnek gruplar arasında sağlıklı bir karşılaştırmaya imkân vermeyeceği ve aynı şekilde yapılamayacağı anlaşılmıştır.

DEĞERLENDİRME

Performans göstergesi olarak değerlendirmeye uygun olmayan bu göstergenin de performans göstergeleri arasından çıkartılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

III. ÇEYREK: Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsayan 3.çeyrekte;

- Dönemsel olarak tüketim eğilimi artış gösteren ürünlere yönelik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda; havuz kimyasalları, yüzme yardımcıları, uçucu gazla doldurulan balonların denetimi gerçekleştirilmiş, üretici, ithalatçı ve satıcı firmalar nezdinde rehberlik ve bilgilendirme çalışmaları düzenlenmiştir.
- Her yıl eğitim öğretim dönemi öncesi gerçekleştirilen okul kıyafeti, ayakkabılar ve kırtasiye malzemelerine yönelik kampanya denetimi yürütülmüştür.
- İlgili sektörlerin daha etkin bir şekilde faydalanabilmesi adına Bakanlığımız sorumluluğunda bulunan ürünlerin standartlarının Türkçeye çevrilmesine yönelik talep TSE'ye iletilmiştir.
- Okul kıyafeti dernekleri ve tekstil birlikleri ürün güvenliği hususunda bilgilendirilmiştir. İlgili dernek ve kuruluşlara kırtasiye ürünlerinin güvenliğinin sağlanmasına yönelik bilgilendirme yapılmıştır.
- Zincir marketler ve online satış platformlarına, sıvı içerisinde büyüyen dekoratif ürünlerin ve olduklarından farklı görünen çakmakların satışına yönelik bilgilendirme yapılmıştır.
- Bazı Tüketici Ürünlerinde Uygunluk Denetimi Tebliği kapsamında sıvı içerisinde büyüyen ürünlerin satışının okul kantinlerinde yasak olduğu ve gerekli tedbirlerin alınması hususu Milli Eğitim Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına iletilmiş, Eylül ayında ülke çapında okul kantinlerinde bu ürünlerin satışına yönelik kontroller yapılmıştır.
- Bakanlığımız sosyal medya kanalları aracılığıyla tüketicilerin bilgilendirilmesine yönelik paylaşımlar yapılmıştır.
- Marmara Denizinde meydana gelen kirliliğin giderilmesine yönelik alınacak tedbirlerin belirlendiği eylem planında yer alan "Fosfor ve yüzey aktif madde içeren temizlik malzemelerinin kullanımı aşamalı olarak azaltılacaktır. Organik temizlik ürünleri teşvik edilecektir." hedefi doğrultusunda denetimler gerçekleştirilmiş, ilgili Oda ve Birliklere bilgilendirme yapılmıştır.
- Çocuk güvenliğinin korunması çalışmaları kapsamında stor perde üretici ve satıcılarına yönelik ilgili mevzuat kapsamında denetimler gerçekleştirilmiştir.
- RAPEX, CİMER, e-Devlet vb. kaynaklardan ulaşan şikâyetlere yönelik denetimler gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, Temmuz-Ağustos-Eylül döneminde, Reklam Kurulu tarafından karara bağlanan dosya sayısı, III. çeyrek için hedeflenen sayıyı karşılamaktadır. Bu durumda, 2021 yılı için hedeflenen sayıya ulaşılması beklenmektedir.

IV. ÇEYREK: "Ticaret Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği" ile Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde güncellenen "Deterjanlar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" yayımlanmak üzere

DEĞERLENDİRME

Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir. Ekim-Kasım-Aralık döneminde, Reklam Kurulu tarafından karara bağlanan dosya sayısı, IV. çeyrek için hedeflenen sayıyı karşılamaktadır. Bu durumda, 2021 yılı için hedeflenen sayıya ulaşıldığı görülmektedir. Tüketici Profili ve Bilinç Endeksi Araştırması kapsamında yapılan anket neticesinde 2020 yılında %84,1 olan "tüketicilere yönelik hizmet memnuniyet" oranının 2021 yılında %1,78 artış ile %85,7 olduğu tespit edilmiştir.

İçinde bulunduğumuz küresel salgın hastalık sürecinde alınan tedbirler kapsamında, Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği'ne geçici bir madde eklenerek bahsi geçen Yönetmelikte değişiklikler yapılmış ve ayda ikiden az olmamak üzere gündemlerinde bulunan uyuşmazlıkları karara bağlamak için toplanan tüketici hakem heyetlerinin toplantılarının yapılmasına 10.04.2020 ile 15.06.2020 tarihleri arasında ara verilmiştir. Aynı dönemde, tüketici hakem heyetlerine başvuru alımı işlemine ise devam edilmiştir. Bu durumun tüketici hakem heyeti karar sürelerinde 3 aylık bir sapmaya neden olabileceği değerlendirilmişti. 2020 yılının son çeyreğinde görülen normalleşmenin 2021 yılında da devam ettiği görülmektedir. Diğer taraftan yurt genelinde ticaret il müdürlükleri ile kaymakamlıklar bünyesinde hizmet veren 211 adet tüketici hakem heyetleri başvuru alımından kararların taraflara tebliğine kadar Bakanlığımızdan bağımsız hareket etmektedir. Bakanlığımız sadece heyetlerin koordinasyonundan ve altyapı işlemlerinden sorumludur. Bu nedenle tüketici hakem heyetlerinin ortalama karar alma sürelerinin Bakanlığımız performans göstergelerinden biri olmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir. Bu noktadan hareketle 2020 yılı için tüketici hakem heyetlerinin ortalama karar alma sürelerine Bakanlığımız Stratejik Planından ve performans göstergeleri yer verilmiş olsa da bu sürelerin Bakanlığımız performans göstergeleri arasından çıkartılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Benzer şekilde, hizmet memnuniyet endeksine ilişkin performans göstergesi ile ilgili olarak; araştırma şirketi ile yapılan görüşmelerde sunulan hizmetlerin çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle ölçümün her yıl belirlenen örnek gruplar arasında sağlıklı bir karşılaştırmaya imkân vermeyeceği ve aynı şekilde yapılamayacağı anlaşılmıştır. Performans göstergesi olarak değerlendirmeye uygun olmayan bu göstergenin de performans göstergeleri arasından çıkartılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yıl	2021										
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU										
Alt Program Adı	ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE DENETİMİ										
Alt Program Hedefi	Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi										
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme						
					I. Üç Aylık	II. Üç Aylık	III. Üç Aylık	IV. Üç Aylık	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı %	Gerçekleşme Durumu
1	Avrupa Birliği mevzuatına yönelik bilgilendirme faaliyeti sayısı	Adet	10	10	11	9	0	5	25	250	Aşıldı
2	Avrupa birliği yatay mevzuatına uyum amacıyla güncellenerek Cumhurbaşkanlığı'na sevk edilen mevzuat taslağı sayısı	Adet	0	0	5	1	0	0	6	600	Aşıldı
3	Denetim sonucu tespit edilen uygunsuz ürünlerin denetlenen ürünlere oranı	Yüzde	5	2	0	1,47	1,78	1,86	1,86	37	Ulaşılamadı
4	İhracat pazarlarımızdaki teknik mevzuat değişikliklerinin DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması ve AB ile Gümrük Birliği çerçevesinde ilgili taraflara bildirim sayısı (Kümülatif)	Adet	12.900	12.500	1.196	2.287	3.427	16.678	16.678	129	Aşıldı
5	Koordinasyon faaliyeti yürütülen Avrupa Birliği teknik mevzuatı sayısı	Adet	15	15	3	8	12	21	44	293	Aşıldı

6	Piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı	Yüzde	100	100	25	25	25	25	100	100	Ulaşıldı
7	Standartlara uymayan ürün sayısındaki azalış oranı	Yüzde	10	18	0	43	14	9,80	9,80	98	Ulaşıldı
8	Tarımsal ürün ihracatçılarımızın yeterli kalite seviyesine ulaşması ve kalite denetimi sistemi hakkında bilgilendirilmesine yönelik faaliyet sayısı	Adet	2	2	1	1	0	0	2	100	Ulaşıldı
9	Ticari kalite denetimlerinde risk analizi çerçevesinde A sınıfı firmaların tespit edilen olumsuzluk oranı	Oran	3	3	0,60	0,70	0,60	1,20	1,20	250	Aşıldı
10	Türkiye ile Avrupa Birliği arasında sorun teşkil eden teknik hususların müzakere edilmesi amacıyla düzenlenen teknik mevzuat çalışma grubu toplantı sayısı	Adet	1	1	0	0	0	1	1	100	Ulaşıldı
11	Ülkemiz yetkili kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarının Avrupa Birliği Komisyonu'na bildirim sayısı	Adet	15	15	1	12	0	0	13	86,67	Kısmen Ulaşıldı
DEĞERLENDİRME		I. ÇEYREK: AB teknik mevzuat uyum çalışmaları ve bu çalışmaların koordinasyonu, Ülkemizde daha güvenli bir iç pazarın tesisi ve gelişmiş ülke mevzuatları paralelinde bir ürün güvenliği sistemi kurulabilmesi açısından hedefe birinci derecede katkı sağlar niteliktedir. Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyum sağlanarak AB ile Ülkemiz arasında mevzuat uyumunun tamamlandığı alanlarda malların serbest dolaşımı gerçekleşmekte, ihracat maliyetleri düşürülmekte ve doğrudan ihracat artışına katkı sağlanmaktadır. İkili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler, ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda Ülkemiz uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmeler Ülkemiz hak ve yükümlülükleri açısından takip edilmiştir. Bu									

DEĞERLENDİRME

çerçevede, Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi üzerinden ihracatçılarımıza pazara giriş engeli oluşturabilecek diğer ülkelerin teknik düzenlemeleri hakkında bildirim yapılmaya devam edilmiştir.

2021 yılı ilk çeyreğinde piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı %25 olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonunda göstergenin %100 gerçekleşmesi öngörülmekte olup ilk üç aylık gerçekleşme tahmin edilen değer ile uyusmaktadır.

İthalat denetimi gerçekleşme oranlarının COVID-19 pandemisi kapsamında yaşanan olağanüstü koşullar nedeniyle beklenenden daha düşük değerlerde olacağı düşünülmektedir. Salgının ardından denetimlerin normal seviyesine yükselmesi beklenmektedir. Tarım ürünlerinin ihracatta ticari kalite denetimlerine ilişkin olarak Bakanlığımızca gerçekleştirilen faaliyetler bağlamında sene sonu hedeflerine erişilmesinde herhangi bir sorunla karşılaşmayacağı değerlendirilmektedir.

"İhracat pazarlarımızdaki teknik mevzuat değişikliklerinin DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması ve AB ile Gümrük Birliği çerçevesinde ilgili taraflara bildirim sayısı (Kümülatif)" göstergesi kapsamında; İkili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler, ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda Ülkemiz uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmeler Ülkemiz hak ve yükümlülükleri açısından takip edilmektedir. Bu çerçevede, Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi üzerinden ihracatçılarımıza pazara giriş engeli oluşturabilecek diğer ülkelerin teknik düzenlemeleri hakkında bildirim yapılmaya devam edilmiştir.

"Tarımsal ürün ihracatçılarımızın yeterli kalite seviyesine ulaşması ve kalite denetimi sistemi hakkında bilgilendirilmesine yönelik faaliyet sayısı" göstergesi kapsamında 2021 yılı birinci çeyreğinde bir bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirilmiş olup yıl sonuna kadar belirlenen hedefe ulaşılması öngörülmektedir. Salgın hastalıklar gibi dışsal unsurlar ilgili faaliyetin gerçekleştirilmesini etkileyebilecektir.

"Ticari kalite denetimlerinde risk analizi çerçevesinde A sınıfı firmaların tespit edilen olumsuzluk oranı" performans göstergesi rakamları olumsuzluk oranını göstermekte olup bahse konu değerlerin hedef altında çıkması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Veriler TAREKS üzerinden temin edilen sayısal ve güvenilir verilerdir. Firmaların ilgili ürün standartlarına gerekli özeni göstermemesi, hava şartları nedeniyle tarım ürünlerinde yaşanan sorunlar göstergeye ilişkin sonuçları etkileyebilecek dışsal faktörlerdir."

II. ÇEYREK: Bakanlığımızca gerçekleştirilen faaliyetler bağlamında 2021 yılının ikinci çeyreği itibarıyla program hedeflerine büyük ölçüde ulaşılmıştır.

Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen AB teknik mevzuat uyum çalışmaları ve bu çalışmaların koordinasyonu, Ülkemizde daha güvenli bir iç pazarın tesisi ve gelişmiş ülke mevzuatları paralelinde bir ürün güvenliği sistemi kurulabilmesi açısından hedefe birinci derecede katkı sağlar niteliktedir.

DEĞERLENDİRME

Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyum sağlanarak AB ile Ülkemiz arasında mevzuat uyumunun tamamlandığı alanlarda malların serbest dolaşımı gerçekleşmekte, ihracat maliyetleri düşürülmekte ve doğrudan ihracat artışına katkı sağlanmaktadır. İkili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler, ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda Ülkemiz uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmeler Ülkemiz menfaat hak ve yükümlülükleri açısından takip edilmektedir. Bu çerçevede, Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi üzerinden ihracatçılarımıza pazara giriş engeli oluşturabilecek diğer ülkelerin teknik düzenlemeleri hakkında bildirim yapılmaya devam edilmiştir.

2021 yılı ikinci çeyreğinde piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı %50 olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonunda göstergenin %100 gerçekleşmesi öngörülmekte olup ilk altı aylık gerçekleşme tahmin edilen değer ile uyusmaktadır.

2021 yılı ilk 8 ayında toplam 6,5 milyar ürüne karşılık gelen 1,6 milyon ithalat başvurusu ürün güvenliği ve denetimleri kapsamında TAREKS üzerinden risk analizine tabii tutulmuştur. Bu başvurulardan 1 milyar adet ürüne karşılık gelen 185 bin başvuru için fiziksel denetim uygulanmış ve toplamda 4,6 milyon güvensiz/uygunsuz ürünün ithalatına izin verilmemiştir. 2021 yılı ilk çeyreğinde TAREKS risk analizinin geliştirilmesi için yeni kural ve parametre tanımlamaları gerçekleştirilmiştir. Ek olarak, TAREKS'in yerini alacak Y-DTS projesi çalışmaları devam etmektedir.

Tarım ürünlerinin ihracatta ticari kalite denetimlerine ilişkin olarak Bakanlığımızca gerçekleştirilen faaliyetler bağlamında sene sonu hedeflerine erişilmesinde herhangi bir sorunla karşılaşmayacağı değerlendirilmektedir.

III. ÇEYREK: Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen AB teknik mevzuat uyum çalışmaları ve bu çalışmaların koordinasyonu, Ülkemizde daha güvenli bir iç pazarın tesisi ve gelişmiş ülke mevzuatları paralelinde bir ürün güvenliği sistemi kurulabilmesi açısından hedefe birinci derecede katkı sağlar niteliktedir.

Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyum sağlanarak AB ile Ülkemiz arasında mevzuat uyumunun tamamlandığı alanlarda malların serbest dolaşımı gerçekleşmekte, ihracat maliyetleri düşürülmekte ve doğrudan ihracat artışına katkı sağlanmaktadır. İkili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler, ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda Ülkemiz uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmeler Ülkemiz menfaat hak ve yükümlülükleri açısından takip edilmektedir. Bu çerçevede, Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi üzerinden ihracatçılarımıza pazara giriş engeli oluşturabilecek diğer ülkelerin teknik düzenlemeleri hakkında bildirim yapılmaya devam edilmiştir. 2021 yılı üçüncü çeyreğinde piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı %75 olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonunda göstergenin %100 gerçekleşmesi öngörülmekte olup ilk dokuz aylık gerçekleşme tahmin edilen değer ile uyusmaktadır. 2021 yılı başında güncellenen ÜGD tebliğleri kapsamında risk analizi tabanlı denetimler yıl boyunca devam etmiş ve 6 milyona yakın

DEĞERLENDİRME

güvensiz / uygunsuz ürünün Ülkemize girişi engellenmiştir. Haftalık olarak güncellenen TAREKS risk analizi kurallarına ek olarak, TAREKS'in yerini alacak Y-DTS projesi çalışmaları da devam etmektedir.

IV. ÇEYREK: Bakanlığımızca gerçekleştirilen faaliyetler bağlamında sene sonu hedeflerine erişilmesinde herhangi bir sorunla karşılaşmamıştır. İkili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler, ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda Ülkemiz ve uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmeler Ülkemiz menfaat, hak ve yükümlülükleri açısından takip edilmiş, bu çerçevede Ticarete Teknik Engeller internet sitesi üzerinden ihracatçılarımıza pazara giriş engeli oluşturabilecek diğer ülkelerin teknik düzenlemeleri hakkında bildirim yapılmıştır. 2021 yılı dördüncü çeyreğinde piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı %100 olarak gerçekleşmiştir. Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen AB teknik mevzuat uyum çalışmaları ve bu çalışmaların koordinasyonu, Ülkemizde daha güvenli bir iç pazarın tesisi ve gelişmiş ülke mevzuatları paralelinde bir ürün güvenliği sistemi kurulabilmesi açısından hedefe birinci derecede katkı sağlar niteliktedir. Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyum sağlanarak AB ile Ülkemiz arasında mevzuat uyumunun tamamlandığı alanlarda malların serbest dolaşımı gerçekleşmekte, ihracat maliyetleri düşürülmekte ve doğrudan ihracat artışına katkı sağlanmaktadır. 2021 yılı başında güncellenen ÜGD tebliğleri kapsamında risk analizi tabanlı denetimler yıl boyunca devam etmiş ve 6 milyona yakın güvensiz / uygunsuz ürünün Ülkemize girişi engellenmiştir. Haftalık olarak güncellenen TAREKS risk analizi kurallarına ek olarak, TAREKS'in yerini alacak Y-DTS projesi çalışmaları da devam etmektedir.

- (1) İlgili birim kapatıldığından veri elde edilememiştir.
- (2) Dünya Bankası tarafından 16 Eylül 2021 tarihinde www.doingbusiness.org internet sitesinde yapılan yazılı açıklamada, 2018 ve 2020 İş Ortamı Raporlarında tespit edilen tutarsızlıkların ardından, anılan raporlara ve genel olarak raporun metodolojisine yönelik başlatılan bir dizi iç soruşturmalar ve incelemeler neticesinde; bahse konu denetimlerin bazı etik sorunları ve güven problemini beraberinde getirdiği, bu nedenle, Dünya Bankası Grubu yönetimi tarafından İş Ortamı çalışmasına son verilmesi kararı alındığı belirtilmiştir. Bu nedenle göstergelere ilişkin veri temin edilememektedir.
- (3) Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi verileri kullanılmakta olup 2021 yılı ikinci altı aylık döneme ilişkin veriler henüz açıklanmamıştır. Bu kapsamda veri güncellenememiştir. Ancak, 2021 yılı ilk 6 ayı itibarıyla Ülkemizde e-ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %75.6'lık artışla 161 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda yıl sonu hedefine ulaşılacağı düşünülmektedir.
- (4) Veri temininde sorun yaşanması nedeniyle gösterge değerleri takip edilememektedir.
- (5) Perakende pazarında e-ticaretin oranı bilgisi 2020 yılından itibaren Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) tarafından açıklanmadığından veri güncellenememektedir. Diğer taraftan, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) üzerinden e-ticaretin genel ticarete oranı bilgisi edinilebilmekte olup performans göstergesinin bu şekilde güncellenmesi halinde veri paylaşımı yapılmasına devam edilebilecektir. E-ticaretin genel ticarete oranı 2020 yılında % 15,7 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının ilk 6 ayında ise bu oran %17.6'ya yükselmiştir. 2021 yılının tamamına ilişkin veriler henüz açıklanmamış olmakla birlikte hedefe ulaşılacağı mütalaa edilmektedir.

ii. Performans Denetim Sonuçları

Program Adı	Alt Program Adı	Alt Program Hedefi	Performans Göstergesi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Durumu
Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele	Gümrük Muhafaza Hizmetleri	Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak, kaçakçılıkla mücadele etmek	Dedektör köpek sayısı (kümülatif)	230	230	Ulaşıldı
			Kaçak eşya bazında uzmanlaşmış veri analiz ekip sayısı (kümülatif)	20	20	Ulaşıldı
			Kaçakçılıkla mücadeleye yönelik teknik sistem ve ekipman sayısı (kümülatif)	927	1.235	Aşıldı
			Uluslararası alanda yürütülen operasyon ve işbirliği sayısı	20	47	Aşıldı
			Yıllık denetim sayısı	3.033	3.033	Ulaşıldı
Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve	İthalatta korunma önlemleri sayısı (kümülatif)	16	9	Ulaşılamadı
			Önlemlerin etkisiz kılınmasına karşı önlemlerin sayısı (kümülatif)	25	28	Aşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması		bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak	AR-GE konulu ruhsatlar kapsamında yapılan ticaret hacmi	0,0700	0,0900	Aşıldı
			Damping ve sübvansiyon soruşturmaları sayısı (kümülatif)	58	98	Aşıldı
			Dünya Bankası İş Yapılabilirlik Raporu “Lojistik Performans Endeksi”nde iyileştirilme sıra sayısı	43	43	Ulaşıldı
			Düzenlenen üst düzey ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı temas ve faaliyetler ile kurumsal toplantıların sayısı	121	335	Aşıldı
			İhraç ürünlerimizin EXPO, fuar, sergi, seminer, kongre, konferans gibi platformlarda tanıtılmasına yönelik etkinlik sayısı	1	1	Ulaşıldı
			İmzalanan ticaret, ekonomik, teknik işbirliği anlaşmaları ile tercihli ticaret ile hizmet ticareti anlaşmalarının sayısı	0	3	Aşıldı
			Serbest bölgelerdeki AR-GE konulu ruhsat sayısı	29	29	Ulaşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak	Serbest bölgelerdeki üretim ruhsatı sayısının toplam ruhsat sayısına oranı	38	40	Aşıldı
			Serbest bölgelerden yurtdışına yapılan satışların toplam serbest bölge ticaret hacmi içerisindeki payı	44	38	Kısmen Ulaşıldı
			Serbest bölgelerin tanıtımı amacıyla yurt içi ve dışında düzenlenen veya iştirak edilen etkinlik sayısı(kümülatif)	30	22	Ulaşılamadı
			TL ile yapılan ihracatın toplam ihracat içindeki payı	4,30	3,36	Ulaşılamadı
			Ülke ve pazarlar özelinde uygulamaya geçirilecek eylem planları sayısı (kümülatif)	6	5	Kısmen Ulaşıldı
			Yeni akdedilen veya güncellenen serbest ticaret anlaşması sayısı	3	1	Ulaşılamadı
			Yerinde pazar araştırmaları ve ülke sunumları sayısı (1)	7	2	Veri yok
			Elektronik ortama aktarılan gümrük hizmetlerine ilişkin belge sayısı (kümülatif)	193	196	Aşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	Gümrük Hizmetleri	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.	Elektronik ortama aktarılan gümrük hizmetlerine ilişkin uygulama sayısı (kümülatif)	19	19	Ulaşıldı
			Eşyanın tasfiye yönteminin belirlendiği tarih ile tasfiye yönteminin uygulanması arasındaki süre	50	47	Aşıldı
			Eşyanın tasfiyelik hale geldiği tarih ile tespit tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarih arasındaki süre	100	194	Ulaşılamadı
			Eşyanın tespit tahakkuk belgesinin düzenlendiği tarih ile tasfiye yönteminin belirlenmesi arasındaki süre	50	52	Kısmen Ulaşıldı
			İhracatta yükün deniz limanlarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	1,40	1,96	Ulaşılamadı
			İhracatta yükün kara kapılarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	4,20	4,05	Aşıldı
			İkili düzeyde ihracat ve transit veri değişimi anlaşma ve protokol sayısı	1	4	Aşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	Gümrük Hizmetleri	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.	İlk 4 saatte gümrükleme tamamlanan ihracat beyannamesi oranı	87	90,54	Aşıldı
			İlk 8 saatte gümrükleme tamamlanan ithalat beyannamesi oranı	47	48,66	Aşıldı
			İthalatta yükün deniz limanlarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	4,40	3,96	Aşıldı
			İthalatta yükün kara kapılarında gümrük gözetiminde ortalama bekleme süresi	6,60	7,36	Kısmen Ulaşıldı
			Planlı sonradan kontrole tabi tutulan firma sayısındaki artış oranı	2	3,70	Aşıldı
			Türkiye'nin sınır ötesi ticaret endeksi sıralaması (2)	39	0	Veri yok
			Yetkilendirilmiş yükümlü statüsü sahibi firma sayısı (kümülatif)	580	591	Aşıldı
	İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli	Bir önceki yıla göre esnaf işletmesi sayısındaki artış oranı	3	2,62	Kısmen Ulaşıldı
			E-ticaret işlem hacmi ⁽³⁾	240	140,73	Gerçekleşmesi Beklenmektedir.

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak.	Elektronik çek ve bono kullanım oranı	15	Veri yok	Veri yok
			Esnaf ve sanatkârların kullandığı hazine destekli kredi miktarı	47.300	33.149	Ulaşılmadı
			Faal olan kooperatif sayısı	13.200	12.649	Kısmen Ulaşıldı
			Güven damgası alan e-ticaret sitesi sayısı	100	71	Ulaşılmadı
			Hal kayıt sistemi mobil uygulamasının indirme sayısı	375.000	235.005	Aşıldı
			İhracat yapan esnaf ve sanatkâr sayısındaki artış oranı ⁽⁴⁾	10	0	Veri yok
			Kadın kooperatifleri sayısı (kümülatif)	418	733	Aşıldı
			Kooperatif kuruluş başvurularının ortalama cevaplandırılma süresi	7	7	Ulaşıldı
			Kooperatifçilik eğitimi verilen kadın girişimci sayısı	2.250	975	Ulaşılmadı
			Kurulan kooperatif sayısı	35	53	Aşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması		İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak.	Lisanslı depo sayısı (kümülatif)	130	159	Aşıldı
			Merkezi Sicil Kayıt Sistemine entegre olan ekonomik birim oranı	100	100	Ulaşıldı
			Perakende Bilgi Sisteminin tamamlanma oranı	100	95	Kısmen Ulaşıldı
			Perakende pazarında e-ticaretin oranı ⁽⁵⁾	8	0	Gerçekleşmesi Beklenmektedir.
			Şirket kuruluşlarında e-imza kullanım oranı	15	0,24	Ulaşılmadı
			Üretici örgütlerinin pazar payı (kümülatif)	1	1,28	Aşıldı
	İhracatın Desteklenmesi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak	Dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ihracatın toplam ihracattaki payı	43	42,17	Kısmen Ulaşıldı
			Destek kapsamına alınan tasarım ve ürün geliştirme, uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesi proje sayısı (kümülatif)	1.250	959	Ulaşılmadı
			Hizmet ihracatına yönelik destek programları kapsamında olumlu sonuçlandırılan başvuru sayısı	2.400	4.050	Aşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	İhracatın Desteklenmesi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak	Hizmet ihracatına yönelik desteklenen ticaret ve alım heyetleri sayısı	41	6	Ulaşılamadı
			İhracat birim değer endeksi	1,20	6,57	Aşıldı
			İhracat miktar endeksi	9,60	17,10	Aşıldı
			İhracatın dünya ticaretinden aldığı pay (6)	0,93	1	Aşıldı
			Mal ihracatına yönelik desteklenen alım heyetleri sayısı	160	47	Ulaşılamadı
			Mal ihracatına yönelik desteklenen ticaret heyetleri sayısı	200	99	Ulaşılamadı
			Mal ve hizmet ihracatına yönelik Turquality ve marka programları kapsamında desteklenen marka sayısı (kümülatif)	353	373	Aşıldı
			Orta-yüksek ve yüksek teknolojlili ürün ihracatının toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı	43	36,40	Kısmen Ulaşıldı
			Yurt dışı birim, marka ve tanıtım destek programı kapsamında desteklenen şirket sayısı (kümülatif)	765	704	Kısmen Ulaşıldı

Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması	İhracatın Desteklenmesi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak	Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri iş hacmi	29	29,30	Aşıldı
			Yurt dışı birim, marka ve tanıtım desteğinden yararlanan şirketlerin ihracat tutarı	8,5000	5,4200	Ulaşılamadı
			Yurt dışı fuar katılımlarının ihracata olası katkı miktarı	2,80	7,60	Aşıldı
			Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörünün dünya pazarından aldığı pay	4,50	4,60	Aşıldı
			Yurt dışı teknik müşavirlik hizmetleri yıllık toplam proje tutarı	190	138,01	Ulaşılamadı
	Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi	Tüketicilerin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, kayıplarını giderici tedbirler almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak	Denetlenen ürün parti sayısı	2.400	4.275	Aşıldı
			Reklam ve haksız ticari uygulamalara ilişkin karara bağlanan dosya sayısı	4.450	25.377	Aşıldı
			Tüketici hakem heyetleri başvurularının ortalama karara bağlanma süresi	80	119	Ulaşılamadı

Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu			Tüketicilere yönelik hizmet memnuniyet endeksi	2	1,78	Kısmen Ulaşıldı
	Ürün Güvenliği ve Denetimi	Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi	Avrupa Birliği mevzuatına yönelik bilgilendirme faaliyeti sayısı	10	25	Aşıldı
			Avrupa Birliği yatay mevzuatına uyum amacıyla güncellenerek Cumhurbaşkanlığı'na sevk edilen mevzuat taslağı sayısı	0	6	Aşıldı
			Denetim sonucu tespit edilen uygunsuz ürünlerin denetlenen ürünlere oranı	5	1,86	Ulaşılamadı
			İhracat pazarlarımızdaki teknik mevzuat değişikliklerinin DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması ve AB ile Gümrük Birliği çerçevesinde ilgili taraflara bildirim sayısı (Kümülatif)	12.900	16.678	Aşıldı
			Koordinasyon faaliyeti yürütülen Avrupa Birliği teknik mevzuatı sayısı	15	44	Aşıldı
			Piyasa gözetimi ve denetimi verilerinin Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemine taşınması oranı	100	100	Ulaşıldı

Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu	Ürün Güvenliği ve Denetimi	Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi	Standartlara uymayan ürün sayısındaki azalış oranı	10	9,80	Ulaşıldı
			Tarımsal ürün ihracatçılarımızın yeterli kalite seviyesine ulaşması ve kalite denetimi sistemi hakkında bilgilendirilmesine yönelik faaliyet sayısı	2	2	Ulaşıldı
			Ticari kalite denetimlerinde risk analizi çerçevesinde A sınıfı firmaların tespit edilen olumsuzluk oranı	3	1,20	Aşıldı
			Türkiye ile Avrupa Birliği arasında sorun teşkil eden teknik hususların müzakere edilmesi amacıyla düzenlenen teknik mevzuat çalışma grubu toplantı sayısı	1	1	Ulaşıldı
			Ülkemiz yetkili kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarının Avrupa Birliği Komisyonu'na bildirim sayısı	15	13	Kısmen Ulaşıldı

- (6) İlgili birim kapatıldığından veri elde edilememiştir.
- (7) Dünya Bankası tarafından 16 Eylül 2021 tarihinde www.doingbusiness.org internet sitesinde yapılan yazılı açıklamada, 2018 ve 2020 İş Ortamı Raporlarında tespit edilen tutarsızlıkların ardından, anılan raporlara ve genel olarak raporun metodolojisine yönelik başlatılan bir dizi iç soruşturmalar ve incelemeler neticesinde; bahse konu denetimlerin bazı etik sorunları ve güven problemini beraberinde getirdiği, bu nedenle, Dünya Bankası Grubu yönetimi tarafından İş Ortamı çalışmasına son verilmesi kararı alındığı belirtilmiştir. Bu nedenle göstergelere ilişkin veri temin edilememektedir.
- (8) Performans göstergesinin takibinde Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi verileri kullanılmakta olup 2021 yılı ikinci altı aylık döneme ilişkin veriler henüz açıklanmamıştır. Bu kapsamda veri güncellenememiştir. Ancak, 2021 yılı ilk 6 ayı itibarıyla Ülkemizde e-ticaret hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre %75.6'lık artışla 161 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda yıl sonu hedefine ulaşılabilceği düşünülmektedir.
- (9) Veri temininde sorun yaşanması nedeniyle gösterge değerleri takip edilememektedir.
- (10) Perakende pazarında e-ticaretin oranı bilgisi 2020 yılından itibaren Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) tarafından açıklanmadığından veri güncellenememektedir. Diğer taraftan, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS) üzerinden e-ticaretin genel ticarete oranı bilgisi edinilebilmekte olup performans göstergesinin bu şekilde güncellenmesi halinde veri paylaşımı yapılmasına devam edilebilecektir. E-ticaretin genel ticarete oranı 2020 yılında % 15,7 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılının ilk 6 ayında ise bu oran %17.6'ya yükselmiştir. 2021 yılının tamamına ilişkin veriler henüz açıklanmamış olmakla birlikte hedefe ulaşılabilceği mütalaa edilmektedir.

3- Stratejik Plan Değerlendirme Tabloları²

A1		İhraç Edilen Mal ve Hizmetlerin Katma Değerini, Rekabet Gücünü, Pazar/Ürün Çeşitlendirmesini Geliştirmek Yoluyla Sürdürülebilir İhracat Artışını Sağlamak			
H1.1		Katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin ihracat içindeki payı artırılacak ve Ülkemizin küresel değer zincirindeki konumu güçlendirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/İhracatın Desteklenmesi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak			
H1.1 Performansı		%72			
Sorumlu Birim		İhracat Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 1.1.3: Mal ihracatına yönelik Turquality® ve Marka programları kapsamında desteklenen marka sayısı (Kümülatif)	%10	265	305	316	128
PG 1.1.4: Turquality®programı kapsamında desteklenen şirketlerin birim ihraç fiyatının (kg/\$) yükselmesi	%5	3,9	4,6	1,28	-374
PG 1.1.5: Destek kapsamına alınan tasarım ve ürün geliştirme, proje sayısı (Kümülatif)	%10	516	1200	761	36
PG 1.1.6: Tasarım ve ürün geliştirme projesi desteklenen şirketlerin birim ihraç fiyatının	%5	9,3	10,0	10,16	123

² Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Faaliyet Raporlarının Performans Esaslı Program Bütçe Esaslarına Uygun Şekilde Hazırlanması Hakkında Usul ve Esaslar uyarınca Bakanlığımız Stratejik Planı'nda ve Performans Programı'nda aynı şekilde yer alan göstergelere ilişkin tablolara bu bölümde yer verilmemiş olup bunlara ilişkin değerlendirmeler, faaliyet raporunun "i. Alt program hedef ve göstergeleriyle ilgili gerçekleşme sonuçları ve değerlendirmeler" bölümünde bulunmaktadır.

(kg/\$) yükselmesi					
PG 1.1.7: Destek kapsamına alınan UR-GE proje sayısı*	%10	44	50	30	103
PG 1.1.8: Destek kapsamına alınan Küresel Tedarik Zincirine Katılım proje sayısı*	%10	24	50	16	39
PG 1.1.9: Destek kapsamına alınan Küresel Tedarik Zincirine Katılım Projesi firmalarının ihracatında artış(%)	%5	17	19	17	0
PG 1.1.10: Küresel Ticaretteki gelişmeler, ikili anlaşmalar ve desteklere ilişkin Etki Analizi ve Modelleme Sayısı	%10	5	6	6	100
PG 1.1.11: Hizmet ihracatına yönelik Turquality® ve Marka programları kapsamında desteklenen marka sayısı (Kümülatif)	%10	25	47	57	145
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - PG 1.1.2 no'lu "Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri İş Hacmi (milyar \$)*" performans göstergesi, yurt dışı müteahhitlik sektörünün global ekonomik değişimlerden hızlı etkilenmesi nedeniyle istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Bu kapsamda, yaklaşık iki yıldır tüm dünyada devam eden pandemi koşulları, küresel ekonomide yaşanan durgunluk ve güvensizlik, müteahhitlerimizin en fazla proje üstlendiği bölgelerde yaşanan siyasi gerginlikler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar yurt dışında üstlenilen proje tutarlarını etkilemiştir. - Müteahhitlik firmalarımızın daha fazla proje üstlenmeleri, yurt dışı pazarlarda daha etkin olmalarını teminen Bakanlığımızca yapılan çalışmalara 2021 yılında da devam edilmiştir. COVID-19 salgını nedeniyle küresel boyutta kesintiye uğrayan alt ve üst yapı yatırımları sektörün iş hacminde 2020 yılında daralmaya neden olduysa da 2021 yılında bir toparlanma yaşanmıştır. Bu çerçevede, pandemi koşullarının izin verdiği ölçüde müteahhitlik heyet programları sürdürülmüş, müteahhitlik ve teknik müşavirlik firmalarımızın finansman imkânları ve yapı teknolojilerinde belirgin üstünlüğü olan ülke firmaları ile üçüncü ülkelerde işbirliğine yönelik programlara devam edilmiş, Ülkemizin proje					

üstlenebileceği potansiyel pazarlardan heyetlere Ülkemizde bilgilendirme, eğitim ve B2G programları düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra da video konferans yöntemiyle organizasyonlar düzenlenmiştir.

- PG 1.1.4 no’lu “Turquality® programı kapsamında desteklenen şirketlerin birim ihrac fiyatının (kg/\$) yükselmesi” performans göstergesinde, küresel talep, küresel yatırım, küresel ticaret ve nihayetinde küresel büyümedeki yavaşlama ve artan belirsizliklerle güçlenen küresel rekabetin yanı sıra, program kapsamındaki firmaların sektörel çeşitliliği ve döviz kurunda yaşanan dalgalanmanın 2021 yılında ihrac birim fiyatlarını olumsuz yönde etkilemesiyle nedeniyle negatif yönde sapma oluşmuştur. Söz konusu performans göstergesi Bakanlığımız Güncellenmiş 2019-2023 Stratejik Planı’nda 2022 yılı itibarıyla “Turquality ve marka programları kapsamında onaylanan hedef pazar sayısı” şeklinde değiştirilmiştir.
- PG 1.1.5 no’lu “Destek kapsamına alınan tasarım ve ürün geliştirme, proje sayısı (Kümülatif)” performans göstergesinde, 2021 yılı için hedeflenen değere dünyayı etkisi altına alan global sağlık koşulları nedeniyle ulaşılamamış olup global sağlık ve ekonomik koşulların önümüzdeki dönem iyileşmesi halinde 2022 yılına ilişkin hedefin tutturulması öngörülmektedir.
- PG 1.1.8 ve 1.1.9 no’lu ve birbirleriyle bağlantılı olan performans göstergelerinde 2021 yılı için hedeflenen değere ulaşılamamıştır. Bununla birlikte, KTZ Yetkinlik Projelerinin 2 yıl sürdüğü, küresel ekonomide ve ticarete 2021 yılına ait beklentilerin 2020 yılına kıyasla olumlu yönde seyrettiği de dikkate alındığında somut kazanımların 2020 yılından itibaren edinilmesi beklenmiş olup 2019 yılında başlayan pandemiye rağmen, KTZ Yetkinlik Projelerini tamamlamış olan firmalarımızın ihracatlarında önemli artışlar görülmüştür.

Ayrıca söz konusu performans göstergelerinde (1.1.8 ve 1.1.9 no’lu), destek kapsamına alınan KTZ Yetkinlik Projesi firmalarının ihracatındaki % artış hesaplanırken, KTZ Projelerinin başladığı 2018 yılı ile 2021 yılları arasında projeleri “tamamlanmış olan” firmaların vergi numaraları esas alınmış ve anılan firmaların yıllar itibarıyla ihracatındaki değişim hesaplanmıştır. (Bu çerçevede projesi tamamlanmış 22 firma bulunmaktadır.)

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu’nda, “Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır.” ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A1	İhraç Edilen Mal ve Hizmetlerin Katma Değerini, Rekabet Gücünü, Pazar/Ürün Çeşitlendirmesini Geliştirmek Yoluyla Sürdürülebilir İhracat Artışını Sağlamak				
H1.2	İhracatta pazar ve ürün çeşitlendirmesi sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/İhracatın Desteklenmesi/İhracatın Desteklenmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	İhracatın kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar yönünde ülke ekonomisi yararına düzenlenmesini, desteklenmesini ve geliştirilmesini sağlamak				
H1.2 Performansı	%63				
Sorumlu Birim	İhracat Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 1.2.4: İhracatçıların katılımının desteklendiği milli ve bireysel yurt dışı fuar sayısı*	%15	1.928	2.280	623	29
PG 1.2.8: Türk Ticaret Merkezinde desteklenen şirket sayısı*	%5	98	200	103	66
PG 1.2.9: Hedef ve Öncelikli ülkelerde gerçekleştirilecek Yerinde Pazar Araştırması sayısı*	%5	7	14	2	41
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					

- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır.
- PG 1.2.4 no’lu “İhracatçıların katılımının desteklendiği milli ve bireysel yurt dışı fuar sayısı*” performans göstergesinde, süren COVID-19 salgını fuarları küresel ölçekte etkilemiş; 2021 yılında Bakanlığımız tarafından milli katılım organizasyonu düzenlenmesi izni verilen ya da bireysel katılımın desteklendiği 286 fuar iptal edilmiş ya da ertelenmiştir. COVID-19 pandemisi 2021 yılında gerçekleşmesi planlanan ancak Bakanlığımız destekleri için talebe konu edilmeyen fuarları da etkilemiş, fuarlar destek kapsamına alınamadan iptal edilmiştir. Bu sebeple, pandeminin etkileri 2021 yılında da devam ettiği için hedeflenen değere ulaşılamamıştır.
- PG 1.2.8 no’lu “Türk Ticaret Merkezinde desteklenen şirket sayısı*” performans göstergesinde, 2021 yılı için hedeflenen değere dünyayı etkisi altına alan küresel sağlık koşulları nedeniyle ulaşılamamıştır. Söz konusu performans göstergesi Bakanlığımız Güncellenmiş 2019-2023 Stratejik Planı’ndan çıkarılmıştır.
- PG 1.2.9 no’lu “Hedef ve Öncelikli Ülkelerde Gerçekleştirilecek Yerde Pazar Araştırması Sayısı” performans göstergesi güncellenen Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Yılı Stratejik Planı’ndan çıkarılmış olup anılan performans göstergesi için 2021 yılı gerçekleşme değeri Ocak-Haziran 2021 dönemini kapsamaktadır.

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu’nda, “Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır.” ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A1		İhraç Edilen Mal ve Hizmetlerin Katma Değerini, Rekabet Gücünü, Pazar/Ürün Çeşitlendirmesini Geliştirmek Yoluyla Sürdürülebilir İhracat Artışını Sağlamak			
H1.3		e-İhracatı mikro girişimciler ve KOBİ'ler için daha kolay ve ulaşılabilir kılarak, e-ticaretin bir e-ihracat kanalı haline gelmesi ve Ülkemizin küresel dış ticaret hacminden daha fazla pay alması sağlanacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H1.3 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		(mülga) Ticaret Araştırmaları Genel Müdürlüğü (Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü)			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 1.3.1: e-İhracat Stratejisi Eylem Planı (2018-2020)'nın uygulanma oranı (%) (Kümülatif)	%70	20	100	100	100
PG 1.3.2: e-İhracatçı yol haritası çerçevesinde bilgilendirilen girişimci sayısı	%30	0	2.000	10.424	521
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik bulunmamaktadır. - Pandemi öncesinde farklı illerde fiziki ortamda düzenlenen Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri'nin, pandemi kaynaklı olarak çevrimiçi düzenlenmesi gerçekleştirilen seminer sayını ve katılımcı sayını artırarak performans göstergesi 1.3.2'de pozitif yönde sapmaya neden olmuştur.					

A1		İhraç Edilen Mal ve Hizmetlerin Katma Değerini, Rekabet Gücünü, Pazar/Ürün Çeşitlendirmesini Geliştirmek Yoluyla Sürdürülebilir İhracat Artışını Sağlamak			
H1.4		Ticari Kalite Denetimlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi ile tarım ürünlerinin ihraç pazarlarındaki kaliteli imajı korunacak ve uluslararası kalite standartlarını karşılaması sağlanacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Tüketicinin Korunması, Ürün Ve Hizmetlerin Güvenliği Ve Standardizasyonu/ Ürün Güvenliği Ve Denetimi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi			
H1.4 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 1.4.1: Ticari kalite denetimlerinde mevcut risk analizi yapısının, denetimlerin etkinliğinin artırılmasını teminen revize edilme sayısı (yıllık)	%50	10	10	10	100
PG 1.4.2: Ticari kalite denetimlerine yönelik sektörel ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenen/hazırlanan mevzuat sayısı (kümülatif)	%30	4	16	16	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik bulunmamaktadır. - Hedefe ilişkin tüm performans göstergelerinde hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

A2	İthalatta Haksız Rekabeti Önlemek, Ürün Güvenliği ve Girdi Tedarik Güvenliğini Sağlamak
H2.1	İthalatın yerli üretim üzerinde neden olduğu zarar ve tehditlere karşı uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde yerli üretimin korunması sağlanacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak
H2.1 Performansı	%83
Sorumlu Birim	İthalat Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
• Stratejik Planda yer alan “Tespitler” ve “İhtiyaçlar” kısmında herhangi bir değişiklik ihtiyacı bulunmamaktadır. • Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir. • Hedefin sürdürülebilirliği açısından kurumsal risk bulunmamakla birlikte, başvuru sahibi firmaların sunması gereken bilgi ve verilerde aksaklıklar oluşması mümkündür. Ayrıca, piyasa koşullarına bağlı olarak önlem talebi azalabilmektedir. Bu nedenle hedef performansı %83 seviyesinde gerçekleşmiştir.	

A2		İthalatta Haksız Rekabeti Önlemek, Ürün Güvenliği ve Girdi Tedarik Güvenliğini Sağlamak			
H2.2		Uluslararası anlaşmalar çerçevesinde ithal ürünlerin güvenliği sağlanacak, bu ürünlerin teknik mevzuatına uygunluğu ve güvenliğinin tespitine yönelik denetimlere ilişkin hukuki, teknik ve idari altyapı uluslararası yükümlülüklerimiz göz önünde bulundurularak geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H2.2 Performansı		%98			
Sorumlu Birim		İthalat Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 2.2.1: Kimyasal Silahlar Sözleşmesi ve Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin İthalatı Tebliği kapsamında düzenlenen ithal lisansı sayısı (kümülatif)	%25	170	700	814	122
PG 2.2.2: İthalat denetimlerinde mevcut risk analizi yapısının, denetimlerin etkinliğinin artırılmasını teminen revize edilme sayısı (kümülatif)	%25	0	30	33	110
PG 2.2.3: Sektörel ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenen/hazırlanan ürün güvenliği mevzuatı sayısı (kümülatif)	%25	30	20	22	110
PG 2.2.4: Ekonomik Tarife Sorunları Grubu'ndan Kabul Edilen Başvuru Sayısı (kümülatif)	%25	14	58	54	91
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					

- Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir.
- Stratejik Planda yer alan “Tespitler” ve “İhtiyaçlar” kısmında herhangi bir değişiklik ihtiyacı bulunmamaktadır.
- PG 2.2.4: Ekonomik tarife sorunlarına ilişkin başvurular AB – Türkiye Gümrük Birliği kapsamında ilgili mevzuat gereğince yürütölmektedir. Bu itibarla, yasal herhangi bir risk bulunmamakla beraber firmaların ham madde talebinde düşüş yaşanması halinde müracaat sayısında azalma olması söz konusudur.

A3	Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak
H3.1	Tarım ürünleri ticaretinin geliştirilmesine ve bu piyasadaki arz ve talep dengesinin sağlanmasına katkıda bulunulacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak
H3.1 Performansı	%65
Sorumlu Birim	İç Ticaret Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
- Hedefe ilişkin herhangi bir maliyet değişikliği oluşmamıştır. - PG 3.1.1 no'lu "Üretici Örgütlerinin Pazar Payı" göstergesi hedefleri, Bakanlığımız 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Planı'nda 2022 yılından geçerli olmak üzere aşağı yönlü revize edilmiş; 2022 ve 2023 yılları için sırasıyla % 1,5, % 2 olarak güncellenmiştir. - PG 3.1.3 no'lu "Hal Kayıt Sistemi Mobil Uygulamasının İndirme Sayısı" göstergesi hedefleri, Bakanlığımız 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Planı'nda 2022 yılından geçerli olmak üzere aşağı yönlü revize edilmiş; 2022 ve 2023 yılları için sırasıyla 225.000, 250.000 olarak güncellenmiştir. "HKS Mobil Uygulamasının kamuoyuna tanıtılması amacıyla çalışmalar yapılması" ihtiyacı ortadan kalkmıştır. "HKS Mobil Uygulamasına ilişkin kamuoyu farkındalığının istenen düzeyde olmaması" tespiti de uygulamanın kamuoyuna tanıtımının yapılmasıyla değişmiştir.	

A3		Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak			
H3.2		Ticarete yönelik işlemlerin hızlı, kolay ve güvenli yapılması ve elektronik ticaretin gelişmesi sağlanacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak			
H3.2 Performansı		%70			
Sorumlu Birim		İç Ticaret Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 3.2.7: Taşınır Rehin Sicil Sistemine tescil edilen toplam rehin sözleşmesi sayısı	%10	16.430	31.000	53.849	257
PG 3.2.8: Elektronik ticaretin perakende ticaretteki payı konusunda Ülkemizin uluslararası sıralaması	%5	47	37	57	-100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin herhangi bir maliyet değişikliği oluşmamıştır. - PG 3.2.7 no'lu "Taşınır Rehin Sicil Sistemine tescil edilen toplam rehin sözleşmesi sayısı" performans göstergesine ilişkin 2021 yılsonu hedef değeri 31.000 belirlenmekle birlikte yapılan farkındalık çalışmaları neticesinde 2021 yılı gerçekleşme değeri 53.849 olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı güncelleme çalışmaları neticesinde, 2022 yılsonu hedeflenen değeri 60.000, 2023 yılsonu hedeflenen değeri 70.000 olarak kabul edilmiştir. Böylece, 2022 ve 2023 yılsonu hedeflenen değerler ile gerçekleşme değerleri uyumlu hale getirilmiştir. - Bununla birlikte; PG 3.2.8 no'lu "Elektronik ticaretin perakende ticaretteki payı konusunda Ülkemizin uluslararası sıralaması" performans göstergesi "UNCTAD B2C 2020 E-ticaret Endeksi" raporu dikkate alınarak belirlenmiştir. 2021 raporu henüz açıklanmamıştır. Raporda sıralama belirlenirken 152 ülkenin internet kullanım oranları, banka hesap sayıları, güvenli internet hizmetleri ve posta servis hizmetlerinin güvenilirliği gibi etkenler göz önünde bulundurulmaktadır. Sıralama dinamik bir sıralama olup diğer ülkelerde yaşanan gelişmeler ülke sıralamamızı olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sebeple göstergeye ilişkin sapmalar meydana gelebilmektedir.					

A3		Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak			
H3.3		Tüketici bilincinin artırılması ve tüketicinin korunması sağlanacak Bakanlığımız sorumluluğunda bulunan tüketici ürünlerinde Piyasa Gözetimi ve Denetiminin etkinliği artırılacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Tüketicinin Korunması, Ürün Ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/ Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Tüketicilerin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, kayıplarını giderici tedbirler almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak			
H3.3 Performansı		%93			
Sorumlu Birim		Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG.3.3.1: Tüketici bilinci oranı (kümülatif yüzde artış) (%)	%30	54,1	57	56,4	79
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik oluşmamıştır. - PG 3.3.1 için COVID-19 salgını ve bu kapsamda alınan tedbirlerin örneklem çeşitliliğini etkilediği ve özellikle bilinç düzeyi yüksek olan üniversite öğrencileriyle yapılan anket sayısının azalması dolayısıyla hedeflenen bilinç düzeyi seviyesine erişilemediği değerlendirilmektedir.					

A3		Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak			
H3.4		Esnaf ve sanatkârların rekabet güçleri ve kapasiteleri artırılacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak			
H3.4 Performansı		%94			
Sorumlu Birim		Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 3.4.2: Esnaf ve sanatkârların kullandığı Hazine destekli kredi miktarındaki artış oranı (Yıllık/yüzde)	%25	18.7 Milyar TL	10	182	1820
PG 3.4.4: Esnaf ve sanatkârların istihdam ettiği çalışan sayısındaki artış oranı (yüzde)	%25	1.180.537 kişi (2016 verisi)	4	-	-
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır. - PG 3.4.2 no'lu “ Esnaf ve sanatkârların kullandığı Hazine destekli kredi miktarındaki artış oranı (Yıllık/yüzde)” performans göstergesindeki veri, piyasa koşulları çerçevesinde ortaya çıkmakta olup Bakanlığımızca takibi sağlanmaktadır. Tespitler ve ihtiyaçlar ile göstergede bir değişiklik ihtiyacı mevcut değildir. - PG 3.4.4 no'lu “ Esnaf ve sanatkârların istihdam ettiği çalışan sayısındaki artış oranı (yüzde)” performans göstergesindeki verinin periyodik takibinde yaşanan zorluklar nedeniyle Bakanlığımız 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Planı'ndan çıkarılmıştır.					

A3	Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak				
H3.5	Kooperatifler ekonomik hayatın aktif kuruluşları haline getirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ İç Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	İç ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin teşvik edilmesini, bu kapsamda gerekli düzenlemeler yapılması ve uygulanmasını, esnaf sanatkârlar ile kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlamak, gerekli ticari araştırmaları yapmak				
H3.5 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 3.5.3: Düzenlenen bilgilendirme toplantısı ve eğitim sayısı*	%20	10	22	14	245
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır. - Hedeflenen değere ulaşılmıştır. - PG 3.5.3 no'lu "Düzenlenen bilgilendirme toplantısı ve eğitim sayısı*" performans göstergesi için COVID-19 pandemisinin 2021 yılında da devam etmesi nedeniyle planlanan yüz yüze eğitimler düzenlenememiş, ancak çevrimiçi eğitimlere devam edilmiştir. Tespitler ve ihtiyaçlar ile göstergede bir değişiklik ihtiyacı mevcut değildir.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A3		Ticari Hayatın Kolaylaştırılmasını Sağlamak, Ticaret Erbabını ve Tüketiciyi Korumak, Güçlendirmek, İş ve İşlemlerini Hızlandırmak			
H3.6		Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi ile kooperatifçilik bilinci artırılacak, kooperatifçiliğin faydaları anlatılarak yaygınlaştırma çalışmaları yürütülecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H3.6 Performansı		%76			
Sorumlu Birim		Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 3.6.1: Çalışma ziyareti gerçekleştirilen il sayısı*	%20	0	6	0	78
PG 3.6.2: Fizibilite değerlendirme raporu hazırlanan kooperatif proje fikri sayısı	%20	0	6	0	78
PG 3.6.3: Düzenlenen bilgilendirme toplantısı ve eğitim sayısı*	%20	0	18	0	156
PG 3.6.4: Çalışma ziyareti gerçekleştirilen illerde ulaşılan kişi sayısı (yaklaşık)*	%20	0	3.000	0	71
PG 3.6.5: Proje kapsamında hazırlanan eğitim videosu, kısa film, kamu spotu ve tanıtım videoları sayısı*	%20	0	4	0	56

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik bulunmamaktadır.
- Hedef 3.6 çerçevesinde gerçekleştirilen ve 2020 yılında başlayan Kooperatifçilik Tanıtım ve Geliştirme Projesi, 2020 yılı Aralık ayında tamamlanmıştır. 2020 yılında yapılan proje süresince 14 il ve 64 ilçe ziyaret gerçekleştirilmiş olup 2021 yılı Ocak ayında, Proje Fizibilite Raporu tamamlanmıştır. Sonrasında bu kapsamda faaliyette bulunulmamıştır.

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A4	Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak
H4.1	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Gümrük Hizmetleri
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.
H4.1 Performansı	%82
Sorumlu Birim	Gümrükler Genel Müdürlüğü

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır.
- PG 4.1.3 no'lu "Türkiye'nin Sınır Ötesi Ticaret Endeksi Sıralaması" performans göstergesi için veri elde edilmemiştir ve performans hesaplamalarına dahil edilmemiştir. Dünya Bankası tarafından 16 Eylül 2021 tarihinde www.doingbusiness.org internet sitesinde yapılan yazılı açıklamada; 2018 ve 2020 İş Ortamı Raporlarında tespit edilen tutarsızlıkların ardından, anılan raporlara ve genel olarak raporun metodolojisine yönelik başlatılan bir dizi iç soruşturmalar ve incelemeler neticesinde bahse konu denetimlerin bazı etik sorunları ve güven problemini beraberinde getirdiği, bu nedenle, Dünya Bankası Grubu yönetimi tarafından İş Ortamı çalışmasına son verilmesi kararı alındığı belirtilmiştir. İş Ortamı çalışması sonlandırılmış olup performans göstergesine dayanak oluşturan rapor yayımlanmayacaktır.

A4		Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak			
H4.2		Gümrük işlemlerini konu alan düzenlemelere ilişkin bilgiye kolay erişim sağlanacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H4.2 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Gümrükler Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 4.2.1: Gümrük e-bilgi platformlarının (Gümrük e-bilgilendirme, Gümrük Rehberi, Tarife Arama Uygulaması) Ziyaretçi Sayısı*	%100	0	90.000	7.754.906	4445
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik oluşmamıştır. - Söz konusu uygulamaların gerçek ortama aktarılması öncesinde ziyaretçisi sayısı öngörülemediği olması ve pandemi sebebiyle çevrimiçi platform erişimlerinde yaşanan artış nedeniyle 2020 ve 2021 yılı hedeflenen gösterge değerinin çok üzerinde bir gerçekleşme değerine ulaşılmıştır. Bu çerçevede, Bakanlığımız Stratejik Plan güncelleme çalışmaları kapsamında mezkûr performans göstergesine ilişkin 2021, 2022 ve 2023 yılı hedeflenen değerler güncellenmiştir.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A4	Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak
H4.3	Kaçakçılıkla mücadelede etkinlik artırılacak; eşya, taşıt ve yolcu hareketlerini kontrol ederek ülke güvenliğine katkıda bulunulacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele/ Gümrük Muhafaza Hizmetleri
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gümrüklü yer ve sahalarda kamu düzeninin bozulmasını önleyecek tedbirleri almak, kaçakçılıkla mücadele etmek
H4.3 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
- Stratejik Plan'da yer alan hedefe ilişkin "İhtiyaçlar" ve "Riskler"de herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - Hedef kapsamında yer alan performans göstergelerinden 4.4.3 no'lu "Uluslararası Alanda Yürütülen Operasyon ve İşbirliği Sayısı" ve 4.3.5 no'lu "Kaçakçılıkla Mücadeleye Yönelik Teknik Sistem ve Ekipman Sayısı" performanslarının hedeflenen değerden pozitif sapma nedenleri sırasıyla; uluslararası düzeyde sağlanan işbirliği ve gerçekleştirilen toplantıların verimliliğinin yüksek olması ve kaçakçılıkla mücadele kapsamında Ülkemiz ihtiyaçlarının aciliyeti nedeniyle planlanandan fazla cihaz ve ekipmanın envantere ilave edilmesidir. Yatırım bütçesi imkânları ile AB projeleri gibi bütçe dışı kaynaklar yoluyla edinilebilen bu ihtiyaçlar hedefin maliyetinde herhangi bir sapmaya neden olmamaktadır.	

A4	Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak
H4.4	Risk temelli kontroller etkinleştirilecek, sonradan kontrol sisteminde etkinlik ve seçicilik artırılacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Gümrük Hizmetleri
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.
H4.4 Performansı	%65
Sorumlu Birim	(mülga) Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü (Ticaret Araştırmaları ve Risk Yönetimi Genel Müdürlüğü)
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
- Hedefe ilişkin bir maliyet değişimi beklenmemektedir. - Bununla birlikte, Koronavirüs (COVID-19) salgını kapsamında ihracat ve ithalat politikaları ile uyumlu biçimde risk analizleri yönüyle tamamlayıcı tedbirler alınması ve bu çerçevede ihtiyaçlardaki değişim nedeniyle hedefe ilişkin performans düzeyi düşük kalmıştır. Söz konusu hedefe ilişkin 4.4.1 no'lu "İthalat kırmızı hat oranı (%)" ve 4.4.2 no'lu "İhracat kırmızı hat oranı (%)" performans göstergelerinin 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Plandan çıkarılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.	

A4	Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak
H4.5	Tasfiye işlemlerinde etkinlik artırılacak ve tasfiye süreçleri hızlandırılacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Gümrük Hizmetleri
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir
H4.5 Performansı	%66
Sorumlu Birim	(mülga) Risk Yönetimi, Tasfiye ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü (Ticaret Araştırmaları ve Risk Yönetimi Genel Müdürlüğü)
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
- Hedefe ilişkin bir maliyet değişikliği oluşmamıştır. - Tasfiye sürecinde adli makamlar, kolluk kuvvetleri, geçici depolama yeri ve antrepo işleticileri, yedieminler gibi birçok farklı kurum, kuruluş ve özel sektör firmaları yer alabilmektedir. Bakanlık dışında depolanan eşyanın Bakanlık kayıtlarına alınması ve kurumlar arası bilgi akışı, bu göstergelyi etkileyebilmektedir. 2020 yılında yedieminlerdeki araçların tespitine yönelik olarak tüm Gümrük Müdürlüklerince yapılan çalışmalar neticesinde gümrük idaresine bildirimde bulunulmaksızın uzun süre muhafaza edilen araçların tespitinin bu göstergenin gerçekleşme değeri üzerindeki olumsuz etkilerini cari yılda da sürdürmüştür. Öte yandan eşyanın gümrük idaresi bilgisi haricinde yediemine teslim edilmesi, işletici tarafından tasfiye listesinin geç verilmesi ve benzeri nedenlerden dolayı çok önceki tarihlerde tasfiyelik hale gelmiş eşyanın bu göstergede ölçülen gün sayısını yükselttiği görülmüştür. Stratejik planda yer alan performans göstergeleri üzerinde etkili olan bu riskler dolayısıyla bahse konu göstergelerin stratejik plan hedefine ulaşılıp ulaşılamayacağını ölçmekten ve genel durumu göstermekten uzak olduğu değerlendirilmektedir. - Anılan sapma nedenleri, stratejik planda yer alan bu göstergelere ait tespitler üzerindeki olumsuz etkileri artırmış olup planda yer alan ihtiyaçlar önemini korumaktadır. - Tasfiyelik eşyanın tespit edilmesinde idarenin inisiyatifi dışında gelişen süreçlerin olması söz konusu hedefe ilişkin performans göstergelerinin revize edilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Stratejik Planda yer alan performans göstergeleri üzerinde etkili olan risklerin dışsal riskler olması ve bunlara yönelik olarak yapılacak işlem de bulunmaması nedeniyle gün bazlı olarak belirlenmiş olan 4.5.1, 4.5.2 ve 4.5.3 numaralı performans göstergelerinin “İşlemi tamamlanan Tespit ve Tahakkuk Belgelerinin yüzdesi” olarak tek bir gösterge altında toplanması talebi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca da uygun bulunmuş ve Bakanlığımız 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Planı’nda güncellenen haliyle yer almıştır.	

A4		Gümrük Hizmetlerinin Kolay ve Güvenli Bir Şekilde Sunulmasını Sağlamak			
H4.6		Gümrük işlemleri uluslararası düzeyde gerçekleştirilen girişimlerle daha hızlı ve kolay hale getirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Gümrük Hizmetleri			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Gümrük işlemleri ticaret erbabı için daha hızlı ve kolay yapılır hale getirilecektir.			
H4.6 Performansı		%75			
Sorumlu Birim		Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yılı Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 4.6.2: Yetkilendirilmiş yükümlü (AEO) Karşılıklı Tanıma Anlaşma ve Protokol ve Eylem Planı sayısı	%25	4	1	1	100
PG 4.6.3: TIR Sisteminin pilot projelerle elektronikleştirilme sürecinin yaygınlaştırılma oranı (%)	%25	30	70	75	113
PG 4.6.4: İpekyolu – Kervansaray Projesinde sınır geçiş işlemlerinin azaltılma oranı (%)	%25	40	70	40	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyet yönünden herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır. - PG 4.6.4, COVID-19 pandemisi nedeniyle 2020 ve 2021 yılı çalışmalarının ertelenmesi dolayısıyla, izleme dönemindeki gerçekleşme değeri hedeflenen değer altında kalmış olup Stratejik Planda yer alan bu göstergeye ait tespit ve ihtiyaçlarda bir değişikliğe yol açmamış ancak 2021 yılı için hedeflenen değer güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur.					

A5		Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek			
H5.1		“Yeni ürün, yeni pazar, yeni ihracatçı” ve küresel tedarik zincirlerinden daha fazla pay alınması hedeflerine yönelik olarak, pazara giriş eylem planları uygulamaya geçirilecek ve pazara giriş engelleri takip edilerek sorunların çözüme kavuşturulması desteklenecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		- Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi - Tüketicinin Korunması, Ürün ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu / Ürün Güvenliği ve Denetimi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		- Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak - Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi			
H5.1 Performansı		%87			
Sorumlu Birim		Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedef Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 5.1.2: DTÖ’de iştirak edilen dava ve dava süreçlerinin sayıları*	%20	17	6	5	50
PG 5.1.3: DEİK ile işbirliği halinde yapılan etkinliklerin sayısı*	%20	35	50	40	95
PG. 5.1.4: Gerçekleştirilen KEK ve JETCO toplantıları sayısı*	%10	15	22	20	79
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					

- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik öngörülmemektedir.
- PG 5.1.3 no'lu performans göstergesinde; DEİK ile işbirliği halinde yapılan etkinliklerin büyük bölümü ikili ülke gündemlerine göre şekillenen organizasyonlardır. Bahse konu organizasyonlar, tek taraflı olarak değil işbirliği yapılan ülke muhatap kurum ve kuruluşlarının ilgisine göre gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, COVID-19 pandemisinin uluslararası temasları önemli ölçüde güçleştirilmesi nedeniyle, hedeflenen sayıda faaliyetin gerçekleştirilmesi mümkün olamamış, mümkün olduğu ölçüde alternatif iletişim yöntemleri ile faaliyetlerin gerçekleştirilmesine çaba sarf edilmiştir. Bununla birlikte, önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi öngörülen faaliyetlerin seyri de salgına ilişkin olarak küresel düzeyde kaydedilecek gelişmelere bağlı olarak şekillenecektir.

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A5	Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek
H5.2	Firmalarımızın pazarlara erişim imkânlarının iyileştirilmesi ve adil rekabet ortamında çalışmalarının sağlanması amacıyla ikili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı platformlarda yabancı ülkeler ile diyalog güçlendirilecektir.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması / Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak
H5.2 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
Hedeflenen değere ulaşılmıştır.	
Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır.	

A5	Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek				
H5.3	Türkiye-Avrupa Birliği arasındaki mevcut Gümrük Birliği ile tarım ürünlerine ilişkin tercihli rejimin düzgün ve etkin işleyişi sağlanacak ve Gümrük Birliği'nin güncellenmesi çalışmaları sürdürülecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	---				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	---				
H5.3 Performansı	%75				
Sorumlu Birim	Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 5.3.1: Gümrükler alanında AB müktesebatına uyum oranı (%)	%25	50	80	50	0
PG 5.3.2: Gümrük Birliği ve AB ile tercihli ticari ilişkiler kapsamında yürütülen/katılım sağlanan faaliyet sayısı*	%50	13	13	14	113
PG 5.3.3: Gümrük Birliği'nin güncellenmesine yönelik AB ve AB ülkeleri ile yapılan toplantı/müzakere sayısı	%25	11	6	11	183
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - PG 5.3.1 no'lu "Gümrükler alanında AB müktesebatına uyum oranı (%)" performans göstergesine ilişkin olarak süreç henüz sonuçlanmadığından, izleme dönemindeki gerçekleşme değeri, başlangıç seviyesi olan "%50" seviyesinde kalmıştır. Stratejik Planda yer alan bu göstergeye ait tespit ve ihtiyaçlarda ortaya çıkan değişiklik gerekleri çerçevesinde, göstergenin 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Plandan çıkartılması kararlaştırılmıştır.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A5		Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek			
H5.4		Üçüncü ülkeler ile Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) müzakereleri başlatılacak, mevcut anlaşmaların yeni nesil STA anlayışına uygun şekilde kapsamı genişletilecek ve akdedilen STA'ların işleyişi takip edilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması / Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak			
H5.4 Performansı		%72			
Sorumlu Birim		Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 5.4.2: STA akdedilmesi ve mevcut STA'ların güncellenmesine yönelik gerçekleştirilen müzakere sayısı*	%60	31	6	14	196
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - PG 5.4.1 no'lu "Akdedilen veya güncellenen STA (Serbest Ticaret Anlaşması) sayısı" performans göstergesi kapsamında firmaların pazara giriş imkânlarının artırılması ve özellikle gümrük vergilerinin azaltılması, uygulamaların yeknesaklaştırılması ve böylece rekabet gücümüzün artırılması amacıyla STA'lar akdedilmekte ve mevcut STA'lar ortaya çıkan gereksinimler uyarınca güncellenmektedir. Bu nedenle hedeflenen performans değerine ulaşılamamıştır.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A5		Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek			
H5.5		Güvenli ürün arzının sağlanmasına yönelik teknik mevzuat uluslararası yükümlülüklerimiz göz önünde bulundurularak geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Tüketicinin Korunması, Ürün Ve Hizmetlerin Güvenliği ve Standardizasyonu/ Ürün Güvenliği ve Denetimi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Dış ticaret politikası, genel ekonomik hedefler, insan sağlığı ve güvenliği ile kamu yararı doğrultusunda ürün güvenliği politikalarının oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi			
H5.5 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 5.5.4: AB Komisyonuna Bildirilen Onaylanmış Kuruluş Sayısı (kümülatif)	%25	45	48	54	300
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - Hedeflenen değere ulaşılmıştır. - PG 5.5.4 no'lu "AB Komisyonuna Bildirilen Onaylanmış Kuruluş Sayısı" performans göstergesi başvuruya istinaden gerçekleşen bir değere sahip olduğundan ve hedeflenen değerden pozitif yönde sapma olması (Onaylanmış Kuruluş sayısının artması) olumlu bir durum olarak değerlendirildiğinden önlem alınmasına gerek duyulmamaktadır.					

A5	Ulusal Hak ve Menfaatlerimizin Işığında; İkili, Bölgesel, Çoklu ve Çok Taraflı Ticari ve Ekonomik İlişkilerimize ve İşbirliğimize Yön Vermek
H5.6	Ticaretin Kolaylaştırılması Türkiye Stratejisi ve Revize Beş Yıllık Eylem Planı (2019-2023) uygulamaya konulacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak
H5.6 Performansı	-
Sorumlu Birim	Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
PG 5.6.1 no'lu "Dünya Bankası İş Yapılabilirlik Raporu", "Lojistik Performans Endeksi"nde iyileştirilme sıra sayısı" performans göstergesinde temel alınan Lojistik Performans Endeksi iki yılda bir yayımlanmaktadır. Son endeks 2018 yılında yayımlanmış, 2020 yılında yayımlanması öngörülen endeks ise henüz yayımlanmamıştır. Performans göstergesine ilişkin olarak Stratejik Planda yer alan bu göstergeye ait tespit ve ihtiyaçlarda ortaya çıkan değişiklik gerekleri çerçevesinde, göstergenin 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Plandan çıkartılması kararlaştırılmıştır.	

A6	Serbest Bölgelerimizin Sağladığı Avantajlarla, Ülkemiz Yatırım Potansiyelinin Geliştirilerek Rekabetçi Yatırımların Yapılmasına Katkıda Bulunmak
H6.1	Serbest Bölgelere, ülke ekonomisinin ihtiyaç duyduğu stratejik ve yüksek katma değerli yatırımlar çekilerek Ülkemizin rekabet gücüne sağlanan katkı artırılacaktır.
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak
H6.1 Performansı	%60
Sorumlu Birim	(mülga) Serbest Bölgeler, Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler	
- Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir. 6.1.1 no'lu performans göstergesi hedeflenen değere ulaşmamıştır; ancak küresel çapta yaşanan güvenlik ve sağlık sorunlarının gelecek dönemlerde etkisinin azalacağı beklenmekte olup hedef değere ulaşabileceği öngörülmekte olduğundan herhangi bir güncelleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı değerlendirilmektedir. 6.1.3 no'lu performans göstergesi için hedeflenen değere ulaşamamıştır. Küresel çapta yaşanan güvenlik ve sağlık sorunlarının gelecek dönemlerde etkisinin azalacağı beklenmekte olup yakın dönem içerisinde hedef değer “30” yerine “10” olarak güncellenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. - Tüm performans göstergeleri için gelecek dönemlerde performans hedefine erişilmesi amacıyla gerçekleştirilmesi planlanan mevzuat revizyonlarında kurumlar arası mutabakat sağlanamaması riski bulunmaktadır. Bunun önüne geçilebilmesini teminen mevzuat revizyonu çalışmalarında ilgili tüm kurumlar ile koordinasyon halinde çalışmalar sürdürülmektedir.	

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, “Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır.” ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A6	Serbest Bölgelerimizin Sağladığı Avantajlarla, Ülkemiz Yatırım Potansiyelinin Geliştirilerek Rekabetçi Yatırımların Yapılmasına Katkıda Bulunmak				
H6.2	Serbest Bölgelerde katma değerli üretime yönelik teknolojik ve Ar-Ge'ye dayalı faaliyetler artırılarak ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak				
H6.2 Performansı	%100				
Sorumlu Birim	(mülga) Serbest Bölgeler, Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 6.2.3: Yüksek Teknoloji Odaklı İhtisas Serbest Bölgeleri Kurulması Durumunda Serbest Bölgelerden Yurt Dışı Yönlü Gerçekleştirilen Ticaret İçerisinde Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Ürünlerinin Payı (%)	%40	58,4	61,52	85	853
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedeflenen değere ulaşılmıştır. - Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir. - Hedefe ulaşma performansının devam edebilmesi adına, serbest bölgelerdeki ihracat ve yüksek katma değerli üretime yönelik teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı faaliyetler cazip hale getirilmeye çalışılacaktır. Gelecek dönemlerde performans hedefine erişilmesi amacıyla gerçekleştirilmesi planlanan mevzuat revizyonlarında kurumlar arası mutabakat sağlanamaması riski bulunmaktadır. Bunun önüne geçilebilmesini teminen mevzuat revizyonu çalışmalarında ilgili tüm kurumlar ile koordinasyon halinde çalışmalar sürdürülmektedir.					

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.1		Kurumsal altyapı güncel ihtiyaçlar dikkate alınarak geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Ticaretin Düzenlenmesi, Geliştirilmesi ve Kolaylaştırılması/ Dış Ticaretin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Dış ticarete yönelik ekonomik faaliyetlerin yapılandırılması ve güçlendirilmesi için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu kapsamda etkin dış ticaret politikası geliştirmek ve sürdürmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak			
H7.1 Performansı		%93			
Sorumlu Birim		(mülga) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.1.1: Fiziki altyapının ve ekipmanın ihtiyacı karşılama oranı (%)	%35	75	90	96	140
PG 7.1.2: Modernize edilen Bakanlık bina, tesis, lojman sayısı*	%35	-	2	1	80
PG 7.1.3: Yap-İşlet-Devret Modeli İle Modernize Edilen Gümrük İdaresi Sayısı*	%30	-	1	1	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette bir değişiklik öngörülmemektedir. - Stratejik Planda yer alan PG 7.1.2 no'lu "Modernize edilen Bakanlık bina, tesis, lojman sayısı" performans göstergesi kapsamında İstanbul Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü Çatı Katı Yapımı projesinin 2021 yılı Bütçe Hazırlık çalışmaları döneminde Bakanlığımız Yatırım Programında yer alabilmesi için teklifte bulunulmuş ancak, proje Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından kabul edilmemiştir. Bu nedenle performans göstergesinin izleme dönemindeki gerçekleşme değeri hedeflenen değerden sapmıştır. - Bakanlığımız 2019-2023 Güncellenmiş Stratejik Planı'nda söz konusu 7.1.2 no'lu göstergenin 2021 yılı hedeflenen değeri için güncelleme ihtiyacı hâsıl olmuştur.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.2		Bakanlığımızın bilişim altyapısı geliştirilerek daha kaliteli ve güvenli hizmet sunumuna olanak sağlanacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H7.2 Performansı		%60			
Sorumlu Birim		(mülga) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.2.1: Merkez ile sınır kapıları arasındaki bağlantının 4,5G GSM teknolojisiyle yedeklenmiş lokasyon sayısı*	%30	0	14	24	171
PG 7.2.2 Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin Kurulması (yüzde)	%30	0	100	20	20
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefe ilişkin maliyette herhangi bir değişiklik oluşmamıştır. - PG 7.2.1 no'lu "Merkez ile sınır kapıları arasındaki bağlantının 4,5G GSM teknolojisiyle yedeklenmiş lokasyon sayısı" performans göstergesinin gerçekleşme değerinin hedeflenen değerden sapma nedeni beklenenden daha hızlı entegrasyon çalışması yapılmasıdır. - PG 7.2.2 no'lu "Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin Kurulması" performans göstergesindeki ilgili proje için ödenek verilmediğinden performans değerine ulaşamamıştır. Ancak projenin alt adımlarından birkaçı gerçekleştirilmiştir.					

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu'nda, "Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır." ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.3		Bakanlık Birimlerinin ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulacak etkili ve yenilikçi insan kaynakları politikalarıyla personelin nitelikleri artırılabacaktır.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H7.3 Performansı		%93			
Sorumlu Birim		Personel Genel Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.3.1: Bakanlığımız personeline ilişkin mevzuatın yeniden düzenlenme oranı (%)	%40	-	15	15	100
PG 7.3.2: Verimliliği Artırma Eğitimlerine katılan katılımcı sayısı*	%30	4.000	6.000	132.877	1946
PG 7.3.3: Eğiticiilerin eğitimcilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik düzenlenen eğitim programı sayısı*	%20	1	2	2	67
PG 7.3.4: Yapılan uzaktan-çevrimiçi eğitimlerin sayısı*	%10	1	5	52	2311
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					

- Stratejik Planda yer alan “Tespitler” ve “İhtiyaçlar” kısmında herhangi bir değişiklik ihtiyacı bulunmamaktadır.
- Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir.
- PG 7.3.2 ve PG 7.3.4 için hedeflenen değerden pozitif sapma gerçekleşmiştir. Bu sapmaların temel nedeni; pandemi süreci nedeniyle eğitimlerin büyük bir kısmının uzaktan eğitim yöntemiyle gerçekleştirilmiş olması ve bu yöntemle daha fazla personele daha fazla eğitim hizmeti ulaştırılmasının sağlanmasıdır. Pandeminin bitmesi ile gerçekleşen değer hedeflenen değerden sapmayacağı düşünülmektedir.
- PG 7.3.3 için hedeflenen değere ulaşamamıştır. Söz konusu gösterge için hedeflenen değere, eğitimcilerin performansının eğitim ve değerlendirme hususları gözetilerek artırılmasıyla ulaşılacağı değerlendirilmektedir.

*Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu’nda, “Gösterge değerlerinin kümülatif olarak belirlenmemesi durumunda hedef performansının hesaplanmasında izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer ile izleme dönemindeki gerçekleşme değerinin kümülatif değerleri baz alınır.” ifadesi gereği, söz konusu performans göstergesinin 2021 yılı performansının hesaplanmasında 2019 ve 2020 yılı hedef ve gerçekleşme değerleri de dikkate alınmıştır.

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.4		Kurumsal risk yönetim kapasitesi ve iç kontrol uygulamaları geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H7.4 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Strateji Geliştirme Başkanlığı			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.4.1: Hazırlanan İç Kontrol Eylem Planı sayısı	%30	0	1	1	100
PG 7.4.3:Bakanlık Kurumsal Risk Yönetimi Planına dahil edilen stratejik risklerin yönetilme oranı(%)	%30	0	30	100	333
PG 7.4.4: İç Kontrol/Risk Yönetimi konusunda verilen eğitim sayısı (kümülatif)	%10	1	6	6	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik beklenmemektedir. - Hedef kapsamında yer alan tüm performans göstergelerinin hedeflenen değere ulaşma düzeyiyle Stratejik Planda yer alan bu hedefe ait ihtiyaçların karşılanmasına katkı sağlanmıştır.					

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.5		Kurumsal yönetim kapasitesi geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H7.5 Performansı		%25			
Sorumlu Birim		Strateji Geliştirme Başkanlığı			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.5.1: Bütüncül Planlama Raporunun tamamlanma oranı (%)	%20	-	100	50	50
PG 7.5.5: Bakanlık Dijital Dönüşüm Analiz Raporunun çıkarılması	%20	-	1	0	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
- Hedefin toplam maliyetinde bir değişiklik bulunmamaktadır. 07/07/2021 tarihli 31534 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 79 no'lu "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Bakanlığımız teşkilat yapısında gerçekleştirilen değişiklikler nedeniyle 2021 yılında Ticaret Bakanlığı 2019-2023 Yılı Stratejik Planı güncellenmesi çalışmaları yürütülmüştür. Bütüncül Planlama Raporu çalışmaları, 2021 yılında sürdürülmüş olmakla birlikte hem güncellenen yeni Stratejik Plan'a göre Rapor'un yeniden düzenlenmesi ihtiyacı, hem de 2023 yılında gerçekleştirilecek Ticaret Bakanlığı 2024-2028 Yılı Stratejik Planı hazırlık çalışmalarına kaynak teşkil etmesi bakımından, 7.5.1 no'lu performans göstergesindeki Rapor'un 2022 yılında tamamlanması öngörülmektedir. - Hem 07/07/2021 tarihli 31534 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 79 no'lu "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Bakanlığımız teşkilat yapısında gerçekleştirilen değişiklikler nedeni ile hem de "Dijital Türkiye Projesi" kapsamında Bakanlığımız hizmetlerinin e-Devlet Kapısı'na entegrasyonuna ilişkin işlemler ve istatistiklerin CBDDO tarafından sunulması nedeni ile 7.5.5 no'lu performans göstergesindeki Rapor'un çıkarılmasına ihtiyaç kalmamaktadır.					

A7		Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek			
H7.6		Yurt dışı teşkilatının etkinliği ve faaliyetlerinin izlenebilirliği sürdürülebilir bir şekilde geliştirilecektir.			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		---			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		---			
H7.6 Performansı		%100			
Sorumlu Birim		(mülga) Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü (Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü)			
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri	2021 Yıl Sonu Hedeflenen Değer	2021 Yılı Gerçekleşme Değeri	Performans (%)
PG 7.6.1: Yurt Dışı Teşkilatı ile Bakanlık arasında bilgi paylaşımını etkinleştirecek bilgi yönetim sistemi oluşturulması ve etkinliğinin temini (tamamlanma yüzdesi %)	%50	0	90	100	111
PG 7.6.2: Yurt Dışı teşkilatında görev yapacak personele yönelik düzenlenecek eğitim sayısı	%20	1	1	2	150
PG 7.6.3: Yurt Dışı teşkilatı tarafından hazırlanacak raporlama formatı sayısı	%20	0	2	2	100
PG 7.6.4: Yurt Dışı teşkilatı tarafından kullanılabilirlik "Ticaret Müşavirleri El Kitabı"nın hazırlanması (tamamlanma yüzdesi %)	%10	0	100	100	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- Tüm performans göstergelerinde hedeflenen değere ulaşılmıştır.
- Herhangi bir maliyet değişikliği bulunmamaktadır.
- Performans göstergelerinin devam ettirilmesinde kurumsal, yasal, çevresel vb. unsurlar açısından herhangi bir risk görülmemektedir.

2021 yılına ait 31³ adet hedefin ortalama performansı **%82,8** olarak hesaplanmıştır.

³ 2021 yılına ait 32 adet hedeften biri olan Hedef 5.6'ya bağlı tek performans göstergesi olan PG 5.6.1 no'lu "Dünya Bankası İş Yapılabilirlik Raporu", "Lojistik Performans Endeksi"nde iyileştirilme sıra sayısı'na ilişkin veri temin edilemediğinden anılan Hedef hesaplamalara dâhil edilememiştir.

IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- Üstünlükler

- Yeni yapılanma ile birlikte ticaretin tek çatı altında toplanması,
- Ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren yaygın teşkilat ağına sahip olması,
- Ülke çapında politika ve strateji yürütebilme imkânı ile üretim ve tüketim piyasası üzerinde kamu politikalarını yönlendirici etkisi, ülkenin makroekonomik göstergelerine olan katkısı,
- Sektör, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, diğer kamu kurumları ve uluslararası düzeyde işbirliği imkânları ile birlikte iş yapabilme ve dışa açık dinamik yapısı,
- Ülkeler arası diyalogu güçlü ve küresel bilgi birikimine sahip bir kurum olması,
- Ülkenin makroekonomik göstergelerini etkileyecek yetki ve araçlara sahip olması ve paydaşlarla güçlü işbirliğini sürdürmesi,
- Yerli üretim ve yerli üretici için yönlendirici ve yenilikçi önemli politikalar geliştirmesi,
- Tüketici haklarının sağlanması ve korunmasına yönelik aktif tedbirler alması,
- Üretimden ihracata uzanan arz zincirinin tüm halkalarını bir araya getirmesi,
- Köklü geçmişi ve deneyimiyle güçlü ve zengin kurumsal geleneğe sahip olması,
- Genç, dinamik ve nitelikli personel yapısının varlığı, uygulamada yaşanan problemlere anlık adaptasyon ile hızlı çözüm üretme yeteneği,
- Yenilikçi, ilerlemeye açık ve takım çalışmasını destekleyen yönetimin olması,
- Güçlü bilişim altyapısı sayesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin iş süreçlerinde etkin kullanımı,
- Aktif web sayfası ve online erişim olanakları ile bilişim teknolojilerinin en güncel olanlarının kullanımı,
- Diğer kurumlarla yakın işbirliği ve etkin koordinasyon kabiliyetine sahip olması.

B- Zayıflıklar

- Bakanlığımız birimlerinin farklı hizmet binalarında faaliyet göstermesi,
- Yurt dışı ve taşra teşkilatının yasal, kurumsal, teknolojik, beşeri, yetki ve mali kaynaklar açısından geliştirilme ihtiyacının olması,
- Bakanlığın bazı hizmetlerinden hedef kitlenin etkin ve yaygın bir şekilde yararlanabilmesi için çağın gereklerine uygun tanıtım faaliyetlerinin ihtiyacı,
- Veriye dayalı politika geliştirme ve bütünleşik bir veri sisteminin istenilen düzeyde olmaması nedeniyle kurumsal hafızanın istenilen yeterlikte var olmaması,
- Görev alanlarının çeşitliliğinden kaynaklanan mevzuatın ve uygulamada karşılaşılan sorunların çeşitliliği,
- Ticaretle ilgili AR-GE faaliyetlerinin artırılma ihtiyacı, finansmanı uluslararası kaynaklar tarafından sağlanan projelerin niteliğinin geliştirilmesi ihtiyacı,
- Artan iş yoğunluğu karşısında yeterli sayıda ve nitelikte personel ihtiyacının olması,
- Bakanlığın bazı birimleri arasındaki yetki ve sorumluluk çakışması,
- Bazı kamu kurumları ve bağımsız idari otoriteler ile yetki çatışmasının ortaya çıkabilmesi,

- Personelin stratejik planlama ve yönetim konusunu tam anlamıyla içselleştirememiş olması.

C- Değerlendirme

1- Fırsatlar

- Uluslararası ticari gelişmeler ve araçlarının takip edilmesi sayesinde jeopolitik konumumuzun, pazar büyüklüğümüzün, insan kaynağımızın ticaretin merkezi olmak amacıyla kullanılması,
- Uluslararası platformda ticaret alanına yönelik yasal düzenlemelerin mevcut olması,
- AB ile mevcut Gümrük Birliği ilişkisi,
- Diğer ülkelerde ticaret iş ve işlemlerine ilişkin çalışmaların, gelişmelerin, tecrübe kazanımı ve yeni uygulamalar çerçevesinde takibi,
- Dünyada hizmet ticaretinin ağırlığının artması,
- Pazar çeşitliliğinin öneminin artması yönünde çalışmaların yapılması,
- Ekonomik faaliyetlerin sektörel dağılımındaki pozitif değişiklikler,
- Ülkemizde güçlü meslek örgütlerinin varlığı,
- Gelişen bilgi teknolojileri ve diğer teknolojik gelişmeler sayesinde kamuda dijital dönüşüm uygulamalarının artması,
- Yabancı ülke ve uluslararası örgütlerle yapılan ortak çalışma ve işbirliği neticesinde uluslararası boyutta bilgi, istihbarat ve tecrübe ağının varlığı.

2- Tehditler

- COVID-19 pandemisi nedeniyle hizmetlerin kesintiye uğraması,
- Ülkeler arası güçlü diyalog yoluyla artan korumacılık eğilimi ve uygulamaları,
- İkili ve çok taraflı ticari ilişkilerde uygulama farklılıkları,
- Politikaların uygulanmasında mevzuat çeşitliliği ve uygulama sorunları,
- Finansmanda döviz bağımlılığının fazla olması,
- İthalat üzerinde devam eden korumacı politikalar,
- Lojistik maliyetlerinin artması,
- Siber tehditlerin Bakanlığın teknolojik altyapısı üzerindeki olumsuz etkileri,
- Bakanlık faaliyetlerini ilgilendiren bazı mevzuatların ilgili kurumlarca mevcut koşullara halen uyarlanmaması,
- Bakanlık görev ve yetki alanına giren konularda bazı kamu kurumları ve bağımsız idari otoriteler ile ortaya çıkan yetki çatışması.

V. ÖNERİ VE TEDBİRLER

A- 2022 Yılı Eylem ve Hedefleri

Küresel pandeminin neden olduğu uluslararası piyasalarda yükselen fiyatlar ile ham madde ve tedarik zincirlerindeki bozulmaların, birçok ekonomide beklenenden daha geniş çaplı ve daha uzun vadeli olumsuzlukları getireceği öngörülmesine rağmen Türkiye ekonomisi, 2022 yılında da ortaya koyacağı üretim ve ihracat başarılarıyla gücünü ve potansiyelini ispat edecek kapasiteye sahiptir. Ticaret Bakanlığı, Türkiye'nin 'ticaretin en kolay ve en güvenli yapıldığı ülke' olarak daha tanınır hale gelmesi hedefiyle çalışmalarını sürdürecektir ve uluslararası ticaretin düzgün işleyişini sağlamak üzere bütün politika araçlarını etkin biçimde kullanmaya devam edecektir. Bu çalışmaların bazılarını aşağıda yer verilmektedir:

- Ticaret politikalarının geliştirilmesi ve ülke ekonomisinin sürdürülebilir büyümesine katkı sağlamak amacıyla çalışmalara devam edilecektir.
- Uzak Ülkelere ihracatın Artırılması Stratejisi ile mal ve hizmet ihracatı için yüksek potansiyel arz eden 18 ülkeye yönelik politikalar geliştirilecektir.
- İhracatçılarımızın karşılaştıkları pazara giriş engelleri takip edilerek sorunların çözüme kavuşturulması için gerekli girişimlerde bulunulacak ve muhatap ülkelerin uygulamalarının DTÖ mal ve hizmet ticaretine ilişkin düzenlemelere uygunluğu izlenecektir.
- Teminat yetersizliği nedeniyle çeşitli kredi ve destek imkânlarından yeterince yararlanamayan ihracatçıların krediye erişimini kolaylaştırma çalışmaları sürdürülecektir.
- Sağlık turizmi, bilişim, film/dizi ve eğitim sektörlerine ilaveten kültürel hizmetler, yaratıcı endüstriler, spor turizmi, fuarcılık, gayrimenkul, lojistik, yönetim danışmanlığı ve yeşil hizmetler sektörlerini destekleme sürdürülecektir.
- Uluslararası hizmet ticaretinin geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.
- Hizmet sektörlerinin rekabetçiliğini ve ihracatını artırmak amacıyla kamu ve sektör temsilcilerinin katılımlarıyla Hizmet İhracatı Koordinasyon Kurulu oluşturulacaktır.
- Lojistik alanındaki çalışmalar kapsamında taşımacılık maliyetlerinin düşürülmesi, kara ve deniz ticaret yollarındaki darboğazların giderilmesi yolu ile lojistik etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir.
- E-ihracat ve uzak ülke stratejilerimize işlerlik kazandıracak Yurtdışı Lojistik Merkezleri Projesi'ne yönelik mevzuat geliştirme çalışmaları tamamlanacaktır.
- İhtisas Serbest Bölgeleri modeliyle serbest bölgelerinden yüksek teknoloji mal ve hizmet ihracat oranını OECD ortalaması olan yüzde 14'e çıkarılması amaçlanmaktadır.
- Yerli üretimini dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı korumak için ticaret politikası önlem ve uygulamalarının etkin biçimde kullanılmasına devam edilecektir.
- İthalat denetimlerine konu edilmesi gereken yeni ürünlerin tespitini ve denetimlerin yeknesaklığının sağlanmasını teminen ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği artırılarak devam edecektir.
- Çok taraflı ve ikili temaslar ile Ülkemizin dış ticaretini düzenleme çalışmalarına devam ediyor, yeni anlaşma müzakerelerinin yanı sıra, başta Avrupa Birliğiyle Gümrük Birliğimiz olmak üzere yürürlükteki ticaret anlaşmalarımızın güncellenmesine yönelik ticari diplomasi faaliyetleri sürdürülecektir.

- Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında Ülkemiz sanayi altyapısının yeşil dönüşümünün gerçekleştirilmesi ve küresel değer zincirleriyle sağlanan bütünleşmenin güçlendirilmesi ve yeşil yatırımların Ülkemize çekilmesi çok boyutlu olarak ele alınmaktadır.
- İhraç ürünlerimizin dış pazarlarda karşılaştıkları engellerin bertaraf edilmesine yönelik çalışmaları da yürütülmesine devam edilecektir.
- Gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve dijitalleştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.
- Gümrüklerdeki dijitalleşmeyi tamamlama hedefimiz doğrultusunda, kâğıtsız gümrük çalışmalarımız, ihracat beyannamelerinin ardından ithalat beyannamelerini de kapsayacak şekilde 2022’de devam edecektir.
- İhracat yükünün daha hızlı ve kaliteli lojistik sunumuyla hedef pazarlara ulaştırılmasını sağlayacak ihracat odaklı izinli gönderici sistemi devreye alınacaktır.
- Ceylanpınar Gümrük Kapısı’nın yenilenmesine ilişkin proje çalışmalarına devam edilecektir. Gürbulak, Pazarkule ve Türkgözü Gümrük Kapılarının modernizasyon çalışmaları sürdürülecektir.
- Erzurum Gümrük Müdürlüğü hizmet binası tamamlanacak, Nizip ve Havsa’da gümrük müdürlüklerinin açılması çalışmaları yürütülecektir.
- Millî Tarama Sistemi Projesi ile x-ray tarama cihazlarının yerli ve millî imkânlarla üretilmesi hedefi doğrultusunda ilk yerli x-ray cihazının gümrük sahalarında yerini alması çalışmaları yürütülecektir.
- Yüksek çözünürlüklü ve üç boyutlu görüntü alınmasını sağlayan Araç ve Konteyner Tarama Sistemi sayısı arttırılacaktır.
- Tarama Ağı Projesi ile gümrük kapılarında taranan araç ve konteynerlere ait x-ray görüntülerini yapay zekâyı da kullanarak hem merkezde hem de sahada süratle analiz edebilen bir sistem kurulacaktır.
- Veri Yönetimi ve Hedefleme Yazılımı sayesinde gümrük kontrollerini daha isabetli, süratli ve etkin olarak yapabilir hâle getirilecektir.
- Perakende Bilgi Sisteminin (PERBİS) kurulması çalışmaları kapsamında, Bilgilendirme Portalı ve PERBİS uygulaması kullanıma açılacaktır.
- 6. Esnaf ve Sanatkarlar Şurası hazırlık çalışmaları sürdürülecek, 35. Ahilik Haftası Kutlamaları gerçekleştirilecektir.
- Esnaf ve sanatkâr verilerinin Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi’ne entegre edilmesinin sağlıklı bir şekilde kurulması ve sürecinde sürdürülmesi takip edilecektir.
- Kooperatif Bilgi Sistemi’nin (KOOPBİS) yazılım yenileme ve geliştirme çalışmaları yapılacaktır.
- Tüketicinin korunması, bilinçlenmesi ve haklarını aramaları konusunda teşvik edilmesi amacıyla eğitici ve bilgilendirici materyaller hazırlanacaktır.
- Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu’yla, Ülkemizde piyasaya arz edilen ürünler gelişmiş ülkelerle aynı kurallara tabi olacak, internet üzerinden satılan ürünler de denetlenecektir.
- Hizmetin daha etkin yürütülmesi ve çalışanların daha verimli hale getirilmesi için eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.

VI. EKLER

MALÎ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Malî hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dâhilinde;

İç kontrol sisteminin Ticaret Bakanlığı'nda oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, faaliyetlerin malî yönetim ve kontrol mevzuatı ve diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine benden önceki yöneticiden almış olduğum gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu bildiririm.

Bu Raporunun "III/A- Malî Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. (Ankara-Şubat 2022)

Süleyman ALICI
Strateji Geliştirme Başkanı

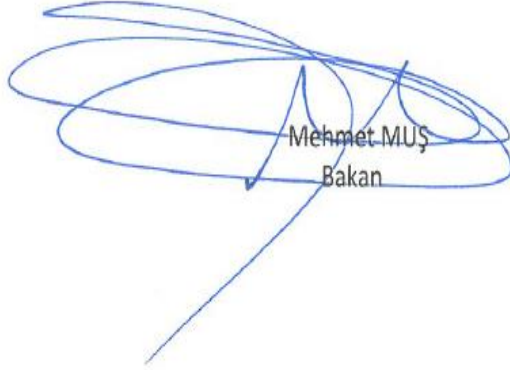
İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak görev ve yetkilerim çerçevesinde Ticaret Bakanlığı bütçesinin; kalkınma planına, yıllık programa, stratejik plan ve performans programı ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlandığını ve uygulandığını, amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ve ilgili mevzuatla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi malî yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını beyan ederim.

Bu çerçevede iç kontrol sisteminin; idarenin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesine, kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesine, her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesine, varlıkların kötüye kullanılmasının ve israfının önlenmesine ve kayıplara karşı korunmasına ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, benden önceki yöneticiden almış olduğum bilgilere, yönetim bilgi sistemlerine, iç kontrol sistemi değerlendirme raporlarına, izleme ve değerlendirme raporlarına, harcama yetkilileri ile malî hizmetler birim yöneticisi tarafından sunulan güvence beyanlarına ve denetim raporlarına dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim. (Ankara-Şubat 2022)

Mehmet MUŞ
Bakan